

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

ГРАДА СМЕДЕРЕВА

ГОДИНА IX БРОЈ 9

СМЕДЕРЕВО, 22. СЕПТЕМБАР 2016. ГОДИНЕ

СКУПШТИНА ГРАДА

89.

На основу члана 56. Закона о локалним изборима („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007, 34/2010-Одлука УС и 54/2011),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

**О ПОТВРЂИВАЊУ МАНДАТА ОДБОРНИЦИМА
ИЗАБРАНИМ НА ИЗБОРИМА ЗА ОДБОРНИКЕ
СКУПШТИНЕ ГРАДА СМЕДЕРЕВА, ОДРЖАНИМ 24.
АПРИЛА 2016. ГОДИНЕ**

I

Потврђују се мандати одборницима изабраним на изборима за одборнике Скупштине града Смедерева, одржаним 24. априла 2016. године, и то:

1. Љубиши Живковићу, са Изборне листе Александар Вучић – Србија побеђује;

2. Бориславки Лучић, са Изборне листе Александар Вучић – Србија побеђује;

3. Елвису Веселију, са Изборне листе Александар Вучић – Србија побеђује;

4. Живку Кокановићу, са Изборне листе Александар Вучић – Србија побеђује;

5. Срђану Стефановићу, са Изборне листе Александар Вучић – Србија побеђује;

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“ и на огласној табли Градске управе града Смедерева.

Образложење

На 2. седници Скупштине града Смедерева одржаној 24. јуна 2016. године, одборницима др Јасни Аврамовић, Бојану Теофиловићу, Мирку Ђурићу, Јасмини Војиновић и Браниславу Дробњаковићу изабранима са Изборне листе Александар Вучић – Србија побеђује престао је одборнички мандат пре истека времена на које су изабрани, због преузимања посла, односно функције које су, у складу са законом, неспојиве са функцијом одборника.

Дана 28. јуна 2016. године Изборној комисији за избор одборника Скупштине града Смедерева од стране секретара Скупштине града Смедерева упућено је обавештење да је наведеним одборницима престао одборнички мандат.

У складу са Законом о локалним изборима („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007, 34/2010-Одлу-

ка УС и 54/2011), Изборна комисија је спровела прописани поступак и Скупштини града Смедерева доставила Извештај о додели одборничких мандата.

Како је Законом о локалним изборима („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007, 34/2010-одлука УС и 54/2011) утврђено да о потврђивању мандата одборника, на основу извештаја Верификационог одбора Скупштина одлучује јавним гласањем, то је Скупштина образовала Верификациони одбор за потврђивање мандата од 3 члана која су предложили три изборне листе које су добиле највећи број одборничких мандата у Скупштини града.

Након образовања Верификационог одбора, кандидати за одборнике су предали Одбору своја уверења о избору.

Верификациони одбор је на основу Извештаја Изборне комисије утврдио да су подаци из уверења о избору сваког одборника истоветни са подацима из Извештаја Изборне комисије и о томе поднео извештај Скупштини града у писаном облику.

О потврђивању мандата одборника, на основу извештаја Верификационог одбора, Скупштина је одлучила јавним гласањем.

С обзиром на наведено одлучено је као у диспозитиву овог Решења.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ: Против овог Решења може се изјавити жалба Управном суду у Београду у року од 48 часова од дана доношења Решења.

Број 02-155/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

90.

На основу члана 32. став 1. тачака 1. и 6. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014 – др. закон) и члана 108. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

**О ПРИСТУПАЊУ ПРОМЕНИ СТАТУТА ГРАДА
СМЕДЕРЕВА**

Члан 1.

Приступа се промени Статута града Смедерева.

Члан 2.

Образује се Комисија за израду Нацрта одлуке о изменама Статута града Смедерева, у следећем саставу:

- за председника

Богољуб Спасојевић, дипломирани правник

- за чланове

1. **Милица Врачар**, дипломирани правник

2. **Весна Ж. Стојановић**, дипломирани правник

3. **Горан Милентијевић**, дипломирани правник

Члан 3.

Задатак Комисије из члана 2. ове Одлуке је да изради Нацрт одлуке о изменама Статута града Смедерева, у року од 8 дана од дана доношења ове Одлуке.

Члан 4.

Комисија из члана 2. ове Одлуке, Одлуком о изменама Статута града Смедерева извршиће измену члана 44. став 1. Статута града Смедерева у смислу повећања броја чланова Градског већа које бира Скупштина града, са 9 на 11.

Члан 5.

Нацрт одлуке о изменама Статута града Смедерева доставља се Градском већу града Смедерева ради утврђивања Предлога одлуке и исти доставља Скупштини града Смедерева на усвајање.

Члан 6.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 110-6/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

91.

На основу члана 32. став 1. тачка 2., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије”, број 129/2007 и 83/2014 – др. закон), чланова 78. и 79. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије”, број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015- др. закон и 103/2015), чланова 2., 3. и 5. Правилника о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава и корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање и буџетских фондова („Службени гласник Републике Србије“, број 18/2015), члана 19. став 1. тачка 2. и члана 77. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О ЗАВРШНОМ РАЧУНУ БУЏЕТА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА 2015. ГОДИНУ

Члан 1.

Завршни рачун буџета града Смедерева садржи:

- Биланс стања (Образац 1)

- Биланс прихода и расхода (Образац 2)

- Извештај о капиталним издацима и примањима (Образац 3)

- Извештај о новчаним токовима (Образац 4)

- Извештај о извршењу буџета (Образац 5)

- Извештај о извршењу буџета града Смедерева за 2015. годину

- Образложење одступања између одобрених средстава Одлуком о буџету града Смедерева за 2015. годину и извршења

- Извештај о примљеним донацијама и кредитима, домаћим и иностраним и извршеним отплатама дугова у 2015. години

- Извештај о коришћењу средстава из текуће и сталне буџетске резерве за 2015. годину

- Извештај о гаранцијама датим у току фискалне 2015. године.

Члан 2.

Остварени текући приходи и примања, као и извршени текући расходи и издаци у Завршном рачуну буџета града Смедерева за 2015. годину износе у динарима:

I	Кориговани приливи за примљена средства у обрачуну (Ознака ОП у Образцу 4437)	2.995.327 хиљада динара
II	Кориговани одливи за исплаћена средства у обрачуну (Ознака ОП у Образцу 4439)	2.966.769 хиљада динара

Члан 3.

У Билансу стања у периоду од 1. јануара 2015. до 31. децембра 2015. године (Образац 1) утврђена је укупна актива у износу од 9.074.840 хиљада динара и укупна пасива у износу од 9.074.840 хиљада динара. Структура активе и пасиве на одговарајућим синтетичким контима дата је по следећим класама и износима:

000000	Нефинансијска имовина у износу од 7.073.846 хиљада динара
100000	Финансијска имовина у износу од 2.000.994 хиљада динара
200000	Обавезе у износу од 2.913.602 хиљада динара
300000	Капитал, утврђивање резултата пословања и ванбилансна евиденција у износу од 6.161.238 хиљада динара.

Члан 4.

У Билансу прихода и расхода у периоду од 1. јануара 2015. до 31. децембра 2015. године (Образац 2) утврђени су:

	(у хиљ. динара)
1. Укупно остварени текући приходи и примања од продаје нефинансијске имовине	2.697.084
2. Укупно извршени текући расходи и издаци за набавку нефинансијске имовине	2.816.792
3. Мањак прихода и примања – буџетски дефицит (ред.бр.1-ред.бр.2)	119.708

Структура текућих прихода и примања од продаје нефинансијске имовине и текућих расхода и издатака за нефинансијску имовину, утврђивање резултата пословања на одговарајућим синтетичким контима дата је по следећим класама и износима:

700000 + 800000 - Текући приходи и примања од продаје нефинансијске имовине у износу од 2.697.084 хиљаде динара

400000 + 500000 - Текући расходи и издаци за нефинансијску имовину у износу од 2.816.792 хиљаде динара

Мањак прихода и примања – буџетски дефицит у износу од 119.708 хиљада динара.

Члан 5.

У Извештају о капиталним издацима и примањима у периоду од 1. јануара 2015. до 31. децембра 2015. године (Образац 3) утврђени су укупни извори финансирања и укупни издаци на одговарајућим синтетичким контима, а по следећим класама и износима:

800000 + 900000 - Примања од продаје нефинансијске имовине и примања од задуживања и продаје финансијске имовине у износу од 529.423 хиљаде динара

500000 + 600000 - Издаци за нефинансијску имовину и издаци за отплату главнице и набавку финансијске имовине у износу од 627.525 хиљада динара

- Мањак примања у износу од 98.102 хиљаде динара (Ознака ОП у Обрасцу 3163).

Члан 6.

У Извештају о новчаним токовима у периоду од 1. јануара 2015. до 31. децембра 2015. године (Образац 4) утврђени су укупни новчани приливи и укупни новчани одливи и салдо готовине на крају године на одговарајућим синтетичким контима, а по следећим класама и износима:

700000 - Текући приходи у износу од 2.465.904 хиљаде динара

800000 - Примања од продаје нефинансијске имовине у износу од 231.180 хиљада динара

900000 - Примања од задуживања и продаје финансијске имовине у износу од 298.243 хиљаде динара

400000 - Текући расходи у износу од 2.324.563 хиљаде динара

500000 - Издаци за нефинансијску имовину у износу од 492.229 хиљада динара

600000 - Издаци за отплату главнице и набавку финансијске имовине у износу од 135.296 хиљада динара

- Салдо готовине на крају године у износу од 80.656 хиљада динара (ознака ОП у Обрасцу 4442).

Члан 7.

У Извештају о извршењу буџета у периоду од 1. јануара 2015. до 31. децембра 2015. године (Образац 5) утврђена је укупна разлика између примљених и утрошених средстава, односно између укупних прихода и примања и укупних расхода и издатака по нивоима финансирања из Републике, града, основне организације обавезног социјалног осигурања, донација и осталих извора:

- Текући приходи и примања од продаје нефинансијске имовине у износу од 2.697.084 хиљаде динара

- Текући расходи и издаци за нефинансијску имовину у износу од 2.816.792 хиљаде динара

- Мањак прихода и примања - буџетски дефицит у износу од 119.708 хиљаде динара (ознака ОП 5439)

- Примања од задуживања и продаје финансијске имовине у износу од 298.243 хиљаде динара

- Издаци за отплату главнице и набавку финансијске имовине у износу од 135.296 хиљада динара

- Вишак примања у износу од 162.947 хиљада динара (ознака ОП 5442)

- Вишак новчаних прилива у износу од 43.239 хиљада динара (ознака ОП 5444)

Члан 8.

Саставни део Одлуке о завршном рачуну буџета града Смедерева за 2015. годину је и Извештај о извршењу буџета града Смедерева за 2015. годину са образложењем сачињен тако да приказује разлике између одобрених средстава и извршења.

Члан 9.

Стање на рачуну буџета града Смедерева на дан 31.12.2015. године износило је 57.866.105,68 динара. Средства у износу од **186.699.310,70** динара наменски су опредељена:

- средства градског самодоприноса остварена по истеку Одлуке у износу од 14.109.069,32 динара;

- средства самодоприноса остварена по истеку одлука у сеоским месним заједницама у износу од 1.410.774,82 динара;

- наменска средства самодоприноса из прихода лица која се баве самосталном делатношћу у износу од 882,00 динара;

- за расподелу сеоског самодоприноса оствареног од зарада у износу од 13.475.837,98 динара;

- средства остварена од закупа пољопривредног земљишта и од промене намене земљишта у износу од 31.233.152,06 динара;

- средства пренета са рачуна Фонда за солидарну стамбену изградњу Смедерево у износу од 11.595.970,12 динара;

- наменска средства за изградњу фекалне канализације у Горанској улици остварена од игара на срећу у износу од 801.346,19 динара;

- наменска средства за модернизацију опремљености локалне самоуправе остварена од игара на срећу у износу од 57.648.12 динара;

- средства остварена од новчаних казни за саобраћајне прекршаје у износу од 30.356.992,37 динара;
- средства остварена од накнаде за коришћење шума и шумског земљишта у износу од 256.671,33 динара;
- Центар за културу Смедерево од Министарства културе и информисања за пројекат e-SD kultura износ од 80.000,00 динара;
- Музеј у Смедереву од Министарства културе и информисања за пројекат осавремењивање збирке градске галерије износ од 1.000.000,00 динара
- Музеј у Смедереву – финансирање реконструкције сталне поставке у износу од 39.686,94 динара;
- средства за Колективни центар „Ора Сартид“ Радицац-Раља у износу од 3.453.525,44 динара;
- за уклањање објеката без грађевинске дозволе од Министарства грађевинарства износ од 1.727.440,00 динара;
- средства од Фонда за заштиту животне средине за суфинансирање уклањања дивље депоније „Дуго поље“ у Радици у уређење локације у износу од 21.786.025,00 динара;
- средства Комесаријата за избеглице у износу од 1.667.262,95 динара, а односе се на побољшање услова становања породица интерно расељених лица-грађевински материјал;
- новчани прилози за помоћ и ублажавање насталих последица и накнаду трошкова услед елементарних непогода – поплава у мају 2014. године у износу од 4.220.865,76 динара;
- за изградњу пристана за туристичке бродове од Министарства туризма износ од 20.000.000,00 динара;
- од посебне накнаде за заштиту животне средине, накнаде од емисије SO₂, NO₂ и др. накнада износ од 24.764.056,88 динара;
- уплаћен депозит за закуп пословног простора у износу од 912.369,52 динара и
- уплаћен депозит за закуп пољопривредног земљишта у износу од 3.749.733,90 динара.

Члан 10.

Одлуку о завршном рачуну буџета града Смедерева за 2015. годину доставити Министарству финансија Републике Србије - Управи за трезор.

Члан 11.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 400-3452/2016-07
У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

92.

На основу члана 47. ставова 2. и 3. члана 63. став 1. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије”, број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 – исправка, 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон и 103/2015), члана 32. став 1. тачка 2., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије”, број 129/2007 и 83/2014 - др. закон) и члана 19. став 1. тачка 2. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева”, број 2/2015 - пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ
О БУЏЕТУ ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА 2016. ГОДИНУ

I ОПШТИ ДЕО

Члан 1.

У Одлуци о буџету града Смедерева за 2016. годину („Службени лист града Смедерева”, број 9/2015 и 1/2016), члан 1. мења се и гласи:

„Приходи и примања буџета града Смедерева за 2016. годину процењују се у укупном износу од **3.657.560.469** динара, и то средства буџета града Смедерева у износу од **3.478.800.000** динара и средства из сопствених и других прихода у износу од **178.760.469** динара.“.

Члан 2.

Члан 2. мења се и гласи:

"Приходи и расходи буџета града Смедерева за 2016. годину, примања по основу продаје нефинансијске имовине, примања од задуживања, издаци и отплата дуга са обрачуном суфицита-дефицита и са рачуном финансирања утврђени су у следећим износима и то:

Опис	Износ
<i>A. РАЧУН ПРИХОДА И ПРИМАЊА, РАСХОДА И ИЗДАТАКА</i>	
1. Укупни приходи и примања од продаје нефинансијске имовине (кл. 7+8)	3,310,683,894
1.1. ТЕКУЋИ ПРИХОДИ (класа 7) у чему:	2,720,272,425
- буџетска средства	2,720,272,425
1.2. ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (класа 8)	590,411,469
2. Укупни расходи и издаци за набавку нефинансијске имовине (кл. 4+5)	3,281,900,000
2.1. ТЕКУЋИ РАСХОДИ (класа 4) у чему:	2,714,822,062
- текући буџетски расходи	2,714,822,062
2.2. ИЗДАЦИ ЗА НАБАВКУ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (класа 5) у чему:	567,077,938
- текући буџетски издаци	567,077,938
БУЏЕТСКИ СУФИЦИТ / ДЕФИЦИТ (кл. 7+8) - (кл. 4+5)	28,783,894
Издаци за набавку финансијске имовине (у циљу спровођења јавних политика) категорија 62	1,400,000
Примања од продаје финансијске имовине (категорија 92 осим 9211, 9221, 9219, 9227, 9228)	
УКУПАН ФИСКАЛНИ СУФИЦИТ / ДЕФИЦИТ (7+8) - (4+5) +(92-62)	27,383,894
<i>B. РАЧУН ФИНАНСИРАЊА</i>	
Примања од продаје финансијске имовине (конта 9211, 9221, 9219, 9227, 9228)	
Примања од задуживања (категорија 91)	110,250,000
Неутрошена средства из претходних година	57,866,106
Издаци за отплату главнице дуга (61)	195,500,000
Издаци за набавку финансијске имовине која није у циљу спровођења јавних политика (део 62)	
НЕТО ФИНАНСИРАЊЕ	-27,383,894
<i>V. СОПСТВЕНИ И ДРУГИ ПРИХОДИ ИНДИРЕКТНИХ КОРИСНИКА БУЏЕТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА</i>	178,760,469

Члан 3.

Члан 3. мења се и гласи:

"Буџетски суфицит у износу од 28.783.894 динара је разлика између укупног износа прихода и примања остварених по основу продаје нефинансијске имовине и укупног износа расхода и издатака за набавку нефинансијске имовине. Укупан фискални суфицит износи 27.383.894 динара."

Члан 4.

Члан 4. мења се и гласи:

„Укупни приходи и примања буџета и средства из сопствених и других прихода индиректних корисника буџета града Смедерева процењују се у следећим износима, по годинама и то:

Екон. Клас	ВРСТЕ ПРИХОДА И ПРИМАЊА	Процена за 2016. годину		Процена за 2017. годину		Процена за 2018. годину	
		Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Средства из буџета	Сопствени и други приходи
1	2	3	4	5	6	7	8
3	Пренета новчана средства буџета из претходних година						
321	Пренета новчана средства буџета из претходних година	57,866,106		30,847,000		30,000,000	
7	Текући приходи	2,720,272,425	171,060,469	2,817,784,000	72,110,958	2,991,255,000	77,524,054
711	Порези на доходак, добит и капиталне добитке	1,371,028,500	70,000	1,386,726,000		1,427,000,000	
712	Порез на фонд зарада	10,000		10,000		10,000	
713	Порез на имовину	377,403,500		395,000,000		425,000,000	
714	Порез на добра и услуге	92,729,000		92,000,000		85,000,000	
716	Други порези	63,000,000		75,000,000		75,000,000	
732	Донације од међународних организација	7,262,576	300,000				
733	Трансфери од других нивоа власти	433,106,301	32,257,598	456,751,000	35,331,358	550,255,000	38,712,494
741	Приходи од имовине	87,924,848		74,001,000		69,000,000	
742	Приходи од продаје добара и услуга	247,769,700	130,226,991	301,721,000	32,119,600	325,000,000	33,651,560
743	Новчане казне и одузета имовинска корист	21,493,000		15,642,000		25,000,000	
744	Добровољни трансфери од физичких и правних лица	4,000,000	505,880	4,792,000	160,000	4,900,000	160,000

745	Мешовити и неодређени приходи	10,200,000	1,200,000	13,391,000		2,390,000	
771	Меморандумске ставке за рефундацију расхода	2,345,000	6,500,000	1,750,000	4,500,000	1,700,000	5,000,000
772	Меморандумске ставке за рефундацију расхода из претходне године	2,000,000		1,000,000		1,000,000	
8	Примања од продаје нефинансијске имовине	590,411,469	1,700,000	21,531,000	1,700,000	5,000,000	1,700,000
9	Примања од задуживања и продаје финансијске имовине	110,250,000	6,000,000	6,000,000	0	6,000,000	0
9114	Примања од задуживања од пословних банака у земљи у корист нивоа градова	110,250,000					
9216	Примања од отплате кредита датих физичким лицима и домаћинствима у земљи		6,000,000	6,000,000		6,000,000	
8 + 9	СВЕГА ПРИМАЊА	700,661,469	7,700,000	27,531,000	1,700,000	11,000,000	1,700,000
7 + 8 + 9	ТЕКУЋИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА	3,420,933,894	178,760,469	2,845,315,000	73,810,958	3,002,255,000	79,224,054
3 + 7 + 8 + 9	ПРЕНЕТА СРЕДСТВА, ТЕКУЋИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА	3,478,800,000	178,760,469	2,876,162,000	73,810,958	3,032,255,000	79,224,054

Члан 5.

Члан 5. мења се и гласи:

„Укупни расходи и издаци буџета града Смедерева и средства из сопствених и других прихода индиректних корисника буџета града Смедерева утврђују се у следећим износима, по годинама и то:

Економска класификација	ВРСТЕ РАСХОДА И ИЗДАТАКА	План за 2016. годину	План за 2017. годину	План за 2018. годину
1	2	3	4	5
41	Расходи за запослене	625,346,847	664,508,000	727,977,000
42	Коришћење услуга и роба	1,033,288,505	794,330,000	759,700,000
44	Отплата камата и пратећи трошкови задуживања	64,750,000	55,971,000	49,971,000
45	Субвенције	157,200,000	65,245,000	65,000,000
46	Трансфери осталим нивоима власти	484,882,847	539,226,000	557,000,000
47	Накнаде за социјалну заштиту из буџета	153,776,720	91,459,000	97,000,000
48	Остали расходи	179,577,143	95,286,000	98,000,000
499	Средства резерве	16,000,000	20,000,000	27,000,000
5	Издаци за нефинансијску имовину	567,077,938	363,420,000	485,035,000
6	Издаци за отплату главнице	195,500,000	186,717,000	165,572,000
620	Набавка финансијске имовине	1,400,000		
4 + 5 + 6	СВЕГА РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	3,478,800,000	2,876,162,000	3,032,255,000
	РАСХОДИ И ИЗДАЦИ ИНДИРЕКТНИХ КОРИСНИКА БУЏЕТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ИЗ СОПСТВЕНИХ И ДРУГИХ ПРИХОДА	178,760,469	73,810,958	79,224,054
4 + 5 + 6 Сред.инд. корисн.	УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	3,657,560,469	2,949,972,958	3,111,479,054

Члан 6.

Члан 6. мења се и гласи:

„Расходи и издаци буџета града Смедерева и расходи и издаци из сопствених и других прихода индиректних корисника буџета града Смедерева, по економској класификацији, утврђени су и распоређени у следећим износима:

Екон. клас.	ВРСТЕ РАСХОДА И ИЗДАТАКА	Средства из буџета	Структура %	Средства из осталих извора	Укупна јавна средства
1	2	3	4	5	6
400	ТЕКУЋИ РАСХОДИ	2,714,822,062	78.0%	170,794,389	2,885,616,451
410	РАСХОДИ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ	625,346,847	18.0%	52,238,759	677,585,606
411	Плате и додаци запослених	489,084,632	14.1%	31,659,845	520,744,477
412	Социјални доприноси на терет послодавца	87,546,152	2.5%	5,665,002	93,211,154
413	Накнаде у натури (превоз)	5,878,980	0.2%	3,547,000	9,425,980
414	Социјална давања запосленима	28,004,908	0.8%	10,764,054	38,768,962
415	Накнаде за запослене	10,514,600	0.3%	350,000	10,864,600
416	Награде, бонуси и остали посебни расходи	4,317,575	0.1%	252,858	4,570,433
420	КОРИШЋЕЊЕ УСЛУГА И РОБА	1,033,288,505	29.7%	104,198,118	1,137,486,623
421	Стални трошкови	261,368,709	7.5%	22,895,260	284,263,969
422	Трошкови путовања	4,705,000	0.1%	4,277,000	8,982,000
423	Услуге по уговору	78,233,681	2.2%	12,280,347	90,514,028
424	Специјализоване услуге	121,212,360	3.5%	22,328,539	143,540,899
425	Текуће поправке и одржавање (услуге и мат)	522,711,611	15.0%	14,697,000	537,408,611
426	Материјал	45,057,144	1.3%	27,719,972	72,777,116
440	ОТПЛАТА КАМАТА	64,750,000	1.9%	-	64,750,000
441	Отплата домаћих камата;	54,750,000	1.6%	-	54,750,000
444	Пратећи трошкови задуживања	10,000,000	0.3%	-	10,000,000
450	СУБВЕНЦИЈЕ	157,200,000	4.5%	4,900,000	162,100,000
4511	Текуће субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	128,400,000	3.7%	4,900,000	133,300,000
4512	Капиталне субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	28,800,000	0.8%	-	28,800,000
460	ДОНАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ	484,882,847	13.9%	5,891,312	490,774,159
4631	Текући трансфери осталим нивоима власти	383,680,326	11.0%	-	383,680,326
4632	Капитални трансфери осталим нивоима власти	3,471,624	0.1%	-	3,471,624
464	Дотације организацијама обавезног социјалног осигурања	44,600,010	1.3%	-	44,600,010
465	Остале донације, дотације и трансфери	53,130,887	1.5%	5,891,312	59,022,199
470	СОЦИЈАЛНА ПОМОЋ	153,776,720	4.4%	-	153,776,720
472	Накнаде за социјалну заштиту из буџета	153,776,720	4.4%	-	153,776,720
480	ОСТАЛИ РАСХОДИ	179,577,143	5.2%	3,566,200	183,143,343
481	Дотације невладиним организацијама;	88,292,053	2.5%	2,691,000	90,983,053
482	Порези, обавезне таксе, казне и пенали;	63,562,880	1.8%	860,200	64,423,080
483	Новчане казне и пенали по решењу судова;	12,700,000	0.4%	-	12,700,000
484	Накнада штете за повреде или штету насталу услед елементарних непогода или других природних узрока;	1,822,210	0.1%	10,000	1,832,210

485	Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа;	13,200,000	0.4%	5,000	13,205,000
490	АДМИНИСТРАТИВНИ ТРАНСФЕРИ БУЏЕТА	16,000,000	0.5%	-	16,000,000
49911	Стална резерва	6,000,000	0.2%	-	6,000,000
49912	Текућа резерва	10,000,000	0.3%	-	10,000,000
500	КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ	567,077,938	16.3%	7,966,080	575,044,018
510	ОСНОВНА СРЕДСТВА	565,077,938	16.2%	6,666,080	571,744,018
511	Зграде и грађевински објекти;	517,707,244	14.9%	2,689,080	520,396,324
512	Машине и опрема;	42,860,694	1.2%	3,747,000	46,607,694
513	Остале некретнине и опрема;	-	0.0%	50,000	50,000
515	Нематеријална имовина	4,510,000	0.1%	180,000	4,690,000
520	ЗАЛИХЕ	-	0.0%	1,300,000	1,300,000
523	Залихе робе за даљу продају	-	0.0%	1,300,000	1,300,000
540	ПРИРОДНА ИМОВИНА	2,000,000	0.1%	-	2,000,000
541	Земљиште;	2,000,000	0.1%	-	2,000,000
610	ОТПЛАТА ГЛАВНИЦЕ	195,500,000	5.6%	-	195,500,000
611	Отплата главнице домаћим кредиторима	195,500,000	5.6%	-	195,500,000
620	Набавка финансијске имовине	1,400,000	0.0%	-	1,400,000
6219	Набавка домаћих акција и осталог капитала	1,400,000	0.0%	-	1,400,000
	УКУПНИ ЈАВНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	3,478,800,000	100.0%	178,760,469	3,657,560,469

Члан 7.

Члан 7. мења се и гласи:

„Расходи и издаци буџета града Смедерева и расходи и издаци из сопствених и других прихода индиректних корисника буџета града Смедерева, по функционалној класификацији, утврђени су и распоређени у следећим износима:

Функције	Функционална класификација	Средства из буџета	Структура %	Средства из осталих извора	Укупна јавна средства
1	2	3	4	5	6
000	СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	237,943,489	6.8%	827,880	238,771,369
040	Породица и деца;	7,093,443	0.2%	827,880	7,921,323
070	Социјална помоћ угроженом становништву неklasификована на другом месту;	73,213,700	2.1%	-	73,213,700
090	Социјална заштита неklasификована на другом месту	157,636,346	4.5%	-	157,636,346
100	ОПШТЕ ЈАВНЕ УСЛУГЕ	943,257,599	27.1%	22,828,532	966,086,131
111	Извршни и законодавни органи	61,642,437	1.8%	-	61,642,437
112	Финансијски и фискални послови	274,650,000	7.9%	-	274,650,000
130	Опште услуге;	469,143,020	13.5%	-	469,143,020
160	Опште јавне услуге неklasификоване на другом месту;	137,822,142	4.0%	22,828,532	160,650,674
200	ОДБРАНА	7,237,210	0.208%	-	7,237,210
220	Цивилна одбрана	7,237,210	0.208%	-	7,237,210
300	ЈАВНИ РЕД И БЕЗБЕДНОСТ	75,821,796	2.2%	-	75,821,796
330	Судови;	27,721,796	0.8%	-	27,721,796
360	Јавни ред и безбедност неklasификован на другом месту	48,100,000	1.4%	-	48,100,000

400	ЕКОНОМСКИ ПОСЛОВИ	601,058,573	17.3%	12,500,000	613,558,573
421	Пољопривреда	217,081,000	6.2%	6,000,000	223,081,000
436	Остала енергија	2,000,000	0.1%	-	2,000,000
451	Друмски саобраћај	326,878,620	9.4%	-	326,878,620
452	Водени саобраћај	20,803,624	0.6%	-	20,803,624
473	Туризам	16,795,329	0.5%	6,500,000	23,295,329
490	Економски послови неklasификовани на другом месту	17,500,000	0.5%	-	17,500,000
500	ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	239,362,165	6.9%	-	239,362,165
510	Управљање отпадом;	172,186,025	4.9%	-	172,186,025
520	Управљање отпадним водама;	16,100,000	0.5%	-	16,100,000
530	Смањење загађености;	19,763,800	0.6%	-	19,763,800
560	Заштита животне средине неklasификована на другом месту	31,312,340	0.9%	-	31,312,340
600	ПОСЛОВИ СТАНОВАЊА И ЗАЈЕДНИЦЕ	509,414,725	14.6%	-	509,414,725
620	Развој заједнице;	401,239,725	11.5%	-	401,239,725
630	Водоснабдевање;	18,200,000	0.5%	-	18,200,000
640	Улична расвета;	84,675,000	2.4%	-	84,675,000
660	Послови становања и заједнице неklasификовани на другом месту	5,300,000	0.2%	-	5,300,000
700	ЗДРАВСТВО	30,500,010	0.9%	-	30,500,010
720	Ванболничке услуге;	29,600,010	0.9%	-	29,600,010
721	Опште медицинске услуге	800,000	0.0%	-	800,000
760	Здравство неklasификовано на другом месту.	100,000	0.0%	-	100,000
800	РЕКРЕАЦИЈА, СПОРТ, КУЛТУРА И ВЕРЕ	289,321,640	8.3%	27,592,900	316,914,540
810	Услуге рекреације и спорта;	97,203,000	2.8%	-	97,203,000
820	Услуге културе;	183,868,640	5.3%	27,592,900	211,461,540
830	Услуге емитовања и штампања;	5,000,000	0.1%	-	5,000,000
860	Рекреација, спорт, култура и вере, неklasификовано на другом месту	3,250,000	0.1%	-	3,250,000
900	ОБРАЗОВАЊЕ	544,882,793	15.7%	115,011,157	659,893,950
911	Предшколско образовање	215,709,384	6.2%	110,747,157	326,456,541
912	Основно образовање	222,793,000	6.4%	-	222,793,000
920	Средње образовање;	89,921,000	2.6%	-	89,921,000
950	Образовање које није дефинисано нивоом;	16,459,409	0.5%	4,264,000	20,723,409
	УКУПНО	3,478,800,000	100.0%	178,760,469	3,657,560,469

Члан 8.

Члан 8. мења се и гласи:

„Расходи и издаци буџета града Смедерева и расходи и издаци из сопствених и других прихода индиректних корисника буџета града Смедерева, по програмској класификацији, утврђени су и распоређени у следећим износима:

Шифра		Назив	Средства из буџета	Структура %	Сопствени и други приходи	Укупна средства
Програм	Програмска активност/Пројекат					
1	2	3	4	5	6	7
1101		Програм 1. Локални развој и просторно планирање	106,282,475	3.1%	0	106,282,475
	1101-0001	Стратешко, просторно и урбанистичко планирање	90,282,475	2.6%	0	90,282,475
	1101-0002	Уређивање грађевинског земљишта	16,000,000	0.5%	0	16,000,000
0601		Програм 2. Комунална делатност	404,641,025	11.6%	0	404,641,025
	0601-0001	Водоснабдевање	18,200,000	0.5%	0	18,200,000
	0601-0002	Управљање отпадним водама	16,100,000	0.5%	0	16,100,000
	0601-0003	Одржавање депонија	60,786,025	1.7%	0	60,786,025
	0601-0004	Даљинско грејање	2,000,000	0.1%	0	2,000,000
	0601-0007	Уређивање, одржавање и коришћење пијаца	80,080,000	2.3%	0	80,080,000
	0601-0008	Јавна хигијена	45,000,000	1.3%	0	45,000,000
	0601-0009	Уређење и одржавање зеленила	55,000,000	1.6%	0	55,000,000
	0601-0010	Јавна расвета	92,675,000	2.7%	0	92,675,000
	0601-0012	Одржавање стамбених зграда	3,000,000	0.1%	0	3,000,000
	0601-0014	Остале комуналне услуге	31,800,000	0.9%	0	31,800,000
1501		Програм 3. Локални економски развој	109,780,874	3.2%	0	109,780,874
	1501-0002	Унапређење привредног амбијента	92,280,874	2.7%	0	92,280,874
	1501-0003	Подстицаји за развој предузетништва	15,000,000	0.4%	0	15,000,000
	1501-П1	Пројекат: Млади у производњи воћарских производа	2,500,000	0.1%	0	2,500,000
1502		Програм 4. Развој туризма	16,795,329	0.5%	6,500,000	23,295,329
	1502-0001	Управљање развојем туризма	16,475,329	0.5%	4,204,600	20,679,929
	1502-П1	Пројекат: Промоција туризма града Смедерева	320,000	0.0%	2,295,400	2,615,400
0101		Програм 5. Развој пољопривреде	151,081,000	4.3%	6,000,000	157,081,000
	0101-0001	Унапређење услова за пољопривредну делатност	2,000,000	0.1%	1,100,000	3,100,000
	0101-0002	Подстицаји пољопривредној производњи	148,981,000	4.3%	4,900,000	153,881,000
	0101-П1	Пројекат - Израда пројектно техничке документације за изградњу система за наводњавање јужног дела територије града Смедерева	100,000	0.0%	0	100,000
0401		Програм 6. Заштита животне средине	30,676,140	0.9%	0	30,676,140
	0401-0001	Управљање заштитом животне средине и природних вредности	9,763,800	0.3%	0	9,763,800
	0401-0002	Управљање комуналним отпадом	11,400,000	0.3%	0	11,400,000
	0401-0003	Праћење квалитета елемената животне средине	9,012,340	0.3%	0	9,012,340
	0401-0004	Заштита природних вредности и унапређење подручја са природним својствима	500,000	0.0%	0	500,000
0701		Програм 7. Путна инфраструктура	371,978,620	10.7%	0	371,978,620
	0701-0001	Управљање саобраћајном инфраструктуром	146,233,620	4.2%	0	146,233,620
	0701-0002	Одржавање путева	225,745,000	6.5%	0	225,745,000
2001		Програм 8. Предшколско васпитање	215,709,384	6.2%	110,747,157	326,456,541
	2001-0001	Функционисање предшколских установа	215,709,384	6.2%	110,747,157	326,456,541
2002		Програм 9. Основно образовање	222,793,000	6.4%	0	222,793,000
	2002-0001	Функционисање основних школа	222,793,000	6.4%	0	222,793,000

2003		Програм 10. Средње образовање	89,921,000	2.6%	0	89,921,000
	2003-0001	Функционисање средњих школа	89,921,000	2.6%	0	89,921,000
0901		Програм 11. Социјална и дечја заштита	233,722,623	6.7%	827,880	234,550,503
	0901-0001	Социјалне помоћи	162,958,026	4.7%	0	162,958,026
	0901-0002	Прихватилишта, прихватне станице и друге врсте смештаја	11,700,000	0.3%	0	11,700,000
	0901-0003	Подршка социо-хуманитарним организацијама	9,000,000	0.3%	0	9,000,000
	0901-0004	Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге	7,093,443	0.2%	577,880	7,671,323
	0901-0005	Активности Црвеног крста	31,000,000	0.9%	0	31,000,000
	0901-П1	Пројекат: "Друга страна креативности"	0	0.0%	250,000	250,000
	0901-П2	Пројекат "Сервис подршке и услуга у области социјалне заштите за маргинализоване групе грађана са територије града Смедерева"	11,971,154	0.3%	0	11,971,154
1801		Програм 12. Примарна здравствена заштита	29,700,010	0.9%	0	29,700,010
	1801-0001	Функционисање установа примарне здравствене заштите	29,700,010	0.9%	0	29,700,010
1201		Програм 13. Развој културе	186,918,640	5.4%	27,592,900	214,511,540
	1201-0001	Функционисање локалних установа културе	136,464,100	3.9%	23,473,400	159,937,500
	1201-0002	Подстицаји културном и уметничком стваралаштву	5,150,000	0.1%	149,500	5,299,500
	1201-П1	Пројекат Центра за културу - Смедеревска јесен	9,800,000	0.3%	0	9,800,000
	1201-П2	Пројекат Центра за културу - Позоришни фестивал Театар у Тврђави	3,000,000	0.1%	450,000	3,450,000
	1201-П3	Пројекат Центра за културу - Корзо поново ради	200,000	0.0%	0	200,000
	1201-П4	Пројекат Центра за културу - Културно лето	6,000,000	0.2%	180,000	6,180,000
	1201-П5	Пројекат Центра за културу - Позоришни фестивал "Нушићеви дани"	3,040,000	0.1%	1,460,000	4,500,000
	1201-П6	Пројекат Центра за културу - Ликовна колонија графике	200,000	0.0%	0	200,000
	1201-П7	Пројекат Центра за културу - Светосавске свечаности	300,000	0.0%	0	300,000
	1201-П8	Пројекат Центра за културу - Е СД култура	80,000	0.0%	0	80,000
	1201-П9	Пројекат Музеја - Реконструкција сталне изложбене поставке Музеја у Смедереву 5. фаза	854,640	0.0%	0	854,640
	1201-П11	Пројекат Музеја - Музејско наслеђе на мрежи	69,900	0.0%	0	69,900
	1201-П12	Пројекат Музеја - "Ноћ музеја"	100,000	0.0%	0	100,000
	1201-П13	Пројекти Музеја - Осавремењавање збирке градских галерија и Визуелна уметност	2,350,000	0.1%	0	2,350,000
	1201-П14	Пројекти Регионалног завода за заштиту споменика културе - Обнова куле 8 Језавског бедема Смедеревске тврђаве	14,000,000	0.4%	0	14,000,000
	1201-П15	Пројекти Регионалног завода за заштиту споменика културе - Израда главног пројекта санације и статичке стабилизације Куле 11 Смедеревске тврђаве	1,700,000	0.0%	0	1,700,000
	1201-П16	Пројекат Историјског архива: Научни скуп "Смедеревски крај 1918-1941"	0	0.0%	360,000	360,000
	1201-П17	Пројекат Центра за културу - ЕксПЕРИМент	560,000	0.0%	0	560,000
	1201-П18	Пројекат Музеја - Годишњи програм Градске галерије савремене уметности Смедерево	720,000	0.0%	0	720,000
	1201-П19	Пројекат Регионалног завода за заштиту споменика културе - Систематска археолошка истраживања Рамске тврђаве - 2. фаза	1,000,000	0.0%	0	1,000,000
	1201-П20	Пројекат Регионалног завода - Пројекат санације споменика изгинулим и умрлим борцима у ратовима 1912-1920 варошице Сараорци град Смедерево	0	0.0%	1,520,000	1,520,000
	1201-П21	Пројекат Народне библиотеке Часопис за културу, уметност и друштвена питања "Монс Ауреус" - конкурс Министарства за културу	250,000	0.0%	0	250,000
	1201-П22	Пројекат Народне библиотеке: "170 година Смедеревске библиотеке" - конкурс Министарства за културу	1,080,000	0.0%	0	1,080,000

1301		Програм 14. Развој спорта и омладине	97,203,000	2.8%	0	97,203,000
	1301-0001	Подршка локалним спортским организацијама, удружењима и савезима	71,803,000	2.1%	0	71,803,000
	1301-0003	Одржавање спортске инфраструктуре	25,400,000	0.7%	0	25,400,000
0602		Програм 15. Локална самоуправа	1,211,596,880	34.8%	27,092,532	1,238,689,412
	0602-0001	Функционисање локалне самоуправе и градских општина	777,457,832	22.3%	4,264,000	781,721,832
	0602-0002	Месне заједнице	126,567,252	3.6%	22,828,532	149,395,784
	0602-0003	Управљање јавним дугом	258,650,000	7.4%	0	258,650,000
	0602-0004	Општинско јавно правобранилаштво	27,721,796	0.8%	0	27,721,796
	0602-0006	Информисање	5,000,000	0.1%	0	5,000,000
	0602-0007	Канцеларија за младе	200,000	0.0%	0	200,000
	0602-0010	Резерве	16,000,000	0.5%	0	16,000,000
		УКУПНИ ПРОГРАМСКИ ЈАВНИ РАСХОДИ	3,478,800,000	100.0%	178,760,469	3,657,560,469

Члан 9.

Члан 9. мења се и гласи:

„Капитални издаци буџета града Смедерева класе 500000 - Издаци за нефинансијску имовину у текућој и наредне две буџетске године према економској класификацији буџетских корисника планирају се у следећим износима:

КАПИТАЛНИ ПРОЈЕКТИ У ПЕРИОДУ 2016 - 2018

ГРАД СМЕДЕРЕВО										
Назив капиталног пројекта		Укупно сви пројекти		1.067.495.266	9.373.310	100.832.965	423.375.991	293.250.000	146.700.000	109.500.000
Пр	Назив капиталног пројекта	Година почетка финанс. пројекта	Година завршет. финанс. пројекта	Укупна вредност пројекта	Реализ. закључно са 31.12.2014.	Буџет 2015-реализација	2016	2017	2018	Након 2018
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Изградња административног дела Месне заједнице „25 Мај“, реконструкција и доградња	2012	2016	18.495.446	7.173.310	2.322.136	9.000.000			
2	Доградња постојеће хале и њено опремање на кат. парцели 233/70	2015	2016	131.425.971		80.358.721	51.067.250			
3	Набавка и уградња опреме система видео надзора и система за аутоматско препознавање регистарских таблица, по Програму кор.сред.за фин унапређења безбедности саобраћаја	2015	2016	8.400.000			8.400.000			
4	Набавка ауто седишта за новорођење бебе, по Програму кор.сред.за фин унапређења безбедности саобраћаја	2016	2016	3.500.000			3.500.000			
5	Израда саобраћајних пројеката,по Програму кор.сред.за фин унапређења безбедности саобраћаја	2016	2016	5.300.000			5.300.000			
6	Израда Студије оправданости и пројектна документација за пројекат Изградње трансфер станице за сакупљање комуналног отпада	2015	2016	8.400.000			8.400.000			

7	Санација клизишта у улици Дунавској са пројектном документацијом	2015	2016	47.105.906		9.522.286	37.583.620			
8	Изградња саобраћајница у Индустијском парку и тротоари	2015	2016	17.629.822		8.629.822	5.000.000	2.000.000	2.000.000	
9	Увођење ЛЕД расвете на територији града Смедерева (градска, приградска и сеоска насеља)	2015	2018	304.163.000			5.000.000	115.000.000	80.000.000	85.000.000
10	Изградња пристана за туристичке бродове уз учешће Министарства трговине, туризма и телекомуникација РС	2015	2016	20.000.000			20.000.000			
11	Надзиђивање зграде Градске управе Смедерево и реконструкција фасаде са заменом прозорских отвора	2016	2016	66.000.000			66.000.000			
12	Уградња котла на биомасу у котларници Градске управе Смедерево, санација котларнице „Мајдан“ у Смедереву	2016	2016	17.290.431			17.290.431			
13	Инвестиционо одржавање крила“В“ објекта градске управе Смедерево	2016	2016	3.450.020			3.450.020			
14	Уградња хидрауличног путничког лифта са припадајућим инсталацијама и конструкцијом лифтовског окна Градске управе Смедерево	2016	2016	4.900.000			4.900.000			
15	Реконструкција унутрашњег осветљења на комплексу зграда Градске управе Смедерево	2016	2016	4.999.742			4.999.742			
16	Санација дела равнo крова објекта Центра за културу Смедерево	2016	2016	1.320.793			1.320.793			
17	Климатизација зграде Градске управе Смедерево	2016	2016	12.190.000			12.190.000			
18	Пројекат „Унапређење професионалне подршке у заједници-важан корак у инклузији деце“	2016	2016	1.000.000			1.000.000			
19	Изградња јавне расвете приликом изградње кружног тока на раскрсници државних путева са Улицом Петријевском и другим улицама, по Програму кор. сред. за фин. унапређења безбедности саобраћаја	2015	2018	18.300.000			3.000.000	3.000.000	3.000.000	6.000.000
20	Изградња јавне расвете у Индустијском парку	2016	2018	10.000.000				4.000.000	2.000.000	4.000.000
21	Реконструкција дела улице Горичке на потезу клизишта Провалија	2015	2016	3.800.000			1.800.000			
22	Реконструкција дела Улице Балканске	2015	2017	18.000.000			5.000.000	8.000.000		
23	Изградња аутобуског стајалишта	2016	2016	1.800.000			1.800.000			
24	Реконструкција улице Фочанске	2015	2018	39.500.000			12.000.000	5.300.000	13.700.000	
25	Реконструкција Улице Револуције	2014	2017	13.700.000	2.200.000		5.000.000	6.500.000		
26	Реконструкција улице Вучачке	2016	2017	26.750.000			14.750.000	12.000.000		
27	Израда документације и изградња тротоара у улици Петријевској, Горанској и др. по Програму кор. сред. за фин. унапређења безбедности саобраћаја	2016	2018	39.000.000			9.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000

28	Израда пројектне документације по Програму кор.сред.за фин унапређења безбедности саобраћаја	2016	2018	3.900.000			900.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
29	Израда пројектне документације и праћење пројеката	2015	2018	6.500.000			1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
30	Реконструкција улице Димитрија Туцовића	2016	2017	7.000.000			3.500.000	3.500.000		
31	Реконструкција улице Излетничке	2016	2018	36.000.000			6.000.000	17.000.000	13.000.000	
32	Покривање Зелене пијаце	2016	2016	40.000.000			40.000.000			
33	Изградња робне пијаце, по Плану ЈП Дирекција за изградњу, урбанизам и грађ.земљиште	2016	2016	12.000.000			12.000.000			
34	Опремање Робне пијаце	2016	2016	20.674.135			20.674.135			
35	Изградња паркинга	2016	2018	13.000.000			4.000.000	5.000.000	2.000.000	2.000.000
36	Реконструкција улице Кајмакчаланске	2016	2018	60.000.000			50.000	41.450.000	18.500.000	
37	Изградња јавне расвете раскрснице Колари	2017	2017	4.000.000				4.000.000		
38	Реконструкција улице Живорада Атанацковића	2016	2016	6.000.000			6.000.000			
39	Реконструкција улице Краљевића Марка	2016	2016	6.000.000			6.000.000			
40	Реконструкција улице Милана Кршљанина са припадајућим улицама	2016	2016	6.000.000			6.000.000			

КАПИТАЛНИ ПРОЈЕКТИ У ПЕРИОДУ 2016 - 2018

Капитални пројекти у периоду 2016- 2018. године						100.832.965	423.375.991	239.250.000	146.700.000	109.500.000	
Р.бр.	Назив капиталног пројекта	Конто 3. ниво	Конто 4. ниво	Опис конта	Извор	Опис извора	Буџет 2015-реализација	2016	2017	2018	Након 2018
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	Изградња административног дела Месне заједнице „25 мај“	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА	2.322.136	9.000.000			
2	Доградња постојеће хале и њено опремање на кат. парцели 233/70	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА	80.358.721	51.067.250			
3	Набавка и уградња опреме система видео надзора и система за аутоматско препознавање регистарских таблица, по Програму кор.сред.за фин унапређења безбедности саобраћаја	512	5128	МАШИНЕ И ОПРЕМА	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		8.400.000			
4	Набавка ауто седишта за новорођење бебе, по Програму кор.сред.за фин унапређења безбедности саобраћаја	512	5128	МАШИНЕ И ОПРЕМА	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		3.500.000			
5	Израда саобраћајних пројеката,по Програму кор.сред.за фин унапређења безбедности саобраћаја	511	5114	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		5.300.000			
6	Израда Студије оправданости и пројектна документација за пројекат Изградње трансфер станице за сакупљање комуналног отпада	511	5114	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		8.400.000			

7	Санација клизишта у Улици Дунавској са пројектном документацијом	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА	9.522.286	37.583.620				
8	Изградња саобраћајница у Индустрijском парку и тротоари	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА	8.629.822	5.000.000	2.000.000	2.000.000		
9	Увођење ЛЕД расвете на територији града Смедерева (градска, приградска и сеоска насеља)	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		5.000.000	115.000.000	80.000.000	85.000.000	
10	Изградња пристана за туристичке бродове уз учешће Министарства трговине, туризма и телекомуникација РС	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	07	Трансфери од других нивоа власти		20.000.000				
11	Надзиђивање зграде Градске управе Смедерево и замена постојећих прозора на згради Градске управе Смедерево	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	10	Примања од задуживања		66.000.000				
12	Уградња котла на биомасу у котларници Градске управе Смедерево, санација котларнице „Мајдан“ у Смедереву	512	5129	Машине и опрема	10	Примања од задуживања		17.290.431				
13	Инвестиционо одржавање крила „В“ објекта градске управе Смедерево	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	10	Примања од задуживања		3.450.020				
14	Уградња хидрауличног путничког лифта са припадајућим инсталацијама и конструкцијом лифтовског окна Градске управе Смедерево	512	5129	Машине и опрема	10	Примања од задуживања		4.900.000				
15	Реконструкција унутрашњег осветљења на комплексу зграда Градске управе	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	10	Примања од задуживања		4.999.742				
16	Санација дела равног крова објекта Центра за културу Смедерево	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	10	Примања од задуживања		1.320.793				
17	Климатизација зграде Градске управе Смедерево	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	10	Примања од задуживања		12.190.000				
18	Пројекат „Унапређење професионалне подршке у заједници-важан корак у инклузији деце“	512	512	Машине и опрема	06	Донације од међународних организација		900.000				
					01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		100.000				
19	Изградња јавне расвете приликом изградње кружног тока на раскрсници државних путева са Улицом Петријевском и другим улицама, по Програму кор. сред. за фин унапређења безбедности саобраћаја	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		3.000.000	3.000.000	3.000.000	6.000.000	
20	Изградња јавне расвете у Индустрijском парку	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА			4.000.000	2.000.000	4.000.000	
21	Реконструкција дела улице Горичке на пезу клизишта Провалија	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		1.800.000				
22	Реконструкција дела Улице Балканске	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		5.000.000	8.000.000			
23	Изградња аутобуског стајалишта	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		1.800.000				
24	Реконструкција улице Фочанске	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		12.000.000	5.300.000	13.700.000		

25	Реконструкција Улице Революције	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		5.000.000	6.500.000		
26	Реконструкција улице Вучачке	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		14.750.000	12.000.000		
27	Изrada документације и изградња тротоара у улици Петријевој, Горанској и др, по Програму кор.сред.за фин унапређења безбедности саобраћаја	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		9.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000
28	Изrada пројектне документације по Програму кор.сред.за фин унапређења безбедности саобраћаја	511	5114	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		900.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
29	Изrada пројектне документације и праћење пројеката	511	5114	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
30	Реконструкција улице Димитрија Туцовића	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		3.500.000	3.500.000		
31	Реконструкција улице Излетничке	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		6.000.000	17.000.000	13.000.000	
32	Покривање Зелене пијаче	511	5113	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		40.000.000			
33	Изградња робне пијаче, по Плану ЈП Дирекција за изградњу, урбанизам и грађ.земљиште	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		12.000.000			
34	Опремање Робне пијаче	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		20.674.135			
35	Изградња паркинга	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		4.000.000	5.000.000	2.000.000	2.000.000
36	Реконструкција улице Кајмакчаланске	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		50.000	41.450.000	18.500.000	
37	Изградња јавне расвете раскрснице Колари	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА			4.000.000		
38	Реконструкција улице Живорада Атанацковића	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		6.000.000			
39	Реконструкција улице Краљевића Марка	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		6.000.000			
40	Реконструкција улице Милана Кршљанина са припадајућим улицама	511	5112	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	01	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА		6.000.000			

II ПОСЕБАН ДЕО

Члан 10. мења се и гласи:

„Средства буџета у износу од **3.478.800.000** динара и средства из сопствених и других прихода индиректних корисника буџета града Смедерева у износу од **178.760.469** динара распоређују се по корисницима и наменама, и то:

РАСХОДИ И ИЗДАЦИ

Раздео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1						СКУПШТИНА ГРАДА			
		0602				ПРОГРАМ 15: ЛОКАЛНА САМОУПРАВА			
		0602-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Функционисање локалне самоуправе и градских општина			
			111			<i>Извршни и законодавни органи</i>			
				1	411	Плате, додаци и накнаде запослених (зараве)	3,890,500		3,890,500
				2	412	Социјални доприноси на терет послодавца	696,400		696,400
				3	414	Социјална давања запосленима			0
				4	415	Накнаде трошкова за запослене	55,000		55,000
				5	416	Награде запосленима и остали посебни расходи			0
				6	421	Стални трошкови	320,000		320,000
				7	422	Трошкови путовања	80,000		80,000
				8	423	Услуге по уговору (накнада одборницима и накнада члановима радних тела у износу од 21.500.000 динара, средства за обележавање дана Града и других значајних датума за град Смедерево 400.000 динара и други трошкови 1.182.000)	23,082,000		23,082,000
				9	424	Специјализоване услуге			0
				10	426	Материјал	790,000		790,000
				11	465	Остале дотације и трансфери	515,559		515,559
				12	6219	Набавка домаће финансијске имовине			0
						Извори финансирања за функцију 111:			
					01	Приходи из буџета	29,429,459		29,429,459
						Функција 111:	29,429,459		29,429,459
			160			<i>Опште јавне услуге неклассификоване на другом месту</i>			
				13	481	Дотације политичким субјектима - за финансирање редовног рада по члану 16. Закона о финансирању политичких активности	1,999,380		1,999,380
				14	416	Награде запосленима и остали посебни расходи	500,000		500,000
				15	421	Стални трошкови	524,400		524,400
				16	423	Услуге по уговору	6,270,000		6,270,000
				17	424	Специјализоване услуге			0
				18	426	Материјал	650,000		650,000
				19	481	Дотације политичким субјектима - за финансирање трошкова изборне кампање по члану 20. Закона о финансирању политичких активности (0.07% пореских прихода буџета за годину за коју се буџет доноси)	1,311,110		1,311,110
				20	512	Машине и опрема			0
						Извори финансирања за функцију 160:			
					01	Приходи из буџета	11,254,890		11,254,890
						Функција 160:	11,254,890		11,254,890
						Извори финансирања за програмску активност 0602-0001			
					01	Приходи из буџета	40,684,349		40,684,349
						Свега за програмску активност 0602-0001:	40,684,349		40,684,349
						Извори финансирања за Програм 15:			
					01	Приходи из буџета	40,684,349		40,684,349
						Свега за Програм 15:	40,684,349		40,684,349
						Извори финансирања за раздео 1:			
					01	Приходи из буџета	40,684,349		40,684,349
						Свега за раздео 1:	40,684,349		40,684,349
2						ГРАДОНАЧЕЛНИК			
		0602				ПРОГРАМ 15: ЛОКАЛНА САМОУПРАВА			
		0602-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Функционисање локалне самоуправе и градских општина			
			111			<i>Извршни и законодавни органи</i>			
				21	411	Плате, додаци и накнаде запослених (зараве)	3,700,825		3,700,825
				22	412	Социјални доприноси на терет послодавца	662,448		662,448
				23	414	Социјална давања запосленима	150,000		150,000
				24	416	Награде запосленима и остали посебни расходи	55,000		55,000
				25	421	Стални трошкови	3,339,000		3,339,000

Раздео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				26	422	Трошкови путовања	1,100,000		1,100,000
				27	423	Услуге по уговору	10,740,000		10,740,000
				28	424	Специјализоване услуге			0
				29	426	Материјал	4,318,000		4,318,000
				30	4631	Трансфери осталим нивоима власти			0
				31	465	Остале дотације и трансфери	517,705		517,705
				32	482	Порези, обавезне таксе, казне и пенали			0
				33	485	Остале накнаде штете			0
						Извори финансирања за функцију 111:			
					01	Приходи из буџета	24,582,978		24,582,978
						Функција 111:	24,582,978		24,582,978
						Извори финансирања за програмску активност 0602-0001:			
				01		Приходи из буџета	24,582,978		24,582,978
						Свега за програмску активност 0602-0001:	24,582,978		24,582,978
						Извори финансирања за Програм 15:			
				01		Приходи из буџета	24,582,978		24,582,978
						Свега за Програм 15:	24,582,978		24,582,978
						Извори финансирања за раздео 2:			
				01		Приходи из буџета	24,582,978		24,582,978
						Свега за раздео 2:	24,582,978		24,582,978
3						ГРАДСКО ВЕЋЕ			
		0602				ПРОГРАМ 15: ЛОКАЛНА САМОУПРАВА			
		0602-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Функционисање локалне самоуправе и градских општина			
			<i>111</i>			<i>Извршни и законодавни органи</i>			
				34	421	Стални трошкови	310,000		310,000
				35	422	Трошкови путовања			0
				36	423	Услуге по уговору	6,550,000		6,550,000
				37	426	Материјал	100,000		100,000
				38	465	Остале дотације и трансфери	670,000		670,000
						Извори финансирања за функцију 111:			
				01		Приходи из буџета	7,630,000		7,630,000
						Функција 111:	7,630,000		7,630,000
						Извори финансирања за програмску активност 0602-0001:			
				01		Приходи из буџета	7,630,000		7,630,000
						Свега за програмску активност 0602-0001:	7,630,000		7,630,000
						Извори финансирања за Програм 15:			
				01		Приходи из буџета	7,630,000		7,630,000
						Свега за Програм 15:	7,630,000		7,630,000
						Извори финансирања за раздео 3:			
				01		Приходи из буџета	7,630,000		7,630,000
						Свега за раздео 3:	7,630,000		7,630,000
4						ГРАДСКА УПРАВА			
		0602				ПРОГРАМ 15: ЛОКАЛНА САМОУПРАВА			
		0602-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Функционисање локалне самоуправе и градских општина			
			<i>130</i>			<i>Опште услуге</i>			
				39	411	Плате, додаци и накнаде запослених (зараве)	211,883,992		211,883,992
				40	412	Социјални доприноси на терет послодавца	37,927,235		37,927,235
				41	413	Накнаде у природи	4,300,000		4,300,000
				42	414	Социјална давања запосленима	14,483,158		14,483,158
				43	415	Накнаде трошкова за запослене	7,300,000		7,300,000
				44	416	Награде запосленима и остали посебни расходи	1,250,000		1,250,000
				45	421	Стални трошкови	72,515,000		72,515,000
				46	422	Трошкови путовања	880,000		880,000
				47	423	Услуге по уговору	8,667,000		8,667,000
				48	424	Специјализоване услуге	14,174,900		14,174,900
				49	425	Текуће поправке и одржавање	13,170,000		13,170,000
				50	426	Материјал	14,568,000		14,568,000
				51	444	Пратећи трошкови задуживања			0
				51.1	4631	Трансфери осталим нивоима власти	5,521,000		5,521,000
				52	465	Остале дотације и трансфери	27,352,735		27,352,735
				53	482	Порези, обавезне таксе, казне и пенали	9,000,000		9,000,000
				53.1	485	Остале накнаде штете	200,000		200,000
				54	511	Зграде и грађевински објекти	10,800,000		10,800,000
				55	512	Машине и опрема	9,350,000		9,350,000
				56	515	Нематеријална имовина	2,400,000		2,400,000
				57	541	Земљиште	2,000,000		2,000,000
				57.1	6219	Набавка домаће финансијске имовине	1,400,000		1,400,000
						Извори финансирања за функцију 130:			
				01		Приходи из буџета	469,143,020		469,143,020
						Функција 130:	469,143,020		469,143,020

Раздео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		0602-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Функционисање локалне самоуправе и градских општина			
			620			<i>Развој заједнице</i>			
				58	511	Зграде и грађевински објекти - Завршетак објекта на Ртњу	1,000,000		1,000,000
				59	511	Зграде и грађевински објекти - зграда Монопола	5,000,000		5,000,000
						Извори финансирања за функцију 620:			
					01	Приходи из буџета	6,000,000		6,000,000
						Функција 620:	6,000,000		6,000,000
		0602-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Функционисање локалне самоуправе и градских општина			
			620			<i>Развој заједнице</i>			
				60	511	Зграде и грађевински објекти (кредит) - Надзиђивање једног спрата зграде Градске управе града Смедерева са унутрашњим реконструкцијама и термо и хидроизолација фасадних зидова зграде Градске управе града Смедерева и уградња хидрауличног путничког лифта са припадајућим инсталацијама конструкцијом лифтовског окна Градске управе града Смедерева	79,409,000		79,409,000
				61	512	Машине и опрема (кредит) - замена котла, термост. вентили у котларници Градске управе града Смедерева, радови на изради техничке документације	12,900,000		12,900,000
				62	511	Зграде и грађевински објекти (кредит) - санација дела равнoг крова објекта Центра за културу Смедерево	1,326,000		1,326,000
				63	512	Машине и опрема (кредит) - замена котла, термост. вентила у котларници "Мајдан"	4,425,000		4,425,000
				63.1	511	Зграде и грађевински објекти (кредит)- Климатизација објекта Градске управе града Смедерева	12,190,000		12,190,000
				64	511	Зграде и грађевински објекти - средства буџета	22,150,000		22,150,000
						Извори финансирања за функцију 620:			
					01	Приходи из буџета	22,150,000		22,150,000
					10	Примања од домаћих задуживања	110,250,000		110,250,000
						Функција 620:	132,400,000		132,400,000
						Стамбено комунална област			
			660			<i>Послови становања и заједнице неклассификовани на другом месту</i>			
				65	441	Отплате домаћих камата	1,600,000		1,600,000
				66	511	Куповина стамбеног простора	700,000		700,000
						Извори финансирања за функцију 660:			
					01	Приходи из буџета	2,300,000		2,300,000
						Функција 660:	2,300,000		2,300,000
			421			<i>Пољопривреда</i>			
				67	482	Порези, обавезне таксе, казне и пенали - накнада за одводњавање по решењима ЈВП "Србијаводе" Београд	54,000,000		54,000,000
						Извори финансирања за функцију 421:			
					01	Приходи из буџета	54,000,000		54,000,000
						Функција 421:	54,000,000		54,000,000
				721		<i>Опште медицинске услуге</i>			
				68	424	Средства за накнаду из буџета у случају смрти	800,000		800,000
						Извори финансирања за функцију 721:			
					01	Приходи из буџета	800,000		800,000
						Функција 721:	800,000		800,000
			220			<i>Цивилна одбрана</i>			
				69	423	Услуге по уговору	3,615,000		3,615,000
				70	426	Материјал	500,000		500,000
				71	484	Накнада штете за повреде или штету насталу услед елементарних непогода или других природних узрока	1,822,210		1,822,210
				72	511	Зграде и грађевински објекти	1,000,000		1,000,000
				73	512	Машине и опрема	300,000		300,000
						Извори финансирања за функцију 220:			
					01	Приходи из буџета	7,237,210		7,237,210
						Функција 220:	7,237,210		7,237,210

Раздео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			090			<i>Социјална заштита неklasификована на другом месту</i>			
				74	472	Накнаде за социјалну заштиту из буџета (новчани прилози од физичких и правних лица за помоћ становништву угроженом поплавама)	4,220,866		4,220,866
						Извори финансирања за функцију 090:			
					08	Добровољни трансфери од физичких и правних лица			0
					13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	4,220,866		4,220,866
						Функција 090:	4,220,866		4,220,866
						Извори финансирања за програмску активност 0602-0001:			
					01	Приходи из буџета	561,630,230		561,630,230
					08	Добровољни трансфери од физичких и правних лица	0		0
					10	Примања од домаћих задуживања	110,250,000		110,250,000
					13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	4,220,866		4,220,866
						Свега за програмску активност 0602-0001:	676,101,096		676,101,096
		0602-0003				Програмска активност 0003 (ПА 0003) - Управљање јавним дугом			
			112			<i>Финансијски и фискални послови</i>			
				75	441	Отплате домаћих камата	53,150,000		53,150,000
				76	444	Пратећи трошкови задуживања	10,000,000		10,000,000
				77	611	Отплата главнице домаћим кредиторима	195,500,000		195,500,000
						Извори финансирања за функцију 112:			
					01	Приходи из буџета	258,650,000		258,650,000
						Функција 112:	258,650,000		258,650,000
						Извори финансирања за програмску активност 0602-0003:			
					01	Приходи из буџета	258,650,000		258,650,000
						Свега за програмску активност 0602-0003:	258,650,000		258,650,000
		0602-0010				Програмска активност 0010 (ПА 0010) - Резерве			
			112			<i>Финансијски и фискални послови</i>			
				78	49912	Текућа резерва	10,000,000		10,000,000
				79	49911	Стална резерва	6,000,000		6,000,000
						Извори финансирања за функцију 112:			
					01	Приходи из буџета	16,000,000		16,000,000
						Функција 112:	16,000,000		16,000,000
						Извори финансирања за програмску активност 0602-0010:			
					01	Приходи из буџета	16,000,000		16,000,000
						Свега за програмску активност 0602-0010:	16,000,000		16,000,000
						Извори финансирања за Програм 15:			
					01	Приходи из буџета	836,280,230		836,280,230
					08	Добровољни трансфери од физичких и правних лица	0		0
					10	Примања од домаћих задуживања	110,250,000		110,250,000
					13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	4,220,866		4,220,866
						Свега за Програм 15:	950,751,096		950,751,096
		0601				ПРОГРАМ 2: КОМУНАЛНА ДЕЛЈАТНОСТ			
		0601-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Водоснабдевање ЈКП Водовод Смедерево			
			630			<i>Водоснабдевање</i>			
				80	4512	Капиталне субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	18,200,000		18,200,000
						Извори финансирања за функцију 630:			
					01	Приходи из буџета	18,200,000		18,200,000
						Функција 630:	18,200,000		18,200,000
						Извори финансирања за програмску активност 0601-0001:			
					01	Приходи из буџета	18,200,000		18,200,000
						Свега за програмску активност 0601-0001:	18,200,000		18,200,000
		0601-0002				Програмска активност 0002 (ПА 0002) - Управљање отпадним водама			
			520			<i>Управљање отпадним водама</i>			
				81	425	Текуће поправке и одржавање - одржавање атмосферске и мешовите канализације и осталих објеката заједничке комуналне потрошње	16,100,000		16,100,000
						Извори финансирања за функцију 520:			
					01	Приходи из буџета	16,100,000		16,100,000
						Функција 520:	16,100,000		16,100,000

Раздео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
						Извори финансирања за програмску активност 0601-0002:			
					01	Приходи из буџета	16,100,000		16,100,000
						Свега за програмску активност 0601-0002:	16,100,000		16,100,000
		0601-0004				Програмска активност 0004 (ПА 0004) - Даљинско грејање			
						ЈП Грејање Смедерево			
			436			<i>Остала енергија</i>			
				82	4511	Текуће субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама			0
				83	4512	Капиталне субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	2,000,000		2,000,000
						Извори финансирања за функцију 436:			
					01	Приходи из буџета	2,000,000		2,000,000
						Функција 436:	2,000,000		2,000,000
						Извори финансирања за програмску активност 0601-0004:			
					01	Приходи из буџета	2,000,000		2,000,000
						Свега за програмску активност 0601-0004:	2,000,000		2,000,000
		0601-0014				Програмска активност 0014 (ПА 0014) - Остале комуналне услуге			
						ЈКП Зеленило и гробља Смедерево			
			560			<i>Заштита животне средине неklasификована на другом месту</i>			
				84	424	Специјализоване услуге	16,200,000		16,200,000
				84.1	4512	Капиталне субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	5,600,000		5,600,000
						Извори финансирања за функцију 560:			
					01	Приходи из буџета	21,800,000		21,800,000
						Функција 560:	21,800,000		21,800,000
			530			<i>Смањење загађености</i>			
				85	424	Специјализоване услуге - систематска дезинсекција и дератизација	10,000,000		10,000,000
						Извори финансирања за функцију 530:			
					01	Приходи из буџета	10,000,000		10,000,000
						Функција 530:	10,000,000		10,000,000
						Извори финансирања за програмску активност 0601-0014:			
					01	Приходи из буџета	31,800,000		31,800,000
						Свега за програмску активност 0601-0014:	31,800,000		31,800,000
		0601-0008				Програмска активност 0008 (ПА 0008) - Јавна хигијена			
						ЈКП Чистоћа Смедерево			
			560			<i>Заштита животне средине неklasификована на другом месту</i>			
				85.1	4512	Капиталне субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама			0
						Извори финансирања за функцију 560:			
					01	Приходи из буџета	0		0
						Функција 560:	0		0
						Извори финансирања за програмску активност 0601-0008:			
					01	Приходи из буџета	0		0
						Свега за програмску активност 0601-0008:	0		0
		0601-0012				Програмска активност 0012 (ПА 0012) - Одржавање стамбених зграда			
						ЈП Градска стамбена агенција Смедерево			
			660			<i>Послови становања и заједнице неklasификовани на другом месту</i>			
				86	4512	Капиталне субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	3,000,000		3,000,000
						Извори финансирања за функцију 660:			
					01	Приходи из буџета	3,000,000		3,000,000
						Функција 660:	3,000,000		3,000,000
						Извори финансирања за програмску активност 0601-0012:			
					01	Приходи из буџета	3,000,000		3,000,000
						Свега за програмску активност 0601-0012:	3,000,000		3,000,000

Раздео	Глава	Програм- ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		0601-0004				Програмска активност 0004 (ПА 0004) - Даљинско грејање			
			490			<i>Остали послови неklasификовани на другом месту</i>			
				87	4631	Текући трансфери осталим нивоима власти			0
						Извори финансирања за функцију 490:			
					01	Приходи из буџета	0		0
						Функција 490:	0		0
						Извори финансирања за програмску активност 0601-0004:			
					01	Приходи из буџета	0		0
						Свега за програмску активност 0601-0004:	0		0
		0601-0007				Програмска активност 0007 (ПА 0007) - Уређивање, одржавање и коришћење пијаца			
			620			<i>Развој заједнице</i>			
				87.1	511	Зграде и грађевински објекти - Покривање Зелене пијаце	52,000,000		52,000,000
				87.2	511	Зграде и грађевински објекти	28,080,000		28,080,000
						Извори финансирања за функцију 620:			
					01	Приходи из буџета	80,080,000		80,080,000
						Функција 620:	80,080,000		80,080,000
						Извори финансирања за програмску активност 0601-0007:			
					01	Приходи из буџета	80,080,000		80,080,000
						Свега за програмску активност 0601-0007:	80,080,000		80,080,000
		0601-0011				Програмска активност 0011 (ПА 0011) - Одржавање гробаља и погребне услуге			
			620			<i>Развој заједнице</i>			
				88	511	Зграде и грађевински објекти			0
						Извори финансирања за функцију 620:			
					01	Приходи из буџета	0		0
						Функција 620:	0		0
						Извори финансирања за програмску активност 0601-0011:			
					01	Приходи из буџета	0		0
						Свега за програмску активност 0601-0011:	0		0
		0601-0010				Програмска активност 0010 (ПА 0010) - Јавна расвета			
			640			<i>Улична расвета</i>			
				88.1	511	Зграде и грађевински објекти - увођење LED расвете на територији града Смедерева	5,000,000		5,000,000
						Извори финансирања за функцију 640:			
					01	Приходи из буџета	5,000,000		5,000,000
						Функција 620:	5,000,000		5,000,000
						Извори финансирања за програмску активност 0601-0010:			
					01	Приходи из буџета	5,000,000		5,000,000
						Свега за програмску активност 0601-0010:	5,000,000		5,000,000
						Извори финансирања за Програм 2:			
					01	Приходи из буџета	156,180,000		156,180,000
						Свега за Програм 2:	156,180,000		156,180,000
		1501				ПРОГРАМ 3: ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ			
		1501-0003				Програмска активност 0003 (ПА 0003) - Подстицаји за развој предузетништва			
			490			<i>Економски послови неklasификовани на другом месту</i>			
				89	464	Дотације организацијама обавезног социјалног осигурања - Реализација програма или мера активне политике запошљавања по Споразуму са Националном службом за запошљавање	15,000,000		15,000,000
						Извори финансирања за функцију 490:			
					01	Приходи из буџета	15,000,000		15,000,000
						Функција 490:	15,000,000		15,000,000
						Извори финансирања за програмску активност 1501-0003:			
					01	Приходи из буџета	15,000,000		15,000,000
						Свега за програмску активност 1501-0003:	15,000,000		15,000,000
		1501-П1				Пројекат - "Млади у производњи воћарских производа"			
			490			<i>Економски послови неklasификовани на другом месту</i>			
				89.1	465	Остале текуће дотације и трансфери-Удружење воћара и виноградара "Златно брдо" Уловице	2,500,000		2,500,000
						Извори финансирања за функцију 490:			
					01	Приходи из буџета	2,500,000		2,500,000
						Функција 490:	2,500,000		2,500,000
						Извори финансирања за пројекат 1501-П1:			
					01	Приходи из буџета	2,500,000		2,500,000
						Свега за пројекат 1501-П1:	2,500,000		2,500,000

Раздео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	4.1					<i>Средства за подршку развоју пословних зона и реализацију других локалних инфраструктурних пројеката</i>			
		1501-0002				Програмска активност 1501-0002 - Унапређење привредног амбијента			
			620			<i>Развој заједнице</i>			
				90	511	Зграде и грађевински објекти -средства за доградњу постојеће хале на кп. бр. 233/70 и њено опремање потребним функционалним садржајем 51.067.250	51,067,250		51,067,250
				90.1	511	-Израда идејног пројекта и пројекта за извођење за реконструкцију локалног пута ОП 19 Раља Колари у Смедереву - 1.300.000 -Трафо станица - 19.000.000	20,300,000		20,300,000
				91	421	Стални трошкови	100,000		100,000
				92	423	Услуге по уговору			0
				93	482	Порези, обавезне таксе, казне и пенали	10,000		10,000
						Извори финансирања за функцију 620:			
					01	Приходи из буџета	71,477,250		71,477,250
					10	Примања од домаћих задуживања			
						Функција 620:	71,477,250		71,477,250
						Извори финансирања за програмску активност 1501-0002:			
					01	Приходи из буџета	71,477,250		71,477,250
					10	Примања од домаћих задуживања	0		0
						Свега за програмску активност 1501-0002:	71,477,250		71,477,250
						Извори финансирања за главу 4.1:			
					01	Приходи из буџета	71,477,250		71,477,250
					10	Примања од домаћих задуживања	0		0
						Свега за главу 4.1:	71,477,250		71,477,250
						Извори финансирања за Програм 3:			
					01	Приходи из буџета	88,977,250		88,977,250
					10	Примања од домаћих задуживања	0		0
						Свега за Програм 3:	88,977,250		88,977,250
	0101					ПРОГРАМ 5: РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ			
	0101-П1					Пројекат - Израда пројектно техничке документације за изградњу система за наводњавање јужног дела територије града Смедерева			
			421			<i>Пољопривреда</i>			
				93.1	511	Зграде и грађевински објекти - Израда пројектно техничке документације за изградњу система за наводњавање јужног дела територије града Смедерева	100,000		100,000
					01	Приходи из буџета	100,000		100,000
						Функција 421:	100,000		100,000
						Извори финансирања за пројекат 0101-П1:			
					01	Приходи из буџета	100,000		100,000
						Свега за пројекат 0101-П1:	100,000		100,000
	0101-0001					Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Унапређење услова за пољопривредну делатност			
			421			<i>Фонд за развој пољопривреде града Смедерева</i> <i>Пољопривреда</i>			
				94	426	Материјал-преко Фонда за развој пољопривреде града Смедерева (набавка противградних ракета у износу од 2.000.000 динара)	2,000,000		2,000,000
				95	421	Стални трошкови		110,000	110,000
				96	423	Услуге по уговору		900,000	900,000
				97	426	Материјал		40,000	40,000
				98	482	Порези, обавезне таксе, казне и пенали		50,000	50,000

Раздео	Глава	Програм- ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		0101-0002				Програмска активност 0002 (ПА 0002) - Подстицаји пољопривредној производњи			
			421			<i>Пољопривреда</i>			
				99	4511	Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама - преко Фонда за развој пољопривреде града Смедерева (субвенционисање камата по Споразуму са банком у износу од 3.000.000 динара)	3,000,000		3,000,000
				100	4511	Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама - преко Фонда за развој пољопривреде града Смедерева (субвенционисање у пољопривреди, мере подршке по Програму мера за 2016. годину)	100,000,000	4,900,000	104,900,000
						Реализација Програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта			
				101	423	Услуге по уговору - израда Стратегије развоја пољопривреде у износу од 3.600.000 динара	3,600,000		3,600,000
				102	425	Уређење атарских путева	34,420,000		34,420,000
				103	425	Уређење атарских путева-учешће Министарства пољопривреде и заштите животне средине	7,961,000		7,961,000
						Извори финансирања за функцију 421:			
					01	Приходи из буџета	143,020,000		143,020,000
					07	Трансфери од других нивоа власти	7,961,000		7,961,000
					12	Примања од отплате датих кредита и продаје финансијске имовине		6,000,000	6,000,000
						Функција 421:	150,981,000	6,000,000	156,981,000
						Извори финансирања за програмску активност 0101-0001:			
					01	Приходи из буџета	2,000,000		2,000,000
					12	Примања од отплате датих кредита и продаје финансијске имовине		1,100,000	1,100,000
						Свега за програмску активност 0101-0001:	2,000,000	1,100,000	3,100,000
						Извори финансирања за програмску активност 0101-0002:			
					01	Приходи из буџета	141,020,000		141,020,000
					07	Трансфери од других нивоа власти	7,961,000		7,961,000
					12	Примања од отплате датих кредита и продаје финансијске имовине		4,900,000	4,900,000
						Свега за програмску активност 0101-0002:	148,981,000	4,900,000	153,881,000
						Извори финансирања за Програм 5:			
					01	Приходи из буџета	143,120,000		143,120,000
					07	Трансфери од других нивоа власти	7,961,000		7,961,000
					12	Примања од отплате датих кредита и продаје финансијске имовине		6,000,000	6,000,000
						Свега за Програм 5:	151,081,000	6,000,000	157,081,000
		0602				ПРОГРАМ 15: ЛОКАЛНА САМОУПРАВА			
		0602-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Функционисање локалне самоуправе и градских општина			
			421			<i>Пољопривреда</i>			
						Реализација Програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта			
				104	425	Текуће поправке и одржавање - превентивни и интервентни радови у области одводњавања-воде другог реда на територији града Смедерева, чишћење корита вода II реда на територији града Смедерева	9,000,000		9,000,000
			421			<i>Пољопривреда</i>			
				105	425	Текуће поправке и одржавање - Чишћење Петријевског колектора	3,000,000		3,000,000
						Извори финансирања за функцију 421:			
					01	Приходи из буџета	12,000,000		12,000,000
						Функција 421:	12,000,000		12,000,000
						Извори финансирања за програмску активност 0602-0001:			
					01	Приходи из буџета	12,000,000		12,000,000
						Свега за програмску активност 0602-0001:	12,000,000		12,000,000
						Извори финансирања за Програм 15:			
					01	Приходи из буџета	12,000,000		12,000,000
						Свега за Програм 15:	12,000,000		12,000,000

Раздео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		0701				ПРОГРАМ 7 - ПУТНА ИНФРАСТРУКТУРА			
		0701-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Управљање саобраћајном инфраструктуром			
						<i>Савет за безбедност саобраћаја града Смедерева</i>			
			360			<i>Јавни ред и безбедност неklasификован на другом месту</i>			
				105.1	423	Услуге по уговору	3,500,000		3,500,000
				106	426	Материјал - спровођење набавке наставних средстава, учила и едукативног материјала и превентивно-промотивног материјала за извођење промотивних активности и опремање саобраћајне инспекције	1,850,000		1,850,000
				107	4631	текући трансфери осталим нивоима власти - Опремање јединице саобраћајне полиције ПУ Смедерево техничким средствима	100,000		100,000
				108	511	Зграде и грађевински објекти - Израда саобраћајних пројеката	8,800,000		8,800,000
				109	512	Машине и опрема - набавка и уградња опреме на основу пројекта система видео надзора и система за аутоматско препознавање регистарских таблица, набавка ауто седишта за новорођене бебе.	11,900,000		11,900,000
						Извори финансирања за функцију 360:			
					01	Приходи из буџета	8,846,623		8,846,623
					13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	17,303,377		17,303,377
						Функција 360:	26,150,000		26,150,000
						Извори финансирања за програмску активност 0701-0001:			
					01	Приходи из буџета	8,846,623		8,846,623
					13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	17,303,377		17,303,377
						Свега за програмску активност 0701-0001:	26,150,000		26,150,000
						Извори финансирања за Програм 7:			
					01	Приходи из буџета	8,846,623		8,846,623
					13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	17,303,377		17,303,377
						Свега за Програм 7:	26,150,000		26,150,000
		1201				ПРОГРАМ 13: РАЗВОЈ КУЛТУРЕ			
		1201-0002				Програмска активност 0002 (ПА 0002) - Подстицаји културном и уметничком стваралаштву			
			860			<i>Рекреација, култура и вере неklasификоване на другом месту</i>			
				110	481	Дотације верским заједницама	3,050,000		3,050,000
				110.1	481	Дотације удружењима грађанима			0
						Извори финансирања за функцију 860:			
					01	Приходи из буџета	3,050,000		3,050,000
						Функција 860:	3,050,000		3,050,000
						Извори финансирања за програмску активност 1201-0002:			
					01	Приходи из буџета	3,050,000		3,050,000
						Свега за програмску активност 1201-0002:	3,050,000		3,050,000
						Извори финансирања за Програм 13:			
					01	Приходи из буџета	3,050,000		3,050,000
						Свега за Програм 13:	3,050,000		3,050,000
		1301				ПРОГРАМ 14: РАЗВОЈ СПОРТА И ОМЛАДИНЕ			
		1301-0003				Програмска активност 0003 (ПА 0003) - Одржавање спортске инфраструктуре			
			810			<i>Услуге рекреације и спорта</i>			
				111	4511	Текуће субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама "Спортска хала Смедерево" д.о.о.	20,400,000		20,400,000
				112	511	Зграде и грађевински објекти - ЈП Спортски центар Смедерево			0
						Извори финансирања за функцију 810:			
					01	Приходи из буџета	20,400,000		20,400,000
						Функција 810:	20,400,000		20,400,000
						Извори финансирања за програмску активност 1301-0003:			
					01	Приходи из буџета	20,400,000		20,400,000
						Свега за програмску активност 1301-0003:	20,400,000		20,400,000
						Извори финансирања за Програм 14:			
					01	Приходи из буџета	20,400,000		20,400,000
						Свега за Програм 14:	20,400,000		20,400,000

Раздео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	4.2					ГРАДСКЕ МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ			
		0602				ПРОГРАМ 15: ЛОКАЛНА САМОУПРАВА			
		0602-0002				Програмска активност 0002 (ПА 0002) - Месне заједнице			
			160			<i>Опште јавне услуге које нису класификоване на другом месту</i>			
				113	421	Стални трошкови	2,850,000		2,850,000
				114	425	Текуће поправке и одржавање	350,000		350,000
				115	426	Материјал	300,000		300,000
				116	511	Зграде и грађевински објекти			0
						Извори финансирања за функцију 160:			
					01	Приходи из буџета	3,500,000		3,500,000
						Функција 160:	3,500,000		3,500,000
						Извори финансирања за програмску активност 0602-0002:			
					01	Приходи из буџета	3,500,000		3,500,000
						Свега за програмску активност 0602-0002:	3,500,000		3,500,000
						Извори финансирања за главу 4.2:			
					01	Приходи из буџета	3,500,000		3,500,000
						Свега за главу 4.2:	3,500,000		3,500,000
	4.3					СЕОСКЕ МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ			
		0602				ПРОГРАМ 15: ЛОКАЛНА САМОУПРАВА			
		0602-0002				Програмска активност 0002 (ПА 0002) - Месне заједнице			
			160			<i>Опште јавне услуге које нису класификоване на другом месту</i>			
				117	411	Плате, додаци и накнаде запослених (самодопринос)	2,181,652		2,181,652
				118	412	Социјални доприноси на терет послодавца (самодопринос)	390,516		390,516
				119	415	Накнаде трошкова за запослене (самодопринос)	25,000		25,000
				120	421	Стални трошкови (самодопринос)	1,267,077		1,267,077
				121	422	Трошкови путовања (самодопринос)			0
				122	423	Услуге по уговору (самодопринос)	172,931		172,931
				123	424	Специјализоване услуге (самодопринос)			0
				124	425	Текуће поправке и одржавања (самодопринос)	1,923,443		1,923,443
				125	426	Материјал (самодопринос)	309,694		309,694
				126	465	Остале дотације и трансфери (самодопринос)	117,758		117,758
				127	472	Накнаде за социјалну заштиту из буџета (самодопринос)			0
				128	481	Дотације осталим непрофитним организацијама (самодопринос)	1,128,563		1,128,563
				129	482	Порези, обавезне таксе, казне и пенали (самодопринос)	17,880		17,880
				130	511	Зграде и грађевински објекти (самодопринос)	17,152,954		17,152,954
				131	512	Машине и опрема (самодопринос)	48,370		48,370
				132	541	Земљиште (самодопринос)			0
				133	411	Плате, додаци и накнаде запослених		2,150,577	2,150,577
				134	412	Социјални доприноси на терет послодавца		384,953	384,953
				135	415	Накнаде трошкова за запослене		60,000	60,000
				136	421	Стални трошкови		7,353,800	7,353,800
				137	422	Трошкови путовања		225,000	225,000
				138	423	Услуге по уговору		1,450,000	1,450,000
				139	424	Специјализоване услуге		1,034,000	1,034,000
				140	425	Текуће поправке и одржавање		3,252,000	3,252,000
				141	426	Материјал		1,201,922	1,201,922
				142	465	Остале дотације и трансфери		290,000	290,000
				143	472	Накнада за социјалну заштиту из буџета			0
				144	481	Дотације осталим непрофитним организацијама		2,691,000	2,691,000
				145	482	Порези, обавезне таксе, казне и пенали		156,200	156,200
				146	483	Новчане казне и пенали по решењу судова	1,000,000		1,000,000
				147	421	Стални трошкови (за утрошену електричну енергију за јавну расвету и др.)	38,032,994		38,032,994
				148	423	Услуге по уговору	300,000		300,000
				149	425	Текуће поправке и одржавање	28,010,000		28,010,000
				150	511	Зграде и грађевински објекти	30,988,420	2,569,080	33,557,500
				151	512	Машине и опрема		10,000	10,000
						Извори финансирања за функцију 160:			
					01	Приходи из буџета	109,591,414		109,591,414
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		22,828,532	22,828,532
					08	Добровољни трансфери од физичких и правних лица			0
					13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	13,475,838		13,475,838
						Функција 160:	123,067,252	22,828,532	145,895,784

Раздео	Глава	Програм- сеса Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
						Извори финансирања за програмску активност 0602-0002:			
					01	Приходи из буџета	109,591,414		109,591,414
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		22,828,532	22,828,532
					08	Добровољни трансфери од физичких и правних лица			0
					13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	13,475,838		13,475,838
						Свега за програмску активност 0602-0002:	123,067,252	22,828,532	145,895,784
						Извори финансирања за главу 4.3:			
					01	Приходи из буџета	109,591,414		109,591,414
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		22,828,532	22,828,532
					08	Добровољни трансфери од физичких и правних лица			0
					13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	13,475,838		13,475,838
						Свега за главу 4.3:	123,067,252	22,828,532	145,895,784
		0401				ПРОГРАМ 6: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ			
		0401-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Управљање заштитом животне средине и природних вредности			
			530			<i>Смањење загађености</i>			
				152	424	Специјализоване услуге - контрола квалитета воде са јавних чесама и купалишта	9,763,800		9,763,800
						Извори финансирања за функцију 530:			
					01	Приходи из буџета	9,763,800		9,763,800
						Функција 530:	9,763,800		9,763,800
						Извори финансирања за програмску активност 0401-0001:			
					01	Приходи из буџета	9,763,800		9,763,800
						Свега за програмску активност 0401-0001:	9,763,800		9,763,800
		0401-0002				Програмска активност 0002 (ПА 0002) - Управљање комуналним отпадом			
			510			<i>Управљање отпадом</i>			
				153	511	Зграде и грађевински објекти - Изградња трансфер станице за сакупљање комуналног отпада са линијом за сепарацију рециклабилног отпада и линијом за компостирање биоразградивог отпада			0
						Извори финансирања за функцију 510:			
					01	Приходи из буџета	0		0
						Функција 510:	0		0
						Извори финансирања за програмску активност 0401-0002:			
					01	Приходи из буџета	0		0
						Свега за програмску активност 0401-0002:	0		0
						Извори финансирања за Програм 6:			
					01	Приходи из буџета	9,763,800		9,763,800
						Свега за Програм 6:	9,763,800		9,763,800
	4.4					БУЏЕТСКИ ФОНД ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ			
		0401-0003				Програмска активност 0003 (ПА 0003) - Праћење квалитета елемената животне средине			
			560			<i>Заштита животне средине неklasификована на другом месту</i>			
				154	424	Специјализоване услуге - мониторинг ваздуха, земљишта, буке и др.	9,012,340		9,012,340
						Извори финансирања за функцију 560:			
					01	Приходи из буџета	9,012,340		9,012,340
						Функција 560:	9,012,340		9,012,340
						Извори финансирања за програмску активност 0401-0003:			
					01	Приходи из буџета	9,012,340		9,012,340
						Свега за програмску активност 0401-0003:	9,012,340		9,012,340
		0401-0004				Програмска активност 0004 (ПА 0004) - Заштита природних вредности и унапређење подручја са природним својствима			
			560			<i>Заштита животне средине неklasификована на другом месту</i>			
				155	424	Специјализоване услуге - управљање заштићеним подручјем	500,000		500,000
						Извори финансирања за функцију 560:			
					01	Приходи из буџета	500,000		500,000
						Функција 560:	500,000		500,000
						Извори финансирања за програмску активност 0401-0004:			
					01	Приходи из буџета	500,000		500,000
						Свега за програмску активност 0401-0004:	500,000		500,000

Раздео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		0401-0002				Програмска активност 0002 (ПА 0002) - Управљање комуналним отпадом			
			510			<i>Управљање отпадом</i>			
				156	511	Зграде и грађевински објекти - Студија оправданости за пројекат изградње трансфер станице 4.200.000 и пројектна документација за трансфер станицу 4.200.000	8,400,000		8,400,000
				156.1	511	Зграде и грађевински објекти -Стратегија за депоније	3,000,000		3,000,000
						Извори финансирања за функцију 510:			
					01	Приходи из буџета	11,400,000		11,400,000
						Функција 510:	11,400,000		11,400,000
						Извори финансирања за програмску активност 0401-0002:			
					01	Приходи из буџета	11,400,000		11,400,000
						Свега за програмску активност 0401-0002:	11,400,000		11,400,000
						Извори финансирања за Програм 6:			
					01	Приходи из буџета	20,912,340		20,912,340
						Свега за Програм 6:	20,912,340		20,912,340
		0601				ПРОГРАМ 2 - КОМУНАЛНА ДЕЛАТНОСТ			
		0601-0003				Програмска активност 0003 (ПА 0003) - Одржавање депонија			
			510			<i>Управљање отпадом</i>			
				157	424	Специјализоване услуге - Уклањање "Дивљих депонија"	23,000,000		23,000,000
				158	425	Текуће поправке и одржавање - Уклањање депоније "Дуго Поље" у Радинцу и уређење локације	21,786,025		21,786,025
				159	425	Текуће поправке и одржавање - Одржавање градског сметлишта у Годоминском пољу	16,000,000		16,000,000
						Извори финансирања за функцију 510:			
					01	Приходи из буџета	39,000,000		39,000,000
					13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	21,786,025		21,786,025
						Функција 510:	60,786,025		60,786,025
						Извори финансирања за програмску активност 0601-0003:			
					01	Приходи из буџета	39,000,000		39,000,000
					13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	21,786,025		21,786,025
						Свега за програмску активност 0601-0003:	60,786,025		60,786,025
						Извори финансирања за Програм 2:			
					01	Приходи из буџета	39,000,000		39,000,000
					13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	21,786,025		21,786,025
						Свега за Програм 2:	60,786,025		60,786,025
						Извори финансирања за главу 4.4:			
					01	Приходи из буџета	59,912,340		59,912,340
					13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	21,786,025		21,786,025
						Укупно за главу 4.4:	81,698,365		81,698,365
4.5						ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ			
		2002				ПРОГРАМ 9: ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ			
		2002-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Функционисање основних школа			
			912			<i>Основно образовање</i>			
				160	4631	Текући трансфери осталим нивоима власти Ова апропријација намењена је за: -накнаде у натури 21.260.000 -социјална давања запосленима 2.000.000 -накнада трошкова за запослене 28.020.000 -награде и бонуси 8.900.000 -сталне трошкове 99.020.000 -трошкове путовања 31.665.000 -услуге по уговору 2.800.000 -специјализоване услуге 845.000 -текуће поправке и одржавање 18.790.000 -материјал 5.955.000 -накнаде за смештај 1.600.000 -новчане казне и пенали по решењу судова 600.000	221,455,000		221,455,000

Раздео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				161	4632	Капитални трансфери осталим нивоима власти Ова апропријација намењена је за: -зграде и грађевински објекти -машине и опрема 1.338.000 -нематеријална имовина	1,338,000		1,338,000
						Извори финансирања за функцију 912:			
					01	Приходи из буџета	222,793,000		222,793,000
						Функција 912:	222,793,000		222,793,000
						Извори финансирања за програмску активност 2002-0001:			
					01	Приходи из буџета	222,793,000		222,793,000
						Свега за програмску активност 2002-0001:	222,793,000		222,793,000
						Извори финансирања за Програм 9:			
					01	Приходи из буџета	222,793,000		222,793,000
						Свега за Програм 9:	222,793,000		222,793,000
						Извори финансирања за главу 4.5:			
					01	Приходи из буџета	222,793,000		222,793,000
						Свега за главу 4.5:	222,793,000		222,793,000
4.6						СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ			
		2003				ПРОГРАМ 10: СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ			
		2003-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Функционисање средњих школа			
			920			<i>Средње образовање</i>			
				162	4631	Текући трансфери осталим нивоима власти Ова апропријација намењена је за: -накнаде у натури 9.800.000 -социјална давања запосленима 900.000 -накнада трошкова за запослене 9.000.000 -награде и бонуси 4.650.000 -сталне трошкове 49.811.000 -услуге по уговору 1.600.000 -специјализоване услуге 1.500.000 -текуће поправке и одржавање 7.500.000 -материјал 4.060.000 -новчане казне и пенали по решењу судова 300.000	89,121,000		89,121,000
				163	4632	Капитални трансфери осталим нивоима власти Ова апропријација намењена је за: -машине и опрема 300.000 -остале некретнине и опрема 500.000	800,000		800,000
						Извори финансирања за функцију 920:			
					01	Приходи из буџета	89,921,000		89,921,000
						Функција 920:	89,921,000		89,921,000
						Извори финансирања за програмску активност 2003-0001:			
					01	Приходи из буџета	89,921,000		89,921,000
						Свега за програмску активност 2003-0001:	89,921,000		89,921,000
						Извори финансирања за Програм 10:			
					01	Приходи из буџета	89,921,000		89,921,000
						Свега за Програм 10:	89,921,000		89,921,000
						Извори финансирања за главу 4.6:			
					01	Приходи из буџета	89,921,000		89,921,000
						Свега за главу 4.6:	89,921,000		89,921,000
4.7						РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР ЗА ПРОФЕСИОНАЛНИ РАЗВОЈ ЗАПОСЛЕНИХ У ОБРАЗОВАЊУ			
		0602				ПРОГРАМ 15: ЛОКАЛНА САМОУПРАВА			
		0602-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Функционисање локалне самоуправе и градских општина			
			950			<i>Образовање које није дефинисано нивоом</i>			
				164	411	Плате, додаци и накнаде запослених (зараве)	8,044,992	835,297	8,880,289
				165	412	Социјални доприноси на терет послодавца	1,440,053	149,520	1,589,573
				166	413	Накнаде у натури	108,980		108,980
				167	414	Социјална давања запосленима	5,000,000		5,000,000
				168	416	Награде запосленима и остали посебни расходи		15,602	15,602
				169	421	Стални трошкови	1,163,000	248,000	1,411,000
				170	422	Трошкови путовања		20,000	20,000
				171	423	Услуге по уговору		567,703	567,703
				172	424	Специјализоване услуге	38,000	1,334,039	1,372,039
				173	425	Текуће поправке и одржавање		280,000	280,000
				174	426	Материјал	12,000	250,000	262,000
				175	465	Остале дотације и трансфери	652,384	563,839	1,216,223
				176	512	Машине и опрема			0

Раздео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
						Извори финансирања за функцију 950:			
					01	Приходи из буџета	16,459,409		16,459,409
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		4,264,000	4,264,000
						Функција 950:	16,459,409	4,264,000	20,723,409
						Извори финансирања за програмску активност 0602-0001:			
					01	Приходи из буџета	16,459,409		16,459,409
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		4,264,000	4,264,000
						Свега за програмску активност 0602-0001:	16,459,409	4,264,000	20,723,409
						Извори финансирања за главу 4.7:			
					01	Приходи из буџета	16,459,409		16,459,409
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		4,264,000	4,264,000
						Свега за главу 4.7:	16,459,409	4,264,000	20,723,409
						КАНЦЕЛАРИЈА ЗА МЛАДЕ			
		0602				ПРОГРАМ 15: ЛОКАЛНА САМОУПРАВА			
		0602-0007				Програмска активност 0007 (ПА 0007) - Канцеларија за младе			
			860			<i>Рекреација, спорт, култура и вере, неклассификовано на другом месту</i>			
				177	423	Услуге по уговору	200,000		200,000
						Извори финансирања за функцију 860:			
					01	Приходи из буџета	200,000		200,000
						Функција 860:	200,000		200,000
						Извори финансирања за програмску активност 0602-0007:			
					01	Приходи из буџета	200,000		200,000
						Свега за програмску активност 0602-0007:	200,000		200,000
						Извори финансирања за Програм 15:			
					01	Приходи из буџета	16,659,409		16,659,409
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		4,264,000	4,264,000
						Свега за Програм 15:	16,659,409	4,264,000	20,923,409

Раздео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	4.8	1201				ПРОГРАМ 13 - РАЗВОЈ КУЛТУРЕ			
		1201-0001				Програмска активност 0001-Функционисање локалних установа културе			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				178	411	Плате и додаци запослених	55,840,298		55,840,298
				179	412	Социјални доприноси на терет послодавца	9,995,414		9,995,414
				180	413	Превоз на посао и са посла	120,000	187,000	307,000
				181	414	Социјална давања запосленима	2,418,978	625,000	3,043,978
				182	415	Накнаде за запослене	2,229,600		2,229,600
				183	416	Награде, бонуси и остали посебни расходи	1,750,000		1,750,000
				184	421	Стални трошкови	43,721,933	1,165,000	44,886,933
				185	422	Трошкови путовања		897,000	897,000
				186	423	Услуге по уговору	442,000	2,204,400	2,646,400
				187	424	Специјализоване услуге - Програмске активности установа	6,693,000	14,066,000	20,759,000
				188	425	Текуће поправке и одржавање 1. Регионални завод за заштиту споменика културе -Уређење Јеврејског и Немачког гробља 1.000.000 2. Остале текуће одржавање установа културе 1.596.000	2,596,000	1,235,000	3,831,000
				189	426	Материјал	234,000	2,183,000	2,417,000
				190	465	Остале дотације и трансфери	5,870,573		5,870,573
				191	472	Накнаде за социјалну заштиту из буџета			0
				192	481	Дотације невладиним организацијама			0
				193	482	Порези, обавезне таксе и казне		221,000	221,000
				194	483	Новчане казне и пенали по решењу судова	1,700,000		1,700,000
				195	511	Зграде и грађевински објекти			0
				196	512	Машине и опрема	2,552,304	610,000	3,162,304
				197	515	Нематеријална имовина	300,000	80,000	380,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	136,014,100		136,014,100
					02	Трансфери између корисника на истом нивоу			0
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		23,473,400	23,473,400
					07	Трансфери од других нивоа власти	450,000		450,000
						Функција 820:	136,464,100	23,473,400	159,937,500
						Извори финансирања за програмску активност 1201-0001:			
					01	Приходи из буџета	136,014,100		136,014,100
					02	Трансфери између корисника на истом нивоу		0	0
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		23,473,400	23,473,400
					07	Трансфери од других нивоа власти	450,000		450,000
						Свега за програмску активност 1201-0001:	136,464,100	23,473,400	159,937,500
		1201-0002				Програмска активност 0002 (ПА 0002) - Подстицаји културном и уметничком стваралаштву			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				198	424	Специјализоване услуге - подстицај манифестацијама и акцијама, културно уметничком аматеризму и стваралаштву, културни програми и пројекти других субјеката у култури	2,100,000	149,500	2,249,500
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	2,100,000		2,100,000
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		149,500	149,500
						Функција 820:	2,100,000	149,500	2,249,500
						Извори финансирања за програмску активност 1201-0002:			
					01	Приходи из буџета	2,100,000	0	2,100,000
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		149,500	149,500
						Свега за програмску активност 1201-0002:	2,100,000	149,500	2,249,500
		1201-III				Пројекат Центра за културу - Смедеревска јесен			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				199	424	Специјализоване услуге	9,800,000		9,800,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	9,800,000		9,800,000
						Функција 820:	9,800,000		9,800,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-III:			

Раздео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					01	Приходи из буџета	9,800,000		9,800,000
						Свега за пројекат 1201-П1:	9,800,000		9,800,000
		1201-П2				Пројекат Центра за културу - Позоришни фестивал Театар у Тврђави			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				200	424	Специјализоване услуге	3,000,000	450,000	3,450,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	3,000,000		3,000,000
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		450,000	450,000
						Функција 820:	3,000,000	450,000	3,450,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П2:			
					01	Приходи из буџета	3,000,000		3,000,000
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		450,000	450,000
						Свега за пројекат 1201-П2:	3,000,000	450,000	3,450,000
		1201-П3				Пројекат Центра за културу - Корзо поново ради			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				201	424	Специјализоване услуге	200,000		200,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	200,000		200,000
						Функција 820:	200,000		200,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П3:			
					01	Приходи из буџета	200,000		200,000
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		450,000	450,000
						Свега за пројекат 1201-П3:	200,000	450,000	200,000
		1201-П4				Пројекат Центра за културу - Културно лето			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				202	424	Специјализоване услуге	6,000,000	180,000	6,180,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	6,000,000		6,000,000
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		180,000	180,000
						Функција 820:	6,000,000	180,000	6,180,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П4:			
					01	Приходи из буџета	6,000,000		6,000,000
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		180,000	180,000
						Свега за пројекат 1201-П4:	6,000,000	180,000	6,180,000
		1201-П5				Пројекат Центра за културу - Позоришни фестивал "Нушићев дани"			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				203	424	Специјализоване услуге	3,040,000	1,460,000	4,500,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	3,040,000		3,040,000
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		1,460,000	1,460,000
					07	Трансфери од других нивоа власти			0
						Функција 820:	3,040,000	1,460,000	4,500,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П5:			
					01	Приходи из буџета	3,040,000		3,040,000
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		1,460,000	1,460,000
					07	Трансфери од других нивоа власти			0
						Свега за пројекат 1201-П5:	3,040,000	1,460,000	4,500,000

Раздео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		1201-П6				Пројекат Центра за културу - Ликовна колонија графике			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				204	424	Специјализоване услуге	200,000		200,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	200,000		200,000
					07	Трансфери од других нивоа власти			0
						Функција 820:	200,000		200,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П6:			
					01	Приходи из буџета	200,000		200,000
					07	Трансфери од других нивоа власти	0		0
						Свега за пројекат 1201-П6:	200,000		200,000
		1201-П7				Пројекат Центра за културу - Светосавске свечаности			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				205	424	Специјализоване услуге	300,000		300,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	300,000		300,000
						Функција 820:	300,000		300,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П7:			
					01	Приходи из буџета	300,000		300,000
						Свега за пројекат 1201-П7:	300,000		300,000
		1201-П8				Пројекат Центра за културу - Е СД култура			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				205.1	424	Специјализоване услуге	80,000		80,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	80,000		80,000
						Функција 820:	80,000		80,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П8:			
					01	Приходи из буџета	80,000		80,000
						Свега за пројекат 1201-П8:	80,000		80,000
		1201-П9				Пројекат Музеја - Реконструкција сталне изложбене поставке Музеја у Смедереву 5. фаза			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				206	424	Специјализоване услуге	854,640		854,640
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	854,640		854,640
						Функција 820:	854,640		854,640
						Извори финансирања за пројекат 1201-П9:			
					01	Приходи из буџета	854,640		854,640
						Свега за пројекат 1201-П9:	854,640		854,640
		1201-П10				Пројекат Музеја - Пројекат Оставштина Милана Јовановића Стојимировића			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				207	424	Специјализоване услуге			0
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	0		0
					07	Трансфери од других нивоа власти			0
						Функција 820:	0		0
						Извори финансирања за пројекат 1201-П10:			
					01	Приходи из буџета	0		0
					07	Трансфери од других нивоа власти	0		0
						Свега за пројекат 1201-П10:	0		0
		1201-П11				Пројекат Музеја - Музејско наслеђе на мрежи			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				208	424	Специјализоване услуге	69,900		69,900
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	69,900		69,900
					07	Трансфери од других нивоа власти			0
						Функција 820:	69,900		69,900
						Извори финансирања за пројекат 1201-П11:			
					01	Приходи из буџета	69,900		69,900
					07	Трансфери од других нивоа власти	0		0
						Свега за пројекат 1201-П11:	69,900		69,900
		1201-П12				Пројекат Музеја - "Ноћ музеја"			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				209	424	Специјализоване услуге	100,000		100,000
						Извори финансирања за функцију 820:			

Раздео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					01	Приходи из буџета	100,000		100,000
						Функција 820:	100,000		100,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П12:			
					01	Приходи из буџета	100,000		100,000
						Свега за пројекат 1201-П12:	100,000		100,000
		1201-П13				Пројекти Музеја - Осавремењивање збирке градских галерија и Визуелна уметност			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				209.1	424	Специјализоване услуге	1,000,000		1,000,000
				209.2	515	Нематеријална имовина-Пројекат: Визуелна уметност	1,350,000		1,350,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					07	Трансфери од других нивоа власти	1,350,000		1,350,000
					01	Приходи из буџета	1,000,000		1,000,000
						Функција 820:	2,350,000		2,350,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П13:			
					07	Трансфери од других нивоа власти	1,350,000		1,350,000
					01	Приходи из буџета	1,000,000		1,000,000
						Свега за пројекат 1201-П13:	2,350,000		2,350,000
		1201-П14				Пројекти Регионалног завода за заштиту споменика културе - Обнова куле 8 Језавског бедема Смедеревске тврђаве			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				210	425	Текуће поправке и одржавање	14,000,000		14,000,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	2,000,000		2,000,000
					07	Трансфери од других нивоа власти	12,000,000		12,000,000
						Функција 820:	14,000,000		14,000,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П14:			
					01	Приходи из буџета	2,000,000		2,000,000
					07	Трансфери од других нивоа власти	12,000,000		12,000,000
						Свега за пројекат 1201-П14:	14,000,000		14,000,000
		1201-П15				Пројекти Регионалног завода за заштиту споменика културе - Израда главног пројекта санације и статичке стабилизације Куле 11 Смедеревске тврђаве			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				211	423	Услуге по уговору	1,700,000		1,700,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	300,000		300,000
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		0	0
					07	Трансфери од других нивоа власти	1,400,000		1,400,000
						Функција 820:	1,700,000	0	1,700,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П15:			
					01	Приходи из буџета	300,000		300,000
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		0	0
					07	Трансфери од других нивоа власти	1,400,000		1,400,000
						Свега за пројекат 1201-П15:	1,700,000	0	1,700,000
		1201-П16				Пројекат Историјског архива: Научни скуп "Смедеревски крај 1918-1941"			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				212	424	Специјализоване услуге		360,000	360,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	0		0
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		360,000	360,000
					07	Трансфери од других нивоа власти			
						Функција 820:	0	360,000	360,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П16:			
					01	Приходи из буџета	0		0
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		360,000	360,000
					07	Трансфери од других нивоа власти			
						Свега за пројекат 1201-П16:	0	360,000	360,000
		1201-П17				Пројекат Центра за културу - ЕкспЕРИМент			
			820			<i>Услуге културе</i>			
				212.1	424	Специјализоване услуге	560,000		560,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					07	Трансфери од других нивоа власти	560,000		560,000
						Функција 820:	560,000		560,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П17:			
					07	Трансфери од других нивоа власти	560,000		560,000
						Свега за пројекат 1201-П17:	560,000		560,000

Раздео	Глава	Програм-сва Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		1201-П18				Пројекат Музеја - Годишњи програм Градске галерије савремене уметности Смедерево			
			820			Услуге културе			
				212.2	424	Специјализоване услуге	720,000		720,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	120,000		120,000
					07	Трансфери од других нивоа власти	600,000		600,000
						Функција 820:	720,000		720,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П18:			
					01	Приходи из буџета	120,000		120,000
					07	Трансфери од других нивоа власти	600,000		600,000
						Свега за пројекат 1201-П18:	720,000		720,000
		1201-П19				Пројекат Регионалног завода за заштиту споменика културе - Систематска археолошка истраживања Рамске тврђаве - 2. фаза			
			820			Услуге културе			
				212.3	425	Текуће поправке и одржавање	1,000,000		1,000,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					07	Трансфери од других нивоа власти	1,000,000		1,000,000
						Функција 820:	1,000,000		1,000,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П19:			
					07	Трансфери од других нивоа власти	1,000,000		1,000,000
						Свега за пројекат 1201-П19:	1,000,000		1,000,000
		1201-П20				Пројекат Регионалног завода - Пројекат санације споменика изгинулим и умрлим борцима у ратовима 1912-1920 варошице Сараорци град Смедерево			
			820			Услуге културе			
				212.4	425	Текуће поправке и одржавање		1,520,000	1,520,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					07	Трансфери од других нивоа власти	0	1,520,000	1,520,000
						Функција 820:	0	1,520,000	1,520,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П20:			
					07	Трансфери од других нивоа власти	0	1,520,000	1,520,000
						Свега за пројекат 1201-П20:	0	1,520,000	1,520,000
		1201-П21				Пројекат Народне библиотеке Часопис за културу, уметност и друштвена питања "Монс Ауреус" - конкурс Министарства за културу			0
			820			Услуге културе			
				212.5	424	Специјализоване услуге	250,000		250,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					07	Трансфери од других нивоа власти	250,000		250,000
						Функција 820:	250,000		250,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П21:			
					07	Трансфери од других нивоа власти	250,000		250,000
						Свега за пројекат 1201-П21:	250,000		250,000
		1201-П22				Пројекат Народне библиотеке: "170 година Смедеревске библиотеке" - конкурсе Министарства за културу			
			820			Услуге културе			
				212.6	424	Специјализоване услуге	1,080,000		1,080,000
						Извори финансирања за функцију 820:			
					01	Приходи из буџета	80,000		80,000
					07	Трансфери од других нивоа власти	1,000,000		1,000,000
						Функција 820:	1,080,000		1,080,000
						Извори финансирања за пројекат 1201-П22:			
					01	Приходи из буџета	80,000		80,000
					07	Трансфери од других нивоа власти	1,000,000		1,000,000
						Свега за пројекат 1201-П22:	1,080,000		1,080,000
						Извори финансирања за Програм 13:			
					01	Приходи из буџета	165,258,640		165,258,640
					02	Трансфери између корисника на истом нивоу			0
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		26,072,900	26,072,900
					07	Трансфери од других нивоа власти	18,610,000	1,520,000	20,130,000
					13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година			0
						Свега за Програм 13:	183,868,640	27,592,900	211,461,540
						Извори финансирања за главу 4.8:			
					01	Приходи из буџета	165,258,640		165,258,640
					02	Трансфери између корисника на истом нивоу			0
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		26,072,900	26,072,900
					07	Трансфери од других нивоа власти	18,610,000	1,520,000	20,130,000
					13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	0		0
						Свега за главу 4.8:	183,868,640	27,592,900	211,461,540

Раздео	Глава	Програмска класиф.	Функција	Позиција	Економ. класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
						УСЛУГЕ ЕМИТОВАЊА И ШТАМПАЊА			
		0602				ПРОГРАМ 15: ЛОКАЛНА САМОУПРАВА			
		0602-0006				Програмска активност 0006 (ПА 0006) - Информисање			
			830			<i>Услуге емитовања и штампања</i>			
				213	423	Услуге по уговору - Пројектно информисање	5,000,000		5,000,000
						Извори финансирања за функцију 830:			
					01	Приходи из буџета	5,000,000		5,000,000
						Функција 830:	5,000,000		5,000,000
						Извори финансирања за програмску активност 0602-0006:			
					01	Приходи из буџета	5,000,000		5,000,000
						Свега за програмску активност 0602-0006:	5,000,000		5,000,000
						Извори финансирања за Програм 15:			
					01	Приходи из буџета	5,000,000		5,000,000
						Свега за Програм 15:	5,000,000		5,000,000
						ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ СПОРТСКИ ЦЕНТАР СМЕДЕРЕВО			
		1301				ПРОГРАМ 14: РАЗВОЈ СПОРТА И ОМЛАДИНЕ			
		1301-0003				Програмска активност 0003 (ПА 0003) -Одржавање спортске инфраструктуре			
			810			<i>Услуге рекреације и спорта</i>			
				214	423	Услуге по уговору			
				215	4511	Текуће субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	5,000,000		5,000,000
						Извори финансирања за функцију 810:			
					01	Приходи из буџета	5,000,000		5,000,000
						Функција 810:	5,000,000		5,000,000
						Извори финансирања за програмску активност 1301-0003:			
					01	Приходи из буџета	5,000,000		5,000,000
						Свега за програмску активност 1301-0003:	5,000,000		5,000,000
						ФИЗИЧКА КУЛТУРА			
		1301				ПРОГРАМ 14: РАЗВОЈ СПОРТА И ОМЛАДИНЕ			
		1301-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Подршка локалним спортским организацијама, удружењима и савезима			
			810			<i>Услуге рекреације и спорта</i>			
				216	481	Дотације спортским организацијама и клубовима	71,803,000		71,803,000
						Извори финансирања за функцију 810:			
					01	Приходи из буџета	71,803,000		71,803,000
						Функција 810:	71,803,000		71,803,000
						Извори финансирања за програмску активност 1301-0001:			
					01	Приходи из буџета	71,803,000		71,803,000
						Свега за програмску активност 1301-0001:	71,803,000		71,803,000
						Извори финансирања за Програм 14:			
					01	Приходи из буџета	76,803,000		76,803,000
						Свега за Програм 14:	76,803,000		76,803,000
						СОЦИЈАЛНА ПОМОЋ УГРОЖЕНОМ СТАНОВНИШТВУ			
		0901				ПРОГРАМ 11: СОЦИЈАЛНА И ДЕЧЈА ЗАШТИТА			
		0901-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Социјалне помоћи			
			070			<i>Социјална помоћ угроженом становништву неklasификована на другом месту</i>			
				217	472	Накнада за социјалну заштиту из буџета - превоз лица старијих од 65 година	3,100,000		3,100,000
				218	472	Накнада за социјалну заштиту из буџета - превоз социјално хуманитарних организација и удружења грађана	2,200,000		2,200,000
				219	472	Финансијска помоћ трудницама	9,500,000		9,500,000
				220	472	Финансијска помоћ породиљама	14,500,000		14,500,000
				221	472	Посебан родитељски додатак	1,500,000		1,500,000
				222	472	Популациона политика - вантелесна оплодња	4,000,000		4,000,000
				223	4631	Бесплатна ужина у Бачкој кухињи	3,000,000		3,000,000
				224	472	Превоз ученика средњих школа	11,557,600		11,557,600
				225	472	Подстицање образовања ученика и студената на територији града Смедерева	12,000,000		12,000,000
				226	472	Остале накнаде за образовање - превоз студената	11,856,100		11,856,100

Раздео	Глава	Програмска класификација	Функција	Позиција	Економ. класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
						Извори финансирања за функцију 070:			
					01	Приходи из буџета	73,213,700		73,213,700
						Функција 070:	73,213,700		73,213,700
						Извори финансирања за програмску активност 0901-0001:			
					01	Приходи из буџета	73,213,700		73,213,700
						Свега за програмску активност 0901-0001:	73,213,700		73,213,700
						СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА - Накнаде за социјалну заштиту из буџета			
		0901-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Социјалне помоћи			
			090			<i>Социјална заштита неklasификована на другом месту</i>			
				227	4631	Трансфери осталим нивоима власти - Једнократна помоћ 20.090.000 - Ванредне новчане помоћи 13.000.000 - Трошкови погребних услуга 590.000 - Путни трошкови и превоз пролазника 10.000 - Превоз ученика основних и средњих школа са сметњама у развоју и инвалидитетом и трошкови превоза пратиоца 4.500.000 - Прихватилиште за малолетну децу ван територије града Смедерева 50.000	38,240,000		38,240,000
						Извори финансирања за функцију 090:			
					01	Приходи из буџета	38,240,000		38,240,000
						Функција 090:	38,240,000		38,240,000
						Извори финансирања за програмску активност 0901-0001:			
					01	Приходи из буџета	38,240,000		38,240,000
						Свега за програмску активност 0901-0001:	38,240,000		38,240,000
						СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА - Центар за социјални рад			
		0901-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Социјалне помоћи			
			090			<i>Социјална заштита неklasификована на другом месту</i>			
				228	4631	Трансфери осталим нивоима власти - плата запослених 11.694.933 - социјални доприноси на терет послодавца 2.093.393 - отпремнине и помоћи 200.000 - накнаде трошкова за запослене 450.000 - стални трошкови 4.800.000 - услуге по уговору 3.865.000 - специјализоване услуге 5.000 - текуће поправке и одржавање 1.120.000 - материјал 1.915.000	26,143,326		26,143,326
				229	4632	Трансфери осталим нивоима власти - машине и опрема 690.000	690,000		690,000
						Извори финансирања за функцију 090:			
					01	Приходи из буџета	26,833,326		26,833,326
						Функција 090:	26,833,326		26,833,326
						Извори финансирања за програмску активност 0901-0001:			
					01	Приходи из буџета	26,833,326		26,833,326
						Свега за програмску активност 0901-0001:	26,833,326		26,833,326
	4.9					СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА - Установа за дневни боравак деце и омладине са сметњама у развоју "Сунце"			
		0901-0004				Програмска активност 0004 (ПА 0004) - Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге			
			040			<i>Породица и деца</i>			
				230	411	Плате и додаци запослених	4,121,487		4,121,487
				231	412	Социјални доприноси на терет послодавца	737,747		737,747
				232	413	Накнаде у натури			0
				233	414	Социјална давања запосленима	195,777	70,000	265,777
				234	415	Накнаде за запослене	200,000		200,000
				235	421	Стални трошкови	569,400	42,000	611,400
				236	422	Трошкови путовања	10,000		10,000
				237	423	Услуге по уговору	280,000	270,000	550,000
				238	424	Специјализоване услуге	100,000		100,000
				239	425	Текуће поправке и одржавање	100,000		100,000
				240	426	Материјал	170,000	140,000	310,000
				241	465	Остале дотације и трансфери	459,032	55,880	514,912
				242	482	Порези, обавезне таксе и казне	50,000		50,000
				243	512	Машины и опрема	50,000		50,000
				244	515	Нематеријална имовина	50,000		50,000

Рядео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
						Извори финансирања за функцију 040:			
					01	Приходи из буџета	7,093,443		7,093,443
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		572,000	572,000
					08	Добровољни трансфери од физичких и правних лица		5,880	5,880
						Функција 040:	7,093,443	577,880	7,671,323
						Извори финансирања за програмску активност 0901-0004:			
					01	Приходи из буџета	7,093,443		7,093,443
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		572,000	572,000
					08	Добровољни трансфери од физичких и правних лица		5,880	5,880
						Свега за програмску активност 0901-0004:	7,093,443	577,880	7,671,323
		0901-П1				Пројекат: "Друга страна креативности"			
			040			<i>Породица и деца</i>			
				245	512	Машине и опрема		250,000	250,000
						Извори финансирања за функцију 040:			
					01	Приходи из буџета	0		0
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		100,000	100,000
					08	Добровољни трансфери од физичких и правних лица		150,000	150,000
						Функција 040:	0	250,000	250,000
						Извори финансирања за пројекат 0901-П1:			
					01	Приходи из буџета	0		0
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		100,000	100,000
					08	Добровољни трансфери од физичких и правних лица		150,000	150,000
						Свега за пројекат 0901-П1:	0	250,000	250,000
						Извори финансирања за главу 4.9:			
					01	Приходи из буџета	7,093,443		7,093,443
					07	Трансфери од осталих нивоа власти			
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		672,000	672,000
					08	Добровољни трансфери од физичких и правних лица		155,880	155,880
					16	Родитељски динар за ваннаставне активности			0
						Свега за главу 4.9:	7,093,443	827,880	7,921,323
						СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА - Дотације невладиним организацијама			
		0901-0003				Програмска активност 0003 (ПА 0003) - Подршка социо-хуманитарним организацијама			
			090			<i>Социјална заштита неklasификована на другом месту</i>			
				246	481	дотације невладиним организацијама, дотације удружењима особа са инвалидитетом 9.000.000	9,000,000		9,000,000
						Извори финансирања за функцију 090:			
					01	Приходи из буџета	9,000,000		9,000,000
						Функција 090:	9,000,000		9,000,000
						Извори финансирања за програмску активност 0901-0003:			
					01	Приходи из буџета	9,000,000		9,000,000
						Свега за програмску активност 0901-0003:	9,000,000		9,000,000
						ЦРВЕНИ КРСТ			
		0901-0005				Програмска активност 0005 (ПА 0005) - Црвени Крст			
			090			<i>Социјална заштита неklasификована на другом месту</i>			
				247	472	накнаде за социјалну заштиту из буџета - Народна кухиња 31.000.000	31,000,000		31,000,000
						Извори финансирања за функцију 090:			
					01	Приходи из буџета	31,000,000		31,000,000
						Функција 090:	31,000,000		31,000,000
						Извори финансирања за програмску активност 0901-0005:			
					01	Приходи из буџета	31,000,000		31,000,000
						Свега за програмску активност 0901-0005:	31,000,000		31,000,000

Редно	Глава	Програмска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		0901-0002				Програмска активност 0002 (ПА 0002) - Прихватилиште, прихватне станице и друге врсте смештаја			
			090			<i>Социјална заштита неklasификована на другом месту</i>			
				248	472	Накнаде за социјалну заштиту из буџета - Смештај у прихватилиште-Прихватна станица 11.700.000	11,700,000		11,700,000
						Извори финансирања за функцију 090:			
					01	Приходи из буџета	11,700,000		11,700,000
						Функција 090:	11,700,000		11,700,000
						Извори финансирања за програмску активност 0901-0002:			
					01	Приходи из буџета	11,700,000		11,700,000
						Свега за програмску активност 0901-0002:	11,700,000		11,700,000
		0901-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Социјалне помоћи			
			090			<i>Социјална заштита неklasификована на другом месту</i>			
				249	472	Накнаде за социјалну заштиту из буџета - Локални акциони план за Роме 2.000.000 - Имплементација акционих планова за избегла и расељена лица (учешће Комесаријата у грађевинском материјалу за интерно расељена лица по Уговорима) за повраћај 3.000.000 - Имплементација акционих планова за избегла лица (по Уговорима са Комесаријатом - за повраћај) 300.000 - Имплементација акционих планова за избегла и расељена лица (42 монтажне куће - Уговор са АСБ, уређење терена и прикључци за повраћај) 400.000, - Куповина сеоских домаћинстава - средства из донације 18.788.000, - Имплементација акционих планова за избегла и расељена лица (учешће Града за економско оснаживање избеглих лица по уговорима са Комесаријатом) 183.000	24,671,000		24,671,000
						Извори финансирања за функцију 090:			
					01	Приходи из буџета	24,671,000		24,671,000
						Функција 090:	24,671,000		24,671,000
						Извори финансирања за програмску активност 0901-0001:			
					01	Приходи из буџета	24,671,000		24,671,000
						Свега за програмску активност 0901-0001:	24,671,000		24,671,000
		0901-П2				Пројекат "Сервис подршке и услуга у области социјалне заштите за маргинализоване групе грађана са територије града Смедерева"			
			090			<i>Социјална заштита неklasификована на другом месту</i>			
				250	472	Накнаде за социјалну заштиту из буџета Све услуге - учешће града Смедерева 3.733.077 1. Установа за дневни боравак деце и омладине са сметњама у развоју „Сунце“, услуге за дневни боравак у заједници 319.343 2. Услуге смештаја у Прихvatној станици 437.566 3. Услуге подршке за самостални живот осим услуга становања уз подршку за особе са инвалидитетом - Центар за социјални рад 639.000 4. Услуге персоналне асистенције пунолетним лицима са првим и другим степеном подршке 671.085 5. Услуге помоћи у кући 1.390.112 6. Услуге преводилаца за знаковни језик 121.171 7. Центар за социјални рад, Прихvatилиште за жртве насиља - Сигурна кућа 154.800 Све услуге - Републичка средства 8.238.077 1. Установа за дневни боравак деце и омладине са сметњама у развоју „Сунце“, услуге за дневни боравак у заједници 745.133 2. Услуге смештаја у Прихvatној станици 1.458.552 3. Услуге подршке за сам. живот, осим услуга становања уз подршку за особе са инвалидитетом - Центар за социјални рад 1.491.000 4. Услуге персоналне асистенције пунолетним лицима са првим и другим степеном подршке 1.122.531 5. Услуге помоћи у кући 2.776.928 6. Услуге преводилаца за знаковни језик 282.733 7. Центар за социјални рад, Прихvatилиште за жртве насиља - Сигурна кућа 361.200	11,971,154		11,971,154

Раздео	Глава	Програм-ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
						Извори финансирања за функцију 090:			
					01	Приходи из буџета	3,733,077		3,733,077
					07	Трансфери од других нивоа власти	8,238,077		8,238,077
						Функција 090:	11,971,154		11,971,154
						Извори финансирања за пројекат 0901-П2:			
					01	Приходи из буџета	3,733,077		3,733,077
					07	Трансфери од других нивоа власти	8,238,077		8,238,077
						Свега за пројекат 0901-П2:	11,971,154		11,971,154
						Извори финансирања за Програм 11:			
					01	Приходи из буџета	225,484,546		225,484,546
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		155,880	155,880
					07	Трансфери од осталих нивоа власти	8,238,077	0	8,238,077
					08	Добровољни трансфери од физичких и правних лица		672,000	672,000
					16	Родитељски динар за ваннаставне активности		0	0
						Свега за Програм 11:	233,722,623	827,880	234,550,503
4.10						ДРУШТВЕНА БРИГА О ДЕЦИ			
		2001				ПРОГРАМ 8 - ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ			
		2001-0001				Програмска активност 0001(ПА 0001) - Функционисање предшколских установа			
			911			Предшколско образовање			
				251	411	Плате и додаци запослених	133,250,646	28,673,971	161,924,617
				252	412	Социјални доприноси на терет послодавца	23,851,865	5,130,529	28,982,394
				253	413	Накнаде у натури	1,050,000	3,200,000	4,250,000
				254	414	Социјална давања запосленима	2,357,995	10,034,054	12,392,049
				255	416	Накнада запосленима и остали расходи		211,000	211,000
				256	421	Стални трошкови	21,874,310	12,226,460	34,100,770
				257	422	Трошкови путовања	2,570,000	3,050,000	5,620,000
				258	423	Услуге по уговору	400,000	5,950,000	6,350,000
				259	424	Специјализоване услуге		2,695,000	2,695,000
				260	425	Текуће поправке и одржавање (услуге и мат.трошкови)	5,470,143	8,100,000	13,570,143
				261	426	Материјал	15,580,450	23,309,550	38,890,000
				262	431	Амортизација, некретнине и опрема			0
				263	465	Остале дотације и трансфери	8,703,975	4,981,593	13,685,568
				264	482	Порези,обавезне таксе, казне и пенали		420,000	420,000
				265	484	Накнада штете за повреде или штете настале услед ел. непогода		10,000	10,000
				266	485	Накнада штете нанете од стране државних органа		5,000	5,000
				267	511	Зграде и грађевински објекти		100,000	100,000
				268	512	Машине и опрема	600,000	2,650,000	3,250,000
						Извори финансирања за функцију 911:			
					01	Приходи из буџета	215,709,384		215,709,384
					04	Сопствени приходи		70,409,559	70,409,559
					06	Донације од међународних организација		300,000	300,000
					07	Трансфери од других нивоа власти		30,737,598	30,737,598
					03	Социјални доприноси		6,300,000	6,300,000
					16	Родитељски динар за ваннаставне активности		3,000,000	3,000,000
						Функција 911:	215,709,384	110,747,157	326,456,541

Раздео	Глава	Програм-ска класиф.	Функција	Позиција	Економ. класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
						Извори финансирања за програмску активност 2001-0001:			
					01	Приходи из буџета	215,709,384		215,709,384
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		70,409,559	70,409,559
					06	Донације од међународних организација		300,000	300,000
					07	Трансфери од других нивоа власти		30,737,598	30,737,598
					03	Социјални доприноси		6,300,000	6,300,000
					16	Родитељски динар за ваннаставне активности		3,000,000	3,000,000
						Свега за програмску активност 2001-0001:	215,709,384	110,747,157	326,456,541
						Извори финансирања за главу 4.10:			
					01	Приходи из буџета	215,709,384		215,709,384
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		70,409,559	70,409,559
					06	Донације од међународних организација		300,000	300,000
					07	Трансфери од других нивоа власти		30,737,598	30,737,598
					03	Социјални доприноси		6,300,000	6,300,000
					16	Родитељски динар за ваннаставне активности		3,000,000	3,000,000
						Свега за главу 4.10:	215,709,384	110,747,157	326,456,541
						Извори финансирања за Програм 8:			
					01	Приходи из буџета	215,709,384		215,709,384
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		70,409,559	70,409,559
					06	Донације од међународних организација		300,000	300,000
					07	Трансфери од других нивоа власти		30,737,598	30,737,598
					03	Социјални доприноси		6,300,000	6,300,000
					16	Родитељски динар за ваннаставне активности		3,000,000	3,000,000
						Свега за Програм 8:	215,709,384	110,747,157	326,456,541
						ПРИМАРНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА - Апотекарска установа			
	1801					ПРОГРАМ 12: ПРИМАРНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА			
		1801-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Функционисање установа примарне здравствене заштите			
			760			<i>Здравство неклассификовано на другом месту</i>			
				269	4631	Трансфери осталим нивоима власти Ова апропријација намењена је за: -текуће поправке и одржавање 100.000	100,000		100,000
						Извори финансирања за функцију 760:			
					01	Приходи из буџета	100,000		100,000
						Функција 760:	100,000		100,000
						Извори финансирања за програмску активност 1801-0001:			
					01	Приходи из буџета	100,000		100,000
						Свега за програмску активност 1801-0001:	100,000		100,000
						ПРИМАРНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА - Дом Здравља			
		1801-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Функционисање установа примарне здравствене заштите			
			720			<i>Ванболничке услуге</i>			
				270	464	Текуће дотације организацијама за обавезно социјално осигурање -Плате и додаци запослених 20.101.791 -Социјални доприноси на терет послодавца 3.598.219	23,700,010		23,700,010
				271	464	Капиталне дотације организацијама за обавезно социјално осигурање -Машине и опрема 5.900.000	5,900,000		5,900,000
						Извори финансирања за функцију 720:			
					01	Приходи из буџета	29,600,010		29,600,010
						Функција 720:	29,600,010		29,600,010
						Извори финансирања за програмску активност 1801-0001:			
					01	Приходи из буџета	29,600,010		29,600,010
						Свега за програмску активност 1801-0001:	29,600,010		29,600,010
						Извори финансирања за Програм 12:			
					01	Приходи из буџета	29,700,010		29,700,010
						Свега за Програм 12:	29,700,010		29,700,010

Раздео	Глава	Програмска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	4.11					ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА СМЕДЕРЕВО			
		1502				ПРОГРАМ 4: РАЗВОЈ ТУРИЗМА			
		1502-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Управљање развојем туризма			
			473			<i>Туризам</i>			
				272	411	Плате и додаци запослених	10,392,797		10,392,797
				273	412	Социјални доприноси на терет послодавца	1,860,312		1,860,312
				274	413	Накнаде у натури		160,000	160,000
				275	414	Социјална давања запосленима	1,245,000	35,000	1,280,000
				276	415	Накнаде за запослене		290,000	290,000
				277	416	Награде бонуси и остали посебни расходи	22,575	26,256	48,831
				278	421	Стални трошкови	519,595	1,750,000	2,269,595
				279	422	Трошкови путовања		40,000	40,000
				280	423	Услуге по уговору	39,750	508,244	547,994
				281	424	Специјализоване услуге	855,000	450,000	1,305,000
				282	425	Текуће поправке и одржавање	30,000	110,000	140,000
				283	426	Материјал		425,100	425,100
				284	465	Остале дотације и трансфери	1,355,300	0	1,355,300
				285	482	Порези, обавезне таксе, казне и пенали		13,000	13,000
				286	511	Зграде и грађевински објекти		20,000	20,000
				287	512	Машине и опрема	85,000	227,000	312,000
				288	513	Остале некретнине и опрема		50,000	50,000
				289	515	Нематеријална имовина	70,000	100,000	170,000
						Извори финансирања за функцију 473:			
					01	Приходи из буџета	16,475,329		16,475,329
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		4,204,600	4,204,600
						Функција 473:	16,475,329	4,204,600	20,679,929
						Извори финансирања за програмску активност 1502-0001:			
					01	Приходи из буџета	16,475,329		16,475,329
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		4,204,600	4,204,600
						Свега за програмску активност 1502-0001:	16,475,329	4,204,600	20,679,929
		1502-П1				Пројекат:Промоција туризма града Смедерева			
			473			<i>Туризам</i>			
				290	422	Трошкови путовања		45,000	45,000
				291	423	Услуге по уговору	260,000	430,000	690,000
				292	424	Специјализоване услуге	40,000	150,000	190,000
				293	425	Текуће поправке и одржавање	20,000	200,000	220,000
				294	426	Материјал		170,400	170,400
				295	511	Зграде и грађевински објекти		0	0
				296	512	Машине и опрема		0	0
				297	513	Остале некретнине и опрема		0	0
				298	515	Нематеријална имовина		0	0
				299	523	Залихе робе за даљу продају		1,300,000	1,300,000
						Извори финансирања за функцију 473:			
					01	Приходи из буџета	320,000		320,000
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		2,295,400	2,295,400
						Функција 473:	320,000	2,295,400	2,615,400
						Извори финансирања за пројекат 1502-П1:			
					01	Приходи из буџета	320,000		320,000
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		2,295,400	2,295,400
						Свега за пројекат 1502-П1:	320,000	2,295,400	2,615,400
						Извори финансирања за Програм 4:			
					01	Приходи из буџета	16,795,329		16,795,329
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		6,500,000	6,500,000
						Свега за Програм 4:	16,795,329	6,500,000	23,295,329
						Извори финансирања за главу 4.11:			
					01	Приходи из буџета	16,795,329		16,795,329
					04	Сопствени приходи буџетских корисника		6,500,000	6,500,000
						Свега за главу 4.11:	16,795,329	6,500,000	23,295,329

Раздео	Глава	Програмска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	4.12					ДИРЕКЦИЈА ЗА ИЗГРАДЊУ, УРБАНИЗАМ И ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ ЈП			
		1101				ПРОГРАМ 1: ЛОКАЛНИ РАЗВОЈ И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ			
		1101-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Стратешко, просторно и урбанистичко планирање			
			620			<i>Развој заједнице</i>			
				300	411	Плате, додаци и накнаде запослених (зараве)	52,309,245		52,309,245
				301	412	Социјални доприноси на терет послодавца	9,363,355		9,363,355
				302	413	Накнаде у натури	300,000		300,000
				303	414	Социјална давања запосленима	2,154,000		2,154,000
				304	415	Накнаде трошкова за запослене	650,000		650,000
				305	416	Награде запосленима и остали посебни расходи	740,000		740,000
				306	421	Стални трошкови	9,397,000		9,397,000
				307	422	Трошкови путовања	65,000		65,000
				308	423	Услуге по уговору	3,415,000		3,415,000
				309	424	Специјализоване услуге	680,780		680,780
				310	425	Текуће поправке и одржавање	2,030,000		2,030,000
				311	426	Материјал	3,325,000		3,325,000
				312	465	Остале дотације и трансфери	3,878,075		3,878,075
				313	482	Порезе, обавезне таксе и казне	485,000		485,000
				314	483	Новчане казне и пенали по решењу судова	500,000		500,000
				315	512	Машине и опрема	650,020		650,020
				316	515	Нематеријална имовина	340,000		340,000
						Извори финансирања за функцију 620:			
					01	Приходи из буџета	90,282,475		90,282,475
						Функција 620:	90,282,475		90,282,475
						Извори финансирања за програмску активност 1101- 0001:			
					01	Приходи из буџета	90,282,475		90,282,475
						Свега за програмску активност 1101-0001:	90,282,475		90,282,475
		1101-0002				Програмска активност 0002 (ПА 0002) - Уређивање грађевинског земљишта			
			620			<i>Развој заједнице</i>			
				317	511	Зграде и грађевински објекти - Робна пијаца 12.000.000 - Изградња паркинга 4.000.000	16,000,000		16,000,000
						Извори финансирања за функцију 620:			
					01	Приходи из буџета	16,000,000		16,000,000
						Функција 620:	16,000,000		16,000,000
						Извори финансирања за програмску активност 1101- 0002:			
					01	Приходи из буџета	16,000,000		16,000,000
						Свега за програмску активност 1101-0002:	16,000,000		16,000,000
						Извори финансирања за Програм 1:			
					01	Приходи из буџета	106,282,475		106,282,475
						Свега за Програм 1:	106,282,475		106,282,475

Раздео	Глава	Програмска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		1501				ПРОГРАМ 3: ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ			
		1501-0002				Програмска активност 0002 (ПА 0002) - Унапређење привредног амбијента			
			452			<i>Водени саобраћај</i>			
				318	511	Зграде и грађевински објекти - "Изградња пристана за туристичке бродове у Смедереву" - учешће Министарства трговине, туризма и телекомуникација Републике Србије	20,000,000		20,000,000
				319	511	Зграде и грађевински објекти - "Изградња пристана за туристичке бродове у Смедереву"	160,000		160,000
				319.1	4632	Капитални трансфери осталим нивоима власти - Министарство трговине, туризма и телекомуникација Републике Србије	643,624		643,624
						Извори финансирања за функцију 452:			
					01	Приходи из буџета	803,624		803,624
					07	Трансфери од других нивоа власти	20,000,000		20,000,000
						Функција 452:	20,803,624		20,803,624
						Извори финансирања за програмску активност 1501-0002:			
					01	Приходи из буџета	803,624		803,624
					07	Трансфери од других нивоа власти	20,000,000		20,000,000
						Свега за програмску активност 1501-0002:	20,803,624		20,803,624
						Извори финансирања за Програм 3:			
					01	Приходи из буџета	803,624		803,624
					07	Трансфери од других нивоа власти	20,000,000		20,000,000
						Свега за Програм 3:	20,803,624		20,803,624
		0601				ПРОГРАМ 2 - КОМУНАЛНА ДЕЛЈАТНОСТ			
		0601-0007				Програмска активност 0007 (ПА 0007) - Уређивање за одржавање и коришћење пијаца			
			620			<i>Развој заједнице</i>			
				320	511	Зграде и грађевински објекти - Покривање Зелене пијаце			0
						Извори финансирања за функцију 620:			
					01	Приходи из буџета	0		0
						Функција 620:	0		0
						Извори финансирања за програмску активност 0601-0007:			
					01	Приходи из буџета	0		0
						Свега за програмску активност 0601-0007:	0		0
		0601-0008				Програмска активност 0008 (ПА 0008) - Јавна хигијена			
			510			<i>Управљање отпадом</i>			
				321	425	Текуће поправке и одржавање	45,000,000		45,000,000
						Извори финансирања за функцију 510:			
					01	Приходи из буџета	45,000,000		45,000,000
						Функција 510:	45,000,000		45,000,000
						Извори финансирања за програмску активност 0601-0008:			
					01	Приходи из буџета	45,000,000		45,000,000
						Свега за програмску активност 0601-0008:	45,000,000		45,000,000
		0601-0009				Програмска активност 0009 (ПА 0009) - Уређење и одржавање зеленила			
			510			<i>Управљање отпадом</i>			
				322	425	Текуће поправке и одржавање	55,000,000		55,000,000
						Извори финансирања за функцију 510:			
					01	Приходи из буџета	55,000,000		55,000,000
						Функција 510:	55,000,000		55,000,000
						Извори финансирања за програмску активност 0601-0009:			
					01	Приходи из буџета	55,000,000		55,000,000
						Свега за програмску активност 0601-0009:	55,000,000		55,000,000

Раздео	Глава	Програмска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		0601-0010				Програмска активност 0010 (ПА 0010) - Јавна расвета			
			640			<i>Улична расвета</i>			
				323	421	Стални трошкови- утрошак јавне расвете	64,675,000		64,675,000
				324	425	Текуће поправке и одржавање-одржавање јавне расвете и декоративна расвета	20,000,000		20,000,000
				325	511	Зграде и грађевински објекти-Изградња јавне расвете у Индустијском парку			0
				326	511	Зграде и грађевински објекти-увођење LED расвете на територији града Смедерева			0
						Извори финансирања за функцију 640:			
					01	Приходи из буџета	84,675,000		84,675,000
						Функција 640:	84,675,000		84,675,000
			360			<i>Јавни ред и безбедност неklasификован на другом месту</i>			
				327	511	Зграде и грађевински објекти-Изградња јавне расвете на кружном току-Петријевска раскрсница са другим Улицама	3,000,000		3,000,000
						Извори финансирања за функцију 360:			
					01	Приходи из буџета	3,000,000		3,000,000
						Функција 360:	3,000,000		3,000,000
						Извори финансирања за програмску активност 0601-0010:			
					01	Приходи из буџета	87,675,000		87,675,000
						Свега за програмску активност 0601-0010:	87,675,000		87,675,000
		0601-0011				Програмска активност 0011 (ПА 0011) - Одржавање гробаља и погребне услуге			
			620			<i>Развој заједнице</i>			
				328	511	Зграде и грађевински објекти - ограда и стазе на Старом гробљу			0
						Извори финансирања за функцију 620:			
					01	Приходи из буџета	0		0
						Функција 620:	0		0
						Извори финансирања за програмску активност 0601-0011:			
					01	Приходи из буџета	0		0
						Свега за програмску активност 0601-0011:	0		0
						Извори финансирања за Програм 2:			
					01	Приходи из буџета	187,675,000		187,675,000
						Свега за Програм 2:	187,675,000		187,675,000
		0701				ПРОГРАМ 7 - ПУТНА ИНФРАСТРУКТУРА			
		0701-0001				Програмска активност 0001 (ПА 0001) - Управљање саобраћајном инфраструктуром			
			451			<i>Друмски саобраћај</i>			
				329	511	Зграде и грађевински објекти - Саобраћајнице у индустријској зони и тротоари 5.000.000 - Реконструкција Улице Фочанске (прва и друга фаза) 12.000.000 - Санација клизишта у Улици Дунавској са пројектном документацијом 37.583.620 - Санација дела Горичке Улице на потезу клизишта Провалија 1.800.000 - Реконструкција дела Улице Балканске 5.000.000 - Реконструкција Улице Кајмакчаланске (прва фаза) 50.000 - Реконструкција Улице Димитрија Туцовића (прва фаза) 3.500.000 - Реконструкција Улице Револуције (друга фаза) 5.000.000 - Реконструкција улице Вучачке (прва фаза) 14.750.000 - Реконструкција улице Излетничке (прва фаза) 6.000.000 - Реконструкција улице Живорада Атанаковића 6.000.000 - Реконструкција улице Краљевића Марка 6.000.000 - Реконструкција улице Милана Кршљанина са припадајућим улицама 6.000.000 - Пројектна документација 1.500.000	110,183,620		110,183,620
						Извори финансирања за функцију 451:			
					01	Приходи из буџета	110,183,620		110,183,620
						Функција 451:	110,183,620		110,183,620
			360			<i>Јавни ред и безбедност неklasификован на другом месту</i>			
				330	511	Зграде и грађевински објекти - Изградња тротоара у Улици Петријевској, Улици Горанској и другим Улицама 9.000.000 - Пројектна документација 900.000	9,900,000		9,900,000

Раздео	Глава	Програм- ска Класиф.	Функција	Позиција	Економ. Класиф.	Опис	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
						Извори финансирања за функцију 360:			
					01	Приходи из буџета	9,900,000		9,900,000
						Функција 360:	9,900,000		9,900,000
						Извори финансирања за програмску активност 0701-0001:			
					01	Приходи из буџета	120,083,620		120,083,620
						Свега за програмску активност 0701-0001:	120,083,620		120,083,620
		0701-0002				Програмска активност 0002 (ПА 0002) - Одржавање путева			
			451			<i>Друмски саобраћај</i>			
				331	425	Текуће поправке и одржавање	216,695,000		216,695,000
						Извори финансирања за функцију 451:			
					01	Приходи из буџета	216,695,000		216,695,000
						Функција 451:	216,695,000		216,695,000
			360			<i>Јавни ред и безбедност неklasификован на другом месту</i>			
				332	425	Текуће поправке и одржавање	9,050,000		9,050,000
						Извори финансирања за функцију 360:			
					01	Приходи из буџета	9,050,000		9,050,000
						Функција 360:	9,050,000		9,050,000
						Извори финансирања за програмску активност 0701-0002:			
					01	Приходи из буџета	225,745,000		225,745,000
						Свега за програмску активност 0701-0002:	225,745,000		225,745,000
						Извори финансирања за Програм 7:			
					01	Приходи из буџета	345,828,620		345,828,620
						Свега за Програм 7:	345,828,620		345,828,620
						Извори финансирања за главу 4.12:			
					01	Приходи из буџета	640,589,719		640,589,719
					07	Трансфери од других нивоа власти	20,000,000		20,000,000
						Свега за главу 4.12:	660,589,719		660,589,719
						Свега за раздео 4:	3,378,180,877	178,760,469	3,556,941,346
5						ГРАДСКО ПРАВОБРАНИЛАШТВО			
		0602				ПРОГРАМ 15: ЛОКАЛНА САМОУПРАВА			
		0602-0004				Програмска активност 0004 (ПА 0004) - Општинско јавно правобранилаштво			
			330			<i>Судови</i>			
				333	411	Плате, додаци и накнаде запослених (зараве)	3,468,198		3,468,198
				334	412	Социјални доприноси на терет послодавца	620,807		620,807
				335	413	Накнаде у натура			0
				336	414	Социјална давања запосленима			0
				337	415	Накнаде трошкова за запослене	55,000		55,000
				338	416	Награде запосленима и остали посебни расходи			0
				339	421	Стални трошкови	190,000		190,000
				340	422	Трошкови путовања			0
				341	426	Материјал	350,000		350,000
				342	465	Остале дотације и трансфери	537,791		537,791
				343	483	Новчане казне и пенали по решењу судова	9,500,000		9,500,000
				344	485	Остале накнаде штете	13,000,000		13,000,000
						Извори финансирања за функцију 330:			
					01	Приходи из буџета	27,721,796		27,721,796
						Функција 330:	27,721,796		27,721,796
						Извори финансирања за програмску активност 0602-0004			
					01	Приходи из буџета	27,721,796		27,721,796
						Свега за програмску активност 0602-0004:	27,721,796		27,721,796
						Извори финансирања за Програм 15:			
					01	Приходи из буџета	27,721,796		27,721,796
						Свега за Програм 15:	27,721,796		27,721,796
						Извори финансирања за раздео 5:			
					01	Приходи из буџета	27,721,796		27,721,796
						Свега за раздео 5:	27,721,796		27,721,796
						СВЕГА	3,478,800,000	178,760,469	3,657,560,469

III ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 11.

Ову Одлуку доставити Министарству финансија Републике Србије.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 400-6250/2016-07
У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

93.

На основу члана 32. став 1. тачка 15., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон), чланова 33. и 36. Закона о јавном дугу („Службени гласник Републике Србије“, број 61/2005, 107/2009, 78/2011 и 68/2015), члана 19. став 1. тачка 15. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст), чланова 1. и 6. Уговора о наменском кредиту са Банка Интеса АД Београд, број 400-2008/2016-08 од 28. марта 2016. године,

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ**О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О ЗАДУЖИВАЊУ ГРАДА СМЕДЕРЕВА**

Члан 1.

У Одлуци о задуживању града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 1/2016) по Уговору о наменском кредиту са Банком Интеса, број 400-2008/2016-08 од 28. марта 2016. године) у члану 1. Рекапитулација потребних радова за побољшање енергетске ефикасности за три објекта у јавној својини града Смедерева, мења се и гласи:

” 1. Замена котлова на лако лож уље котловима на биомасу, односно пелет у Градској управи града Смедерева, хидроизолација крова на згради Центра за културу Смедерево, Замена постојећих котлова на мазут котловима на природни гас у заједничкој котларници „Мајдан“ (део Основне школе „Димитрије Давидовић“ Смедерево), значајно унапређење система грејања, увођењем регулације у топловодни систем централног грејања ..... 18.700.000 динара.

2. Дозијивање још једног спрата Градске управе града Смедерева са унутрашњим реконструкцијама у згради Градске управе Смедерево и термо и хидроизолација фасадних зидова зграде Градске управе града Смедерева 71.000.000 динара.

3. Радови на инвестиционом одржавању крила „В“ објекта Градске управе града Смедерева ..... 3.460.000 динара.

4. Радови на изради техничке документације и уградњи хидрауличног путничког лифта са припадајућим инсталацијама и конструкцијом лифтовског окна Градске управе града Смедерева, ламела А ..... 4.900.000 динара.

5. Радови на климатизацији зграде Градске управе града Смедерева ..... 12.190.000 динара.

Укупно ..... 110.250.000 динара

Курс НБС 1 евро = 122,5дин..... 900.000 EUR-а“.

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 400-5350/2016-07
У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

94.

На основу члана 1. став 1. тачка 2., члана 7., члана 9. и члана 11. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник Републике Србије“, број 34/2001, 62/2006 – др. закон, 63/2006 – испр. др. закона, 116/2008 - др. закони, 92/2011, 99/2011- др закон, 10/2013, 55/2013, 99/2014 и 21/2016-др. закон), члана 56. Закона о платама државних службеника и намештеника („Службени гласник Републике Србије“, број 62/2006, 63/2006-испр, 115/2006-испр., 101/2007, 99/2010, 108/2013 и 99/2014), чланова 2., 4. и 5. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата именованих и постављених лица и запослених у државним органима („Службени гласник Републике Србије“, број 44/2008 – пречишћен текст и 2/2012) и члана 19. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015- пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ**О ПЛАТАМА И НАКНАДАМА ИЗАБРАНИХ, ИМЕНОВАНИХ И ПОСТАВЉЕНИХ ЛИЦА У ОРГАНИМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА И НАКНАДАМА ЗА РАД ЧЛАНОВА РАДНИХ ТЕЛА СКУПШТИНЕ ГРАДА СМЕДЕРЕВА И О ПЛАТАМА ЗАПОСЛЕНИХ У ГРАДСКОЈ УПРАВИ ГРАДА СМЕДЕРЕВА****I ОПШТА ОДРЕДБА**

Члан 1.

Овом Одлуком утврђује се право на плату, накнаде и остала примања изабраних, именованих и постављених лица у органима Града Смедерева и накнада за рад чланова радних тела Скупштине града Смедерева и право на плату, додатке, накнаде и остала примања запослених у Градској управи града Смедерева.

**II ПЛАТЕ И ДРУГА ПРИМАЊА ИЗАБРАНИХ,
ИМЕНОВАНИХ И ПОСТАВЉЕНИХ ЛИЦА****а) ПЛАТА**

Члан 2.

Изабрано лице има право на плату када због вршења функције престане да остварује плату у предузећу, установи, државном органу или од самосталне делатности.

Право на плату има и лице које именује и поставља Скупштина града Смедерева или градоначелник града Смедерева.

Плата се прима и за дане годишњег одмора, за дане државних празника и у другим случајевима за које је законом прописано да се не ради.

Члан 3.

Право на плату у складу са чланом 2. ове Одлуке имају:

- председник Скупштине града,
- градоначелник и заменик градоначелника града,
- секретар Скупштине града,
- начелник Градске управе,
- градски правобранилац и заменик градског правобраниоца,
- помоћници градоначелника града,
- чланови Градског већа и
- главни урбаниста.

Члан 4.

Плате изабраних, именованих и постављених лица утврђују се на основу:

1. основице за обрачун плата (у даљем тексту: основица);
2. коефицијента који се множи основицом (у даљем тексту: коефицијент);
3. додатка на плату;
4. обавеза које изабрано, именовано и постављено лице плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате, у складу са законом.

Члан 5.

Основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада Републике Србије.

Члан 6.

Коефицијент изражава сложеност послова које обавља изабрано, именовано и постављено лице, одговорност, услове рада и стручну спрему.

Члан 7.

Додатак на плату припада за:

1. време проведено у радном односу (минули рад);
  2. дежурство и друге случајеве рада дужег од пуног радног времена у складу са прописима (прековремени рад);
  3. рад на дан државног и верског празника у складу са законом;
  4. рад ноћу (између 22⁰⁰ и 6⁰⁰ часова наредног дана).
- Додатак на плату из става 1. овог члана обрачунава се и исплаћује у висини утврђеној законом и општим актом.

Члан 8.

Плата утврђена у смислу члана 4. ове Одлуке исплаћује се за рад у пуном радном времену.

Члан 9.

Коефицијенти за обрачун и исплату плата изабраних лица износе:

- 9,40 – за градоначелника;
- 9,00 – за председника Скупштине града и заменика градоначелника;
- 8,20 – за члана Градског већа.

Члан 10.

Коефицијенти за обрачун и исплату плата именованих и постављених лица износе:

- 38,50 за начелника Градске управе града Смедерева који чини основни коефицијент 21,50 увећан за додатни коефицијент по основу сложености и одговорности послова за 13,50 и тако добијен коефицијент увећан је за 10%;
- 36,75 за градског правобраниоца града Смедерева који чини основни коефицијент 21,50 увећан за додатни коефицијент по основу сложености и одговорности послова за 13,50 и тако добијен коефицијент увећан је за 5%;
- 35,70 за заменика градског правобраниоца града Смедерева и главног урбанисту који чини основни коефицијент 20,50 увећан за додатни коефицијент по основу сложености и одговорности послова за 13,50 и тако добијен коефицијент увећан је за 5%;
- 33,54 за помоћника градоначелника града Смедерева који чини основни коефицијент 21,50 увећан за додатни коефицијент по основу сложености и одговорности послова за 4,30 и тако добијен коефицијент увећан је за 30%;
- 29,60 за секретара Скупштине града Смедерева који чини основни коефицијент 21,50 увећан за додатни коефицијент по основу сложености и одговорности послова за 8,10.

б) ДРУГА ПРИМАЊА

Члан 11.

Лица из члана 9. ове Одлуке која нису на сталном раду у органима Града Смедерева имају право на накнаду у висини од 44% износа плате утврђене за функцију коју обављају.

Члан 12.

Изабрано, именовано и постављено лице које остварује права из радног односа у органима Града Смедерева има право на накнаде и остала примања у складу са законом и другим прописима као и запослени у Градској управи.

в) ПРИМАЊА ПО ПРЕСТАНКУ ФУНКЦИЈЕ

Члан 13.

Изабрано лице, укључујући и лице које према посебним прописима има положај функционера, коме престане функција има право на накнаду плате три месеца од дана када му је престала функција, а у висини плате коју је имало на дан престанка функције.

Право на накнаду плате лицу из става 1. овог члана престаје пре истека рока од три месеца уколико заснује радни однос или стекне право на пензију, даном заснивања радног односа, односно даном стицања права на пензију.

Право из става 1. овог члана може се продужити још за три месеца ако у та три месеца стиче право на пензију.

Члан 14.

Именовано и постављено лице које по истеку мандата не буде поново именовано или постављено или које у току трајања мандата буде разрешено, може се распоредити на радно место у Градској управи које одговара његовој стручној спреми и радним способностима.

Уколико се именовано и постављено лице не може распоредити на начин из става 1. овог члана или не прихвати понуђени распоред, престаје му радни однос.

Именовано и постављено лице из става 2. овог члана има право на накнаду плате у трајању од три месеца у висини плате коју је имало на дан када му је престао радни однос.

Право на накнаду плате из става 3. овог члана може се изузетно продужити до три месеца уколико у том периоду именовано или постављено лице стиче право на пензију.

Право из ставова 3. и 4. овог члана престаје заснивањем радног односа или стицањем права на пензију према прописима о пензијском и инвалидском осигурању, даном заснивања радног односно, односно даном стицања права на пензију.

III НАКНАДЕ И ДРУГА ПРИМАЊА ОДБОРНИКА И ЧЛАНОВА РАДНИХ ТЕЛА СКУПШТИНЕ ГРАДА**Члан 15.**

Месечна накнада одборника Скупштине града Смедерева утврђује се у висини од 32% просечне зараде (без пореза и доприноса) у граду Смедереву према последње објављеном податку Републичког органа за послове статистике.

Поред накнаде из става 1. овог члана одборници имају право и на накнаду за присуствовања седницама Скупштине града Смедерева, по дану, у висини од 3,2% просечне зараде (без пореза и доприноса) у граду Смедереву према последње објављеном податку Републичког органа за послове статистике.

Одборницима ради присуствовања седницама Скупштине града Смедерева припада накнада стварних трошкова превоза, у висини цене превозне карте у јавном саобраћају.

Члан 16.

Накнада члановима радних тела Скупштине града Смедерева за присуствовања седницама радних тела утврђује се, по седници, у висини од 3,2 % просечне зараде (без пореза и доприноса) у граду Смедереву према последње објављеном податку Републичког органа за послове статистике.

Члановима радних тела Скупштине града Смедерева ради присуства седницама радних тела припада накнада стварних трошкова превоза, у висини цене превозне карте у јавном саобраћају.

Члан 17.

Право на накнаду из члана 15. ставова 2. и 3. и члана 16. ове Одлуке не припада лицима која напусте седницу Скупштине града Смедерева, седницу радног тела Скупштине града без одобрења председника Скупштине града, односно председника радног тела Скупштине града Смедерева.

IV НАКНАДЕ ЗА ЛИЦА КОЈА АНГАЖУЈЕ ГРАДОНАЧЕЛНИК РЕШЕЊЕМ О АНГАЖОВАЊУ**Члан 18.**

Лица која буду ангажована за одређене послове решењем о ангажовању које доноси градоначелник града Смедерева остварују право на накнаду у висини коју предложи градоначелник града Смедерева, а утврди Градско веће града Смедерева, у зависности од специфичности послова за које је лице ангажовано.

V ПЛАТЕ И ДРУГА ПРИМАЊА ЗАПОСЛЕНИХ ЛИЦА У ГРАДСКОЈ УПРАВИ**а) ПЛАТА****Члан 19.**

Плата запослених у Градској управи утврђује се на основу:

- 1) основице за обрачун плата (у даљем тексту: основица);
- 2) коефицијента који се множи основицом (у даљем тексту: коефицијент);
- 3) додатка на плату;
- 4) обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате, у складу са законом.

Члан 20.

Основицу за обрачун и исплату плата запослених утврђује Влада Републике Србије.

Члан 21.

Коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, време рада и стручну спрему.

Коефицијент садржи и додаток на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Члан 22.

Додатак на плату припада за:

1. време проведено у радном односу (минути рад);
2. дежурство и друге случајеве рада дужег од пуног радног времена одређеног прописима (прековремени рад);
3. рад на дан државног и верског празника;
4. рад ноћу (између 22⁰⁰ и 6⁰⁰ часова наредног дана), ако такав рад није вреднован при утврђивању коефицијента.

Додатак на плату из става 1. овог члана обрачунава се и исплаћује у висини утврђеној законом.

Члан 23.

Плата утврђена у смислу члана 19. ове Одлуке исплаћује се за рад у пуном радном времену, односно радном времену које се сматра пуним.

Члан 24.

Плата приправника у Градској управи износи 80% од најниже плате у оквиру звања за које се приправник оспособљава.

Члан 25.

За обрачун и исплату плата запослених у Градској управи примењују се следећи коефицијенти:

- 12,05 за самосталног стручног сарадника;
- 10,77 за вишег стручног сарадника;
- 10,45 за стручног сарадника;
- 9,91 за вишег сарадника;
- 8,95 за сарадника ;
- 8,85 за стенографа, вишег референта и висококвалификованог радника;
- 8,74 за референта и дактилографа;
- 8,00 за квалификованог радника и
- 6,40 за неквалификованог радника.

Члан 26.

Коефицијенти из члана 25. ове Одлуке за запослене у Градској управи Смедерева увећавају се, по основу сложености и одговорности послова, за додатни коефицијент, и то:

- 12,60 – за самосталног стручног сарадника који руководи основном организационом јединицом - начелник одељења;
- 12,10 – за самосталног стручног сарадника који руководи основном организационом јединицом (служба, кабинет), и то:

- шеф Службе за послове органа града,
- шеф Кабинета градоначелника,
- шеф Службе за интерну ревизију
- секретар Градског већа.

- 11,60 – за самосталног стручног сарадника, који руководи унутрашњом организационом јединицом - шеф одсека и шеф канцеларије за локални економски развој;

- 11,10 – за самосталног стручног сарадника распоређеног на радно место руководиоца групе;
- 10,60 – за самосталног стручног сарадника;
- 10,10 – за вишег стручног сарадника;
- 8,63 – за стручног сарадника;
- 5,10 – за вишег сарадника;
- 4,70 – за сарадника и висококвалификованог радника;
- 2,00 – за стенографа и вишег референта;
- 1,80 – за референта и дактилографа;
- 1,00 – за квалификованог радника;
- 1,00 – за неквалификованог радника.

Коефицијент из члана 25. увећан за коефицијент из става 1. овог члана увећава се:

- запосленом који координира најсложеније активности -10%, с тим да овај број запослених не може прећи 2% од укупног броја запослених;
- запосленом који руководи унутрашњом организационом јединицом - 10%;
- запосленом који ради на припреми и извршењу буџета или финансијског плана, вођењу пословних књига и састављању рачуноводствених извештаја - 10%;
- запосленом на пословима комуналног полицијца - 10%;
- запосленом на пословима буџетске инспекције - 10%.

Запосленом који има право на увећање коефицијената по више основа из става 2. овог члана, укупно увећање коефицијента не може бити веће од 10%.

Члан 27.

Коефицијенти и процентуална увећања из члана 25. и 26. ове Одлуке користе се ради одређивања коначних коефицијената за обрачун и исплату плата запослених у Градској управи.

VI ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 28.

Даном супања на снагу ове Одлуке престаје да важи Одлука о платама и накнадама изабраних и постављених лица у органима града Смедерева и накнадама за рад чланова радних тела Скупштине града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 7/2008, 2/2011 и 7/2014) и Правилник о платама запослених у Градској управи града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 8/2016).

Члан 29.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана о дана објављивања у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 020-114/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

95.

На основу чланова 20. став 1. тачка 39. и 32. став 1. тачка 4., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014 – др. закон) и члана 19. став 1. тачка 4. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

О Д Л У К У

О ДОНОШЕЊУ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНЕ

Члан 1.

Овом Одлуком доноси се Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. године.

Члан 2.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. године чини саставни део ове Одлуке.

Члан 3.

Одлука о доношењу Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. године ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 320-85/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

**СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И
РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА
ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНЕ**

ИНСТИТУТ ЗА ЕКОНОМИКУ ПОЉОПРИВРЕДЕ БЕОГРАД

СМЕДЕРЕВО, 2016.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја Града Смедерева за период 2015-2020. година

Наслов документа: СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНЕ

Наручилац: ГРАД СМЕДЕРЕВО, ОМЛАДИНСКА 1, 11300 СМЕДЕРЕВО

Извршилац: ИНСТИТУТ ЗА ЕКОНОМИКУ ПОЉОПРИВРЕДЕ БЕОГРАД, Волгина бр. 15, 11060 Београд

Руководилац пројекта: Проф. др Јонел Субић, виши научни сарадник

Руководилац истраживачког тима: Др Весна Параушић, научни сарадник

Секретар пројекта: Мр Биљана Грујић, истраживач сарадник

Истраживачки тим

ИНСТИТУТ ЗА ЕКОНОМИКУ ПОЉОПРИВРЕДЕ

1. Др Јонел Субић
2. Др Весна Параушић
3. Др Весна Поповић
4. Др Наташа Кљајић
5. Др Бранко Михаиловић
6. Др Антон Пушкарић
7. Др Предраг Вуковић
8. Др Зоран Симоновић
9. Др Борис Кузман
10. Др Светлана Рољевић
11. Мр Биљана Грујић
12. Мр Бојана Бекић
13. Мр Лана Настић
14. Мр Марко Јелочник
15. Мр Славица Арсић
16. Мр Радојица Сарић
17. Мр Маријана Јовановић
18. Мр Велибор Потребих
19. Мр Нада Мијајловић

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја Града Смедерева за период 2015-2020. година

**РЕШЕЊА ДОНЕТА У ПРОЦЕСУ ИЗРАДЕ
СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И
РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА
ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНА:**

Решење о образовању Партнерског форума и именовању председника, заменика председника и чланова Партнерског форума;

Решење о образовању Тима за координацију и именовању председника, заменика председника и чланова Тима за координацију;

Решење о образовању Радне групе за развој сектора пољопривреде и именовању председника, заменика председника и чланова радне групе;

Решење о образовању Радне групе за заштиту животне средине и именовању председника, заменика председника и чланова радне групе;

Решење о образовању Радне групе за рурални развој и именовању председника, заменика председника и чланова радне групе;

На основу члана 44. став 1. тачка 5. и члана 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 43. став 1. тачка 5. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Градоначелница града Смедерева, дана 25. септембра 2015. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ОБРАЗОВАЊУ ПАРТНЕРСКОГ ФОРУМА ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015.-2020. ГОДИНЕ И ИМЕНОВАЊУ ПРЕДСЕДНИКА, ЗАМЕНИКА ПРЕДСЕДНИКА И ЧЛАНОВА ПАРТНЕРСКОГ ФОРУМА

I

Образује се Партнерски форум за израду Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015.-2020. године да би се у процесу израде Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја локалне заједнице, укључили сви кључни и заинтересовани актери на подручју града Смедерева.

У Партнерски форум се именују:

- за председницу
др Јасна Аврамовић, градоначелница града Смедерева
- за заменика председнице
Бранче Стојановић, председник Скупштине града Смедерева
- за чланове:
  1. **Радиша Милић**, одборник Скупштине града Смедерева,
  2. **Бранко Милановић**, одборник Скупштине града Смедерева,
  3. **Мирко Ђурић**, члан Градског већа града Смедерева задужен за ресор месних заједница и инфраструктуре,
  4. **Здравка Ковачевић-Васић**, начелница Одељења за привреду, предузетништво, локални кономски развој и јавне набавке, у Градској управи града Смедерева,
  5. **Наташа Миладиновић**, шефица Одсека за пољопривреду у Градској управи града Смедерева,
  6. **Бојан Живковић**, председник Савета Месне заједнице Удовице,
  7. **Предраг Јанковић**, председник Савета Месне заједнице Лугавчина,
  8. **Томислав Миловановић**, председник Савета Месне заједнице Суводол,
  9. **Радомир Петковић**, председник Савета Месне заједнице Сараорци,
  10. **Вида Евстратијев**, руководилац лабораторијске службе у ПССС - Стручна служба Смедерево у Коларима,
  11. **Драгомир Јовановић**, Катарина комерц доо Смедерево,
  12. **Љуба Јелисијевић**, Удружење воћара Златно Брдо Удовице,
  13. **Тодор Лазовић**, ЈТЛ Златиборац ДОО Михајловац.

2.

II

Задатак Партнерског форума из тачке I овог Решења је да укључи представнике Градске управе (руководиоце, начелнике), пољопривредне произвођаче, предузетнике и правна лица из области пољопривреде и прехрамбене индустрије, као и становништво које обавља делатност у области непољопривредних активности са подручја града Смедерева.

Такође Партнерски форум разматра и усваја сва припремљена документа радних група на коју је Тим за координацију дао сагласност.

III

Рок за реализацију задатка Партнерског форума из тачке II овог Решења је 180 (стоосамдесет) дана од дана доношења овог Решења.

IV

Решење у препису доставити: именованима преко Одсека за пољопривреду, Одељењу за привреду, предузетништво, локални економски развој и јавне набавке, Одсеку за пољопривреду, документацији и архиви.

Број 320-184/2015-07

У Смедереву, 25. септембра 2015. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА
Јасна Аврамовић
др Јасна Аврамовић

На основу члана 44. став 1. тачка 5. и члана 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 43. став 1. тачка 5. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Градоначелница града Смедерева, дана 25. септембра 2015. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ОБРАЗОВАЊУ ТИМА ЗА КООРДИНАЦИЈУ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015 -2020. ГОДИНА И ИМЕНОВАЊУ ПРЕДСЕДНИКА, ЗАМЕНИКА ПРЕДСЕДНИКА И ЧЛАНОВА ТИМА

I

Образује се Тим за координацију за израду Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година који чине изабрани представници радних група за израду Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја локалне заједнице.

У Тим за координацију се именују:

- за председника

Душан Михајловић, председник Радне групе за развој сектора пољопривреде,
самостални стручни сарадник у Одсеку за пољопривреду,

- за заменицу председника

Весна Милић, заменица председника Радне групе за развој сектора
пољопривреде, самостални стручни сарадник
у Одсеку за пољопривреду

- за чланове:

1. **Тања Крчум**, председница Радне групе за заштиту животне средине, шефица
Групе за заштиту животне средине у Одсеку за урбанистичко –
грађевинске, послове саобраћаја и заштите животне средине
2. **Александар Мрдаковић**, заменик председнице Радне групе за инспекцију
заштите животне средине, инспектор у
Групи за инспекцију заштите животне средине
3. **Мирослав Степановић**, председник Радне групе за рурални развој, шеф
Одсека за месне заједнице
4. **Милош Милосављевић**, заменик председника Радне групе за рурални
развој, председник Савеза спортова Смедерево

II

Задатак Тима из тачке I овог Решења је да управља, организује и координира радом радних група у процесу планирања, да даје сагласност на сва припремљена документа радних група и да их прослеђује Партнерском форуму на даље разматрање и усвајање.

2.

III

Рок за реализацију задатка Тима за координацију из тачке II овог Решења је 120 (стодвадесет) дана од дана доношења овог Решења.

IV

Решење у препису доставити: именованима преко Одсека за пољопривреду, Одељењу за привреду, предузетништво, локални економски развој и јавне набавке, Одсеку за пољопривреду, документацији и архиви.

Број 320-186/2015-07

У Смедереву, 25. септембра 2015. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Др Јасна Аврамовић
др Јасна Аврамовић

На основу члана 44. став 1. тачка 5. и члана 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 43. став 1. тачка 5. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Градоначелница града Смедерева, дана 25. септембра 2015. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ОБРАЗОВАЊУ РАДНЕ ГРУПЕ ЗА РАЗВОЈ СЕКТОРА ПОЉОПРИВРЕДЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНА И ИМЕНОВАЊУ ПРЕДСЕДНИКА, ЗАМЕНИКА ПРЕДСЕДНИКА И ЧЛАНОВА РАДНЕ ГРУПЕ

I

Образује се Радна група за развој Сектора пољопривреде за израду Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година да би се у процесу израде Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја локалне заједнице, укључили сви кључни и заинтересовани актери на подручју града Смедерева.

У Радну групу се именују:

- за председника

Душан Михајловић, самостални стручни сарадник у Одсеку за пољопривреду, у Градској управи града Смедерева,

- за заменицу председника

Весна Милић, самостални стручни сарадник у Одсеку за пољопривреду, у Градској управи града Смедерева,

- за чланове:

1. **Горан Павловић**, стручни сарадник за ратарство и повртарство у ПССС – Стручна служба Смедерево у Коларима,

2. **Горан Лукић**, директор Земљорадничке задруге Михајловац у Михајловацу,

3. **Топлица Николић**, директор Земљорадничке задруге Агротоле у Михајловацу,

4. **Љуба Јелисјевић**, председник Удружења воћара Златно Брдо Удовице,

5. **Радослав Лукић**, председник Удружења сточара Капија Шумадије Михајловац,

6. **Тодоровић Небојша**, пољопривредни произвођач из Удовица,

7. **Дејан Миленковић**, пољопривредни произвођач из Удовица,

8. **Миладин Виторовић**, директор Текстилно-технолошке и пољопривредне школе „Деспот Ђурађ“ Смедерево

II

Задатак Радне групе из тачке I овог Решења је да изврши детаљну анализу из области пољопривредне делатности на територији локалне заједнице, као и да идентификује заједничке економске циљеве и активности у оквиру ове области које треба укључити у Стратегију развоја пољопривреде и руралног развоја локалне заједнице.

2.

III

Рок за реализацију задатка Радне групе за развој сектора пољопривреде из тачке II овог Решења је 90 (деведесет) дана од дана доношења овог Решења.

IV

Решење у препису доставити: именованима преко Одсека за пољопривреду, Одељењу за привреду, предузетништво, локални економски развој и јавне набавке, Одсеку за пољопривреду, документацији и архиви.

Број 320-188/2015-07

У Смедереву, 25. септембра 2015. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Др Јасна Аврамовић
др Јасна Аврамовић

На основу члана 44. став 1. тачка 5. и члана 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 43. став 1. тачка 5. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Градоначелница града Смедерева, дана 25. септембра 2015. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ОБРАЗОВАЊУ РАДНЕ ГРУПЕ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНА И ИМЕНОВАЊУ ПРЕДСЕДНИКА, ЗАМЕНИКА ПРЕДСЕДНИКА И ЧЛАНОВА РАДНЕ ГРУПЕ

I

Образује се Радна група за заштиту животне средине за израду Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година да би се у процесу израде Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја локалне заједнице, укључили сви кључни и заинтересовани актери на подручју града Смедерева.

У Радну групу се именују:

- за председницу

Тања Крчум, шефица Групе за заштиту животне средине у Одсеку за урбанистичко – грађевинске, послове саобраћаја и заштите животне средине

- за заменика председнице

Александар Мрдаковић, инспектор у Групи за инспекцију заштите животне средине у Одсеку за инспекцијске послове

- за чланове:

1. **Мирјана Николић**, самостални стручни сарадник у Групи за заштиту животне средине у Одсеку за урбанистичко – грађевинске, послове саобраћаја и заштите животне средине
2. **Мирјана Дабић**, самостални стручни сарадник у Групи за инспекцију животне средине у Одсеку за инспекцијске послове
3. **Славица Радивојевић**, руководилац Групе за инспекцију заштите животне средине у Одсеку за инспекцијске послове
4. **Славица Стојкић**, стручни сарадник за заштиту биља у ПССС - Стручна служба Смедерево у Коларима

II

Задатак Радне групе из тачке I овог Решења је да изврши детаљну анализу из области заштите животне средине (екологије) на територији локалне заједнице, као и да идентификује заједничке циљеве у оквиру ове области које треба укључити у Стратегију развоја пољопривреде и руралног развоја локалне заједнице.

III

Рок за реализацију задатка Радне групе за заштиту животне средине из тачке II овог Решења је 90 (деведесет) дана од дана доношења овог Решења.

IV

Решење у препису доставити: именованима преко Одсека за пољопривреду, Одељењу за привреду, предузетништво, локални економски развој и јавне набавке, Одсеку за пољопривреду, документацији и архиви.

Број 320-187/2015-07

У Смедереву, 25. септембра 2015. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Јасна Аврамовић
др Јасна Аврамовић

На основу члана 44. став 1. тачка 5. и члана 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 43. став 1. тачка 5. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Градоначелница града Смедерева, дана 25. септембра 2015. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ОБРАЗОВАЊУ РАДНЕ ГРУПЕ ЗА РУРАЛНИ РАЗВОЈ, ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНА И ИМЕНОВАЊУ ПРЕДСЕДНИКА, ЗАМЕНИКА ПРЕДСЕДНИКА И ЧЛАНОВА РАДНЕ ГРУПЕ

I

Образује се Радна група за рурални развој, за израду Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година да би се у процесу израде Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја локалне заједнице, укључили сви кључни и заинтересовани актери на подручју града Смедерева.

У Радну групу се именују:

- за председника
Мирослав Степановић, шеф Одсека за месне заједнице у Градској управи града Смедерева
- за заменика председника
Милош Милосављевић, председник Савеза спортова Смедерево
- за чланове:
  1. **Предраг Милошевић**, самостални стручни сарадник у Одсеку за пољопривреду у Градској управи града Смедерева
  2. **Бојан Лукић**, представник Културно-уметничког друштва Михајловац,
  3. **Бранка Јовановић**, Удружење жена „ЈАБУКА“ Удовице,
  4. **Драгана Дабић**, Удружење жена „ПРЕЛО“ Лугавчина,
  5. **Снежана Хранисављевић**, Удружење жена „СВЕТИ ТРИФУН“ Сараорци,
  6. **Милош Ђорђевић**, директор Центра за социјални рад Смедерево,
  7. **др Светлана Михаиљ Јовановић**, вршилац дужности директора Дома здравља „Смедерево“ у Смедереву,
  8. **Мирјана Ћосић**, директорка Предшколске установе „Наша Радост“ Смедерево,
  9. **Горан Јовшић**, представник Туристичке организација града Смедерева.

II

Задатак Радне групе из тачке I овог Решења је да укључи представнике Градске управе града Смедерева (руководиоце, начелнике), пољопривредне произвођаче, предузетнике и правна лица из области пољопривреде и прехранбене индустрије, као и становништво које обавља делатност у области непољопривредних активности са подручја града Смедерева. Такође Радна група разматра и усваја сва припремљена документа радних група која је усвојио Тим за координацију.

2.

III

Решење у препису доставити: именованима преко Одсека за пољопривреду, Одељењу за привреду, предузетништво, локални економски развој и јавне набавке, Одсеку за пољопривреду, документацији и архиви.

Број 320-189/2015-07

У Смедереву, 25. септембра 2015. године

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

САДРЖАЈ

АКРОНИМИ И СКРАЋЕНИЦЕ	1
УВОД.....	3
МЕТОДОЛОГИЈА И ПРИНЦИПИ ИЗРАДЕ СТРАТЕГИЈЕ	6

ПРВИ ДЕО

I СОЦИО-ЕКОНОМСКА АНАЛИЗА СТАЊА У СЕКТОРУ ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНИМ ПОДРУЧЈИМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА	14
1.1. ОПШТИ ПОДАЦИ.....	14
1.1.1. Административни и географски положај	14
1.1.2. Историјат	15
1.1.3. Демографске карактеристике	16
1.1.4. Карактеристике насељске мреже	17
1.1.5. Структура администрације града Смедерева	18
1.2. ОСНОВНИ МАКРОЕКОНОМСКИ ИНДИКАТОРИ.....	20
1.2.1. Основни макроекономски индикатори Републике Србије	20
1.2.2. Структура привреде града Смедерева	21
1.2.3. Значај пољопривреде и агроиндустрије у структури привреде Града	23
1.2.4. Тенденције на тржишту рада	25
1.3. ПРИРОДНИ УСЛОВИ И РЕСУРСИ И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	27
1.3.1. Рељеф и педолошке карактеристике.....	27
1.3.2. Основни климатски индикатори	29
1.3.3. Хидрографска мрежа и водни ресурси	30
1.3.4. Коришћење пољопривредног земљишта	31
1.3.4.1. Катастарске културе и класе пољопривредног земљишта.....	31
1.3.4.2. Динамичка обележја начина коришћења пољопривредног земљишта	32
1.3.4.3. Коришћено пољопривредно земљиште пољопривредних газдинстава	33
1.3.4.4. Структура земљишних поседа и уређење пољопривредног земљишта	34
1.3.4.5. Расположено земљиште по власништву и закупу	36
1.3.5. Шумски фонд и ловни потенцијал.....	37
1.3.6. Минерални ресурси и обновљиви извори енергије	39
1.3.7. Заштита животне средине, биодиверзитета и предела.....	42

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја Града Смедерева за период 2015-2020. година

1.4. РАДНИ ПОТЕНЦИЈАЛ У ПОЉОПРИВРЕДИ И ТРАНСФЕР ЗНАЊА И ИНОВАЦИЈА	49
1.4.1. Основне карактеристике домаћинства	49
1.4.2. Породична пољопривредна газдинства.....	50
1.4.3. Трансфер знања и иновација.....	53
1.5. ПРОИЗВОДЊА И ТРЖИШТЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА	56
1.5.1. Ратарска производња	56
1.5.2. Производња поврћа и печурака.....	59
1.5.3. Воћарско виноградарска производња.....	63
1.5.4. Сточарство.....	70
1.5.5. Органска производња	74
1.5.6. Агротехничка опремљеност.....	75
1.5.7. Тржишни ланац пољопривредних производа	76
1.5.8. Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника	79
1.5.9. Складишни и дорадни капацитети у пољопривреди	84
1.5.10. Прерада пољопривредних производа.....	85
1.6. ДИВЕРСИФИКАЦИЈА РУРАЛНЕ ЕКОНОМИЈЕ	88
1.6.1. Прерада пољопривредних производа.....	90
1.6.2. Рурални туризам и остали видови туризма у руралним насељима	90
1.6.3. Народна радиност и стари занати	93
1.6.4. Активности у шумарству и обрада дрвета	94
1.6.5. Узгој рибе за продају	94
1.7. ИНФРАСТРУКТУРА	96
1.7.1. Водопривредна инфраструктура	96
1.7.1.1. Водоснабдевање, канализациона мрежа и пречишћавање отпадних вода.....	96
1.7.1.2. Одводњавање и заштита од поплава.....	98
1.7.1.3. Наводњавање пољопривредног земљишта.....	99
1.7.2. Саобраћајна инфраструктура.....	101
1.7.3. Енергетска инфраструктура.....	103
1.7.4. Телекомуникациона инфраструктура	104
1.7.5. Управљање отпадом.....	105
1.8. СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ	108
1.8.1. Васпитање и образовање	108
1.8.2. Здравствена и социјална заштита.....	110
1.8.3. Спорт.....	111
1.8.4. Култура	112
1.9. ИНВЕСТИЦИЈЕ И ФИНАНСИРАЊЕ ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА	113
1.9.1. Инвестиције у области пољопривреде и руралног развоја.....	113
1.9.2. Буџетска подршка са нивоа Републике	114
1.9.3. Буџетска подршка на нивоу града Смедерева.....	116
1.9.4. Остали извори финансирања	118

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја Града Смедерева за период 2015-2020. година

II РЕЈОНИЗАЦИЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И ПРАТЕЋИХ ДЕЛАТНОСТИ НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА СМЕДЕРЕВА 120

III SWOT АНАЛИЗА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА 123

ДЕО ДРУГИ

IV ВИЗИЈА, СТРАТЕШКИ ЦИЉ И КЉУЧНИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ДО 2020 131

V СПЕЦИФИЧНИ СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ ПО ПРИОРИТЕТНИМ ПОДРУЧЈИМА ПОЉОПРИВРЕДНЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ДО 2020 134

VI МЕРЕ И АКТИВНОСТИ ПО ПРИОРИТЕТНИМ ПОДРУЧЈИМА ПОЉОПРИВРЕДНЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ДО 2020..... 135

6.1.ПРИОРИТЕТНО ПОДРУЧЈЕ А. ПОЉОПРИВРЕДНА ПРОИЗВОДЊА И ПРЕРАДА.....135

6.2.ПРИОРИТЕТНО ПОДРУЧЈЕ Б. ОДРЖИВИ РУРАЛНИ РАЗВОЈ.....140

6.3 ПРИОРИТЕТНО ПОДРУЧЈЕ В. УНАПРЕЂЕЊЕ РУРАЛНЕ ЕКОНОМИЈЕ 143

VII ПОТЕНЦИЈАЛНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА 148

7.1. БУЏЕТСКА СРЕДСТВА РЕПУБЛИКЕ И ГРАДА.....148

7.2. ПРЕТПРИСТУПНА ПОМОЋ ЕУ ЗА РУРАЛНИ РАЗВОЈ 150

7.3. ОСТАЛИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА 152

VIII ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА, ЕВАЛУАЦИЈА И НАДЗОР 154

8.1. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА.....154

8.2. ЕВАЛУАЦИЈА И НАДЗОР 156

РЕФЕРЕНЦЕ 158

АНЕКС

АКРОНИМИ И СКРАЋЕНИЦЕ

БДВ	Бруто додата вредност
БДП	Бруто домаћи производ
ГМО	Генетски модификовани организми
ГРЈ	Годишње радне јединице
ЕУ	Европска унија
ЗПП	Заједничка пољопривредна политика
ИЕП	Институт за економику пољопривреде
ИПАРД	Инструмент претприступне помоћи за рурални развој
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЈП	Јавно предузеће
КО	Катастарска општина
КПЗ	Коришћено пољопривредно земљиште
МПЗЖС	Министарство пољопривреде и заштите животне средине
МСПП	Мала и средња предузећа и предузетници
МЗ	Месна заједница
НППР	Национални програм за рурални развој
НВО	Невладина организација
ОИЕ	Обновљиви извори енергије
ПССС	Пољопривредно саветодавна и стручна служба

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

ПГ	Пољопривредна газдинства
ПЛП	Правна лица и предузетници
ППГ	Породично пољопривредно газдинство
РЗС	Републички завод за статистику
РРА	Регионална развојна агенција
СТО	Светска трговинска организација
ТО	Туристичка организација
PDO	(енг. Protected Designation of Origin) – име/ознака порекла
PGI	(енг. Protected Geographical Indication) – географска ознака
SWOT	енг. <i>Strengths</i> (снаге), <i>Weaknesses</i> (слабости), <i>Opportunities</i> (шансе), <i>Threats</i> (претње)

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

УВОД

Основни правци развоја пољопривреде Републике Србије дефинисани су Стратегијом пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014–2024. година (Службени гласник РС, број 85/2014), Законом о пољопривреди и руралном развоју (Службени гласник РС, бр. 41/09 и 10/13 – и др. закон), Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју (Службени гласник РС, број 10/2013, 142/2014, 103/2015) и Националним програмом за прихватање правних тековина ЕУ 2014-2018. (Канцеларија за европске интеграције, јул 2014.).

Територија Града Смедерева и њен пољопривредни и рурални развој су пред важним изазовима у предстојећем дугорочном раздобљу. Глобализација тржишта, либерализација трговине, а посебно јасно опредељење наше земље за европске интеграције, захтева ново дефинисање улоге и значаја сектора пољопривреде и производње хране, као и развоја руралних подручја. Савремено позиционирање политике руралног развоја подразумева њено израстање на основама политике равномерног регионалног развоја и истовремено ослањање на јединствено постављене мере аграрне политике, структурне политике, индустријске политике, политике развоја терцијалног сектора, здравства, инфраструктуре и политике заштите животне средине на одређеном подручју (Богданов, 2007).

Сходно претходном, доношење *Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година* даће одговор на кључна питања у сектору производње хране и развоју руралних подручја града Смедерева, као и јасне смернице будућег одрживог и конкурентног пољопривредног и руралног развоја.

Стратешко планирање је процес који помаже локалним властима да реализују своје развојне визије, постављањем циљева и задатака на систематичан начин (Богданов, Богуновић, 2015.). Њиме се идентификују одлуке и циљеви који су фундаменатални и произилазе из стратешких проблема, предузимају се кораци како би се догодило оно што желимо и ствара се систем који је способан да у дужем временском периоду флексибилно и ефикасно одговори на ненадане изазове и промене у динамичном окружењу, као што су веће природне катастрофе, економске кризе и шокови, системски дебаланси и сл. (Ибидем).

Значај стратешког планирања развоја пољопривреде и руралних подручја од стране ЈЛС у Србији последњих година је нагло порастао, а разлог томе су решења предвиђена Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју (Службени гласник РС, бр. 41/09 и 10/13 – и др. закон), којим је дата могућност органима АП и ЈЛС *да могу* да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике за подручје територије АП и ЈЛС, осим директних плаћања (а која се не односе на регресе за трошкове складиштења у јавним складиштима и регресе за репродуктивни материјал и то само за вештачко осемењавање), као и мере политике руралног развоја за подручје територије АП и ЈЛС (члан 13)¹. Овим чланом се прецизира да се средства за спровођење

¹ У складу са правилима финансирања подршке пољопривреди, која Србија мора да прихвати током приступања ЕУ, ЈЛС могу да утврђују и суфинансирају средствима локалног буџета све врсте подстицаја у пољопривреди и руралном развоју (директна плаћања; подстицаји мерама руралног развоја; посебни подстицаји; кредитна подршка), при чему, од директних плаћања, ЈЛС имају право да пољопривредницима обезбеђују *само регрес за трошкове складиштења у јавним складиштима и регрес за вештачко осемењавање* (Службени гласник РС, број 10/2013, 142/2014, 103/2015).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

дозвољених мера подршке у оквиру пољопривредне и политике руралног развоја обезбеђују у буџету АП и ЈЛС и користе у складу са годишњим Програмом мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја, који доноси надлежни орган АП, односно ЈЛС, уз претходну сагласност ресорног министарства². Покрајински и локални органи власти у обавези су да МПЗЖС Републике Србије достављају и Извештаје о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја најкасније до 31.03. текуће за претходну годину.

У процесу годишњег програмирања буџетске подршке пољопривреди и руралном развоју на нивоу ЈЛС, важно је да се избегне финансирање истих мера/инвестиционих активности средствима из више извора финансирања (буџетска средства ЈЛС/Републике/АП/ИПАРД фондови)³. Наиме, ЈЛС у програмирању буџетске подршке пољопривреди и руралном развоју морају навести за сваку меру везу са националним програмима за рурални развој и пољопривреду (њихово усвајање се очекује у наредном периоду), односно комплементарност сваке појединачне мере са овим националним програмима, као и начине провере могућег двоструког финансирања истих захтева корисника (Службени гласник РС, број 111/15).

У контексту претходног, Градска управа града Смедерева на годишњем нивоу доноси Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за територију града Смедерева. Овај документ, уз претходно добијену сагласност ресорног министарства (које прописује и његов образац и садржину), усваја Скупштина града Смедерева. Посредством њега и буџетске подршке са нивоа Града, реализују се мере подршке и инвестиционе активности у области пољопривреде и руралног развоја, а у складу са потребама пољопривредних произвођача на целокупној територији Града.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година јесте документ који доприноси једнообразном и комплементарном систему подршке пољопривреди и руралном развоју на нивоу ЈЛС у Србији (кроз увођење јединствене терминологије, начина дефинисања мера и пратећих активности и сл.). Поред тога, градским административним структурама, укљученим у процес програмирања буџетске подршке пољопривреди и руралном развоју, олакшава се акционо (оперативно) планирање⁴, у складу са:

- националном регулативом, односно обавезом израде и усвајања годишњих Програма мера подршке пољопривреди и руралном развоју за ниво ЈЛС, према Правилнику о изменама Правилника о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја и Обрасцу извештаја о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја (Службени гласник РС, број 111/15) и
- правилима ЕУ (посебно са правилима за спровођење ИПАРД програма).

² Према Правилнику о изменама Правилника о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја и Обрасцу извештаја о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја (Службени гласник РС, број 111/15).

³ Корисник подстицаја (пољопривредно газдинство) може добити средства само од једне стране, тј, из једног извора финансирања.

⁴ Ово планирање подразумева припрему и реализацију мера, активности и програмских докумената за краћи временски период, а у циљу превазилажења јасно идентификованих специфичних проблема или остваривања краткорочних циљева развоја.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Предложена приоритетна подручја деловања пољопривредне и политике руралног развоја града Смедерева, као и мере подршке и пратеће активности у оквиру ових подручја (везаних за достизање дефинисаних стратешких циљева), који су дати у *Стратегији развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година*, усклађени су са:

- националним циљевима и регулативом у овој области,
- новим смерницама заједничке европске пољопривредне политике за период 2014-2020.,
- препорученим начелима и методологијом за израду стратешких докумената у области пољопривреде и руралног развоја, датих у Приручнику за програмирање буџетске подршке пољопривреди и руралом развоју у ЈЛС (Богданов, Богуновић, 2015),
- специфичним локалним потребама и приоритетима развоја.

Ефикасна реализација стратешког документа, односно развојних пројекта у области пољопривреде и руралног развоја града Смедерева, подразумева:

- даље јачање људских и материјалих капацитета Градске управе града Смедерева у процесу планирања, буџетирања и управљања пољопривредним и руралним развојем,
- постизање заједничког договора и усклађених и заједничких активности великог броја учесника у процесу развоја пољопривреде и оснаживања руралних подручја (веће активности удружења пољопривредника и других удружења у руралним подручјима),
- јачање предузетничког духа, како становништва, тако и Градске управе града Смедерева;
- јачање партнерстава јавног и приватног сектора, формирање и економско јачање ЈЛАГ-ова, како би били оспособљени да преузму иницијативу за локални економски и рурални развој и сл.

Поред тога, имплементација стратешког документа у области пољопривреде и руралног развоја града Смедерева зависиће и од институционалног амбијента и пословног окружења и климе у коме се одвија развој пољопривреде и руралних подручја Србије уопште (макроекономска и политичка стабилност, успостављање ефикасног система финансирања и осигурања пољопривредне производње, успостављање нових и техничко опремање већ формираних националних референтних лабораторија, ефикасно функционисање тржишта пољопривредно прехранбених производа и инпута за пољопривреду и сл.)⁵.

⁵ На локалне стратешке планове у великој мери утичу законска решења, подзаконска акта, уредбе, одлуке итд., али исто тако и бројне званичне и полужваничне одлуке, односи и партнерства (Богданов, Богуновић, 2015.).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

МЕТОДОЛОГИЈА И ПРИНЦИПИ ИЗРАДЕ СТРАТЕГИЈЕ

ЦИЉ И ЗНАЧАЈ ИЗРАДЕ СТРАТЕГИЈЕ

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година (у даљем тексту Стратегија) има задатак да буде основни водич који ће усмеравати акције и напоре свих носилаца пољопривредног и руралног развоја на територији града Смедерева. Резултат је рада Института за економику пољопривреде Београд; Одељења за привреду, предузетништво, локални економски развој и јавне набавке града Смедерева; Одсека за пољопривреду града Смедерева и свих заинтересованих субјеката из области пољопривреде и руралних подручја града Смедерева.

Овај стратешки документ представља одраз локалне аграрне политике, усклађене са националном аграрном политиком и политиком руралног развоја ЕУ (Regulation of EC on support for rural development, Regulation EU, No 1305/2013), који:

- Даје одговор како природне претпоставке, добар географски положај и друге предности града Смедерева „преточити“ у специјализовану, високо продуктивну и конкурентну пољопривредну производњу и развијена рурална подручја, а за добробит свих становника Смедерева (акивних пољопривредника, некомерцијалних пољопривредних газдинстава и других);
- Даје смернице и слику будућег одрживог и конкурентног пољопривредног и руралног развоја града Смедерева: како би сектор производње хране и села требало да изгледа у будућености, у ком правцу би се пољопривреда требало развијати и сл.

Доношењем Стратегије остварују се **бројни циљеви** на нивоу Града и самих пољопривредних произвођача и других заинтересованих актера (кључних учесника) у сектору пољопривреде и руралног развоја:

- Градске административне структуре (пре свега Одсек за пољопривреду града Смедерева) добијају оквир пољопривредног и руралног развоја, који је подлога формулисању мера у политици буџетске подршке развоју пољопривреде и руралних области, чиме се олакшава акционо (оперативно) планирање⁶, односно годишње програмирање буџетске подршке пољопривреди и руралном развоју;
- Град Смедерево и пољопривредни и други субјекти добијају основ за конкурисање ка финансијским средствима буџета Републике, фондова ЕУ и других програма (GIZ, Светска банка), а за потребе реализације различитих пројеката у домену пољопривреде и руралног развоја;
- Стратегија даје основу за развој међуопштинске и међурегионалне сарадње;
- Даје основу за успостављање јавно приватних партнерских односа у области пољопривреде и руралног развоја (сарадња Града са заинтересованим пољопривредницима, МСПП, јавним предузећима, образовно научним институцијама, финансијским институција и сл.);
- Успоставља се равнотежа/баланс између економских интереса (економске исплативости пољопривреде, високе продуктивности, конкурентности, високе зараде пољопривредника) и потреба заштите животне средине и социјалне заштите становништва које живи у руралним подручјима.

⁶ Оперативно планирање обухвата припрему и реализацију мера и активности за краћи временски период, у циљу превазилажења уочених проблема или остваривања краткорочних циљева.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ СТРАТЕГИЈЕ

У процесу израде Стратегије коришћене су фазе и принципи *стратегујског менаџмента*, који се у литератури дефинише као процес планирања, организовања, вођења и контроле напора, који улажу чланови организације у коришћењу свих ресурса те организације, да би се постигли њени најзначајнији циљеви (Stoner, Friman, Gilbert, 2000). Најзначајнији елементи процеса стратегијског менаџмента јесу (Тодоровић, Ђуричин, Јаношевић, 2003):

- Анализа и пројекција интерних могућности организације;
- Анализа и предвиђање окружења;
- Усмеравање, кроз дефинисање визије и мисије организације;
- Дефинисање циљева;
- Идентификовање критичних фактора успеха;
- Идентификовање и оцена стратегијских опција и избор стратегије;
- Имплементација стратегије;
- Контрола и ревизија.

Стратегија, као један од елемената процеса стратегијског менаџмента, дефинише се као избор *најбољег начина* на који предузеће остварује жељене циљеве и постављене планове, а у контексту оптималног комбиновања његових ресурса и фактора окружења (Thompson, Strickland, 2001).

Посматрано на нивоу ЈЛС и сектора пољопривреде и руралних подручја, стратешко планирање је процес који помаже локалним властима да реализују своје развојне визије, постављањем циљева и задатака на систематичан начин (Богданов, Богуновић, 2015.). Њиме се идентификују одлуке и циљеви који су фундаменатални и произилазе из стратешких проблема, предузимају се кораки како би се догодило оно што желимо и ствара се систем производње хране и руралног развоја, који је способан да у дужем временском периоду флексибилно и ефикасно одговори на ненадане изазове и промене у динамичном окружењу, као што су веће природне катастрофе, економске кризе и шокови, системски дебаланси и сл. (Ибидем). *Стратегија* је избор најбољег начина (предузимање најбољих мера и активности) у управљању и коришћењу природних ресурса, ресурса ЈЛС, као и кључних учесника у развоју пољопривреде и руралних подручја, која помаже локалним властима и свим заинтересованим странама у развоју пољопривреде и руралних подручја, да остваре дефинисану визију и циљеве развоја, односно да предузимају кораке како би се жељена будућност остварила.

SWOT матрица сектора пољопривреде и руралних подручја града Смедерева (која представља систематизацију анализе интерних/локалних ресурса, односно снага и слабости, као и шанси и претњи окружења), као аналитичка техника, представља важан оквир за спровођење стратешког планирања, односно за дефинисање:

- Визије развоја пољопривреде и одрживог руралног развоја;
- Стратешког циља;
- Развојних приоритета пољопривредне политике и политике руралног развоја;
- Специфичних стратешких циљева по развојним приоритетима;
- Мера и активности по развојним приоритетима пољопривредне и политике руралног развоја.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Приликом тумачења SWOT матрице пољопривреде и руралног развоја града Смедерева важно је имати у виду следеће:

- **Снаге** града Смедерева, пољопривредних произвођача и свих заинтересованих актера у пољопривредном и руралном развоју, као и **шансе** које „нуди“ домаће и светско окружење/тржиште - представљају позитивне развојне факторе, које би град Смедерево требало да искористи за развој пољопривреде и руралних подручја у наредном периоду;
- **Слабости** града Смедерева, пољопривредних произвођача и свих заинтересованих актера у пољопривредном и руралном развоју, као и **претње** домаћег и иностраног окружења - представљају негативне развојне факторе (факторе који коче развој), које град Смедерево и пољопривредници морају, пре свега, разумети, предвидети и на одговарајући начин реаговати, како би негативан утицај ових фактора умањили у највећој могућој мери и/или њихов утицај „преиначили“ у шансе развоја.

Приликом израде Стратегије коришћени су следећи извори података:

- Истраживања РЗС: резултати Пописа пољопривреде, 2012., за ниво насеља; резултати Пописа становништва, домаћинства и станова, 2011.; други објављени подаци у годишњацима и саопштењима и сл.;
- Законских, стратешких и других докумената у области пољопривреде и руралног развоја за ниво Републике, ЕУ, града Смедерева;
- Истраживања домаћих и страних аутора и институција у области пољопривреде и руралног развоја;
- Годишњи програми мера за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за подручје града Смедерева;
- Годишњи програми заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији града Смедерева;
- Извештаји са фокус група, односно радних група за развој сектора пољопривреде, развој руралне економије и заштиту животне средине, као и извештаји са састанака Партнерског форума. Ови састанци су одржавани у просторијама Градске управе града Смедерева и ПССС „Смедерево“, у Коларима у терминима: 03.11.2015. година, 23.12.2015. година, 28.01.2016. и 05.04. 2016. година;
- Анкетна истраживања (у форми интервјуа, односно непосредног усменог и личног испитивања; телефонске анкете и сл.) водећих произвођача и развојно оријентисаних пољопривредних газдинстава и других субјеката и учесника у руралним подручјима, како би се добио увид у квалитативне аспекте стања у анализираној области.

ПРОЦЕС РАДА

Документ *Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја Града Смедерева за период 2015-2020. година*, у процесу израде прошао је све уобичајене и предвиђене фазе и поступке који обезбеђују да он буде заснован на реалној и критичкој анализи, на реалној процени ресурса, те на свеобухватној и респектабилној сагласности широког круга актера. Процес израде Стратегије укључивао је следеће активности:

- Почетне организационе припреме, дефинисања задатака истраживачког тима, успостављање одговарајуће сарадње на терену, усклађивања методолошких поступака и одређивања носилаца активности;

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- Прикупљање података и информација (на терену, посредством РЗС, града Смедерва и сл.);
- Обраду података и утврђивање трендова производње, социјалног развоја, фазвоја физичке инфраструктуре у руралним подручјима и сл;
- Израда SWOT матрице пољопривреде и руралних подручја града Смедерева;
- Дефинисање визије и стратешког циља;
- Фокусирање, односно дефинисање приоритетних праваца деловања пољопривредне и политике руралног развоја;
- Дефинисање специфичних стратешких циљева по приоритетним подручјима деловања пољопривредне и политике руралног развоја;
- Дефинисање мера и активности по развојним приоритетима/приоритетним подручјима;
- Прецизирање потенцијалих извора финансирања предложених мера и активности;
- Предлагање начина имплементације, евалуације и надзора у реализацији Стратегије;
- Јавна расправа (јавна презентација и расправа одржана је 30.06.2016. у просторијама Градске управе града Смедерева), након чега су оцењене све примедбе, предлози за измене или допуне, а оно што је било могуће и за шта је Партнерски форум оценио да је оправдано и примењиво, уграђено је у текст *Стратегије*;
- Предлагање Стратегије Скупштини града Смедерева на усвајање.

У наставку се презентују **документа** која су усвојена током процеса израде Стратегије:

- Одлука о покретању израде Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година;
- Решење о образовању Тима истраживача за координацију за израду Стратегије (интерни документ Института за економику пољопривреде, Београд);
- Решење о образовању и именовању председника и чланова Партнерства за стратешки развој (Партнерски форум);
- Решење о именовању чланова Тима за координацију за израду Стратегије;
- Решење о именовању чланова Радне групе за развој сектора пољопривреде;
- Решење о именовању чланова Радне групе за заштиту животне средине;
- Решење о именовању чланова Радне групе за рурални развој;
- Одлука о упућивању на Јавну расправу нацрта Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година.

За потребе израде Стратегије формирана су и одговарајућа тела, са прецизираним улогама и задацима током израде Стратегије, која се презентују у наставку.

Партнерски форум, који је укључио:

- градоначелницу града Смедерева (као председницу Партнерског форума),
- председника Скупштине града Смедерева,
- изабране одборнике Скупштине града Смедерева,
- изабране чланове Градског већа,
- запослене у Одељењу за привреду, предузетништво, локално економски развој и јавне набавке у Градској управи града Смедерева (начелница овог Одељења, запослени у Одсеку за пољопривреду итд),
- председнике Савета месних заједница,

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- запослене у ПССС „Смедерево“, Колари;
- представнике значајнијих пољопривредних предузећа, удружења и сл.

Тим за координацију чине изабрани представници радних група за израду Стратегије, а задатак овог тима јесте да управља, организује и координира радом радних група у процесу планирања, да усваја сва припремљена документа радних група и да их прослеђује Партнерству на даље разматрање и усвајање. Тим за координацију у свом раду обезбеђује логистичку подршку Партнерству, бави се административним потребама процеса планирања, обезбеђује техничку подршку и обједињује напоре свих сегмента потребних за ефикасан рад на стратешком планирању. Чланови Тима за координацију су председници и заменици председника: (а) Радне групе за сектор пољопривреде; (б) Радне групе за заштиту животне средине; (в) Радне групе за рурални развој.

Радне групе. Њихов задатак је да изврше детаљну анализу стања и потреба у следећим областима: пољопривредна производња, животна средина, рурални развој, као и да идентификују заједничке економске циљеве и активности, проблеме и потенцијалне шансе и правце развоја у сектору пољопривреде и руралног развоја. У складу са овим формиране су три радне групе:

- **Радна група за развој сектора пољопривреде.** Чланови су: запослени у Одсеку за пољопривреду Градске управе града Смедерева и Фонду за развој пољопривреде града Смедерева, затим изабрани представници ПССС „Смедерево“, представници задружног сектора, удружења пољопривредника, пољопривредни произвођачи итд.
- **Радна група за заштиту животне средине.** Чланови су: представници Групе за заштиту животне средине у Одсеку за урбанистичко грађевинске, послове саобраћаја и заштите животне средине града Смедерева; представници Групе за инспекцију заштите животне средине у Одсеку за инспекцијске послове града Смедерева; представници ПССС „Смедерево“;
- **Радна група за рурални развој** (физичка и социјална инфраструктура, непољопривредна економија и сл.). Чланови ове Радне групе су: представници Одсека за пољопривреду у Градској управи града Смедерева, представници Одсека за месне заједнице у Градској управи града Смедерева, директор Центра за социјални рад „Смедерево“, в.д. директора Дома здравља „Смедерево“, представници спортских друштава и савеза, културно уметничких друштава, цивилног сектора (удружења), представник Туристичке организације града Смедерева, представници образовног сектора и сл.

ПРИНЦИПИ РАДА

Израда Стратегије захтева комплексан приступ и истраживање, што се може обезбедити само тимским радом интердисциплинарног састава. Стога, један од основних принципа на којима се заснивала израда Стратегије јесте **принцип партнерства** у њеном формулисању и предлагању имплементације. То значи да су сви релевантни актери, као што су представници локалне самоуправе, њених структура, представници реалног сектора (предузећа, предузетници, произвођачи), представници цивилног сектора (пословна удружења, невладине организације) и сви други актери били укључени у процес креирања и формулисања овог документа. На овом принципу су и формиране радне групе за различите секторе, које су узеле учешћа у оцени елемената анализе стања, као и оцени перспектива развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за наредни период.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Сходно претходном, може се рећи да је Стратегија документ заснован на **општем консензусу** о жељеним достигнућима развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева, из којег јасно произилазе обавезе, не само за град Смедерево и његове органе, него и за све субјекте унутар ове локалне самоуправе.

Принцип усклађености са стратешким документима. Стратегија јесте документ који доприноси једнообразном и комплементарном систему подршке пољопривреди и руралном развоју на нивоу ЈЛС у Србији (кроз увођење јединствене терминологије, начина дефинисања мера и пратећих активности и сл.). Усклађена је са следећим законским, планским, стратешким и другим документима у овој области:

- **Националним циљевима и регулативом:** Закон о пољопривреди и руралном развоју (Службени гласник РС, бр. 41/09 и 10/13 – и др. закон), Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју (Службени гласник Републике Србије, број 10/2013, 142/2014 и 103/2015); обавеза израде и усвајања годишњих Програма мера подршке пољопривреди и руралном развоју за ниво ЈЛС (Службени гласник РС, број 111/15); Национални програм за прихватање правних тековина ЕУ 2014-2018. (Канцеларија за европске интеграције, јул 2014.); Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2020. година (Службени гласник РС број 85/14);
- **Правилима ЕУ:** новим смерницама заједничке европске пољопривредне политике за период 2014-2020. (Regulation of EC on support for rural development, Regulation EU, No 1305/2013;), **правилима за спровођење ИПАРД програма за Србију** (Службени гласник РС, број 30/2016);
- **Стратешким и планским документима на локалном нивоу:** Стратегија развоја пољопривреде на територији града Смедерева за период 2008-2013. Година (Службени лист града Смедерева број 6/2008); Стратешки план локалног економског развоја града Смедерева за период 2009-2014. године (Службени лист града Смедерева, број 4/2010 и 7/2014); Просторни план града Смедерева 2010-2015-2020. (Службени лист града Смедерева, број 3/2011);
- **Препорученим начелима и методологијом за израду стратешких докумената** у области пољопривреде и руралног развоја, датих у Приручнику за програмирање буџетске подршке пољопривреди и руралом развоју у ЈЛС (Богданов, Богуновић, 2015).

Уз уважавање ових докумената, а **сагледавањем и уважавањем специфичних локалних потреба и приоритета развоја**, град Смедерево добија стратешки документ у коме је **развој пољопривреде и руралних подручја усаглашен са националним и европским циљевима и локалним приоритетима**.

ИЗВРШНИ САДРЖАЈ

Садржај документа конципиран је у **два дела**. Први део Стратегије изложен је у три поглавља:

- **Социо-економска анализа стања у сектору пољопривреде и руралним подручјима града Смедерева**, као реална подлога за идеје и смернице какав се развој жели у будућности. Ову анализу, уз истраживачки тим, разматрао је **Партнерски форум, као и радне групе**, које су биле прво место где су презентовани резултати анализе;
- **Рејонизација пољопривреде и пратећих делатности на подручју града Смедерева**, која је дата у складу са хетерогеним природним, ресурсним и агро-

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

еколошким капацитетом простора, структурним, техничко-технолошким и социоекономским обележјима пољопривредне производње и развоја локалних заједница и решењима утврђеним у просторно-планским документима;

- **SWOT анализа** пољопривреде и руралног развоја града Смедерева (синтеза претходна два поглавља), где се анализирају снаге, слабости, шансе и претње пољопривредног и руралног развоја на територији града Смедерева.

Други део Стратегије структуриран је по следећим поглављима:

- **Дефинисање визије, стратешког циља и кључних праваца** развоја пољопривреде и руралних подручја града Смедерева до 2020. године;
- **Фокусирање, односно дефинисање приоритетних подручја** деловања пољопривредне и политике руралног развоја и **специфичних стратешких циљева** у оквиру ових подручја;
- Дефинисање стратегије, односно **мера и активности по приоритетним подручјима пољопривредне и политике руралног развоја** града Смедерева до 2020. године;
- **Потенцијални извори финансирања** мера и активности у области пољопривреде и руралног развоја града Смедерева до 2020.;
- **Имплементација, евалуација и надзор** током реализације Стратегије.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

ДЕО ПРВИ

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

I СОЦИО-ЕКОНОМСКА АНАЛИЗА СТАЊА У СЕКТОРУ ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНИМ ПОДРУЧЈИМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

1.1. ОПШТИ ПОДАЦИ

1.1.1. Административни и географски положај

Смедерево има статус града (Службени гласник РС, број 129/2007 и 18/2016) и налази се у Подунавској области, региона Јужне и Источне Србије (Табела 1).

Табела 1. Административно подручје града Смедерева, основни подаци, 2015.

	Област	Регион	Површина	Бр. насељених места ²	Број становника, 2011.	Бр. КО
Град Смедерево	Подунавска ¹	Јужна и Источна Србија	484 км ²	28	108.209	30

¹ Област чине град Смедерево и општине Велика Плана и Смедеревска Паланка.

² На територији града Смедерева налази се једно насељено место градског карактера (Смедерево) и 27 осталих насеља (сеоских или полу-урбаних): Бадљевица, Биновац, Водањ, Враново, Врбовац, Вучак, Добри До, Друговац, Колари, Ландол, Липе, Лугавчина, Луњевац, Мала Крсна, Мало Орашје, Михајловац, Осипоница, Петријево, Радинац, Раља, Сараорци, Сеоне, Скобаљ, Суводол, Удовице, Шалинац и Кулич (Службени лист града Смедерева број 2/2015).

Извор: Општине и региони у Републици Србији, 2015, РЗС, Београд.

Према Закону о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. (Службени гласник РС, бр. 88/2010), Смедерево је:

- функционално, географски и културно историјски повезан са *градом Београдом* (који је најснажније административно и функционално подручје Р. Србије);
- формира *метрополитенску осовину Београд – Нови Сад* и представља (заједно са Пожаревцем) *субсистем спољног прстена београдског метрополитенског региона*;
- припада категорији општина и градова *највишег степена урбанизације* (поред београдске агломерације и градских центара Нови Сад, Ниш, Крагујевац и Ужице).

Простор града Смедерева захвата благо заталасано низијско подручје јужног обода Панонског басена, у крајњем *североисточном делу Шумадије* и простире се непосредно испред ушћа Велике Мораве у Дунав, при чему Дунав чини северну, а Велика Морава источну границу територије.

Слика 1. Географски положај града Смедерева

Извор: http://www.smederevo.org.rs/OPSTINA-SMEDEREVO-Geografski-polozaj_67_cir

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Најзначајнија предност Смедерева је изузетно повољан саобраћајно географски положај (Слика 1). Припада, као једна од дунавских капија, дунавском појасу (коридор VII), као и појасу коридора X, дуж Мораве (Службени гласник РС, бр. 88/2010). Поседује и најсевернију луку, која може да прими црноморске бродове (Службени лист града Смедерева број 3/2011). Ипак, Смедерево није успело да искористи повољан саобраћајно географски положај и да се профилише као лучни град и мултимодално саобраћајно чвориште (Ибидем).

1.1.2. Историјат

Смедерево има богато културно наслеђе и историјски континуитет од праисторије, преко антике и средњег века до данашњих дана⁷. Посебан значај добија почетком 15. века у доба деспота Ђурађа Бранковића, када постаје последња престоница српске средњовековне државе, седиште црквеног и привредног живота, са значајем који тада премашује локалну и регионалну димензију. Ђурађ Бранковић (син Вука Бранковића и Маре Лазаревић, кћерке кнеза Лазара) преузео је српски престо 1427. године и на челу српске државе одржао се скоро тридесет година, балансирајући између интереса великих сила. Овај владар остао је без престонице 1428. године (Београд је морао да врати Мађарима, а Крушевац су држали Турци), те је одлучио да подигне нови град. За подизање нове српске престонице затражио је одобрење турског султана, који му је дозволу дао тек пошто је Ђурађ објаснио да ће нов град служити за одбрану од Мађара. Трвђава је брзо подигнута (1430. је изграђен Мали град, а 1439. и Велики град), а у њеном зидању велики напор и рад уложио је српски народ, који је био присиљен на куличење (народ је за све недаће оптужио спрску деспотицу Гркињу Јерину, која је добила епитет „проклета Јерина“). Трвђава је саграђена саграђена по узору на Цариградску тврђаву, на ушћу реке Језаве у Дунав, као троугана грађевина на 11 ха површине (Слика 2). Турско освајање Смедерева (1459.) означило је пад српске Деспотовине (која је већ била турски вазал) и почетак директне отоманске власти над Србијом, која је уз краће прекиде трајала све до Првог српског устанка. Након пада у турске руке Смедерево задржава шири регионални значај, као седиште санцаката све до 1521. године. Када су Турци 1521. године заузели Београд, његова територије припојена је Смедеревском санцаку, а седиште је пресељено у Београд.

За време Првог српског устанка у обновљеној српској држави Смедерево има значајну улогу као седиште највише народне установе „Правитељствујушчи совјет сербски“ (од 1805-1807.), али и као развијено градско насеље, трговачко седиште и главни град Смедеревске нахије. Током 1813. године, после слома Карађорђевог устанка, Турци поново заузимају град, а заувек га напуштају тек 1867. године, када предају кључеве града Љубомиру Узун Мирковићу. За време Првог и Другог светског рата Смедерево је

Слика 2. Смедеревска тврђава

Извор: <http://okud-jerina.org.rs/srbi-kroz-vekov/>

⁷ Извори: Живановић (1923), Јиричек (1978), Стојанчевић (1980, 1981), Петрановић (1992), Спремић (1994), Младеновић (2003), Новаковић (2003), Симоновић (2003), Николић (2003), Зиројевић (2007).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

доста разорено, посебно током Другог светског рата (1941. године Смедерево је доживело катастрофалну експлозију која је значајно разорила град).

1.1.3. Демографске карактеристике

Према подацима Пописа становништва, домаћинства и станова у 1981, 1991, 2002. и 2011. години, број становника у сеоским и периурбаним насељима (тзв. „остала“ насеља) има тенденцију пада (Табела 2). У овим насељима раст становништва бележе само приградска насеља, односно насеља у периурбаном прстену (Табела 1 у Анексу).

Табела 2. Број становника по насељеним местима града Смедерева у периоду 1981-2011.

Насеље	Године				Стопа (%)		
	1981	1991	2002	2011	1991/ 1981	2002/ 1991	2011/ 2002
Град Смедерево	107.366	115.617	109.809	108.209	7,7	-5,0	-1,5
– Градско насеље	55.369	63.884	62.805	64.175	15,4	-1,7	2,2
– Остала насеља	51.997	51.733	47.004	44.034	-0,5	-9,1	-6,3
Учешће становништва у осталим насељима у укупном броју (%)	48,4	44,7	42,8	40,7	-	-	-

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова у Србији за одговарајуће године, РЗС.

Старосна структура становништва у Смедереву (Табела 3) повољнија је у односу на ниво Републике Србије и на нивоу градског насеља и на нивоу осталих насеља.

Табела 3. Старосна структура становништва у Р. Србији и граду Смедереву, 2011.

	Становништво млађе од 15 година (%)	Становништво старије од 65 година (%)	Индекс старења ^{1/}	Просечна старост (год.)
Република Србија	14,3	17,4	124,6	42,2
– градско насеље	14,5	15,6	114,1	41,3
– остала насеља	13,9	20,1	140,4	43,6
Град Смедерево	15,4	14,9	102,4	40,8
– градско насеље	15,5	13,8	95,8	40,2
– остала насеља	15,3	16,5	112,0	41,6

^{1/} Однос броја старог (60 и више година) и младог (0-19 година) становништва.

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова у Србији 2011, РЗС.

Образовна структура становништва у Смедереву неповољнија је посматрано у односу на ниво Републике Србије, а поређењем градског насеља и осталих насеља у граду Смедереву уочава се знатно неповољнија образовна структура становништва у сеоским и периурбаним насељима (Табела 4).

Табела 4. Образовна структура становништва^{1/} у Р. Србији и граду Смедереву, 2011. (%)

	Без школе и са непотпуним основним образовањем	Основно образовање	Средње образовање	Више и високо образовање
Република Србија	13,7	20,8	48,9	16,2
– градско насеље	7,0	16,0	53,4	23,2
– остала насеља	23,4	27,7	42,4	6,1
Град Смедерево	13,9	24,6	49,4	11,6
– градско насеље	8,9	19,4	55,0	16,3
– остала насеља	21,2	32,1	41,3	4,7

^{1/} Становништво старо 15 и више година.

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова у Србији 2011., РЗС.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Негативан тренд кретања становништва у осталим насељима (сеоским и периурбаним) на подручју града Смедерева у наредном периоду може означавати лимитиран радни потенцијал и бити ограничавајући фактор развоја пољопривреде и инвестиционих улагања, поготово за развој воћарства, повртарске производње у заштићеном простору, органске пољопривреде и сточарства. Такође, овакав тренд може утицати на смањење броја радне снаге на породичним пољопривредним газдинствима, као и на погоршавање њене старосне и образовне структуре, те ће планиран развој пољопривреде захтевати веће ангажовање постојеће радне снаге.

1.1.4. Карактеристике насељске мреже

Градско насеље Смедерево има високу густину насељености (преко 1600 ст/км², видети Табелу 2 у Анексу) и вишеструку улогу (Службени лист града Смедерева број 3/2011):

- нодуса или чворишта високог степена централитета,
- центра функционалног подручја, који умрежава и насеља општина Смедеревска Паланка и Велика Плана и
- центра урбане агломерације.

Остала насеља града Смедерева (Табела 2 у Анексу) имају просечну густину насељености 100 ст/км² (2011. година). Густину насељености мању од 150 ст/км², чиме се према ОЕСД критеријуму руралности за локални ниво (ниво насеља), сврставају у *рурална насеља*, имају: Бадљевица, Биновац, Водањ, Врбовац, Добри До, Друговац, Колари, Ландол, Липе, Лугавчина, Луњевац, Мала Крсна, Мало Орашје, Михајловац, Осипаоница, Сараорци, Сеоне, Скобаљ, Суводол и Шалинац^{8,9}.

Највећи број *осталих насеља* има преко 1.000 становника, а граница рационалног улагања у ревитализацију су управо насеља већа од 1.000 становника, са аспекта комуналних и других улагања у квалитет живота (Службени лист града Смедерева број 3/2011).

Остала насеља условно могу се посматрати у контексту три веће природно-географске целине укупне територије Града, при чему су прва и трећа целина насеља погодни за интензивно воћарство, виноградарство и ратарство, док је друга целина погодна за интензивно ратарство и сточарство (Службени лист града Смедерева, број 3/2011):

1. *Подунавски појас* - насеља чији се атари налазе између тока Дунава и реке Раље, односно северно од аутопута Београд – Ниш. У овом појасу развијени су градски центар и неколико приградских разређено-збијених села са релативно хомогеним сеоским територијама;

⁸ Према (Богданов, 2007), универзална, опште прихваћена дефиниција за раздвајање руралних и урбаних типова насеља не постоји, већ земље према својим специфичним условима и потребама бирају индикаторе за разврставање типова насеља. Општи проблем везан за методолошка разграничења појма руралности и типологију руралних подручја је *одабир територијалне јединице посматрања*. Велики број индикатора се (чак и у богатим националним статистикама) прати само на националном и регионалном нивоу, а пројекција ових индикатора на ниже територијалне јединице је често немогућа или недовољно поуздана.

⁹ Иако је густина насељености најчешће коришћен критеријум за дефинисање руралних подручја, дефинисањем типа подручја само на основу овог критеријума, изостављају се други важни утицаји (просторне карактеристике: положај у односу на град/велики административни центар, удаљеност од најзначајнијих садржаја; економске активности: економски профил подручја, доходак, пропорција становништва која живи у градском насељу и сл.), што је често критиковано у литератури (Ранковић-Плазанић, 2015.).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

2. *Подунавско-поморавски појас* - насеља чији су атари развијени у алувијалним равнинама и терасама Дунава, Велике Мораве и Језаве. Овде су збијена села линеарно друмског типа, чија су грађевинска подручја већином у простору између магистралне пруге Мала Крсна-Велика Плана и тока Језаве, тј. дуж државних путева другог реда Смедерево-Смедеревска Паланка и Смедерево – Велика Плана (источни део територије);
3. *Шумадијска греда* (шумадијско побрђе) - насеља по благо заталасаним површима шумадијске греде, размештена јужно и југозападно од аутопута Београд-Ниш. Ова села су нешто разуђенија и разбијенија, карактерише их привредна неразвијеност, лоша саобраћајна повезаност, знатна удаљеност од административног центра и сл.

Сеоска насеља периурбаног прстена се трансформишу (деаграризују) под директним утицајем запошљавања њиховог становништва у самом Граду и индустријском предграђу у Радинцу. Највиши степен социоекономске трансформације имају насеља периурбаног прстена на линији Удовице, Петријево, Вучак, Колари, Раља, као и поморавска насеља развијена на линији Смедерево – Осипаница. Тај простор постепено добија карактер урбано руралног континуума, а процес деаграризације (иако је делимично имао неплански и стихијски карактер) допринео је ширењу смедеревске агломерације (Службени лист града Смедерева, број 3/2011). Југозападни део административног подручја Смедерева је аграрно хомоген, са најнижим степеном социоекономске трансформације.

1.1.5. Структура администрације града Смедерева

У Граду се врше послови од непосредног интереса за грађане утврђени Уставом и законом, послови који су Граду поверени из оквира права и дужности Републике, као и други послови утврђени Статутом града Смедерева (Службени лист града Смедерева број 2/2015).

Органи града Смедерева су (Службени лист града Смедерева број 2/2015, Слика 3):

- **Скупштина града.** Највиши орган Града, који чине *одборници*, које грађани бирају на непосредним изборима. Скупштина града, између осталог, доноси програм развоја Града и појединих делатности; доноси прописе и друге опште акте; оснива службе, јавна предузећа, установе и организације утврђене статутом Града и врши надзор над њиховим радом; именује и разрешава управни и надзорни одбор и директоре јавних предузећа, установа, организација и служби, чији је оснивач и даје сагласност на њихове статуте; бира и разрешава градоначелника, и на предлог градоначелника, бира заменика градоначелника и чланове Градског већа и сл.;

Слика 3. Структура градске власти

Извор: <http://www.smederevo.org.rs/>

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- **Градоначелник.** Извршни орган Града; бира га Скупштина града из реда одборника, на предлог председника Скупштине града; градоначелник, између осталог, представља и заступа Град, наредбодавац је за извршење буџета, усмерава и усклађује рад Градске управе и сл.;
- **Градско веће.** Извршни орган Града; чине га градоначелник, заменик градоначелника, као и 9 чланова Градског већа, које бира Скупштина града; кандидате за чланове Градског већа предлаже кандидат за градоначелника; градоначелник је председник Градског већа; између осталог, Градско веће предлаже статут, буџет и друге одлуке и акте које доноси Скупштина; извршава одлуке и друга акта Скупштине града, врши надзор над радом Градске управе, поставља и разрешава начелника и заменика начелника Градске управе и сл.;
- **Градска управа.** Између осталог, припрема нацрте прописа и других аката које доноси Скупштина града, градоначелник и Градско веће; извршава одлуке и друге акте Скупштине града, градоначелника и Градског већа; Акт о унутрашњем уређењу и систематизацији Градске управе доноси начелник уз претходну сагласност Градског већа; Акт о организацији Градске управе доноси Скупштина града, на предлог Градског већа; у Градској управи града Смедерева организован је већи број унутрашњих организационих јединица, одељења и служби, чије руководиоце поставља начелник; начелник за свој рад и рад Управе одговара Скупштини града и Градском већу.

Ради задовољавања потреба и интереса грађана у градским насељима и селима образују се месне заједнице, а могу се образовати и други облици месне самоуправе. Град Смедерево има регистрованих 38 месних заједница и 26 месних канцеларија (Општине и региони у Р. Србији 2015.).

Градска управа града Смедерева требало би да обезбеди синергију активности свих субјеката, институција, јавних предузећа, као и развојних политика које имају додирних тачака са пољопривредним ресурсима и руралним подручјима. Најзначајнију улогу требало би да има *Одељење за привреду, предузетништво, локални економски развој и јавне набавке* и у оквиру њега *Одсек за пољопривреду, Канцеларија за локално економски развој, Одсек за привреду и регистрацију привредних субјеката*. Наравно, значајну улогу требало би да имају и друга одељења Градске управе града Смедерева и други одсеци, као што су Одсек за месне заједнице; Одсек за урбанистичко, грађевинске, послове саобраћаја и заштиту животне средине; Одсек за друштвену бригу о деци; Одсек за социјалну и здравствену заштиту и сл.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

1.2. ОСНОВНИ МАКРОЕКОНОМСКИ ИНДИКАТОРИ

1.2.1. Основни макроекономски индикатори Републике Србије

Транзиција у Србији отпочела је 2000. године, када су се стекли основни предуслови за њено спровођење. Либерализација трговинских односа и капиталног биланса омогућила је интегрисање економског система Србије у међународне финансијске и робне токове. Започете промене у домену економије, иако су под дејством многобројних фактора који на њих имају амортизационо дејство, попримиле су карактер иреверзибилних процеса. Према званичним подацима (РЗС, Министарство финансија Р. Србије, Народна банка Р. Србије, 2015) евидентирани се следеће тенденције основних макроекономских индикатора Републике Србије:

- Процењено је да укупне економске активности у 2015. години, мерене *брuto домаћим производом и исказане у сталним ценама*, имају реални раст од 0,8% у односу на претходну годину. Посматрано по делатностима, реални раст бруто додате вредности имају: сектор прерађивачке индустрије, сектор грађевинарства и сектор снабдевања електричном енергијом, гасом и паром. Реални пад бруто додате вредности забележен је у сектору пољопривреде, сектору јавних услуга и осталих услуга;
- *Потрошачке цене* у децембру 2015. године, у поређењу са истим месецом претходне године, повећане су 1,5%. Просечан годишњи раст износи 1,9%;
- *Промет робе у трговини на мало* у новембру 2015. године у односу на новембар 2014. године, већи је у текућим ценама за 0,9%, а у сталним ценама за 2,3%;
- *Индустријска производња* у периоду јануар–новембар 2015. године, у поређењу са истим периодом 2014. године, већа је за 7,9%;
- *Укупна спољнотрговинска робна размена за јануар – новембар 2015. године* нижа је за 11,1% у односу на исти период претходне године (нижа је вредност извоза робе за 9,9%, а увоза за 12,0%). Пад извоза и увоза, као и укупне спољнотрговинске размене, изражено у доларима, резултат је јачања ове валуте, како у односу на динар, тако и у односу на евро;
- *Стопа незапослености* у периоду 2012-2015. година смањила се са 23,0% на 16,7%.
- *Стопа запослености* у III кварталу 2015. износила је 43,2%, при чему је стопа запослености за мушкарце 51,2%, а за жене 35,8%.
- *Јавни дуг Србије* на крају новембра 2015. године износио је 24,69 милијарде евра, што је 75,5% бруто домаћег производа. Јавни дуг Србије има денденцију раста: на крају 2014. године износио је 22,7 милијарди евра (70,9% БДП-а), а на крају 2013. 20,1 милијарду евра (59,6% БДП-а);
- *Девизне резерве Народне банке Србије* су на крају децембра 2015., према прелиминарним подацима, износиле 10376,5 милиона евра, што је у односу на исти месец 2014. године више за 469,3 милиона евра.

Неадекватан економски развој Србије детерминисан је бројним факторима, међу којима се издвајају неповољна структура привреде, губитак традиционалних тржишта, финансијска недисциплина, недовољно инвестирање и сл. Иако је после 2000-те године у Србији успостављен растући тренд инвестиција, оне су недовољне за трансформацију од „факторима вођене“ у „инвестицијама вучену“ привреду, коју карактерише одрживи развој (Портер, 1990). Последице, досадашњи раст није одржив без значајног повећања инвестиција, а кључно питање Србије у наредном периоду јесте одрживи привредни раст, раст конкурентности привреде и предузећа и раст извоза. Комплетирање тржишних институција, посебно развој финансијских тржишта, развој

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

ефикасног тржишта роба и услуга (уз заштиту и јачање конкуренције на тржишту), изградња инфраструктуре, ефикаснија државна администрација и судство, смањење корупције – нужни су предуслови развоја стимулативног пословног окружења и раста инвестиција у Србији.

1.2.2. Структура привреде града Смедерева

С обзиром да статистички подаци за бруто додату вредност (БДВ)¹⁰ и бруто домаћи производ (БДП)¹¹ нису доступни на нивоу ЈЛС, у наставку се даје структура БДВ по делатностима за *ниво Подунавске области* (Табела 5).

Табела 5. Бруто додата вредност/¹ по делатностима у Подунавској области, 2013.

Делатност	Вредност, мил. РСД	Структура, %
Пољопривреда, шумарство и рибарство	7894	19,1
Рударство, прерађивачка индустрија, снабдевање електричном енергијом, гасом и паром, снабдевање водом и управљање отпадним водама	2706	6,5
Грађевинарство	2599	6,3
Трговина на велико и мало и поправка моторних возила, саобраћај и складиштење, услуге смештаја и исхране	11058	26,7
Информисање и комуникације	516	1,2
Финансијске делатности и делатност осигурања	785	1,9
Пословање некретнинама	6016	14,5
Стручне, научне, иновационе и техничке делатности; Административне и помоћне услужне делатности	1608	3,9
Државна управа и обавезно социјално осигурање, образовање, здравствена и социјална заштита	7548	18,2
Уметност, забава и рекреација и остале услужне делатности	628	1,5
Укупно	41359	100,0

¹ БДВ се добија као разлика између вредности производње и међуфазне потрошње.

Извор: Статистички годишњак Републике Србије, 2015., страна 149

Структура привреде за ниво града Смедерева добијена је преко *индикатора запослености* (Табела 6) и на основу *тржишне анализе најзначајнијих предузећа у привреди*.

Табела 6. Економски активно становништво које обавља занимање према делатности у Смедереву, 2011.

Делатност	Запослени, бр.	Структура (%)
Прерађивачка индустрија	8946	29,1
Трговина на велико и трговина на мало; поправка моторних возила и мотоцикала	4188	13,6
Пољопривреда, шумарство, рибарство	3627	11,8
Образовање, здравствена и социјална заштита	3637	11,8
Државна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање	2317	7,5
Грађевинарство	1704	5,5
Саобраћај и складиштење	1472	4,8
Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и снабдевање водом; управљање отпадним водама, контролисање процеса уклањања отпада и сл.	1110	3,6
Остале делатности (број запослених не прелази 2,5%)	3793	12,3
Укупно	30794	100,0

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Србији, 2011. РЗС.

¹⁰ Бруто додата вредност је износ који произвођач прима од купца за јединицу произведене робе и услуга, који искључује порезе и укључује примљене субвенције (РЗС, Србије).

¹¹ БДП је индикатор економских активности на нивоу целе земље, представља резултат производних активности резидентних институционалних јединица и једнак је суми њихових додатих вредности које се обрачунавају за све институционалне секторе. Добија се као збир бруто додатих вредности свих резидентних институционалних јединица, увећан за износ пореза на производе и умањен за износ субвенција на производе на нивоу укупне економије. Извор, РЗС Србије.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Према подацима Пописа становништва, домаћинства и станова 2011. у структури економских активног становништва које обавља занимање у Смедереву највећи проценат становништва ангажован је у (Табела 6):

- прерађивачкој индустрији (29,1%),
- трговини (13,6%);
- пољопривреди (11,8%);
- образовању, здравственој и социјалној заштити (11,8%).

Према интерним подацима Одељења за привреду, предузетништво, локални економски развој и јавне набавке града Смедерева, већа и значајнија привредна друштва која успешно послују у Смедереву доминантно су у сектору црне металургије и металопрерађивачке индустрије, као и у пратећим делатностима ове индустрије. По значају и успешности издвајају се следећа предузећа:

- „Железара Смедерево“, д.о.о. Овај концерн црне металургије (производња и прерада челика) је највеће предузеће у Смедереву, које запошљава око 5.000 радника (у Смедереву око 4.600 радника) и представља значајног извозника (тренутно највеће извозно тржиште су земље бивше СФРЈ);
- „Danieli Systec Engineering d.o.o.“ Смедерево. Фирма има дугогодишње искуство у пројектовању, пуштању у погон и сервисирању система аутоматизације, електрике, електромоторних погона механике и хидраулике у индустрији и заузима респектабилну позицију на тржишту производње челика.
- „МЕТЕСН“, д.о.о. Смедерево је фирма која је испоручилац комплетних пројеката, концепата и система направљених од челичних лимова, као и лаких лимова;
- „PKC Wiring Systems“, д.о.о. Смедерево (финска инвестиција, компанија основана новембра 2013. године, <http://www.pkcgroup.com>). Ради се о водећем светском произвођачу и испоручиоцу електродистрибутивних система највећим светским произвођачима возила. Планирано је да компанија запосли најмање 1.500 радника до краја 2016. године, а већ сада у њој ради 890 радника;
- „Интер-механика“, д.о.о. Смедерево (40 запослених), производња резервних делова за руднике, термоелектране, „Железару Смедерево“, ремонт теретних вагона и сл.;
- „Техногас“ некада, а после приватизације „Messer-Tehnogas“, а.д. Смедерево је водећи произвођач и дистрибутер техничких гасова (кисеоника и азота) у ширем региону;
- „Милан Благојевић“, а.д. Смедерево, предузеће је приватизовано 2005. године и бави се производњом шпорета на чврсто гориво. Запошљава око 400 радника. Половина производње усмерена је на извоз;
- „ТОМI Trade“ д.о.о., Смедерево је водеће предузеће у региону које нуди широк спектар услуга речног транспорта, утовара и истовара расуте, чврсте, палетиране и других врста робе, изнајмљивање ауто-дизалица и радних машина, складиштење, као и услуге јавног царинског складиштења;

Градска управа Смедерева препознаје значај позитивне пословне климе (предвидивих и стимулативних услова привређивања) за инвестициона улагања, минимизирање ризика и трошкова пословања (Службени лист града Смедерева број 4/2010 и 7/2014), а Национална алијанса за локални економски развој (NALED) доделила је 2012. године сертификат граду Смедереву као граду са повољним пословним окружењем (добрим амбијентом за инвеститоре и домаћу привреду).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

У наредном периоду унапређење привредне структуре Смедерева може се убрзати приливом средстава кроз инвестиције у нова предузећа и докапитализацију постојећих. Такође, инфраструктурно опремање индустријских зона и Индустријског парка, Зона слободне трговине, као и локалне олакшице и подстицаји, биће значајни за даљи раст и развој свеукупне привреде на територији града Смедерева.

1.2.3. Значај пољопривреде и агроиндустрије у структури привреде Града

Учешће бруто додате вредности (БДВ) пољопривреде у бруто домаћем производу (БДП) Републике Србије у периоду 2007-2014. година у просеку износи 6,6% (Економски рачуни пољопривреде у Републици Србији 2007-2014). Ово је знатно више учешће у поређењу са земљама ЕУ, где не прелази 2% (посебно у развијеним европским земљама). Значај и допринос пољопривреде БДП Србије посебно је велики када се делатности пољопривреде, прихода и вредност створена у прехранбеној индустрији, производњи пића и дувана.

С обзиром да РЗС не располаже економским рачунима пољопривреде на нивоу региона, области и ЈЛС, у наставку се ова тачка за град Смедерево анализира преко *индикатора запослености, факторских услова за развој пољопривреде, привредних друштава која послују у пољопривредно прехранбеном сектору и сл.*

Учешће *активних пољопривредника (економски активно становништво у сектору делатности А „Пољопривреда, шумарство и рибарство“)* у укупном економски активном становништву које обавља занимање у Смедереву износи 11,8%, што је ниже у поређењу са републичким нивоом и нивоом Подунавске области (Табела 7), а може се објаснити чињеницом да град Смедерево, према просторно-планским документима вишег реда, *припада урбаном, метрополитенском подручју града Београда*, те и пољопривредни и рурални развој у целини има метрополитенски (периурбани) карактер.

Табела 7. Број активних пољопривредника града Смедерева, 2011.

	Економски активно становништво	Број активних пољопривредника ¹	Учешће активних пољопривредника у економски активном становништву (%)
Република Србија	2.304.628	340.186	14,8
Београдска област	593.021	10.779	1,8
Подунавска област	57.086	8.532	14,9
Град Смедерево	30.794	3.627	11,8

¹ Запослени у сектору А „Пољопривреда, шумарство, рибарство“.

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова у Србији 2011. (Економски активно становништво које обавља занимање према делатности).

Смедерево има *повољне факторске услове за развој пољопривреде*: квалитетно пољопривредно земљиште (добар морфолошки и педолошки састав земљишта), повољне климатске и хидролошке услови и сл. Вишевековна традиција пољопривреде, агролошки, климатски и едафски услови условили су да се простор Смедерева може поделити на: (а) *моравски део* - низијски простори дуж долине равни Велике Мораве, као и други терени где преовлађују плодна земљишта, где је доминантна ратарска, повртарска и сточарска производња; (б) *дунавско шумадијски део* - заталасан терен централног и западног дела територије, где доминирају воћарске културе и винова лоза (Службени лист града Смедерева број 3/2011). Поред тога, Смедерево има и значајну традицију у пољопривредној производњи и задругарству, на ширем тржишту окружења (подручје некадашње СФРЈ) смедеревски крај је познат по виноградарству и воћарству, као

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

и производњи вина, велика предност јесте и близина највећег потрошачког центра – града Београда и сл.

До почетка 2000. године у пољопривредно прехранбеном сектору успешно је пословао пољопривредни комбинат „Годомин“, које је било носилац воћарско виноградарске производње, производње вина и ракија, као и семенске производње пшенице и кукуруза. Одласком овог друштвеног предузећа у стечај (2005.), прерађивачка индустрија Града је изгубила *капацитете у преради грожђа и производњи вина и ракија, као и на лагеру и доради ратарских култура*, а због проблема пласмана сировине (грожђа), приватни сектор је искрчио значајне површине под виновом лозом, пре свега сорте Смедеревка (Службени лист града Смедерева број 6/2008).

Гашењем „Годомин“-а, примарна пољопривредна производња доминантно се одвија на сектору *породичних пољопривредних газдинстава*. Ових газдинстава је према подацима Пописа пољопривреде 2012. године 7.075 (99,5% укупног броја пољопривредних газдинстава¹²), а она располажу са 25.710 ха КПЗ (96,8% укупног КПЗ на територији града Смедерева). Правних лица и предузетника је 32, а у оквиру ових привредних субјеката је и пет земљорадничких задруга, које у садашњем тренутку активно функционишу. Претежна делатност ових задруга је ратарска, сточарска, повртарска и воћарска производња, односно трговина инпутима у пољопривреди и откуп тржних вишкова (жита, воћа итд). У питању су следеће задруге: ЗЗ „Михајловац“, Михајловац; ЗЗ „Зелена башта“, Сараоци; ЗЗ „Раља“ Раља; ЗЗ „Суводол“, Суводол и ПЗ „Агроздравље“ Раља. Успешно функционишу (посматрајући преко индикатора велики промет и/или велики број коопераната) само две задруге: ЗЗ „Михајловац“, Михајловац и ЗЗ „Зелена башта“, Сараоци.

У преради пољопривредних производа региструје се мањи број субјеката на сектору МСП:

- *Прерада меса* (кланице „Недељковић“, Смедерево, „Ђуран“, Михајловац, живинарска кланица „Ђорђевић“, Михаловац; „Бајан“, Михајловац);
- *Житарица* (млинови у Михајловацу и Радинцу);
- *Млека* („ЈТЛ Златиборац“, д.о.о., Михајловац);
- *Воћа и поврћа* („Агропрерада“, д.о.о., Мала Крсна);
- *Грожђа* (винарије „Јанко“, „Јеремић“, „Дионис“).

У прехранбеном сектору по значају и препознатљивости на тржишту издвајају се само две веће компаније: „Исхрана“, а.д. Смедерво (предузеће за производњу хлеба пецива, које запошљава око 240 радника) и „Фрувита“, д.о.о., Београд (погони у Луњевцу и Коларима), која се бави прерадом воћа и производњом воћних сокова и запошљава у Смедереву око 80 радника. *Током 2016. године очекује се отварање фабрике за прераду морске рибе*. Град Смедерево изградио је производну халу од 3.200 м² (уз захтев за још 1.300 м²), а хала је издата немачкој фирми “РТС Germany”, која је један од водећих прерађивача морске рибе и плодава мора у Немачкој.

¹² Пољопривредно газдинство је технички и економски самостална производна јединица која има јединствено управљање и на којој *привредно друштво, земљорадничка задруга, установа или друго правно лице, предузетник или породично пољопривредно газдинство* обавља пољопривредну производњу као примарну или секундарну делатност (Попис пољопривреде 2012. године у Републици Србији. *Методолошко утутство*).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

У погледу развоја пољопривреде у наредном периоду важно ће бити развијање *прерађивачког сектора*, односно отварање капацитета, посебно на сектору МСПП, у области прераде меса, млека, воћа, поврћа. Такође ће бити значајно инвестирати у постројења за сортирање, паковање и стандардизацију воћа и поврћа (чиме се повећава квалитет производа и олакшава пласман), као и у процесе имплементације и сертификације система безбедности и квалитета хране.

1.2.4. Тенденције на тржишту рада

Генерално посматрано, на нивоу Републике Србије у протеклих неколико година дошло је до смањења броја запослених лица, при чему се број запослених у јавном сектору повећао (државна управа, здравство и образовање), а смањено број запослених лица у приватном сектору. Оваква ситуација у погледу запошљавања је неодржива дугорочно посматрано. Поред тога, постојање развијеног сивог тржишта рада, тј. рада на „црно“ у значајној мери може да утиче на сагледавање реалне слике, па самим тим и доношење погрешних закључака по овом питању. Слична ситуација је и на нивоу локалних самоуправа у земљи.

Број запослених. Од укупног броја запослених лица у Смедереву, 76% је запослено у правним лицима, а 24% чине приватни предузетници и лица запослена код њих (Општине и региони у Р. Србији, 2015). Према подацима РЗС (Општине и региони у Републици Србији за одговарајуће године), у периоду од 2010. до 2014. године, број запослених у Смедереву смањено се са 24.000 на 19.983. Истовремено је порасло учешће жена у укупном броју запослених са 35,6% на 43%. То повећање је последица повлачења U.S.Steel из железаре и по природи посла смањивање броја мушкараца на радним местима у железари.

Незапосленост. Иако је број незапослених лица у Србији након четири године повећања благо опао у 2014. години, у Смедереву је у истом периоду настављен тренд повећања броја незапослених (Табела 8).

Табела 8. Незапослена лица¹ и учешће незапослених жена у укупном броју незапослених у периоду 2010-2014.

Подручје	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%	2014	%
Република Србија	729.520	52,7	738.756	52,1	754.603	51,5	769.546	51,1	723.621	51,0
Полунавска област	14.533	56,7	14.778	56,3	16.674	54,2	16.845	53,6	16.575	52,7
Град Смедерево	6.990	57,7	7.264	57,0	8.416	54,1	8.900	53,1	9.186	52,1

¹ Извор података: Национална служба за запошљавање. Стање на крају године (31.12)

Извор: Општине и региони у Републици Србији, 2011-2015. године, РЗС, Београд

Истовремено су се у Смедереву десили позитивни помаци:

- опало је учешће незапослених жена у укупном броју незапослених;
- код лица која први пут траже запослење (учешће у укупном броју незапослених континуирано се смањивало од 2010. године са 36,6% на 32,4% у 2014. години);
- код лица без квалификација (учешће у укупном броју незапослених континуирано се смањивао од 2010. године са 33,5% на 29,5% у 2014. год.).

Ово су изузетно позитивни помаци, с обзиром да је познато да ове категорије лица теже долазе до запослења.

Смањење броја незапослених лица било би веће да није присутна општа летаргија код локалног радно неактивног становништва, које одбија да се укључи у јавне радове и

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

програме стручне праксе. Требало би имати у виду да на смањење броја незапослених лица, поред инвестиционих улагања, односно отварања нових радних места од стране иностраних и домаћих компанија, могу да утичу и други фактори, који нису позитивни, попут миграција незапослених, пре свега, младих људи, у потрази за послом ка другим градовима или регионима, нпр. Београду, а што, управо, омогућава близина, односно геостратешка позиција града Смедерева.

На основу података РЗС о *висини просечне зараде без пореза и доприноса* (Табела 9), уочава се да просечна зарада у Смедереву мање расте у односу на просек у Републици. До 2012. године просечна зарада била је виша од просечне зараде у Републици Србији.

Табела 9. Просечне зараде¹ без пореза и доприноса, по запосленом (јануар-децембар), у периоду 2010-2014.

Подручје	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Република Србија	34.142	37.976	41.377	43.932	44.530
Полунавска област	34.082	36.766	38.588	37.633	38.593
Град Смедерево	37.524	40.458	41.499	40.376	41.569

¹ Дефиниција зараде утврђена је на основу Закона о раду (Сл. гласник РС, број 24/2005 и 61/2005).

Извор: Општине и региони у Републици Србији, 2015. године, РЗС, Београд.

Када је реч о запошљавању, финска компанија „PKC Wiring System d.o.o.“ која производи ауто-каблове за наменску индустрију отворила је 2014. године своју фабрику у Смедереву, с планом запошљавања 1.500 људи до краја 2016. године, што представља значајан развојни потенцијал овог подручја (НСЗ, 2015). Поред ове значајне инвестиције, у наредном периоду очекује се долазак још неколико инвеститора, пре свега, из Италије, и отварање нових радних места, што ће утицати на повећање броја запослених лица.

Најугроженије групе незапослених лица су оне са завршеним III и IV степеном стручне спреме, као и лица старости између 45 и 54 година, а ситуација није боља ни када су у питању незапослена лица до 30 година старости. Град Смедерево системски се бори да смањи број незапослених лица кроз *Локални акциони план запошљавања*, који доноси Локални савет за запошљавање. Спровођењем овог акционог плана реализују се мере које су усмерене, пре свега, на категорије које се веома тешко запошљавају, као и на веће запошљавање на приватном сектору.

Генерално, на нивоу града Смедерева, као и свих ЈЛС у Србији постоји проблем неусклађености образовних профила, које продукује национални систем образовања, са приликама на локалном тржишту радне снаге. Решавање овог питања је у надлежности Владе Србије и ресорног министарства, а један од ефикасних начина за његово решавање јесте јавно приватно партнерство компанија и образовних институција (потребно је да у наше школе улазе друштвено одговорне компаније које имају дугорочне планове, које желе да унапреде образовање и подржавају школу у целини).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

1.3. ПРИРОДНИ УСЛОВИ И РЕСУРСИ И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

1.3.1. Рељеф и педолошке карактеристике

Према доминантним морфолошким облицима у *рељефу* у Смедереву се запажа изразита подељеност територије на *нижи простор* дна долина Велике Мораве, Раље и доњег тока Коњске реке и *виши простор* у централном и западном делу подручја (Службени лист града Смедерева број 3/2011). Наиме, у погледу рељефа издвајају се две целине (Службени лист града Смедерева број 3/2015):

- *Равничарски рељеф* је заступљен превасходно у алувијалној равни река Дунав, Велика Морава и Раља. Карактеристичан је такође и за терене на којима преовлађују земљишта велике производне способности без већих ограничења за интензивну обраду и примену наводњавања. Равничарски рељеф обухвата 52,4% укупне површине Смедерева и обухвата надморску висину до 100 m;
- *Брежуљкасто-брдовити рељеф* се простире као део шумадијских брда, испресецан плитком долином водом. Раван или благо нагнут терен са падом до 3° захвата око 85% површине, што са аспекта услова за наводњавање, услова за појаву ерозије и услова за примену механизације пружа одличне могућности за пољопривреду. Овај рељеф обухвата 47,6% укупне површине Смедерева и надморску висину од 100 до 273 m.

Прецизније, најзаступљеније су површине са надморском висином до 100 m, и то 52,4% територије Града (252,6 км²). Следе површине са надморском висином од 100 до 200 m које су заступљене са 40,5%, односно 194,9 км², док су површине изнад 200 m надморске висине заступљене са 7,1%, односно 34,2 км². Просечна надморска висина је 120,7 m, која Смедерево сврстава у низијске просторе (Гавриловић, Миладиновић, 2009).

На територији Смедерева заступљена су *три типа земљишта* која својим физичко-хемијским особинама омогућавају бављење квалитетном и разноврсном пољопривредном производњом (Табела 10):

- *гајњаче*, које су заступљене у шумадијском делу Смедерева и омогућавају бављење пре свега воћарско-виноградарском производњом, али и ратарско-повртарском производњом;
- *смонице*, заступљене у побрђу Смедерева, као и у делу полога река, својим квалитетом и положајем омогућавају бављење свим гранама пољопривредне производње;
- *алувијално земљиште*, заступљено у пологу река, које је таквог квалитета да пољопривредна производња има успеха у сваком погледу.

Табела 10. Процентуална заступљеност типова земљишта на територији града Смедерева

Тип земљишта	Површина (ха)	Заступљеност (%)
– Гајњача	16.934	40
– Смоница	14.817	35
– Алувијално земљиште	10.584	25
Укупно	42.335	100

Извор: Службени лист града Смедерева број 3/2015.

Гајњача, као типичан представник шумских земљишта, настала је на речним терасама Велике Мораве, Дунава и на терцијарним језерским терасама. Гајњаче на подручју Смедерева су дубоке, лаке и песковите до средње иловасте, док се удаљавањем од главног водотока река Велика Морава и Дунав могу наћи и глиновите гајњаче.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Простиру се на надморској висини од 100 до 250 m и представљају највише терене на испитиваном подручју. Овај тип земљишта доминантно заузима брдовите терене испитиваног подручја са генералном тенденцијом оподзољавања услед ерозивних активности. Ерозија на овим теренима нема реактивни карактер већ у мањој мери помера земљишни материјал на ниже терене – терене великоморавског алувиона (Кљајић, Поповић, 2015). Хемијске анализе гајњаче са овог побрђа генерално указују на слабо киселу до киселу реакцију земљишног раствора, са високим степеном засићења колоидног комплекса базним катјонима, ниским садржајем хумуса и укупног азота, средњом обезбеђеношћу у погледу садржаја приступачног калијума, а сиромашношћу у погледу садржаја фосфора. Гајњача по генези има мањи садржај азота, док фосфора има у израженијем недостатку у односу на азот. Недостатак фосфора утиче делом на висину приноса (у зависности од културе), а највише на квалитет производа. Културе којима највише погодује овај тип земљишта су пшеница, кукуруз, сунцокрет, а мање су погодне за гајење крмног биља (лептирњаче) због њихове потребе за земљиштем са неутралном рН реакцијом. Такође је погодно земљиште за гајење повртарских култура на отвореном простору, воће и винову лозу. Мелиоративне мере које је потребно извршити ради поправке рН и садржаја ових хранљивих елемената су калцификација (смањење киселости) и хумификација (уношење органског ђубрива ради повећања садржаја хумуса). Ове две мелиоративне мере су неодвојиве, што значи да је потребно истовремено извршити калцификацију (уношење одређене количине CaCO_3) и хумификацију (уношење згорелог стајњака). Период који је најпогоднији за извођење ових операција је почетак јесени.

Смонице (Вертисоли) су глиновита земљишта, образована на глиновитим супстратима у којима преовладава монтморилонитска глина или на базичним стенама и њиховом реголиту богатом монтморилонитском глином. Грађа профила је А-АС-С. Због слабе унутрашње дренажности земљишта молични хумусни хоризонт се повремено засићује водом и добија слаб хидроморфни карактер (А_{то}, а), а дубине је преко 30 cm. Прелазни АС хоризонт је дебљине 20-30 cm. Боја хумусног хоризонта је тамно сива и црна, има призматичну структуру и велике пукотине. Земљиште садржи изнад 35% глине и има капацитет адсорпције јона изнад 30 ekv. Mmol H/100 g . Смонице на подручју Смедерева се простиру на надморској висини од 100 до 140 m и заузимају места која оивичавају великоморавски алувион тј. прве терасе изнад алувијалног појаса јер су смонице настале постепеним повлачењем језера. По производним карактеристикама и погодностима за пољопривредну производњу, смонице су боље од гајњача. Реакција земљишног раствора је око неутралне реакције са средњим садржајем хумуса, азота и калијума и ниским садржајем фосфора. На овом типу земљишта је могуће организовати ратарско-повртарску и воћарску производњу. Мелиоративне мере које се примењују у циљу одржавања и поправке смоница су калцификација и фосфатизација ради поправке рН вредности и садржаја фосфора.

Алувијално земљиште је заступљено у пологу реке Велике Мораве и Дунава а настало је таложењем ситног земљишног материјала, песка и другог материјала. Изливањем река и спирањем земљишта ерозијом са непосредног побрђа и то најквалитетнијег слоја тог земљишта створио се моћан слој земљишта погодан за пољопривредну производњу. У већини случајева то су земљишта велике производне способности, одличних физичких својстава, јер настају акумулацијом најпродуктивнијег дела еродираних земљишта. Механички састав је неуједначен јер се у горњим токовима река таложе наноси већих димензија (шљунак, песак), а у доњим токовима глина. У зависности од наноса зависи и квалитет образованих слојева. У деловима наноса песковитог материјала вода се лако пропушта и не задржава, док је у деловима са већим учешћем

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

глине водни режим далеко повољнији. Алувијални тип земљишта је погодан за интензивну ратарско-повртарску производњу, како са аспекта заступљености основних хранљивих елемената, тако и у погледу физичких особина које омогућавају лаку и квалитетну обраду. Алувијуми у потесу подручја Смедерева садрже хумус од 3-5%, што је средњи садржај по класификацији за хумус. Количина хумуса је довољна да обезбеди повољне водно-ваздушне и топлотне услове за гајену биљку, имајући у виду физичке особине земљишта. Међутим, потребно је одржавати ниво хумуса уношењем органских материја у орнични слој земљишта, пре свега згорелог стајњака у количини од 30-50 t/ha на сваких 4-5 година.

Генерално гледано, на подручју Смедерева сви типови земљишта су углавном дубоког и моћног хоризонта, добре структуре и производне способности, тако да могу бити погодна за интензивну биљну производњу. По питању бонитета и бонитетних класа, на територији Смедерева, најквалитетније земљиште прве и друге бонитетне класе чине 15,8% од укупне површине, земљишта треће и четврте класе чине 64,3%, а земљишта треће бонитетне класе чине 31,4% површине укупног пољопривредног земљишта. Из наведеног произилази да две трећине укупних обрадивих површина представљају изузетно вредан аграрни потенцијал.

1.3.2. Основни климатски индикатори

Клима у Смедереву је умерено континенталног типа са претежно степско континенталним елементима. Овакве одлике климе су у уској вези са географским положајем, рељефом и атмосферским циркулацијама које долазе са севера, са простора Панонске низије. У овом региону се бележе најјачи и најучесталији ваздушни удари кошавае, што може довести до врло хладних зима. Веома важан утицај на климу у овом граду имају речни токови Дунава и Велике Мораве.

У овом граду средња годишња температура износи 11,4°C. Најхладнији месец у години је јануар, са средњом просечном температуром -0,6°C. Средња вредност броја мразних дана је 73 у току године, а просечан број дана са снегом годишње је 36, док је број дана са снежним покривачем 22. Средња просечна температура у пролећним месецима, марту, априлу и мају износи 14°C. Број тропских дана у просеку износи 90 дана годишње. У погледу падавина, годишње у Смедереву падне 650 mm воденог талога, при чему је највише падавина у мају (72 mm) и јуну (86 mm), а најмање у фебруару (38 mm). У погледу ваздушних струјања дувају јужни, северни и југоисточни ветрови, што је са аспекта коришћења енергије ветра од значаја. Просечна влажност ваздуха на годишњем нивоу је 67%, док је просечан број сунчаних дана годишње 245, а облачних дана 120 (. (Службени лист града Смедерева број 4/2010). Температурне амплитуде на овом подручју су значајне, са знатним зимским колебањима. Поређењем апсолутно најтоплијег месеца августа са 23,8°C и јануара као најхладнијег месеца са -5,9°C добија се вредност од 29,7°C, што је већа вредност од колебања на годишњем нивоу од 20,8°C. Мора се истаћи да велики температурни распони на дневном, месечном и годишњем нивоу могу имати негативан утицај на живи свет и здравље људи (http://www.smederevo.org.rs/OPSTINA-SMEDEREVO-Klima_69_1_6_7_cir).

Број дана у години када су дневне температуре изнад 10°C је 205, што омогућује дуг вегетациони период за многе гајене биљне врсте, чиме се стварају повољни услови за развој пољопривреде. Период у години без мраза је 206 дана, чиме се стичу повољни услови за гајење житарица и воћа.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

1.3.3. Хидрографска мрежа и водни ресурси

Хидролошки услови су углавном повољни са становишта наводњавања, с обзиром на присуство великих потенцијала водених површина и подземних вода, али су до сада слабо искоришћени (Службени лист града Смедерева, 3/2015). Основна хидрографска карактеристика града Смедерева је присуство две велике реке, Дунава и Велике Мораве. Сви водотоци овог подручја се могу поделити у сталне и периодичне. *Стални водотоци* су Дунав, Велика Морава, Језава, Раља, Коњска река, Петријевски и Вучачки поток. *Периодичних токова је много више*. У непосредном сливу Дунава на њих отпада 68,4%, у сливу Раље 66,6%, док у сливу Коњске реке сви водотоци током лета пресушују (Миладиновић, 1997).

Дунав чини северну границу Смедерева у дужини од 20 км. Ширина речног корита на том делу износи 0,6 - 1,3 км, мада при врло високим водостајима може достигати и преко 2,0 км. Код смедеревске тврђаве Дунав је раздвојен речним острвима у три крака од којих је крак поред тврђаве најшири и најдубљи. Велика смедеревска ада је дугачка 6,0 км и широка око 1,0 км, а димензије Мале аде су 1,5 км, односно 200 m. Просечни годишњи протицај Дунава код Смедерева је 5.490 m³/s. Највеће воде су у априлу, мају и јуну, а најмање у септембру, октобру и новембру.

Велика Морава чини источну границу Смедерева у дужини од 27 км. Са својим меандрима, регулисаним током и изграђеним насипима она је одувек имала важан привредни значај за регион и подручје Смедерева. Просечни протицај Велике Мораве код Љубичевског моста је 257 m³/s. Највећи део те количине, око 80%, отекне у пролеће, и то најчешће у виду поплава таласа, тако да су поплаве велики водопривредни проблем.

Језава се раније уливала у Дунав код Смедерева, али је после регулације уведена у Велику Мораву између села Брежана и Батовца. Регулациони радови су изведени узводно од Смедерева, па је део тока Језаве остао и даље у непосредном сливу Дунава. Међутим, град и његова шира околина заштићени су од честих поплава које су се догађале после јаких киша и за време високих водостаја Дунава због успора воде Језаве и малог пада њеног корита. Ново корито Језаве пресеца моравски насип код села Липе. У случају великих вода Мораве пропуст у насипу се затвара, а Језава ретензује воде у моравској алувијалној равни у близини насипа и плави околно пољопривредно земљиште. На Језави не постоји хидрометријска станица. Према процени њен просечан годишњи протицај износи 2,6 m³/s.

Кроз Годоминско поље прокопан је канал који дунавску воду доводи до железаре у Смедереву, а која се користи у производњи. После коришћења, ове воде се делимично пречишћавају и испуштају у Раљу, односно даље у Језаву и Велику Мораву. Њихова количина је неупоредиво већа од количине воде којом заједно располажу Језава, Раља и Коњска река. Због тога се прецизно не зна колико су на овај начин повећани протицаји Језаве и Велике Мораве, али сигурно је да су код Језаве двоструко већи а на Морави за више од 1%.

Раља, лева притока Језаве, протиче кроз Смедерево у дужини од 21 км. Има веома променљив протицај, који у просеку износи око 1,5 m³/s. Раније су се често догађале поплаве, које су саниране изградњом насипа и регулацијом корита готово целом дужином. У летњем периоду године њен ток се једва одржава, али река не пресушује. Међутим, све њене притоке, осим Белуће и Битинца са Барским потоком, су периодични потоци.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Коњска река је лева притока Језаве, а кроз Смедерево протиче у дужини од 25,5 км. Већим делом године нема воде. Просечан годишњи протикај је процењен на $0,7 \text{ m}^3/\text{s}$ (Гавриловић и Дукић, 2002.).

Петријевски поток извире изнад села Петријево, дугачак је око 8 км, а уређеним каналом отиче у Дунав. Доњим током протиче кроз центар Смедерева. Има велике осцилације протикаја – поток и пресушује и излива се из свог корита. Његова ранија улога је била спровођење атмосферских и фекалних вода са ужег подручја града у Језаву. Формирањем Ђердапског језера колектор Петријевског потока нашао се под сталним успором Дунава. Измештањем корита Језаве и претварањем старог корита у пријемник отпадних вода, поток је добио улогу пријемника фекалних вода које се преко црпне станице „Језава“ препумпавају у Дунав. Да би испунио ту функцију каналисани ток померен је за око 500 m и доведен до ушћа у Дунав. Решење водопривредних проблема нађено је у регулацији Петријевског потока и изградњи ретензије и водне акумулације „Петријево“ и ретензија „Смедерево“ и „Ђириловац“.

Вучачки поток настаје југозападно од села Вучак, дугачак је 5,5 км и сиромашан је водом. Улива се у старо корито Језаве. С обзиром на то да је ток Језаве уведен у Велику Мораву, нису дата трајна решења за одвођење вода Вучачког потока. По пројекту „Хидропројекта“ његове воде се задржавају у старом кориту Језаве и формирају језеро из којег се једним делом испуштају у Дунав преко постојеће каналске мреже и црпне станице за одводњавање Годоминског поља.

На територији Смедерева изграђено је неколико мањих *водних акумулација*:

- Акумулација „Колариште“ се налази североисточно од насеља Колари. Има запремину од 100.000 m^3 и предвиђена је за наводњавање плантажног воћњака;
- Акумулација „Михајловац“ је у сливу Коњске реке. Напаја је извор Тургајевац (издашношћу од $0,8 \text{ l/s}$) и користи се као рибњак и за наводњавање башти и плантажног воћњака;
- „Вучак“ је мала акумулација (80.000 m^3) на горњем току Вучачког потока. Сакупља воде горњег дела слива и отвореним регулисаним каналом пропушта их у доњи део слива. Вода се користи за наводњавање воћњака;
- Приликом вађења шљунка у околини Шалинца откривена је издан и на том месту формирана су два мала језера, површине 15 и 40 ha и дубине 7-9 m.

1.3.4. Коришћење пољопривредног земљишта

1.3.4.1. Катастарске културе и класе пољопривредног земљишта

Повољни природни услови, саобраћајна приступачност и близина београдског тржишта чине највећи део пољопривредног земљишта на територији града Смедерева погодним за интензивну и разноврсну пољопривредну производњу.

Републички геодетски завод на подручју 30 катастарских општина града Смедерева региструје $39.651,6$ ха пољопривредног земљишта (81,9% територије), следећих пољопривредних култура и катастарских класа (Табела 11):

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Табела 11. Површина пољопривредних култура земљишта по катастарским класама

Култура	Укупно	Класе										
		I, ха	II, ха	I-II, %	III, ха	IV, ха	I-IV, %	V, ха	I-V, %	VI, ха	VII, ха	VIII, ха
Њиве	33254,8	1019,1	4943,3	17,9	10161,2	7397,8	70,7	5470,1	87,2	2967,3	1145,9	150,0
Вргови	90,1	35,5	22,1	64,0	16,3	14,0	97,5	2,2	100,0	0,0	0,0	0,0
Воћњаци	2298,0	114,5	435,3	23,9	876,9	730,4	93,9	140,8	100,0	0,0	0,0	0,0
Виногради	1823,8	69,2	301,6	20,3	322,9	865,1	85,5	225,0	97,8	39,9	0,0	0,0
Ливаде	1487,8	9,6	345,2	23,8	706,4	263,1	89,0	111,4	96,5	49,5	2,5	0,0
ОБРАДИВО ЗЕМЉИШТЕ	38954,5	1247,9	6047,6	18,7	12083,8	9270,4	73,5	5949,6	88,8	3056,8	1148,4	150,0
Пашњаци	631,3	55,9	218,0	43,4	207,3	47,9	83,8	56,5	92,7	14,6	31,2	0,0
Трстици-мочв	65,8	46,7	19,1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ПОЉ. ЗЕМЉ.	39651,6	1350,5	6284,6	19,3	12291,1	9318,3	73,8	6006,1	88,9	3071,4	1179,6	150,0

Извор: РГЗ - Катастар непокретности Смедерево за 2015. (преузето из Годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији града Смедерева за 2015. годину, Сл. лист града Смедерева, 3/2015) и обрачун аутора.

Обрадиве површине чине 98,2% пољопривредног земљишта и простиру се на 38.954,5 хектара. Близу петине обрадивог земљишта (18,7%) је прве и друге катастарске класе, 54,8% је треће и четврте катастарске класе, а 15,3% је пете катастарске класе, што укупно чини 88,8% обрадивог земљишта¹³.

1.3.4.2. Динамичка обележја начина коришћења пољопривредног земљишта

Према подацима редовних годишњих истраживања Републичког завода за статистику, на територији града Смедерева у периоду 2002-2011. године¹⁴ смањене су површине под: *ораницама и баштама* за 1.412 ха (-4,5%), *виноградима* за 270 ха (-13,7%), *ливадама* за 324 ха (-18,8%) и *пашњацима* за 69 ха (-10,8%). С друге стране, *повећане* су површине под *воћњацима* за 1.125 ха (37,2%) и површине под *рибњацима, трстицима и барама* за 38 ха (31,1%). Збирно посматрано у анализираном периоду забележено је *смањење пољопривредних површина* за 912 ха (-2,3%) (Табела 12).

Табела 12. Динамичка обележја начина коришћења пољопривредног земљишта, 2002-2011.

	Пољ. земљи ште	Оранице и баште						Воћњаци	Виногради	Ливаде	Пашњаци	Рибњаци, трстици, баре
		Укупно	Од тога									
			Жита	Инд. биље	Пов. биље	Крмно биље						
2002	39102	31617	21038	887	3211	4011	3027	1977	1719	640	122	
2003	39110	31509	20574	734	3315	4097	3059	2048	1727	640	127	
2004	38817	31300	20862	535	3236	4018	3006	2036	1686	654	135	
2005	38820	31265	20884	393	3133	3857	3170	1940	1662	649	134	
2006	38806	31137	20080	602	3189	3753	3268	1907	1663	665	166	
2007	38153	30867	19880	475	3271	3683	3418	1729	1571	568	...	
2008	38614	31200	20349	659	3109	3337	3628	1751	1370	533	132	
2009	38130	30611	20079	552	2966	3229	3764	1675	1365	584	131	
2010	37969	30209	20112	322	2943	3037	4015	1707	1316	594	128	
2011	38190	30205	19925	383	2937	3106	4152	1707	1395	571	160	
2011/02, ха	-912	-1412	-1113	-504	-274	-905	1125	-270	-324	-69	38	
2011/02, %	97,7	95,5	94,7	43,2	91,5	77,4	137,2	86,3	81,2	89,2	131,1	

Извор: РЗС. Општине у Србији, 2004-2010. Општине и региони у Републици Србији, 2011-2012.

Унапређење структуре пољопривредне производње у наредном периоду би требало да се одвија у правцу смањења површина под житима ради повећања површина под плантажним воћњацима и виноградима и интензивирања производње поврћа и крмног биља, посебно у

¹³ Закон о пољопривредном земљишту (Сл. гласник РС, 62/2006, 65/2008 - др. закон, 41/2009 и 112/2015) забрањује коришћење обрадивог пољопривредног земљишта прве, друге, треће, четврте и пете катастарске класе у непољопривредне сврхе, осим у случајевима предвиђеним законом, уз прибављање сагласности ресорног министарства и плаћање накнаде за промену намене.

¹⁴ Због разлике у методологији, подаци редовних годишњих истраживања до 2012. године нису упоредиви са подацима Пописа пољопривреде 2012. и подацима редовних годишњих истраживања након Пописа.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

виду међуусева, као и у правцу увођења нових технологија и производних пракси у производњу воћа, грожђа и вина. Наведене измене у производној структури везане су за реализацију пројеката изградње система за наводњавање на територији града Смедерева. Одрживом коришћењу пољопривредног земљишта допринеће и успостављање складнијих односа између биљне и сточарске производње.

Неконтролисано заузимање пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе је евидентно, нарочито у рубним зонама урбаних целина, дуж саобраћајница и речних токова. Наменско коришћење пољопривредног земљишта обезбеђује се успостављањем ефикасних механизма контроле спровођења урбанистичких и просторно-планских мера за спречавање прекомерног заузимања плодних земљишта у непољопривредне сврхе (Сл. гласник РС, 88/2010). Креирање ефикасног система управљања земљишним ресурсима налази се и међу приоритетима националне аграрне политике (Сл. гласник РС, 85/2014).

1.3.4.3. Коришћено пољопривредно земљиште пољопривредних газдинстава

Према подацима Пописа пољопривреде 2012. године, **расположиво земљиште** 7.105 пољопривредних газдинстава лоцираних на територији 28 насеља града Смедерева заузима 38.495 ха (79,5% укупне територије) и чине га (Табела 13):

- *пољопривредно земљиште, коришћено и некоришћено*¹⁵,
- *шумско земљиште,*
- *остало земљиште* (земљиште газдинстава под зградама, путевима, двориштима, вртовима и травњацима, рибањацима, трстицима, барама, камењаром, неплодним површинама, пешчарама и другим површинама неподобним за пољопривредну производњу).

Табела 13. Расположено земљиште пољопривредних газдинстава, 2012.

	Пољ.газд. са земљ. (број)	Расположиво земљиште пољопривредних газдинстава (РЗПГ)									
		Укупно, ха	Коришћено пољ. земљиште		Некоришћено пољ. земљиште		Шумско		Остало		
			ха	% РЗПГ	ха	% РЗПГ	ха	% РЗПГ	ха	% РЗПГ	Од тога: рибањаци (ха)
Република Србија	630742	5346597	3437423	64,3	424054	7,9	1023036	19,1	462084	8,6	7668
Београдски регион	33205	253307	136389	53,8	12076	4,8	26432	10,4	78410	31,0	20
Подунавска област	19101	94748	73336	77,4	4417	4,7	4458	4,7	12536	13,2	26
Град Смедерево	7105	38495	26560	69,0	2609	6,8	1393	3,6	7932	20,6	3

Извор: РЗС. (2013). Попис пољопривреде 2012. Пољопривреда у Републици Србији. Књига 1, Београд.

Пољопривредно земљиште (коришћено и некоришћено) простире се на 29.169 ха (60,3% територије града Смедерева).

Коришћено пољопривредно земљиште (КПЗ) заузима 26.560 ха и у поседу је (власништву или закупу) 6.877 пољопривредних газдинстава. Учешће коришћеног

¹⁵ За разлику од катастра непокретности, који катастарским парцелама које су у парлогу, односно које се повремено или трајно не обрађују не мења већ утврђену културу, статистика одвојено посматра категорије коришћеног и некоришћеног пољопривредног земљишта. Детаљније о разликама између методологије катастарског класирања и бонитирања земљишта и методологије пописа пољопривреде видети у документима: Правилник за катастарско класирање и бонитирање земљишта, Сл. гласник РС, 61/2012 и Попис пољопривреде 2012. године у Републици Србији. Методолошко упутство. РЗС, Београд, 2012.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

пољопривредног земљишта у расположивом земљишту пољопривредних газдинстава износи 69% (54,9% територије).

Некоришћено пољопривредно земљиште је у поседу 1.402 пољопривредна газдинства и простире се на укупно 2.609 ха (6,8% расположивог земљишта газдинстава). Ово земљиште газдинство не користи из економских, социјалних или других разлога. Некоришћено земљиште се може вратити у процес обраде коришћењем ресурса којим газдинство располаже или давањем у закуп. Потребно је утврдити узроке некоришћења ових површина и предузети мере за њихово укључивање у производњу.

Коришћено пољопривредно земљиште чине следеће категорије (Табела 3 у Анексу):

- окућнице – 172,1 ха (0,6% КПЗ);
- оранице и баште – 20.514,0 ха (77,2%);
- воћњаци (укљ. бобичасто воће) – 4.412,4 ха (16,6%)¹⁶, виногради – 381,0 ха (1,4%) и остали стални засади – 3,5 ха (0,0%);
- ливаде – 543,2 ха (2,0%) и пашњаци 534,0 ха (2,0%).

Ратарско-повртарском производњом се бави 5.708 пољопривредних газдинстава. Пољопривредна газдинства лоцирана у насељима: Липе, Михајловац, Осипаоница, Лугавчина, Добри До, Скобаљ и Сараорци располажу са близу две трећине укупних површина **ораница и башта**. Учешће ораница и башта у коришћеном пољопривредном земљишту прелази 90% у насељима: Шалинац, Осипаоница, Кулич, Сараорци, Скобаљ, Лугавчина, Липе, Враново, Мала Крсна, Михајловац и Радинац.

Воћарством се бави 2.912 пољопривредних газдинстава. Пољопривредна газдинства Удовица, Суводола, Водња, Сеона, Друговца и Малог Орашја располажу са 65% укупних површина под **воћњацима**. Највеће учешће у КПЗ воћњаци имају у насељу Удовице (89,9%), а ово учешће је високо и у Сеонама (84%), Суводолу (66,5%) и Водњу (57,8%). Производњом грожђа бави се 1.313 газдинстава. Највећи део површина под **виноградима** на подручју града Смедерева припада Смедеревском виногорју Београдског виноградарског рејона¹⁷ (Сл. гласник РС, 45/2015). Пољопривредна газдинства лоцирана у насељима Друговац, Сеоне, Мало Орашје, Суводол, Удовице, Бадљевица и Врбовац располажу са 62% укупних површина под виновом лозом на територији града Смедерева. Највеће учешће у коришћеном пољопривредном земљишту виногради имају у Бадљевици (7,7%), а високо учешће бележе и у Сеонама (6,8%), Друговцу (5,5%) и Петријеву (5,0%).

Пољопривредна газдинства Михајловца, Луњевца, Друговца, Малог Орашја, Доброг Дола и Суводола располажу са 69,6% укупних површина под **ливадама**, а газдинства са подручја насеља Смедерево са 91,6% укупних површина под **пашњацима** на територији града Смедерева. Највеће учешће у коришћеном пољопривредном земљишту ливаде и пашњаци имају у насељу Смедерево (51,8%).

1.3.4.4. Структура земљишних поседа и уређење пољопривредног земљишта

Према подацима Пописа пољопривреде 2012. године, структура пољопривредних газдинстава града Смедерева према величини земљишног поседа је следећа:

¹⁶ Према проценама ПССС "Смедерево" и удружења воћара "Златно брдо" површине под воћем су знатно веће од површина утврђених Пописом пољопривреде 2012. године. Интерна документација ИЕП, (2015).

¹⁷ Према Попису пољопривреде 2012. године, у Смедеревском виногорју се налази 374,7 ха винограда (Иванишевић и ост., 2015).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- Највећи број пољопривредних газдинстава (77,3%) располаже **ситним поседом**, (мањим од 5 ха), а ови поседи чине 39% КПЗ.
- Поседима **средње величине** (5-30 ха) располаже 18,8% газдинстава, а земљиште ових газдинстава чини 45,3% КПЗ.
- Газдинстава са **крупним поседима** (већим од 30 ха) је свега 0,7% (од тога 0,1% са поседима већим од 100 ха). Земљиште ових газдинстава чини 15,9% КПЗ.

На нивоу града Београда, чијем метрополитенском подручју припада град Смедерево, учешће крупних газдинстава износи 1,0% и ова газдинства располажу са 32,2% КПЗ, док на националном нивоу њихово учешће износи 1,8% (38,6% КПЗ)¹⁸ (Табела 14).

Табела 14. Газдинства према величини коришћеног пољопривредног земљишта

	СМЕДЕРЕВО				РЕПУБЛИКА СРБИЈА				БЕОГРАДСКИ РЕГИОН			
	Број газд.	%	ха	%	Број газд.	%	ха	%	Број газд.	%	ха	%
Без земљишта	230	3,2	-	-	10107	1,6	-	-	439	1,3	-	-
До 1 ха	1930	27,2	1029	3,9	174567	27,6	91837	2,7	10960	33,0	5314	3,9
1-2 ха	1343	18,9	2009	7,6	123719	19,6	181785	5,3	7006	21,1	10240	7,5
2-5 ха	2215	31,2	7309	27,5	182489	28,9	596052	17,3	9482	28,5	30570	22,4
5-10 ха	994	14,0	6847	25,8	89083	14,1	617281	18,0	3799	11,4	25903	19,0
10-20 ха	291	4,1	3925	14,8	32313	5,1	435499	12,7	1101	3,3	14776	10,8
20-30 ха	51	0,7	1242	4,7	7677	1,2	185846	5,4	235	0,7	5602	4,1
30-50 ха	32	0,4	1217	4,6	5352	0,8	203666	5,9	121	0,4	4464	3,3
50-100 ха	16	0,2	1105	4,2	4394	0,7	314096	9,1	58	0,2	3809	2,8
Преко 100 ха	5	0,1	1876	7,1	1851	0,3	811362	23,6	43	0,4	35710	26,1
УКУПНО	7107	100,0	26560	100,0	631552	100,0	3437423	100,0	33244	100,0	136389	100,0

Извор: РЗС. Попис пољопривреде 2012. Пољопривреда у Републици Србији. Књига 1, Београд, 2013.

Према подацима Пописа пољопривреде 2012. године, **просечна величина КПЗ по газдинству** на подручју града Смедерева износи 3,74 ха и састоји се од 5 одвојених делова, површине од 0,84 ха. На нивоу града Београда, газдинство у просеку располаже са 4,10 ха КПЗ, у 4 одвојена дела, површине 1 ха, а на нивоу Републике са 5,44 ха КПЗ, у 6 одвојених делова, просечне величине од 0,98 ха.

Поседи са великим бројем одвојених делова, планирана изградња система за наводњавање и лоше стање пољских путева на подручју града Смедерева су разлози за наставак процеса **комасације** земљишта. Комасација је спроведена у КО Сараорци, КО Лугавчина, КО Липе и једним делом у КО Осипаоница (на око 700 ха), а наставак радова је условљен обезбеђењем потребних финансијских средстава.

У Годишњем програму радова на заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта за 2015. годину (Сл. лист града Смедерева, 3/2015) нису предвиђена средства за комасацију. Највећи део средстава намењених уређењу пољопривредног земљишта усмерен је за потребе **изградње и одржавања система за одводњавање и наводњавање**,¹⁹ а средства су обезбеђују и за **уређење атарских путева и противградну заштиту**.

Атарски путеви су у великој мери оштећени, а има и случајева узурпације од стране власника и корисника пољопривредног земљишта. Један од задатака **пољочуварске службе** је заштита атарских путева, поред старања о заштити усева, пољопривредног земљишта и каналске мреже, те би требало приступити њеном организовању и опремању. Редовно

¹⁸ На нивоу ЕУ-28 (2010), без КПЗ је 2,1% газдинстава, 67,2% располаже ситним поседима (до 5 ха), 21,5% поседима средње величине (5-30 ха), а 9,2% крупним поседима (већим од 30 ха, од тога је 2,7% поседова већих од 100 ха КПЗ). Просечна величина КПЗ по газдинству износи 14,2 ха (Eurostat, 2013).

¹⁹ Више о финансирању одводњавања и наводњавања у одељку посвећеном водопривредној инфраструктури.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

одржавање атарских путева је неопходно за обезбеђење адекватног приступа пољопривредним парцелама и захтева значајна финансијска улагања (Табела 15).

Табела 15. Финансирање уређења атарских путева у сеоским месним заједницама града Смедерева, 2012-2015. година

	Дужина (м)	Уложена средства за уређење атарских путева			
		Укупно (динара)	Буџет града Смедерева		Учешће МПЗЖС
			Од месног самодоприноса месних заједница	Од осталих прихода буџета	
Уређење атарских путева у 2012. год.	18100	18821445	4837233	13984212	-
Уређење атарских путева у 2013. год.	10800	12002133	3483105	8519028	-
Уређење атарских путева у 2014. год.	43860	25836616	469800	14692233	10674583
Уређење атарских путева у 2015. год.	45775	12555092	-	8574204	3980888
УКУПНО	118535	69215286	8790138	45769677	14655471

Извор: Степановић, М. (2016).

У оквиру мера уређења земљишта значајна средства се усмеравају и за уређење и опремање *противградне службе*. Систем противградне заштите на подручју града Смедерева чини 17 противградних станица, а ефикасно функционисање противградне службе је од посебног значаја за велики број воћара, чији засади нису обезбеђени противградним мрежама.

У 2015. години је за ову намену резервисано три милиона динара у Годишњем програму радова на заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта за 2015. годину и пет милиона динара у Програму мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја на територији града Смедерева за 2015. годину (Сл. лист града Смедерева, 3/2015).

Према Извештају о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја на територији града Смедерева за 2015. годину (Град Смедерево, 2016), за набавку противградних ракета је утрошено 3.549.600 динара (ракете су дониране Одсеку за ванредне ситуације МУП-а РС, од кога је добијена претходна сагласност за њихову набавку).

1.3.4.5. Распољиво земљиште по власништву и закупу

Према подацима Пописа пољопривреде 2012. године (резултати на нивоу насеља), у структури *распољивог земљишта* пољопривредних газдинстава на подручју града Смедерева доминира земљиште у власништву (86,9%), а разлику од 13,1% чини земљиште у закупу (земљиште узето у закуп умањено за земљиште дато у закуп).

У структури *коришћеног пољопривредног земљишта* учешће земљишта у власништву износи 74,5%, а преосталих 25,5% је земљиште у закупу.

Према подацима Годишњег програма радова на заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта за 2015. годину (Сл. лист града Смедерева, 3/2015) на територији града Смедерева се налази 3.852,0 хектара пољопривредног земљишта у државној својини. У периоду 2013-2015. године је програмима давања у закуп, односно давања на коришћење без накнаде земљишта у државној својини:

- дато у закуп 40,6 ха овог земљишта за период 2013-2016. године,
- дато у закуп 201,5 ха, а 19,6 ха дато на бесплатно коришћење за период 2014-2017.,

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- планирано давање у закуп 1.784,6 ха у 2015. години²⁰.

Према Закону о изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту (Сл. гласник РС, 112/2015), пољопривредно земљиште у државној својини се може дати у закуп физичком, односно правном лицу за период који не може бити краћи од једне године нити дужи од 30 година, а за рибњаке и винограде 40 година.

Бесплатно коришћење пољопривредног земљишта у државној својини, које није било издато најмање три последње агроекономске године и није било предмет коришћења, је нова, стимулативна могућност за коришћење државног пољопривредног земљишта и смањење узурпација.

Законом о изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту установљено је и право првенства закупа пољопривредног земљишта у државној својини инвеститорима правним лицима, прецизирана су правила пречег закупа државног земљишта и омогућена његова куповина физичким лицима - имаоцима регистрованих пољопривредних газдинстава, који су држављани Републике Србије и у својини имају највише до 30 ха пољопривредног земљишта. Тиме је послешено инвестирање и раст запослености у пољопривредном сектору и укрупњавање поседа и повећање прихода газдинстава од пољопривреде, уз истовремено унапређење продуктивности и ефикасности коришћења пољопривредног земљишта, као добра од општег интереса за Републику Србију.

1.3.5. Шумски фонд и ловни потенцијал

Шумски фонд. Према подацима РЗС, у 2014. години површина под шумама у Смедереву износила је 1482,9 ха, што је ниже у односу на 2011. годину за 2,6% (Табела 16). Овај пад површина условљен је смањењем у сектору државног власништва (на приватном је дошло до пораста површине), с обзиром да је у том периоду дошло до враћања црквене имовине Браничевској епархији.

Табела 16. Површине под шумама у Смедереву, 2008-2014.¹

	2008	2011	2014
Република Србија, укупно	1978112	1962335	2168746
– Приватно власништво	1028615	1034562	1215528
– Државно власништво	949497	927773	953218
Подунавска област, укупно	5771,9	5771,9	10222,9
– Приватно власништво	5645,0	5645,0	10161,0
– Државно власништво	126,9	126,9	61,9
Град Смедерево, укупно	1521,9	1521,89	1482,9
– Приватно власништво	1395,0	1395,0	1421,0
– Државно власништво	126,9	126,9	61,9

¹ РЗС прикупља податке од ЈП Србијашуме (за државне и приватне шуме) и од других предузећа која газдују шумама (државни сектор).

Извор: База података РЗС.

²⁰ Према истом извору (Сл. лист града Смедерева, 3/2015), 1.805,7 ха земљишта у државној својини није обухваћено закупом или давањем на коришћење без накнаде, а као разлог изузимања наводи се неспровођење правоснажних решења у катастру непокретности о враћању овог земљишта по Закону о начину и условима признавања права и враћању земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа (Сл. гласник РС, 18/91, 20/92 и 42/98). Не треба посебно наглашавати да без правовременог ажурирања података катастра непокретности није могуће ефикасно управљати пољопривредним земљиштем.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

У структури површина под шумама, доминира приватно власништво, а све шуме у државној својини у Подунавској области налазе се на територији града Смедерева (Табела 16). Површине под шумама у државном власништву су у надлежности Шумске управе „Пожаревац“, у оквиру Шумског газдинства „Северни Кучај“, Кучево, односно ЈП „Србијашуме“ (<http://www.srbijasume.rs/delovi.html>). У оквиру ових шума, осим планске сече и експлоатације, предвиђене су обнове и подмлађивање шумског фонда, односно акције пошумљавања.

На основу података Пописа пољопривреде 2012, шумско земљиште²¹ на подручју Смедерева заузима површину од 1.393,4 ха, што је 3,6% у односу на расположиво земљиште пољопривредних газдинстава и знатно ниже у односу на републички просек (19,1%). Могу се уочити варирања у погледу присуства шумских површина по насељима. Највећу површину шума у односу на расположиво земљиште имају насеља Сеоне (14,9%) и Мало Орашје (10,6%), а најмању градско насеље Смедерево, затим Сараорци, Михајловац (учешће испод 2%). Постојеће шуме у Смедереву су у највећем проценту шуме тополе и врбе, а осим њих заступљене су и шуме јасена, клена и храста. Постојеће шуме храста, сладуна и цера су климатогеног типа. Обнова шума и проширивање површине под шумом је неопходна мера која се мора спровести из разлога побољшања општих услова живота у овом индустријски усмереном граду.

Ловни садржаји и активности у Смедереву су заступљени. Постоје три ловачка друштва: Ловачко друштво Смедерево, Ловачко друштво Шумадија-Друговац и Ловачко друштво Поморавље-Осипаоница. Сва три наведена ловачка удружења припадају, у оквиру Ловног савеза Србије, VI ловној области „Подунавље“ (<http://www.ekolss.com/podunavlje.htm>).

Ловачко удружење „Смедерево“ располаже ловиштем „Раља“ на површини од 19.619 ха, у оквиру које ловне површине заузимају 14.000 ха. Од дивљачи које се стално на овом ловишту узгаја присутне су: срна (*Capreolus capreolus*), дивљи зец (*Lepus europaeus*), фазан (*Phasianus colchicus*), и пољска јаребица (*Perdix perdix*). Удружење поседује један ловачки дом и има активних 357 чланова. Развијен је ловни туризам у оквиру кога се издваја летњи лов пернате дивљачи (препелице, грлице и голуб гривњаш) и јесењи лов патке глуваре (<http://www.ekolss.com/LU/smederevo.htm>).

У оквиру насеља Друговац активно је ловачко удружење „Шумадија“, које газдује ловиштем „Водице“ на површини од 14.548 ха, при чему су ловне површине 13.673 ха. У оквиру овог удружења стално гајене врсте дивљачи су: срна, зец, фазан и пољска јаребица. Удружење броји 250 активних чланова. У оквиру удружења постоје три ловачка дома. Ловни туризам није развијен (<http://www.ekolss.com/LU/drugovac.htm>).

Ловачко удружење Поморавље има седиште у Осипаоници. Ово удружење располаже ловиштем „Језава“ које заузима површину од 14.162 ха, од чега ловну површину представља део од 9.650 ха. На овом ловишту стално гајене врсте дивљачи су: срна, зец, фазан и пољска јаребица. У ово удружење учлањено је 215 активних чланова. Удружење поседује један ловачки дом. Ловни туризам није развијен (<http://www.ekolss.com/LU/osipaonica.htm>).

²¹ Површина под шумом представља површину под шумским стаблима и шумским грмљем, укључујући засаде топола унутар или изван шума, расаднике шумских стабала за властите потребе газдинства унутар шума, заштитне појасеве, као и шумску инфраструктуру (шумске путеве, складишта дрвне грађе и сл.). Методолошко упутство Пописа пољопривреде 2012.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Активности везане за бригу о дивљачи и одстрелу су у складу са плановима и документима која се праве на годишњем и вишегодишњем нивоу, као и на основу републичких прописа и Закона о дивљачи и ловству (Службени гласник РС, број 18/10).

1.3.6. Минерални ресурси и обновљиви извори енергије

Минерални ресурси. У погледу минералних ресурса на територији града Смедерева најзначајнија су налазишта глине, шљунка и песка. Резерве шљунка и песка представљају једно од највећих лежишта у овом делу Србије. Експлоатација шљунка и песка врши се из алувијалних наноса, пре свега реке Велике Мораве, где просечна дебљина наслага ових минерала износи око 20 метара. Поред ових минерала постоје и налазишта нискокалоричног угља као и грађевинског камена. С обзиром да минерални ресурси представљају необновљиве природне ресурсе експлоатацији минералних ресурса мора се приступити рационално уз поштовање принципа заштите животне средине.

Обновљиви извори енергије. У структури планиране укупне домаће производње примарне енергије за 2015. годину, обновљиви извори енергије (ОИЕ) учествују са 17,5%. У овој структури највеће је учешће чврсте биомасе 59%²², затим хидропотенцијала 40%, док биогаз, енергија ветра, сунца и геотермална енергија учествују са мање од 1% (Службени гласник РС, број 147/2014).

I Биомаса. Потенцијали енергије биомасе који се могу искористити на територији града Смедерева леже у: *жетвеним остацима пољопривредних култура* (пшенична слама, кукурузовина, остаци од резидбе воћака и др.); *остацима животињског порекла* (стајњак и др.); *органском делу комуналног отпада и производњи одређених пољопривредних култура* (уљана репица, соја, сунцокрет итд.).

Потенцијали коришћења биомасе из *ратарске и воћарско-виноградарске производње*, као алтернативног извора енергије на подручју града Смедерева, приказани су у табелама 17 и 18.

Табела 17. Потенцијали биомасе на подручју града Смедерева пореклом из ратарске производње, 2012.

Гајена култура	Засејана површина, ха/ ¹	Просечни принос (т/ха) ²	Производња (т)	Однос зрно:биомаса/ ³	Биомаса, укупно (т) ⁴
Пшеница	7.202,2	3,9	28.088,6	1:1	28.088,6
Кукуруз	8.339,8	2,5	20.849,5	1:1	20.849,5
Јечам	1.016,3	4,5	4.573,3	1:1	4.573,3
Сунцокрет	567,6	1,6	908,1	1:2	1.816,3
Уљана репица	51,5	2	206	1:2	206
Соја	36,9	1,5	110,7	1:2	110,7
УКУПНО (т)					55.644,4

¹ Попис пољопривреде, 2012.

² Подаци РЗС за пшеницу, кукуруз и сунцокрет. Подаци ПССС „Смедерево“ за јечам, уљану репицу и соју.

³ Извор: Биомаса као биогориво, Пољопривредни факултет Нови Сад.

⁴ Производ производње (т) и односа зрно:биомаса за дату пољопривредну културу.

Извор. Обрачун аутора, ИЕП, Београд, 2016.

²² Потрошња чврсте биомасе доминира, а одвија се углавном у домаћинствима за грејање простора. Наиме, чврста биомаса представљена огревним дрветом, брикетима и пелетима је најчешћи вид коришћења биомасе у Србији. За добијање брикета и пелета најчешће се користе дрвни остаци, слама од житарица и уљарица, коштице и љуске воћа, гране од резаних стабала воћака и винове лозе и др.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Укупна процењена количина биомасе из *ратарске производње* износи 55.644,4 т на годишњем нивоу. Међутим, треба имати у виду да се препоручује да се од дате количине око $\frac{1}{4}$ користи за производњу енергије, а да се остатак користи у друге сврхе (одржавање плодности земљишта заоравањем биомасе, производња сточне хране, разни видови индустријске производње и сл.).

С обзиром на развијеност *воћарске и виноградарске производње* на подручју Смедерева, постоји потенцијал да се остаци из ове производње користите као биомаса за добијање енергије. Укупна процењена количина биомасе из *воћарско-виноградарске производње* износи 51.254,8 т на годишњем нивоу (Табела 18). Истраживања су показала да се код различитих сорти винове лозе, након резивања, може добити између 4.000 и 8.000 килограма грањевине по хектару (Новаковић, Ђевић, 2000.) Остаци од воћарске производње представљени су грањевином, као и коштицама и љускама воћних врста, које представљају остатке од прераде воћа (Ђевић *et al.*, 2008). Ови остаци могу се сакупити и складиштити за добијање брикета и пелета.

Табела 18. Потенцијали биомасе на подручју града Смедерева пореклом из воћарско-виноградарске производње, просек 2012-2015.¹

Гајена култура	Засејана површина, ха	Просечни принос (т/ха)	Производња (т)	Однос масе плода:орезаних грана ²	Биомаса, укупно (т) ³
Бресква и нектарина	3.500	17	59.500	1:0,325	19.337,5
Јабука	2.500	25	62.500	1:0,325	20.312,5
Шљива	670	16,5	11.055	1:0,325	3.592,9
Вишња	570	12	6.840	1:0,325	2.223
Кајсија	500	15	7.500	1:0,325	2.437,5
Крушка	350	15	5.250	1:0,325	1.706,2
Винова лоза	450	8	3.600	1:0,457	1.645,2
УКУПНО (т)					51.254,8

¹ Процене засејаних површина и просечних приноса добијене су од ПССС „Смедерево“, Колари, удружења воћара „Златно брдо“, Удовице и водећих произвођача воћа у Смедереву.

² Извор: Студија енергетска ефикасност и анализа потенцијала биомасе, 2012

³ Производ производње (т) и односа масе плода:орезаних грана за дату пољопривредну културу.

Извор. Обрачун аутора, ИЕП, Београд, 2016.

Иако на подручју града Смедерева постоје значајни ресурси биомасе, не постоји сакупљање, транспорт и складиштење остатака из пољопривреде у циљу њиховог искоришћавања за добијање енергије.

Од биомасе могу се добити две врсте течних горива и једна врста гасовитог горива, која представљају алтернативу течним фосилним горивима:

- *Биодизел*. Као сировина за производњу биодизела користе се пољопривредне културе (уљана репица, соја, сунцокрет) или искоришћена уља и масти (из органске компоненте комуналног отпада). Од 1 хектара уљане репице може се добити 690 литара биодизела, од једног хектара соје може се добити 460 литара биодизела, а од једног хектара сунцокрета око 816 литара биодизела (Могућност производње и коришћења биодизела у Србији, Jefferson Institute, јануар 2010). Производња биодизела из уљане репице на територији града Смедерева постоји, али се своди на спорадичне иницијативе пољопривредних произвођача;
- *Биобензин* (биоетанол). Сировине за производњу биоетанола могу се сврстати у три групе: а) *шећерна сировина* (шећерна репа, шећерна трска, сирак, воће итд.), б) *скробна сировина* (кукуруз, пшеница, кромпир, јечам итд.) и (в) *лигноцелулоза* (пољопривредни отпад, попут кукурузовине, сламе од пшенице и јечма, коштица

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

од воћа, комунални отпад, дрвни остаци итд.). Биоетанол се добија ферментацијом наведених сировина у постројењима пројектованим за ту сврху, и затим дестилацијом добија финални производ. Финални производ, односно биоетанол, може се без проблема (или уз мале модификације) сагоревати у бензинским односно дизел моторима (Семенченко ет ал., 2011);

- *Гасовита горива (биогаз)*. Принцип добијања ових горива заснива се на анаеробном процесу разградње биомасе од стране бактерија у постројењима који се називају дигестори, при чему се као продукт разградње формира гас. Најчешћа сировина за производњу биогаза су животињски екстреманти. Биогаз је хемијски 70% метан, а осталих 30% чине гасови угљен диоксид, угљен моноксид и азот, а његова енергетска вредност износи око 7 kWh/m³. Поред тако добијеног гаса (који служи за добијање топлотне или електричне енергије) из дигестора се добија и остатак богат хранљивим материјама, који се може користити као органско ђубриво у пољопривредној производњи. Од око 100 до 120 говеда, односно свиња може се дневно произвести око 150 м³ биогаза, од којег може да се добије 400 kWh топлотне енергије, 210 kWh електричне енергије, 3m³ течног органског ђубрива и 10% сувог органског ђубрива (Фурман ет ал., 2006).

У наредној табели (Табела 19) приказани су потенцијали за *производњу биогаза* на подручју града Смедерево. Из табеле се може видети да укупна количина произведеног биогаза на годишњем нивоу теоријски износи 6.688.264 м³, при чему се највеће количине могу добити из производње свиња (3.735.483 м³ биогаза).

Табела 19. Потенцијална годишња количина биогаза из сточарске производње на подручју града Смедерева, 2012.

Врста стоке	Број грла ¹	Број грла у условном грлу (ком) ²	Број условних грла	Количина биогаза дневно по условном грлу (m ³) ²	Количина биогаза годишње (m ³) ³
Говеда	3.952	1,2	3.293,3	1,3	1.562.671
Свиње	40.937	6,0	6.822,8	1,5	3.735.483
Овце	9.777	8,0	1.222,1	1,4	624.493
Козе	2.167	10,0	216,7	1,4	110.734
Живина	269.124	300,00	897,1	2,0	654.883
УКУПНО, m³					6.688.264

¹ Попис пољопривреде 2012.

² Потенцијали биомасе у општини Чајетина, студија, 2014.

³ Производ броја условних грла и количине биогаза дневно по условном грлу помножено са бројем дана у години.

Извор: Обрачун аутора, ИЕП, Београд, 2016.

II Енергија сунца. Поред биомасе, на територији Смедерева значајан ОИЕ представља и енергија сунца. Просечно сунчево зрачење у Србији је за око 40% веће него у земљама ЕУ, а у односу на укупан потенцијал ОИЕ у Србији сунчева енергија чини око 16,7%. У Смедереву средња годишња сума енергије глобалног зрачења на хоризонталну површину износи 3,93 kWh/m², при чему је највећа средња дневна сума енергије глобалног сунчевог зрачења највећа у јуну (6,30kWh/m²) и јулу (6,50kWh/m²), а најмања у децембру (1,10kWh/m²), односно јануару (1,45kWh/m²). Овај сунчев потенцијал може се искористити њеним претварањем у топлотну, односно електричну енергију, инсталирањем соларних уређаја у домаћинствима, индустрији и пољопривреди. Искоришћавање сунчеве енергије може се вршити и путем фасадних фотонапонских система, који се могу уградити у фасадну структуру, од великих зграда до аутобуских стајалишта и сл (Коришћење соларне фотонапонске енергије у Србији, Jefferson Institute, децембар 2009). Искоришћавање овог вида енергије у Смедереву постоји и представљено је појединачним иницијативама које се сведе на

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

популаризацију употребе овог вида енергије и инсталацију соларних плоча на породичне куће и пословне објекте, углавном у циљу загревања санитарне воде²³. Уградња соларних плоча за добијање топле воде и догревање просторија примењена је и у објектима вртића „Пчелица“ у градској месној заједници Папазовац и ОШ „Др Јован Цвијић“ у градској месној заједници Ладна Вода. Такође, у пољопривреди, фотонапонске пумпе за воду могу се користити за наводњавање пољопривредних култура на отвореном или у заштићеном простору, за пуњење појила за животиње водом и сличне намене, а с обзиром да је ово подручје развијене пољопривреде, коришћење сунчеве енергије би могло да нађе ширу примену управо у овом сектору. Наиме, употребом уређаја који користе сунчеву енергију за рад пумпи у циљу наводњавања пољопривредних површина значајно се могу смањити трошкови пољопривредне производње²⁴.

III Енергија ветра. У погледу коришћења енергије ветра, подручје града Смедерева одликује се великом учесталошћу појаве и снажном јачином кошава, те је потребно сагледати да ли постоје локације погодне за изградњу ветрогенератора, као додатног извора енергије на овом подручју (http://www.smederevo.org.rs/Print-Smederevo_69_lat). За сада, овакав начин производње енергије на подручју Смедерева не постоји.

IV У погледу геотермалне енергије, постоји теоријска могућност употребе налазишта термалних вода у Југову, међутим истраживања у овом смислу су рађена пре више од двадесет година, тако да су потребна нова и детаљнија истраживања ових вода с аспекта употребе као извора енергије.

V Нема података о потенцијалима коришћења *енергије малих хидроелектрана* на подручју града Смедерева.

1.3.7. Заштита животне средине, биодиверзитета и предела

Квалитет животне средине на територији града Смедерева представља веома сложено питање, с обзиром да је присутно изражено и континуирано загађивање свих медијума животне средине, а решавање овог проблема захтева компромис свих страна које учествују у стварању и решавању еколошких проблема на овом подручју. Железара у Смедереву спада међу најзначајније загађиваче ваздуха индустријског порекла у Србији, те је Смедерево (због Железаре, депонија сировина) једно од најугроженијег подручја („hot spots“) у Републици са аспекта животне средине (Службени гласник Републике Србије, бр. 88/2010).

²³ Организација манифестације «Европски дани сунца у Смедереву», од стране фирме DanoneSolar, произвођача соларне опреме са седиштем у Београду и производним погоном у Смедереву и генералног дистрибутера и заступника немачке компаније GRAMMERSOLAR за Србију (DanoneSolar, линк: <http://www.danonesolar.co.rs/>).

²⁴ У циљу анализе оправданости и одрживости примене соларне енергије у пољопривреди у току 2015. године урађена је студија „Техно-економски аспекти примене обновљивих извора енергије и мобилних роботизованих соларних електро-генератора у пољопривреди“, у оквиру пројекта МПЗЖС. Ова студија је показала да је капацитет анализираних соларних генератора сасвим довољан да задовољи уобичајене захтеве корисника и потисне из употребе „прљаве“ конвенционалне агрегате за наводњавање на бензин и дизел гориво, да с обзиром да је уређај покретан/преносив, као и да је наводњавање електричном енергијом из соларног генератора вишеструко исплативије у односу на наводњавање помоћу пумпи које раде на фосилна горива.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Квалитет ваздуха. Највећи проблем у погледу загађености околине представља загађење ваздуха узроковано индустријским активностима, пре свега радом Железаре у насељу Радицац. Поред овог фактора, остали загађивачи ваздуха укључују и несанитарну градску депонију, као и велики број дивљих депонија, саобраћај дуж главних путева, индустрију лоцирану у индустријској зони Годоминско поље, котларнице и индивидуална ложишта.

Ваздух на територији града Смедерева сврстан је у последњу, трећу категорију квалитета (прекомерно загађен ваздух), а главни разлог овоме је изузетно висока концентрација прашкастих материја, која вишеструко превазилази законом прописане вредности. Поред прашкастих материја, проблем представљају и високе вредности бензо-а-пирена, арсена и никла (Службени лист града Смедерева бр.7/2015). У ваздуху је присутна и повећана концентрација полена амброзије и других биљних врста, што је такође значајно с аспекта заштите здравља становништва, с обзиром да прашкасте материје у синергистичком дејству са алергеним поленом могу да имају још јаче негативно дејство на дисајне органе²⁵.

Проблем изразите концентрације прашкастих материја у ваздуху угрожава не само здравље локалног становништва, већ и пољопривредну производњу, јер ове материје константно падају и таложу се на површини биљака. Овај проблем је посебно изражен у насељу Радицац. Међутим, преношењем ваздушних маса, ове честице се у великој мери преносе на околна насеља и далеко ван граница Смедерева.

Концентрације загађујућих материја у ваздуху се континуирано прате на аутоматским мерним станицама, које представљају део државне мреже станица за праћење квалитета ваздуха²⁶. Мерења квалитета ваздуха показују да од укупног броја дана у току године чак 133 дана имају прекорачење дневних граничних вредности за прашкасте материје PM_{10} (Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији 2014. године). Висока концентрација поменутих материја у ваздуху забележена је и у зимском и у летњем периоду, али знатно више у зимском, што говори да су најзначајнији извори честица индустрија, индивидуална ложишта и саобраћај. У циљу унапређења квалитета ваздуха наставиће се програм мониторинга квалитета ваздуха, донети План квалитета ваздуха у складу са Законом о заштити ваздуха и загађивачима, који имају обавезу прибављања интегрисане дозволе, наложити исту.

Квалитет вода. Велики еколошки проблем на територији града Смедерева представља пијаћа вода, и то са два аспекта: непотпуна покривеност градском водоводном мрежом (свега 63,7% укупне територије града Смедерева покривено је градском водоводном мрежом) и незадовољавајући квалитет воде за пиће. Изворска вода са јавних чесама која не пролази третман пречишћавања, а користи се за пиће, није исправна у погледу физичко-хемијских параметара, као ни у погледу микробиолошких параметара

²⁵ Мерење концентрације полена на територији града Смедерева, извештај за период 18.VII - 24.VII 2012, Лабораторија за палинологију, Универзитет у Новом Саду.

²⁶ У оквиру државне мреже аутоматских станица за мониторинг загађености ваздуха на територији града Смедерева активно раде две станице: Смедерево Центар и Смедерево Царина. Државном мрежом мерних станица за контролу квалитета ваздуха на којима се мере основне загађујуће материје (чађ, сумпор-диоксид, азот диоксид и таложне материје) обухваћена је и локација «Гимназија» у центру града, где је највећа густина насељености. Испитивање ради Завод за јавно здравље Пожаревац, као овлашћена превентивна здравствена установа. Програмом контроле квалитета ваздуха на територији града Смедерева дефинисано је мерење садржаја тешких метала (олово, арсен, кадмијум, никл) у суспендованим честицама PM_{10} и садржај полицикличних ароматичних угљоводоника (РАН) у суспендованим честицама PM_{10} (бензо(а)пирен).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

исправности. Ситуација није иста на свим локацијама, али у већини случајева не постоји микробиолошка и/или физичко-хемијска исправност (повећана концентрација амонијака, повећана електропроводљивост, повећана рН, повећана концентрација нитрата). Контролу квалитета пијаће воде врши Завод за јавно здравље Пожаревац, са укупно 24 чесме на територији града Смедерева (Извештај о прегледу воде из јавних чесама у општини Смедерево у новембру 2015. године). У циљу решавања проблема са снабдевањем и квалитетом пијаће воде почело се са изградњом фабрике воде у месту Шалинац.

Квалитет површинских вода такође је незадовољавајући. Мерења квалитета површинских вода на станицама у овом подручју показала су да велики број параметара квалитета површинских вода има вредности које реке сврставају у другу, па чак и трећу категорију квалитета (Табела 4 у Анексу). Ниска концентрација раствореног кисеоника, висок БПК₅ и ХПК указују на значајну загађеност органским и неорганским материјама. Проблем представљају и повећане концентрације тешких метала, поготово у погледу гвожђа и бакра. Узрок овакве ситуације су отпадне воде из индустријске зоне, као и комуналне отпадне воде које се директно без третмана испуштају у реке. На тај начин не погоршава се само квалитет површинских вода, већ и квалитет вода у подземним извориштима.

Квалитет земљишта. Резултати хемијске анализе земљишта спроведене у току 2015. године показала су да се рН вредност пољопривредног земљишта на посматраним локацијама у Смедереву креће од 6,8 до 7,8 (неутрална до алкална земљишта), што је повољно с аспекта пољопривредне производње, поготово гајења воћа. Садржај хумуса у пољопривредном земљишту креће се од 2,6 до 3,4%, што указује да су у питању средње до доста хумусна земљишта. Садржај хумуса је од изузетног значаја за пољопривредну производњу, јер доприноси стварању повољне структуре, везивању воде и хранљивих материја неопходних биљкама за раст и развиће (Табела 5 у Анексу).

На подручју Смедерева, највећи део обрадивих површина је под традиционалном обрадом, док се мали део, односно свега око 1.785 ха, обрађује тзв. заштитном обрадом. Конзервацијска обрада земљишта је од великог значаја за чување плодности земљишта, јер спречава збијање земљишта и квариће његове структуре. Активности спроведене на територији Смедерева у погледу конзервације земљишта укључују конзервацију озимим усевима (8.210 ха), биљним остацима (186 ха) и заштитним усевима (16,22 ха).

Висок ниво подземних вода и периодична плавлена терена представљају потенцијални извор забаривања и заслањивања земљишта. Вишегодишња примена пољопривредне механизације узрокује појаву сабијања земљишта и смањен степен инфилтрације воде, односно смањење растреситости тла и елиминацију сувишне воде. Подручје Смедерева одликује се појавом *флувијалне ерозије* која односи површински слој земљишта и доводи до одроњавања делова обала. *Мали проценат површина под шумама* указује и на присуство солске ерозије и потребу формирања ветрозаштитних појасева.

Један од изузетно великих проблема на подручју Смедерева представљају *бројна клизишта*. Најугроженије је подручје које гравитира ка Дунаву, где су седименти слабо повезани и где постоји стално подсецање и одношење акумулираног материјала радом Дунава и нарушавање стабилности клизне масе, услед чега је стално присутан клизни процес. Клизашта се јављају како у ужем градском подручју, тако и у широј околини. Клизашта у ужем градском подручју активирана су изградњом инфраструктурних

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

објеката и засецањем клизишних маса механичким радом Дунава. У широј околини Смедерева клизишта се јављају у сливу Раље и Коњске реке (Ревизија локалног еколошког акционог плана, синтезна студија, 2013). Већа клизишта представљају перманентан проблем укупног функционисања града, јер угрожавају путну инфраструктуру, стамбене и индустријске објекте, систем водовода и канализације итд.

Постоје бројни извори загађивања земљишта на овом подручју, а они укључују индустријска постројења, воде за наводњавање неодговарајућег квалитета, саобраћај дуж фреквентних саобраћајница, градска и дивље депоније и посебно значајна са аспекта пољопривредних активности, неадекватна пољопривредна пракса.

Неадекватна пољопривредна пракса подразумева нерационалну примену средстава за заштиту биља и минералних ђубрива. Према подацима Пописа пољопривреде 2012. (подаци за ниво насеља), од укупног броја пољопривредних газдинстава на територији града Смедерева око 83% газдинстава употребљава неки вид ђубрења за одржавање плодности земљишта²⁷. Међутим, највише се употребљава минерално ђубриво, док се на знатно мањим површинама употребљава ђубриво органског порекла (стајњак или осока). Истовремено, од укупне површине пољопривредног земљишта, чак 79% површине третира се средствима за заштиту биља (Попис пољопривреде 2012., подаци за ниво насеља). Минерална ђубрива и хемијска средства за заштиту биља могу да буду узрок повећања концентрације тешких метала у пољопривредном земљишту, што се одражава негативно на квалитет пољопривредних производа.

Од укупно 15 анализираних локација (Службени лист града Смедерева број 5/2015) концентрација тешких метала у висини која угрожава функције земљишта присутна је на шест локација²⁸:

- Бензинска станица „НИС Петрол“ - Царина – бакар у концентрацији која угрожава основне функције земљишта (непољопривредно земљиште);
- Водоизвориште Шалинац код водоторња – никл у концентрацији која угрожава основне функције земљишта (непољопривредно земљиште);
- Вртић “Пчелица“ Папазовац – бакар у концентрацији која угрожава основне функције земљишта (непољопривредно земљиште);
- Јавна чесма код ОШ „Ј.Ј.Змај“ - бакар у концентрацији која угрожава основне функције земљишта (непољопривредно земљиште);
- Осипаоница – преко пута рециклажног центра „Рајчетов“ - бакар у концентрацији која угрожава основне функције земљишта (непољопривредно земљиште);
- Пољопривредно земљиште иза Шалиначког језера - бакар у концентрацији која угрожава основне функције земљишта (*пољопривредно земљиште*).

У свим осталим случајевима анализе земљишта постоји прекорачење минимум једног анализираних параметра изнад дозвољених граничних вредности. Иако у овим случајевим нису угрожене основне функције земљишта, може се констатовати да је на

²⁷ Од укупног броја пољопривредних газдинстава свега 9,37% радило је анализу земљишта.

²⁸ Програм праћења квалитета земљишта на територији града Смедерева обухвата узимање узорака земљишта са укупно 15 локалитета пољопривредног земљишта (у близини индустријске зоне, депоније, фреквентних саобраћајница, подручја где се одвија баштенска и њивска производња поврћа) и непољопривредног земљишта из урбане зоне. Параметри који се анализирају обухватају: полихлороване бифениле (PCB), полицикличне ароматичне угљоводонике (ПАН), пестициде, микроелементе и тешке метале (Pb, Cu, Cr, Ni, Cd, As, Hg i Zn).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

посматраним локацијама земљиште у одређеној мери деградирано. Анализа степена загађености земљишта на територији града Смедерева показала је да непољопривредно земљиште на анализираним локалитетима садржи повећане концентрације тешких метала (Cu, Ni, Zn, Cr, Cd, Pb), док пољопривредно земљиште садржи повећане концентрације тешких метала (Cd, Ni, Zn, Cu). Повећана концентрација бакра и никла у земљишту може бити последица специфичности геохемијског састава површинског слоја тла на посматраном подручју, али се не може искључити ни потенцијални антропогени утицај на ову појаву.

Биодиверзитет. Предела присутни на територији града Смедерева укључују природи блиске пределе (заштићена подручја) и преовлађујуће урбане, субурбане и култивисане пределе. Природи блиски предела подразумевају неколико законом заштићених природних добара: један строги резерват природе (Шалиначки луг), четири специјална резервата природе (Саставци, На Букви, Годомин и Ђелије) и четири споменика природе (Карађорђево дуд и три храста лужњака) (Табела 20).

Иако је површина ових предела (24,36 ха) мала у односу на укупну површину Смедерева (чини свега око 0,05% укупне територије), оно се одликује значајним бројем дивљих врста, од којих су многе аутохтоне. С обзиром да ова подручја представљају једине остатке некадашњих аутентичних природних система и да се карактеришу значајно већим биодиверзитетом у односу на агро-екосистеме, неопходно је строго поштовати њихову законску заштиту.

Табела 20. Заштићена природна добра на територији града Смедерева

Ред. бр.	Заштићена природна добра	Статус заштите	Катастарска општина	Повр. (ха)
1.	Шалиначки луг	строги природни резерват	Шалинац	19,12
2.	Саставци	специјални резерват	Сеоне	1,61
3.	На Букви	специјални резерват	Бадљевица	0,67
4.	Годомин	специјални резерват	Скобаљ	1,76
5.	Ђелије	специјални резерват	Мало Орашје	1,20
6.	Карађорђево дуд	споменик природе	Смедерево	-
7.	Храст лужњак	споменик природе	Раља - у кругу "Сартида"	-
8.	Храст лужњак	споменик природе	Михајловац - "Долово"	-
9.	Храст лужњак	споменик природе	Смедерево - "Платнара"	-

Извор: Заштићени природни ресурси, http://www.smederevo.org.rs/OpstinaSmederevo-Zasticeni-prirodni-resursi_146_lat.

По питању *заштите генетичких ресурса у пољопривреди*, на подручју града Смедерева негују се *аутохтона сорта винове лозе Смедеревка* (Слика 4) и *аутохтона раса овце Липска овца* (Слика 5).

Смедеревка је аутохтона балканска сорта винове лозе (поједини аутори сматрају је и као домаћу аутохтону сорту) из групе Pontica, подгрупе Balcanica. Гаји се и у Бугарској, Руској Федерацији, Молдавији, Македонији, Грчкој, Турској²⁹. Код нас се гаји у свим виногорјима, а од ове старе беле сорте гроздја производе се стона, али и квалитетна вина и дестилати. Изузетно је значајно да се ова високо приносна сорта у наредном периоду очува, јер представља значајно локално обележје и део културног наслеђа.

²⁹ Биљана Николић, дипл.инж.пољ, ПССС Смедерево, Атлас сорте винове лозе, линк: <http://agroinfotel.net/sorta-smederevka-kvalitetno-grozde-i-vino/> датум приступа, 05.01.2016.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Површине под *Смедеревком* значајно су смањене последњих година због проблема у пласману грожђа (изазваног одласком у стечај предузећа „Годомин“). Према подацима ПССС „Смедерево“, ова сорта винове лозе тренутно је заступљена на око 40% укупних површина винограда у Смедереву, при чему је на газдинствима која се не баве производњом вина ова заступљеност и већа, а на газдинствима која имају винарије значајно мања (мада са приметном тенденцијом раста површина код једног броја газдинстава).

Слика 4. Сорта винове лозе Смедеревка

Извор: <http://agroinfotel.net/sorta-smederevka-kvalitetno-grozde-i-vino/>

Липска овца је угрожена аутохтона раса оваца (сој праменке), чије је природно станиште подручје Смедерева³⁰. Реон распрострањања ове овце је територија између Смедерева, Пожаревца и Младеновца, а на подручју Смедерева ова раса заступљена је највише у насељима *Липе, Осипаоница, Лугавчина, Радинац*. Према подацима ПССС „Смедерево“, укупан број грла ове расе оваца на територији Смедерева је око 350 (уматичена грла), а свега око неколико пољопривредних газдинстава гаји ову расу овце.

Слика 5. Липска овца

Извор: <https://farmia.rs/Blog/rasa-ovaca-lipska-pramenka>

Липска овца настала је непланским укрштањем са другим овцама (сихијском селекцијом на бази емпирије, коју су земљорадници створили непланским одабирањем). Укрштањем и доместикацијом добијена је овца са бољом производњом млека у односу на друге праменке. Ова овца је сврстана у анималне генетичке ресурсе јер има велику отпорност према лошим условима одгајивања, као и према одређеним болестима и поремећајима. Спада у групу средње крупних праменки. Плодност липске овце је веома велика и у просеку од 100 оваца добије се 130 јагањаца. Просечна маса тела одраслих женских грла износи 55-60 кг, а овнова 75-85 кг, мада је све више

случајева већих телесних маса, што се објашњава побољшањем услова одгајивања и селекције (*Пропагандни материјал са манифестације „Сабор хармоникаша“, Лугавчина 2016*).

Напори да се очува овај генетички ресурс на *локалном нивоу*, између осталог, подразумевају одржавање манифестације „*Пастирски дани*“ у насељу Липе (од 2016. године ова манифестација се одржава у МЗ Лугавчина). Подстицајне мере државе стварају повољну климу за повећање броја грла ове овце и регистрацију већег броја

³⁰ Центар за очување аутохтоних раса, http://www.cepib.org.rs/?page_id=163, датум приступа, 05.01.2016 .

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

пољопривредних газдинстава као одгајивача аутохтоних раса домаћих животиња³¹. Ипак, веће активности пољопривредника на овом плану зависиће од финансијских могућности за куповину стада, од понуде ових оваца на тржишту (могућности набавке грла), од поседовања адекватних објеката, простора за испашу и сл.

Са аспекта очувања постојећих сорти пољопривредних култура и спречавања генетичког загађења важно је истаћи да је град Смедерево 2013. године потписао декларацију „Ми не желимо ГМО на нашој територији!“ и тако истакао свој став по питању генетички модификованих организама у пољопривреди (Службени лист града Смедерева број 3/2013). Овим се Град јавно изјаснио и обавезао да неће дозволити узгајање, нити ширење генетички модификованих организама на својој територији и да ће едуковати и информисати пољопривредне произвођаче и јавност по свим питањима везаним за генетички модификоване организме.

---

³¹ На републичком нивоу, пољопривредним газдинствима су расположива средства по основу одрживог руралног развоја, по програму мера за очување животињских генетичких ресурса (услов је да су пољопривредна газдинства регистрована, да су активна и да су уписана у Регистар аутохтоних раса домаћих животиња), у износу од 4.500 динара по грлу (Службени гласник РС, број 83/2013, 35/15 и 28/16), као и директна плаћања по основу Уредбе о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2016. (Службени гласник РС, број 8/16) у износу од 7.000 динара по грлу за квалитетне приплодне овце и 2.000 динара по грлу за тов јагњаци.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

1.4. РАДНИ ПОТЕНЦИЈАЛ У ПОЉОПРИВРЕДИ И ТРАНСФЕР ЗНАЊА И ИНОВАЦИЈА

1.4.1. Основне карактеристике домаћинства

Према подацима Пописа становништва, домаћинстава и станова у Републици Србији, 2011. на подручју Смедерева је укупно 34.909 домаћинстава³², од којих је:

- у **градском насељу** Смедерево 21.657 домаћинстава (**62%**);
- у **осталим насељима** је 13.252 домаћинства (**38%**), а највећи број је у насељима Радинац (1.739), Осипаоница (1028), Липе (900), Лугавчина (882), Враново (835), Михајловац (809).

Упоредним прегледом броја домаћинстава на територији Смедерева (у периоду 1981-2011)³³, примећује се:

- стални раст броја домаћинстава у градском насељу;
- у **руралним и периурбаним насељима приметан је пад броја домаћинстава једино у периоду 2011/2002. (од 3,3%)**, када је дошло до пада броја домаћинстава у свим насељима, осим у следећих седам: Водањ, Сеоне, Вучак, Биновац, Радинац, Ландол и Петријево. **Највећи пад броја домаћинстава** имају насеља Кулич (27,5%) и Раља (25,8%), а пад од 10,9% до 16,7% бележи се и у насељима Мала Крсна, Шалинац, Мало Орашје, Бадљевица, Осипаоница.

Просечан број чланова домаћинстава је 2,95 у градској средини и 3,32 у осталим насељима. Највећи број домаћинстава и у једној, и у другој средини има два члана.

Структура домаћинстава у осталим насељима Смедерева (руралним и периурбаним), према изворима прихода, указује да највећи проценат домаћинстава (**35,5%**) **има мешовите изворе прихода**. Следе она са **пензијама (26,2%)** и домаћинства са **непољопривредним изворима (20,6%)**. Само **пољопривредне изворе прихода има 6,0%** домаћинстава или њих 797, а без прихода је 3,4% домаћинстава.

Према подацима Пописа пољопривреде 2012. године, породична пољопривредна газдинстава (ППГ) у Смедереву чине више од половине (53,4%) домаћинстава у осталим насељима (Табела 21). Податак да је у односу на Републику овај проценат нижи, може се објаснити тиме да већи број домаћинстава у руралним и периурбаним насељима Смедерева нема пољопривредно земљиште, не испуњава услове за регистрацију пољопривредног газдинства или је везано за пословање у Граду (ово потврђују и подаци о изворима прихода домаћинстава у осталим насељима).

Табела 21. Број домаћинства у осталим насељима и број ППГ, 2011-2012.

Република/ЈЛС	Домаћинства у осталим насељима, 2011.	Пољопривредна газдинства (ПГ), 2012. ¹		Удео ППГ у броју домаћинстава у осталим насељима (%)
		Укупно	ППГ	
Р. Србија	954.020	631.552	628.552	65,9
Смедерево	13.252	7.107	7.075	53,4

¹ Дата су за сва насеља.

Извор Попис становништва, домаћинстава и станова у 2011. и Попис пољопривреде у 2012. години, РЗС.

³² Према методологији пописа РЗС, домаћинство може бити свака породична или друга заједница лица која заједно станују и заједнички троше своје приходе за подмиривање основних животних потреба.

³³ Поређењем броја домаћинстава у десетогодишњим периодима Пописа становништва, домаћинстава и станова у Републици Србији (2011/2002, 2002/1991 и 1991/1981).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

1.4.2. Породична пољопривредна газдинстава

Према методологији Пописа пољопривреде 2012., под породичним пољопривредним газдинством подразумева се свака породична или друга заједница лица која заједно станују и заједнички троше своје приходе за подмиривање основних животних потреба (укључујући и самачко домаћинство), чији се чланови (један или више) баве пољопривредном производњом, било као примарном било као секундарном активношћу, која има јединствено управљање, заједнички користи средства за производњу (земљиште, машине, објекте) и рад својих чланова, чији је носилац физичко лице и при томе:

- обрађује – користи 50 и више ари пољопривредног земљишта на којем обавља пољопривредну производњу, без обзира на то да ли је та производња намењена тржишту или не, или
- обрађује – користи мање од 50 ари пољопривредног земљишта, али обавља интензивну ратарску, воћарску, виноградарску, повртарску производњу и производњу цвећа (укључујући производњу под стакленицима и пластеницима), производњу печурака и сточарску производњу, односно обавља пољопривредну производњу која је намењена тржишту, или
- на дан 30. септембра 2012. гаји најмање: – два грла говеда, или – једно грло говеда и два грла ситне стоке (свиња, коза, оваца – заједно), или – пет грла оваца или пет грла коза, или – три грла свиња, или – четири грла ситне стоке (свиња, коза, оваца – заједно), или – 50 комада живине, или – 20 пчелињих друштава.

Према подацима Пописа пољопривреде 2012., у Смедереву је евидентирано 7.107 пољопривредних газдинстава (ПГ), од чега је **7.075 породичних пољопривредних газдинстава** (ППГ) или 99,5% њиховог укупног броја.

Посматрано по насељима, број ППГ највећи је у **Михајловицу, Липама, Осипаоници и Лугавцини**, где је лоцирана скоро трећина свих ППГ у Смедереву. Наведена насеља су уједно и површински највећа, а самим тим спадају и међу најзначајнија за пољопривредну производњу.

Према интерним подацима Управе за аграрна плаћања Републике Србије на подручју града Смедерева у 2015. години (стање на дан 28.12.2015.) регистровано је 2.709 активних ПГ, у оквиру којих је 2.686 активних ППГ, који чине 38% од броја ППГ обухваћених Пописом пољопривреде 2012.

Посматрајући ПГ према типу пољопривредне производње (Попис пољопривреде 2012., интерни подаци РЗС), закључује се да су у Смедереву доминантна **мешовита газдинства** (као и на нивоу Р. Србије), с обзиром да више од половине пољопривредних газдинстава (51%) припада једној од три мешовите групе пољопривредних газдинстава:

- газдинства за мешовиту биљну и сточарску производњу (33%).
- газдинства за мешовиту биљну производњу (11%);
- газдинства за мешовиту сточарску производњу (7%).

Посматрајући ПГ према економској величини (на основу података Пописа пољопривреде 2012., интерни подаци), може се за уочити да је просечна економска снага пољопривредног газдинства на територији града Смедерева 4.189 евра, што је ниже у односу на ниво Републике (Табела 22).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Табела 22. Економска величина ППГ на нивоу Републике Србије и града Смедерева, 2012.¹

	ППГ, број	Бруто вредност пољопривредне производње, у еврима	Просечна економска вредност по ППГ, у еврима
Р. Србија	631.552	3.750.787.328	5.939
Град Смедерево	7.107	29.768.014	4.189

¹ Економска величина газдинства је новчана бруто вредност свих пољопривредних производа који се производе на газдинству по цени произвођача, изражена у еврима.

Извор: Цвијановић, Субић, Параушић Весна (2014): Пољопривредна газдинства према економској величини и типу производње у Републици Србији и интерни подаци РЗС Србије.

Како је у Смедереву у структури пољопривредних газдинстава чак 99,5% ППГ, наведени подаци за тип производње и економску величину, који се односе на сва ППГ (породична газдинства, правна лица и предузетнике), могу се сматрати одговарајући и за анализу ППГ.

Користећи податке Пописа пољопривреде 2012. у наставку се даје кратка анализа ППГ према површини КПЗ, образовној и старосној структури, по броју чланова газдинстава и другим показатељима радне снаге на газдинству.

Коришћено пољопривредно земљиште (КПЗ). Од укупно КПЗ на подручју града Смедерева, 97% или 25.710 ха налази се у власништву ППГ, што је знатно више у односу на просек Србије (где је ово учешће 82%). С друге стране, у Смедереву је просечно 3,8 ха КПЗ по ППГ, што је знатно мање у односу на републички просек (Табела 23).

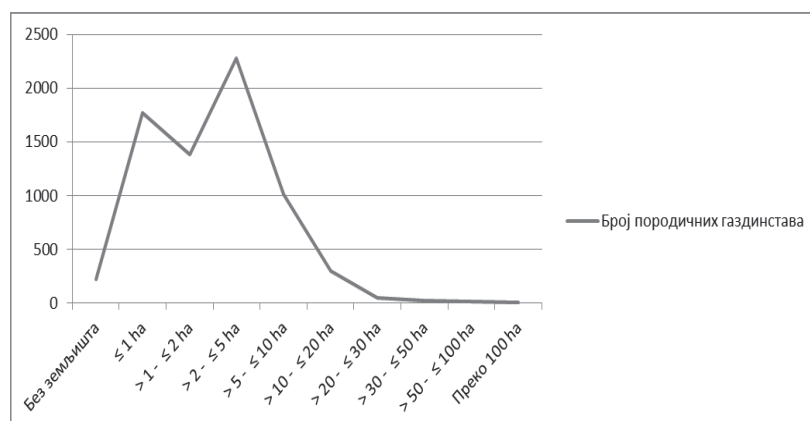
Табела 23. КПЗ породичних пољопривредних газдинстава у Р. Србији и Смедереву, 2012.

	КПЗ, ха ¹	Број ППГ са КПЗ	Просечно КПЗ по ППГ, ха
Република Србија (без К и М)	2.825.068	619.141	4,6
Град Смедерево	25.710	6.851	3,8

¹ КПЗ чини: пољопривредно земљиште на окућници, оранице и баште, стални засади, ливаде и пашњаци које газдинство обрађује/користи.

Извор: Попис пољопривреде 2012: Пољопривреда у Р. Србији, књига 1, РЗС Србије, 2013., и база Пописа пољопривреде 2012 РЗС Србије, <http://popispoljoprivrede.stat.rs>.

Графикон 1. ППГ у Смедереву према величини КПЗ у пољопривредној 2011/2012. години

На графикону број 1, приказано је да је највећи број ППГ на подручју града Смедерева, у пољопривредној 2011/2012. години користило пољопривредно

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

земљиште величине од 2 до 5 хектара (32% укупног броја ППГ у Смедереву). Графикон показује да са повећањем површине КПЗ по ППГ долази до смањења броја газдинстава, а колико је уситњен посед најбоље одсликава податак да у Смедереву 76% ППГ има посед до 5 ха.

Анализирано по насељима (интерни подаци РЗС), **највећа површина КПЗ по ППГ** (преко 5 ха по ППГ) је у насељима Шалинац (6,3 ха), Кулич (6,2 ха), Добри До (5,5 ха) и Липе (5,4 ха), а **најмања** (испод 2 ха по ППГ) у насељима Радинач и Смедерево (по 1,6 ха), Вучак (1,7 ха) и Петријево (1,8 ха).

Радна снага на газдинству. Према подацима Пописа пољопривреде 2012. (ниво насеља), на нивоу Смедерева укупно ангажована радна снага на ППГ је 15.962 лица. У структури укупно ангажоване радне снаге најзначајније је учешће:

- носилаца газдинстава који су обављали пољопривредну активност (укупно 6.964 или 44%);
- осталих чланова породице и рођака носилаца газдинства (4.919 или 31%);
- супружника носилаца газдинства (4.065 или 25%);
- учешће стално запослених је на занемарљивом нивоу (њих 14 или свега 0,09%).

Исказивање укупно ангажованог рада на газдинствима, преко броја **годишњих радних јединица (ГРЈ)**³⁴, пружа поуздану основу за тумачења о различитим аспектима радног ангажовања у пољопривреди.

Укупан број ГРЈ на ППГ у Смедереву у 2012. години био је 6.955 (Табела 24). Када се овај број ГРЈ стави у однос према укупном броју чланова газдинстава (укључујући и носиоце) и лица стално запослених на газдинствима, може се закључити да је у просеку доступна радна снага на ППГ у Смедереву ангажована са 43,6% капацитета.

Табела 24. Ангажована радна снага на породичним пољопривредним газдинствима, 2012.

	ППГ, број	Радна снага на ППГ, број лица	ГРЈ ангажоване радне снаге	Степен ангажовања на пољоп. пословима (ГРЈ/ број лица)	Просечан број ГРЈ по газдинству
Република Србија	628552	1416349	618054	43,6	0,98
Београдски регион	33117	73558	30902	42,0	0,93
Подунавска област	19050	43597	16743	38,4	0,88
Град Смедерево	7075	15962	6955	43,6	0,98

Извор: Попис пољопривреде 2012, интерни подаци РЗС.

Већи степен ангажовања расположиве радне снаге на газдинству на пољопривредним пословима повезан је са производном структуром у којој доминирају радно интензивне гране (воћарство, виноградарство и повртарство), док ниска искоришћеност расположиве радне снаге упућује на радно екстензивни тип пољопривреде, мали посед, ниско продуктивну пољопривреду и остваривање додатних прихода из непољопривредних сектора или из других извора (Богданов, Бабовић, 2014).

Родна структура. Радна снага на ППГ је следеће родне структуре (Попис пољопривреде 2012.):

- 89% укупног броја носилаца газдинстава који су обављали пољопривредну

³⁴ Јединица мере која представља количину људског рада утрошеног за обављање пољопривредне делатности на газдинству. Ова јединица представља еквивалент рада једног лица запосленог са пуним радним временом током читаве године: осам сати дневно, 225 радних дана (Попис пољопривреде 2012., РЗС).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

активност су мушкарци;

- 95% од укупног броја супружника носилаца газдинства су жене;
- 61% у структури осталих чланова породице и рођака носиоца газдинстава чине мушкарци.

Старосна структура. На подручју Смедерева у структури управника (менаџера) ППГ³⁵ највећи проценат њих је у старосној доби од 55-64 године (34%) и старости 65 година и преко (27%). Најмање је учешће управника старости до 24 године (0,6%). Оваква старосна структура је неповољна, али је још увек повољнија у односу на исти показатељ на нивоу Републике, где је највеће учешће менаџера старости 65 и преко 65 година и износи 32,9%.

Образовна структура укупног броја управника/менаџера на ПГ (7.107) на подручју града Смедерева приближна је републичком нивоу (Табела 25). Највећи број за ниво обучености има само **пољопривредно искуство стечено праксом (58,7%)**, а најмањи је број управника који има образовање из области пољопривреде. Свега њих 3,9% има завршену пољопривредну средњу школу, пољопривредну вишу школу или факултет или завршен курс из области пољопривреде.

Табела 25. Ниво обучености управника (менаџера) на пољопривредним газдинствима, 2012.

	Република Србија		Град Смедерево	
	Бр. лица	Структура, %	Бр. лица	Структура, %
Само пољопривредно искуство стечено праксом	378.940	60,0	4.170	58,7
Курс из области пољопривреде	4.270	0,7	45	0,6
Пољопривредна средња школа	16.120	2,6	155	2,2
Друга средња школа	191.591	30,3	2.358	33,2
Пољопривредна виша школа или факултет	8.992	1,4	79	1,1
Друга виша школа или факултет	31.639	5,0	300	4,2
Укупан број управника на ПГ	631.552	100,0	7.107	100,0

Извор: Попис пољопривреде 2012: Пољопривреда у Републици Србији, РЗС, књига II.

Да постоји жеља за усавршавањем и даљим образовањем у области пољопривреде говори податак Пописа пољопривреде 2012., да је током 2011/2012. године 300 менаџера пољопривредних газдинстава у Смедереву похађало курсеве у области пољопривреде. Ипак, овај број је изузетно мали у односу на укупан број менаџера ПГ и да би се постизали бољи резултати пословања и остварила већа примена нових технологија, неопходно је радити на побољшању образовања, како менаџера, тако и свих других лица која се баве пољопривредном производњом.

1.4.3. Трансфер знања и иновација

У сектору агробизниса едукација и саветодавство представљају значајне факторе модернизације пословања. У прилог овој констатацији треба навести потврђену чињеницу да улагање у саветодавство (и пољопривредна истраживања) доноси око 40% просечне стопе зараде, што је много више него друге инвестиције у пољопривредном развоју (Van den Ban, Hawkins, 1996).

У Србији се трансфер знања и иновација у области пољопривреде спроводи кроз систем формалног образовања, путем различитих врста обука организованих од стране

³⁵ Према подацима Пописа пољопривреде 2012., управника (менаџера) на ППГ је 7075, а од овог броја 97% менаџера је уједно и носилац ППГ.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

образовних и истраживачких установа и организација, ПССС-а, приватних привредних друштава, пројектних јединица, медија итд. (Службени гласник РС, бр. 85/2014). Постојеће научне и образовне институције у области пољопривреде имају релативно квалитетан кадар, који је постигао низ међународно препознатих и признатих резултата: нових сорти, раса и сојева, научних радова и техничких решења (Службени гласник РС, број 30/2016). Ипак, актуелни системи трансфера знања и иновација у Србији су недовољно ефикасни и не прате у довољној мери убрзане техничке и технолошке промене у сектору пољопривреде.

Смедерево се декларативно изјаснило да жели да буде инкубатор знања (Службени лист града Смедерева број 4/2010). У области пољопривреде и руралног развоја систем преноса знања и информација постоји, али све теже налази праву примену у пракси, због евидентног недостатка средстава (Службени лист града Смедерева број 3/2015).

Транфер знања и иновација у Смедереву реализује се посредством:

- ПССС „Смедерево“ у Коларима (слика 6), преко које се организују и реализују различити видови обука и саветовања пољопривредних произвођача³⁶. Ова стручно саветодавна служба спроводи акције бесплатног испитивања пољопривредног земљишта (годишњи капацитет лабораторије – 3.000-4.000 земљишних узорака), сузбијања амброзије на пољопривредном земљишту, акције калцификације киселог земљишта, издаје фитосанитарни сертификат (потребан за извоз воћа на тржиште Руске Федерације) и сл;
- Одсека за пољопривреду, који чини спрегу између пољопривредних произвођача, земљорадничких задруга и удружења, ПССС „Смедерево“ и МПЗЖС Републике Србије;
- Текстилно-технолошке и пољопривредне школе „Деспот Ђурађ”³⁷.

Слика 6. ПССС „Смедерево“, Колари

Извор: <http://psss.rs/page.php?19>

Према подацима Пописа пољопривреде 2012., број пољопривредних газдинстава која су користила услуге саветодавне службе у периоду 2011/2012. у Смедереву је био 1.405 (Попис пољопривреде 2012, ниво насеља). Ово је свега 20% од укупног броја пољопривредних газдинстава у Смедереву (7.107), али је више у односу на просек Републике Србије (17%). Посматрано по насељима, пољопривредна газдинства која су

³⁶ ПССС “Смедерево” обавља своју делатност на подручју Смедерева, Смедеревске Паланке, Велике Планае и Гроцке. Више о делатности видети <http://psss.rs/page.php?19>.

³⁷ Школа образује ученике у оквиру три подручја рада (<http://www.despot.edu.rs>): (а) пољопривреда, производња и прерада хране (ветеринарски техничар, пољопривредни техничар, прехранбени техничар, произвођач прехранбених производа, пекар, месар); (б) хемија и неметали (техничар за заштиту животне средине, хемијско-технолошки техничар); (в) текстилство и кожарство (техничар - моделар одеће, моделар одеће, модни кројач – оглед).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

највише користила услуге саветодавне службе евидентирана су у следећим насељима: Михајловцу (166), Друговцу (102), Суводолу (100) и Добром Долу (90).

Вероватно би трансфер знања и иновација био ефикаснији када би пољопривредници више користили рачунаре и интернет. Подаци Пописа пољопривреде 2012., ниво насеља, показују да је у периоду 2011/2012. само 151 газдинство користило раунар, што је свега 2% укупног броја пољопривредних газдинстава у Смедереву.

Градска управа града Смедерева континуирано реализује меру унапређења руралне економије „Трансфер знања и развој саветодавства“. Ова мера се спроводи кроз активности финансирања стручних саветовања/предавања и трибина, посета и учешћа пољопривредних произвођача на пољопривредним сајмовима, манифестацијама и изложбама, као и кроз подршку организовању бројних пољопривредно туристичких и сеоских манифестација на подручју града Смедерева. Током 2015. године из буџета Града за реализацију ове мере уложено је 2,3 милиона динара³⁸, а у 2016. планирана су средства од 2,4 милиона динара (Службени лист града Смедерева број 2/2016).

---

³⁸ Извештај о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја на територији града Смедерева за 2015. годину. Град Смедерево, број 320-37/2016-03, 12.02.2016

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

1.5. ПРОИЗВОДЊА И ТРЖИШТЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА

У погледу развоја и заступљености различитих типова примарне пољопривредне производње (пољопривредних праваца), територија града Смедерева, према интерним подацима Одсека за пољопривреду, може се условно поделити на тзв. шумадијски и моравски део (слика 7):

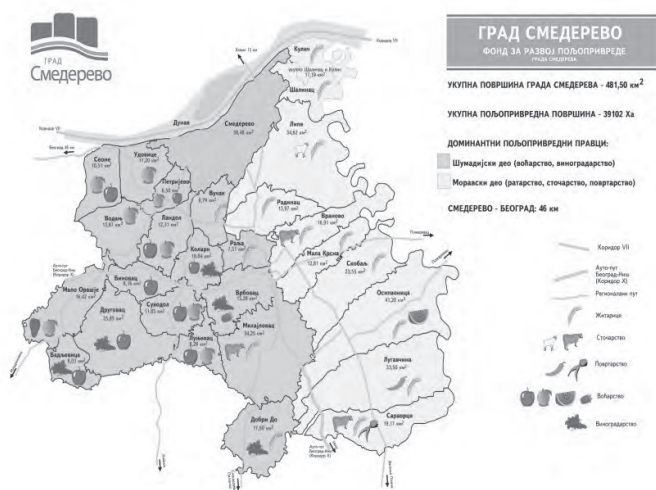
➤ Шумадијски део:

пољопривредна производња у највећем проценту умерена је на воћарску и виноградарску производњу. Овај део територије Града обухвата територије следећих насеља: Бадљевица, Биновац, Водањ, Врбовац, Вучак, Добри До, Друговац, Колари, Луњевац, Мало Орашје, Михајловац, Петријево, Раља, Сеоне, Суводол, Удовице, Ландол и Смедерево;

➤ Моравски део:

пољопривредне површине се користе за ратарску, повртарску и сточарску производњу. Чине га територије следећих насеља: Враново, Кулич, Липе, Лугавчина, Мала Крсна, Осипаоница, Радинац, Сараорци, Скобаљ и Шалинац.

Слика 7. Пољопривредни правци на територији града Смедерева

Извор: Град Смедерево, Одсек за пољопривреду, интерни подаци.

Према подацима Стратегије развоја пољопривреде на територији града Смедерева за 2008-2013. годину (Службени лист града Смедерева број 6/2008), најпогоднији климатски и земљишни услови за ратарско - повртарску производњу су подручја катастарских општина Сараорци, Лугавчина, Осипаоница, Скобаљ, Враново, Добри До, Михајловац, Шалинац, Липе, Кулич.

1.5.1. Ратарска производња

Ратарска производња у Смедереву анализирана је са становишта резултата Пописа пољопривреде 2012., података РЗС о производњи и приносима важнијих ратарских култура до 2012. године (након 2013. године РЗС не објављује податке о приносима и производњи у биљној и сточарској производњи за ниво ЈЛС), као и на основу Извештаја са одржаних састанака радних група за пољопривреду у просторијама Градске управе града Смедерева и ПССС „Смедерево“ у Коларима. Више видети и табеле 6 и 7 у Анексу.

Производња житарица. Према подацима Пописа пољопривреде 2012. године, ниво насеља, површине под *житарицама* у Смедереву заузимају 16.747 ха, што је **81,6%** укупне површине ораница и башта (20.514 ха). Производња житарица се доминантно

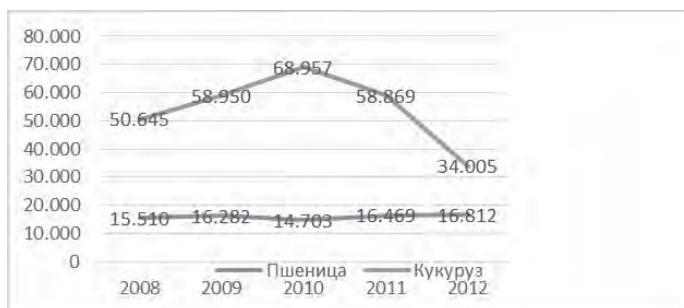
Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

одвија на сектору породичних пољопривредних газдинстава, а највеће површине житарица су у насељима Липе, Михајловац, Осипаоница, Лугавчина и Добри До (више од половине укупних површина под житарицама Смедерева је у овим насељима). У сетвеној структури површина под житарицама доминантно су заступљени **кукуруз** (8.340 ха или 50% површина под житарицама) **и пшеница** (7.202 ха или 43% површина под житарицама).

Производња житарица зависи од климатских услова, тако да су приноси (и обим производње) неуједначени у току посматраног периода (2008-2012.), а већа осцилација производње приметна је код кукуруза у односу на пшеницу (Графикон 2).

Према подацима РЗС, **просечан принос пшенице** у Смедереву остварен у 2012. години износи **3,9 т/ха** (3,8 т/ха на сектору привредних друштава и задруга и 4,0 т/ха за породична пољопривредна газдинства). Просечни принос привредних друштава и задруга на подручју Смедерева мањи је од приноса који је остварен на нивоу Републике Србије за овај сектор (5,3 т/ха), а просечан принос који је остварен на породичним газдинствима већи је од републичког просека за овај сектор (3,7 т/ха). Производња пшенице је праћена употребом већих количина минералних хранива, као и употребе тешке механизације за све производне процесе. За сетву пољопривредни произвођачи користе сопствено семе (које је добијено претходним циклусом производње, удео 40-50%), као и хибриде следећих семенских кућа: Институт за ратарство и повртарство (НС семе), хибриди Института ПКБ Агроекономик, Syngenta, Пионир, Лимаграин, KWS.

Графикон 2. Производња пшенице и кукуруза на територији Смедерева, у периоду 2008-2012. године (у тонама)

Извор: Општине и региони у Републици Србији (2009-2013), РЗС.

Производња кукуруза представља један од доминантнијих праваца производње житарица на подручју града Смедерева. Према подацима РЗС, просечан принос кукуруза који је остварен у 2012. години на пољопривредним површинама привредних друштава и задруга (2,7 т/ха) нижи је од републичког нивоа за овај сектор (3,7 т/ха), као и просечан принос на породичним газдинствима (2,3 т/ха), који је такође нижи од републичког нивоа за овај сектор (2,7 т/ха). Пољопривредни произвођачи за сетву у већем проценту користе семе домаћих семенских кућа (60%- 40% хибриди Института за Кукуруз "Земун Поље" + 20% хибриди Института за ратарство и повртарство Нови Сад), док се кроз остатак користе хибриди страних кућа: Syngenta, Пионир, Лимаграин, KWS.

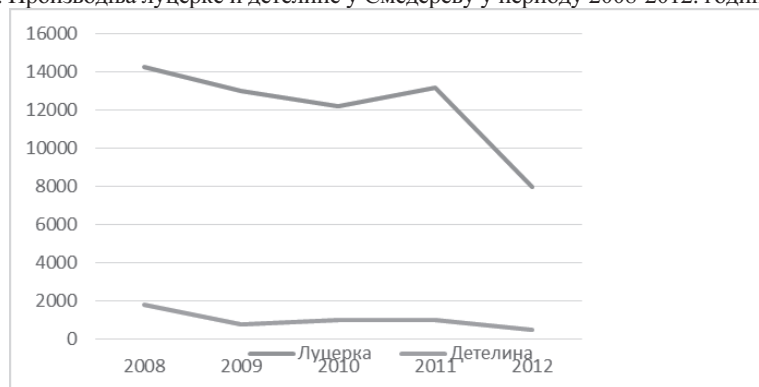
Производња крмног биља. Производња крмног биља важна је како за будући развој сточарске производње, тако и за очување природних ресурса. Након житарица, велику заступљеност у сетвеној структури Смедерева има управо крмно биље, које заузима **2035,2 ха или 9,9% површина ораница и баишта**. Назаступљенија производња крмног биља је у

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

насељима Михајловац (391,7 ха), Липе (282,4 ха), Добри До (212,9 ха), затим у насељима Лугавчина, Осипаоница, Сараорци, Скобаљ (где крмно биље заузима површину од 104 ха до 128 ха). У сетвеној структури, највеће површине се налазе под **луцерком** (1.188,9 ха – стари и нови засади) и **детелином** (749,6 ха), док се 85,48 ха налази под кукурузом за силажу.

С обзиром да као и свака производња на отвореном зависи од природних услова, тако и производњу крмног биља одликује неуједначени тренд у посматраном периоду од 2008-2012. године, као и смањење производње, с обзиром на пад сточног фонда (Графикон 3). Производњу луцерке у Смедереву карактерише сталан тренд опадања производње до 2012. године (у 2012. години производња луцерке је износила 7.987 тона, а просечан принос износио је 3,3 т/ха и био је нижи од оствареног просечног приноса на нивоу Подунавске области и републичког просека). Производњу детелине такође одликује тренд опадања, те је постигнут укупни принос у 2012. години (од 506 т) чак три пута мањи од оствареног обима производње у 2008. години. У 2012. години остварен је просечан принос од 1,6 т/ха, који је готово за два пута мањи од просечних приноса остварених на нивоу Подунавске области и Републике Србије.

Графикон 3. Производња луцерке и детелине у Смедереву у периоду 2008-2012. године

Извор: Општине и региони у Републици Србији (2009-2013), РЗС, Београд.

Производња индустријског биља³⁹, шећерне репе, кромпира и пасуља. Пописом пољопривреде 2012., ниво насеља, у Смедереву је производња ових култура заступљена на следећим површинама:

- Индустријско биље заступљено на површини од 793 ха, што је **3,9%** укупних површина ораница и башта. Производња индустријског биља заступљена је највише у насељима **Липе** (389 ха), **Осипаоница** (100 ха) и **Добри До** (97 ха) и ова три насеља чине 74% укупних површина под индустријским биљем у Смедереву. У сетвеној структури индустријског биља највеће површине се налазе под **сунцокретом** (567,6 ха), а највеће површине ове уљарице су у насељу Липе (255,7 ха);
- Нема евидентираних података о површинама **шећерне репе** (подаци су скривени)⁴⁰;

³⁹ Према методологији Пописа пољопривреде 2012., индустријско биље обухвата: дуван, хмељ, уљану репицу, уљану тикву, сунцокрет, соју, остало биље за производњу уља, биље за производњу текстилних влакана, лековито и ароматично биље, остало индустријско биље.

⁴⁰ У складу са Законом о званичној статистици и заштити индивидуалних података, ови подаци (са три или мање од три газдинства) су скривени, односно приказани словом „П“.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- **Кромпир** заузима 55,9 ха ораница или 0,27% површина ораница и башти, а највеће површине су у насељима Лугавчина, Сараорци и Скобаљ;
- **Пасуљ** заузима 23,1 ха (0,1% површина ораница и башти) и највећу заступљеност има на подручју насеља Шалинац, Липе, Кулич.

Динамика и обим производње индустријског биља, шећерне репе, кромпира и пасуља зависи од климатских услова за посматрану годину, али и тренутних тржишних потреба и оријентација пољопривредних произвођача. У анализираном периоду 2008-2012. година, према подацима РЗС (Општине и региони у Републици Србији, 2009-2013), даје се анализа кретања производње сунцокрета, шећерне репе, кромпира и пасуља за територију града Смедерева. Анализа указује да је код свих посматраних култура дошло до пада производње и просечних приноса:

- Производња **сунцокрета** опала је са 574 т у 2008. години (просечан принос 1,7 т/ха) на 165 т у 2012. (просечан принос износи 1,6 т/ха, што је ниже од просечног приноса који је остварен на нивоу Републике (2,2 т/ха));
- Производња **шећерне репе** са 694 тона у 2008. (просечан принос 18,3 т/ха), пала је на 560 тона у 2012. години (просечан принос 16 т/ха);
- Производња **пасуља** опала је са 812 т у 2008. (просечни принос 1,5 т/ха) на 246 т у 2012. (просечни принос износи 0,78 т/ха и нижи је од републичког нивоа који износи 0,8 т/ха);
- Производња **кромпира** опала је са 4836 тона у 2008. години (просечан принос 7,6 т/ха) на 3677 тона у 2012. (просечан принос износио је 6,6 т/ха и био је нижи од републичког приноса (7,7 т/ха)).

Пашњаци и ливаде. Према подацима Пописа пољопривреде 2012., ниво насеља, на територији Смедерева ливаде и пашњаци заузимају површину од 1077,2 ха, што је 4,1% КПЗ. Пољопривредна газдинства Михајловца, Луњевца, Друговца, Малог Орашја, Доброг Дола и Суводола располажу са 69,6% укупних површина под ливадама, а газдинства са подручја насеља Смедерево са 91,6% укупних површина под пашњацима на територији града Смедерева. У анализираном периоду 2008-2012. година, према подацима РЗС (Општине и региони у Републици Србији, 2009-2013):

- Производња са ливада⁴¹ бележи пад са 5.619 т у 2008. (просечни принос 1,7 т/ха), на 3.907 т у 2012. години (просечан принос 1,2 т/ха);
- Производња са пашњака је незнатно повећана са 447 т у 2008. (просечни принос 0,9 т/ха) на 459 тона у 2012. (просечни принос 0,8 т/ха).

Главни предуслови унапређења ратарске производње јесу развој система наводњавања, обнова пољопривредне механизације, укрупњавање поседа и комасација земљишта, изградња складишних и прерадних капацитета, веће осигурање усева и подова, доступност повољних кредитних извора финансирања и сл.

1.5.2. Производња поврћа и печурака

Повртарска производња на подручју Смедерева је развијена и заступљене су све значајније врсте поврћа, а посебно бостан, паприка, купус и парадајз. Према подацима Пописа пољопривреде 2012., ниво насеља (видети Табелу 26 и Табелу 8 у Анексу), ова производња се у Смедереву одвија на 383,4 ха (1,4% КПЗ) и доминантно је на

⁴¹ У укупан принос сена с ливада унето је сено са угара, парлога и воћњака.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

отвореном пољу. Од укупног броја пољопривредних газдинстава, њих 1.068 или 15% бави се производњом поврћа, бостана или јагода (Табела 26).

Табела 26. Површине поврћа, бостана и јагода у Подунавској области и Смедереву, 2012., у ха

Област/ЈЛС	Број пољоп. газдинстава која имају поврће, бостан или јагоде	Укупна површина	Пластеници и стакленици	На отвореном пољу
Подунавска област	2.115	760,3	59,6	700,7
Град Смедерево	1.068	446,2 ¹	27,5	418,7

¹ Када се изузму јагоде, површина поврћа (укључујући и бостан) износи 383,4 ха.

Извор: Попис пољопривреде, 2012, ниво насеља, РЗС.

Близу 80% укупних површина под *поврћем, бостаном и јагодама* (446,2 ха) налази се у насељима Осипаоница (бостан, паприка, јагоде), Сараорци (паприка, парадајз, купус), Лугавчина (бостан, паприка, црни лук), Скобаљ (купус, бостан, црни лук), Мало Орашје (јагоде, парадајз) и Липе (парадајз, паприка, купус).

Производња поврћа на отвореном пољу највише је заступљена на подручју насеља Осипаоница (130 ха) и Лугавчина (48 ха).

Производња поврћа у заштићеном простору (превасходно паприке, парадајза и краставаца) одвија се на релативно великим површинама (27,5 ха). Пластеничка производња највише је заступљена у *Сараорцима*, где се налази 18,2 ха, што чини 66% укупних површина под пластеницима на подручју града Смедерева (Слика 8). Следе *Липе и Колари* у којима се налази по 2 ха под пластеницима. У осталим насељима производња поврћа у заштићеном простору одвија се на површинама које су мање од једног хектара.

Слика 8. Производња поврћа у заштићеном простору у Смедереву

Извор: <http://smederevskovoce.rs/zadruga.php?id=3&jezik=1>

Добар пример у домену специјализоване производње поврћа у заштићеном подручју јесте ЗЗ „Зелена башта“, која се налази у сеоском насељу Сараорци. Ова задруга има имплементиран стандард GlobalGAP, производња се одвија по принципима интегралне производње у модерним пластеницима, на око 10-12 ха. Период производње је од марта до новембра, а у структури производње доминирају паприка, парадајз и краставац. Велике површине пластеника и велика производња поврћа, омогућавају овој задрузи уговорен пласман поврћа у велики трговински ланац.

Посматрано по врстама поврћа, а на основу података Пописа пољопривреде 2012. о засејаним површинама, може се закључити следеће (Графикон 4, Табела 8 у Анексу):

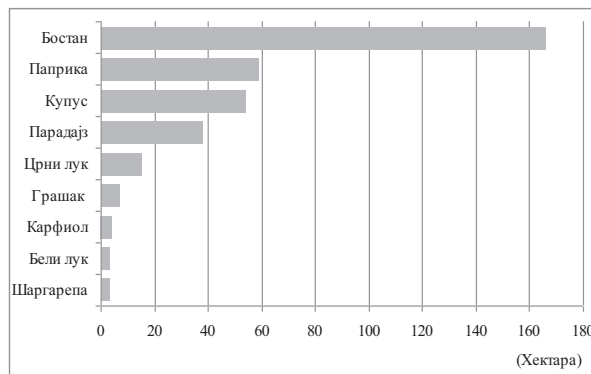
- Највеће учешће у производњи поврћа има **бостан**, који се гаји на 166 ха, што чини 43% укупних површина под поврћем и бостаном на подручју Смедерева. Ова производња најзаступљенија је у селу Осипаоница, где се бостан гаји на 112 ха (ове површине чине 67% укупних површина под бостаном на подручју Смедерева). Значајне површине бостана налазе се и на подручју села Лугавчина (24 ха) и Скобаљ (19 ха);

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- **Паприка** се производи на 59 ха, односно 15% укупних површина поврћа и бостана у Смедереву. Највеће површине под паприком налазе се у селу Сараорци, где се производња одвија на 23 ха, што чини 39% укупних површина под овим поврћем на подручју Смедерева. Следи село Лугавчина на чијој територији се паприка производи на око 11 ха, затим Осипаоница са око 8 ха и села Враново, Липе и Шалинац, где се производња овог поврћа одвија на нешто више од 2 ха;
- **Купус** се производи на 54 ха (14% површина под поврћем и бостаном), а ова производња највише је заступљена на подручју села Скобаљ, где се одвија на око 22 ха, односно на 40% укупних површина под овим поврћем. Значајне површине налазе се и на територији села Сараорци, где се купус производи на 15 ха, а следе села Лугавчина, Осипаоница и Липе;
- **Парадајз** се производи на 38 ха, односно на 10% површина под поврћем и бостаном на територији Смедерева. Најзаступљенији је на територији села Сараорци (16 ха), а следе села Липе, Мало Орашје, Лугавчина и Скобаљ, на чијим подручјима се површине парадајза крећу од 2 до 3 ха.
- **Остале врсте поврћа** (црни лук, грашак, карфиол, бели лук, шаргарепа) које су наведене у Графикону 4 партиципирају са мање од 5% у укупним површинама на којима се одвија повртарска производња у Смедереву. Значајнија производња **црног лука** одвија се само на подручју села Лугавчина (4,4 ха) и Скобаљ (3,4 ха), а ове површине заједно чине нешто више од 50% укупних површина под овим поврћем на подручју Смедерева.

Графикон 4. Површине под поврћем и бостаном на подручју града Смедерева, 2012.

Извор: Попис пољопривреде 2012, ниво насеља, РЗС Београд

С обзиром да РЗС не објављује податке о приносима и производњи поврћа за ниво ЈЛС, у наставку се даје квалитативна оцена ове производње на основу Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја на подручју града Смедерева за 2015. годину (Службени лист града Смедерева број 3/2015), као и на основу Извештаја са радних група за пољопривреду, одржаних у Градској управи града Смедерева.

Сектор производње поврћа у Смедереву карактеришу високи трошкови производње, неорганизован и несигуран пласман поврћа, висока зависност од временских прилика (посебно код бостана и другог поврћа на отвореном пољу), јака ценовна конкуренција увозног поврћа из Македоније, Албаније, Турске, неповољни услови кредитирања на финансијском тржишту. Поред тога, недовољна примена савремених агротехничких и технолошких знања, наводњавања, дотрајала механизација, традиционални начини производње, уситњене парцеле и други фактори додатно утичу на остварену производњу поврћа, која не постиже максимум у погледу приноса и квалитета. Са

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

становишта наводњавања (које је важан предуслов високих приноса поврћа), важно је истаћи да су хидролошки услови изузетно повољни у низијским просторима Смедерева (моравски део територије), обзиром на присуство великих потенцијала водених површина и подземних вода, али су до сада недовољно искоришћени.

У наредном периоду повртарска производња, уз развој семенске и расадничке производње, треба да буде више заступљена у укупним површинама ораница и башта, с обзиром да подручје Смедерева има повољне климатске, педолошке, хидрографске карактеристике, као и тржишне предуслове за развој повртарства (близина Београда, висок тржишни потенцијал града Смедерева, добар географски положај и сл.).

Ова производња мора да буде **високо интензивна**, како би била ценовно конкурентна поврћу које се увози из земаља са изузетно повољном климом за повртарску производњу (Македонија, Турска, Албанија), као и да би се омогућило континуирано снабдевање циљних тржишта. Интензивирање је могуће увођењем нових приноснијих сорти поврћа и продужењем сезоне гајења, применом квалитетног и сертификованог семена и садног материјала, увођењем специфичне механизације и модернизацијом технологије узгоја, затим повећањем површина под заштићеним простором (стакленици и пластеници) и сл. При том, да би се остварила високо приносна производња поврћа, високог квалитета, важно је очувати квалитет земљишта које је намењено за ову производњу. Наведено имплицира неопходност повезаности сточарства и повртарства, односно неопходно је да газдинства имају уравнотежену биљну и сточарску производњу.

Велики значај за производњу поврћа има **континуирана подршка Градске управе**, која се реализује из буџета Града, а посредством годишњих програма мера за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја. У питању су следеће мере/активности подршке⁴²:

- Суфинансирање (40% од плаћеног износа реализоване инвестиције) *изградње стакленика и набавке опреме/материјала за повртарску производњу у заштићеном и полузаштићеном простору*;
- Суфинансирање (40% од плаћеног износа реализоване инвестиције) *набавке механизације и опреме за сетву, садњу, заштиту биља и наводњавање за воћарско виноградарску производњу и повртарску производњу на отвореном пољу*;
- *Кредитна подршка* (суфинансирање камата за пољопривредне кредите);
- *Регресирање премије осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње*;
- *Подршка организовању пољопривредно туристичке манифестације „Бостанијада“, у МЗ Осипаоница, која се у овом селу већ традиционално одржава сваке године у другој половини јула (од 2001. године). Ова манифестација доприноси промоцији, односно популаризацији производње и потрошње бостана, као и промоцији овог села, а економске ефекте, кроз већу продају и тражњу бостана, имају сви произвођачи овог и околних села који се баве производњом бостана (Лугавчина, Скобаљ).*

Производња печурака. Према подацима Пописа пољопривреде 2012. површина под печуркама у Смедереву износи 6.336 м², а највећа је у насељу Враново (3.073 м²). Као

⁴² Извештај о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја на територији града Смедерева за 2014. и 2015. годину.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

специфизирани произвођач компоста за печураке евидентирана је фирма „Уча“, д.о.о. лоцирана у насељу Враново. Ову производњу, за коју постоје физички услови (велики број напуштених објеката или објеката који су применили намену), као и заинтересованост становништва, требало би више развијати у наредном периоду.

1.5.3. Воћарско виноградарска производња

Воћарско-виноградарска производња је од посебног значаја за подручје града Смедерева, а због рељефа и благе континенталне климе посебно је шумадијско подручје погодно за ову производњу. Развој воћарско виноградарске производње дугује се у великој мери ДП ПК „Годомин“, које је успешно пословало све до почетка 2000-те године. Ово предузеће откупљивало је велике количине грожђа и воћа са подручја Смедерева и околних општина, на подручју бивше СФРЈ било је познато по производњи вина и ракије, поседовало је велики вински подрум⁴³, имало највећи засад јабуке у СФРЈ (засад у целини био је на око 1.100 ха), примењивало је високу технологију производње, уз искусан и стручан кадар.

С обзиром да нису расположиви подаци РЗС о приносима и производњи воћа и грожђа за ниво ЈЛС, у анализи воћарско виноградарске производње града Смедерева коришћени су подаци Пописа пољопривреде 2012. о површинама сталних засада и процене приноса и производње воћа и грожђа у Смедереву добијене теренским истраживањем од стране релевантних субјеката у овом сектору: ПССС „Смедерево“, Колари; удружење воћара „Златно брдо“, Удовице; интервју са водећим произвођачима воћа и грожђа и већим винаријама.

Воћарство. Природни услови наше земље, поготово поједини рејони веома су повољни за гајење воћа. У брдско – планинским рејонима производња воћа (где се може остварити 10–15 пута већа вредност производње по хектару, него при производњи кукуруза и пшенице) вишеструко надмашује рентабилност других култура, управо због наклоњености природних услова, тако да у овим подручјима ниједна друга производња не може донети толику зараду као производња воћа (Кесеровић, 2004.). Значајан прилив девизних средстава може се остварити извозом воћа и прерађевина од воћа, тако да је ова пољопривредна грана привредно веома значајна. Постоји значајна заинтересованост пољопривредника за воћарство, које уз државне подстицајне мере и оснивање задруга и асоцијација, може дати добре резултате (Милић и сар., 2011.).

Сектор воћарства у Смедереву карактерише *специјализована* и *тржишно оријентисана* производња, али је евидентна *уситњеност парцела*. Према подацима Пописа пољопривреде 2012. (ниво насеља), просечна површина под сталним засадама воћа по пољопривредном газдинству у Смедереву износи 1,5 ха. Према подацима ПССС „Смедерево“, већи воћари (са површинама воћа од око 10 ха и више) чине око 30-40% укупног броја воћара у Смедереву (ови произвођачи имају хладњаче, складишне капацитете, механизацију и сл.), а два велика произвођача, која примењују савремену технологију производње и наводњавају значајне површине, налазе се насељима Суводол (произвођач има око 60-70 ха воћњака) и Биновац (површина воћњака који поседује пољопривредно газдинство је око 50 ха). Просечни воћар, а ту

⁴³ Стари вински подрум „Годомина“ је око 2.000 м², изграђен је 1909. године, када је основана и Смедеревска виноградарска задруга. Унутар подрума су старе бачве капацитета 20.000 тона, махом из IX века. Тренутно је предмет судског спора, а велики је број заговорника да се претвори у музеј.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

спада највећи број воћара у Смедереву, има површину од око 5 ха под воћњацима, и са том површином овакви произвођачи су класификовани као средњи произвођачи.

Према подацима Пописа пољопривреде 2012. (ниво насеља), **воћњаци** (укључујући и површине под бобичастим воћем) у Смедереву **заузимају површину од 4.412,4 ха**, што је 16,6% КПЗ, а 2.912 пољопривредних газдинстава (или 41% њиховог укупног броја) изјаснило се да има воћњаке.

Доминирају **плантажни засади** (Слика 9), са 96% учешћа у укупној површини воћњака⁴⁴, али мали проценат воћњака спада у групу тзв. модерних и савремених (воћњаци са системима за наводњавање, противградном мрежом и сл). Према проценама са терена, свега 1-2% воћњака је са противградним мрежама, а према подацима Пописа пољопривреде 2012. (ниво насеља) само 3,2% укупне површине воћњака се наводњава или 142 ха воћњака (укључујући и површине под бобичастим воћем).

Слика 9. Воћњак са противградном мрежом

Извор: <http://www.dnevnik.rs/ekonomija/srbija-vocarski-lider-regiona>

Сагледавајући учешће површина воћњака Смедерева у укупним површинама воћњака у Србији и Подунавској области (подаци Пописа пољопривреде 2012, ниво насеља), може се закључити да је Смедерево носилац воћарске производње у Подунавској области и важан чинилац воћарске производње, посебно производње брескве, на нивоу Републике, с обзиром да је скоро четвртина укупних засада брескве у Србији лоцирана на територији града Смедерева (Табела 27).

Табела 27. Засади брескве и јабуке у Р. Србији, Подунавској области и Смедереву, 2012. , у ха

	Јабуке	Брескве
Република Србија	23.737	8.012
Подунавска област	1.651	2.173
Град Смедерево	1.340	1.961
Учешће засада Смедерева у односу на засаде Србије (%)	5,6	24,5
Учешће засада Смедерева у односу на засаде Подунавске области (%)	81,2	90,2

Извор: Попис пољопривреде 2012, ниво насеља.

У структури засада воћа **доминирају бресква (1.961 ха) и јабука (1.340 ха)**, које заједно чине 75% укупне површине воћњака на подручју града Смедерева. Поред ове две воћне врсте, гаји се и следеће воће: шљива (333 ха), кајсија (234 ха), вишња (183 ха), крушка (87 ха), јагоде (63 ха), купине (21 ха), малине (1 ха), ораси (26 ха), лешници (10 ха)⁴⁵.

⁴⁴ Према подацима РЗС (Попис пољопривреде, 2012. Методолошко упутство), под плантажним воћњацима подразумевају се они засади у којима се редовно примењују савремене агротехничке мере, а подигнути су на већим површинама (не мањим од 30 а) применом плантажних система, тј. са одређеним размаком између редова стабала, што омогућава механизовану обраду. Екстензивни (традиционални) воћњаци су полуинтензивни или екстензивни воћни засади, који понекад садрже стабла различитих врста воћа са различитом густином садње. Они су у Смедереву заступљени само у викенд насељима.

⁴⁵ Процене на терену, везано за површине воћњака, значајно се разликују у односу на податке Пописа пољопривреде 2012 (видети Табелу 28).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Посматрано по насељима града Смедерева (Попис пољопривреде 2012., ниво насеља), највеће **површине воћњака** налазе у следећим насељима: Удовице (809 ха), Суводол (565,2 ха), Водањ (444,7 ха), Сеоне (414,1 ха), Друговац (380,2 ха), Мало Орашје (241,5 ха), Колари (157,3 ха) итд.

Највеће **површине засада брескве** су у насељима Удовице, Сеоне, Водањ, Суводол, Друговац (у ових пет села сконцентрисано је 68% укупних засада брескве у Смедереву), а **највеће површине јабука** (Слика 10) су у насељима Суводол, Удовице, Друговац, Водањ (у ова четири села је више од половине укупних засада јабуке у Смедереву).

Према подацима са терена, у последњих неколико година све више се повећавају засади под вишњом и кајсијом, с обзиром да ове воћне врсте не захтевају велика инвестициона улагања у производњу (у наслоне, стубове, жице, могућа је сопствена производња садног материјала), погодне су у условима промене климе (неравномерног распореда падавина), а за њима постоји тражња како на домаћем, тако и на иностраном тржишту, као и задовољавајућа цена.

С обзиром да РЗС Србије не располаже подацима о производњи и приносима воћа по ха на нивоу ЈЛС⁴⁶, у Табели 28 дати су **процењени приноси и производња најважнијих воћних врста у Смедереву**, на основу анкетног истраживања, односно интервјуа са водећим произвођачима воћа и институцијама у овој области у Смедереву.

Табела 28. Процењена производња изабраних воћних врста у Смедереву, просек 2012-2015.¹

Воћна врста	Засејана површина, ха	Просечни принос (т/ха)	Производња (т)
Бресква и нектарина/2	3.500	17	59.500
Јабука/2	2.500	25	62.500
Шљива	670	16,5	11.055
Вишња	570	12	6.840
Кајсија	500	15	7.500
Крушка	350	15	5.250

¹ Процене површина и просечних приноса изабраних воћних врста добијене су од: ПССС „Смедерево“, Колари, удружења воћара „Златно брдо“, Удовице и на основу анкетног истраживања водећих произвођача воћа у Смедереву.

² Просечни приноси брескве крећу се од 15-20 т/ха, а јабуке од 22-30 т/ха.

Извор: Обрачун аутора, ИЕП, Београд, 2016.

Према подацима са терена, **приноси свих врста воћа** по годинама варирају, а зависе од: (а) временских услова, (б) примене агротехничких мера, (в) сортимента, (г) старости

⁴⁶ Због величине узорка на коме се спроводе анкете пољопривредне статистике, подаци РЗС о производњи воћа на подручју ЈЛС нису расположиви. У Табелама 9 и 10 у Анексу дати су подаци РЗС о производњи и приносима за јабуку и винову лозу на подручју града Смедерева за период до 2013.

Слика 10. Засад јабуке у Смедереву

Извор: <http://natasacvetkovic.com/blog/udovicka-avantura/>

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

засада, (д) густине засада и сл. Поређењем просечних приноса брескве и јабуке које остварују смедеревски воћари, са произвођачима у Европи (Италија, Турска, Аустрија, Француска, Шпанија), може се закључити да домаћи произвођачи не заостају значајно у приносима брескве, али да остварују знатно ниже просечне приносе јабуке (<http://faostat.fao.org>, датум приступа 10.02.2016.).

Сортимент воћа у Смедереву је разноврстан, омогућава дуг временски период бербе и у извесној мери је усклађен са захтевима тражње на домаћем и иностраном тржишту. Код брескве је присутан је већи број сорти (у највећој мери сорте из групе Ројал), а код нектарина доминира сорта Калдези. Јабуке су претежно сорте Ајдаред, код кајсија преовлађују сорте домаће кајсије и Кечкеметске руже, а код вишње сорте Облачинска вишња (има велику вредност у индустријској преради) и Шумадинка (намењена конзумирању у свежем стању, има високу цену, али у последње време приметан је пад откупа). Иако је сортимент воћа прилагођен тражњи на тржишту Руске Федерације (где је и највећи извоз воћа), у наредном периоду би требало радити на усклађивању сортимента са захтевном тражњом на тржишту ЕУ. При том, важно је и да надлежне службе и институције усмеравају произвођаче ка очувању аутохтоних сорти воћа, као што су Кожара, Колачара, Будимка (за јабуке), Лубеничарка, Караманка (за крушке) и сл.

Развоју воћарске производње у великој мери доприноси постојање **велике кванташке пијаце за трговину воћем** у селу Удовице. Ова пијаца је лоцирана у близини главних путних праваца, инфраструктурно је опремљена, ради од маја до новембра и представља својеврсну берзу воћа смедеревског краја. На пијаци се тргује свежим воћем, а купци који долазе из свих крајева Србије и земаља окружења, са ове пијаце снабдевају воћем зелене пијаце, трговинске радње и сл. Поред тога, у Удовичама је регистровано **удружење воћара и виноградара „Златно брдо“**, а већа активност овог удружења у наредном периоду може представљати додатни стимуланс развоју воћарске производње.

Важно је истаћи да би развој **система наводњавања** водом из Дунава значајно повећао приносе воћа и девизне прихода од извоза воћа, те ће у наредном периоду важна бити реализација започетих капиталних пројеката наводњавања у овој области (Удовички плато и пројекат наводњавања јужног дела Града). Системи наводњавања омогућиће подизање модерних интензивних засада (уз примену наводњавања и противградних мрежа), унапређење сортимента воћа, и последично унапређење начина смештаја, чувања и паковања производа, а све у циљу остваривања високе производње и продуктивности у овој производњи, као и унапређења квалитета воћа.

У контексту унапређења квалитета воћа, у наредном периоду ће на значају све више добијати примена **концепта интегралне производње**⁴⁷, као незаобилазног фактора конкурентности у пласману воћа, поврћа и грожђа на домаћем тржишту, а посебно у извозу. Генерално, са интензивирањем пољопривредне производње, у првом реду због велике употребе хемијских средстава (ђубрива и средстава за заштиту биља), долази до контаминације животне средине, до погоршања квалитета хране и до угрожавања здравља људи и животиња, те све више на значају добија концепт интегралне производње. Овај концепт производње ставља акценат на што мању употребу хемијских средстава у заштити биљака, односно заснива се на оптималној примени агротехничких

⁴⁷ Интегрална производња у воћарству, <http://www.zdravasrbija.com/lat/Zemlja/Vocarstvo/1850-Integralna-proizvodnja.php>, датум приступа 10.03.2016

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

мера, уз осигурање економских ефеката (висок принос и висок квалитет плода) и поштовање мера заштите животне средине и здравља и добробити потрошача.

У великој мери воћари овај концепт производње већ примењу, с обзиром да је за извоз воћа на тржиште Руске Федерације (који је доминантан) потребан фитосанитарни сертификат, који издаје ПССС „Смедерево“, а који гарантује да је биљна пошиљка ослобођена карантинских биљних болести и штеточина биља, као и да је примена пестицида била контролисана. Наиме, оно што су извозници у обавези да доставе ПССС “Смедерево“ је, између осталог, и Књига третирања биља (за физичко лице/предузетника/правно лице од којих је купљен производ), као и Изјава извозника да је производ здравствено безбедан.

Ипак, велики број пољопривредних произвођача у Србији и Смедереву не води књигу поља (евиденцију о радним процесима који се обављају за сваку културу и парцелу)⁴⁸, чиме је онемогућено праћење и контрола употребе хемијских средстава, која имају негативан ефекат на здравље људи (кроз већи садржај пестицида, нитрата и нитрита у производима биљног порекла). Да би се интегрална производња реализовала у пракси, она мора бити адекватно организована на националном нивоу, те се очекује да држава у најкраћем року одговарајућим прописом регулише организацију, контролу, сертификацију и означавање производа из интегралне производње.

Виноградарство. Економски значај винограда одређен је, између осталог, и околношћу да се винова лоза може успешно гајити на теренима који нису погодни за рентабилну производњу других пољопривредних култура. То се првенствено односи на разноврсна лака, растресита, песковита и шљунковита земљишта, пешчаре, карбонатна земљишта на лапорастим подлогама, затим на гајњаче, црвеницу, алувијуме и делувијуме, земљишта на обронцима планина и благим косинама до 240 m надморске висине, а често и у речним долинама и крај језера, где има обиља сунчеве светлости од водене површине. У Републици Србији се традиционална виногорја налазе управо на оваквим теренима с добрим отоком воде, а у већини случајева и на земљиштима богатим минералима који доприносе бољем укусу вина (фосфор, гвожђе, калијум, магнезијум и калцијум) (Поповић и сар., 2011.).

Винска историја Смедерева почиње периодом владавине римског цара Проба, који је овим просторима владао у III веку. У XV веку винограде у Смедереву и крајевима око Смедерева ширили су деспот Стефан Лазаревић и Ђурађ Бранковић, а виноградаству је допринео и Милош Обреновић, који је уз породични летњиковац, на локацији Златни брег (насеље Плавинац), засадио 36 хектара винограда, а на тој локацији се и данас производи квалитетно грожђе и вино (Јакшић и сарадници, 2015). Наравно, развоју виноградаства и креирању сортимента винове лозе код индивидуалних произвођача у другој половини прошлог века у великој мери допринело је ДП ПК „Годомин“, које је поседовало велике површине под виновом лозом, вински подрум великих капацитета и које је откупљивало грожђе са сектора индивидуалних пољопривредних произвођача. Слављење виноградаства и винарства овог краја започело је првом изложбом грожђа и вина одржаном на смедеревском пристаништу, давне 1889. године. Одржавање ове

⁴⁸ У Закону о изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту (Службени гласнику РС”, број 112/15), књига поља се дефинише као документ о планирању и праћењу свакодневних активности у биљној производњи и оствареним приносима током године, а нарочито у ратарској, повртарској и воћарској производњи. Истовремено, у овом Закону дефинисана је обавеза да закупци пољопривредног земљишта у државној својини успоставе плодород и воде књигу поља за биљну производњу.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

изложбе (са прекидима) траје до данас, под називом Смедеревска јесен (Јакшић и сарадници, 2015).

Поред **традиције**, Смедерево има повољне **природне услове** за развој виноградарске производње. Најзаступљенији типови земљишта (смонице и гајњаче) су таквих физичко-хемијских својстава да су веома погодне за гајење винове лозе, а овој производњи погодују и други природни ресурси, као што су рељеф (надморска висина, односно брдовити терени, близина Дунава) и клима.

Слика 11. Виногради у Смедереву

Извор: <http://www.podrumjanko.com/vinogradi>

Према Правилнику о рејонизацији виноградарских географских производних подручја Србије (Сл. гласник РС, 45/2015), **Смедеревско виногорје припада Београдском виноградарском рејону** (овај рејон чини и Авалско-космајско, Грочанско, Дубонско и Лазаревачко виногорје). Смедеревско виногорје (Слика 11) обухвата брежуљкасте терене Смедеревског Подунавља и његово залеђе и састоји се из три дела одвојених долинама реке Раља и Коњске реке (Иванишевић и ост., 2015.).

У Табели 29 дати су подаци о површини винограда у Смедереву на основу података Пописа пољопривреде 2012. (ниво насеља). Виногради заузимају 1,4% КПЗ Смедерева, доминирају плантажни виногради и винске сорте грожђа. Посматрано по насељима, највеће површине винограда су у Друговцу (57,9 ха), као и у насељима Врбовац, Бадљевица, Удовице, Суводол, Мало Орашје и Сеоне (површине се крећу од 25,4 ха до 33,4 ха).

Табела 29. Површине под виновом лозом у Смедереву, 2012. год.

Број пољоп. газдинстава	Број газдинст. која имају винограде	Укупна површина винограда, ха	Плантажни виногради, ха ¹			Екстензивни виногради ³
			Сорте винове лозе са географским пореклом ²	Остале винске сорте	Стоне сорте	
7107	1313	381	27	204	150	21

¹ Под плантажним виноградима подразумевају се они засади у којима се редовно примењују савремене агротехничке мере, који су подигнути на већим површинама применом плантажних система, тј. са одређеним размаком између редова чокота, што омогућава механизовану обраду.

² Сорте грожђа за производњу вина са географским пореклом јесу сорте винове лозе које су заштићене и регистроване за производњу вина са географским пореклом.

³ Екстензивни (традиционални) виногради су полуинтензивни или екстензивни засади винове лозе у којима обично није могућа механизована обрада.

Извор: Попис пољопривреде 2012, ниво насеља. Попис пољопривреде 2012. Методолошко упутство.

Према проценама ПССС „Смедерево“, на подручју Смедерева је око 450 ха винограда, а са просечним приносима од око 8 т/ха у периоду 2012-2015. година, просечна годишња **производња грожђа** износи око 3.600 тона.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

У садашњем тренутку, сектор виноградарства у Смедереву карактерише уситњена породична производња грожђа и вина (просечна величина винограда по газдинству која имају винограде је 30 а), мали број савремених и тржишно оријентисаних винарија, неогранизован пласман стоних сорти грожђа, производња вина за сопствене потребе и сл.

Што се тиче *сортимента*, према подацима ПССС „Смедерево“ тренутно нема доминантне сорте винове лозе. Некада је у великом проценту била заступљена Смедеревка, али су ове површине смањене последњих година због проблема у пласману грожђа. Наиме, одласком ПК „Годомин“ у стечај, због отежаног пласмана грожђа, приватни сектор је искрчио значајне површине под виноградима, пре свега Смедеревке, која је била основ за прераду вина (Службени лист града Смедерева број 3/2015). Према подацима ПССС „Смедерево“, Смедеревка је тренутно заступљена на око 40% укупних површина винограда у Смедереву, при чему је на газдинствима која се не баве производњом вина ова заступљеност и већа, а на газдинствима која имају винарије значајно мања. Смедеревака је сорта која се користи и у свежем стању као стона, и у преради, где се добијају квалитетна вина. Вина добијена од Смедеревке су пријатног освежавајућег укуса, а још су боља када се купажирају са другим квалитетним винима (ризлингом, семијоном, белим бургундцем), којима повећавају укупну киселост и поправљају органолептике карактеристике. Квалитетна вина се добијају од сорти Италијански ризлинг, Совињон, Семијон и Траминац. Од квалитетних црних сорти запажено је сортно вино Гаме, као и вина типа Ружице од сорте Прокупац. Генерално, сортимент грожђа је разнолик и покрива дуг временски период бербе (3-4 месеца). Код газдинстава која се не баве производњом вина, више су заступљене стоне сорте (које могу и за свеже стање и за прераду, посебно сорте Muscat de Nambourg и Cardinal), док су код газдинстава која имају винарије и која шире знања из ове области заступљене бројне нове високо квалитетне винске сорте⁴⁹.

Подршка Града воћарско-виноградарској производњи. Градска управа града Смедерева, кроз годишње програме мера за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја, континуирано пружа подршку произвођачима који се баве воћарско виноградарском производњом и то кроз следеће активности⁵⁰:

- *Опремање противградних станица* набавком ракета у сарадњи са МУП, Сектором за ванредне ситуације (противградне службе имају посебан значај за велики број воћара чији засади нису обезбеђени противградним мрежама);
- *Осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња* (подршка износи 40% од висине премије осигурања). И поред ове подршке, која има за циљ смањивање ризика у пољопривредној производњи, у области осигурања у пољопривреди нема значајних помака на боље, с обзиром на неповољне услове осигурања које постављају осигуравајуће куће;
- *Набавка механизације и опреме за сетву, садњу, заштиту биља и наводњавање за воћарску и виноградарску производњу и повтарску производњу на отвореном пољу* (износ субвенција по регистрованом пољопривредном газдинству износи

⁴⁹ Најзаступљеније сорте за бела вина су интернационалне сорте: Riesling Italicо (Италијански ризлинг), Riesling (Рајнски ризлинг), Chardonnay (Шардоне), Sauvignon blanc (Совињон блан), а код сорти за обојена вина доминирају интернационалне сорте Cabernet Sauvignon (Каберне совинјон), Прокупац, Merlot (Мерло), Pinot Noir (Бургундац црни) и др (Јакшић и сарадници, 2015).

⁵⁰ Реализација годишњих програма мера за 2014. и 2015. годину и Програм мера за спровођење пољопривредне и политике руралног развоја за територију града Смедерева за 2016. годину (Службени лист града Смедерева број 2/2016).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- 40% од висине инвестиције);
- Подршка организовању пољопривредно туристичких манифестација значајних за развој воћарско виноградарске производње, као што су „Дани брескве“ (организација МЗ Водањ); „Јагодијада“ (организација МЗ Мало Орашје); „Сеоска дворишта“ (у оквиру манифестације „Смедеревска јесен“), која се одржава у Великом граду Смедеревске тврђаве, где своје пољопривредне производе и етно храну, а пре свега воћарско виноградарску производњу, презентује око 20 сеоских месних заједница, а у Винском граду већи број смедеревских винарија презентује производњу вина и ракија смедеревског виногорја;
- Мера „Кредитна поддршка“ (суфинансирање камата за пољопривредне кредите).

1.5.4. Сточарство

Сточарство има висок значај и вишеструку улогу у валоризацији радних и производних потенцијала у пољопривреди сваке земље. У Републици Србији у периоду 2007-2014. година просечно учешће аутопута сточарства у укупној производњи пољопривредних добара и услуга износило је 30,8% (Економски рачуни пољопривреде у Републици Србији 2007-2014), што је ниже у односу на развијене европске земље (према подацима FAOSTAT-а у већини европских земаља учешће сточарства је преко 50%). У Републици Србији у сектору сточарства преовлађује велики број пољопривредних газдинстава, којима се управља на традиционалан начин, са системима за узгој ниског интензитета. Мала и средња породична пољопривредна газдинства су и даље главни снабдевачи сточарским производима, изузев живине, и суочавају се са падом сточарске производње (Службени гласник РС, број 30/2016). У последњих десет година учева се и концентрација одређених производњи (пре свега, живинарства и свињарства) на ПГ правних лица и великим ППГ.

Према подацима Пописа пољопривреде 2012., од укупног броја пољопривредних газдинстава у Смедереву, 72,5% њих гаји стоку (или 5.155 газдинстава). У структури ових газдинстава највише је оних која гаје живину (81,2%) и свиње (78,1%), док је најмањи удео газдинстава која гаје пчеле (3,7%). Гајењем говеда, оваца и коза бави се 17,8%, 19,8% и 11,3% пољопривредних газдинстава, респективно.

Највећи укупан број газдинстава (600), као и највећи удео газдинстава која гаје стоку у укупном броју газдинстава (88,7%), посматрано по насељима, има *Михајловац*, а значајан број и удео газдинстава која држе стоку је и у насељима *Луње* (87,4%), *Лугавчина* (87,0%) и *Осипаоница* (73,4%).

Табела 30. Сточни фонд (број грла) и учешће Смедерева у сточном фонду Подунавске области и Р. Србије, 2012.

	Говеда		Свиње		Овце		Козе	Живина	Пчеле
	Укупно	Краве и стеоне јунице	Укупно	Крмаче и супрасне назимице	Укупно	Овце за приплод	Укупно	Укупно	Пчел. друштва
Р. Србија	908102	445365	3407318	344978	1736440	1270895	231837	25794348	668120
Подун. област	19528	9402	112510	17697	40263	27685	6256	809849	15313
Смедерево	3952	2054	40937	6963	9777	6340	2167	269124	5435
Смедерево/ Под.област (%)	20,2	21,8	36,4	39,3	24,3	22,9	34,6	33,2	35,5
Смедерево/ Р.Србија (%)	0,4	0,5	1,2	2,0	0,6	0,5	0,9	1,0	0,8

Извор: Попис пољопривреде 2012. Пољопривреда у Републици Србији, Београд 2013. и обрачун аутора

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Учешће Смедерева у Подунавској области када је у питању број стоке, креће се од 20,2% (за говеда) до 36,4% (за свиње), а у односу на Републику Србију од 0,4% (за говеда) до 1,2% (за свиње) (Табела 30).

Посматрано преко индикатора **индекс густине сточног фонда** (број условних грла стоке на 100 ха КПЗ)⁵¹, сточарство је у Смедереву развијеније него у Србији, али је на нижем степену развоја у односу на Подунавску област и Београдски регион (Табела 31). Посматрано на нивоу насеља (Табела 11 у Анексу), запажа се да **највећи број условних грла стоке** на 100 ха КПЗ имају Мала Крсна (357), где је лоцирано неколико већих узгајивача свиња и живине, Раља (89), Луњевац (85), Радинац (82), Михајловац (78), Кулич (77), Добри До (74), Враново и Шалинац (по 73), Врбовац (72), Сараорци и Лугавчина (по 70 условних грла).

Табела 31. Индекс густине сточног фонда, 2012./¹

	Говеда на 100 ха обрадиве површине	Свиње на 100 ха ораничне површине	Овце на 100 ха пољопривредне површине (КПЗ)	Број условних грла	Број условних грла на 100 ха КПЗ
Република Србија	29	136	51	2019889	59
Београдски регион	40	190	58	111382	82
Подунавска област	28	182	55	56719	77
Град Смедерево	15	200	37	16918	64

¹ Индекс густине сточног фонда на нивоу ЕУ-28 у 2010. години износио је 78 условних грла/100 ха КПЗ (Eurostat, 2013).

Детаљније видети Табелу 11 у Анексу.

Извор: РЗС. Попис пољопривреде 2012. Пољопривреда у Републици Србији. Књига I, Књига II, Beograd 2013.

Подаци Пописа пољопривреде 2012. указују на следеће **бројно стање стоке, живине и пчела** на подручју града Смедерева:

- **Говедарство.** Смедерево има 3.952 грла говеда, која поседује 916 пољопривредних газдинстава. Више од половине газдинстава (51%) поседује 1-2 грла, 41% газдинстава имају 3-9 грла, док свега 0,4% газдинстава имају 30-50 грла говеда. Највећи број грла говеда налази се у насељима Михајловац (981), а следе насеља Добри До (459), Липе (323), градско подручје Смедерева (321), затим Осипаоница (305), Лугавчина (228).
- **Свињогојство.** Смедерево има 40.937 грла свиња која поседује 4.024 газдинства. Највећи проценат газдинстава која се баве овом производњом (42,5%) гаји 3-9 грла свиња, а 28% њих поседује 1-2 грла. Свињогојство је највише заступљено у Лугавчини (број грла 5.029) и Михајловцу (број грла 4.448), а ова два насеља располажу са 23% укупног броја грла свиња у Смедереву.
- **Овчарство.** Број оваца на подручју града Смедерева износи 9.777, а у поседу је 1.021 газдинства. На газдинствима се претежно гаје стада са 3-9 или 10-19 грла. Број оваца је највећи у насељима Липе (1.263) и Михајловац (1.042) и чини 23,6% укупног броја оваца на територији Смедерева.
- **Козарство.** На подручју Смедерева гаји се 2.167 коза на 582 газдинства. Козе се највише гаје у насељима Липе (251) и Лугавчина (228). На газдинствима се претежно гаје стада од 3-9 грла коза.
- **Живинарство.** Око 80% газдинстава која гаје стоку имају живину (број газдинстава која имају живину износи 4.185 са 276.272 грла живине). Највећи је удео газдинстава која гаје до 50 грла живине (83,6%), затим од 50-100 грла

⁵¹ Индекс густине сточног фонда је индикатор развијености сточарске производње, али и њеног притиска на животну средину (кроз количину стајњака по хектару КПЗ, ризик од отицања нутријената у воду и ваздух). Истовремено, стајњак представља најзначајније органско ђубриво и има веома важну улогу у очувању и унапређењу плодности земљишта.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

живине (13%), док преко 100 грла има свега 3,3% газдинстава. Највећи број живине регистрован је у насељу Мала Крсна (107.727), где је концентрисано 39% укупног броја живине на територији Смедерева;

- **Пчеларство.** Природни услови пружају одличне услове за гајење пчела, а ова грана пољопривреде је значајна, како због производње меда, тако и због доприноса пчела у опрашивању у воћарству, виноградарству и повртарству. У Смедереву је пописано 5.435 пчелињих друштава, што чини трећину пчелињих друштава Подунавске области. Највише пчелињих друштава се налази у градском подручју Смедерева (824), затим у насељима Мала Крсна (741) и Мало Орашје (554). Укупно 49 газдинстава из ова три насеља држе 39% пчелињих друштава у Смедереву.

На бази добијених података од ПССС „Смедерево“, Одсека за пољопривреду града Смедерева, као и на основу извештаја Радних група за пољопривреду, у наставку се даје **квалитативна оцена** стања ове производње на подручју града Смедерева:

- **Недовољно је развијена сточарска производња**, посебно говедарска производња (тов стоке и производња меса), затим свињогојство, овчарство и козарство, а сточни фонд бележи пад, како по броју грла, тако и у погледу продуктивности.
- Делимично је развијено само **млечно говедарство**, и то у насељима Михајловац, Добри До, Липе, Осипаоница, градско насеље Смедерево (у ових пет насеља концентрисано је 60% укупног броја музних крава у Смедереву), али квалитет сировог млека није на задовољавајућем нивоу (са становишта микробиолошке исправности). Такође, **извесни позитивни помаци приметни су у живинарској производњи** (где је и брз обрт капитала);
- **Мали је број крупних, тржишно оријентисаних узгајивача стоке и живине, односно регистрованих фарми.** У градском насељу Смедерево успешно ради регистрована фарма музних крава (фарма има око 300 грла говеда млечне расе), а неколико средњих и већих произвођача у говедарској производњи постоји у насељима Михајловац, Добри До, Липе, Шалинац, Осипаоница (у највећем броју то су фарме музних крава). Већи произвођачи свиња (који у турнусу имају 150-200 грла) евидентирани су у насељима Врбовац, Михајловац, Сараорци, Лугавчина. Фарме живине су највише заступљене у насељу Мала Крсна (регистроване су 3 веће фарме кока носиља), затим у Михајловцу и сл.
- **Објекти за стоку** су стари и неодговарајуће опремљени, примењује се неодговарајућа технологија исхране стоке и сл.;
- У погледу **расног састава стоке**, у говедарској производњи доминирају говеда у типу сименталца и домаће шарено говече у типу сименталца, у свињарству различити типови ландраса и мелези, у овчарству су заступљене расе виртемберг, липска овца (сој праменке) и сл.;
- Незадовољавајући је **генетски потенцијал стоке и мали је проценат уматичене стоке** (према проценама ПССС „Смедерево“ уматичено је свега 20% укупног броја говеда, 10% оваца и 5% укупног броја свиња на територији Смедерева);
- Приметан је **раст интересовања младих пољопривредника за развој козарства и овчарства.** Како због природне средине, тако и због традиционалне наклоности становништва гајењу оваца и коза, ове гране сточарства имају добре услове за развој.

Имајући у виду расположиву крмну базу и могућности за повећање производње крмног биља у условима наводњавања, близину великих откупних капацитета и потрошачких центара и потенцијале пласмана на руском тржишту, постоји простор за интензивирање

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

сточарске производње, пре свега у сектору *млечног говедарства*. Млечно говедарство је Просторним планом Републике Србије (2010-2021) означено као водећа грана тржишне пољопривредне производње у Подунавском региону, поред ратарства и воћарства као комплементарних грана и виноградарства, као посебног усмерења ужих локалитета (Сл. гласник РС, 88/2010). Значајни за развој млечног говедарства су: ЗЗ „Михајловац“, Михајловац и млекара „ЈТЛ Златиборак“, д.о.о., Михајловац (које се баве откупом сировог млека), удружење сточара „Капија Шумадије“ у Михајловцу, које сваке године у октобру организује „Фестивал млека и млечних производа“, ПССС „Смедерево“ у Коларима и сл.

Приоритетне активности у области развоја сточарства Смедерева везане су за:

- укрупњавање газдинстава и регистрацију фарми,
- унапређење расног састава стоке,
- опремање фарми објектима за смештај стоке и складиштење кабасте сточне хране,
- примену правила добре пољопривредне праксе за управљање стајњаком;
- испуњавање стандарда безбедности хране у објектима за складиштење и прераду млека и сл.

За реализацију ових активности биће неопходно да се на националном нивоу успостави стабилна и подстицајна аграрна политика, која ће обезбедити, односно осигурати: (а) наставак директних плаћања пољопривредницима, (б) већу заступљеност мера руралног развоја усмерених на унапређење физичких ресурса пољопривредника за унапређење конкурентности и достизање стандарда квалитета, (в) стабилизацију цена и дохотка (регулација тржишта) у време поремећаја на тржишту (пад или прекомерно дизање цена)⁵² и сл. Важна ће бити и доступност подршке пољопривредним газдинствима кроз ИПАРД II програм за Србију (за средња газдинства), као и доступност повољних банкарских кредита или других финансијских извора. Поред тога, потребно је и да произвођачи исказу спремност да инвестирају и примењују нова технолошка решења и мере добре пољопривредне праксе, што значи усклађивање са ЕУ стандардима за добробит животиња, хигијену и одлагање стајњака.

Мере подршке сточарској производњи Градске управе Смедерева. Градска управа, кроз Програм мера за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за територију града Смедерева, континуирано даје подршку сточарској производњи. У 2015. години реализоване су следеће мере подршке регистрованим пољопривредним газдинствима⁵³:

- Регрес за *репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)*. За ову меру је исплаћено 1.906.000 динара (регрес је износио 2.000 динара по грлу, а реализовано је 203 захтева за осемењавање 953 крава и јуница). За ову активност постоји и највеће интересовање пољопривредних газдинстава (последњих година ову подршку је користило до 300 регистрованих ПГ);
- *Набавка квалитетних приплодних јуница млечних раса или сименталског говечета* (субвенционисани су трошкови куповине грла у износу од 40% од укупног износа трошкова за свега 4 ПГ);

⁵² Увођење различитих интервентних мера за подстицање тражње или регулација понуде, односно увођење система „безбедносне мреже“ за стабилизацију тржишта, по механизмима и принципима који важе у ЕУ.

⁵³ За набавку квалитетних говеда, оваца, коза и свиња товних раса, чије је трошкове Град субвенционисао са 40% није било интересовања пољопривредника у 2015. години. Извештај о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја на територији града Смедерева за 2015. годину.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- За набавку опреме за *пчеларство* (субвенционисање трошкова са 40%) исплаћено је 131.057 динара (за 6 ПГ).

За 2016. годину предвиђена је подршка у виду регресирања *вештачког осемењавања* (исплаћује се максимално 2.000 динара по приплодном грлу, а максимално је могуће остварити 40.000,00 динара по газдинству за осемењавање до 20 грла), *набавке квалитетних приплодних јуница млечних раса или сименталског говечета* (максимално се субвенционише 40% трошкова куповине грла); набавка лекова за превенцију и заштиту од болести у *пчеларству* (крајњи корисник је Удружење пчелара Смедерево, а субвенционише се до 70% од трошкова куповине лекова) (Службени лист града Смедерева број 2/2016).

1.5.5. Органска производња

Органска пољопривредна производња у Републици Србији је регулисана Законом о органској производњи (Службени гласник РС, број 30/10) и Правилником о контроли и сертификацији у органској производњи и методама органске производње (Службени гласник РС, бр. 48/11 и 40/12). МПЗЖС води базу података о органској производњи, која се заснива на годишњим извештајима овлашћених контролних органа. Према подацима МПЗЖС, у 2013. години укупна површина органске биљне производње (период конверзије и органски статус) износила је 8.228 ха, а у оквиру сточарске производње методом органске производње (укључујући и период конвезије) било је обухваћено највише оваца (4.031 грло) и говеда (2.176 грла)⁵⁴. Према истом извору, површина под органском производњом и број произвођача који се баве овом производњом расту из године у годину, а повећава се и количина и вредност извоза.

Према подацима Пописа пољопривреде 2012., ниво насеља, у Смедереву је од пописаних 7.107 газдинстава, код свега њих 10 евидентирано да се баве органском производњом, а укупно КПЗ за органску производњу износило је 89,61 ха (органска производња одвијала се на 87,76 ха, док је 1,85 ха било у процесу конверзије земљишта)⁵⁵.

Насеља где су идентификоване значајније површине за органску производњу јесу: Сараорци (41,1 ха), Мала Крсна (30,7 ха) и Лугавчина (15,9 ха).

У систему органске пољопривреде највише су се гајила жита, укупно на 54 ха, а затим и уљарице које су се гајиле на 35 ха. Највећа производња органских жита одвијала се у селима Сараорци (31 ха) и Мала Крсна (22 ха). Органска производња уљарица одвијала се у селима Лугавчина (16 ха), Сараорци (10 ха) и Мала Крсна (9 ха). Производња органског воћа одвијала се на површини мањој од једног хектара (0,75 ха).

Гајење стоке према принципима органске пољопривреде забележено је свега у два села на подручју Смедерева, и то у Коларима, где је гајено 44 грла оваца и коза, и у Лугавчини, где је забележен узгој 5 свиња применом метода органске производње.

Према Стратегији развоја пољопривреде града Смедерева 2008-2013. (Службени лист града Смедерева број 6/2008), органска пољопривредна производња успешно би се могла организовати у селима југозападног дела града Смедерева и долини Велике

⁵⁴ Службени гласник РС, број 30/2016.

⁵⁵ На нивоу Републике Србије површина КПЗ на којој су примењиване методе органске производње и површина у процесу конвезије износи свега 4.942,76 ха, што је 0,14% укупног КПЗ.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Мораве, као и на целокупном подручју у деловима где земљиште годинама није хемијски третирано, а које је довољно удаљено од индустријских загађивача. Ипак, за сада нема озбиљнијег интересовања пољопривредника за применом метода органске производње.

1.5.6. Агротехничка опремљеност

У Србији је у последњим деценијама дошло до диференцијације и раслојавања сеоског становништва: појавили су се произвођачи који имају већу економску моћ, која им омогућава да прате савремена технолошка достигнућа, како по питању коришћења нове опреме, тако и у примени нових технологија, а у другој групи су они сиромашнији, без довољно средстава за озбиљну промену, а таквих је у Србији велика већина (Радивојевић, 2014).

Слична ситуација је и у Смедереву. Агротехничка опремљеност пољопривредних газдинстава није на завидном нивоу (застарелост механизације и опреме), одсуство сарадње пољопривредника на плану коришћења заједничке механизације, а незавидна економска ситуација у пољопривреди, уз неповољне банкарске кредите, онемогућава произвођаче да улажу и обнављају механизацију сходно потребама. Код газдинстава која се интензивно баве пољопривредном производњом, ситуација је другачија, односно у коришћењу је новија механизација, опрема и објекти (Службени лист града Смедерева број 3/2015).

Према подацима Пописа пољопривреде из 2012. (Књига I) у Смедереву је регистровано: 1.586 једноосовинских трактора, 5.286 двоосовинских трактора и 277 комбајна (универзални житни комбајни, силажни и остали комбајни). Код прикључних машина регистровано је следеће стање: 371 берача кукуруза, 4.066 плугова, 3.114 тањирача, 2.537 дрљача, 480 сетвоспремача, 284 ротофреза, 1.150 растурача минералног ђубрива, 52 растурача стајњака, 1.007 сејалица, 1.529 прскалица, 4.125 приколица и 1.032 косилица.

Свако газдинство у Смедереву у просеку располаже са 3,78 јединица прикључних машина и опреме (3,9 просек за Републику Србију), што је нешто неповољније у односу на просек Србије.

Просторна дистрибуција пољопривредне механизације по насељима показала је да су **насеља са највећом агротехничком опремљеношћу** Михајловац, Осипаоница, Лугавчина и Липе. Истовремено, **најмању агротехничку опремљеност** имају Бадљевица, Биновац, Кулич и Петријево. То су насеља, код којих су уједно и сви берачи кукуруза потпуно амортизовани. За остала насеља се може рећи да имају просечну агротехничку опремљеност, уз одређено осцилирање броја пољопривредне механизације по насељима.

Што се тиче старости пољопривредне механизације, важно је истаћи да је у Смедереву 93,26% берача кукуруза старије од 10 година, да су технички застарели, те је потребно набављати нове. У појединим насељима као што су Бадљевица, Биновац, Водањ, Друговац, Колари, Кулич, Луњевац, Мало Орашје и Суводол, сви берачи кукуруза су старији од 10 година. Истовремено, подаци Пописа пољопривреде 2012. (Кесеровић и сарадници, 2015.) показују да је чак и у општинама које су водеће по воћарској производњи (Гроцка, Смедерево, Суботица итд.) удео атомизера старијих од 10 година

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

веома велики, што сигурно веома утиче на квалитет одрађене заштите, односно њену мању ефикасност.

Интензивна пољопривредна производња у Смедереву не може се остварити без савремене механизације. Градска управа, преко годишњих програма мера за спровођење пољопривредне и политике руралног развоја, пружа подршку произвођачима (кроз суфинансирање реализованих инвестиција) за набавку нове пољопривредне механизације, посебно у области воћарско виноградарске и повртарске производње, а подршку набавци механизације даје и мера кредитне подршке, односно суфинансирање камата за пољопривредне кредите.

Поред подршке из буџета Града, пољопривредници морају више пажње посветити могућностима формирања **машинских прстенова**. Машински прстенови пружају својим члановима бројне предности и омогућавају да дође до раздвајања пољопривредника у две основне категорије: (а) оне који примају услугу и (б) оне који те услуге пружају. Даваоци услуга су уско специјализовани само за поједине операције, тако да је квалитет пружених услуга на највишем нивоу, а пружене услуге на овај начин у развијеним земљама се не опорезују и сматрају се уговореном производњом. Истовремено, максималним искориштавањем механизације, цена тако пружених услуга је нижа. Са друге стране, примаоци услуга могу да се посвете другим проблемима у својој пољопривредној производњи, (инпути, пласман производа), а не да буду оптерећени са својом “неискоришћеном” механизацијом. Креирањем машинских прстенова остварила би се ефикаснија пољопривредна производња услед рационалнијег коришћења постојећих ресурса, при чему би се симултано испунила економија обима и економија величине.

1.5.7. Тржишни ланац пољопривредних производа

Тржишни ланац у сектору пољопривреде у Србији је кратак и најчешће завршава на локалној пијаци, комшилуку или код закупца, и највећим делом се обавља у сивој зони (Живков и сарадници, 2013). У стратешком документу у области пољопривреде и руралног развоја Србије (Службени гласник 85/14), наглашава се да је тржишни ланац у пољопривредно прехрамбеном сектору Србије недовољно ефикасан, уређен и организован, а карактерише га одсуство хоризонталне и вертикалне интегрисаности тржишних субјеката (недостатак уговорне производње, власничке повезаности, искљученост великог броја пољопривредника из модерних малопродајних ланаца), уситњеност и разједињеност понуде у примарном сектору, кратак ланац вредности пољопривредних производа (продаја примарних производа, без додавања нове вредности). Поред тога, услед нарушене конкуренције и/или неефикасне заштите конкуренције на тржишту пољопривредно прехрамбених производа, пољопривредници имају ниску преговарачку позицију у односу на прерађивачку индустрију и сектор трговине, трпе ризике промене цена са глобалног тржишта и сл.

Иста ситуација у погледу тржишног ланца пољопривредних производа присутна је и у Смедереву. Пољопривредна производња доминантно је организована на сектору породичних пољопривредних газдинстава, а производње које су најзаступљеније и где се остварује висока тржишност јесу **производња млека**, затим **ратарска, повртарска и воћарска производња**. Иако трговина пољопривредним производима са подручја града Смедерева има бројне предности у погледу географских, економских и геополитичких

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

фактора⁵⁶, тржиште пољопривредних производа недовољно је организовано, посебно у сектору поврћа и меса (нема уговорних односа, пласман је индивидуалан, понуда разједињена, заступљено је „сиво“ тржиште и сл.). У наставку се даје анализа тржишног ланца пољопривредних производа у Смедереву по секторима производње.

I Сектор сточарства. У **производњи сировог млека** у појединим насељима (посебно у насељима Михајловац, Добри До, Липе, Осипаоница, градско насеље Смедерево) остварују се значајни тржишни вишкови. Избор тржишног ланца у продаји млека варира у зависности од величине стада и количине млека. У откупу млека јавља се неколико већих индустријских млекара, али и мањих локалних, као што су: „Екофил – млекара Хомоље“, д.о.о., Петровац на Млави; „Границе“, Младеновац; „Златиборац“, д.о.о., Михајловац. У откупу млека учествује и ЗЗ „Михајловац“ из Михајловца. У **трговини живом стоком** нема уговорне производње и организованог откупа (пласман стоке је усмерен ка сточним пијацама, накупцима и сл.). Сточна пијаца постоји у градском насељу Смедерево (уочава се потреба опредељивања нове локације сточне пијаце), а неорганизоване сточне пијаце постоје и у селима (Осипаоница, Лугавчина, Сараорци).

II Сектор ратарских култура (кукуруз, пшеница). Ратарске културе пољопривредници у највећој мери предају земљорадничким задругама (на подручју Смедерева уговарањем и откупом ратарских култура баве се: ЗЗ „Михајловац“, ЗЗ „Раља“, ЗЗ „Агроздравље“). Задруге ове културе даље усмеравају ка прехрамбеној индустрији, млинско пекарским предузећима, трговинским предузећима и сл. Тржиште ратарских култура у Србији и Смедереву карактерише берзански карактер, неразвијена конкуренција, односно висока консолидација крајњих тржишта (сектор трговине и прераде). Пословна повезаност произвођача у овој производњи са задругама/трговцима заснива се само на нивоу уговарања „заједничке производње“ или уговарања меркантилне производње за паритетну размену за производне инпуте. У овим пословним аранжманима пољопривредни произвођач нема адекватну заштиту од ризика ценовних померања.

III Сектор поврћа. Откуп поврћа није организован, нити су количине за пласман обједињене. У највећој мери, пољопривредници самостално продају поврће или на локалном тржишту или тржишту Београда (кванташка пијаца, зелене пијаце) или снабдевају трговинске радње. На сектору правних лица издваја се ЗЗ „Зелена башта“, Сараорци, која има велику површину поврћа под пластеницима, што овој задрузи омогућава уговорен пласман у велики трговински ланац, а испоруке поврћа (период март-новембар) уговарају се у годишњој, месечној и дневној динамици.

VI Сектор воћа. Према подацима ПССС „Смедерево“ из Колара, у воћарској производњи евидентирају се значајни тржишни вишкови (пре свега, брескве и јабуке), као и профитабилан пласман на домаћем тржишту и извозу (од извозних тржишта доминира тржиште Руске Федерације). Трговина воћем у Смедереву има неколико сегмената:

- **Сегмент извоза**, где произвођачи воће прве класе продају фирмама које се баве извозом (уз вишу цену воћа од оне која се остварује на кванташкој пијаци Удовице). Велики број фирми које се баве овим послом (посебно фирме које

⁵⁶ Смедерево има повољан географски положај из аспекта саобраћајне приступачности (коридор X и VII) и близине тржишта Београда (висок потенцијал београдског тржишта, близина прерађивачких капацитета, малопродајних ланаца, пијаца) и тржишта околних општина.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

имају седиште у Смедереву и које се дуги низ година баве трговином воћа), њихова добра опремљеност расхладним коморама (великог капацитета), знање и искуство, обезбеђује произвођачима сигуран и профитабилан пласман воћа. Неке од значајнијих фирми које се баве откупом и извозом воћа су „Делта Аграр“, Удовице; „Катарина комерц“, Смедерево (ова фирма има и сопствене засаде брескве и јабуке); „Fruist Company“, Удовице итд. Према подацима ПССС „Смедерево“, око 40% укупног откупа јабуке се извози (60% је пласман на домаћем тржишту кроз прераду и потрошњу у свежем стању), док је у пласману брескве доминантно домаће тржиште (30% рода усмерено је на извоз). У периоду 2013-2015. просечан извоз брескве и нектарина, на основу издатих фитосертификата ПССС „Смедерево“ за пошиљке биља намењене извозу, износио је 5.084 тона годишње (што је више од трећине укупног извоза овог воћа из Србије), а извоз јабука око 20.869 тона (18% од укупног извоза јабуке из Србије у 2014. години). У овим извозним количинама, доминантан је удео воћа са подручја града Смедерева (80-90%);

- Сегмент продаје воћа на **специјализованој кванташкој пијаци за трговину воћем у МЗ Удовице**, која се налази у близини главних путних праваца и у самом средишту воћарско виноградске производње смедеревског краја. На овој пијаци, која је инфраструктурно уређена и ради од маја до новембра, продаје се воће веће зрелости (углавном друге класе), у свежем стању за потребе снабдевања зелених пијаца и трговинских радњи у целој Србији и земљама региона. Од укупног промета воћем на овој пијаци доминира (са 70%-80%) воће са подручја Смедерева;
- Продаја воћа на **зеленим пијацама** у градском насељу Смедерево (ЈКП „Пијаце“ Смедерево управља са две зелене пијаце, у чијем су саставу и млечне пијаце), затим на зеленим пијацама у Београду, околним општинама и сл;
- Мали број пољопривредних газдинстава уговара пласман воћа, у малим паковањима, са **трговинским ланцима, односно хипермаркетима** (самостално или преко дистрибутера) (Слика 12) ;
- Сегмент продаје воћа фирмама које се баве трговином, односно даљом продајом воћа **компанијама у области прехрамбене индустрије** (воће најнижег квалитета, намењено преради, односно производњи сокова, џемована и сл.);

Слика 12. Пласман воћа из Смедерева у трговинске ланце

Извор: Архива ИЕП, Београд.

Генерално, произвођачи воћа и трговци успостављају дугорочне купопродајне односе (базиране на међусобном познавању, сарадњи, поверењу), односно на локалном тржишту препознају се добри и успешни произвођачи воћа, као и успешне трговачке куће и извозници, који поштују уговоре и изграђују дугорочну сарадњу са произвођачима. Поред тога, велики број озбиљних произвођача воћа има сопствене

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

хладњаче (раскладне коморе), а најчешће су то реконструисане штале, магацини и сл. Ове хладњаче омогућавају смештај воћа током бербе и чување у краћим временским интервалима, у случају да дође до застоја у функционисању тржишта (када нема тржишне тражње или када настају промене цена на дневном нивоу). Време чувања јабуке може бити и неколико месеци, док бресква у овом виду хладњаче не може дуго да остане свежа и квалитетна за тржиште.

V Сектор грожђа и вина. Према подацима ПССС „Смедерево“, стоне сорте грожђа се продају на локалном тржишту, тржишту Београда и околним тржиштима (на зеленим и кванташким пијацама). Мале количине грожђа усмеравају се у прераду домаћим винаријама. Мали је и број винарија са великом, тржишно оријентисаном производњом вина. Вина из тржишно оријентисаних винарија продају се на локалном тржишту у кратким ланцима снабдевања (ресторанима, потрошачима на бази личних контаката и сл.).

Раст конкурентности пољопривреде снажно је зависан од формирања ефикасног тржишног ланца, а веће активности на овом плану требало би очекивати са нивоа Градске управе града Смедерева, кроз:

- Подршку произвођачима у **процесима удруживања** (како би могли да одговоре захтевима трговине у погледу количина и квалитета производа) и **изградње прерадних и складишних капацитета**, како би се продужио тржишни ланац;
- Афирмацију тзв. **кратких ланаца снабдевања**⁵⁷. По ставовима званичника Европске комисије мала породична газдинства су најдинамичнија и најкреативнија управо у коришћењу кратких ланаца снабдевања, који доприносе побољшању њихове конкурентности и бољој интеграцији у ланцу исхране (Ciolos, 20. april 2012). У Смедереву је оријентација на кратке ланце снабдевања присутна код субјеката у сектору МСПП који се баве прерадом млека, воћа и поврћа (само по једно предузеће регистровано је у области прераде млека и прераде воћа и поврћа), као и код винарија. Ови произвођачи у великој мери своје производе дистрибуирају директно крајњим потрошачима на локалном тржишту (вртићи, школе, угоститељски објекти, самосталне трговинске радње и сл.). Само 33 „Зелена башта“ у Сараорцима, која је специјализована за пластеничку производњу поврћа, уговара пласман поврћа са великим трговинским ланцем у Београду.
- Јавно приватно партнерство у **изградњи велике, збирне хладњаче за воће/поврће** или модерног откупно дистрибутивног центра, са заштитним знаком воћа, униформним паковањем и сл.

1.5.8. Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника

Према подацима Пописа пољопривреде 2012. године, у структури пољопривредних газдинстава града Смедерева према величини земљишног поседа доминирају газдинства са ситним поседом (мањим од 5 ха)⁵⁸, којих је 77,3% од укупног броја, а чији поседи чине

⁵⁷ Кратак ланац снабдевања (енг. "short supply chain") значи ланац снабдевања који укључује ограничен број привредних субјеката посвећених сарадњи, локално економском развоју, са бликим географским и друштвеним релацијама/везама између произвођача, прерађивача и потрошача (Regulation EU, No 1305/2013). Ради се о концепту директне продаје и промоције произвођача на локалном тржишту („локализовање производње и тржишта“).

⁵⁸ Физичка величина фарме се обично карактерише величином КПЗ и према овом критеријуму као мале фарме дефинишу се оне које имају мање од 2 ха или мање од 5 ха КПЗ (European Commission, Brief AGRI.L.2 – N°2 – July 2011).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

39% КПЗ града Смедерева. Ова газдинства имају важну улогу у руралном развоју (запошљавању, социјалном развоју локалне заједнице и др.) и уравнотеженом територијалном развоју земље, а начини подршке овим газдинствима за њихово јачање и изградњу конкурентности јесту подстицање *задружног организовања* (посебно преко тзв. специјализованих задруга⁵⁹) и *међусобног удруживања*.

Земљорадничке задруге. У *Стратегији пољопривреде и руралног развоја Р. Србије за период 2014-2020.* указује се на неразвијеност и бројне проблеме задружног сектора у националној економији, који су довели до губљење идентитета задружне својине и поверења у задружни систем („Службени гласник Р. Србије“ број 85/14). Велики број приватних предузећа која послују у домену уговарања пољопривредне производње и продаје и откупа пољопривредних производа и инпута за пољопривредну производњу, одсуство финансијске (кредитне) подршке задругама, процес транзиције и приватизације, „гашење“ домаће индустрије пољопривредне механизације, либерализација тржишта пољопривредних производа и други фактори довели су престанак рада многих задруга, а у садашњем тренутку делују дестимулативно на формирање нових.

Већина наведених проблема присутна је и у функционисању задружног сектора на *територи града Смедерева*: проблеми у доказивању и укњижи задружне својине, непоштовање задружних вредности и принципа (што задруге приближава МСП), непоседовање складишних и/или прерадних капацитета и опреме, финансијски проблеми, проблеми у пласману услед неефикасног тржишта пољопривредних производа (сива економија, неразвијена конкуренција и сл.). Иако је Смедерево град дуге задружне традиције⁶⁰, већ деценијама уназад задругарство није развијено. У стратешким документима града Смедерева (Службени лист града Смедерева број 3/2011; Службени лист града Смедерева број 3/2015) указује се на неразвијеност земљорадничких задруга, недовољно удруживање и повезаност у овом сектору, као и на чињеницу да су задруге у финансијским и организационим потешкоћама, да су по пословању ближе трговачким друштвима него савременим задругама западноевропског типа и сл.

У садашњем тренутку на територији Смедерева активно функционише 5 земљорадничких задруга, чија је претежна делатност ратарска, сточарска, повртарска и воћарска производња, односно трговина инпутима у пољопривреди и откуп тржних вишкова (жита, воћа итд.)⁶¹. У питању су следеће задруге: ЗЗ „Михајловац“, Михајловац; ЗЗ „Зелена башта“, Сараорци; ЗЗ „Раља“ Раља; ЗЗ „Суводол“, Суводол и ПЗ „Агроздравље“ Раља. Успешно функционишу (посматрајући преко индикатора велики промет и/или велики број коопераната) само следеће две задруге:

- ЗЗ „Михајловац“, Михајловац (седиште задруге је у Михајловцу, а огранак се налази и у селу Враново). Основана је 1992. године, има 27 задругара и велики број коопераната (преко 1.000). Основна делатност задруге је уговарање ратарске производње и откуп ратарских култура (пшеница, кукуруз, уљана репица, сунцокрет) и сировог млека. С озбиром да задруга нема адекватне

⁵⁹ Специјализоване земљорадничке задруге или задруге засноване на производним линијама (ратарске, воћарске, повртарске, виноградарске, сточарске, пчеларске и др.) организују производњу одређених производа, њихову прераду и пласман на тржишту.

⁶⁰ У селу Враново 1894. године основана је прва Кредитна земљорадничка задруга у Србији.

⁶¹ Анкетно истраживање задруга и удружења у области пољопривреде и руралног развоја на подручју града Смедерева, новембар 2015.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

складишне капацитете за ратарске културе (нема силосе, већ само подно складиште капацитета око 2.000 т), нити прерадне капацитете за млеко, нема додавања нове вредности у ланцу вредности пољопривредних производа.

- 33 „Зелена башта“, Сараорци. Задруга има 10 задругара, основана је 2007. године, а задругари су специјализовани за пластеничку производњу поврћа (парадајз, краставац, паприка), која се одвија у строго контролисаним условима (интегрална производња), у модерним пластеницима и уз уважавање захтева тржишта. Велике површине пластеника омогућавају овој задрузи уговорен пласман поврћа у велики трговински ланац. Као велики проблем задругари виде јаку ценовну конкуренцију увозног поврћа из Македоније, Албаније, Турске, као и неповољне кредитне линије за задруге и сектор пољопривреде уопште.

Велики број задруга не функционише, због проблема са ликвидношћу (рачун је у блокади више месеци/година), као што су: 33 "Слога", Лугавчина; 33 „Поморавље" Смедерево; 33 „Подунавље“, Смедерево⁶².

После неколико деценија чекања на нов закон о задругама, Министарство привреде Р. Србије током 2015. године донело је *Закон о задругама* („Службени гласник РС“ број 112/2015), који би требало да поједностави процедуру оснивања и управљања задругама (за оснивање задруге потребно је најмање пет пословно способних физичких лица), допринесе решавању имовинско-правних односа у задругарству (претварање државне и друштвене у задружну својину уколико за то постоје законски услови), као и обезбеди посебну заштиту Републике Србије, АП и ЈЛС задругама (кроз подстицајне мере економске и аграрне политике, других развојних политика, давање олакшица и погодности, кроз оснивање посебних фондова за развој задруга од стране ЈЛС, АП и сл.). Колико ће овај закон бити стимулативан и да ли ће успети да олакша развој задругарства у пракси, остаје да се види.

Генерално развој задругарства у Смедереву у наредном периоду зависиће од следећих фактора:

- Изградње поверења у задружни систем (ово поверење је изгубљено делимично и због чињенице да већина задруга у Србији не послује по задружним принципима и вредностима);
- Обезбеђење финансијских средстава у процесима инвестиционих улагања у складишне и прерадне капацитете (зависиће од спремности удруживања пољопривредника сличних ставова и економске снаге, који ће уз високо изражено међусобно поверење и разумевање, улагати у физичку имовину за пољопривредну производњу и прераду);
- Настојања Одсека за пољопривреду града Смедерева да кроз одговарајуће мере (едукативне и/или финансијске подршке) подстакне и мотивише пољопривреднике на удруживање и задружно организовање;
- Могућности удруживање више специјализованих задруга у региону, како би оствариле економију обима и повећале своју тржишну и преговарачку снагу у ситуацији високе конкуренције и консолидације пољопривредно прехрамбеног тржишта у земљи и региону;
- Настојања пољопривредних произвођача да кроз укрупњавање и удруживање, односно правну форму задруге, конкуришу за средства опредељена ИПАРД II програмом за Републику Србију. Задруге су и један од критеријума за рангирање

⁶² Претраживање дужника у принудној наплати, Народна банка Србије, новембар 2015.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

(бодовање) за подршку у оквиру мере „Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава“ (Службени гласник РС, број 30/2016).

С обзиром на развијеност воћарске производње у Смедереву и њену високу тржишну (извозну) оријентацију, пољопривредници и компаније које су главни добављачи инпута за ову производњу, могли би формирати специјализовану **задругу воћара или кластер воћара** (у циљу даљег поспешивања ове производње и ефикаснијег и профитабилнијег пласмана воћа), а уз подршку града Смедерева (Одељења за привреду, предузетништво, локали економски развој и јавне набавке и Одсека за пољопривреду), ПССС „Смедерево“, регионално развојне агенције „Браничево Подунавље“, ресорног министарства, научно образовних институција, владиних агенција и других подржавајућих институција.

Удружења пољопривредника. Удружења омогућавају пољопривредницима јачу преговарачку позицију на тржишту у односу на субјекте који се баве откупом, трговином и прерадом пољопривредних производа, у односу на државу/ресорно министарство и добављаче репроматеријала и инпута. Поред тога, она омогућавају лакши и профитабилнији пласман пољопривредних производа и укључивање већег броја примарних пољопривредних произвођача у велике трговинске ланце.

У Србији удруживање регулише *Закон о удружењима* („Службени гласник Р. Србије“, број 51/2009 и 99/2011 - др. закони), који прецизира да је удружење добровољна и невладина недобитна организација заснована на слободи удруживања више физичких или правних лица, као и да га могу основати најмање три оснивача, с тим што најмање један од оснивача мора имати пребивалиште, односно седиште на територији Р. Србије. Удружења у области пољопривреде у Србији су бројна, али су слабо развијена. Њихова улога и активности су мале, ниска је преговарачка моћ и степен организованости, а као резултат ниске професионализације и недостатка управљачког кадра („Службени гласник Р. Србије“ број 85/14).

Сличне карактеристике имају и **удружења пољопривредника на подручју града Смедерева**. Наиме, на територији Смедерева функционишу 4 удружења: сточара, воћара и виноградача, цвећара и пчелара. Ова удружења нису довољно активна у раду (пасивно чланство), њихово функционисање не доприноси побољшању тржишне и конкурентске позиције произвођача, те чланице најчешће не виде користи од чланства. На основу интервјуа са представницима/председницима удружења на територији града Смедерева⁶³, у наставку се дају њихове основне карактеристике:

- *Удружење сточара „Капија Шумадије“ Михајловац* основано је 2011. године. Има око 30-так чланица, од којих је половина њих активна у раду. Удружење традиционално организује „Фестивал млека и млечних производа“ (сваке године у октобру), где се представљају млекаре у земљи и окружењу (Грчка, Турска, Македонија, Бугарска), као и пољопривредни произвођачи малих занатских погона, који се баве производњом млечних производа. Поред тога, Удружење организује семинаре, едукације пољопривредника, указује на проблеме у области сточарства и начине њиховог решавања.
- *Удружење воћара и виноградача „Златно брдо“, Удовице.* Удружење је основано 2005. године, од стране 14 чланица (породичних пољопривредних

⁶³ Анкетно истраживање задруга и удружења у области пољопривреде и руралног развоја на подручју града Смедерева, новембар 2015.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

газдинстава). У претходном периоду чланице удружења настојале су да региструју задругу, али није било довољно иницијативе пољопривредника. Удружење има више пасивно чланство (нема иницијатива пољопривредника за веће и озбиљније активности). Током 2012. године, посредством РРА „Браничево Подунавље“, а из средстава ИПА фондова ЕУ, удружење је добило на коришћење сушару за воће капацитета 100-130 кг готовог производа дневно (600-700 кг уноса свежег воћа дневно). Сушара се налази у месту Водањ, а власник је град Смедерево. Сушара се не користи довољно, јер нема интересовања пољопривредника.

- „Друштво пчелара Смедерево“ основано је 1952. године, има око 120 чланица и ради на едукативно промотивним активностима: организација семинара, стручна путовања, посете сајмовима и сл.
- Удружење произвођача и љубитеља цвећа „Смедеревски ђурђевак“ је основано 2008. године. Окупља 19 произвођача цвећа и расадног материјала и око 20-так чланица љубитеља цвећа. Удружење има за циљ унапређење хортикултуре и расадничке производње цвећа. Чланице Удружења имају бројне заједничке активности: заједнички излажу, набављају репроматеријал, учествују у донацијама, организују едукације, семинаре, учествују у бројним манифестацијама, као што су: „Смедеревски дани цвећа“ (одржава се у мају, почев од 2008.), „Смедеревска јесен“ (септембар) и сл.
- На подручју града Смедерева ради и велики број удружења жена која се баве народном радиношћу и сл.

Требало би истаћи и да један број винарија Смедеревског виногорја припада „Удружењу произвођача вина са ознаком (будућом ознаком) географског порекла Београд“⁶⁴ и тренутно је у припремној процедури (фази) за регистрацију (заштиту) ознаке географског порекла „Београд“, у складу са новим ЕУ „PDO/PGI“ системом географског порекла за производњу вина са географским пореклом, који је успостављен у Србији (Јакшић Дарко и сардници, 2015). Удружење је званично регистровано код МПЗЖС и кроз студију која је регистрована у надлежном министарству, установљава стандарде за производњу висококвалитетног и врхунског вина са географским пореклом и бави се контролом примене тих стандарда, како би се осигурало уједначено висок квалитет вина из Београдског виноградарског рејона.

Имајући у виду бројне користи и предности удруживања у пољопривреди за саме пољопривредне произвођаче, као и чињеницу да ће Србија у процесу приступања ЕУ имати обавезу успостављања произвођачких група и организација пољопривредних произвођача у оквиру једне линије производње, у наредном периоду биће потребно одговарајућим мерама државне политике и политике руралног развоја ЈЛС подстаћи развој задруга и удружења. Посебно ће бити важно и изграђивање међусобног поверења чланица удружења и задруга у процесима инвестирања у физичку имовину за пољопривредну производњу и прераду и маркетинг пољопривредних производа (постројења за прераду млека, изградња и опремање кланица, објекти и опрема за прераду воћа и поврћа и сл.). Позитивни ефекти могу се очекивати код удруживања више специјализованих задруга/удружења у региону, које би на овај начин оствариле економију обима и повећале своју тржишну и преговарачку снагу.

⁶⁴ Удружење је регистровано на територији града Београда, <http://vinarijebeograda.rs>, датум приступа 10.02.2016.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Током 2014. године, Град је за унапређења техничке опремљености пољопривредних задруга, удружења и газдинстава исплатио из буџета износ од 2,9 милиона динара. Са 50% суфинасирана је набавка опреме за млекарску производњу за ЗЗ „Михајловац“ из Михајловца, као и набавка опреме за аутоматизацију процеса производње у заштићеном простору за ЗЗ „Зелена башта“, Сараорци⁶⁵. Са оваквим и сличним мерама подршке задругама и удружењима потребно је наставити и у наредном периоду.

Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2020. године (Службени гласник Р. Србије, број 85/14), предвиђа подршку задругарству и процесима удруживања пољопривредника у циљу унапређења трансфера знања; технолошког развоја и модернизације пољопривредне производње и прераде; развоја тржишних ланаца; јачања социјалног капитала.

У земљама ЕУ, *Регулатива о подршци руралном развоју за програмски период 2014-2020.* (Regulation (EU) No 1305/2013) указује на важност *произвођачких група и организација* у руралном развоју, а подршка овим процесима доступна је кроз следеће мере: (а) успостављање произвођачких група и организација; (б) сарадња; (в) програми квалитета за пољопривредне производе и храну; (г) улагања у физичку имовину. Право на подршку, између осталог, имају само произвођачке групе и организације произвођача које задовољавају услове МСП-а и које имају бизнис план (како би се осигурало да ће удружење произвођача постати одржив тржишни субјекат).

1.5.9. Складишни и дорадни капацитети у пољопривреди

Складишни и дорадни капацитети на подручју града Смедерева анализирани су на основу података Пописа пољопривреде 2012. , ниво насеља.

Силоси, амбари, кошеви за кукуруз:

- Евидентирано је 15 пољопривредних газдинстава која поседују **силосе**, као и 25 објеката укупног капацитета 1361 т. Највеће капацитете силоса имају следећа насеља: Мала Крсна (479 т), Шалинац (375 т) и Сараорци (200 т). Према подацима Одсека за пољопривреду града Смедерева, у Годоминском пољу налази се велики силос капацитета око 20.000 тона, који је припадао предузећу „Годомин“ (тренутно је силос у власништву предузећа „Житопродукт“, Зрењанин);
- Што се тиче **амбара**, 1.946 пољопривредних газдинстава поседује амбаре (укупан број амбара 1975). Највећи укупан капацитет лоциран је у градском насељу Смедерево (22.935 м³), а затим следе насеља Михајловац (6.848 м³), Добри До (6.640 м³) и Мало Орашје (4.193 м³);
- **Кошева за кукуруз** има 4.580, а највише их је насељима Михајловац, Липе, Лугавчина, Осипаоница.

Објекти у сточарству:

- Објекти за смештај говеда – 2.395; капацитет: 14.502, број места;
- Објекти за смештај свиња – 5.563; капацитет: 89.660, број места;
- Објекти за смештај кокошака носиља - 2.994; капацитет: 299.976, број места;

⁶⁵ Максимални износ субвенције за пољопривредне задруге био је 1.000.000 динара, за удружења 500.000 динара, а за породична пољопривредна газдинства 200.000 динара (Извештај о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја на територији града Смедерева за 2014. годину).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- Објекти за силажу пописани су код 162 пољопривредна газдинства, укупног капацитета 17.252 м³ (укупан број ових објеката је 202). Највећи укупан капацитет објеката лоциран је у градском насељу Смедерево (5.800 м³), а затим следе: Михајловац (3.302 м³), Лугавчина (2.734 м³), Добри До (1.406 м³).

Хладњаче за свеже и смрзнуто воће. Према подацима Пописа пољопривреде 2012. (Кесеровић и сарадници, 2015.), од укупног броја хладњача у Србији највећи број их је у Смедереву, Тополи, Суботици, Гроцкој и Чачку, типичним „воћарским“ местима. По капацитетима предњачи Суботица (63.441 м³), општина Ариље (58.335 м³) и град Смедерево (58.306 м³). Док су капацитети у Ариљу намењени складиштењу смрзнуте малине, у осталим наведеним градовима/општинама углавном је реч о чувању свежег воћа (јабука, крушка, бресква итд.).

Број хладњача у Смедереву износи 295, а око 45% укупних капацитета хладњача код пољопривредних газдинстава регистровано у насељу Удовице (26.172 м³). Затим следе насеља Суводол (9.291 м³), Водањ (3.925 м³), Биновац (3.612 м³), Друговац (2.772 м³), Колари (2.132 м³), Ландол (1.980 м³) и др. Хладњача „Годомина“ у Годоминском пољу са капацитетом преко 30.000 тона је продата и према информацијама ПССС „Смедерево“ није у функцији.

Према истом извору, породична пољопривредна газдинства располажу расхладним коморама за воће чији се капацитети крећу од 20-60 тона, а на сектору правних лица (компанија које се баве извозом воћа) капацитети хладњача су далеко већи. Примера ради, фирма „Делта Аграр“ у Удовицамама има расхладне коморе капацитета 800 тона, „Frustr company“ исто толико, „Катарина комерц“ има коморе капацитета 1500 тона и сл.

Сушаре се евидентирају код 7 пољопривредних газдинстава, укупног капацитета 1.439 м³. Капацитети сушара се налазе у само пет насеља: Скобаљ (1.200 м³), Шалинац (194 м³), ужи круг Смедерева (20 м³), Раља (13 м³) и Удовице (12 м³).

Машина за калибрирање, вакумирање и паковање има укупно 9, при чему су све старије од 10 година. Капацитети су лоцирани у следећима насељима: Добри До (1), Лугавчина (1), Мала Крсна (1), Мало Орашје (1), Михајловац (1), Радианац (1), Сараорци (1) и Скобаљ (2).

Складишни и дорадни капацитети у Смедереву постоје, али се на пољу унапређења ових капацитета (даље изградње, куповине, проширења) мора радити, посебно на изградњи и опремању објеката за складиштење, чување, сортирање и паковање воћа (с обзиром на високу производњу у воћарству и њену извозну оријентацију), јер се тиме повећава квалитет производа и олакшава пласман.

1.5.10. Прерада пољопривредних производа

Иако Смедерево представља значајну сировинску базу у пољопривреди, посебно у воћарској и повртарској производњи, мали је број капацитета прераде пољопривредних производа, како у сектору великих индустријских предузећа, тако и у сектору МСПП и породичних пољопривредних газдинстава. Значајни индустријски капацитети су „Исхрана“, а.д. Смедерево (предузеће за производњу хлеба и пецива) и „Фрувита“, д.о.о., Београд (предузеће за производњу воћних сокова, које има фабрике у насељима

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Луњевац и Колари, а са подручја Смедерева највише откупљује јабуку). На сектору МСПП региструје се мали број субјеката који се бави прерадом пољопривредних производа. По значају се издвајају:

- *Кланице:* (1) „Недељковић“, Смедерево (самостална занатска месарска и трговинска радња); (2) „Ђуран“ у Михајловцу (производња меса и месних прерађевина); (3) живинарска кланица „Ђорђевић“ у Михаловцу; (4) пилећа кланица “Бајан” у Михајловцу (обрађује живинско месо и поседује сопствене фарме за узгој и товљење живине, снабдевају малопродајне објекте, а планирају и покретање погона за прераду меса);
- *Млекара* „ЈТЛ Златиборац“, д.о.о., Михајловац јесте најзначајнији и једини званично регистровани привредни субјекат који се бави прерадом млека. Капацитет млекарне износи 15.000 литара дневне прераде сивовог млека. Производни програм обухвата пастеризовано млеко, јогурт, киселу павлаку, кисело млеко, паприку у павлаци. Највећи део откупа базиран је на произвођачима средње величине (у просеку газдинства предају око 30 литара млека дневно, а поседују 4-5 музних крава). Млекара има само једног великог добављача у насељу Осипаоница (пољопривредно газдинство предаје 250 литара млека дневно и има фонд од око 30 музних крава). Откуп је највећим делом са подручја општина Смедеревска Паланка, Смедерево, Младеновац, а око 35% укупног откупа млека је са подручја Смедерева (доминантно из насеља Михајловац). Око 70% продаје млека и млечних прерађевина фокусирано је на јавне набавке (болнице, хотели, вртићи, школе, геронтолошки центри и сл), 20% је снабдевање малопродајних објеката у окружењу, а 10% је продаја у сопственом објекту (продавници у оквиру зелене пијаце у Смедереву). У млекарни је запослено 35 људи.
- *Млинови.* На територији Смедерева евидентирана су два произвођача: „Милан Матић“ из МЗ Радицац и „Милан Матејић“ из МЗ Михајловац. Такође, у оквиру пекарне „Стари град“, д.о.о. Смедерево, у насељу Лугавчина, успешно послује и мали млин, који се бави производњом ражаног интегралног и хељдиног брашна.
- *Прерада воћа и поврћа.* И поред велике сировинске базе, у Смедереву готово да нема развијених погона у сектору прераде воћа и поврћа. Региструје се само предузеће „Агропрерада“, д.о.о., Мала Крсна, које производи џем, мермеладе, зимнице, а пласман усмерава ка самосталним трговинским радњама у окружењу.
- Што се тиче *прераде грозђа*, Смедерево има неколико већих винарија („Јанко“, Смедерево; „Јеремић“, Смедерево; „Дионис“, Добри До), чија се годишња производња вина (највећим делом од сопственог грозђа) креће од 20.000-30.000 литара. Један број винарија Смедеревског виногорја („Јанко“, „Јеремић“, „Mons Aureus“, „Плавинац“) припада „Удружењу произвођача вина са ознаком (будућом ознаком) географског порекла Београд“ и тренутно је у припремној процедури за регистрацију (заштиту) ознаке географског порекла „Београд“, у складу са новим ЕУ „PDO/PGI“ системом географског порекла за производњу вина са географским пореклом (Јакшић Дарко и сардници, 2015)⁶⁶.

⁶⁶ Како би се истакла вина са географским пореклом на чији квалитет и карактеристике утичу климатски, земљишни и људски фактори, Законом о вину („Сл. гласник РС”, бр. 41/09 и 93/12) вина су класификована на: (а) *вина без географског порекла* („стона“ вина) и (б) *вина са географским пореклом*. Вина са географским пореклом се даље означавају: (1) *ознаком географског порекла и то географском ознаком* (PGI у ЕУ) за *регионална вина* и *ознаком контролисаног географског порекла* (PDO у ЕУ) за *квалитетна вина* и (2) *традиционалном ознаком* (ознаком квалитетне категорије и додатном ознаком).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Мали број регистрованих правних лица у сектору прераде пољопривредних производа одраз је недовољно стимулативног привредног амбијента за пословање реалног сектора, посебно сектора МСПП (нестимулативна пореска политика, политика запошљавања, инвестирања и финансирања, образовања; високе административне таксе, накнаде и други трошкови). Ова ограничења значајно умањују инвестиције у физичку имовину за пољопривредну производњу и прераду и маркетинг пољопривредних производа, као и финансијску снагу произвођача у процесима имплементације и сертификације система безбедности и квалитета хране.

У погледу развоја пољопривреде у наредном периоду важно ће бити развијање прерађивачког сектора, односно отварање капацитета, посебно на сектору МСПП, у области прераде меса, млека, воћа, поврћа. Развој прерађивачке индустрије довешће до отварања нових радних места, додавања вредности у ланцу вредности пољопривредних производа (чиме се постиже виша профитабилност производње), а примарним пољопривредним произвођачима се обезбеђује лакши, сигурнији и организованији пласман пољопривредних производа.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

1.6. ДИВЕРСИФИКАЦИЈА РУРАЛНЕ ЕКОНОМИЈЕ

Садашња структура запослености у руралним подручјима Републике Србије резултат је недовољно диверсификоване економске структуре, која је високо зависна од примарног сектора и експлоатације природних ресурса, а главни проблеми руралних подручја су (Службени гласник РС, број 30/2016):

- недостатак могућности за запошљавање;
- висока зависност од пољопривреде и
- опадање квалитета и доступности основних услуга и инфраструктуре.

Ови проблеми резултирају смањењем атрактивности и квалитета руралних подручја као места за рад и живот, демографским падом и смањењем запошљавања у руралним подручјима.

Друге профитабилне активности пољопривредних газдинстава⁶⁷ (активности које нису пољопривредне) доприносе већем степену диверсификације руралне економије, представљају шансу за ревитализацију српског села, за већу запосленост, остатак становништва, посебно младих, на свом имању, а од тога колико су оне развијене зависи ниво развијености руралне непољопривредне економије, као и примена концепта мултифункционалне пољопривреде у пракси. Развој руралне непољопривредне економије показао се као подесан инструмент за обезбеђивање адекватних животних услова управо оном становништву које није у стању да живи од пољопривреде или из било којих разлога не види у њој своју перспективу (Богданов 2007). За породична пољопривредна газдинства, која немају велики посед, и/или сточни фонд, и/или физичку имовину (пољопривредна механизација, опрема), један од начина останака у руралној средини може бити управо развој *других профитабилних активности*.

Друге профитабилне активности (непољопривредне) могу бити (Попис пољопривреде 2012. Методолошко упутство, Графикон 5):

- *Директно у вези са газдинством*, када се и користе ресурси газдинства (земљишне површине, пољопривредне зграде, машине, опрема, радна снага или пољопривредни производи), и могу да се: (а) *обављају на газдинству* (сеоски туризам, народна радиност, прерада пољопривредних производа за продају, осим прераде грожђа ради производње вина у случају да је количина прерађеног грожђа искључиво или углавном из сопствене производње и сл.); (б) да се *не обављају на газдинству* (пољопривредни и непољопривредни рад по уговору, на пример услуге комбајнирања сопственим комбајном);
- *Активности које нису директно у вези са газдинством* (не користе се ресурси газдинства, осим радне снаге газдинства), и могу да се: (а) *обављају на газдинству* (нпр. фризер, кројач, трговац, рад у пољопривредној апотеци); (б) да се *не обављају на газдинству* (свако друго запослење чланова газдинства као нпр. рад у банци, фабрици, администрацији, просвети и др.).

За опстанак руралних подручја (спречавање миграција младих у градове) веома је важно колико су активности руралног становништва диверсификоване управо у правцу

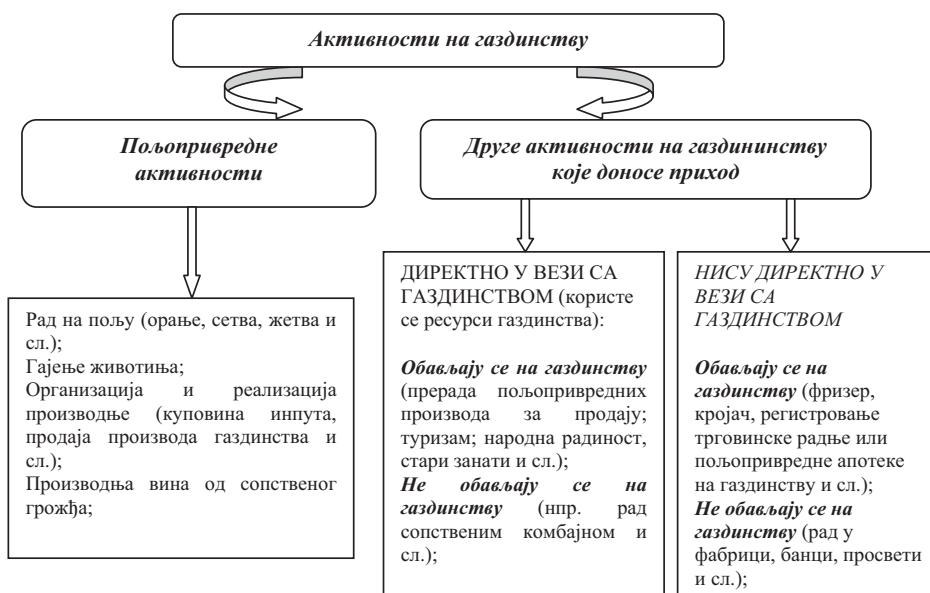
⁶⁷ Пољопривредно газдинство је технички и економски самостална производна јединица која има јединствено управљање и на којој *привредно друштво, земљорадничка задруга, установа или друго правно лице, предузетник или породично пољопривредно газдинство* обавља пољопривредну производњу (Методолошко упутство Пописа пољопривреде, 2012., РЗС).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

непољопривредних активности које су у вези са газдинством и обављају се на газдинству. Ове активности обухватају (Попис пољопривреде 2012. у Републици Србији, Методолошко упутство, РЗС, 2012.):

- **Прераду примарних пољопривредних производа за продају** (сир, кајмак, кобасице, пекмез и сл.), без обзира на то да ли су сировине произведене на газдинству или су купљене од других⁶⁸;
- **Туризам** (смештај уз надокнаду, при чему се користи земљиште, зграде, радна снага и други ресурси са газдинства, на пример пољопривредни производи за исхрану туриста);
- **Народна радиност и стари занати** (плетење корпи, везење, плетење, израда сувенира, намештаја, играчака);
- **Обраду дрвета** (сеча шуме и производња огревног дрвета или дрвне грађе) и активности у шумарству;
- **Узгој рибе за продају** и сл.

Графикон 5. Радна снага и активности на газдинству

Извор: Попис пољопривреде 2012. у Републици Србији, Методолошко упутство, РЗС, 2012.

Према подацима Пописа пољопривреде 2012., ниво насеља, од 7.107 пољопривредних газдинстава на подручју града Смедерева, свега 411 њих обавља другу профитабилну активност (која није пољопривредна), при чему је број газдинстава са учешћем ових прихода у укупним приходима од 50 и више % свега 24 (или 0,3% укупног броја пољопривредних газдинстава).

⁶⁸ Производња вина је друга активност у вези са газдинством која доноси приход само уколико је прерађена већа количина купљеног грожђа него грожђа из сопствене производње газдинства (Попис пољопривреде 2012, Методолошко упутство).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

1.6.1. Прерада пољопривредних производа

Подаци пописа пољопривреде 2012. указују да се прерадом пољопривредних производа бави 373 пољопривредна газдинства. Од овог броја пољопривредних газдинстава:

- Прерадом меса се бави 21 пољопривредно газдинство;
- Прерадом млека се бави 248 пољопривредних газдинстава. Највећи број ових газдинстава је у насељима Михајловац (45), Лугавчина (30), Луњевац (23), Раља и Сараорици (по 12);
- Прерада воћа и поврћа регистрована је код 104 пољопривредна газдинства (највише их је у насељу Радинац, укупно 23 газдинства);
- Прерадом других пољопривредних производа бави се 16 пољопривредних газдинстава.

У великој мери овде се ради се о малим објектима у домаћинствима и на породичним пољопривредним газдинствима, која се баве прерадом млека и производњом сира и кајмака. Нема прецизних података колико ових објеката испуњава прописане ветеринарско санитарне услове, односно опште и посебне услове за хигијену хране, што је услов добијања Решења од стране Управе за ветерину МПЗЖС о испуњености свих потребних услова за ову производњу, као и услов за добијање ветеринарског контролног броја. Ови производи се углавном продају на млечним пијацама, у малим трговинским радњама и другим субјектима на локалном тржишту, затим путем непосредних/личних контаката са потрошачима и сл.

1.6.2. Рурални туризам и остали видови туризма у руралним насељима

Анализа руралног туризма Републике Србије, дата у документу ИПАРД II програм у Републици Србији 2014-2020. (Службени гласник РС, број 30/2016), показује да рурални туризам значајно доприноси руралној економији и да има велики потенцијал за даљи развој, те ће фокус мере „Диверзификација пољопривредних газдинстава и развој пословања“ у оквиру ИПАРД II програма Србије бити управо рурални туризам.

Град Смедерево има богато културно-историјско наслеђе и евидентан је велики, али неискоришћен потенцијал у области туризма. Смедерево се поноси се највећом равничарском тврђавом у Европи, која је под заштитом РЗЗСК (Републички завод за заштиту споменика културе), а једно од приоритетних културних подручја које би требало да ужива посебан третман јесте *приобаље Дунава* са старовековним објектима, римским лимесом и средњовековним тврђавама од Београдске тврђаве до Кладова (Винча, *Смедерево*, Рам, Голубац, Лепенски Вир, Диана, Понтес) (Службени гласник РС, број 88/2010).

Рурални туризам. На читавом подручју Смедерева постоје повољни услови за развој свих појавних облика руралног туризма дефинисаним у Стратегији развоја туризма Србије (агро, еко, агро-еко, етно, етно-органички туризам) (Службени гласник РС, број 91/2006). Међутим, и поред респектабилних природних и друштвених (антропогених) ресурса погодних за развој руралног туризма, према подацима Пописа пољопривреде 2012., у Смедереву се мали број газдинстава бави овом активношћу (подаци су сакривени јер је у питању 3 или мање од 3 газдинства). Као потенцијално најзначајнија емитивна туристичка тржишта заинтересована за развој руралног туризма у подручју Смедерева се издвајају, поред урбаног центра града, још и посетиоци из суседних градова: Београда, Пожаревца, Панчева и Крагујевца. Оно што може погодвати развоју туризма је

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

постојање менаџмента на нивоу туристичке дестинације Смедерева. Реч је о Туристичкој организацији, чији задатак је према Закону о туризму да координира активности локалних актера и бави се екстерним маркетингом туристичке дестинације Смедерева. Користи које Смедерево може имати од развоја руралног туризма и повезаних видова туризма су бројне: стварање услова за отварање нових радних места, запошљавање жена и младих, могућност пласмана пољопривредно-прехрамбених и других производа туристима, ревитализација села и руралних подручја, јачање свести локалног становништва на очувању, односно вредностима руралних подручја и сл.

Вински туризам. Смедеревски винари имају добре перспективе за развој винског туризма. Смедеревско виногорје Београдског виноградарског рејона познато је по дугој и веома богатој традицији производње вина, а једно од најпознатијих вина са овог подручја је „Смедеревка“. Значајан број приватних винарија омогућава Смедереву да егзистира на винској карти Србије, а Туристичка организација Србије укључила је *Смедеревски пут вина* у винске путеве Србије. Велики број произвођача вина и ракије учествују у манифестацији „Смедеревска јесен“, а Град подржава и организацију „Винског града“ у центру Смедерева, као специфичног туристичког амбијента (кутка), за потребе промоције мањих винарија и производње и продаје вина (Слика 13). „Вински град“ чине кућице изграђене од аутентичних бачви и буради старих неколико стотина година, као и уличице које носе имена вина по којима је ово поднебље од давнина познато и ту се свакодневно могу купити и дегустирати вина и ракије смедеревских произвођача. У развоју винског туризма у наредном периоду биће потребна већа сарадња између произвођача грожђа и вина, Туристичке организације града Смедерева, Градске управе и сл, а важни фактори који могу утицати на развој понуде у склопу винског туризма су: географски положај, традиција и квалитет производње, богато културно-историјско наслеђе, бројност манифестација, повезаност са другим видовима туризма, имиџ локалног вина и ракије.

Слика 13. Вински град Смедерево

Извор: www.putvinasrbije.rs

Ловни туризам. Смедерево има респектабилне ресурсе за развој ловног туризма и три регистрована ловачка удружења: ЛД „Смедерево“, ЛД „Шумадија“ у МЗ Друговац, као и ЛД „Поморавље“ у МЗ Осипаоница. Због познатих догађаја током деведесетих година прошлог века дошло је до стагнације у развоју ловства и до значајног пада броја долазака иностраних туриста заинтересованих за ловни туризам (реч је о традиционалним туристима из Немачке, Аустрије, Италије и Француске). Као значајан чинилац за отежан развој ловства треба навести и нерешен власнички статус ловачких друштава. Као један од услова за развој ловног туризма намеће се дефинисање ценовника за дивљач на нивоу Смедерева, који би требало да буде усклађен са ценовником на Републичком нивоу, као и издавањем дозвола за изношење дивљачи из

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

ловишта, а као и развој одговарајуће инфраструктуре, којима би се унапредила ловишта (ловачки домови, чеке, хранилишта, итд.).

Манифестациони туризам (туризам догађаја). Подручје града Смедерева карактерише велики број манифестација везаних за рурални туризам и пољопривреду (сеоске изложбе, етно-изложбе, изложбе хране и пољопривредних производа, старих заната, народних рукотворина и слично), којима се омогућава промоција локалних и традиционалних пољопривредно прехрамбених производа и промовише пољопривреда, народна радиност и сеоски амбијент и потенцијали. Значајно је истаћи следеће манифестације:

- Туристичко привредна манифестација „Смедеревска јесен“, у оквиру које се организује и пољопривредна изложба „Сеоска дворишта“ у Великом граду Смедеревске тврђаве (Слика 14). На овој изложби учествује и презентује пољопривредну производњу (пре свега воћарско-виноградску производњу), етно храну и народне рукотворине око 20 сеоских месних заједница са подручја града Смедерева, односно пољопривредни произвођачи и представници различитих сеоских удружења и удружења жена;
- Међународни фестивал млека и млечних производа „Фестмлек“, који се одржава у МЗ Михајловац, а у организацији удружења сточара „Капија Шумадије“ (Слика 15);
- „Дани брескве“ (организација МЗ Водањ);
- „Јагодијада“ (организација МЗ Мало Орашје);
- „Бостанијада“ (организација МЗ Осипаоница);
- „Дани пољопривреде и лова“ (организација МЗ Друговац);
- „Ускршњи дан на селу“ (организација МЗ Мала Крсна);
- „Смедеревски дани цвећа“ (организација удружења произвођача цвећа „Смедеревски ђурђевак“ из Смедерева);
- „Фијакеријада“ (организација коњички клуб „Храст“ – Шалинац);
- „Никољдански дани“ (организација Удружење жена „Свети Трифун“, Сараорци);
- „Косидба на Плавину“ у организацији Удружења косача „Плавинац“, Смедерево (Слика 16);

Слика 14. Градска туристичко привредна манифестација „Смедеревска јесен“

Извор:

https://www.google.rs/search?q=zelen+ba%C5%A1ta+hipermarket&biw=994&bih=680&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiLkPWg_93NAhVM1xQKHdfzDbAQ_AUIBigB#tbn=isch&q=smederevska+jesen+manifestacija&imgcr=tq0oHYkfi0-d4M%3A

Слика 15. „Фестмлек“, МЗ Михајловац

Извор:

https://www.google.rs/search?q=festmlek+smederevo&biw=994&bih=680&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjQmOfKht7NAhVGbxQKHTpBCOEq_AUIBygC#imgcr=tKe2TB2WeXZnCM%3A

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- „**Раљско прело**“ (организација МЗ Раља);
- „**Покров Свете богородице**“ (организација Удружење жена „Јабука“ – Удовице);
- „**Видовданско прело**“ (организација Удружење жена „Поморавски вез“ - Осипаоница);
- „**Сабор хармоникаша Драгиша Дрењаковић – Пикавле**“, у организацији МЗ Лугавчина и удружење жена „Прело“, Лугавчина. У оквиру ове манифестације од 2016. године одржава се и програм „Изложба Липске овце“.

Слика 16. „Косидба на Плавинцу“, МЗ Плавинац

Извор: <http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:609837-Najbolji-Vuk-i-Cvijeta>

1.6.3. Народна радиност и стари занати

Народна радиност. Некада је домаћа радиност производила искључиво за потребе појединачне куће, породице или домаћинства. Карактерише је првенствено женска радна снага и производња текстилних предмета. Народна радиност је привилегија житеља руралних средина, који у такве производе улажу своје време, умешност и смисао за лепо.

Иако се скоро свако село у Смедереву може похвалити неким својим типичним производом, који настаје као дело вредних руку мештана, према подацима Пописа пољопривреде 2012., у Смедереву се мали број газдинстава бави народном радиношћу (подаци су сакривени јер је у питању 3 или мање од 3 газдинства). У склопу развоја руралног туризма, овој сфери туристичке понуде се мора посветити одговарајућа пажња. Оно што чини предност Смедерева јесте да на територији читавог Града, односно у сваком селу, постоје *удружења жена* која чувају традицију народне радиности, односно ручног рада (плетење корпи, везење и плетење, израда сувенира, играчака и др.), као и прављења хране по домаћој, традиционалној рецептури. У Смедереву се још увек негује *ткање, плетење, вез на различитим текстилним производима*, управо кроз рад удружења жена.

Стари занати. Традиционални занати су одраз прилика и вишевековне традиције народног живота у селу и граду. Данас углавном ишчезавају због непостојања тржишта и тражње за таквим производима. Стари занати обухватају традиционалну израду предмета, припрему традиционалних јела и градитељску делатност и представљају велики потенцијал за очување нематеријалне баштине и развој туристичке понуде у руралним срединама.

Слика 17. Бурад за вино и ракију прављена на традиционалан начин

Извор: <http://kacarobacvar.com/>

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

На основу информација ТО Смедерева, Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедерево и извештаја Радних група за руралну економију, на подручју Града старим занатима се бави десетак породичних пољопривредних газдинства и предузетника, а заступљени су *бачварски, качарски, пинтарски, опанчарски*⁶⁹, *ковачки и сарачки занат*, а има и оних који се баве *плетењем рибарских мрежа*.

Израдом *буради и каца* за вино и ракију (Слика 17) баве се два газдинства (из Мале Крсне и Скобаља), *опанчарским занатом* такође се озбиљније баве два газдинства (у Лугавчини и Сараорцима), мада постоји и неколико занатлија са мањим обимом производње. У оквиру кампање „Србија. Моја земља. Моје путовање“, у Смедереву се одржава и *Сајам старих заната*, у ком учествују занатлије из свих крајева Србије.

Према подацима добијеним у Регионалном заводу за заштиту споменика културе Смедерево, област старих заната у Смедереву, као и на нивоу Републике, карактеришу бројни проблеми:

- термилошки проблеми (законом није прецизно дефинисано шта се може тачно сматрати старим занатима, постоји и читав низ новијих заната које је време "прегазило", па се већ и они могу сматрати старим занатима);
- административни проблем (већина људи који се баве старим занатима практично раде у зони „сиве“ економије и није вољна да се региструје из страха од пореза и других проблема);
- проблем аутентичности (колико се неки занатлија у пракси изворно бави својим занатом, а у којој мери је принуђен, тржишном логиком, која их је и довела на ивицу опстанка, да користи нове материјале, уводи машинску, уместно ручне обраде, прави нове врсте производа итд);
- проблем пласмана.

1.6.4. Активности у шумарству и обрада дрвета

Према подацима Пописа пољопривреде 2012. (ниво насеља) у Смедереву су евидентирана 4 пољопривредна газдинства која се баве обрадом дрвета као другом профитабилном активношћу. С обзиром ниско учешће шумског земљишта у укупно расположивом земљишту, не могу се очекивати значајније активности руралног становништва у овој области. Ипак, на основу података добијених од Градске управе, у Смедереву су регистроване две стугаре од којих се једна налази у МЗ Враново (стругара „Васко“) и друга у МЗ Радинац (стругара „Урош“). Обе стугаре имају широку лепезу различитих производа од дрвета са којима излазе на локално тржиште.

1.6.5. Узгој рибе за продају

Поред близине Дунава и повољних услова за развој инфраструктуре за рибњаке, на подручју града Смедерева узгојем рибе, према подацима Попис пољопривреде 2012., бави се мали број газдинстава (подаци су сакривени јер је у питању 3 или мање од 3 газдинства). Ово је како слабост, тако у исто време и шанса о којој се у будућности мора водити рачуна. На основу увида у податаке из Пописа пољопривреде 2012. године, на територији Смедерева постојала су три рибњака, и то у Врбовцу са површином од 0,8 ха, Друговац са

⁶⁹ Опанчарски занат сврстан је у категорију старих заната који су Правилником Министарства привреде Републике Србије стављени под заштиту закона (Правилник о одређивању послова који се сматрају старим и уметничким занатима, односно пословима домаће радности, начину сертификавања истих и вођењу посебне евиденције издатих сертификата, Службени гласник РС, бр. 56/2012).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

површином од 0,4 ха и у Малој Крсни са површином од 1,5 ха. У садашњем тренутку ниједан рибњак није у функцији.

Сви претходни подаци указују да диверсификација економских активности на пољопривредним газдинствима у Смедереву није довољно развијена, посебно имајући у виду велику сировинску базу Смедерева у области пољопривредне производње (посебно производње воћа и поврћа) и потенцијале руралних подручја.

Бројни проблеми, наведени у наставку, ограничавају развој других профитабилних активности на пољопривредним газдинствима, а самим тим и развој руралне непољопривредне економије⁷⁰:

- Улагање пољопривредних газдинстава у ове активности (пре свега прераде пољопривредних производа) захтева значајна финансијска средства за инвестиције у физичку имовину за прераду и маркетинг пољопривредних производа, као и за имплементацију и сертификацију система безбедности и квалитета хране. Такође, велика финансијска средства потребна су и за развој руралног туризма (подизање објеката, опремање смештајних капацитета, обезбеђивање садржајне туристичке услуге, исхране туриста и сл.);
- Инвестиционе способности пољопривредника су веома ниске: недостатак сопствених финансијских средстава, неповољни услови коришћења екстерних извора финансирања (банкарски кредити имају високу каматну стопу, неповољне услове обезбеђења, неповољне рокове отплате и сл.);
- Још увек је недовољно стимулативно пословно окружење/амбијент за пословање реалног сектора, посебно сектора МСП и предузетника: нестимулативна пореска политика, политика запошљавања и финансирања, високе административне таксе, накнаде и други трошкови на сектору МСПП;.
- Глобализација тржишта и растућа концентрација тржишта, посебно малопродаје пољопривредно прехрамбених производа (хипермаркети; развој мултинационалних компанија са снажним брендovima/маркама производа);
- Све већи захтеви потрошача у погледу квалитета, бренда, ознака квалитета и географског порекла и све оштрији прописи у погледу безбедности хране и стандарда квалитета на светском тржишту;
- Кооперација „малих“ произвођача и њихова организација је на незадовољавајућем нивоу, као и едукација руралног становништва о могућностима развоја непољопривредних делатности на селу;
- Недовољно ефикасан законодавно судски оквир (неефикасност трговинских судова, слаба заштита власничких права, непримењивање закона у пракси).

⁷⁰ Наведени проблеми умањују предузетнички дух пољопривредника, предузетника и привредника, ограничавају нове инвестиције, а често пословање усмеравају у зону „сиве“ економије.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

1.7. ИНФРАСТРУКТУРА

1.7.1. Водопривредна инфраструктура

1.7.1.1. Водоснабдевање, канализациона мрежа и пречишћавање отпадних вода

У погледу комуналне инфраструктуре, Смедерево има развијену водоводну мрежу у дужини од 300 км у граду и насељеним местима, на коју је прикључено укупно 70.000 становника (покривеност 63,74%). Канализациона мрежа је у дужини од 150 км и на њу је прикључено укупно 50.000 становника (покривеност 45,50%) (Службени лист града Смедерева број 2/2016).

Водоснабдевање града Смедерева је у надлежности ЈКП „Водовод“ Смедерево. Оснивач предузећа је град Смедерево, а власник имовине коју предузеће користи је Република Србија. Основна делатност предузећа је: производња и дистрибуција воде за пиће, испитивање квалитета воде и санитарна заштита изворишта, одржавање система водоснабдевања, одржавање прикључака и водомера, одржавање градског канализационог система, пружање услуга из области водоснабдевања и одвођења отпадних вода, као и послови развоја и пружање осталих услуга у оквиру регистроване делатности.

Градски водовод чине следећи основни елементи: *а)* извориште у Шалинцу са транспортним цевоводом сирове воде; *б)* постројење за прераду воде (ППВ) за села Кулич и Шалинац; *в)* ППВ у Годоминском пољу и старо извориште; *г)* висински резервоари и пумпне станице; *д)* магистрални цевоводи и резервоари I и II висинске зоне; *ђ)* дистрибутивна мрежа и прикључци.

Водоснабдевање градског подручја Смедерева и околине базирано је на искоришћавању подземних вода рецентних песковито-шљунковитих седимената на Шалиначком извору.

Извориште у Шалинцу састоји се од 14 бунара укупног капацитета око 720 l/s, са водоторњем и системом за напајање електричном енергијом и цевоводима. Изградњом и пуштањем у рад три нова бунара, капацитета 150 l/s, 2010. године, обезбеђен је водозахватни капацитет за потребе постојећег система водоснабдевања. У оквиру реализације друге фазе пројекта проширења система водоснабдевања у Смедереву, спроведене у сарадњи са Немачком развојном банком (КФВ) - изградње транспортног цевовода пијаће воде од фабрике у Шалинцу до брда Сегда у Радинцу, капацитета 200 l/s (пројекат *Пројектовање и изградња фабрике воде за снабдевање села моравског правца*), током 2015. године, изграђена су још четири бунара капацитета око 200 l/s. Завршетком овог пројекта четири велике сеоске месне заједнице (Радинац, Раља, Враново и Липе) су прикључене на градски водоводни систем. Извориште „Шалинац” је врло богато водом квалитета који, уз одговарајући третман, даје воду за пиће високог квалитета. Недостатак је што земљиште у зони уже заштите изворишта није изузето од индивидуалних корисника у циљу ефикасније санитарне заштите изворишта. Од изворишта у Шалинцу до ППВ у Годоминском пољу сирове вода се транспортује цевоводом Ø 800. Због непостојања паралелног цевовода свака хаварија на овом цевоводу угрожава снабдевање града водом.

У 2010. години завршена је реконструкција и доградња *ППВ за села Кулич и Шалинац*. Изградњом водоводне и канализационе мреже у 2015. години створени су услови да се мештани прикључе на градски водовод и канализацију. Уходавање система за прераду отпадних вода у Куличу очекује се почетком 2016. године.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Постројење за прераду воде (ППВ) у Годоминском пољу и старо извориште (аератор са ретензијом, филтери, црпне станице са електро-машинском опремом и опремом за хлорисање) је капацитета 420 l/s. Последњих година је реконструисано и дограђивано, тако да је поуздано и даје воду стабилног квалитета. Потребно је извршити санацију аераторске зграде и цевних галерија. У току 2012. године пуштено је у рад постројење за прераду отпадних вода (ППОВ) на локацији Годоминско поље. У оквиру постројења ради одговарајућа лабораторија за праћење квалитета воде по свим фазама прераде. У току су и активности на прибављању дозвола и сагласности чије би добијање омогућило реактивацију сабирног бунара Б4 капацитета приближно 50 l/s.

Магистрални цевовод и резервоари I и II висинске зоне. Прва висинска зона је дефинисана котом резервоара на Карађорђево брду чија је укупна запремина 3.000 м³. Постоје 2 транспортна цевовода Ø 400 и делимична прстенаста веза. Пропусна моћ цевовода је задовољавајућа. Друга висинска зона је дефинисана котом резервоара на Царини, чија је укупна запремина 4.500 м³. Транспортни цевовод за II висинску зону је недовољне пропусне моћи због редукције Ø 500/300 mm од Чапајеве улице и ограничавајући је фактор за потискивање веће количине воде у ову зону. Не постоји директна паралелна цевна веза између ППВ и резервоара "Царина", па би хаварија на овом цевоводу угрзила нормално водоснабдевање ове зоне.

Дистрибутивна мрежа је дужине око 321 км. Грађена је од различитих материјала који су се могли наћи на тржишту од стране бројних инвеститора (СИЗ-ова., Дирекције за изградњу, МЗ, грађана итд), углавном без одобрења за градњу и потпуне техничке документације. Непрописно изграђена водоводна мрежа је врло често разлог лошег локалног водоснабдевања, нарочито на граници I и II висинске зоне. Водовод одржава укупно око 23.019 водомера. Проблем је велики број прикључака који не одговарају садашњим прописима (неодговарајуће шахте, закључани водомери у подрумима, изграђени објекти на водомерним шахтама итд.). Постоји и велики број нелегалних корисника (процењује се око 600), а њихова легализација је спора и компликована. Новом Градском одлуком о водоснабдевању поједноставиле се регистрација потрошача и очекује се смањење броја нелегалних прикључака, односно регистрацију оних који због непостојања документације нису могли да се региструју (Програм пословања водовода Смедерево за 2016. годину).

Концепција дугорочног решења водоснабдевања насеља на територији града Смедерева заснива се на степену истражености и процењеној расположивости воде изворишта Шалинац. Стручне службе Града и ЈКП усвојили су генерални концепт фазног проширења изворишта Шалинац на процењени капацитет од око 1.000 l/s са пројекцијом од 50 година. На основу извршене проспекције терена и анализе постојеће базе података формирана су три посебна система за снабдевање водом насеља, у складу са територијалном припадношћу:

- **Градски систем** – постојећи систем водоснабдевања, са прикљученим свим планираним насељима. То су Смедерево, Водањ, Вучак, Ландол, Петријево и Удовице. За насеље Шалинац урађен је независан систем (пред пуштањем у рад), такође базиран на истоименом изворишту. Насеље Сеоне има локални водовод, а могуће је укључење у градски систем;
- **Моравски систем са Железаром Смедерево** – извориште овог система је Шалинац, са новим бунарима и новим постројењем за припрему воде на локалитету изворишта. Насеља у систему су Липе, Радинац, Раља, Враново, Мала Крсна, Скобаљ, Осипаоница, Лугавчина и Сараорци;

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- **Шумадијски систем** – обухвата шумадијска насеља. Планирано је прикључење дела насеља на градски подсистем (Колари, Суводол, Биновац, Друговац, Мало Орашје и Бадљевица), а дела на моравски подсистем (Врбовац, Михајловац, Луњевац и Добри До) (Предходна студија оправданости са генералним пројектом развоја водоснабдевања града Смедерева са регионалним повезивањем, „МП-Велика Морава“, Београд, 2010).

Што се тиче канализационе мреже, у градском насељу постоје два типа канализационе мреже: сепарациони и општи, код кога нису раздвојене атмосферске и фекалне воде. За централни или доњи део града карактеристичан је општи систем, којим се отпадне воде прикупљају у један колектор и преко црпне станице “Језава” одводе у Дунав. У горњем делу града урађена је мешовита мрежа, која је једним делом сепарационог карактера. У канализациону мрежу доспева све, тј. не поштују се технички услови за испуштање отпадних вода у градску канализацију. Све отпадне воде које се сакупљају постојећим градским канализационим системима одводе се без било каквог претходног пречишћавања до реке Дунава као реципијента. Код **осталих насељених места (рурална и периурбана насеља)** не постоје никакви елементи организованих канализационих система. Таква пракса је неодржива с обзиром да услед упуштања отпадних вода у индивидуалне преливне и водопропусне септичке јаме, напуштене копане бунаре и/или директно у околне водотоке, долази до константног загађења и деградације животне средине.

Само десетак привредних друштава на подручју Смедерева врши физичко-хемијску и бактериолошку контролу својих отпадних вода и то нередовно (Гавриловић и Миладиновић, 2009). Канализационе и загађене воде из индустријске зоне одводе се у Дунав, из „Железаре“ у реку Раљу, а колектори отпадних вода постали су и Језава, Коњска река, Петријевски и Вучачки поток. Једино „Железара“ има сопствено постројење за пречишћавање вода комуналног карактера.

Као најважније мере заштите вода требало би предузети изградњу савремених канализационих система и градског уређаја за пречишћавање отпадних вода.

1.7.1.2. Одводњавање и заштита од поплава

Каналска мрежа за наводњавање и одводњавање је изграђена на комасираном делу површина града Смедерева (КО Сараорци, КО Лугавчина, КО Липе и делом КО Осипаоница), међутим због неадекватног одржавања, функционисање исте је отежано. Овај проблем је нарочито изражен у периодима високог нивоа подземних вода и велике количине атмосферских падавина, тако да су велике површине пољопривредног земљишта у тим периодима поплаване. Низводно, поред корита реке Језаве и Мораве, пошто је изграђен канал за отпадне воде Железара - Смедерево, пресечени су природни токови вода Бадрике, па у доњем току често настају велике поплаве, јер вишак воде не може да отиче преко овог канала, чиме је угрожено више од 6.000 ха пољопривредног земљишта (Службени лист града Смедерева, број 3/2015).

Подручје „Годмински рит“ површине 900 ха штити се од великих вода реке Дунав заштитним насипима дуж Дунава и старог корита Језаве. Од штетног дејства унутрашњих вода и високих подземних вода, изазваних режимом рада ХЕ „Ђердап“, подручје се штити комплексним системом за одводњавање и дренажним системом, који подразумева каналску мрежу сливног подручја **црпне станице „Смедерево“**, у склопу дренажног система **„Смедерево – Годминско поље“** (главни канали, секундарни одводници и подземна цевна

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

дренажа) и систем бунара и дренажних канала. Систем је реконструисан 1984. године. Пројектовани режим рада система обезбеђује потребан степен заштите подручја, што подразумева оптимални ниво 1,0 m испод најниже коте терена. Каналска мрежа за одводњавање је изграђена на површини од 8,7 ха, од чега је у функцији 4,5 ха. Цевна дренажа је изграђена на 600 ха, али није у функцији (Службени лист града Смедерева број 3/2015).

Република Србија је средствима Међународне банке за обнову и развој у оквиру *Пројекта рехабилитације система за наводњавање и одводњавање у Србији (2005-2014.)*, финансирао рехабилитацију система за одводњавање – продубљење канала и формирање нове конфигурације система (на граничним деловима подручја) и рехабилитацију, ремонт и иновирање опреме и инсталација у *ЦС „Смедерево“*. Пројектом рехабилитације ЦС „Смедерево“ предвиђено је да се постојећа два пумпна агрегата од по 1,5 m³/s, замене са четири нова од по 0,75 m³/s. Планирани радови су обухватили и следеће:

- продубљивање канала до пројектованих ката;
- замену – реконструкцију пропуста на укрштању са локалним и сервисним путевима – примена – загата и опточних цевовода за обезбеђење рада у сувом;
- стабилизацију косина канала у зонама мостова, пропуста и деоница канала са повишеним притисцима изградом габионских мадраца по косинама канала;
- изградњу самоизливних бунара на угроженим деоницама канала;
- обезбеђење инфраструктурних објеката у зони укрштања са каналском мрежом;
- хидротехничко повезивање напуштеног корита реке Језаве са каналом Ливадице;
- формирање профила нових канала 11-5 и 11-Локалитет „Баре“;
- рехабилитацију канала 11-1 (Рехабилитација система за одводњавање „Смедерево – Годоминско поље“: главни и секундарни канали у сливу ЦС “Смедерево“, 2010-2011.).

Рехабилитација дренажног система у Годоминском пољу – главног одводног канала и секундарне мреже – реализована је 2013. године од стране ЈВП „Србијаводе“. Цена радова износила је 76.152,998 динара (Програм пословања ЈВП „Србијаводе“ за 2013. годину). Рехабилитацијом каналске мреже, као и одржавањем нижих радних нивоа у доводном каналу ЦС „Смедерево“, омогућено је одржавање нижих пијезометарских нивоа на целом сливном подручју за минимум 0,5 m, чиме је обезбеђен захтевани критеријум одржавања пијезометарских нивоа на дубини 1,0 m од површине терена за мелиоративне површине. Данас канали за одводњавање функционишу нормално.

1.7.1.3. Наводњавање пољопривредног земљишта

Ограничавајући параметар за интензивирање пољопривредне производње је сезонска промена климатских параметара, а посебно распоред и количине падавина у току вегетационог периода. Једини дугорочни вид борбе против суша представља **увођење наводњавања у пољопривредну праксу као редовне и обавезне мере**. Спорадични покушаји наводњавања, ограничени на мање површине у приватном власништву, дали су резултате у виду високих уједначених приноса квалитетних плодова, за које није проблем пласман на тржишту. Ова позитивна искуства појединачно би требало проширити на подручје читавог Смедерева, чиме се може утицати на побољшање економске ситуације у целини.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Хидролошки услови у Смедереву су углавном повољни са становишта наводњавања, с обзиром на присуство великих потенцијала водених површина и подземних вода, али су до сада слабо искоришћени (Службени лист града Смедерева број 3/2015.).

Резултати Пописа пољопривреде 2012. (књига I) за подручје града Смедерева указују на следеће:

- Земљиште је у пољопривредној 2011/2012. години наводњавало **671 пољопривредно газдинство**, што је 9,4% њиховог укупног броја (7.107).
- Ова газдинства су **наводњавала 710 ха**, од тога: оранице и баште 563 ха, воћњаци 142 ха, виногради 4 ха.
- Наводњаване површине ораница и башта према врстама усева: жита и кукуруз за силажу 197 ха, поврће, бостан и јагоде 337 ха, остали усеви на ораницама и баштама 29 ха.
- Просечно наводњавана површина у протекле три године (2009-2011.) је 754,7 ха што је свега **2,8% КПЗ** (које износи 26.560 ха)⁷¹.
- Начини наводњавања који се најчешће примењују су: површинско (47,1%), орошавање (13,1%) и кап по кап (39,8%).
- Главни извори воде за наводњавање су: подземне воде на газдинству (69,7%), површинске воде на газдинству (4,7%), површинске воде ван газдинства (12,8%), вода из водовода (7,4%), и остали извори воде за наводњавање (5,4%).
- Од укупног броја пољопривредних газдинстава на подручју Смедерева њих 2.083 могу да наводњавају земљиште, а површина КПЗ коју је могуће наводњавати је 5.364 ха.

За потребе Градске управе Града Смедерева, Институт за водопривреду „Јарослав Черни“, Београд израдио је 2011. године **Генерални пројекат са претходном студијом оправданости обезбеђења водом пољопривреде на подручју четири КО: Удовице, Сеоне, Петријево и Водањ, укупне површине 500 ха („Удовички плато“ I фаза)**. На разматраном простору доминирају воћњаци и виногради, односно културе чији приноси могу донети далеко већи приход од ратарства, које је заступљено у поморавском делу Смедерева⁷². Институт „Јарослав Черни“ израдио је и **Главни и Идејни пројекат за I фазу Генералног пројекта наводњавања за поменуте четири КО⁷³**, а у наредном периоду (током 2016.) очекује се почетак реализације овог пројекта, односно изградња система наводњавања. За пројекат наводњавања „Удовички плато“, **фаза II** очекује се израда пројектно-техничке документације током 2016. године.

Генералним пројектом наводњавања „Удовички плато, I фаза“ сагледане су хидролошке и климатске одлике подручја, специфичности конфигурације терена, земљишни ресурси, особености структуре гајених култура, а узете су у обзир и навике пољопривредника. Том пројектном документацијом преиспитане су и непосредне локације за изградњу објеката неопходних за функционисање система за наводњавање. У претходном периоду није дошло до укрупњавања земљишних поседа, о чему говори податак да број парцела на разматраном подручју износи преко 4.600. Због овога је, у договору са Инвеститором, одређење Пројектанта било да у фази израде Генералног пројекта, а на бази доступних података, сагледа конципирање **главног довода** воде за наводњавање обрадивих површина,

⁷¹ Према процени ПССС „Смедерево“, у Коларима на територији Смедерева се наводњавање интензивно примењује на 5-10% пољопривредних површина.

⁷² Вредност пројекта је била 3,2 милиона динара, од чега је Град учествовао са 53%, а МПЗЖС са 47%.

⁷³ Укупна вредност пројекта била је 7,8 милиона динара, од чега је Град исплатио 4,98 милиона динара, а остало ЈВП „Србијаводе“.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

уз осврт на могућности удруживања корисника и формирање система за наводњавање у тим условима. Затим је уследило проширење подручја обухваћеног пројектом наводњавања на 7 КО (Сеоне, Удовице, Водањ, Петријево, Ландол, Колари и Вучак) од првобитних 4. Проширење у односу на Генерални пројекат уследило је због непосредне близине и сличних природних и других услова. Процењено је да на подручју седам наведених КО постоји око 2.000 ха површина под воћњацима и виноградима, које се интересантне са становишта наводњавања у оквиру Пројектног задатка.

У оквиру Пројекта приказане су две варијанте техничког решења. Обе варијанте подразумевају неопходност *подизања* воде из Дунава, које би се остварило помоћу пумпи постављених у водозахвату. У Варијанти I разматрана је могућност препумпавања воде до централног резервоарског простора, а затим даља дистрибуција до корисника. У Варијанти II предвиђена је подела на мање целине – делове, од којих сваки добија свој водозахват и резервоарски простор. Варијанта II отвара могућност фазне градње система, што са собом повлачи и нижа иницијална улагања. Наведена чињеница определила је пројектанте да предложе Варијанту II техничког решења за разраду на вишим фазама пројектовања.

Увођење наводњавања, према приказаним економским параметрима, оправдано је у обе варијанте техничког решења, а реализацијом овог пројекта приноси воћа би се повећали за више од 30%.

Током 2013. године почело се са израдом *Генералног пројекта наводњавања пољопривредног земљишта јужног дела територије града Смедерева* (за површину од 1535,0 ха) за КО где је примарна производња воћарство и виноградарство: Биновац, Бадљевица, Суводол, Друговац, Мало Орашје, Врбовац, Луњевац и Раља. На име овог пројекта је исплаћено 2,48 милиона динара из буџета Града (израда пројекта је завршена 2014. године). До краја 2016. године очекује се израда другог дела пројектне документације.

1.7.2. Саобраћајна инфраструктура

По питању развоја саобраћаја, Смедерево поседује повољне услове готово у свим видовима саобраћаја, захваљујући чему је важан републички и регионални центар (Службени лист града Смедерева бр. 2/2016). Смедерево се налази на раскрсници паневропског “Коридора 10” (железнички и друмски) и “Коридора 7” (река Дунав). Постојећи саобраћајни систем представља веома битан стратешки елемент и за Смедерево и за његово шире окружење.

Друмски саобраћај. Према подацима РЗС (Општине и региони у Републици Србији, 2015), укупна дужина државних и локалних путева на територији града Смедерева је 306 км. Повезаност Града са окружењем и трансевропским магистралама остварује се првенствено путем државних путева I и II реда. Преко територије Смедерева прелазе следећи државни путеви I реда: државни пут IA реда: A1 (Хоргош-Београд-Ниш-Прешево); и државни путеви IB реда: бр. 14 (Панчево-Ковин-Раља-веза са државним путем бр. 33) и бр. 33 (веза са државним путем A1-Пожаревац-Кучево-Мајданпек-Неготин-Мокрање). Као основне споне подручја и центара у оквиру појединих привредних и геополитичких заједница, територијом града Смедерева пролазе следећи државни путеви II реда: државни путеви II A реда: бр. 153 (Лештане-Гроцка-Петријево-Раља-веза са државним путем A1); бр. 155 (Петријево-Младеновац); бр. 156 (Раља-Смедеревска Паланка-Наталинци); бр. 158 (Мала Крсна-Велика Плана-Баточина-

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Јагодина-Ћуприја-Параћин-Ражањ-Алексинач-Ниш-Дољевац-Лесковац-Владичин Хан-Врање-Бујановац); и државни путеви II Б реда: бр. 352 (веза са државним путем бр. 153-Колари-Селевац-Смедеревска Паланка); и бр. 377 (Пожаревац (веза са државним путем бр. 33)-Осипаоница).

Систем локалних путева (категорисаних и некатегорисаних) је у функцији међусобног повезивања свих насеља унутар територије Смедерева, при чему на посматраној територији постоји око 77 км категорисаних општинских саобраћајница.

Према показатељу густине путне мреже, административна територија града Смедерева је осетно изнад републичког просека, иако и даље постоји потреба за изналажењем најповољнијих решења око проширења постојеће путне мреже (приоритет је у што бољем повезивању насеља, посебно сеоских насеља са градским центром ради ефикаснијег обављања свих привредних делатности).

Према Закону о јавним путевима (Сл. гласник РС, 101/2005, 123/2007, 101/2011, 93/2012, 104/2013), о изградњи, одржавању, заштити, експлоатацији, развоју и управљању државним путевима I и II реда у Републици се стара ЈП „Путеви Србије“. Управљење општинским путевима и улицама у насељеним местима је у надлежности органа локалне самоуправе. ЈП Дирекција за изградњу, урбанизам и грађевинско земљиште Смедерево, основано од стране Скупштине општине Смедерево, надлежно је за управљање, одржавање, заштиту и развој општинских путева и улица у насељеним местима.

Државни путни правци су у глобалу на задовољавајућем нивоу, иако развој и модернизација путне мреже на територији Смедерева често није усаглашена са повећањем броја, носивости и брзином кретања возила. Ово је углавном изражено на саобраћајницама локалног карактера, где се често могу уочити недостаци попут: ударних рупа или делимичног непостојања коловозног застора; неиспуњавања захтеваних техничких услова путне инфраструктуре; лошег стања постојеће, или недостатка захтеване хоризонталне и вертикалне друмске и туристичке сигнализације; непостојања адекватних пешачко-бициклистичких стаза (нарочито кроз сеоска насеља) и сл. Са аспекта пољопривреде, запуштена путна инфраструктура може представљати својеврсно ограничење неометаном кретању теретних возила и пољопривредне механизације, утичући на пад квалитета пољопривредних производа. Извођење активности инвестиционог одржавања и изградње комплетне друмске инфраструктуре отежава мала заинтересованост локалне самоуправе и Републике (најчешће услед недостатка материјалних и финансијских средстава) за крупнија улагања у реконструкцију и изградњу нових путних праваца.

Густина и квалитет постојећег јавног превоза (аутобуске мреже) су у целини задовољавајући. Повезаност насељених места унутар територије Града, као и самог Смедерева са другим привредним центрима у непосредној околини обезбеђена је функционисањем аутобуске мреже у градском и приградском саобраћају. Локални саобраћај је под ингеренцијама СП Ласта – Смедерево и СП Трио превоз, који одржавају 40 приградских и 20 градских линија, са задовољавајућим бројем дневних ползака. Укупан број (274) и просторна дисперзија постојећих аутобуских стајалишта на територији Смедерева, одговарају тренутној концентрацији и потребама локалног становништва.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Елементи **железничке инфраструктуре** су од великог значаја за посматрану територију. Основу система железнице чине: а) Магистрална пруга Е-85 (Београд-Мала Крсна-Ниш); б) Регионална пруга Мала Крсна-Пожаревац; в) Локална пруга Смедерево-Мала Крсна; г) железничка чворишта: Смедерево, Радинач, Мала Крсна, Осипаоница, Водањ и Колари; и д) железничка стајалишта: Годомин, Враново, Осипаоница, Лугавчина, Скобаљ, Раља. Стање и квалитет пружних праваца је прилично неуједначен, али на релативно задовољавајућем нивоу, при чему је на неким деоницама испод захтеваних стандарда. Магистрална и регионална пруга су највећим делом у добром стању (омогућавају брзине до око 100 км/х), док су скорим ремонтом пројектоване брзине на локалној прузи повећане на до 70 км/х (на појединим сегментима саобраћај се одвија веома малим брзинама). Од посебне важности су станице Смедерево (за путнички и теретни саобраћај - располаже са 9 електрифицираних колосека), Мала Крсна (железничко чвориште националног значаја) и Радинач (располаже са 5 колосека). Потенцијално ограничење за развој железнице је њено примарно усмерење ка задовољењу потреба привредних субјеката на територији града (првенствено железаре), као и необезбеђени пешачки и колски прелазни (у насељима Грчка рупа и Булине воде). Будућност развоја железнице препозната је у ревитализацији постојећих пружних коридора и пратећих елемената, уз обезбеђење довољног броја возних средстава и подизање квалитета услуге превоза путника и роба, у складу са очекиваном модернизацијом железничког саобраћаја на националном нивоу.

Речни саобраћај је везан за пловни пут реке Дунав (Смедерево се ослања на ток Дунава у дужини од 22 km). Пристанишни капацитети нису адекватно опремљени за интермодални транспортни систем, док је због не постојања одговарајућег терминала за прихват путника, путнички саобраћај тренутно ван функције. Инфраструктурни елементи од важности за овај вид саобраћаја су: а) старо пристаниште (лоцирано је у центру града, регистровано је за међународни промет и теретног је карактера уз укупни капацитет од 750.000 тона претовареног терета годишње); б) нова теретна лука Смедерево (лука је у фази изградње, а капацитета је од 1,5 милиона тона претовареног терета годишње); в) марина за мала и спортска пловила (лоцирана је уз тврђаву, доста је запуштена и инфраструктурно неопремљена); г) терминал за течне терете; д) мања пристаништа - шљункаре уз обалу Дунава унутар индустријске зоне.

Са аспекта **ваздушног саобраћаја**, град Смедерево се првенствено ослања на аеродроме распоређене на територији града Београда (примарно аеродром Никола Тесла у Сурчину), док је за обављање пољопривредних активности у функцији спорско-туристички аеродром у Смедереву.

1.7.3. Енергетска инфраструктура

Једна од развојних предности Смедерева је чињеница да лежи на раскршћу енергетских коридора (далеководна хидроелектране "Ђердап", термоелектране "Никола Тесла" из Обреновца и два републичка гасовода), што је једна од развојних предности града у целини, његове привреде, посебно индустрије. Електро инфраструктуру карактерише релативно добар просторни распоред дистрибутивне мреже, при чему њени поједини делови захтевају детаљну реконструкцију и модернизацију. Снабдевање крајњих корисника електричном енергијом врши се преко преносног система ЕПС, односно далеководима од Ђердапских хидроелектрана и Костолачких термоелектрана (Службени лист града Смедерева број 2/2016), а путем *Електродистрибуције Смедерево д.о.о.* (у

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

саставу ЕПС Дистрибуција д.о.о. - Београд). Сва насељена места Смедерева покривена су са 375 трафостаница ТС 10/0,4кV. Такође, треба истаћи да средњенапонска и нисконапонска мрежа (35 кV, 10 кV и 0,4кV водови) генерално задовољавају захтеве сигурног снабдевања потрошача електричном енергијом, при чему се дистрибутивна нисконапонска 0,4кV електрична мрежа састоји од око 1.000 km водова (од чега је скоро 90% надземно).

Са аспекта средњорочности, висок степен сигурности у снабдевању електричном енергијом на територији Смедерева подразумева замену дотрајалих електроенергетских инсталација и опреме новом са израженом енергетском ефикасношћу, укључујући и изградњу нових трафостаница 10/0,4 кV уз постављање пратећих далековода. Отежавајуће околности поменутом се препознају у недостатку финансијских средстава и адекватних локација. Генерално, развој енергетске инфраструктуре на посматраном подручју би требао да иде како у правцу побољшања енергетске ефикасности у фазама дистрибуције и потрошње енергије, тако и ка ширем коришћењу алтернативних и обновљивих извора енергије.

1.7.4. Телекомуникациона инфраструктура

Ниво животног стандарда унутар неке територијалне јединице одређује и капацитет, савременост и поузданост инсталиране телекомуникационе инфраструктуре (мреже). На целокупној територији града Смедерева у употреби је расположива фиксна и мобилна телефонија и омогућен је интернет приступ.

Фиксна телефонија. Функционисање комплетне инсталације и уређаја фиксне телефоније на територији Смедерева је под ингеренцијама предузећа за телекомуникације *Телеком Србија а.д.*. У свим насељеним местима постоји изграђена телекомуникациона мрежа која омогућава пружање поменутих услуга. Елементи инфраструктуре фиксне телефоније (ИТ објекти, телефонске централе, спојни путеви, елементи примарне и секундарне мреже у насељеним местима и остало) су по квалитету на задовољавајућем нивоу. Такође, у односу на укупан број становника, пројектовани капацитет инсталираних централа, квалитет сигнала и ширина панела пружених услуга, у великом обиму задовољавају тренутне потребе и захтеве локалног становништва. У плану је и изградња новог мултисервисног приступног чвора (МСАН) у Добром Долу уз полагање већег броја оптичких каблова и система преноса на комплетној територији Смедерева, који ће допринети већој децентрализацији телекомуникационе мреже и повећању квалитета пружених услуга.

Мобилна телефонија. На комплетној територији Смедерева су присутна сва три оператера мобилне телефоније која послују на националном нивоу (*Телеком Србије А.Д.*, *Telenor д.о.о.*, *Vip mobile д.о.о.*). Покривеност и јачина сигнала мобилне телефоније је на генерално задовољавајућем нивоу унутар свих насељених места Смедерева. Сви оператери су у ситуацији да константно осавремењавају и проширују капацитете постављене телекомуникационе инфраструктуре, чиме су у могућности да приме нове кориснике, побољшају квалитет постојећих, те прошире палету понуде новим услугама. Телеком Србије А.Д. у наредном периоду планира увођење система мобилне телефоније IV генерације (4 Г мрежа) на комплетној територији Смедерева, као и постављање нових базних станица у циљу боље покривености читаве територије сигналом и пружања квалитетнијих услуга сервиса мобилне телефоније (базне станице у Смедереву,

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Шалинцу, Радинцу, Вучаку, Михајловцу, Коларима, Добром Долу, Скобаљу, Бадљевици и Сараорцима).

Поштански саобраћај. Према подацима РЗС, ЈП Пошта Србије на територији Смедерева има 17 поштанских испостава. У просеку једна пошта опслужује 6.365 становника, што је знатно више од републичког просека (4.863). Постојећи просторни распоред поштанских испостава, њихов број и асортиман и квалитет услуга које оне пружају, генерално одговарају тренутној концентрацији и потребама локалног становништва.

Интернет и КДС мрежа. Тренутно на територији Смедерева пословно егзистира неколико предузећа која нуде услуге везане за функционисање кабловског дистрибутивног система (пренос и дистрибуција радио и ТВ сигнала), односно неколико интернет провајдера (у својој понуди најчешће нуде услуге dail up, ADSL, wireless и кабловског интернета). У протеклом периоду инвестирана су значајна средства у магистралну (транспортну) и локалну (приступну) оптичку мрежу, тако да је на територији града, положено око 130 km транспортне, односно око 4 km приступне оптичке мреже. Иако је она углавном коцентрисана у урбаној средини града Смедерева, постоје реалне основе њеног даљег ширења ка свим насељеним местима унутар посматране територије (доступност већем броју становништва квалитетног и брзог приступа интернету). Такође, Телеком Србија А.Д. као водећа национална компанија у овом сегменту услуга, интензивирала је своје активности на увођењу мрежа нове генерације (НГН мрежа) које ће донети напредније сервисе, а међу њима и Triple play (широкопојасни приступ интернету). Такође, Градска управа Смедерева у функцији има и свој WEB портал за Е-управу, односно електронски сервис намењен свим грађанима са територије Смедерева којим се олакшава реализација знатног броја стандардних услуга Градске управе путем коришћења савремених информатичких технологија.

1.7.5. Управљање отпадом

На територији града Смедерева управљање отпадом представља један од највећих еколошких проблема. Свакодневно се стварају велике количине отпада из домаћинства и са јавних површина (комунални отпад), отпада из пољопривредне производње (животињски отпад, жетвени остаци, пластична амбалажа од пестицида и минералних ђубрива) и отпадних материја које воде порекло од индустријских активности.

Сакупљање комуналног и пољопривредног отпада врши јавно комунално предузеће „Чистоћа“ Смедерево (<http://cistocasd.rs>). Ово предузеће има рециклажни центар, у коме се врши сакупљање и откуп рециклажног амбалажног отпада, претежно пластике, картона-папира и алуминијумске амбалаже.

Управљање **комуналним отпадом** представља велики проблем на територији града Смедерева (посебно у сеоским насељима), јер чак 92% територије Града није покривено организованим третманом сакупљања комуналног отпада, односно 38,5% од укупног броја становника (Службени лист града Смедерева број 2/2016). Одлагање комуналног отпада у Смедереву врши се на несанитарној и просторно засићеној градског депонији „Годоминско поље“ и делом у рециклажном центру градског ЈКП „Чистоћа“ Смедерево. Депонија „Годоминско поље“ налази се у близини центра града и на њу се дневно одлаже око 520 m³ комуналног отпада. У циљу продужавања века коришћења ове депоније, док се не створе услови за њено коначно затварање, повремено се врши санација. С обзиром да је

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

депонија несанитарна, угрожено је земљиште, ваздух и подземне воде. Услед стварања депонијског гаса могући су пожари на депонији, а оцедне воде угрожавају околне бунаре.

Евидентно је и постојање **великог броја дивљих депонија** - локалних сметлишта, поготову у сеоским насељима, јер рурално подручје није обухваћено организованим сакупљањем отпада (Службени лист града Смедерева број 2/2016). Дивље депоније у сеоским насељима се чисте, али и константно стварају. Један од основних разлога несакупљања отпада из сеоских насеља је недовољна опремљеност градског ЈКП и то посебно у погледу броја возила, контејнера и др. Такође, не постоји примарна селекција комуналног отпада на месту настанка, јер нема контејнера за одвојено сакупљање појединих врста отпада (папир, метал, стакло, био-отпад), изузев постојања жичаних спремишта за сакупљање пет амбалаже.

Пољопривредни отпад сакупља се и одлаже на места предвиђена за одлагање отпада са мање од 25% од укупног броја пољопривредних газдинстава на територији града Смедерева, при чему се највише сакупља амбалажа средстава за заштиту биља и пластика. Један део отпада пореклом из пољопривреде сакупља комунална служба и то: искоришћена уља (машинско, моторно, хидраулично итд.), пластику, гуме, амбалажу средстава за заштиту биља, амбалажу ветеринарских производа и остало, а један део отпада сакупљају сами чланови пољопривредног газдинства и одлажу на места предвиђена за одлагање отпада. Не треба изгубити из вида да пољопривредни отпад осим биоразградиве компоненте садржи и део који спада у категорију опасног отпада и који се мора на правилан начин сакупити и одложити (остаци од средстава за заштиту биља, истрошена уља итд.). Ипак, упркос овој чињеници, највећи део пољопривредног отпада одлаже се на дивље депоније. Начини за адекватно управљање отпадом из пољопривреде обухватају:

- адекватно складиштење стајњака и осоке и њихово искоришћавање за повећање плодности земљишта (органиско ђубриво),
- рационална употреба средстава за заштиту биља и безбедно складиштење и одлагање амбалаже утрошених пестицида (опасан отпад),
- безбедно складиштење минералних ђубрива и одлагање амбалаже након употребе,
- употреба остатака из примарне производње и прераде за производњу “зелене” енергије,
- безбедно одлагање животињских остатака⁷⁴.

У циљу решавања проблема **управљања отпадом животињског порекла** током 2015. године завршен је пројекат „Систем за сакупљање споредних производа животињског порекла на територији града Смедерева и општине Ковин“ (вредност пројекта 31,3 милиона динара)⁷⁵. Као резултат пројекта урађен је документ под називом „Систем за сакупљање споредних производа животињског порекла у граду Смедереву“ и „Приручник за управљање споредним производима животињског порекла (СПЖП) у граду Смедереву и општини Ковин“, намењен свим потенцијалним корисницима оваквог система (кланичари, сточари, месари и др.). Очекује се да објекат за сакупљање и одлагање отпада животињског порекла буде стављен у функцију током 2016. године, по добијању дозволе за рад од стране Управе за ветерину МПЗЖС Републике Србије.

⁷⁴ Применом ових активности у пољопривреди сав креиран отпад искоришћава се на најбољи могући начин, при чему се контролише загађење.

⁷⁵ Пројекат је урађен у сарадњи града Смедерева, општине Ковин, Аустријске развојне агенције и Министарства регионалног развоја и локалне самоуправе.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Управљање **индустријским отпадом** и **биолошким отпадом** из медицинских установа на подручју града Смедерева није на завидном нивоу, али поштовањем процедуре управљања овом врстом отпада у складу са позитивном законском регулативом, унапредиће се стање његовог збрињавања.

У циљу решавања проблема управљања отпадом 2010. године донет је „*Локални план управљања комуналним отпадом на територији града Смедерева*“, којим су дати могући начини решавања овог проблема. Као решење предлаже се изградња регионалне депоније на локацији Јелен До у Смедереву, увођење селекције отпада, побољшавање капацитета рада градског предузећа за сакупљање отпада и сл. Највећа препрека реализацији предложених активности представља недостатак финансијских средстава.

Поред решавања питања везаних за изградњу регионалне санитарне депоније, кључ решавања питања отпада на територији града Смедерева, посебно у сеоским насељима, јесте **одговорнији однос становништва у поступању са отпадом**, у циљу спречавања формирања дивљих депонија, као и боља организација сакупљања отпада из ових насеља. Иако се повремено врши едукација локалног становништва о важности адекватног одлагања отпада из домаћинства, то је недовољно, те се на плану подизања нивоа свести становништва мора још радити.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

1.8. СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ

1.8.1. Васпитање и образовање

Предшколско васпитање и образовање. На територији Смедерева организована је мрежа предшколског васпитања и образовања са градском централном надлежношћу – Дечја установа „Наша радост“. У оквиру ове установе постоји 8 самосталних објеката, од којих 7 у градском центру, а један објекат у сеоском насељу Осипаоница (Службени лист града Смедерева број 3/2011).

Укупан број деце која похађају предшколску установу (ПУ) "Наша радост", Смедерево износи 2.668, од чега је 14,6% деце узраста 3-5,5 година из руралних и периурбанх насеља (укупан број ове деце је 390). Процент деце (узраста 3-5,5 година) из руралних и периурбаних насеља обухваћених системом предшколског васпитања и образовања (у односу на укупан број деце тог узраста у овим насељима) износи 41%.

Предшколска установа "Наша радост", Смедерево од 2009. године интензивно ради на повећању обухвата деце узраста 3-5,5 година у сеоским срединама системом предшколског васпитања и образовања, што је заправо и један од приоритетнијих циљева Стратегије развоја образовања у РС до 2020. године. До сада су се у 16 сеоских средина створили услови да деца израста од 3-5,5 година свакодневно (понегде и 2 до 3 пута недељно) бораве, играју се и уче у групи својих вршњака. Велику и значајну подршку у овим активностима предшколској установи пружа: (а) Градска управа Града Смедерева; (б) UNICEF-а у оквиру пројекта „*Вртићи без граница*“ (прва и друга фаза). У оквиру овог пројекта адаптирана су два простора у основним школама у Липама и Вранову; (в) НВО „Church World Service“ и Црвени крст Смедерево у оквиру пројекта „*Инклузија деце ромског насеља Кривак и социјално угрожених средина у васпитно образовну установу и припремни предшколски програм*“. У оквиру овог пројекта у Малој Крсни (у просторијама Црвеног крста) створени су услови за упис деце узраста 3-5,5 година из села Мала Крсна, Кривака, Вранова и избегличког кампа у Раљи.

Евидентан је проблем неравномерне дистрибуције: дечије установе у градском центру су преоптерећене, а установе на периферији раде смањеним капацитетима (због великог прилива нових становника, појављује се дефицит простора за обављање ове делатности). У сеоским месним заједницама не постоје самостални објекти дечје заштите и предшколског образовања, већ су те делатности прикључене, у већини случајева, основним школама. Постоји потреба за изградњом самосталних објеката предшколске заштите и образовања у селима Радинци, Михајловац и Лугавчина (Службени лист града Смедерева број 3/2011). У наредном периоду планирају се бројне додатне активности, како би у селима, деци најмлађег узраста (3-5,5 година), било омогућено веће укључивање у систем предшколског васпитања и образовања.

Систем основног образовања. Систем организованог школства на територији града Смедерева старији је више од два века и везан је за устаничку 1804. годину, када је основана прва школа у Србији. На територији Града ради 19 основних школа, седам у самом граду и дванаест у околним селима Службени лист града Смедерева број 14/2009).

У градском насељу се налазе се: ОШ „Свети Сава“ (најновија), ОШ „Бранислав Нушић“, ОШ „Бранко Радичевић“, ОШ „Доситеј Обрадовић“, ОШ „Др Јован Цвијић“, ОШ „Димитрије Давидовић“, ОШ „Јован Јовановић Змај“. Основна и средња школа „Коста

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Манојловић“ основана је 1937. године и једина је образовна установа у Смедереву у сфери музичке уметности. Школе су граду су добро опремљене, већим делом обновљене, имају добре сале за физичко васпитање.

Што се тиче основних школа на подручју *осталих насеља (сеоских и периурбаних)* ситуација није уједначена, а у овим насељима раде следеће школе:

- Најстарија школа на територији Смедерева ради у *Коларима*, ОШ „Илија Милосављевић Коларац“ и основана је 1804. године. Зграда матичне школе у Коларима изграђена је 1966. године, а подручна одељења су у Биновцу, Ландолу и Луњевцу. Школу похађа 205 ученика, опремљена је училима и савременим информатичким средствима.
- Основна школа „Вожд Карађорђе“ у *Водњу*, отворена 1869. године, потпуно је реновирана крајем седамдесетих година прошлог века, а данас ову модерно опремљену школу похађа око 200 ученика из Водња и Малог Орашја.
- У *Лугавчини* ради ОШ „Бранко Радичевић“. Школа је почела са радом 1865. године. Данас је школа са савременом опремом, похађа је 306 ученика, а највећи недостатак је неадекватан простор за физичко васпитање. У школи се налази и истурено одељење музичке школе „Коста Манојловић“ из Смедерева.
- Насеље *Лите* добило је школу у првој половини 19. века, а зграда која је саграђена 1882. године више пута је реконструисана и проширивана. Данас је то школа „Вук Караџић“ у одговарајућој згради, која има и фискултурну салу и простор за предшколско васпитање. Школу похађа 274 ученика.
- У *Вранову* ради ОШ „Доситеј Обрадовић“ и похађа је 247 ученика. Школа је почела са радом 1871. године, зграда је завршена 1939. године, а последњи пут реновирана је 1989. године.
- ОШ „Ђура Јакшић“ у *Малој Крсној* почела је са радом 1889. године, а садашња зграда изграђена је 1960. године. Школу похађа 116 ученика, а постоји и предшколско васпитање у оквиру школе. Школа је задовољавајуће опремљена наставним средствима, а трајно користи и салу за физичко према уговору са Месном заједницом.
- Школа „Херој Срба“ у *Оситаоници* почела је са радом 1830. године. Садашња зграда сазидана је 1921. године, шездесетих је дограђен спрат, а потпуно је реконструисана 1996. године. Школу похађа 330 ученика. Највећи недостатак је непостојање фискултурне сале, иако је једна учионица претворена за ту намену.
- ОШ „Иво Андрић“ у *Радинцу* је матична, отворена је 1841. године, а настава у садашњој згради одвија се од 1980. године. Добро је и савремено опремљена, укупан број ђака је 790, располаже са фискултурном салом.
- Школе у *Врбовцу* (отворена 1871. године) и *Раљи* (1926.) су истурена одељења ОШ „Иво Андрић“.
- У *Скобаљу* ради ОШ од 1862. године, а после 1961. године и проширења добија име „Иво Лола Рибар“. Похађа је 134 ученика. Зграда је на задовољавајућем нивоу, али нема школску салу.
- *Друговачка основна школа* почела је са радом 1863. године. Њен данашњи назив је „Светитељ Сава“.
- У *Бадљевици* и *Суводолу* су подручна одељења нижих разреда. Школа је савремено опремљена, има фискултурну салу и парно грејање.
- Основна школа у *Михајловцу* основана је 1854/55. године. Нова школска зграда завршена је 1949. године, а од 1954. године носи назив „Сава Ковачевић“.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- Школа у *Добром Долу* је подручна школа матичне школе из Михајловца, а прва школа у селу почела је са радом 1891. године.
- Основна школа „Херој Света Младеновић“ у *Сараорцима* основана је 1836. године под називом Сараорачко-Лозовичка школа. У новој згради настава се почела одвијати током 1968. године.

Генерално, у наредном периоду потребно је побољшати просторну доступност школа за ученике са удаљенијих локација, побољшање услова рада у школама и школским спортским објектима, смањење броја смена у оптерећеним основним школама и сл. (Службени лист града Смедерева број 3/2011, стр. 200.).

Систем средњих школа. Све средње школе су у градском насељу Смедерево и то:

- *Гимназија Смедерево* почела је са радом 1871. године као мала реалка. Данас је похађа око 750 ученика.
- *Техничка школа Смедерево* почела је са радом 1899. године као Занатлијско-трговачка вечерња школа. Данас је једна од највећих школа у Србији, са 10.800 квадрата расположивог простора и капацитета до 1.700 ученика. Подручја рада су машинство, електротехника, саобраћај и металургија. Континуирано се уводе нови образовни профили у складу са потребама и интересовањима послодаваца.
- *Економско-трговинска школа Смедерево* почела је са радом 1960. године. Данас школује ученике за два подручја рада: 1) економија, право и администрација и 2) трговина, угоститељство и туризам, а трогодишњи образовни профили су конобар, кувар и посластичар. Похађа је 1.100 ученика, добро је опремљена и има одговарајуће услове за одвијање наставе и праксе.
- *Текстилно-технолошка и пољопривредна школа „Деспот Бураж“ Смедерево*, основана је током реформе школства 1991. године. образује ученике у три подручја рада: 1) пољопривреда, производња и прерада хране; 2) хемија и неметали; 3) текстилство и кожарство.
- *Железничко индустријска школа* основана је 1997. године (у садашњем тренутку је затворена, одлуком Министарства просвете, науке и технолошког развоја, чиме је онемогућено да 63 редовна ученика и око 160 ванредних заврше школовање).

Постоји територијална централизација средњих школа, недовољна усклађеност профила са потребама привреде, а у наредном периоду потребно је створити услове за организовање ђачког интерната и субвенционисање ђачког превоза, побољшати услове за рад у појединим школама (реконструкција објеката, снабдевање потребним педагошким материјалима и опремом) и сл.

1.8.2. Здравствена и социјална заштита

Здравствена заштита. Здравствену делатност и заштиту становништва на територији града Смедерева остварује Дом здравља „Смедерево“ и Општа болница „Свети Лука“ Смедерево. Примарна здравствена заштита у оквиру Дома здравља „Смедерево“ остварује се кроз бројне службе, а у *сеоским насељима* организована је у амбулантама. Опремљеност сеоских амбуланти и број лекара је на релативно задовољавајућем нивоу, а ДЗ „Смедерево“ константно чини напоре у правцу опремања и реконструкција амбуланти, како би се унапредила здравствена заштита сеоског становништва. Општа болница „Свети Лука“ располаже са адекватним одељењима и службама. Постељни капацитети болнице су задовољавајући, али је недовољна површина болничког простора по јединици кревета према стандардима, па је потребна доградња и реконструкција.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Социјална заштита. Што се тиче животног стандарда становника Смедерева, ситуација код запослених људи је око републичког просека (видети тачку 2.2.4.). Међутим, проблем је код оних категорија становништва који тешко долазе до посла и/или нису у могућности да привређују, а има их велики број (Роми, особе са инвалидитетом, жене без квалификација, старији од 65 без пензије и сл.). Стратегија развоја социјалне заштите града Смедерева 2015-2019. године (Службени лист града Смедерева, број 1/2015) примат у социјалној заштити управо даје следећим категоријама становништва: старе особе; деца и млади; особе са индвалдитетом; жене; Роми;избеглице и интерно расељена лица.

Системом социјалне заштите на нивоу Града баве се следеће установе: **(а) Центар за социјални рад Смедерево** (најважнија установа у овој области); **(б) Дом за смештај старих лица Смедерево** (пружа услуге становања, исхране, неге, здравствене заштите, услуге социјалног рада, радно-окупационе терапије и културно забавне активности); **(в) Установа за дневни боравак деце, младих и одраслих особа са сметњама у развоју „Сунце“ Смедерево** (основана је 2012. од стране града Смедерева); **(г) Црвени крст, Смедерево** (води бригу о старима, припрема и дистрибуира оброке Народне кухиње; отворио је вртић за ромску децу, организује акције и дистрибуције хуманитарне помоћи, упућује децу на опоравак, предузима акције из области здравствене делатности и сл.); **(д) бројне невладине организације и удружења** (чији рад помаже и Град).

Град Смедерево у знатној мери брине о социјално угроженим категоријама становништва и издваја велика средства за социјалну заштиту (Службени лист града Смедерева број 1/2015). Ипак, постоји изражен трансгенерацијски проблем код појединаца, где су радно способни људи незаинтересовани или мало проактивни у тражењу посла, а пољопривреда би могла бити шанса и вид њиховог упошљавања и интеграције.

Према подацима РЗС у Табели 32. уочава се смањење броја корисника социјалне заштите (са 11.183 лица у 2012. години на 9.409 лица у 2014.). Највећи број корисника припада категорији одраслих.

Табела 32. Број корисника социјалне заштите на територији града Смедерева, 2011-2014.

Година	Укупно	Деца	Млади	Одрасли	Остарели
2011	9.173	2.484	1.360	4.429	900
2012	11.183	3.100	1.506	5.598	979
2013	10.669	2.988	1.494	5.214	973
2014	9.409	2.593	1.071	4.551	994

Извор: Општине и региони у Републици Србији, 2012- 2015. године, РЗС, Београд.

Истовремено, расте број остарелих корисника социјалне заштите углавном из категорије самачких и двочланих домаћинстава са више од 65 година старости и немогућности за остваривање зараде. Дугорочна тенденција увећања броја старијих особа, у наредном периоду изискује неопходност изградње и адаптације нових капацитета за смештај старијих лица.

1.8.3. Спорт

Спорт у Смедереву репрезентује преко 12.000 спортиста, који тренирају и такмиче се у суперлигашким, прволигашким и аматерским клубовима. У Смедереву се перманентно унапређују услови за бављење спортом. Осим постојећа три спортска центра, након изградње хала у ОШ „Димитрије Давидовић” и „Јован Цвијић”, ситуација се значајно поправила. За потребе Универзијаде 2009. године изграђена је Спортска хала Смедерево по

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

најсавременијим стандардима, капацитета 2.300 седишта за рукомет, 2.800 седишта за кошарку и одбојку и 4.500 посетилаца за културне манифестације. Поред хале изграђен је базенски комплекс, са олимпијским базеном (са трибинама за 7.000 гледалаца) и два мања базена.

Ситуација на територији села је знатно неповољнија, јер спортских објеката нема или су постојећи у незадовољавајућем стању. Сва села углавном имају фудбалски терен са свлачионицама, негде и са трибинама. Остало су углавном терени за рукомет, мали фудбал, кошарку, одбојку.

Иако се ситуација са спортском инфраструктуром знатно поправила последњих година, првенствено на градској територији Смедерева, површине постојећих објеката и терена су недовољних димензија, опреме и квалитета и још увек не испуњавају савремене стандарде у овој области. Како би се спорт приближио деци и развијао базични спорт, град Смедерево је подржало акцију Министарства омладине и спорта „Спорт у школе”. У наредном периоду неопходно је комплетирати и извршити реконструкцију такмичарских објеката и помоћних садржаја и побољшање постојећих терена и објеката (Службени лист града Смедерева број 3/2011).

1.8.4. Култура

На територији Смедерева постоји разграната мрежа установа културе: **(а)** Музеј (поред музејских послова, има и културно-просветну, педагошку, излагачку и промотивну делатност); **(б)** Народна библиотека Смедерево (основана 1846.) једна је од најмодернијих у Србији, са фондом од преко 250.000 публикација, а од 1994. године је матична библиотека за Подунавски округ; **(в)** Центар за културу Смедерево у коме ради ради биоскоп (почетак рада првог пре више од једног века), који је дигитализован у складу са технолошким захтевима; **(г)** Историјски архив Смедерево; **(д)** Регионални завод за заштиту споменика културе Смедерево је установа културе од националног значаја, која обавља послове заштите непокретних културних добара на територији Подунавског и Браничевског округа; **(ђ)** локалне радио и ТВ станице, новинско-издавачка делатност и сл.

У сеоским насељима постоје домови културе, али је већина ових објеката запуштена и без адекватног одржавања и улагања. Највећи проблем у сеоским срединама је слаба заступљеност културно-уметничких активности и манифестација, као и програма едукације и образовања, иако је приметно присуство многобројних удружења жена, као и организација бројних манифестација у области пољопривреде.

Неопходна је афирмација и подстицање активности у свим сферама културе и уметности у руралним насељима, како би се зауставила деградација културне баштине и обогатио социјални и културни живот становништва у овим насељима.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

1.9. ИНВЕСТИЦИЈЕ И ФИНАНСИРАЊЕ ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА

1.9.1. Инвестиције у области пољопривреде и руралног развоја

Сагледавајући статистичке податке о учешћу *инвестиција у нове основне фондове* правних лица у делатности „*Пољопривреда, шумарство и рибарство*“ у укупним инвестицијама у периоду 2012-2014. године (Табела 33), може се закључити да су оне знатно ниже на нивоу града Смедерева (0,1%-0,5%) у односу на Републику Србију (2,8%-3,5%). При том, посматрано у периоду 2012-2014., учешће инвестиција у пољопривреди, шумарству и рибарству у укупним повећава се за ниво Р. Србије (са 2,8% у 2012. на 3,5% у 2014. години), док се за град Смедерево смањује (са 0,4% у 2012. на 0,1% у 2014. години).

Табела 33. Учешће остварених инвестиција у нове основне фондове у делатности „Пољопривреда, шумарство и рибарство“ у укупним инвестицијама у периоду 2012-2014.

у 000 динара -

	2012			2013			2014		
	Укупно	Пољоп., шумар.и рибар.	Учешће (%)	Укупно	Пољоп., шумар.и рибар.	Учешће (%)	Укупно	Пољоп., шумар. и рибар.	Учешће (%)
Р.Србија ¹	608.508.303	16.970.492	2,8	501.512.800	13.874.777	2,8	479.145.452	16.627.813	3,5
Град Смедерево ²	1.624.199	5.713	0,4	811.093	4.067	0,5	1.619.163	1.847	0,1

¹ Подаци се односе на сва правна лица.

² Подаци за ЈЛС односе се на велика и средња правна лица.

Извор: РЗС, Општине и региони у РС, 2013., 2014, 2015.

Статистички подаци показују да просечна вредност инвестиција у периоду 2012-2014. по правном лицу (и предузетнику) у делатности Пољопривреда, шумарство и рибарство у нове основне фондове у периоду 2012-2014. износи 121.000 динара за град Смедерево, што је ниже у односу на Велику Плану и Смедеревску Паланку.

У периоду од 2010. године град Смедерево је реализовано неколико инвестиција у области пољопривреде, а већина се односи на програме наводњавања и одводњавања. На основу података Одељења за привреду, предузетништво, локални економски развој и јавне набавке града Смедерева, у наставку се наводе неке од већих инвестиција у овој области:

- У 2010. години урађен је Генерални пројекат наводњавања Удовички плато за 500 ха пољопривредног земљишта за четири катастарске општине: Сеоне, Петријево, Удовице и Водањ. Вредност пројекта је била 3,2 милиона динара, од чега је Град учествовао са 53%, а МПЗЖС са 47%;
- Током 2013. године почела је израда Идејног и главног пројекта наводњавања Удовички плато, фаза I. Укупна вредност овог пројекта била је 7,8 милиона динара, од чега је Град исплатио 4,98 милиона динара, а остало ЈВП „Србијаводе“;
- Током 2013. године почело се са Генералним пројектом наводњавања јужног дела територије града Смедерева за површину од 1.535 ха. Јавна набавка је била 2013. године, и на име овог пројекта је исплаћено 2,48 милиона динара из буџета Града;
- Капитални пројекат са којим се почело 2014. године јесте „Систем за сакупљање споредних производа животињског порекла на територији града Смедерева и општине Ковин“ (укупна вредност пројекта 31,3 милион динара). Овај пројекат је завршен 2015. године, а почетком 2016. године биће стављен у функцију, по добијању дозволе за рад од стране Управе за ветерину МПЗЖС Републике Србије;

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- Током 2015. године било је и улагања у изградњу стубне графостанице Бадрика (за покретање црпне станице за одводњавање). У ову инвестицију је Град уложио 3 милиона динара;
- Стална улагања Град има и у области уређења атарских путева, адаптације противградних станица и сл.

У наредном периоду требало би очекивати наставак улагања у системе наводњавања и одводњавања (одржавање система за одводњавање „Бадрика“; израда Идејног и Главног пројекта наводњавања јужног дела Града и сл.), као и друга улагања у области пољопривреде (комасација, подршка пољопривредницима за унапређење конкурентности и достизање стандарда квалитета и сл.), са циљем поспешивања развоја пољопривреде и руралног развоја опште.

Инвестиције у области пољопривреде и руралног развоја у великој мери зависе од расположивости (доступности) финансијских средстава (потенцијални извори финансирања се обрађују у другом делу Стратегије), али и од стимулативне пословне/инвестионе климе у националном и локалном окружењу.

1.9.2. Буџетска подршка са нивоа Републике

У анализираном периоду (2013-2016.), буџетско финансирање на нивоу Републике Србије регулишу Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју (Сл. гласник РС бр. 10/2013, 142/2014, 103/2015)⁷⁶ и одговарајуће (годишње) Уредбе о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју.

Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју предвиђа следеће врсте подстицаја (Члан 3):

- *Директна плаћања*: (а) премија за млеко (7 дин/л); (б) подстицаји за производњу (као новчани износи који се исплаћују по јединици мере за посејан усев, вишегодишњи засад или стоку одговарајуће врсте); (в) регреси (као новчани износи који се исплаћују за купљењу количину инпута за пољопривредну производњу и трошкове складиштења у јавним складиштима).
- *Подстицаји мерама руралног развоја*: (а) подстицаји за инвестиције у пољопривреди за унапређење конкурентности и достизање стандарда квалитета; (б) подстицаји за одрживи рурални развој (спровођење агроколошких мера, органска производња, очување биљних и животињских генетичких ресурса и сл.); (в) подстицаји за унапређење руралне економије (инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре; подршка непољопривредним активностима на селу; економске активности у смислу додавања вредности пољопривредним производима и увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране и сл.); (г) подстицаји за припрему и спровођење локалних стратегија руралног развоја; (д) подстицаји за подршку саветодавним и стручним пословима у пољопривреди.
- *Посебни подстицаји* (на пример: подстицаји за маркетинг-информационе системе у пољопривреди; подстицаји за успостављање, развој и функционисање система рачуноводствених података на пољопривредним газдинствима;

⁷⁶ Најновијим изменама Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, корисници субвенција могу бити регистрована пољопривредна газдинства за пријављене и засејане, односно засађене површине под одговарајућом културом до највише 20 ха, а укинута су субвенције за земљу у власништву Републике узету у закуп.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

подстицаји за спровођење научноистраживачких, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди и сл).

- *Кредитна подршка.*

Анализом Уредби о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју за одговарајуће године (период 2013-2015.), уочава се да у структури укупне подршке пољопривреди и руралном развоју, директна плаћања доминантно учествују (са преко 90%), док се издвајања за мере руралног развоја крећу од 3,7% до 4,2%.

Право на подстицаје, под условима и на начин утврђен овим Законом, имају пољопривредна газдинства (предузећа и предузетници) и породична пољопривредна газдинства, која су уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, ЈЛС, као и друга лица и организације (Члан 5). Такође, Законом је дато право да ЈЛС могу да конкуришу за следеће подстицаје у оквиру **мера руралног развоја**: (а) подстицаји за унапређење руралне економије (инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре; унапређење обука у области руралног развоја); (б) подстицаји за припрему и спровођење локалних стратегија руралног развоја.

С обзиром да је подручје града Смедерева познато као воћарско-виноградарски и сточарски крај, пољопривредници из републичког буџета могу да рачунају на следеће подстицаје⁷⁷:

1. директне подстицаје: подстицаји за биљну производњу од 6000 динара/ха; регрес за гориво и/или ђубриво у вредности до 6.000 динара/ха; подстицаје за држање квалитетних приплодних млечних и товних крава, за тов јунади, премија за млеко 7 динара/l; регрес за премију осигурања за усеве у износу од 40% плаћене премије осигурања), као и на
2. подстицаје за мере руралног развоја (за подизање нових вишегодишњих засада; подршка за унапређење примарне пољопривредне производње).

Уредбом о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2016. години (Службени гласник РС, број 8/2016), у односу на 2015., смањени су подстицаји за ђубриво (са 6.000 дин./ха на 2.000 дин./ха), нису обезбеђена средства за регресирање горива, нису планирана средства за регресирање премије осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње, нити су предвиђена средства за припрему и спровођење локалних стратегија руралног развоја.

Према интерним подацима Управе за аграрна плаћања Републике Србије у 2015. години (стање на дан 28.12.2015.) у Смедереву је регистрованих активних пољопривредних газдинстава 2.709, а у Табели 34 дати су подаци о броју захтева за подстицаје поднетих од стране истих за мере које финансира МПЗЖС Републике Србије.

Табела 34. Број поднетих захтева за подстицаје за регистрована пољопривредна газдинстава за мере које спроводи Управа за трезор и Управа за аграрна плаћања Р. Србије

Година	Република Србија	Град Смедерево
2013	585.062	4.210
2014	735.729	4.920
2015	847.134	4.257

Извор: Интерни подаци Управе за аграрна плаћања, стање на дан 28.12.2015. год.

⁷⁷Уредба о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју, Службени гласник РС бр. 19/15.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Податке о коришћењу подстицајних средстава за пољопривреду и рурални развој даје и Попис пољопривреде 2012., за ниво насеља. Према овом извору, у протекле три године (2010-2012.), подстицајна средства за пољопривреду и рурални развој⁷⁸ користило је 1.306 пољопривредних газдинстава у Смедереву, што је свега 18,4% од укупног броја пописаних пољопривредних газдинстава (испод је републичког просека који износи 28,5%).

1.9.3. Буџетска подршка на нивоу града Смедерева

Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју (Сл. гласник РС, бр. 10/2013, 142/2014, 103/2015, чланом 13), дата је могућност органима аутономне покрајине и ЈЛС *да могу* да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја на својој територији, а да се средства за спровођење ове политике обезбеђују у буџету АП/ЈЛС. ЈЛС могу да утврђују све врсте подстицаја у пољопривреди и руралном развоју, који су дефинисани Чланом 3 овог Закона, *осим директних плаћања*. Међутим, и у овој врсти подстицаја ЈЛС има право да пољопривредницима обезбеђује две врсте регреса (за трошкове складиштења у јавним складиштима и за вештачко осемењавање). Оно што је важно јесте да се у политици подршке пољопривредницима са републичког и локалног нивоа избегне двоструко финансирање (финансирање исте мере посредством НППР, чије се усвајање очекује, и посредством буџетске подршке коју реализује ЈЛС).

Град Смедерево доноси, на годишњем нивоу, програме мера подршке за спровођење пољопривредне и политике руралног развоја на својој територији⁷⁹. Овај документ, уз претходно добијену сагласност ресорног министарства, усваја се на Скупштини града Смедерева и посредством њега Одсек за пољопривреду Градске управе града Смедерева спроводи мере подршке у области пољопривреде и руралног развоја. Одсек за пољопривреду врши избор мера подршке које задовољавају потребе, како *моравског подручја*, где преовладава ратарско-сточарска и повртарска производња (суфинансирање набавке грла/опreme за пластенике и/или наводњавање; регресирање вештачког осемењавања и сл.), тако и *шумадијског подручја*, где се произвођачи баве првенствено воћарско-виноградарском производњом (подршка за осигурање усева, суфинансира се набавка опреме за наводњавање, суфинансира се камата за пољопривредне кредите за које су пољопривредни произвођачи посебно заинтересовани и сл.) (Службени лист града Смедерева број 2/2016).

Потенцијални корисници мера подршке су регистровани пољопривредни произвођачи, задруге, удружења, сеоске месне заједнице и остала правна лица која имају регистроване делатности у пољопривреди. *Начин остваривања права на подстицаје* подразумева и условљава претходна улагања у развој пољопривреде, на основу чега се и остварује утврђени износ повраћаја средстава (субвенције за мере руралног развоја се исплаћују у износу од 40% од документованих улагања у пољопривреди). *Информисање потенцијалних корисника* о донетом Програму мера подршке, начину и условима за подношење захтева за добијање средстава, врши се објављивањем Јавног позива, обавештавањем преко сеоских месних канцеларија Градске управе Смедерево, преко подручне пољопривредне стручне службе, путем трибина, обавештавањем на сајту града Смедерева и преко локалних средстава информисања - новина, телевизије, радија.

⁷⁸ Подстицаји државе и ЈЛС.

⁷⁹ МПЗЖС прописује образац и садржину програма подршке пољопривреди и руралом развоју за ниво ЈЛС (Службени гласник РС, број 24/2015, 111/2015).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Реализација програма подршке пољопривреди и руралом развоју представља значајну подршку смањењу производних трошкова произвођача, а циљ ових програма јесте побољшање квалитета живота у руралним и периурбаним подручјима, повећање продуктивности пољопривредних газдинстава и њихове ефикасности, подстицање удруживања, очувања производње традиционалних производа и сл. (Службени лист града Смедерева број 2/2016). Током 2015. године Програмом мера подршке пољопривреди и руралном развоју (Службени лист града Смедерева број 3/2015), Град је реализовао 469 захтева пољопривредних газдинстава и исплатио укупно 17.200.452 динара, а највећи износ средстава био је одређен за мере руралног развоја (81% укупних издвајања). Програмом мера подршке за 2016. годину утврђена је структура мера, намена и начин коришћења средстава за 2016. годину у укупном износу од 13.900.000 динара (Табела 35).

Табела 35. Издвајања из буџета града Смедерева за реализацију мера предвиђених Програмом мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја на територији града Смедерева у 2015. и 2016. години

- износ у динарима -

М е р е	2015 Реализација	2016 План
I Директна плаћања (регрес за вештачко осемењавање крава и јуница)	1.906.000,00	1.000.000,00
II Кредитна подршка (суфинансирање камата за пољопривредне кредите)	1.298.707,00	2.800.000,00
III Мере руралног развоја:	13.995.745,00	9.600.000,00
– Инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава ¹	6.581.003,00	4.200.000,00
– Обнављање пољопривредног производног потенцијала нарушеног елементарним непогодама и увођење превентивних активности ²	5.103.774,00	3.000.000,00
– Трансфер знања и развој саветодавства ³	2.310.969,00	2.400.000,00
IV Средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања и у оквиру мера руралног развоја⁴	-	500.000,00
Укупан износ	17.200.452,00	13.900.000,00

¹ Ова мера обухвата: (1) набавка квалитетних приплодних јуница млечних раса или сименталског говечета, (2) набавка механизације и опреме за сетву, садњу, заштиту биља и наводњавање за воћарску виноградарску производњу, висококвалитетних прскалица и атомизера, система кап по кап, пластичних фолија и др. за повртарску производњу на отвореном пољу; (3) изградња стакленика и набавка опреме/материјала за повртарску и производњу јагодастог воћа у заштићеном и полузаштићеном простору (вишеслојне фолије, системи за загревање пластеника и др). У 2015. години дате су субвенције и за набавку опреме за плеларство.

² Мера обухвата: (1) набавка противградних ракета; (2) регрес за премију осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње.

³ Стручно опособљавање и активности стицања вештина, показне активности и информативне активности и информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања.

⁴ Набавка лекова за превенцију и заштиту од болести у пчеларству.

Извор: За 2015. годину: Извештај о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја на територији града Смедерева за 2015, број 320-37/2016-03. За 2016. годину: Службени лист града Смедерева број 2/2016.

С обзиром да је територија Смедерева углавном воћарско-виноградарски и сточарски крај, највеће интересовање пољопривредника и руралног становништва је за следеће мере/активности из Програма подршке за спровођење пољопривредне и политике руралног развоја (суфинансирање Града од плаћеног износа реализоване инвестиције износи 40%, односно 70% за кредитну подршку)⁸⁰:

⁸⁰ Град Смедерево (2015, 2016): Извештаји о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја на територији града Смедерева за 2014. и 2015. годину.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- Вештачко осемењавање (регресирање трошкова);
- Суфинансирање камата за пољопривредне кредите;
- Набавка квалитетних приплодних јунца млечних раса или сementалског говечета;
- Набавка механизације и опреме за сетву, садњу, заштиту биља и наводњавање за воћарско-виноградску и повртарску производњу на отвореном пољу;
- Изградња стакленика и набавке опреме/материјала за повртарску производњу у заштићеном и полузаштићеном простору;
- Трансфер знања (стручна оспособљавања) и организовање сајмова, изложби, пољопривредно туристичких и сеоских манифестација;
- Осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада (подршка износи 40% од висине премије осигурања).

Поред издвајања из буџета града Смедерева за реализацију Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја, Град улаже у пољопривреду и средства добијена од закупа пољопривредног земљишта у државној својини. Укупно пољопривредно земљиште у државној својини на територији Смедерева износи 3.852 ха, од чега се издаје у закуп 2.046,25 ха (Службени лист града Смедерева број 2/2016). Средства од закупа се користе искључиво за строго прецизиране намене, а по основу Годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији града Смедерева (за уређење атарских путева, комасацију, наводњавање и др). Последњих година највећи проценат ових средстава Град опредељује за уређење атарских путева⁸¹.

Одлуком о буџету града Смедерева за 2016. годину и Одлуком о изменама и допунама Одлуке о буџету града Смедерева за 2016. (Службени лист Града Смедерева број 9/2015 и 1/2016), за **програм 5 (Развој пољопривреде)** у 2016. години планирана су средства у износу од 53.020.000 динара и то:

- за реализацију Годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији града Смедерева за 2016. опредељена средства износе 38.020.000 динара (од којих је највећи проценат намењен улагањима у атарске путеве) и
- за реализацију Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за територију града Смедерева за 2016. годину опредељена средства износе 13.900.000 динара и одређена су буџетским позицијама 94 (набавка противградних ракета), 99 (субвенционисање камата по Споразуму са банком) и 100 (мере подршке по Програму мера подршке за 2016.).

1.9.4. Остали извори финансирања

Банкарски кредити. Према подацима Пописа пољопривреде 2012, од укупног броја пољопривредних газдинстава у Смедереву (7.107) свега њих 215 (или 3,0%) користило је кредит пословне банке за обављање пољопривредних активности у периоду 2011/2012. година (приближно нивоу Републике Србије, где ово учешће износи 2,9%). Овако мали број корисника кредита указује на чињеницу да се пољопривредници на банкарском тржишту сусрећу са веома неповољним условима кредитирања

⁸¹ Одлуке о изменама и допунама Одлука о буџету града Смедерева за 2013., 2014., 2015. и 2016. годину. Службени лист града Смедерева, бр. 10/2013, 6/2014, 7/2015, 1/2016.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

пољопривредне производње: високе каматне стопе, неповољни рокови отплате, неповољни услови обезбеђења кредита и сл.

Због тога је важна и надаље потребна подршка коју град Смедерево пружа пољопривредницима кроз меру **субвенционисања камата за пољопривредне кредите** (краткорочне и дугорочне)⁸². Кредитна подршка представља врсту подстицаја којом се пољопривредним газдинствима омогућава лакши приступ коришћења кредита код пословних банака и на тај начин се остварују повољнији економски услови за започињање, одржавање и унапређење пољопривредне производње. Мера се спроводи дужи низ година, а од 2010. искључиво преко пословних банака. За ову меру постоји изражено интересовање пољопривредних произвођача сваке године. Програмом мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја на територији града Смедерева за 2016. годину за субвенционисање камата за пољопривредне кредите одређена су средства у износу од 2.800.000 динара (Службени лист града Смедерева број 2/2016), а Програмом мера за 2015. годину (Службени лист града Смедерева број 3/2015), Град је за ову меру издвојио из буџета 1.298.707 динара (реализовано је 59 захтева пољопривредних газдинстава).

Донације у пољопривреди. Током 2014. године донације за мала пољопривредна газдинства која су претрпела штету од поплава долазиле су од Владе Р. Србије (Канцеларије за помоћ поплавленим газдинствима, у сарадњи са МПЗЖС), Градске управе, приватних компанија и сл. Током 2015. године реализоване су донације ЕУ по програму који на терену реализује ФАО организација, у сарадњи са градовима и општинама у Србији, а за мала пољопривредна газдинства која су претрпела штету од поплава у 2014. години. Помоћ је реализована донирањем "пакета" помоћи у роби, тачније донирана је семенска пшеница, семе јечма, ђубриво, сточни концентрат, саднице воћа, пластеници, кошнице⁸³. Током априла 2016. године пољопривредницима су испоручене и планиране количине минералног ђубрива, семена луцерке и детелине, у оквиру другог круга донације ЕУ, а у оквиру програма „Помоћ ЕУ поплавленим подручјима у Србији“, чији је имплементатор програма на терену ФАО у сарадњи са градовима и општинама у Србији⁸⁴.

⁸² Субвенционисање камата се врши регистрованим пољопривредним произвођачима за утврђени износ камате преко 5%, односно интензитет помоћи је до 70% од ефективне каматне стопе, при чему ова стопа мора бити фиксна током периода отплате кредита (Службени лист града Смедерева број 2/2016).

⁸³ Фонд за развој пољопривреде града Смедерева, интерна документација. Смедерево, децембар 2015.

⁸⁴ Донације ЕУ за пољопривреднике, линк: <http://www.smederevo.org.rs/vesti.php?jezik=cir#1>, датум приступа 12.04.2016.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

II РЕЈОНИЗАЦИЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И ПРАТЕЋИХ ДЕЛАТНОСТИ НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

У складу са хетерогеним природним, ресурсним и агро-еколошким капацитетом простора, структурним, техничко-технолошким и социоекономским обележјима пољопривредне производње и развоја локалних заједница и решењима утврђеним у просторно-планским документима, *пољопривредни и рурални развој града Смедерева може се посматрати у контексту следећих рејона:*

- 1) **Рејон периурбане пољопривреде** – обухвата градско насеље *Смедерево* и насеља у контактної зони, око урбаног центра и индустријско-привредних зона у *Годоминском пољу, Радинцу и Малој Крсни – Удовице, Петријево, Вучак, Колари, Раља, Мала Крсна, Враново, Радинац, Липе, Шалинац и Кулич.*

Рејон периурбане пољопривреде овде је дефинисан из аспекта града Смедерева (анализом урбано-руралних релација на територији Града), а требало би имати у виду и да град Смедерево, према просторно-планским документима вишег реда (Службени гласник РС, бр. 88/2010), припада урбаном, метрополитенском подручју града Београда, што пољопривреди Града у целини даје метрополитенски (периурбани) карактер⁸⁵.

Пољопривреда у овим подручјима формира специфичне интеракције са урбаним економским и еколошким системом, по којима се разликује од пољопривреде у руралним подручјима. Периурбану пољопривреду од пољопривреде у руралним подручјима не разликује локација, већ интегрисаност у урбани економски и еколошки систем и интеракције које остварује унутар њега (Richter et al. 1995). Урбана (интраурбана и периурбана) пољопривреда представља комплексан систем, који обухвата спектар интереса, од активности везаних за производњу, прераду, маркетинг, дистрибуцију и потрошњу, до бројних изведених користи и услуга које укључују економску виталност и предузетништво, здравље и добробит појединца и заједнице и очување и унапређење животне средине и предела (Butler, Moronek, 2002). Урбано окружење, међутим, заоштрава економске и еколошке конфликти пољопривреде и осталих сектора економије и појачава негативне утицаје на природне ресурсе и животну средину, те периурбана подручја трпе најјачи рурално-урбани конфликт у еколошкој, економској и социјалној сфери.

Ови терени су резервисани за *интензивну производњу воћа и гроздја, поврћа на отвореном и у заштићеном простору, житарица и крмног биља и интензивни, стајски узгој стоке*, усклађен са еколошким капацитетом подручја. Пољопривредни производи су намењени градском тржишту у непосредној близини, али и извозу (производња воћа у насељима Удовице, Петријево, Вучак и Колари). У североисточном, еколошки осетљивом делу подручја (Шалинац, Кулич), произвођаче треба усмеравати ка органској производњи поврћа, цвећа и лековитог и зачинског биља, а виноградаре на развој винског туризма.

⁸⁵ Према дефиницији Европског економског и социјалног комитета, метрополитенско подручје чине *централно градско језгро*, формирано од јединственог градског насеља или агломерације, и *периферија*, састављена од групе приградских градова/општина са значајним бројем дневних миграната. Простира се до удаљености од једног сата превоза до централног градског језгра и укључује и урбане и руралне области (European Metropolitan Areas: socio-economic implications for Europe's future, 2004).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Приоритетне активности носиоца пољопривредне производње и аграрне политике на овом подручју везане су за обезбеђење квалитета и здравствене безбедности хране и заштиту природних ресурса и животне средине. Неопходно је заштитити пољопривредно земљиште од непланског заузимања у непољопривредне сврхе, осигурати безбедно одлагање стајњака, обезбедити пречишћавање отпадних вода, доградњу и чишћење мелиорационих канала и контролу плодности земљишта и употребе хемијских средстава у производњи и убрзати ревитализацију и модернизацију производних, складишних и прерадних капацитета.

- 2) **Рејон интензивне ратарско-повртарске производње и мешовитог сточарства** – обухвата атаре поморавских насеља са доминантно заступљеном ратарско-повртарском производњом и добрим условима за развој мешовитог сточарства: **Скобаљ, Осипаоница, Лугавчина и Сараорци**, и насеља шумадијског дела територије **Михајловац и Добри До**, познатих по развијеном сточарству, пре свега млечном говедарству.

Традиционално високо заступљене **површине под житима** на овом подручју треба смањивати у корист **површина под поврћем (укључујући бостан и јагоде, као и кромпир) и крмним биљем за исхрану стоке**. Развијену производњу поврћа, бостана и јагода (Сараорци, Осипаоница, Лугавчина, Скобаљ), нарочито ону у заштићеном простору, треба да прати савремена опрема, системи за наводњавање, употреба тржишно пропульзивних сорти, блиска сарадња пољопривредних произвођача и њихових удружења са саветодавном службом и научно истраживачким организацијама, развој МСП у области складиштења, дораде и прераде поврћа, стандардизација производње и јачање уговорних веза са великим малопродајним ланцима у метрополитенском подручју.

На овом подручју је развијено **мешовито сточарство**, посебно у насељима Михајловац, Добри До, Лугавчина и Сараорци, али је међу породичним газдинствима мали број крупних, тржишно оријентисаних узгајивача стоке и само је једно МСП у сектору прераде млека. Приоритетне активности у овој области су везане за укрупњавање газдинстава, унапређење производње крмног биља, опремање фарми објектима за смештај стоке, силажу, складиштење кабасте сточне хране и управљање стајњаком, испуњавање стандарда безбедности хране у објектима за складиштење и прераду млека на газдинствима и унапређење расног састава стоке.

- 3) **Воћарско - виноградарски рејон са претежно екстензивном ратарско-сточарском производњом** – обухвата атаре подунавских насеља **Сеоне, Водањ и Ландол** и територију шумадијских села **Бадљевица, Мало Орашје, Биновац, Друговац, Суводол**, као и **Врбовац и Луњевац**, са развијеном воћарском производњом и оријентацијом ка интензивном узгоју свиња, оваца и живине.

Развијена **воћарска производња** је основна карактеристика овог пољопривредног рејона. Планирана изградња система за наводњавање Удовичког платоа (Сеоне –Удовице – Петријево – Водањ) и јужног дела територије града Смедерева (Биновац – Бадљевица – Суводол – Друговац – Мало Орашје – Врбовац – Луњевац) омогућиће подизање модерних интензивних засада који подразумевају густу садњу, савремени сортимент, вишенаменске системе за наводњавање, противградне мреже и примену метода интегралне производње. Поред тога, модерна воћарска производња захтева организовану промоцију и пласман. Формирање и јачање произвођачких група и организација, њихово повезивање у

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

асоцијације и кластере и унапређење тржишне инфраструктуре су од приоритетног значаја за даљи развој воћарства.

Највећи део овог рејона припада **Смедеревском виногорју Београдског виноградарског рејона**, које обухвата делове КО: Сеоне, Удовице, Смедерево, Водањ, Ландол, Липе II, Радицац, Колари, Раља, Врбовац, Михајловац, Осипаоница, Лугавчина, као и КО: Петријево, Вучак, Мало Орашје, Друговац II, Биновац, Друговац I, Суводол, Бадљевица, Луњевац и Добри До. Удружење произвођача вина са ознаком географског порекла "Београд" окупља винарије око активности везаних за регистрацију и управљање ознаком **географског порекла вина**, а винари имају и добре перспективе за развој **винског туризма**. Туристичка организација Србије укључила је **Вински пут Смедерева** у винске путеве Србије, а на винаријама је да искористе знање и искуство у производњи грожђа и вина и локалне пејзажне и културне вредности за промоцију и пласман квалитетних вина, воћних ракија и здраве хране домаћим и страним туристима. Сарадња са туристичком организацијом и подршка државе и фондова је неопходна за унапређење људских ресурса и инфраструктуре.

Очување и развој **екстензивне ратарско-сточарске производње**, местимично у органском режиму, праћене производњом традиционалних производа од жита, меса, млека и воћа на газдинствима, унапредиће животну средину и пејзажне вредности, обогатити локалну гастрономску понуду и допринети укупној туристичкој валоризацији подручја.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

III SWOT АНАЛИЗА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

У претходна два поглавља сагледани су потенцијали Града у области пољопривреде и руралног развоја (интерне снаге/слабости) и идентификована су три рејона пољопривредног и руралног развоја града Смедерева.

У наставку се даје кратка анализа изазова и трендова у домаћем и међународном окружењу, како би се формулисала SWOT матрица пољопривреде и руралног развоја града Смедерева.

Унутрашњи (изазови на нивоу националног окружења) и спољни изазови (изазови у међународном окружењу) дати су за ниво Републике Србије, а идентични су и за град Смедерево (Службени гласник РС, број 85/14):

- **Унутрашњи изазови:** (1) *одрживо управљање ресурсима* (уситњеност поседа, запуштена инфраструктура, недовољна брига о водотоковима и шумама, недовољна координираност политика, неуређеност легислативе и сл.); (2) *трансфер знања и техничко-технолошки напредак* (неефикасан систем трансфера знања и технолошких решења у праксу, низак ниво инвестиционих улагања у нова технолошка решења, сортимент, стандарде квалитета); (3) *раст конкурентности* (значајан простор за раст конкурентности постоји у свим секторима пољопривредне производње); (4) *прехрамбени ланац* (недовољна хоризонтална и вертикална интегрисаност у прехрамбеном ланцу; искљученост великог броја малих произвођача из дугачких, високо захтевних ланаца снабдевања у производњи и дистрибуцији хране; недовољно јака конкуренција на нивоу производње и прераде; мале активности пољопривредних произвођача у процесима имплементације стандарда квалитета; затим прераде пољопривредних производа, брендирања и маркетинга, удруживања и сл.); (5) *развој руралних подручја и јачање социјалне структуре* (рурална подручја трпе последице демографског прањњења, а њихов развој повезан је са унапређењем физичке инфраструктуре, бољом доступношћу социјалних услуга, побољшањем социјалне структуре и подршком развоју предузетништва);
- **Спољни изазови:** (1) *климатске промене* (предвиђања су да се у будућности може очекивати даљи пораст температуре, промене количине и распореда падавина, повећање варијабилности климатских параметара и појава екстремних климатских догађаја); (2) *економска глобализација* (глобална конкуренција, експанзија индустријализоване пољопривреде, производња диференцираних производа, измене у обиму и структури тражње за храном, формирање нових ланаца снабдевања храном, изложеност пољопривреде сваке земље ефектима промена цена пољопривредних производа и инпута на светском тржишту и сл.); (3) *незавршен процес приступања СТО* (и укључивање у међународне економске токове); (4) *захтеви процеса интеграције у ЗПП* (хармонизација законодавства са ЕУ, изградња и јачања институција, реформа аграрне политике).

На већи број ових изазова домаћи пољопривредници не могу реаговати адекватно, било због недостатка финансијских средстава и/или неразвијеног финансијског тржишта и/или неодговарајуће подршке кроз мере аграрне политике.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Ипак, могући и пожељни одговори пољопривредника на либерализацију трговине, глобализацију тржишта (убрзану интеграцију у глобалне токове), као и евидентну неефикасност и неуређеност пољопривредно-прехрамбеног ланца, а који доприносе побољшању њихове конкурентске позиције, јесу (Службени гласник РС, број 85/14; Regulation EU, No 1305/2013):

- развој иновативних решења и технолошки напредак у пољопривреди;
- програми побољшања квалитета, који додају вредност пољопривредним производима;
- развој специфичних производа, са јасним идентитетом и препознатљивим карактеристикама (производи са ознакама географског порекла, традиционалним ознакама, аутохтоне сорте воћа и грожђа, аутохтоне расе стоке и сл.);
- промоција на локалним тржиштима и оријентација на кратке ланце снабдевања и директну продају („локализовање производње и тржишта“);
- организација произвођача кроз произвођачке групе, организације и међуструктурне организације.

Активности на плану ублажавања изазова окружења требало би очекивати и са нивоа Градске управе града Смедерева, кроз:

- подршку произвођачима у **процесима удруживања**, како би ојачали своју преговарачку позицију у односу на откупљиваче и прерађиваче и испунили захтеве тржишта (трговаца) у погледу количине и стандарда квалитета производа;
- подршку породичним пољопривредним газдинствима, МСПП, задругама/удружењима у **изградњи прерадних и складишних капацитета (силоси, хладњаче) и имплементацији стандарда квалитета**, чиме би се омогућило произвођачима да додају вредност пољопривредним производима (продуже тржишни ланац производа) и робу продају када су најбоље цене на тржишту;
- афирмацију тзв. **кратких ланаца снабдевања**;
- **јавно приватно партнерство у изградњи велике, збирне хладњаче за воће/поврће** или модерног откупно дистрибутивног центра, како би се објединила понуда, класирала, сортирала, паковала, декларисала и тиме лакше и транспарентније нашла пут до купаца.

На основу свега претходног (сагледаних потенцијала Града у области пољопривреде и руралног развоја, рејонизације пољопривреде и пратећих делатности, изазова и трендова у домаћем и међународном окружењу), у наставку се даје SWOT матрица пољопривреде и руралног развоја града Смедерева (Табела 36), као сумарни приказ тренутне позиције Града у области пољопривреде и руралног развоја.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Табела 36. SWOT матрица пољопривреде и руралног развоја града Смедерева

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
А. ПОЉОПРИВРЕДА И ПРЕРАДА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА	А. ПОЉОПРИВРЕДА И ПРЕРАДА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА
<ul style="list-style-type: none"> • Повољан географски положај из аспекта саобраћајне приступачности: територија Града се ослања на европске коридоре X (железнички и друмски коридор) и VII (Дунавски коридор, са најсевернијом националном луком). • Повољан географски положај из аспекта близине тржишта Београда (припадност града Смедерева београдском метрополитену). • Повољни рељефни, хидролошки (реке Дунав и Велика Морава, више мањих водотокова, подземне воде) и климатски услови за развој разноврсне пољопривредне производње. • Плодно пољопривредно земљиште добре катастарске структуре, погодно за интензивну ратарско-повртарску, воћарску и виноградарску производњу. • Високо учешће пољопривредног земљишта пољопривредних газдинстава у укупној површини Града у односу на национални ниво (60,3%, према 43,6% на нивоу Републике). • Наслеђено знање и искуство у пољопривредној производњи, посебно воћарско виноградарској производњи. • Постојање пројектне документације у области развоја система наводњавања. • Рехабилитован дренажни систем у Годоминском пољу. • Раст површина под воћњацима и висока и извозно оријентисана производња у воћарству (доминантне воћне врсте су бресква и јабука). • Развијена и тржишно оријентисана производња поврћа код једног броја пољопривредних газдинстава, посебно у насељима тзв. моравског дела територије Града: Осипаоница, Сараорци, Лугавчина, Скобаљ, Липе и сл. • Развијена производња бостана, концентрисана у насељу Осипаоница (делимично и у насељима Лугавчина и Скобаљ). 	<ul style="list-style-type: none"> • Депопулација насеља у јужном и југозападном делу територије са земљиштима слабијег квалитета и екстензивном пољопривредом. • Неповољна старосна структура носилаца породичних пољопривредних газдинстава. • Неповољна образовна структура носилаца породичних пољопривредних газдинстава и низак степен коришћења рачунара и интернета. • Неспремност прихватања нових технологија и знања (услед недостатка финансијских средстава и/или одупирања промени навика у производњи). • Ситни поседи, са већим бројем одвојених делова (3,7 ха КПЗ по пољопривредном газдинству, према 5,4 ха на нивоу Републике). • Мали проценат закупљеног државног пољопривредног земљишта. • Лоши резултати приватизације земљишта ДП ПК „Годомин“ у стечају. • Неизграђени/неревитализовани системи за наводњавање. • Оријентација на ниско рентабилне ратарске усеве. • Смањене површине под поврћем и крмним биљем. • Смањење површина под виноградима и губитак складишних и прерадних капацитета за грозђе и вино по одласку ДП ПК „Годомин“ у стечају. • Недовољно развијена сточарска производња (посматрано преко индикатора број условних грла стоке на 100 ха КПЗ): мали је број крупних, тржишно оријентисаних узгајивача стоке и живине, односно регистрованих фарми. • Незадовољавајући генетски потенцијал и мали проценат уматичене стоке. • Незадовољавајући микробиолошки параметри квалитета сировог крављег млека.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
А. ПОЉОПРИВРЕДА И ПРЕРАДА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА	А. ПОЉОПРИВРЕДА И ПРЕРАДА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА
<ul style="list-style-type: none"> • Распожива крмна база и могућности за повећање производње крмног биља у условима наводњавања, близина великих откупних капацитета и потрошачких центара и потенцијали пласмана на руском тржишту – погодни за интензивирање сточарске производње. • Развијено млечно говедарство (60% од укупног броја музних крава у Смедереву концентрисано је у насељима Михајловац, Добри До, Липе, Осипаоница, градско насеље Смедерево), које чини добру основу за унапређење укупне говедарске производње. • У живинарској производњи региструје се неколико већих фарми у насељима Мала Крсна, Михајловац. • Приметан раст интересовања младих пољопривредника за развој козарства и овчарства (како због природне средине, тако и због традиционалне наклоности становништва гајењу оваца и коза, ове гране сточарства имају добре услове за развој). • У пчеларству се уочава тренд успона, а постоји и удружење пчелара. • Велики број хладњача и складшних капацитета за воће на сектору ППП и сектору МСПП. • Концентрација великог броја компанија које се баве трговином воћа. • Инфраструктурно уређена кванташка пијаца за воће у насељу Удовице, на којој се остварује значајан промет воћа. • Дуга и значајна задружна традиција и успешан рад две земљорадничке задруге. • Постојање удружења сточара и удружења воћара. 	<ul style="list-style-type: none"> • Неразвијена прерада пољопривредних производа на породичним пољопривредним газдинствима и сектору МСПП, и поред велике сировинске базе, посебно у воћарству, повртарству, производњи млека. • Ниске инвестиције пољопривредних газдинстава у физичка средства за пољопривредну производњу (изградња/реконструкција објеката, набавка опреме, механизације, набавка квалитетних грла и сл.) и прераду и маркетинг пољопривредних производа. • Неповољна агротехничка опремљеност код одређеног броја пољопривредних газдинстава: мали проценат заштићених воћњака противградним мрежама; недовољно заступљена мера наводњавања и незадовољавајућа опремљеност газдинстава системима и опремом за наводњавање; старост пољопривредне механизације и сл. • Ндовољно заступљена мера осигурања усева, плодова, вишегодишњих засада. • Неорганизован пласман пољопривредних производа - одсуство уговорних веза произвођача и откупљивача/извозника, посебно у сектору сточарства (и производње меса) и повртарства. • Висока концентрација извоза воћа на тржиште Руске Федерације. • Ндовољно развијено задружно организовање. • Мали број удружења пољопривредника, недовољно активна постојећа удружења пољопривредника. • Неразвијена јавно-приватна партнерства.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
Б. ОДРЖИВИ РУРАЛНИ РАЗВОЈ	Б. ОДРЖИВИ РУРАЛНИ РАЗВОЈ
<ul style="list-style-type: none"> • Повољни агроеколошки услови за органску производњу, нарочито у селима југозападнoг дела Града и долини Велике Мораве. • Постојање аутохтоних сорти и раса у биљној и сточарској производњи. • Законом заштићена природна добра. • Процена утицаја на животну средину за све потенцијалне инвеститоре. • Контрола квалитета ваздуха, земљишта и вода. • Усвојена Декларација против ГМО. 	<ul style="list-style-type: none"> • Неуређени власнички односи и спора комасација пољопривредног земљишта. • Значајне површине некористишеног пољопривредног земљишта (9% укупног пољопривредног земљишта пољопривредних газдинстава). • Неразвијена органска и интегрална производња: мале површине пољопривредног земљишта у овим системима производње. • Недовољно ефикасна контрола примене средстава за заштиту биља и минералних ђубрива. • Контаминација пољопривредног земљишта тешким металима. • Одсуство примене мера (кодекса) добре пољопривредне праксе за управљање стајњаком, за здравље и добробит животиња, заштиту природних ресурса, безбедност хране и сл. • Мали број грла аутохоне расе овце (Липска овца). • Ниско учешће шумског земљишта у расположивом земљишту пољопривредних газдинстава (3,6%, у односу на републички просек 19,1%). • Незадовољавајући квалитет ваздуха. • Незадовољавајући квалитет површинских и подземних вода са тенденцијом даљег погоршања. • Непостојање система за прераду градских и индустријских отпадних вода. • Непотпуна покривеност организованим сакупљањем комуналног отпада. • Непостојање инвентара дивљих врста и стратегије очувања биодиверзитета.
В. РУРАЛНА ЕКОНОМИЈА	В. РУРАЛНА ЕКОНОМИЈА
<ul style="list-style-type: none"> • Развијена друмска инфраструктура. • Релативно задовољавајућа енергетска инфраструктура. • Телекомуникациона инфраструктура (фиксна/мобилна телефонија, кабловске мреже) на релативно задовољавајућем нивоу. • Систем предшколског васпитања и образовања у великој мери усклађен је са потребама становништва у руралним насељима. • Добра техничка опремљеност школа. 	<ul style="list-style-type: none"> • Железничка инфраструктура у релативно лошем стању. • Недостатак путничког пристаништа везаног за речни саобраћај. • Непотпуна покривеност територије Града канализационом и водоводном мрежом. • Неадекватно одржавање сеоских домова културе. • Слаба заступљеност културно-уметничких активности и манифестација, програма едукације и образовања у сеоским насељима.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
В. РУРАЛНА ЕКОНОМИЈА	В. РУРАЛНА ЕКОНОМИЈА
<ul style="list-style-type: none"> • Опремљеност сеоских амбуланти и број лекара у примарној здравственој заштити је на релативно задовољавајућем нивоу. • Задовољавајући број објеката и установа у култури. • Богата културно-историјска баштина пружа основу за развој руралног туризма. • Велики број привредно туристичких манифестација за промоцију локалних производа и сеоског амбијента, које се традиционално одржавају: „Смедеревска јесен“ (Смедерево), фестивал млека и млечних производа (Михајловац), фестивал посвећен брескви (Водањ), бостану (Осипаоница) и сл. • Потенцијали за развој винског туризма. • Ловни потенцијали омогућују развој ловног туризма. • Развијена народна радиност (велики број удружења жена која негују народне рукотворине, традиционалну припрему хране и сл.). • Један број газдинстава бави се старим занатима (производња опанака, буради, обрада дрвета и сл.). • Традиција и препознатљивост у производњи грожђа и вина, пре свега, захваљујући некадашњој производњи у ДП ПК „Годомин“, олакшава развој локалних винарија и њихово брендирање, увођење система квалитета, заштиту географског порекла производа и сл. • Један број винарија Смедеревског виногорја припада „Удружењу произвођача вина са ознаком (будућом ознаком) географског порекла <i>Београд</i>“ и тренутно је у припремној процедури за регистрацију (заштиту) ознаке географског порекла „Београд“. • Рад ПССС „Смедерево“, Колари; близина Института за повртарство у Смедеревској Паланци. 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољно изграђена спортска инфраструктура у сеоским насељима. • Непостојање одговарајућих капацитета (смештајних и угоститељских) за развој руралног туризма. • Непостојање рибњака и поред близине Дунава и других респектабилних услова за развој ове привредне активности. • Недовољне активности у домену додавања вредности пољопривредним производима: брендирање производа и региона; заштита географског порекла производа; увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране и сл.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Бесцарински пласман великог броја пољопривредних производа захваљујући потписаним споразумима о слободној трговини са: ЕУ, ЦЕФТА, Руском Федерацијом, Белорусијом и Казахстаном, Турском, ЕФТА и САД. • Повољна геополитичка позиција за српске извознике: ембарго Руске Федерације на увоз прехранбених производа из земаља ЕУ, Украјине и Турске. • Висок капацитет тржишта Руске Федерације у сектору хране. • Раст тражње за пољопривредним производима из система интегралне и органске производње на светском тржишту. • Обезбеђење повољних кредитних линија за изградњу система за наводњавање по пројекту Удовички плато. • Коришћење остатака из пољопривредне производње као биомасе за производњу енергије. • Нова законска регулатива у области управљања пољопривредним земљиштем и заштите земљишта са циљем укрупњавања поседа и ефикасног коришћења и заштите пољопривредног земљишта. • Прилагођавање аграрне политике принципима и захтевима ЗПП (усклађивање законодавства са правним тековинама ЕУ, изградња и јачања институција, реформа пољопривредне политике, уз јачање буџетске подршке пољопривреди). • Имплементација ИПАРД II програма (2014-2020) подршке пољопривреди и руралном развоју Републике Србије. • Укључивање у европске пројекте у домену културне баштине. 	<ul style="list-style-type: none"> • Климатске промене. • Економска глобализација (глобална конкуренција, изложеност домаће пољопривреде ефектима промена цена пољопривредних производа и ипута на светском тржишту и сл.). • Присуство великих трговинских ланаца у сектору производње и дистрибуције хране (мултинационалне компаније са снажним брендovima, високим захтевима и јаком преговарачком позицијом на тржишту). • Високи захтеви потрошача у погледу бренда, квалитета и све оштрији прописи у погледу безбедности хране и стандарда квалитета на светском тржишту. • Незавршен процес приступања СТО, неизвесно време прикључења ЕУ. • Губљење бенефиција по основу Споразума о слободној трговини са Руском Федерацијом по прикључењу ЕУ. • Нестабилност аграрне политике и недостатак већих буџетских средстава за директне подстицаје у пољопривреди и инвестиције у области руралног развоја. • Одсуство интервентних мера државе за регулисање тржишта у случају поремећаја на тржишту (систем „безбедносне мреже“). • Нестабилност и неорганизованост тржишта пољопривредно прехранбених производа и инпута за пољопривредну производњу, неразвијена конкуренција на овим тржиштима (неефикасан рад Комисије за заштиту конкуренције) и сл. • Неконтролисано заузимање плодног пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе. • Недефинисани стандарди одржавања земљишта и вода у добрим агроэколошким условима и регулативе у области интегралне производње. • Недовољно развијен информациони систем о пољопривредном земљишту. • Недовољно ефикасан и подстицајан привредни амбијент: неразвијеност финансијског тржишта и висока цена капитала; нестимулативна пореска политика; неефикасан законодавно-судски оквир и извршни поступци; нерешени имовинско правни односи; неефикасан рад инспекцијских органа; скупе и споре административне процедуре и сл.

Извор: ИЕП, Београд, група аутора, 2016.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

ДЕО ДРУГИ

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

IV ВИЗИЈА, СТРАТЕШКИ ЦИЉ И КЉУЧНИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ДО 2020.

На основу социо-економске анализе стања, SWOT матрице и рејонизације пољопривреде и пратећих делатности (поглавља првог дела Стратегије), дефинишу се визија⁸⁶ и стратешки циљ града Смедерева у области пољопривредне производње и развоја руралних подручја.

Визија града Смедерева у области пољопривреде и руралног развоја до 2020. године гласи:

Смедерево је град који развија специјализовану, конкурентну, извозно оријентисану и профитабилну пољопривредну производњу и пратеће непољопривредне активности у руралним и периурбаним подручјима, уз унапређење квалитета живота становништва у руралним и периурбаним насељима, заштиту природних ресурса и животне средине и очување културног наслеђа заједнице.

У дефинисању визије развоја пољопривреде и руралних подручја града Смедерева испоштовани су следећи основни **принципи**:

- Визија је производ заједничког рада и постигнутог консензуса свих заинтересованих учесника у процесу израде Стратегије и одражава мултидисциплинаран приступ пољопривредном и руралном развоју (резултат је рада формираних радних група, Тима за координацију и Партнерског форума);
- Визија одражава локалне специфичности, потребе и приоритете;
- Надовезује се на стратешка документа Града у области пољопривреде и локалног економског развоја (Службени лист града Смедерева број 6/2008, 4/2010 и 7/2014);
- Дефинисана је уз поштовање принципа „једнака права за све“ и пуно укључење свих грађана у друштвени и привредни живот заједнице;
- Усклађена је са принципом одрживог развоја пољопривреде, који подразумева развој базиран на усклађеном односу између: (а) економског прогреса (техничко технолошког напретка), (б) социјалне правде и друштвене одговорности и (в) заштите и очувања животне средине (одговорно управљање ресурсима и очување биодиверзитета);
- Усклађена је са визијом развоја пољопривреде и руралних подручја у Стратегији пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2020. година (Службени гласник Републике Србије број 85/14);
- Усклађена је са политиком руралног развоја ЕУ (Regulation EU, No 1305/2013);

⁸⁶ Визија локалне заједнице је генерална изјава о намераваном правцу социо-економског развоја, односно слоган (став) виђења будућности локалне заједнице. Она даје одговор на питање „куда локална заједница жели да иде или шта у будућности жели да буде/постане“ и представља аспирацију менаџмента и политичких и пословних лидера локалне заједнице, као и свих њених грађана, према будућности и даје јасан правац и осећај циља који жели да оствари. Визија је јасан договор о заједничким задацима и циљевима којима се тежи (Богданов, Богуновић, 2015.).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- Подстиче на дефинисање циљева, мера и активности, на јачање људских ресурса (и ефикасног трансфера знања), као и на развој реалног сектора (посебно у сегменту МСПП) потребног за њену реализацију;
- Позитивног је усмерења, реално је остварива и поседује компоненту потребног степена изазова (који даље захтева енергију, знање и ресурсе у локалној заједници), а у ширем контексту води уравнотеженом регионалном развоју Републике Србије.

Трансформисање визије у стварност захтева дефинисање **стратешког развојног циља града Смедерева у области пољопривреде и развоја руралних подручја до 2020. године, који гласи:**

- **Развој конкурентног и извозно оријентисаног пољопривредног сектора, заснованог на модерним технологијама и мелирационим системима, стандардима квалитета и развијеном предузетничком духу, који пољопривредним произвођачима обезбеђује стабилан и висок доходак од свог рада;**
- **Унапређење руралних подручја, инвестицијама у физичку и социјалну инфраструктуру и услуге, развојем тржишта рада и деверзификацијом руралне економије, како би ова подручја постала прихватљива места за живот и рад свих становника, а посебно младе популације;**
- **Одрживо коришћење и управљање природним ресурсима, биодиверзитетом, животном средином и културном баштином руралних подручја у циљу њихове заштите и даљег развоја.**

Имајући у виду визију развоја пољопривреде и руралних подручја града Смедерева и дефинисани стратешки циљ, затим припадност Смедерева београдском метрополитену, а на основу постигнутог консензуса свих учесника у изради Стратегије, идентификовани су и **кључни правци развоја пољопривреде и руралних подручја града Смедерева**, који се дају у наставку:

- Даљи развој **воћарске производње** подизањем плантажних воћњака, унапређењем сортимента, технологије производње и производних пракси, уз очување аутохтоних сорти воћа (за јабуке Кожара, Колачара, Будимка, а за крушке Лубеничарка, Караманка и сл.);
- Развој **виноградарске производње** подизањем плантажних винограда, унапређењем сортимента (увођење сорти грожђа за производњу вина са географским пореком и других сорти), уз заштиту аутохтоне сорте винове лозе „Смедеревка“;
- **Производња воћног и лозног садног материјала** (расадничке производње у области воћарства и виноградарства);
- **Унапређење ратарске производње у правцу производње: (а) житарица и уљарица за сточну храну (кукуруз, овас, јечам, соја); (б) крмног биља; (в) семенске**

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

- производње; (з) алтернативних ратарских култура⁸⁷, делимично у интегралном и/или органском систему и сл;
- **Унапређење повртарске производње у правцу:** (а) веће производње поврћа у заштићеном простору (стакленици, пластеници); (б) увођења новог сортимента и квалитетног и сертификованог семена и садног материјала; (в) семенске производње поврћа и сл.;
  - **Развој сточарске производње**, како кроз интензивни, стајски узгој стоке, уз унапређење расног састава стоке и укрупњавање газдинстава, тако и кроз екстензивно гајење стоке, местимично у органском режиму;
  - **Изградња система за наводњавање, уз доградњу и одржавање система одводњавања;**
  - Организоване пољоприведне производње, промоције и пласмана пољопривредних производа, кроз јачање капацитета постојећих **земљорадничких задруга** (складишни и прерадни капацитети, опрема и сл.) и **оснивање нових задруга**, кроз формирање нових **удружења произвођача** и већу активност постојећих удружења;
  - Јачање **људских ресурса** у области пољопривреде и руралног развоја, кроз дисеминацију знања и иновација (организација обука и студијских путовања пољопривредника и сл.);
  - **Развој модерних капацитета прераде**, посебно прераде воћа, грожђа, поврћа, млека и меса на сектору породичних пољопривредних газдинстава и сектору МСПП, уз имплементацију и сертификацију система безбедности и квалитета хране, примену традиционалних метода прераде и сл., а у циљу додавања нове вредности у ланцу вредности пољопривредних производа и остваривања виших тржишних цена;
  - **Брендирања производа и региона:** наставак одржавања сајта [„http://www.smederevskovoce.rs“](http://www.smederevskovoce.rs), даљи развој лога „Смедеревско воће“ (Слика 18) и сл;
  - **Развој туризма (руралног, винског, манифестационог) и старих заната и народне радиности**, уз очување културне и природне баштине (локалних пејзажних и друштвено културних вредности и традиционалног наслеђа села);
  - **Инфраструктурни развој села** (саобраћајна, комунална, социјална инфраструктура);
  - **Заштита природних (и генетичких) ресурса и животне средине.**

Слика 18. Лого „Смедеревско воће“

Извор: <http://www.smederevskovoce.rs/>

⁸⁷ У алтернативне ратарске културе спадају старе заборављене сорте ратарских култура и зрнасти прехранбени производи високих нутритивних вредности и квалитета (спелта, камут, просо, јечам, оvas, раж и сл.), затим лековите, ароматичне и зачинске биљке и сл. Близина тржишта Београда, висока платежна моћ потрошача на овом тржишту и њихова све већа оријентација ка здравијем начину исхране, обезбеђују сигурност пласмана ових производа, а улагања у примарну прераду (производња тестенина, интегралног брашна, гриза, пахуљица, мекиња, уља и сл.) обезбеђују и вишу тржишну цену ових производа. У свету и код нас ове ратарске културе гаје се на малим површинама, али имају велики значај, како у исхрани људи, домаћих и гајених животиња, тако и у разним гранама индустрије (Ђорђе Гламочлија и сарадници, 2015).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

V СПЕЦИФИЧНИ СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ ПО ПРИОРИТЕТНИМ ПОДРУЧЈИМА ПОЉОПРИВРЕДНЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ДО 2020.

Предуслов за остваривање визије и дефинисаног стратешког циља - јесте реализација *специфичних стратешких циљева у следећа три приоритетна подручја деловања пољопривредне и политике руралног развоја града Смедерева:*

I ПРИОРИТЕТНО ПОДРУЧЈЕ: УНАПРЕЂЕЊЕ КОНКУРЕНТНОСТИ И ДОСТИЗАЊЕ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА У ПОЉОПРИВРЕДНОЈ ПРОИЗВОДЊИ И ПРАРАДИ И МАРКЕТИНГУ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА

Специфични стратешки циљеви:

1. Раст пољопривредне производње и продуктивности, заснован на примени техничко технолошких знања и иновација, система наводњавања, уважавању стандарда (ветеринарских и фитосанитарних стандарда, стандарда заштите животне средине и добробити животиња), захтева тржишта и принципа одрживог развоја;
2. Развој сектора прераде пољопривредних производа, кроз јачање предузетничких иницијатива локалног становништва: производња квалитетних производа, високе додате вредности, уз уважавање стандарда квалитета и безбедности хране и примену маркетинг концепта;
3. Раст извоза и стварање одрживе конкурентске предности на међународном тржишту, базиране на високом квалитету производа, поштовању стандарда квалитета и уважавању захтева тржишта;
4. Стабилан и висок доходак пољопривредника (доходак који је конкурентан осталим деловима привреде), који обезбеђује задовољавајући животни стандард;
5. Удруживање пољопривредних произвођача у сектору производње и прераде пољопривредних производа.

II ПРИОРИТЕТНО ПОДРУЧЈЕ: ОДРЖИВИ РУРАЛНИ РАЗВОЈ

Специфични стратешки циљеви:

6. Одрживо управљање природним ресурсима (пољопривредно земљиште; водни ресурси; шумски ресурси и други природни потенцијали руралних области);
7. Заштита животне средине за пољопривредну производњу и живот у руралним и периурбаним насељима;
8. Очување генетичких ресурса у пољопривреди и заштита биодиверзитета;

III ПРИОРИТЕТНО ПОДРУЧЈЕ: УНАПРЕЂЕЊЕ РУРАЛНЕ ЕКОНОМИЈЕ

Специфични стратешки циљеви:

9. Унапређење квалитета живота у руралним и периурбаним насељима инвестицијама у физичку и социјалну инфраструктуру и развој услуга, уз очување културне и природне баштине;
10. Стварање нових радних места у руралним и периурбаним насељима и раст животног стандарда становништва ових насеља.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

VI МЕРЕ И АКТИВНОСТИ ПО ПРИОРИТЕТНИМ ПОДРУЧЈИМА ПОЉОПРИВРЕДНЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ДО 2020.

За свако дефинисано приоритетно подручје идентификоване су *мере и инвестиционе активности*, које је потребно предузети, како би се визија, стратешки циљ и специфични стратешки циљеви остварили у датом временском оквиру. Уважавајући идентификоване рејоне развоја пољопривреде и пратећих делатности на територији града Смедерева и одабиром (креирањем комбинације) мера и активности у оквиру три приоритетна подручја интервенције - на најбољи начин унапредиће се пољопривредни сектор и рурална и периурбана подручја града Смедерева у наредном периоду.

Предложена приоритетна подручја деловања пољопривредне политике и политике руралног развоја града Смедерева, као и мере подршке и пратеће активности у оквиру ових подручја (везаних за достизање дефинисаних циљева), усклађени су са:

- националним циљевима и регулативом у овој области;
- новим смерницама заједничке европске пољопривредне политике за период 2014-2020.,
- препорученим начелима и методологијом за израду стратешких докумената у области пољопривреде и руралног развоја, датих у Приручнику за програмирање буџетске подршке пољопривреди и руралом развоју у ЈЛС (Богданов, Богуновић, 2015), као и са
- специфичним локалним потребама и приоритетима развоја.

6.1. ПРИОРИТЕТНО ПОДРУЧЈЕ А. ПОЉОПРИВРЕДНА ПРОИЗВОДЊА И ПРАРАДА - УНАПРЕЂЕЊЕ КОНКУРЕНТНОСТИ И ДОСТИЗАЊЕ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА

Мера А/1. Унапређење сточарске производње кроз инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава и побољшање расног састава стоке

Шифра активно-сти	Листа потенцијалних активности	Индикатори
А/1.1.	Набавка квалитетних приплодних јуница млечних раса или сименталског говечета;	Број условних грла на КПЗ (ха). Расни састав стоке.
А/1.2.	Набавка квалитетних говеда, оваца, коза и свиња товних раса;	% уматичених грла (грла под контролом продуктивности) у односу на укупан број грла стоке.
А/1.3.	Вештачко осемењавање стоке;	
А/1.4.	Изградња и опремање објеката за смештај животиња (опрема за изјубравање, опрема за напајање, за вентилацију итд);	Продуктивност по грлу у производњи млека, меса, јаја. Квалитет сировог млека.
А/1.5.	Изградња објеката/набавка опреме и механизације за припрему, руковање, дистрибуцију и складиштење концентроване и кабасте сточне хране;	Број фарми стоке (са већим бројем грла). Доходак произвођача (економска величина газдинства).
А/1.6.	Изградња објеката за складиштење/чување млека; набавка опреме за мужу; опреме за складиштење и хлађење млека и сл.	
А/1.7.	Изградња објеката и набавка механизације/опреме за манипулацију, одлагање, обраду и примену стајњака у случају затвореног држања на фармама;	

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Мера А/2. Унапређење воћарско-виноградарске производње и развој производње садног материјала кроз инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава

Шифра активно-сти	Листа потенцијалних активности	Индикатори
А/2.1.	Подизање нових или обнављање постојећих производних (са наслонем) и матичних засада воћака и винове лозе;	Површина плантажних воћњака. Површина плантажних винограда. Просечан принос воћа и грозђа (по ха). Производња воћа и грозђа. Вредност извоза воћа и грозђа. Површине под противградним мрежама и мрежама за засењавање и под анти фрост системом. Број субјеката у области расадничке производње.
А/2.2.	Набавка механизације и опреме за садњу, заштиту биља и наводњавање/одводњавање за воћарску и виноградарску производњу и производњу садног материјала (набавка противградних мрежа и пратеће опреме; система кап по кап и сл.);	
А/2.3.	Изградња капацитета за скупљање и складиштење воћа, грозђа и садног материјала (изградња хладњача; центара за скупљање и припрему воћа и грозђа за тржиште; набавка опреме за припрему воћа и грозђа за тржиште: набавка машина за прање, полирање, чишћење, сортирање и паковање производа и сл.);	

Мера А/3. Унапређење производње поврћа (укључујући печурке) и цвећа кроз инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава

Шифра активно-сти	Листа потенцијалних активности	Индикатори
А/3.1.	Набавка механизације и опреме за сетву, садњу, заштиту биља и наводњавање/одводњавање за повртарску производњу (укључујући и производњу расада) и цвећарство на отвореном пољу: набавка система кап по кап; пластичних фолија, агротекстила и прскалица за наводњавање и сл.;	Принос поврћа. Производња поврћа. Површина на којој се одвија производња поврћа. Површина на којој се одвија семенска производња поврћа. Површина на којој се одвија производња цвећа. Површине под стакленицима и пластеницима. Број газдинстава које се баве производњом поврћа. Број газдинстава које се баве производњом печурака. Број газдинстава које се баве производњом цвећа. Вредност продаје поврћа на домаћем и међународном тржишту. Вредност продаје цвећа на домаћем и међународном тржишту. Производња печурака.
А/3.2.	Изградња стакленика и набавка опреме и/или материјала за повртарску производњу, као и расадничарску производњу и цвећарство у заштићеном и полузаштићеном простору: набавка конструкција за пластенике и стакленике, високо квалитетних вишегодишњих, вишеслојних фолија за пластенике, система за загревање пластеника, система за вештачко осветљавање, система за наводњавање/одводњавање и ђубрење водотопивим ђубривима и столова за производњу расада и сл.;	
А/3.3.	Изградња капацитета за скупљање, складиштење и пласман поврћа (изградња хладњача; набавка опреме за паковање производа, машина за прање, полирање, чишћење, сортирање производа, набавка палета за дугорочно складиштење производа и сл.);	
А/3.4.	Инвестиције у изградњу, реконструкцију и опремање капацитета за производњу и пласман печурака (опрема за ситњење, влажење, потапање и пастеризацију супстрата за производњу печурака, опрема за руковање и паковање засејаног супстрата, машине за руковање сламом и паковање засејаног компоста, машине за пуњење посуда супстратом за производњу печурака и сл.);	

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Мера А/4. Унапређење ратарске производње (житарица, индустријског, крмног, ароматичног и зачинског биља) кроз инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава

Шифра активно -сти	Листа потенцијалних активности	Индикатори
А/4.1.	Набавка механизације и опреме за ратарску производњу (сејалице, прскалице за прихрану и заштиту биљака од болести, штеточина и корова);	Засејане површине. Просечни приноси. Вредност продаје на домаћем и међународном тржишту.
А/4.2.	Изградња и опремање складишта за чување зрнастих производа;	
А/4.3.	Набавка опреме за утврђивање услова чувања и утврђивање квалитета зрнастих производа;	
А/4.4.	Изградња сушара за индустријско, зачинско и лековито биље;	

Мера А/5. Обнова семенске производње ратарских култура кроз инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава и привредних друштава

Шифра активно -сти	Листа потенцијалних активности	Индикатори
А/5.1.	Обезбеђивање подршке привредним друштвима у циљу обнове и развоја семенске производње ратарских култура (изградња и опремање складишта за чување зрнастих производа, набавка опреме за утврђивање услова чувања и утврђивање квалитета зрнастих производа, изградња и опремање капацитета за сушење и дораду семена ратарских култура и сл.);	Укупна површине на којима се одвија семенска производња. Број газдинстава које се баве семенском производњом ратарских култура.
А/5.2.	Обезбеђивање подршке произвођачима у процесу заснивања семенске производње ратарских култура (набавка механизације и опреме за сетву, заштиту биља и наводњавање/одводњавање и сл.).	

Мера А/6. Унапређење пчеларства кроз инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава

Шифра активно -сти	Листа потенцијалних активности	Индикатори
А/6.1.	Набавка нових пчелињих друштава;	Број пољопривредних газдинстава која се баве пчеларством. Број пчелињих друштава.
А/6.2.	Набавка опреме за пчеларство;	
А/6.3.	Набавка возила и приколица за транспорт пчелињих друштава;	

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Мера А/7. Унапређење рада постојећих и успостављање нових организација пољопривредних произвођача и прерађивача

Шифра активно-сти	Листа потенцијалних активности	Индикатори
А/7.1.	Подршка удружењима/земљорадничким задругама кроз суфинансирање инвестиција у физичку имовину, односно техничку опремљеност (набавка опреме за складиштење, прераду, паковање и чување производа; опреме за наводњавање, за загревање пластеника и сл.);	Број активних удружења пољопривредника. Број активних земљорадничких задруга. Број реализованих пројеката (активности) удружења пољопривредника.
А/7.2.	Подршка удружењима/земљорадничким задругама кроз суфинансирање инвестиција у маркетинг (развој брэнда, промоција, регистрација ознака географског порекла; учешће на међународним сајмовима и сл.);	Број коопераната земљорадничких задруга. Промет земљорадничких задруга.
А/7.3.	Логистичка подршка при удруживању и умрежавању пољопривредника: обезбеђивање просторија за рад удружења, опремање просторија и покривање фиксних трошкова рада канцеларије; помоћ у припреми конкурсне документације/изради бизнис планова; правна помоћ/савети; едукације са циљем указивања на потребу и значај удруживања у пољопривреди и сл;	
А/7.4.	Подршка процесима међурегионалне сарадње удружења/земљорадничких задруга у области пољопривреде и руралног развоја;	

Мера А/8. Развој и унапређење капацитета прераде пољопривредних производа кроз инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава и МСПП

Шифра активно-сти	Листа потенцијалних активности	Индикатори
А/8.1.	Изградња/опремање/модернизација објеката и набавка опреме и уређаја за прераду пољопривредних производа (млека, меса, воћа, поврћа, грожђа), за сушење, замрзавање, бланширање, хлађење, пастеризацију/стерилизацију производа и сл.;	Број регистрованих објеката на породичним пољопривредним газдинствима који испуњавају услове МПЗЖС за бављење овом производњом; Број регистрованих погона (капацитета) на сектору МСПП за прераду пољопривредних производа; Број запослених радника у овим погонима. Производња и продаја прерађених пољопривредних производа.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Мера А/9. *Обнављање пољопривредног производног потенцијала нарушеног елементарним непогодама и катастрофалним догађајима и увођење превентивних активности*

Шифра активно-ности	Листа потенцијалних активности	Индикатори
А/9.1.	Модернизација система противградне заштите набавком аутоматизованих противградних станица са даљинским управљањем;	Број купљених ракета. Број испалених ракета.
А/9.2.	Реконструкција и опремање противградних станица ракетама; ангажовање стрелаца;	% газдинстава која су претрпела штету од града.
А/9.3.	Чишћење и реконструкција постојећих канала за одводњавање и изградња нових каналских мрежа (за заштиту од унутрашњих вода);	% поплавлених површина. Површина одводњаваног пољопривредног земљишта.
А/9.4.	Доношење годишњих оперативних планова и годишњих програма мера и интервентних радова за одбрану од поплава на водотоцима другог реда на територији града Смедерева;	
А/9.5.	Санирање клизишта;	Израда документације за санацију клизишта. Број санираних клизишта.
А/9.6.	Регресирање премије осигурања усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња;	Површина под осигураним усевима и засадима. Број корисника премије осигурања.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

6.2. ПРИОРИТЕТНО ПОДРУЧЈЕ Б. ОДРЖИВИ РУРАЛНИ РАЗВОЈ

Мера Б/1. Одрживо коришћење пољопривредног земљишта

Шифра активно-сти	Листа потенцијалних активности	Индикатори
Б/1.1.	Комасација и инвестициони радови у комасацији;	Површина пољ. земљишта уређеног комасацијом/ добровољним груписањем земљишта.
Б/1.2.	Добровољно груписање парцела;	
Б/1.3.	Уређење (ревитализација) атарских путева;	Дужина атарских путева. Дужина ревитализованих атарских путева.
Б/1.4.	Уређење и опремање пољочуварске службе;	Број и опремљеност пољочувара. Број евидентираних случајева пољске штете.
Б/1.5.	Изградња система наводњавања по пројекту „Удовички плато“ I фаза (КО: Удовице, Сеоне, Петријево и Водањ), 500 ха;	% наводњаваног пољопривредног земљишта. Просечни приноси пољопривредних култура.
Б/1.6.	Израда пројектно техничке документације за изградњу система наводњавања пољопривредног земљишта „Удовички плато“ II фаза;	
Б/1.7.	Израда Главног и Идејног пројекта и пројекта за извођење грађевинских радова за изградњу система за наводњавање пољопривредног земљишта јужног дела територије града Смедерева;	
Б/1.8.	Подстицање формирања Асоцијације корисника вода, у циљу ефикасног рада и одржавања система за наводњавање;	
Б/1.9.	Ископ бунара у функцији наводњавања;	
Б/1.10.	Привођење култури обрадивог пољопривредног земљишта;	Површина обрадивог пољ. земљишта приведеног култури.
Б/1.11.	Побољшање хемијских и биолошких својстава обрадивог пољопривредног земљишта;	% земљишта под заштитном обрадом.
Б/1.12.	Контрола квалитета пољопривредног земљишта;	Број узетих узорка за агрохемијску анализу земљишта. Коришћење минералног ђубрива и средстава за заштиту биља (кг/ха/год). Извештаји о мониторингу параметара загађености земљишта.
Б/1.13.	Противерозционе мере на пољопривредном земљишту;	Површина под подигнутим ветрозаштитним појасевима и шумским дрворедима (ха). Површина земљишта под конзервацијском обрадом (ха). Површина под новим вишегодишњим засадима (ха).
Б/1.14.	Сузбијање штеточина, болести и корова које утичу на здравље људи;	Број покренутих акција у циљу уклањања амброзије.
Б/1.15.	Студијско-истраживачки радови, програми и пројекти у области заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта од значаја за град Смедерево;	Број програма и пројеката. Број студијско истраживачких радова.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Мера Б/2. Одрживо управљање и коришћење шумских ресурса

Шифра активности	Листа потенцијалних активности	Индикатори
Б/2.1.	Заштита шума од болести и штеточина, градња и одржавање противпожарних пруга и сл;	% шумског земљишта у укупно расположивом земљишту. Пошумљене површине (ха). Шумски сортименти произведени у шумама, њихова структура и количина (дрво и шумске биљне и животињске врсте, печурке итд).
Б/2.2.	Пошумљавање голети; подизање плантажа и интензивних засада; куповина садница и резница у циљу подизања плантажа брзорастућих шума (као плантажа енергетских засада за производњу дендро биомасе);	
Б/2.3.	Промоција брзорастућих шума и идентификовање интересовања локалног становништва које у поседу има земљиште веће површине, а које из одређених разлога (због старосне доби, сиромаштва, пресељења и сл.) не обрађује, за узгајањем ових шума;	
Б/2.4.	Нега шума;	
Б/2.5.	Градња и реконструкција шумских путева;	
Б/2.6.	Улагања у шумарске технологије и у прераду, у мобилизацију и у пласирање шумских производа на тржиште;	

Мера Б/3. Развој органске производње

Шифра активности	Листа потенцијалних активности	Индикатори
Б/3.1.	Набавка садног и семенског материјала дозвољеног за употребу у органској производњи;	Површина КПЗ на којој се примењују методе органске производње. Површина КПЗ у процесу конверзије. Број газдинстава која се баве органском производњом.
Б/3.2.	Подршка произвођачима у контроли и сертификацији органске производње;	
Б/3.3.	Подршка инвестицијама за произвођаче који су у процесу конверзије из система конвенционалне у систем органске производње;	
Б/3.4.	Едукација произвођача у усвајању органског система пољопривредне производње и промоција примера добре праксе.	

Мера Б/4. Очување биљних и животињских генетичких ресурса

Шифра активности	Листа потенцијалних активности	Индикатори
Б/4.1.	Очување аутохтоне сорте винове лозе <i>Смедеревка</i> , као значајног локалног обележја и дела културног наслеђа;	Површина засада сорте винове лозе <i>Смедеревка</i> .
Б/4.2.	Очување аутохтоних сорти јабуке (Кожара, Колачара, Будимка), крушке (Лубеничарка, Караманка) и сл.	Површина засада под воћем аутохтоних сорти (ха).
Б/4.3.	Очување домаће аутохтоне расе оваца <i>Липска овца</i> , кроз подршку: (а) пољопривредним газдинствима која почињу да се баве узгојем ове расе овце (за набавку грла од произвођача који већ имају уматичену <i>Липску овцу</i> и сл.); (б) организовању манифестације „Пастирски дани“ у насељу Липе (манифестација посвећена очувању Липске овце);	Број оваца домаће расе <i>Липска овца</i> . Број пољопривредних газдинстава која гаје овце расе <i>Липска овца</i> . Број пољопривредних газдинстава уписаних у <i>Регистар аутохтоних раса домаћих животиња</i> ;

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Мера Б/5. Заштита и унапређење животне средине

Шифра актив-ности	Листа потенцијалних активности	Индикатори
Б/5.1.	Проширење мониторинга загађености ваздуха;	Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за загађујуће материје у ваздуху (Извештаји о степену загађености ваздуха). Број активних аутоматских станица за мерење степена загађености ваздуха.
Б/5.2.	Одвођење и пречишћавање отпадних вода;	Квалитет водопријемника (реципијената) као последица изливања отпадних вода (физичко-хемијски и микробиолошки параметри квалитета). Количина пречишћених отпадних вода у односу на укупну количину отпадних вода из канализационог система (%). Количина пречишћених отпадних вода из индустрије у односу на укупно произведену количину отпадних вода у индустрији (%). Еутрофикација површинских вода.
Б/5.3.	Управљање комуналним отпадом;	Укупна количина сакупљеног и одложеног амбалажног и комуналног отпада (т/год). Укупан број предузећа која су овлашћена за управљање отпадом. Број неуређених одлагалишта отпада и њихова површина. Број уклоњених неуређених одлагалишта отпада. Укупна количина издвојено прикупљеног отпада по врстама (папир, пластика и др.). Број контејнера за примарну сепарацију отпада по врстама отпада (папир, пластика и др.). Број едукација у области управљања отпадом.
Б/5.4.	Управљање отпадом из пољопривреде и кланичне индустрије;	Укупна количина отпадних гума од пољопривредних машина (т/год). Укупна количина сакупљене амбалаже средстава за заштиту биља и минералних ђубрива (т/год). Укупна количина сакупљеног и одложеног отпада животињског порекла (т/год). Укупна количина прерађеног отпада животињског порекла (т/год). Број објеката за складиштење стајског ђубрива.
Б/5.5.	Очување заштићених подручја;	Површина заштићених подручја у односу на укупну површину (%).

Мера Б/6. Производња енергије из ОИЕ

Шифра актив-ности	Листа потенцијалних активности	Индикатори
Б/6.1.	Инвестиције у изградњу и/или опремање постројења за производњу енергије из ОИЕ (ветар, биомаса, сунце);	Производња енергије из ОИЕ.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

6.3. ПРИОРИТЕТНО ПОДРУЧЈЕ В. УНАПРЕЂЕЊЕ РУРАЛНЕ ЕКОНОМИЈЕ

Мера В/1. Развој и унапређење физичке инфраструктуре и услуга у руралним и перииурбаним насељима

Шифра активно-сти	Листа потенцијалних активности	Индикатори
В/1.1.	Асфалтирање улица, изградња тротоара и друге активности у области саобраћајне инфраструктуре (обнова, санација, реконструкција, адаптација); израда саобраћајних пројеката по Програму коришћења средстава за унапређење безбедности саобраћаја на територији града Смедерева и сл;	Квалитет физичке инфраструктуре.
В/1.2.	Реконструкција и проширење водоводне мреже и канализационог система; фазно проширење изворишта „Шалинац“, са повећањем водозахватног капацитета;	Расположива колична воде по становнику (капацитет водоснабдевања). Број прикључених домаћинстава на водоводни систем и канализациону мрежу. Квалитет воде за пиће.
В/1.3.	Инвестиције у развој и одржавање (изградња, реконструкција, модернизација) делова енергетске инфраструктуре (дистрибутивне мреже);	Квалитет енергетске инфраструктуре.
В/1.4.	Инвестиције у развој информационо комуникационе инфраструктуре и набавку ИТ опреме (изградња, адаптација, модернизација);	% приступа руралног становништва услугама информационо комуникационих технологија;
В/1.5.	Изградња/реконструкција и опремање пијаца у градском насељу (зелених пијаца, робне пијаце, одређивање нове локације за сточну пијацу);	Инфраструктурна уређеност пијаца.
В/1.6.	Изградња/реконструкција и инфраструктурно опремање непланских и неуређених пијаца у руралним насељима;	
В/1.7.	Одржавање и опремање кванташке пијаце у МЗ Удовице;	
В/1.8.	Изградња/комплетирање пристанишне инфраструктуре за туристичке бродове, изградња туристичких објеката; инвестиције у туристичке инфо центре и другу туристичку инфраструктуру мањег обима у руралним насељима;	Изграђеност и квалитет туристичке инфраструктуре.
В/1.9.	Израда и ревизија просторно планске и пројектно техничке документације за развој физичке инфраструктуре и услуга у руралним насељима;	Просторно планска документација.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Мера В/2. Развој и унапређење социјалне инфраструктуре и услуга у руралним и периурбаним насељима

Шифра активно-сти	Листа потенцијалних активности	Индикатори
В/2.1.	Унапређење система предшколског васпитања и образовања: адаптација објекта ПУ "Наша радост" Смедерево у Друговцу, адаптација простора у ОШ "Светитељ Сава" у Суводолу, проналажење и евентуална адаптација локације у селу Колари; изградња и адаптација простора у другим руралним и периурбаним насељима за потребе ефикасног функционисања система предшколског васпитања и образовања;	% деце узраста од 3 до 5,5 година обухваћен системом предшколског васпитања и образовања.
В/2.2.	Изградња, обнова, санација, реконструкција и модернизација школа;	Број изграђених објеката/извршених обнова и реконструкција.
В/2.3.	Изградња, обнова, санација, реконструкција и модернизација амбуланти и стоматолошких ординација; доградња и реконструкција опште болнице у Граду;	Број изграђених објеката/извршених обнова и реконструкција.
В/2.4.	Изградња и адаптација нових капацитета за смештај старијих лица;	Објекти за смештај старијих лица (број, капацитети и квалитет опремљености).
В/2.5.	Реконструкција/инвестициона одржавања и опремање Центра за културу Смедерево;	Број и квалитет културно-уметничких програма и садржаја.
В/2.6.	Изградња, реконструкција, инвестициона одржавања и опремања домова за културу у руралним и периурбаним насељима (набавка/одржавање бинске опреме; дигиталног озвучења и друге сценске опреме);	Број посетилаца културно-уметничких програма.
В/2.7.	Подршка организовању гостовања филмских, позоришних, књижевних, музичких, ликовних и других уметничких активности у домовима културе у руралним и периурбаним насељима.	
В/2.8.	Подршка организовању научно образовних садржаја намењених деци и младима;	
В/2.9.	Подршка организовању културно уметничких манифестација, фестивала и сл.;	
В/2.10.	Изградња, реконструкција, опремање спортске и рекреативне инфраструктуре у руралним насељима: мање спортске дворане у већим руралним насељима; спортски објекти; терени; изградња спортских комплекса на отвореном (стрелишта, ловишта) и сл.;	Број спортских објеката; Број спортских терена. Опремљеност спортских објеката/терена.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Мера В/3. Унапређење економских активности на селу кроз подршку непољопривредним активностима

Шифра активно-сти	Листа потенцијалних активности	Индикатори
В/3.1.	Развој руралног, ловног, риболовног и туризма догађаја: (а) изградња и опремање угоститељско-туристичких објеката на пољопривредним газдинствима (сеоски смештајни капацитети са традиционалним специјалитетима); (б) изградња/реконструкција и опремање ловачких домова и подршка ловачким удружењима; инфраструктурно уређење ловишта; (в) подршка организовању туристичко-пољопривредних манифестација, изложби и сл; (г) предавања на тему развоја руралног туризма и сл.	Број пољопривредних газдинстава која су укључена у рурални, ловни и риболовни туризам. Број туристичких манифестација/догађаја.
В/3.2.	Развој винског туризма (дегустација вина, обилазак винограда и винарија, разгледање подрума вина; организација семинара, трибина): (а) подршка винаријама за изградњу објеката и набавку опреме; (б) подршка даљем организовању „Винског града“; (в) маркетиншка промоција <i>Винског пута Смедерева</i> ; (г) подршка организовању пољопривредно туристичке манифестације „Смедеревска јесен“, која се, између осталог, одржава и у славу грожђа и вина; (д) подршка заинтересованим газдинствима и винаријама у маркетиншким активностима и штампањима материјала за промоцију руралног и винског туризма; (ђ) организација стручних предавања на тему грожђа и вина (увођење нових сорти, унапређење производних пракси и технологија у производњи грожђа и вина, начини добијања ознака географског порекла/традиционалних ознака за вино); (е) предавања на тему развоја винског туризма и сл.	Број пољопривредних газдинстава укључених у развој винског туризма. Број туриста.
В/3.3.	Инвестиције у изградњу и/или опремање објеката за обављање традиционалних заната (грнчарски, корпарски, ковачки, опанчарски занати, традиционално прављење буреди за вино и ракију и сл.) и народне радиности (везење, плетење, хеклање, израда сувенира и друге народне рукотворине) на сектору пољопривредних газдинстава, а у циљу очувања традиционалних знања и културног наслеђа;	Број лица која се баве старим занатима. Број лица у области у области народне радиности. Укључивање у европске пројекте у домену културне баштине (број пројеката).
В/3.4.	Инвестиције у области обраде дрвета: производња дрвне грађе; ситне дрвне галантерије, дрвене амбалаже за пољопривредне производе и сл.	Број пољопривредних газдинстава у области прераде дрвета.
В/3.5.	Изградња и опремање продајних места и маркетиншка подршка за директну продају пољопривредних и традиционалних занатских производа и сувенира, у појединачном или удруженом интересу произвођача (етно продавнице);	Број продајних објеката (етно продавница).
В/3.6.	Реконструкција и/или подизање нових рибњака и подршка газдинствима у производњи рибе;	Број пољопривредних газдинстава која се баве узгојем рибе у рибњацима.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Мера В/4. Подршка младима у руралним и периурбаним насељима

Шифра активно-сти	Листа потенцијалних активности	Индикатори
В/4.1.	Почетна помоћ за покретање пословања (за обављање пољопривредних или/и непољопривредних активности) за младе пољопривреднике и развој и јачање њихових пољопривредних газдинстава;	Број носилаца пољопривредних газдинстава млађих од 40 година. Миграције становништва на релацији село-град. Демографски трендови. Смањење руралног сиромаштва.
В/4.2.	Почетна помоћ женама за покретање пословања;	Миграције становништва на релацији село-град. Демографски трендови. Смањење руралног сиромаштва.

Мера В/5. Увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, заштита географског порекла производа, брендирање пољопривредних производа

Шифра активно-сти	Листа потенцијалних активности	Индикатори
В/5.1.	Подршка „Удружењу произвођача вина са ознаком (будућом ознаком) географског порекла <i>Београд</i> “ у процесу регистрације (заштите) ознаке географског порекла „ <i>Београд</i> “ за производњу вина са географским пореклом;	Број производа са ознакама географског порекла. Број производа са традиционалном ознаком.
В/5.2.	Подршка произвођачима других производа у процесу заштите географског порекла производа и добијању ознака географског порекла;	Производња вина са ознаком географског порекла „Београд“. Површина винограда са сортама грожђа за производњу вина са географским пореклом (ха).
В/5.3.	Подршка произвођачима у производњи традиционалних специјалитета (јела по традиционалном рецепту или од традиционалних састојака) и добијању традиционалне ознаке;	
В/5.4.	Подршка удружењима/земљорадничким задругама/пољопривредним газдинствима за увођење система квалитета: подршка у процесима имплементације и сертификације система безбедности и квалитета хране (GlobalGap, HACCP);	Број пољопривредних газдинстава (прерадних капацитета) са уведеним стандардима квалитета и безбедности хране.
В/5.5.	Подршка брендирању производа и региона и промоцији локалних производа: развој брэнда „Смедеревско воће“ и одржавање портала (http://www.smederevskovoce.rs); развој брэндова других пољопривредно прехранбених производа; промоција локалних производа кроз наставак суфинасирања сајмова и пољопривредно туристичких манифестација; успостављање локалног/регионалног знака квалитета за одређене пољопривредне производе; стимулисање потрошње локалних производа у школама, вртићима, фабрикама на подручју града Смедерева и сл.	Број брендираних производа. Број пољопривредно туристичких манифестација за промоцију локалних производа.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Мера В/6. Трансфер знања и развој саветодавства за потребе пољопривредних газдинстава и сеоског становништва

Шифра активно-сти	Листа потенцијалних активности	Индикатори
В/6.1.	Стручно оспособљавање и активности стицања вештина и показне активности;	Одржане обуке, радионице, предавања (са примерима добре праксе). Демонстрациони центри.
В/6.2.	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања;	Студијске посете пољопривредника сајмовима и успешним пољопривредним произвођачима у земљи и иностранству. Број организованих манифестација, сајмова, изложби.

Мера В/7. Унапређење институционалног оквира развоја пољопривреде и руралних и перигураних подручја и регионална сарадња

Шифра активно-ности	Листа потенцијалних активности	Индикатори
В/7.1.	Јавно приватно партнерство у формирању Центра за пољопривреду и рурални развој града Смедерева;	Формиран Центар за пољопривреду и рурални развој града Смедерева.
В/7.2.	Учествовање формираног Центра у пројектима међуопштинске и међурегионалне сарадње за унапређење социо економског развоја и размена најбољих пракси;	Број ЈЛС/региона са успостављеном сарадњом.
В/7.3.	Активности формираног Центра у области: прикупљања тржишних информација везаних за пољопривредни и рурални сектор Града; пружања тржишних и свих других потребних информација пољопривредним газдинствима (укључујући и подршку пољопривреднима у припреми конкурсне документације, изради бизнис планова, регистрацији газдинства и сл.); подршка корисницима ИПАРД мера (помоћ у припреми документације, изради бизнис планова); припрема и ажурирања планске и техничке документације; и сл.	Број задатака, активности Центра.
В/7.4.	Активности Центра у организовању локалних акционих група (ЛАГ) и других локалних партнерстава (везаних за промоцију локалних вредности и производа, унапређење социјалног статуса руралног становништва, решавање друштвене искључености и сл.) и афирмацији „LEADER“ приступа руралном развоју („bottom-up“ приступ);	Формиране ЛАГ. Број иницијатива за рурални развој покренутих са нивоа привредника, предузетника, пољопривредних газдинстава, НВО, удружења и сл.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

VII ПОТЕНЦИЈАЛНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Пољопривредним произвођачима у Републици Србији недостају дугорочна стабилност услова производње, цена и дохотка, услед велике изложености производње глобалним економским токовима и недовољно уређеног пословног и финансијског амбијента за развој пољопривреде. Задатак државе је да прилагоди законски оквир за лакше обезбеђење колатерала, обезбеди јачање гаранцијских фондова и развој тржишта кредита, осигура стабилну буџетску подршку пољопривреди и руралном развоју и обезбеди равноправан приступ свих потенцијалних корисника финансијском тржишту, како би се обезбедили предуслови расту конкурентности сектора пољопривреде и смањено доходовни ризик произвођача (Службени гласник РС, број 85/2014).

Финансирање дефинисаних циљева и мера развоја пољопривреде и руралних подручја града Смедерева по приоритетним подручјима у наредном периоду зависиће од бројних фактора: макроекономске и политичке стабилности, висине буџетских средстава одређених пољопривреди и развоју руралних подручја са нивоа Републике и Града, доступношћу и висином ИПАРД средстава и сл.

Генерално, инвестиције у области пољопривреде и руралног развоја, у зависности од типа пројекта, могу се финансирати из различитих извора, који се могу класификовати на следећи начин:

- *Буџетска средства Републике и града Смедерева* одређена развоју пољопривреде и руралних подручја;
- *Приватни допринос, односно сопствена средства реализатора инвестиционих активности* (МСПП, велика правна лица, породична пољопривредна газдинстава или физичка лица, земљорадничке задруге, удружења и сл.). Ово су средства потенцијалних инвеститора, како у области пољопривреде, тако и у области пратећих делатности, односно руралне непољопривредне економије. Могућност коришћења финансијских средстава из ИПАРД II програма Републике Србије може дати подршку овим привредним субјектима у будућим инвестиционим улагањима;
- *Финансијска помоћ ЕУ 2014-2020 (ИПАРД II програм за Републику Србију)*;
- *Остали извори финансирања* (кредитни извори, донаторска средства и сл.).

7.1. Буџетска средства Републике и Града

Буџетска средства Републике одређена развоју пољопривреде и руралних подручја. Подстицаји из националног буџета за пољопривреду и рурални развој дефинисани су Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју (Службени гласник РС, број 10/2013, 142/2014, 103/2015), као и одговарајућим (годишњим) уредбама о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју. У оквиру ових средстава најважнији су буџетски трансфери одређени МПЗЖС, Управи за аграрна плаћања. Законом о буџету Републике Србије за 2016. годину (Службени гласник РС, број 103/2015) за МПЗЖС, Управу за аграрна плаћања одређен је износ од око 24 млрд. динара, а ова средства се доминантно расподељују за потребе првог стуба (за директна плаћања одређен је износ од око 20,4 млрд. динара), док се за мере другог стуба подрке (рурални развој) одређује износ од свега око 2,9 млрд. динара (у оквиру ових средстава очекује се и прилив од око 600 милиона динара из средстава финансијске помоћи ЕУ за финансирање ИПАРД мера).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Поред ових трансфера, финансирање циљева дефинисаних у Стратегији зависиће и од буџетских средстава Републике опредељених развоју руралних подручја, односно опредељених другим министарствима (Министарство грађевинарства, саобраћаја, инфраструктуре; Министарство рударства и енергетике; Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања; Министарство трговине, туризма и телекомуникација; Министарство просвете, науке и технолошког развоја; Министарство здравља; Министарство културе и информисања; Министарство омладине и спорта и сл.). Иако нема евиденције о средствима која се у Републици Србији троше за изградњу и унапређење руралне инфраструктуре (најчешће се ова улагања финансирају из општинских/градских буџета), процењује се да постоји дефицит ових средстава (Службени гласник РС, број 85/2014).

У наредном периоду буџетска подршка пољопривреди и руралном развоју (опредељена средства МПЗЖС укључују домаћа средства и потенцијалне ЕУ претприступне фондове) зависиће од: (а) процеса придруживања Србије ЕУ и прилагођавања домаћег законодавства и подршке пољопривреди и руралном развоју ЗПП; (б) могућности коришћења претприступних и приступних средстава из ЕУ фондова; (ц) процента раста БДП-а, фискалних пројекција и финансијских оквира подршке пољопривреди у вишегодишњем плану буџета Републике Србије. Поред тога, требало би очекивати и прилагођавање националног буџета намењеног пољопривреди и руралном развоју моделу ЕУ, што подразумева (Службени гласник РС, број 85/2014):

- раст буџетских издвајања за пољопривреду у оквиру првог стуба подршке (повећање броја хектара и грла у систему директних плаћања, као и самог износа директних плаћања по грлу и хектару, уз прилагођавање ових мера у складу са политиком СТО и ЕУ⁸⁸), као и
- промене у структури укупне подршке по стубовима у смислу значајног јачања другог стуба (рурални развој и јачање конкурентности пољопривредних газдинстава у оквиру овог стуба) и стуба посебних подстицаја (како би се подстакло развој органа, организација и других правних лица, технолошки напредак и прихватање европских стандарда).

Буџетска средства града Смедерева опредељена развоју пољопривреде и руралних подручја. Најзначајнија средства опредељују се кроз програмску активност 5 (Развој пољопривреде), а по основу Програма мера за спровођење пољопривредне и политике руралног развоја за територију града Смедерева⁸⁹ и Програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији града Смедерева. Поред тога, развој руралних подручја зависи и од буџетских средстава која се опредељују за реализацију других програма, као што су: комунална делатност, локални економски развој, развој туризма, заштита животне средине, путна инфраструктура, предшколско образовање, основно образовање, средње образовање, социјална и дејча заштита, примарна здравствена заштита, развој културе, развој спорта и омладине. Наиме,

⁸⁸ У оквиру првог стуба аграрног буџета Србије очекује се увођење подршке за мере за стабилизацију цена и тржишта (изградња система „безбедносне мреже“ за стабилизацију тржишта по механизмима и принципима ЗПП), снижење подршке за већа пољопривредна газдинства и увођење посебне подршке за мала пољопривредна газдинства и сл. Генерална интенција је преусмеравање према мање производно везаним плаћањима, односно према директним плаћањима по хектару и грлу, те се очекује и да се премија за млеко у наредном периоду трансформише у директна плаћања по грлу за музне краве.

⁸⁹ Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју (Службени гласник РС, број 10/2013, 142/2014 и 103/2015) дата је могућност ЈЛС да могу да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за подручје своје територије, а средства за ове намене обезбеђују се у буџету ЈЛС, на основу усвојених одлука о буџету од стране Скупштине ЈЛС.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

буџетска средства опредељена за рад јавних и јавно комуналних предузећа чији је оснивач Скупштина града Смедерева доприносе унапређењу квалитета живота у руралним и периурбаним подручјима, кроз виши квалитет и већу доступност свих врста услуга становницима ових подручја. У наредном периоду потребно је да град Смедерево унапреди сарадњу са приватним сектором, невладиним институцијама, међународним агенцијама и фондовима (посебно фондовима ЕУ) – како би се обезбедила неопходна финансијска и техничка подршка за реализацију предложене Стратегије.

7.2. Претприступна помоћ ЕУ за рурални развој

Добијањем статуса кандидата за чланство у ЕУ, Србија је у могућности да користи средства претприступног фонда ЕУ за рурални развој (ИПАРД II), у складу са регулативом ЕУ у овој области и националним документом „ИПАРД програм за Републику Србију за период 2014-2020.“ (Службени гласник РС, број 30/2016).

Очекивана помоћ Србији из претприступних фондова ЕУ за рурални развој у периоду 2014-2020. износи 175.000.000 евра, уз национални допринос од 54.970.588 евра (укупна јавна помоћ износи 229.970.588 евра) и приватни допринос од 163.101.880 евра. Према Уредби о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2016. години (Службени гласник РС, број 8/2016), ове године очекује се 600.000.000 динара средстава финансијске помоћи ЕУ за финансирање ИПАРД мера, које ће се расподељивати путем конкурса.

ИПАРД програмом за Републику Србију за период 2014-2020. обезбеђује се подршка за реализацију следећих 6 мера руралног развоја: (1) инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава; (2) инвестиције у физичку имовину које се тичу прераде и маркетинга пољопривредних производа и производа рибарства; (3) агро–еколошко–климатске мере и мера органске производње; (4) диверзификација пољопривредних газдинстава и развој пословања (подршка инвестицијама у рурални туризам); (5) спровођење локалних стратегија руралног развоја–*LEADER* приступ; (6) техничка помоћ⁹⁰.

Највећи проценат ЕУ подршке опредељује се за *прве две мере* (у периоду 2014-2020. око 79% укупне подршке ЕУ планирано је за прве две мере), а у циљу унапређења конкурентности пољопривредно–прехрамбеног сектора и усклађивања са ветеринарским и фитосанитарним, еколошким и стандардима безбедности хране ЕУ. **Приоритетни сектори за инвестирање везано за прву меру** су сектори: (а) млека, (б) меса, (в) воћа и поврћа и (г) ратарстких култура (житарице, уљарице, шећерна репа), а **приоритетни сектори подршке везано за другу меру** су: (а) млечно – прерађивачка индустрија; (б) месно – прерађивачка индустрија и (в) индустрија за прераду воћа и поврћа. Прихватљиве инвестиције за финансирање су: изградња/проширење/модернизација објеката, набавка нове механизације/куповина нових машина, набавка опреме и нових технологија и сл.

У оквиру мере „*Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава*“ (стопа приватног учешћа је 40%, а кофинансирање из јавне помоћи је 60% укупне вредности реализоване инвестиције): (1) у **сектору млека** прихватљива пољопривредна газдинства за подршку су она са минимум 20 и максимум 300 музних крава на почету

⁹⁰ Агро еколошко климатске мере и мера органске производње, као и спровођење локалних стратегија руралног развоја– *LEADER* приступ, уводиће се у каснијој фази примене ИПАРД програма.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

инвестиције; (2) у **сектору меса** прихватљива газдинства за подршку су она са минимумом 20 и максимумом 1.000 говеда или минимумом 150 и максимумом 1.000 оваца и коза или минимумом 100 и максимумом 10.000 свиња или минимумом 4.000 и максимумом 50.000 бројлера на почетку инвестиције; (3) у **сектору воће и поврће** прихватљива за подршку су пољопривредна газдинства са минимумом 2 ха и максимумом 20 ха јагодастог воћа и минимумом 5 ха и максимумом 100 ха другог воћа, као и газдинства са капацитетом од најмање 500 m² до 10.000 m² заштићеног простора или минимумом 0,5 ха до максимумом 50 ха отвореног простора за производњу поврћа; (4) у **сектору осталих усева** (житарице, уљарице, шећерна репа), прихватљива за подршку су пољопривредна газдинства која имају минимум 2 ха и максимумом 100 ха за куповину трактора, механизације и машина и изградњу објеката за складиштење и опремање⁹¹.

У оквиру мере „**Инвестиције у физичку имовину које се тичу прераде и маркетинга пољопривредних производа и производа рибарства**“ (стопа приватног учешћа је 50%, а кофинансирање из јавне помоћи је 50% укупне вредности реализоване инвестиције): (1) у **сектору прераде млека** подржаће се одржива предузећа чији је просечан дневни капацитет прикупљеног млека између 3.000 – 100.000 л у последњој години пословања пре подношења пријаве; (2) у **сектору прераде меса** подржаће се инвестиције у кланице са минималним капацитетом од 8 радних часова за: 10 говеда или 50 свиња или 50 оваца и коза или 5.000 јединки живине; (3) у сектору **прераде воћа и поврћа** право на подстицаје имају само микро, мала и средња предузећа.

У оквиру мере „**Диверсификација пољопривредних газдинстава и развој пословања**“ стопа приватног учешћа износи 35%, а кофинансирање из јавне помоћи је 65% укупне вредности реализоване инвестиције. Ова мера подразумева улагања у рурални туризам, а корисници мере су физичка лица регистрована као пољопривредни произвођачи у руралним подручјима или чланови пољопривредног газдинства која диверсификују своје активности, као и микро и мала приватна правна лица која улажу у развој туризма у руралним подручјима.

Приликом конкурисања за средства из ИПАРД II програма, инвестиције се бодују на основу бројних критеријума: да ли је инвестиција у подручјима са отежаним условима рада у пољопривреди, да ли је потенцијални корисник жена, да ли је корисник задруга или члан задруге, да ли је потенцијални корисник лице млађе од 40 година и сл.

Један од услова за коришћење средстава ИПАРД програма је успостављање комплементарног система подршке како на националном, тако и на локалном нивоу, у којем неће бити могуће двоструко финансирање из јавних фондова за исту врсту инвестиција, а који ће својим синергетским ефектом допринети смањењу регионалних разлика. Разграничење између ИПАРД II програма и НППР (чије се усвајање очекује) биће омогућено путем различитих критеријума за одабир корисника подршке. ИПАРД програм ће у већој мери пружити подршку **одрживим пољопривредним газдинствима и приватним корисницима** (пољопривредницима, МСП из пољопривредно – прехранбених сектора, итд.), који ће морати да докажу економску одрживост газдинства/предузећа кроз бизнис план на крају инвестиционог периода, док ће друге националне мере (кроз НППР) углавном бити усмерене ка помоћи **мањим**

⁹¹ Пољопривредна газдинства изнад ИПАРД II лимита у сектору млека и меса биће прихватљива само за инвестирање за управљање стајњаком у складу са стандардима или за инвестирање у производњу енергије из ОИЕ на газдинству, а газдинства изнад лимита у сектору „остали усеви“ прихватљива су само за инвестиције у изградњу, реновирање, модернизацију и опремање објеката за складиштење.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

пољопривредним газдинствима. Инвестиције у физичку имовину које се тичу прераде и маркетинга пољопривредних производа и производа рибарства, као и рурални туризам и LEADER мера, биће обезбеђени искључиво кроз ИПАРД II програм. Инвестирање у производњу грожђа предвиђа само НППР. Велика предузећа не улазе у разматрање за доделу подршке, било из националног буџета или из ИПАРД II програма.

У наредном периоду, неопходно је припремити све предуслове за интензивно коришћење ИПАРД фонда, укључујући повећање доступности новца пољопривредном сектору кроз подршку кредитним активностима, успостављање гаранцијског фонда за пољопривреду, хармонизацију националног система управљања пољопривредном политиком и политиком руралног развоја са стандардима ЕУ, односно ЗПП, као и акредитацију ИПАРД оперативних структура (Сектор за рурални развој и Управа за аграрна плаћања), као и одређених делова Министарства финансија и Ревизорског тела при Влади Србије.

7.3. Остали извори финансирања

Банкарски кредити. С обзиром да пољопривредници немају великих могућности да улагања базирају на сопственим финансијским средствима, финансирање инвестиција биће нужно и из екстерних извора финансирања. На слободном банкарском тржишту пољопривредници, земљорадничке задруге и други субјекти у области пољопривреде и прераде пољопривредних производа сусрећу се са неповољним кредитним линијама (високе каматне стопе, неповољни рокови отплате, неповољни услови обезбеђења кредита и сл), због чега је важна и надаље потребна подршка коју град Смедерево пружа пољопривредницима, а која се односи на суфинансирање камата за одобрене пољопривредне кредите.

Фонд за развој Републике Србије. Право на коришћење средстава Фонда (кредити и гаранције Фонда) имају предузетници и предузећа (мала, средња и велика предузећа), а приоритет у коришћењу средстава Фонда, између осталог, имају: улагања у прерађивачке капацитете из области пољопривреде, програми примарне пољопривредне производње и прераде; програми којима се подстиче заштита животне средине и експлоатација ОИЕ; програми предузетника усмерени на нова запошљавања, раст извоза и сл.

Подршку (финансијску, кредитну, донаторску) за финансирање пољопривреде и руралног развоја обезбеђују и **бројне међународне финансијске институције, организације и фондови, иностране владе, агенције**, као што су: (а) Немачка развојна банка (KfW), која у сарадњи са нашим банкама обезбеђује повољне кредите и одобрава зајмове за финансирање пољопривреде, енергетске ефикасности, обновљиве енергије и општинске инфраструктуре; (б) Немачка организација за техничку сарадњу (GIZ); (в) Агенција САД за међународни развој (USAID), која јача капацитете општина за стимулисање економског развоја на локалном нивоу и унапређује конкурентност приватног сектора, посебно у економски неразвијеним областима; (г) ФАО (Организација УН за храну и пољопривреду); (д) UNICEF (Међународни фонд за децу и омладину); (ђ) НВО, Црвени крст и сл.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Средства ЈП чији је оснивач Република Србија и великих **друштвено одговорних компанија** у домену инвестиција у инфраструктурни развој руралних подручја, заштиту животне средине и сл.

Учешће у макро регионалној стратегији (Стратегија ЕУ за Дунавски регион, EUSDR, 2010). Пројекти у домену развоја привреде, саобраћаја, туризма, културне сарадње, заштите животне средине града Смедерева могу подржавати и европски пројекти везани за Коридор VII, односно заједничка стратегија развоја заснована на међудржавној сарадњи дунавских држава и региона.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

VIII ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА, ЕВАЛУАЦИЈА И НАДЗОР

8.1. Имплементација

Имплементација значајног развојног и дугорочног документа, попут Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. године (у даљем тексту: Стратегија) представља веома сложен и одговоран задатак, јер подразумева учешће већег броја директних и индиректних субјеката, захтева координацију и синергију многобројних активности, њихову контролу и сл.

Стратегију усваја Скупштина града Смедерева, која има и кључну надлежност у процесу њене имплементације, а посредством Градске управе, у оквиру које је организован већи број организационих јединица, одељења и служби. Улога **Скупштине града и Градске управе града Смедерева** у процесу имплементације Стратегије је вишеструка:

- Посредством доношења и реализације **годишњих програма за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за територију града Смедерева**⁹², као и **годишњих програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији града Смедерева**, који морају бити усклађени са правцима развоја и циљевима датим у Стратегији, Град даје подршку остваривању визије и дефинисаних циљева Стратегије;
- **Рад јавних и јавно комуналних предузећа чији је оснивач Скупштина града Смедерева** директно доприноси реализацији циљева Стратегије, односно њеној имплементацији. Наиме, уз финансијску и стручну помоћ са републичког нивоа, рад ових предузећа, кроз инвестиције у изградњу, реконструкцију и модернизацију физичке инфраструктуре (комунална, саобраћајна, енергетска инфраструктура), као и социјалне (предшколско васпитање, образовање, здравствена заштита, култура, спорт, итд.), доприноси унапређењу квалитета живота у руралним и пери-урбаним подручјима, односно вишем квалитету и већој доступности свих врста услуга становницима ових подручја;
- **Градска управа, преко одговарајућих одељења и одсека**, а уз јачање административно-техничких и организационих капацитета, требало би да у процесу имплементације Стратегије мобилише све релевантне и заинтересоване стране за реализацију пројеката у домену развоја пољопривреде и руралних подручја. Улога Градске управе града Смедерева јесте да сазива састанке са инвеститорима и субјектима заинтересованим за развој пољопривреде и руралних подручја, да координира сарадњу и размену информација, података и неопходних докумената; израђује неопходну пројектну документацију за инфраструктурни развој села и пољопривреде; обезбеђује финансијске олакшице заинтересованим субјектима (инвеститорима) и сл. Такође, Градска управа требало би да обезбеди синергију свих субјеката, институција, јавних предузећа, као и развојних политика које имају додирних тачака са пољопривредним ресурсима и руралним подручјима. Најзначајнију улогу требало би да има Одељење за привреду, предузетништво, локални економски развој и јавне набавке и у оквиру њега Одсек за пољопривреду, Канцеларија за локално економски развој, Одсек за привреду и регистрацију

⁹² Систем прописаних услова, документације и одобравања средстава из буџета града Смедерева за потребе реализовања пољопривредне политике и политике руралног развоја јасно је утврђен, примењује се у потпуности, као и систем надзора и контроле одобрених средстава, који се врши у складу са проценама, путем добијања информација са терена и сл., што све резултира строго наменским коришћењем буџетских средстава.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

привредних субјеката. Наравно, значајну улогу требало би да имају и друга одељења Градске управе града Смедерева и други одсеци, као што су Одсек за месне заједнице; Одсек за урбанистичко, грађевинске, послове саобраћаја и заштиту животне средине; Одсек за друштвену бригу о деци; Одсек за социјалну и здравствену заштиту и сл.

Значајну улогу у имплементацији Стратегије има реални сектор, односно **конкретни економски субјекти** (МСПП, породична пољопривредна газдинства, удружења пољопривредника, задруге), односно произвођачи који су инвестиционо одређени да развијају сопствено пољопривредно газдинство и ефикасно користе постојеће економске капацитете, људске ресурсе и природне потенцијале. Међу овим газдинствима, свакако, издвојиће се и она газдинства која ће проширивати развојну делатност заснивањем мањих прерађивачких капацитета, затим улагањем у развој руралног туризма, као и других услуга у руралним подручјима. Посебну улогу у реализацији Стратегије требало би да имају и инвеститори веће економске снаге (привредна друштва), које би требало идентификовати и анимирати. Они би могли да улажу у поједине облике примарне пољопривредне производње – посебно у семенску и расадничку производњу, повртарство и сточарство, затим у прерађивачке капацитете засноване на тој производњи, односно капацитете прехрамбене индустрије. Могућност коришћења финансијских средстава из „ИПАРД II“ програма Републике Србије може дати подршку овим економским субјектима у будућим инвестиционим улагањима, а истовремено може подстаћи удруживање и укрупњавање произвођача кроз формирање нових задруга, малих и средњих предузећа и сл.

Реализација мера и активности предложених у Стратегији зависиће и од:

- Програма и активности **МПЗЖС и других министарстава и органа у систему државне управе**, а који се односе на подршку развоју пољопривреде и руралних подручја, кроз развој инфраструктуре, диверсификацију економских активности, заштиту животне средине и сл. Изузетно су значајне активности МПЗЖС у контексту обезбеђивања предвидиве и стимулативне аграрне политике и подршке развоју руралних подручја, као и институционално уређења сектора пољопривреде и руралног развоја у складу са Заједничком пољопривредном политиком ЕУ;
- **Активности јавних предузећа чији је оснивач Република Србија** („Електропривреда Србије“, „Електро mreжа Србије“, ПТТ саобраћаја „Србија“, „Србијашуме“, „Путеви Србије“, „Србијагас“, ЈВП „Србијаводе“ и сл.) **и других друштвено одговорних компанија**, у домену инвестиција у инфраструктурни развој руралних подручја, укључујући и заштиту животне средине, очување културно-историјског наслеђа и сл.;
- Подршке **ПССС „Смедерево“, Колари; РРА „Браничево-Подунавље“, Пожаревац; Стална конференција градова и општина, Београд** (као невладина и непрофитна национална асоцијација локалних власти у Србији) и других институција и организација.

Да би се Стратегија успешно спроводила, лакше идентификовала стратешка развојна одређења у домену пољопривреде и руралног развоја, поједноставила размена идеја и најбољих примера из праксе, као и обезбедило рационално коришћење постојећих ресурса (физичких, људских и природних), потребно је да **Градска управа града Смедерева формира компетентно, ауторитивно и саветодавно тело - Савет за реализацију Стратегије**, које би имало одговорност за реализацију Стратегије и успостављање умрежавања, синергије и координације између различитих учесника у развоју пољопривреде и руралних подручја. Савет, односно радну групу задужену за оперативно

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

управљање спровођењем Стратегије (од њеног усвајања, па до одлучивања о неопходним корективним мерама), требало би да чине компетентни и стручни представници:

- Градске управе града Смедерева, односно представници одговарајућих одељења и одсека;
- Градског већа града Смедерева;
- Скупштине града Смедерева;
- Јавних и јавно комуналних предузећа, чији је оснивач град Смедерево;
- Реалног сектора: земљорадничких задруга и сектора МСПП, који послују у области пољопривреде или обављају одговарајуће делатности у руралним срединама или од значаја за рурална подручја; заинтересовани и активни чланови породичних пољопривредних газдинстава и сл.;
- Организације цивилног друштва (НВО), удружења пољопривредника, жена, занатлија;
- Институција за подршку: ПССС „Смедерево“, Колари; РРА „Браничево-Подунавље“, Пожаревац; Стална конференција градова и општина, Београд; научно истраживачке институције и организације и сл.

Значајну улогу у процесу имплементације Стратегије требало би да има примена „**LEADER**“ *приступна руралном развоју*, кроз формирање локалних акционих група и других локалних партнерстава, као и подршку „bottom-up“ развојним иницијативама, односно иницијативама за развој пољопривреде и руралних подручја које долазе од грађана, удружења, невладиних организација, предузетника, привредника, породичних пољопривредних газдинстава, задруга и других заинтересованих група.

Имплементација Стратегије у значајној мери зависиће од обезбеђене **макроекономске и политичке стабилности у земљи, предвидиве подршке пољопривреди из националног буџета и поштовања владавине права**, како би сви релевантни субјекти у сектору пољопривреде и руралним подручјима могли да остваре стабилан и конкурентан доходак у односу на друге области привреде и/или урбана подручја. За већину мера и активности потребно је да пољопривредна газдинства, предузетници, задруге и други субјекти, као корисници финансијских средстава, поднесу одговарајући бизнис план или пројекат о економској оправданости (одрживости улагања), те је на макро, али и микро развојном нивоу неопходно креирати одговарајући амбијент који ће бити **предвидив** с аспекта ефикасног и рационалног одлучивања, уз минималне ризике, и **стимулативан** за активирање различитих предузетничких иницијатива.

8.2. Евалуација и надзор

Основни циљ **евалуације** је праћење ефикасности имплементације Стратегије и употребе расположивих развојних ресурса, односно провера напретка у реализацији постављеног стратешког циља и оперативних циљева у Стратегији. Евалуација има више функција (Службени гласник РС, број 85/14): (а) процена напретка предвиђених активности; (б) процена релевантности, ефикасности и одрживости; (в) давање инпута за прилагођавање у деловима где је то потребно; (г) анализа разлика између очекиваних и коначних резултата; (д) дисеминација остварених резултата широј јавности.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Евалуација се реализује праћењем **одговарајућих индикатора (показатеља доприноса)**⁹³, који су дати за сваку предложену активност у оквиру три приоритетна подручја деловања пољопривредне политике и политике руралног развоја града Смедерева (напомена: индикатори су дати у глави VI):

- 1) за унапређење конкурентности и достизање стандарда квалитета у пољопривредној производњи и преради и маркетингу пољопривредних производа (приоритетно подручје А),
- 2) одрживи рурални развој (приоритетно подручје Б) и
- 3) унапређење руралне економије (приоритетно подручје В).

Праћењем ових индикатора мере се резултати и утицај Стратегије на промене у кључним подручјима деловања пољопривредне политике и политике руралног развоја, а овим процесом се, између осталог, обезбеђује да се на време предузму неопходна прилагођавања услед новонасталих околности. Индикаторима за евалуацију Стратегије требало би да се процењују њене следеће карактеристике (Службени гласник РС, број 85/14): (а) **релевантност** у смислу примерености у задовољавању приоритетних развојних потреба, односно решавању кључних развојних проблема; (б) **ефикасност** у смислу достизања вредности аутопута која превазилази вредност уложених инпута, и (в) **одрживост** у смислу оправданости постојања постављених циљева, решења и активности у дугорочној перспективи и условима деловања различитих ризика и неизвесности.

Евалуација имплементације Стратегије кроз „*cost-benefit*“ **анализу**, односно анализу утрошених финансијских средстава и остварених користи на терену од примене појединачних мера и активности, је од изузетног значаја за креирање одговарајућих годишњих програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја на нивоу града Смедерева. Наиме, праћење ефеката примењених мера и активности резултира одлуком да ли да се са неком од њих настави у будућности или не.

Надзор се заснива на **два кључна елемента: (а) доступност информација и (б) систем прикупљања података**, а у основи подразумева креирање одговарајуће системске (наменске) базе података, као интегралног елемента коначног годишњег извештаја о извршеном надзору. **Надзор над процесом евалуације требало би да спроводи одговарајуће тело (радна група)**, коју би формирала Градска управа града Смедерева, а уз подршку чланова Савета за реализацију Стратегије.

⁹³ Данас постоје обимне листе стандардизованих индикатора за праћење различитих врста интервенција у области пољопривреде и руралног развоја, али су индикатори у многим случајевима врло непрактични и тешко их је обрачунати или установити. Поред тога, често не постоји могућност да се обезбеди неопходна прецизност и динамика извештавања, што овакве индикаторе чини неупотребљивим. Ово је посебно специфично за пољопривреду, где се многе значајне појаве не могу благовремено или са довољно поузданости регистровати (Службени гласник РС, број 85/14).

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

РЕФЕРЕНЦЕ

ЛИТЕРАТУРА

Богданов Наталија (2007). *Мала рурална домаћинства у Србији и рурална непољопривредна економија*. UNDP, Београд;

Богданов Наталија, Бабовић Марија (2014). *Радна снага и активности пољопривредних газдинстава*, Попис пољопривреде 2012. у Републици Србији. РЗС Србије;

Богданов Наталија, Богуновић Александар (2015). *Приручник за програмирање буџетске подршке пољопривреди и руралном развоју у јединицама локалне самоуправе*. Стална конференција градова и општина, Београд;

Гавриловић Љиљана, Миладиновић Слободан (2009). *Загађење водотока на територији општине Смедерево и њихова заштита*, Зборник радова, Географски факултет Универзитета у Београду, Вол. LVII;

Гавриловић Љ., Дукић, Д. (2002). *Реке Србије*. Београд. Завод за уџбенике и наставна средства;

Гламочлија Ђорђе и сарадници (2015). *Алтернативне ратарске биљке у конвенционалном и органском систему гајења*. Институт за примену науке у пољопривреди, Београд;

Ђевић, М., Димитријевић, А., Блажин, Д., Блажин, С. (2008). *Possibilities of using fruit processing residues as burning material*. *Časopis za procesnu tehniku i energetiku u poljoprivredi/PTEP*, 12(3);

Живановић Живан (1923): *Политичка историја Србије I*, Издавачка књижарница Геце Кона, Београд;

Живков Горан и сарадници (2013). *Анализа пољопривредног сектора Западнобачког округа*. SEEDEV;

Зиројевић Олга (2007): *Србија под Турском влашћу*, Чигоја штампа, Београд;

Иванишевић, Д., Јакшић, Д., Кораћ, Н. (2015). *Виноградарски атлас*. Попис пољопривреде 2012. Пољопривреда у Републици Србији. РЗС, Београд;

Јакшић Дарко и сардници (2015). *Вински атлас*. Попис пољопривреде 2012. у Републици Србији. РЗС, Београд 2015;

Јиричек Константин (1978). *Историја Срба, политичка историја до 1537.*, Слово љубве, Београд;

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Кљајић Наташа, Поповић Весна (2015). *Climate and soil features in Smederevo area in the function of fruit growing and viticulture*. International Scientific Conference: „Sustainable agriculture and rural development in terms of the Republic of Serbia strategic goals realization within the Danube region-regional specificities“. Thematic proceedings. December, 10-11th;

Кесеровић Зоран (2004). *Савремене тенденције у производњи јабуке и крушке*, Задружна библиотека, Зелена свеска 4, Задружни савез Војводине, Нови Сад;

Кесеровић Зоран и сардници (2015). *Воћарство*. Попис пољопривреде 2012. у Републици Србији. РЗС, Београд 2014;

Милић Д., Галић Д., Вукоје В. (2011). „*Opportunities advancement of fruit production in Serbia*“. Journal of Processing and Energy in Agriculture 2011; 15(1);

Младеновић Александар (2003). *Повеље кнеза Лазара*, Чигоја, Београд;

Миладиновић, С. (1997). *Хидролошке карактеристике смедеревског подунавља и поморавља*. Природно-математички факултет. Нови Сад. Магистарски рад;

Новаковић, Д., Ђевић, М. (2000). *Orchards and vineyards pruning residues like energy source*. Časopis za procesnu tehniku i energetiku u poljoprivredi / РТЕР, 4(1-2);

Новаковић Стојан (2003). *Списи из историјске географије*, Завод за уџбенике и наставна средства Београд;

Николић Дејан (2003). *Сви владари Србије*, Народна библиотека „Ресавска школа“, Деспотовац;

Петрановић Бранко (1992). *Србија у другом светском рату*, Винц, Београд;

Поповић, В., Николић, М., Катић, Б. (2011). „*Коришћење и заштита пољопривредног земљишта у Србији*“, Институт за економику пољопривреде, Београд;

Радивојевић Душан (2014). *Пољопривредна механизација, опрема и објекти*, Попис пољопривреде 2012. у Републици Србији. РЗС, Београд 2014;

Ранковић Плазанић Биљана (2015). *Одрживо планирање саобраћаја за рурална подручја*, докторска дисертација. Универзитет у Београду, Саобраћајни факултет;

Семенченко, В. В., Мојовић, Ј. В., Петровић, С. Д., Оцић, О. Ј. (2011). *Recent trends in bioethanol production*. Немјска индустрија, 65(2);

Симоновић Зоран (2003). *Византија и Србија економски односи и утицаји*, Градина, Ниш;

Степановић, М. (2016). *Рекапитулација уложених средстава за уређање атарских путева у сеоским месним заједницама на територији града Смедерева у периоду 2012.-2015. године*. Градска управа града Смедерева. ИЕП, интерна документација;

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Спремић Момчило (1994). *Деспот Ђурађ Бранковић и његово доба*, Српска књижевна задруга, Београд;

Стојанчевић Владимир (1981). *Историја Српског народа*, књига V-1, Београд;

Стојанчевић Владимир (1980). *Србија у време Првог српског устанка*, Народни музеј, Лесковац;

Тодоровић Јован, Ђуричин Драган, Јаношевић Стево (2003). *Стратегијски менаџмент*, Економски факултет, Универзитет у Београду;

Фурман, Т., Николић, Р., Томић, М., Савин, Л. (2006). *Биодизел, шанса и обавеза пољопривреде*. Зборник радова Института за ратарство и повртарство, 42(1);

Цвијановић, Д., Субић, Ј., Параушић, В. (2014). *Пољопривредна газдинства према економској величини и типу производње у Републици Србији*, Попис пољопривреде 2012. у Републици Србији. РЗС, Београд 2014;

Artur A. Thompson, A.J. Strickland III (2001). *Strategic Management – Concepts and Cases*. Mc Graw-Hill Higher Education;

Butler L.M., Maronek, D.M., eds. (2002). *Urban and Agricultural Coommunities: Opportunities for Common Ground*. Council for Agricultural Science and Technology, Ames, May 2002;

Porter. M.,E. (1990). *Competitive Advantage of Nations*, The Free Press, New York.

Richter J, Schnitzler, W.H., Gura ,S., eds. (1995). *Vegetable production in periurban areas in the tropics and subtropics: food, income and quality of life*, International workshop, Zschortau, 14-17 November 1994. Feldafing, Germany. ZEL, DSE/ ATSAF. Proceedings;

Stoner, Friman, Gilbert (2000). *Menadžment*. Želnid, Beograd;

Van den Ban, A.W., Hawkins, H., S. (1996). *Agricultural Extension*, Blackwell Science, UK;

ИЗВЕШТАЈИ И ДОКУМЕНТА

Агенција за заштиту животне средине (2015). *Резултати испитивања квалитета површинских и подземних вода 2014*. децембар 2015. година;

Агенција за заштиту животне средине (2015). *Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији 2014. године*, Београд;

Град Смедерево (2010). *Локални план управљања отпадом на територији града Смедерева*, фебруар 2010., Линк:
<http://www.smederevo.org.rs/cms/mestoZaUploadFajlove/Lokalni%20plan%20upravljanja%20otpadom.pdf>;

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Град Смедерево-општина Ковин (2010). *Регионални план управљања отпадом, Смедерево-Ковин*, јул 2010. Линк: <http://www.smederevo.org.rs/cms/mestoZaUploadFajlove/REGIONALNI%20PLAN%20UPRAVLJANJA%20OTPADOM%20Smederevo%20Kovin.pdf>

Град Смедерево (2010). *Предходна студија оправданости са генералним пројектом развоја водоснабдевања Града Смедерева са регионалним повезивањем, „МП-Велика Морава“*, Београд, 2010;

Град Смедерево (2012). *Мерење концентрације полена на територији града Смедерева*, извештај за период 18.VII - 24.VII 2012, Лабораторија за палинологију, Универзитет у Новом Саду;

Град Смедерево (2013). *Ревизија локалног еколошког акционог плана града Смедерева (синтезна студија)*, 2013;

Град Смедерево (2015). *Извештај о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја на територији града Смедерева за 2014. годину*, број 320-30/2015-03, 09.03.2015;

Град Смедерево (2016). *Извештај о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја на територији града Смедерева за 2015. годину*, број 320-37/2016-03, 12.02.2016;

Завод за јавно здравље Пожаревац (2015). *Извештај о прегледу воде из јавних чесама у граду Смедереву у новембру 2015. године*, 25.11.2015;

Институт за водопривреду „Јарослав Черни“ (2010-2011). *Рехабилитација система за одводњавање „Смедерево-Годоминско поље“: главни и секундарни канали у сливу Ц.С. „Смедерево“*;

Институт Ватрогас, Сектор за заштиту животне средине, Нови Сад (2015). *Извештај о мониторингу земљишта на територији града Смедерева у 2015. години*;

Институт за економику пољопривреде Београд (2015-2016). *Извештаји са састанака радних група за развој сектора пољопривреде, развој руралне економије и заштиту животне средине, као и извештаји са састанака Партнерског форума* (03.11.2015. година, 23.12.2015. година, 28.01.2016. и 05.04. 2016. година); интерна документација;

Институт за економику пољопривреде (2015-2016). *Анкетно истраживање задруга и удружења у области пољопривреде и руралног развоја на подручју града Смедерева*, интерна документација;

Канцеларија за европске интеграције (2014). *Национални програм за усвајање правних тековина ЕУ 2014-2018.*, јул 2014., http://www.seio.gov.rs/upload/documents/nacionalna_dokumenta/npi_usvajanje_pravnih%20tekovina.pdf

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Министарство финансија Републике Србије (2015). *Макроекономски и фискални подаци*, 18. децембар 2015; <http://www.mfin.gov.rs/pages/article.php?id=11823&#txt11823>; датум приступа: 10.01.2016. године;

МПЗЖС (2015). *Техно-економски аспекти примене обновљивих извора енергије и мобилних роботизованих соларних електро-генератора у пољопривреди*, студија, новембар 2015;

Народна банка Србије (2016). *Стање девизних резерви и кретања на међубанкарском девизном тржишту у децембру 2015, јануар, 2016*; <http://www.nbs.rs/internet/cirilica/scripts/showContent.html?id=9190&konverzija=no>; датума приступа: 10.01.2016. године

НСЗ (2015): *Послови - бесплатна публикација о запошљавању*, број 639, Национална служба за запошљавање, 16.09.2015;

РЗС (2015). *Економски рачуни пољопривреде у Републици Србији 2007-2014*, РЗС, Београд, 2015.

Пољопривредни факултет, Нови Сад. *Биомаса као биогориво*. Линк: <http://www.kikinda.org.rs/Images/UserFiles/File/u%20fokusu/2011/Biomasa%20kao%20biogorivo%20Kikinda.pdf>;

Управа за аграрна плаћања (2015). *Подаци о броју регистрованих пољопривредних газдинстава и броју поднетих захтева за подстицаје*. Интерни подаци Управе за аграрна плаћања, стање на дан 28.12.2015;

Ciolas, D. 2012. *Local farming and short supply chains: enhancing the local dimension of the common agricultural policy*. Speech 12/283, 20/04/2012;

European Economic and Social Committee (2004). *European Metropolitan Areas: socio-economic implications for Europe's future*, Brussels, 1 July 2004, ECO 120;

European Commission (2010). EUSDR: European Union Strategy for the Danube Region. Brussels, COM (2010) 715;

European Commission, Brief AGRI.L.2 – N°2 – July 2011: EU Agricultural Economic Briefs. What is a small farm?

Eurostat (2013). *Agriculture, forestry and fishery statistics*. 2013 edition.

Jefferson Institute (2009). *Коришћење соларне фотонапонске енергије у Србији*, децембар 2009;

Jefferson Institute (2010). *Могућност производње и коришћења биодизела у Србији*, јануар 2010;

Regulation (EU) No 1305/2013 of the European Parliament and of the Council on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and repealing Council Regulation (EC) No 1698/2005;

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

UNDP Србија (2012). *Студија енергетска ефикасност и анализа потенцијала биомасе*, 2012, http://biomasa.undp.org.rs/download/5_UNDP_STUDIJA_GOLUBAC_SRB.pdf;

UNDP (2014). *Потенцијали биомасе у општини Чајетина*, студија, линк: http://www.cajetina.org.rs/sites/default/files/Studijapotencijalibiomaseuopst.caj_.pdf

СТАТИСТИЧКА БАЗА

Анкета о радној снази у Републици Србији, III квартал 2015, РЗС, Београд, 2015;

Општине у Србији, 2004-2010. РЗС, Београд;

Општине и региони у Републици Србији, 2011- 2015, РЗС, Београд;

Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији. РЗС, Београд, http://popis2011.stat.rs/?page_id=2162

Попис пољопривреде 2012. године у Републици Србији. *Методолошко упутство*. РЗС, Београд, 2012.

Попис пољопривреде 2012. године у Републици Србији. *Пољопривреда у Републици Србији. Књига I*, РЗС, Београд, 2013.

Попис пољопривреде 2012. године у Републици Србији. *Пољопривреда у Републици Србији. Књига II*, РЗС, Београд, 2013.

Попис пољопривреде 2012. *Пописни подаци за ниво насеља*, http://popispoljoprivrede.stat.rs/?page_id=6221, РЗС, Београд

Статистички годишњак Републике Србије 2015, РЗС, 2015, Београд;

FAOSTAT, <http://faostat.fao.org>;

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИЦИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Службени гласник РС, број 101/2005, 123/2007, 101/2011 и 93/2012. *Закон о јавним путевима*;

Службени гласник РС, број 62/2006, 65/2008-др. закон, 41/2009 и 112/2015. *Закон о пољопривредном земљишту*;

Службени гласник РС, број 91/2006. *Стратегија развоја туризма Републике Србије*;

Службени гласник РС, број 129/2007 и 18/2016. *Закон о територијалној организацији Републике Србије*;

Службени гласник РС, број 41/09 и 10/13 – и др. закон. *Закон о пољопривредном и руралном развоју*;

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Службени гласник РС, бр. 41/09 и 93/12. *Закон о вину;*

Службени гласник РС, број 51/2009 и 99/2011 - др. закони. *Закон о удружењима;*

Службени гласник РС, број 18/2010. *Закон о дивљачи и ловству;*

Службени гласник РС, број 30/2010. *Закон о органској производњи;*

Службени гласник РС, број 88/2010. *Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године;*

Службени гласник РС, број 48/2011 и 40/12. *Правилник о контроли и сертификацији у органској производњи и методама органске производње;*

Службени гласник РС, број 58/2011. *Уредба о утврђивању програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи;*

Службени гласник РС, број 56/2012. *Правилник о одређивању послова који се сматрају старим и уметничким занатима, односно пословима домаће радиности, начину сертификавања истих и вођењу посебне евиденције издатих сертификата;*

Службени гласник РС, број 61/2012. *Правилник за катастарско класирање и бонитирање земљишта;*

Службени гласник РС, број 10/2013, 142/2014, 103/2015. *Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју;*

Службени гласник РС, број 20/2013. *Уредба о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2013. години;*

Службени гласник РС, број 83/2013, 35/15 и 28/16. *Правилник о подстицајима за очување животињских генетичких ресурса;*

Службени гласник РС, број 105/2013 и 119/2013. *Уредба о категоризацији државних путева;*

Службени гласник РС, број 8/2014. *Уредба о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2014. години;*

Службени гласник РС, број 85/2014. *Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024. године;*

Службени гласник РС, број 147/2014. *Одлука о утврђивању Енергетског биланса Републике Србије за 2015. годину;*

Службени гласник РС, број 19/2015. *Уредба о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2015. години;*

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Службени гласник РС, број 24/2015, 111/2015. *Правилник о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја и обрасцу извештаја о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја;*

Службени гласник РС, број 45/2015. *Правилник о рејонизацији виноградарских географских производних подручја Србије;*

Службени гласник РС, број 103/2015. *Закон о буџету Републике Србије за 2016. годину;*

Службени гласник РС, број 112/2015. *Закон о задругама;*

Службени гласник РС, број 8/2016. *Уредба о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2016. години;*

Службени гласник РС, број 30/2016. *ИПАРД програм за Републику Србију за период 2014-2020. година;*

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Службени лист града Смедерева број 6/2008. *Стратегија развоја пољопривреде на територији града Смедерева за период 2008-2013.;*

Службени лист града Смедерева број 14/2009. *Одлука о броју и просторном распореду основних школа града Смедерева;*

Службени лист града Смедерева број 4/2010 и 7/2014. *Стратешки план локалног економског развоја града Смедерева за период 2009 -2014. године;*

Службени лист града Смедерева број 3/2011. *Просторни план града Смедерева 2010-2015-2020.;*

Службени лист града Смедерева број 3/2013. *Декларација „Ми не желимо ГМО на нашој територији!“;*

Службени лист града Смедерева број 10/2013. *Одлука о изменама и допунама Одлуке о буџету града Смедерева за 2013. годину;*

Службени лист града Смедерева број 6/2014. *Одлука о изменама и допунама Одлуке о буџету града Смедерева за 2014. годину;*

Службени лист града Смедерева, број 7/2014. *Одлука о буџету града Смедерева за 2015. годину;*

Службени лист града Смедерева 1/2015. *Одлука о изменама и допунама Одлуке о буџету града Смедерева за 2015. годину;*

Службени лист града Смедерева број 1/2015. *Стратегија развоја социјалне заштите града Смедерева 2015-2019. година;*

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Службени лист града Смедерева број 2/2015-пречишћен текст. *Статут града Смедерева;*

Службени лист града Смедерева број 3/2015. *Програм мера подрике за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја на територији града Смедерева за 2015. годину;*

Службени лист града Смедерева, број 3/2015. *Годишњи програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији града Смедерева за 2015. годину;*

Службени лист града Смедерева, број 5/2015. *Програм праћења квалитета земљишта на територији града Смедерева за 2015. годину;*

Службени лист града Смедерева, број 7/2015. *Одлука о изменама и допунама Одлуке о буџету града Смедерева за 2015. годину;*

Службени лист града Смедерева, број 9/2015. *Одлука о буџету града Смедерева за 2016. годину;*

Службени лист града Смедерева, број 1/2016. *Одлука о изменама и допунама Одлуке о буџету града Смедерева за 2016.годину;*

Службени лист града Смедерева број 2/2016. *Програм подрике за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за територију града Смедерева за 2016. годину;*

ИНТЕРНЕТ ИЗВОРИ

Берза пољопривредних производа смедеревског краја, <http://www.smederevskovoce.rs/>, датум приступа 07.01. 2016. године;

Биљана Николић, дипл.инж.пољ, ПССС Смедерево, Атлас сорте винове лозе, <http://agroinfotel.net/sorta-smederevka-kvalitetno-grozde-i-vino/> датум приступа, 05.01.2016.

Донације у пољопривреди које је добио Град Смедерево у 2015.години, http://www.smederevo.org.rs/OpstinaSmederevo-Donacije-u-poljoprivredi-koje-je-dobio-Grad-Smederevo-u-2015.godini_2505_lat, датум приступа 05.01.2016

Донације ЕУ за пољопривреднике, линк: <http://www.smederevo.org.rs/vesti.php?jezik=cir#1>, датум приступа 12.04.2016

Друштвено предузеће ПК „Годомин“ у стечају, Смедерево, <http://www.priv.rs/Agencija-za-privatizaciju/90/GODOMIN--U-STECAJU.shtml/companiyid=136>, датум приступа: 15.12.2015. године

Даноне Солар, Смедерево, линк: <http://www.danonesolar.co.rs/>, датум приступа, 05.01.2016

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. година

Заштићени природни ресурси, линк: http://www.smederevo.org.rs/OpstinaSmederevo-Zasticeni-prirodni-resursi_146_lat, датум приступа, 05.01.2016

33 „Зелена башта“, Сараоци, <http://smederevskovoce.rs/zadruga.php?id=3&jezik=1>, датум приступа 15.12.2015

Интегрална производња у воћарству, <http://www.zdravasrbija.com/lat/Zemlja/Vocarstvo/1850-Integralna-proizvodnja.php>, датум приступа 10.03.2016.

Јавно предузеће за газдовање шумама "Србијашуме" Београд, <http://www.srbijasume.rs/delovi.html>, датум приступа 15.12.2015

Камен темељац за фабрику воде у Смедереву, <http://www.blic.rs/vesti/ekonomija/kamen-temelj-ac-za-fabriku-vode-u-smederevu/6vx8xfn>, датум приступа, 10.01.2016

Липска овца, линк: http://www.cepib.org.rs/?page_id=163, датум приступа, 05.01.2016

Липска овца, линк: <https://farmia.rs/Blog/rasa-ovaca-lipska-pramenka>, датум приступа, 05.01.2016

Ловачки савез Србије, <http://www.ekolss.com/index.htm>, <http://www.ekolss.com/podunavlje.htm>, <http://www.ekolss.com/LU/smederevo.htm>, <http://www.ekolss.com/LU/drugovac.htm>, <http://www.ekolss.com/LU/osipaonica.htm>, датум приступа 15.12.2015

Пастирски дани у Липама, линк: http://www.smederevo.org.rs/Print-Smederevo_838_lat, датум приступа, 05.01.2016

ПССС „Смедерево“, Колари, <http://psss.rs/page.php?19>; датум приступа: 02.01.2016. године;

Пут вина Србије, <http://www.putvinasrbije.rs/zlatni-breg/> датум приступа, 12.01.2016

Сорта Смедеревка, линк: <http://agroinfotel.net/sorta-smederevka-kvalitetno-grozde-i-vino>, датум приступа 05.01.2016.

Туристичка организација града Смедерева, <http://www.toosd.com/>, датум приступа 10.01.2016.

Удружење произвођача вина са ознаком (будућом ознаком) географског порекла вина „Београд“, <http://vinarijebeograda.rs>, датум приступа 10.02.2016.

***СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА
СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНЕ***

АНЕКС

**СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА
СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНЕ**

Табела 1. Број становника по насељеним местима града Смедерева у периоду 1981-2011.

Насеље	1981	1991	2002	2011	1991/ 1981	2002/ 1991	2011/ 2002
Градско насеље	55369	63884	62805	64175	15,4	-1,7	2,2
Остала насеља							
– Бадљевица	519	471	439	374	-9,3	-6,8	-14,8
– Биновац	732	720	444	428	-1,6	-38,3	-3,6
– Водањ	1406	1426	1314	1206	1,4	-7,9	-8,2
– Враново	2811	2888	2682	2690	2,7	-7,1	0,3
– Врбовац	1268	1220	1108	1020	-3,8	-9,2	-7,9
– Вучак	1240	1364	1655	1890	10,0	21,3	14,2
– Добри до	1361	1274	1118	971	-6,4	12,2	-13,1
– Друговац	2225	2130	1906	1566	-4,3	-10,5	-17,8
– Колари	1118	1155	1196	1089	3,3	3,6	-8,9
– Кулич ¹	370	353	312	232	-4,6	-11,6	-25,6
– Ландол	1006	954	1068	1141	-5,2	11,9	6,8
– Липе	3900	3859	3338	3077	-1,1	-12,3	-14,4
– Лугавчина	4374	4213	3384	3078	-3,7	-19,7	-22,6
– Луњевац	753	722	607	563	-4,1	-15,9	-7,2
– Мала Крсна	1853	1829	1753	1552	-1,3	-4,2	-11,5
– Мало Орашје	1372	1271	1139	994	-7,4	-10,4	-12,7
– Михајловац	3736	3570	3093	2656	-4,4	-13,4	-14,1
– Осипаоница	5514	5430	4071	3560	-1,5	-25,0	-26,2
– Петријево	898	1085	1093	1451	20,8	0,7	32,7
– Радинац	4355	4995	4920	5428	14,7	-1,5	10,3
– Раља	1261	1358	1537	1209	7,7	13,2	-21,3
– Сараорци	2864	2688	2413	2107	-6,2	-10,2	-15,7
– Сеоне	919	891	994	955	-3,1	11,6	-3,9
– Скобаљ	2445	2190	1880	1614	-10,4	-14,2	-14,15
– Суводол	934	910	849	788	-2,6	-6,7	-7,2
– Удовице	1966	1960	2018	1837	-0,3	3,0	-8,9
– Шалинац ¹	797	807	673	558	1,3	-16,6	-15,6

¹ Кулич заједно са насељем Шалинац чини једну катастарску општину.

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова у Србији за одговарајуће године, РЗС Србије.

**СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА
СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНЕ**

Табела 2. Густина насељености/¹ по насељеним местима града Смедерева, 2002-2011.

Насеље	Површина КО, км ²	Густина насељен., 2002.	Густина насељен., 2011.	Стопа (%) промене густине насељ. (2011/2002)
Градско насеље	38,48	1632,15	1667,75	35,60
Остала насеља	439,37	106,98	100,22	-6,76
– Бадљевица	8,03	54,67	46,57	-8,10
– Биновац	8,16	54,41	52,45	-1,96
– Водањ	13,87	94,74	86,95	-7,79
– Враново	16,91	159,08	158,60	-0,48
– Врбовац	15,28	72,51	66,75	-5,76
– Вучак	8,79	188,28	215,02	26,74
– Добри до	17,60	63,52	55,17	-8,35
– Друговац	25,85	73,73	60,58	-13,15
– Колари	10,04	119,12	108,47	-10,65
– Кулич/ ²	-	-	-	-
– Ландол	12,31	86,76	92,62	5,86
– Липе	34,62	96,42	88,88	-7,54
– Лугавчина	33,50	101,01	91,88	-9,13
– Луњевац	8,28	73,31	67,99	-5,32
– Мала Крсна	12,81	136,85	121,15	-15,70
– Мало Орашје	16,42	69,37	60,53	-8,84
– Михајловац	34,25	90,31	77,54	-12,77
– Осипаоница	41,20	98,81	86,41	-12,40
– Петријево	6,50	168,15	223,23	55,08
– Радинац	13,97	352,18	388,55	36,37
– Раља	7,51	204,64	160,98	-43,66
– Сараорци	19,17	125,87	109,91	-15,96
– Сеоне	10,51	94,58	90,86	-3,72
– Скобаљ	23,55	79,83	68,53	-11,30
– Суводол	11,85	71,65	66,50	-5,15
– Удовице	11,20	180,18	164,02	-16,16
– Шалинац/ ²	17,19	39,15	32,46	-6,69

¹ Број становника/површина, км².

² Кулич заједно са насељем Шалинац чини једну катастарску општину.

Извор: РЗС Србије: Попис становништва, домаћинства и станова у Србији 2011. Просторни план града Смедерева 2010-2015-2020, Службени лист града Смедерева, број 3/2011, страна 25. Прорачун аутора.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНЕ

Табела 3. Земљиште пољопривредних газдинстава града Смедерева по насељима, Попис пољопривреде 2012..

Располо живо земљиште	Коришћено пољопривредно земљиште														Некоришћено пољ. земљ. Хекта ра					
	Од тога																			
	Укупно		Оранице и баште				Воњњаци, уск. бобицаго воће				Виногради					Ливаде и пашњаци				
Бр. газд.	Хектара	Бр. газд.	Хектара	%	% КПЗ	Бр. газд.	Хектара	%	% КПЗ	Бр. газд.	Хектара	%	% КПЗ	Хектара	%	Хектара	%			
88	523,9	344,6	4,9	179,0	0,9	52,0	61	122,1	2,8	35,4	55	26,4	6,9	7,7	9,8	1,8	12,2	3,5	116,8	
81	389,9	308,2	2,7	138,7	0,7	45,0	61	138,0	3,1	44,8	41	12,0	3,1	3,9	15,2	2,8	16,7	5,4	35,6	
262	913,2	769,4	6,7	180	281,9	1,4	36,6	209	444,7	10,1	57,8	88	19,6	5,1	2,5	15,6	2,9	16,6	2,2	26,2
314	969,3	827,8	5,0	246	790,0	3,9	95,4	61	12,0	0,3	1,4	28	3,3	0,9	0,4	16,4	3,0	17,6	2,1	30,0
202	879,3	728,7	8,1	186	554,0	2,7	76,0	113	122,4	2,8	16,8	69	25,4	6,7	3,5	16,7	3,1	18,8	2,6	60,6
184	365,5	316,5	4,1	133	191,6	0,9	60,5	85	106,8	2,4	33,7	40	8,5	2,2	2,7	5,4	1,0	5,6	1,8	8,4
277	1697,2	1539,0	5,4	246	1379,1	6,7	89,6	134	83,0	1,9	5,4	55	13,5	3,6	0,9	52,5	9,7	58,1	3,8	34,8
318	1287,2	1060,0	10,4	276	543,2	2,6	51,2	217	380,2	8,6	35,9	173	57,9	15,2	5,5	67,7	12,5	68,3	6,4	85,0
152	415,0	372,1	2,3	119	190,5	0,9	51,2	80	157,3	3,6	42,3	41	14,3	3,8	3,8	7,0	1,3	7,7	2,1	8,9
58	382,7	360,3	5,5	56	354,0	1,7	98,2	3	0,9	0,0	0,2	1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0
166	536,9	441,6	5,9	123	267,0	1,3	60,5	114	146,5	3,3	33,2	47	10,0	2,6	2,3	7,7	1,4	12,1	2,7	27,7
565	3370,0	3087,2	10,9	514	2979,4	14,5	96,5	92	75,3	1,7	2,4	14	1,7	0,4	0,1	11,1	2,0	19,2	0,6	69,3
477	2260,9	2069,4	10,9	447	1998,9	9,7	96,6	151	55,6	1,3	2,7	6	0,3	0,1	0,0	1,9	0,4	3,7	0,2	38,0
143	699,1	616,8	3,4	137	380,2	1,9	61,6	92	147,2	3,3	23,9	34	4,7	1,2	0,8	73,4	13,5	81,3	13,2	14,6
232	852,6	765,5	7,5	185	719,4	3,5	94,0	49	27,9	0,6	3,6	9	0,8	0,2	0,1	9,9	1,8	9,9	1,3	32,5
245	1004,8	753,0	19,5	223	400,7	2,0	53,2	164	241,5	5,5	32,1	112	32,8	8,6	4,4	58,4	10,7	58,4	7,8	98,3
599	2794,3	2575,4	20,2	485	2404,4	11,7	93,4	98	48,2	1,1	1,9	73	11,9	3,1	0,5	87,0	16,0	90,7	3,5	41,5
482	2492,3	2282,8	1,5	455	2249,8	11,0	98,6	56	15,8	0,4	0,7	16	2,7	0,7	0,1	13,0	2,4	13,0	0,6	35,8
137	284,9	240,8	3,2	95	116,4	0,6	48,3	93	98,7	2,2	41,0	34	12,1	3,2	5,0	8,6	1,6	10,4	4,3	11,8
353	639,4	552,3	6,7	262	507,1	2,5	91,8	62	24,5	0,6	4,4	18	2,9	0,8	0,5	10,8	2,0	11,1	2,0	33,2
169	555,6	511,5	7,2	152	416,3	2,0	81,4	63	71,4	1,6	14,0	19	12,2	3,2	2,4	4,4	0,8	4,4	0,9	4,6
266	1099,8	1035,8	5,0	264	1016,4	5,0	98,1	34	13,2	0,3	1,3	11	0,3	0,1	0,0	0,4	0,1	0,9	0,1	3,3
146	687,4	492,9	3,5	35	37,6	0,2	7,6	141	414,1	9,4	84,0	76	33,4	8,8	6,8	3,3	0,6	4,3	0,9	69,1
320	1207,7	1064,9	3,0	278	1041,0	5,1	97,8	53	19,8	0,4	1,9	7	0,8	0,2	0,1	0,3	0,1	0,3	0,0	45,0
250	9403,0	956,2	3,7	128	372,9	1,8	39,0	125	68,2	1,5	7,1	57	13,1	3,4	1,4	6,3	1,2	49,5,6	51,8	1592,1
200	1011,3	850,4	0,3	138	215,0	1,0	25,3	196	565,2	12,8	66,5	93	30,6	8,0	3,6	39,3	7,2	39,3	4,6	57,3
302	989,4	900,3	2,9	83	58,0	0,3	6,4	288	809,0	18,3	89,9	96	29,4	7,7	3,3	1,1	0,2	1,1	0,1	19,2
117	782,6	736,9	1,9	112	731,7	3,6	99,3	17	2,9	0,1	0,4	8	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,9
7105	38494,9	26560,2	172,2	5708	20514,0	100,0	77,2	2912	4412,4	100,0	16,6	1313	381,0	100,0	1,4	543,2	100,0	1077,2	4,1	2609,3

У складу са Законом о званичној статистици и заштити индивидуалних података, подаци за насеља са три и мање газдинства су сакривени (приказани словом "П").

Извор: Попис пољопривреде 2012., ниво насеља, РС.

**СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА
СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНЕ**

Табела 4. Квалитет површинских вода/¹

Параметар квалитета	Дунав (профил Смедерево)	Велика Морава (профил Љубичевски мост)
рН	II-IV	I-IV
Суспендоване честице	I-II	III-V
Растворени кисеоник	III	II
Засићеност кисеоником	I	I
БПК ₅	II	II
ХПК (бихроматна метода)	III	III
ХПК (перманганатна метода)	I	I
Укупни органски угљеник	III	III
Укупан азот	II	III
Нитрати	II	II
Нитрити	II	III
Амонијум јон	II	II
Укупан фосфор	II	II
Ортофосфати	II	III
Хлориди	II	I
Сулфати	I	I
Укупна минерализација	I	I
Електропроводљивост на 200С	I	I
Арсен	I	II
Бор	I	I
Бакар	I-II	I-II
Цинк	I	I
Хром (укупни)	I	I
Гвожђе (укупно)	III	V
Манган (укупни)	I	III
Фенолна једињења	III	II
Нафтни угљоводоници	I	I
Површински активне материје	I	I

¹ I класа – воде које се могу користити за снабдевање водом за пиће уз претходни третман филтрацијом дезинфекцијом, купање и рекреацију, наводњавање, индустријску употребу (процесне и расхладне воде).

II класа - воде које припадају овој класи обезбеђују на основу граничних вредности елемената квалитета услове за функционисање екосистема, живот и заштиту риба (ципринида) и могу се користити у исте сврхе и под истим условима као и површинске воде које припадају класи I.

III класа - воде које припадају овој класи обезбеђују на основу граничних вредности елемената квалитета услове за живот и заштиту ципринида и могу се користити за снабдевање водом за пиће уз претходни третман коагулацијом, флокулацијом, филтрацијом и дезинфекцијом, купање и рекреацију, наводњавање, индустријску употребу (процесне и расхладне воде).

IV класа – воде из ове класе могу се користити за снабдевање водом за пиће уз примену комбинације претходно наведених третмана и унапређених метода третмана, наводњавање, индустријску употребу (процесне и расхладне воде).

V класа - воде које припадају овој класи не могу се користити ни уједну сврху.

Извор: Резултати испитивања квалитета површинских и подземних вода 2014, Агенција за заштиту животне средине, децембар 2015. година

**СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА
СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНЕ**

Табела 5. Вредности одређених параметара квалитета земљишта

Ред. бр.	Локација	Сува материја (%)	Влага (%)	Глина (%)	Укупни органски угљеник - ТОС (%)	Хумус (%)	рН	Губитак жарењем на 550°C (%) (органска материја)
1.	Тврђава (код дечијег игралишта)	93,4	6,6	14,2	2,4	4,1	7,6	6,0
2.	Дунавски парк (код дечијег игралишта)	92,6	7,4	30,9	1,3	2,3	7,9	9,0
3.	Село Удовице (прекопута центра «Делта Аграр») ¹	95,1	4,9	26,7	2,0	3,4	7,8	10,0
4.	Здравствени центар «Свети Лука», Смедерево	95,7	4,3	32,5	2,0	3,5	8,1	9,0
5.	Бензинска станица «НИС Петрол» Царина	95,7	4,3	14,9	1,5	2,6	8,0	9,0
6.	ЈКП «Водовод», постројење за прераду воде	91,3	8,7	23,5	1,9	3,3	8,1	7,0
7.	Земљиште иза Шалиначког језера ¹	93,9	6,1	36,0	1,6	2,7	7,8	8,0
8.	Водозвориште Шалинац код водоторња	90,0	10,0	15,4	1,5	2,6	7,8	10,0
9.	Вртић «Пчелица», Папазовац	95,4	4,6	24,3	1,8	3,1	8,0	9,0
10.	Јавна чесма код ОШ «Ј.Ј.Змај»	97,3	2,7	24,3	1,8	3,0	8,2	8,0
11.	Градска депонија Годоминско поље	95,9	4,1	20,5	1,4	2,5	8,3	6,0
12.	Радицац – Реон 7	97,2	2,8	26,1	1,3	2,2	8,1	8,0
13.	Мала Крсна, двориште ОШ «Ђура Јакшић»	96,0	4,0	21,5	1,5	2,6	7,0	10,0
14.	Земљиште поред Агрокомерца ¹	96,8	3,2	11,9	1,5	2,6	6,8	8,0
15.	Осипаоница (преко пута РЦ «Рајчетов»)	97,7	2,3	12,3	1,4	2,4	7,6	11,0

¹ Пољопривредно земљиште.

Извор: Извештај о мониторингу земљишта на територији града Смедерева у 2015., Институт Ватрогас, Сектор за заштиту животне средине, Нови Сад, октобар 2015.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНЕ

Табела 6. Сетвена структура ратарских култура по насељима града Смедерева, 2012. година

Насеља	Оранице и баште (ОиБ)														Од тога:		Махунарке Хектара
	Укупно		Жита				Крмно биље				Индустријско биље				Кромпир Хектара		
	Бр. ПГ.	Хектара	%	% ОиБ	Бр. ПГ.	Хектара	%	% ОиБ	Бр. ПГ.	Хектара	%	% ОиБ	Бр. ПГ.	Хектара		%	
Бадљевина	179,0	70	153,5	0,9	85,7	21	18,1	0,9	10,1	10,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	П
Биновац	138,7	76	123,2	0,7	88,8	16	11,6	0,6	8,4	8,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	П
Водањ	281,9	164	249,4	1,5	88,5	19	14,2	0,7	5,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	П
Враново	790,0	224	684,0	4,1	86,6	102	82,4	4,0	10,4	10,4	7,6	0,0	1,0	1,0	1,7	0,7	П
Врбоваци	554,0	181	467,3	2,8	84,4	82	71,2	3,5	12,8	12,8	6	2,8	0,4	0,5	0,4	0,4	П
Вучак	191,6	118	166,9	1,0	87,1	21	13,4	0,7	7,0	7,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,4	П
Добри До	1379,1	233	1058,4	6,3	76,7	139	212,9	10,5	15,4	15,4	36	97,2	12,3	7,1	1,6	0,9	П
Друговац	543,2	258	464,8	2,8	85,6	38	27,7	1,4	5,1	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	1,5	П
Колари	190,5	99	150,2	0,9	78,8	21	10,2	0,5	5,4	5,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	П
Кулич	354,0	56	288,6	1,7	81,5	34	57,5	2,8	16,2	16,2	0,0	0,0	0,0	0,0	2,1	4,0	П
Ландол	267,0	112	214,7	1,3	80,4	25	17,3	0,8	6,5	6,5	0,0	2,5	7,5	2,4	2,4	0,0	П
Липе	2979,4	497	2284,8	13,6	76,7	232	282,4	13,9	9,5	9,5	10	388,9	49,0	13,1	4,0	4,4	П
Лугавчина	1998,9	427	1714,0	10,2	82,5	152	118,6	5,8	5,9	5,9	24	54,9	6,9	2,7	10,9	0,0	П
Луњевац	380,2	129	313,7	1,9	85,7	70	56,8	2,8	14,9	14,9	0,0	0,2	0,0	0,1	0,4	0,6	П
М. Крсна	719,4	178	638,5	3,8	88,8	57	53,1	2,6	7,4	7,4	0,0	19,4	2,4	2,7	1,3	0,6	П
М. Орашје	400,7	202	330,9	2,0	82,6	56	38,9	1,9	9,7	9,7	0,0	1,0	0,1	0,2	2,8	0,0	П
Михаиловац	2404,4	464	1933,0	11,5	80,4	258	391,7	19,2	16,3	16,3	20	59,1	7,5	2,5	1,4	1,3	П
Осипаоница	2249,8	437	1841,6	11,0	81,9	113	128,3	6,3	5,7	5,7	19	100,2	12,6	4,5	4,7	0,7	П
Петријево	116,4	72	89,5	0,5	76,9	9	4,5	0,2	3,9	3,9	0,0	0,6	0,1	0,5	0,0	0,0	П
Радицац	507,1	233	456,0	2,7	89,9	37	29,6	1,5	5,8	5,8	0,0	1,0	0,1	0,2	0,5	0,0	П
Раља	416,3	140	357,9	2,1	86,0	56	40,8	2,0	9,8	9,8	0,0	1,0	0,1	0,2	0,3	1,9	П
Сараорци	1016,4	249	780,7	4,7	76,8	104	119,1	5,9	11,7	11,7	14	29,8	3,8	2,9	6,3	0,0	П
Сеоне	37,6	16	18,4	0,1	48,9	17	15,8	0,8	4,9	4,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	П
Скобља	1041,0	254	869,9	5,2	83,6	87	104,0	5,1	10,0	10,0	5	6,6	0,8	0,6	6,0	1,9	П
Смедеро	372,9	80	312,5	1,9	83,8	27	44,5	2,2	11,9	11,9	0,0	2,7	0,3	0,7	1,3	0,3	П
Суводол	215,0	97	133,9	0,8	62,3	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	П
Удлове	58,0	6	4,9	0,0	8,4	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	П
Шалицац	731,7	109	646,0	3,9	88,3	68	69,3	3,4	9,5	9,5	0,0	0,0	0,0	0,0	4,6	6,0	П
УКУПНО	20514,0	5181	16747,0	100,0	81,6	1863	2035,2	100,0	9,9	9,9	148	793,0	100,0	3,9	55,9	26,5	П

Извор: Попис пољопривреде 2012, ниво насеља, Републички завод за статистику Београд. У складу са Законом о званичној статистици и заштити индивидуалних података, поједини подаци у табелама за насеља са три или мање од три газдинства су сакривени односно приказани словом „П“.

**СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА
СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНЕ**

Табела 7. Површина и приноси важнијих ратарских култура на подручју Смедерева, 2012.

Културе према процентуалној заступљености у површинама ораница и башти	Површине (ха)	Заступљеност у сетвеној структури ораница и башта (%)	Просечан принос, т/ха ¹
– Пшеница	7.202,2	35,11	3,9
– Кукуруз	8.339,8	40,65	2,5
– Луцерка	1188,9	5,80	3,3
– Јечам	1.016,3	4,95	4,5
– Детелина	749,6	3,65	1,6
– Сунцокрет	567,6	2,77	1,6
– Кромпир	55,9	0,27	6,6
– Уљана репица	51,6	0,25	2,0
– Соја	36,9	0,18	1,5
– Пасуљ	23,1	0,11	0,8

¹ Обрачун аутора – просек збира просечних приноса остварених код привредних друштава и задруга и породичних газдинстава (Општине и региони у Републици Србији 2012.), РЗС, Београд. За јечам, уљану репицу и соју дата је процена приноса од стране ПССС „Смедерево“, Колари, с обзиром да нису доступни подаци РЗС. Извор: Попис пољопривреде 2012. ниво насеља, РЗС.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНЕ

Табела 8. Површине појединих врста поврћа и бостана на подручју града Смедерева, по насељима, у ха, 2012.

Насељена места	Парадајз	Купус и кел	Паприка	Црни лук	Бели лук	Карфиол	Шаргарета	Грашак за зелено зрно	Остало свеже поврће	Бостан
Бадљевина	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Биновац	0	0,1	0,1	0	0	0	0	0	0,51	0
Вођаљ	0,43	0,2	0,09	0,02	0,02	0	0	0,15	0,02	0
Враново	0,92	0,82	2,11	0,34	0,18	0,11	0,11	0,47	1,82	1,15
Врбовац	0,55	0,47	0,7	0,07	0,07	0	0,01	0,31	0,52	0,02
Вучак	0,66	0,69	0,59	0,39	0,11	0,01	0,05	0,59	0,13	0,03
Добри До	0,92	0,22	0,56	0,86	0,3	0,01	0,29	1,04	0,78	0,85
Друговац	0,6	0,22	0,4	0,56	0,14	0,01	0,18	0,42	0,36	0,04
Колари	0,44	1,06	0,33	0,05	0,03	1,21	0,03	0,3	0,96	1
Кулич	0,06	0,04	1,09	0,12	0,03	0	0,01	0,15	0,1	0,06
Ландол	0,2	0,19	0,14	0,12	0	0	0	0,05	0,57	0,04
Липе	3,07	1,93	2,44	0,79	0,36	0,17	0,53	0,68	0,7	0,35
Лугавина	2,11	4,33	10,84	4,42	0,26	0	0,29	0	1,84	24,26
Луњевац	0,98	0,51	0,26	0,61	0,09	0,01	0,02	0,06	0,2	0,01
Мала Крена	0,41	0,17	0,15	0,29	0,12	0	0,14	0,12	2,11	0,84
Мало Орашје	3,01	0,13	0,26	0,17	0,09	0	0,02	0,51	0,6	0,1
Михајловац	0,78	0,76	0,86	0,16	0,1	0,11	0,09	0,7	0,26	1,77
Осипаоница	0,54	2,49	8,33	0,36	0,01	0,01	0,02	0,05	6,28	112,24
Петријево	0,16	0,11	0,35	0,06	0,06	0,01	0,06	0,06	0,08	0
Радицац	0,77	1,18	0,94	1,17	0,22	0,1	0,32	0,16	1,03	0
Раља	0,15	0,07	0,1	0,18	0,09	0	0	0,16	0,49	0,11
Сараорци	15,82	15,1	22,99	0,16	0,01	2	0	0,25	12,9	4,31
Сеоне	0,28	0	0	0,4	0	0	0	0	0	0
Скобаљ	2,03	21,68	1,27	3,41	0,19	0,46	0,24	0,14	1,23	18,83
Смедерево	1,47	0,92	1,05	0,49	0,12	0,05	0,1	0,09	0,84	0
Суводол	0,02	0,03	0,02	0,02	0,01	0	0,02	0,03	0,02	0
Уловице	0,37	0	0,12	0	0	0	0	0	0	0
Шалинац	0,94	0,16	2,84	0,22	0,16	0,01	0,05	0,64	0,41	0,2
Град Смедерево	37,69	53,58	58,93	15,44	2,77	4,28	2,58	7,13	34,76	166,21

Извор: Попис пољопривреде 2012, ниво насеља, РЗС Београд.

**СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА
СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНЕ**

Табела 9. Производња воћа и грожђа (т) у Републици Србији и Смедереву за период 1997-2013.

Године	Производња (т)			
	Јабука		Винова лоза	
	Р. Србија	Смедерево	Р. Србија	Смедерево
1997	230.074	16.350	541.661	7.955
1998	189.491	11.435	449.587	6.510
1999	196.474	18.259	182.939	1.944
2000	11.085	11.899	16.770	4.846
2001	135.374	11.807	380.818	4.188
2002	95.584	4.753	394.811	6.053
2003	246.138	16.483	450.166	8.395
2004	183.571	10.755	424.511	7.522
2005	198.030	12.719	240.643	3.911
2006	240.320	19.339	359.454	4.980
2007	245.228	15.548	353.315	5.170
2008	235.601	18.726	372.967	7.163
2009	281.868	20.121	431.306	5.823
2010	239.945	21.204	330.070	3.844
2011	265.676	24.187	324.919	4.222
2012	178.713	15.686	263.419	3.743
2013	332.255	26.755	320.329	4.236
Просек	206.201,6	16.236,8	343.393,2	5.323,8

Извор: Општински годишњаци Републике Србије од 1997. до 2014. године

Табела 10. Производња воћа и грожђа (по једном стаблу/чокоту у кг) у Републици Србији и Смедереву за период 1997-2013. године

Године	Принос (кг/стаблу односно чокоту)			
	Јабука		Винова лоза	
	Р. Србија	Смедерево	Р. Србија	Смедерево
1997	7,5	13,6	2,0	1,2
1998	8,1	7,7	1,7	1,0
1999	8,7	11,0	1,0	0,3
2000	13,8	7,2	0,8	0,8
2001	9,5	7,0	1,0	0,7
2002	6,6	2,7	1,0	1,1
2003	16,8	9,3	1,2	1,4
2004	12,3	5,9	1,2	1,3
2005	13,4	7,4	0,7	0,7
2006	16,4	10,4	1,1	0,9
2007	16,3	8,1	1,1	1,0
2008	15,5	9,6	1,2	1,3
2009	18,1	9,8	1,5	1,1
2010	15,1	10,2	1,1	0,7
2011	16,6	11,3	1,2	0,8
2012	10,6	7,3	1,0	0,8
2013	18,2	13,5	1,3	1,2
Пргосек	13,1	8,9	1,2	1,0

Извор: Општински годишњаци Републике Србије од 1997. до 2014. године

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2020. ГОДИНЕ

Табела 1.1. Релације сточни фонд – земљиште на територији града Смедерева по насељима, 2012.

	Говеда		Свиње		Овце		Козе		Живина		Условна грла стоке					
	Број грла	%	Говеда на 100 ха обрадиве површине	Број грла	%	Број грла	%	Број грла	%	Број грла	%	Условна грла на 100 ха КПЗ				
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	908102	100.0	29	3407318	100.0	136	1736440	100.0	51	231837	100.0	26710921	100.0	2019889	100.0	59
Београдски регион	53180	5.9	40	202701	5.9	190	78974	4.5	58	12458	5.4	1209997	4.5	111382	5.5	82
Поднонавска област	19528	2.2	28	112510	3.3	182	40263	2.3	55	6256	2.7	809849	3.0	56719	2.8	77
СМЕДЕРЕВО	3952	100.0	15	40937	100.0	200	9777	100.0	37	2167	100.0	276272	100.0	16918	100.0	64
Бадљевина	29	0.7	9	350	0.9	195	54	0.6	16	8	0.4	1286	0.5	116	0.7	34
Биновац	12	0.3	4	300	0.7	216	123	1.3	40	17	0.8	1101	0.4	104	0.6	34
Водањ	17	0.4	2	655	1.6	232	61	0.6	8	58	2.7	8227	3.0	238	1.4	31
Враново	112	2.8	14	1879	4.6	238	414	4.2	50	80	3.7	7182	2.6	600	3.5	73
Врбовац	84	2.1	12	2024	4.9	365	301	3.1	41	85	3.9	5004	1.8	526	3.1	72
Вучак	49	1.2	16	368	0.9	192	61	0.6	19	53	2.4	2379	0.9	167	1.0	53
Добри До	459	11.6	30	2846	7.0	206	1000	10.2	65	83	3.8	7609	2.8	1141	6.7	74
Друговац	31	0.8	3	1047	2.6	193	246	2.5	23	30	1.4	3343	1.2	284	1.7	27
Колари	13	0.3	4	468	1.1	246	107	1.1	29	21	1.0	2197	0.8	140	0.8	38
Кулич	84	2.1	24	930	2.3	263	191	2.0	53	23	1.1	1853	0.7	276	1.6	77
Ландол	26	0.7	6	487	1.2	182	135	1.4	31	1	0.0	7720	2.8	224	1.3	51
Липе	323	8.2	11	4025	9.8	135	1263	12.9	41	251	11.6	12780	4.6	1462	8.6	47
Лугвјачна	228	5.8	11	5029	12.3	252	989	10.1	48	228	10.5	12466	4.5	1443	8.5	70
Луњевац	80	2.0	13	1823	4.5	479	394	4.0	64	66	3.0	22606	8.2	523	3.1	85
Мала Крсна	59	1.5	8	2068	5.1	287	310	3.2	40	77	3.6	107727	39.0	2734	16.2	357
Мало Орашје	122	3.1	17	854	2.1	213	276	2.8	37	67	3.1	3200	1.2	351	2.1	47
Михајловац	981	24.8	38	4448	10.9	185	1042	10.7	40	124	5.7	19772	7.2	2006	11.9	78
Осипаоница	305	7.7	13	2432	5.9	108	451	4.6	20	173	8.0	13615	4.9	1105	6.5	48
Петрљево	23	0.6	10	261	0.6	224	39	0.4	16	58	2.7	1447	0.5	113	0.7	47
Радинац	56	1.4	10	1196	2.9	236	375	3.8	68	150	6.9	6115	2.2	451	2.7	82
Раља	89	2.3	18	1345	3.3	323	457	4.7	89	56	2.6	4366	1.6	456	2.7	89
Сараорци	180	4.6	17	2166	5.3	213	575	5.9	56	91	4.2	4156	1.5	721	4.3	70
Сеоне	Р	0.0	0	Р	0.0	0	42	0.4	9	87	4.0	806	0.3	56	0.3	11
Скобаљ	123	3.1	12	1115	2.7	107	256	2.6	24	74	3.4	6788	2.5	456	2.7	43
Смедерево	321	8.1	69	457	1.1	123	314	3.2	33	111	5.1	4014	1.5	473	2.8	49
Суводол	Р	0.0	0	Р	0.0	0	48	0.5	6	Р	0.0	4003	1.4	179	1.1	21
Уловице	Р	0.0	0	Р	0.0	0	Р	0.0	0	12	0.6	971	0.4	36	0.2	4
Шалинац	137	3.5	19	1652	4.0	226	244	2.5	33	65	3.0	3539	1.3	535	3.2	73

Извор: РС. (2015). Попис пољопривреде 2012. Пољопривреда у Републици Србији. Пописни резултати на ниву насеља.

96.

На основу члана 142. став 3. Закона о спорту („Службени гласник Републике Србије“, број 10/2016), члана 32. став 1. тачка 6., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014) и члана 19. став 1. тачка 6. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О ДОНОШЕЊУ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ И АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГАМА РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ

Члан 1.

Овом Одлуком доноси се Програм развоја спорта града Смедерева за период 2015-2018. године и Акциони план за спровођење програма развоја спорта града Смедерева за период 2015-2018. године.

Члан 2.

Програм развоја спорта града Смедерева за период 2015-2018. године и Акциони план за спровођење Програма развоја спорта града Смедерева за период 2015-2018. године чине саставни део ове Одлуке.

Члан 3.

Одлука о доношењу Програма развоја спорта града Смедерева за период 2015-2018. године и Акционог плана за спровођење Програма развоја спорта града Смедерева за период 2015-2018. године ступају на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 020-3/2016-07
У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

**ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА
ПЕРИОД 2015- 2018. ГОДИНЕ**

САДРЖАЈ

1. УВОД	3
Закон о спорту Републике Србије	3
Стратегија развоја спорта у Републици Србији.....	3
Разлози за доношење Програма развоја спорта	4
2. ОПИС ФАКТИЧКОГ СТАЊА	5
2.1. ИСТОРИЈСКИ И ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ.....	5
2.2. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗМИ И ОПШТИ ПОДАЦИ О СПОРТУ У СМЕДЕРЕВУ	8
Спортски клубови и савези	9
Спортски савез Смедерево.....	10
2.3. АНАЛИЗА СТАЊА ПО ПРИОРИТЕТИМА.....	14
SWOT анализа	14
РАЗВОЈ СПОРТА ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ, УКЉУЧУЈУЋИ И ШКОЛСКИ СПОРТ.....	15
ПОВЕЋАЊЕ ОБУХВАТА БАВЉЕЊА ГРАЂАНА СПОРТОМ КРОЗ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ РЕКРЕАЦИЈЕ	16
ВРХУНСКИ И КВАЛИТЕТНИ СПОРТ У СМЕДЕРЕВУ	20
РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ	23
ПОДИЗАЊЕ КАПАЦИТЕТА СПОРТА НА СВИМ НИВОИМА ВЛАСТИ.....	26
СПОРТСКИ ТУРИЗАМ И ПАРТНЕРСТВО ИЗМЕЂУ СПОРТА И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	27
3. ПРИОРИТЕТИ, ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И МЕРЕ	
ПРОГРАМА ЗА РАЗВОЈ СПОРТА У ГРАДУ СМЕДЕРЕВУ	28
ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА.....	28
УТВРЂЕНИ ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ ПОДРАЗУМЕВАЈУ СЛЕДЕЋЕ ИСХОДЕ.....	28
4. ИЗРАДА ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА И МЕХАНИЗМИ СПРОВОЂЕЊА	30
5. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	31
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018.	32

1. УВОД

Закон о спорту Републике Србије

2011. године усвајањем Закона о спорту, стекли су се услови за развој Републичке стратегије развоја спорта, али и да се креирају Акциони планови на нивоу општина. Закон о спорту је усвојен 2011. године, од стране Народне скупштине Републике Србије.

Законом о спорту је уређена област спорта у складу са европским стандардима и прописима чији је развој био изузетно динамичан у протеклом периоду, уз усаглашавање са националним прописима и консензус свих релевантних субјеката спорта да се област спорта уреди на системски целовит и свеобухватан начин.

Такође, Закон о спорту конкретно уређује област **ПОТРЕБА И ИНТЕРЕСА ГРАЂАНА У ОБЛАСТИ СПОРТА У ЈЕДИНИЦАМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ**.

Овај Програм развоја спорта ослања се поред наведеног и на Закон о спорту, који је у процедури усвајања од стране Републичке скупштине, приликом израде овог Програма.

Стратегија развоја спорта у Републици Србији

Влада Републике Србије донела је Стратегију развоја спорта у Републици Србији за период 2014-2018. године и Акциони план за њену примену ("Службени гласник Републике Србије", број 1/2015).

Визија Стратегије је унапређење квалитета живота и обогаћивање друштвених односа становника Републике Србије кроз бављење спортом, као елемента који је од суштинског значаја за развој њихове личности и здравог начина живота.

Мисија Стратегије је стварање система спорта у Републици Србији у коме ће свако имати право да се бави спортом, са циљем развоја своје личности, одржавања доброг здравља, побољшања физичких способности, бољег и сврсисходнијег коришћења слободног времена, унапређења квалитета живота и постизања врхунских спортских резултата. Јавне власти свих нивоа у Републици Србији предузимају мере како би се:

- обезбедило да сви грађани имају могућности да се баве спортом, кроз пружање одговарајућих услова и програма свих врста и обезбеђивање одговарајућег стручног кадра;
- осигурали темељи система спорта: спорт у школама и сви видови укључења деце у спортске активности;
- обезбедило планирање, изградња и реконструкција потребних спортских објеката;
- подржало и подстакло бављење спортом на највишем нивоу, уз постизање врхунских спортских резултата на највећим међународним спортским такмичењима.

У циљу реализације Стратегије на свим нивоима, потребно је да Локалне самоуправе донесу Програме развоја у односу на анализу стања и локалне потребе у овој области, у складу са Републичком стратегијом и важећим законским оквиром.

Разлози за доношење Програма развоја спорта

Плазећи од система на којем је уређено наше друштво, које је најчешће окупирано питањима која се односе на финансијске и економске проблеме, активно бављење спортом захтева улагање личних финансијских средстава. У том смислу грађани, а пре свега родитељи увек прво истичу финансијски проблем због којег се њихова деца не баве спортом. Такође, истиче се то да бављење спортом захтева финансијска средства за чланарине, опрему и др.

Улога родитеља је несумњива и пре свега неопходана, независно од система спорта за децу и младе. С тим у вези, наглашавамо улогу бесплатних секција и ваннаставних спортских активности у школама које су значајну улогу имале у претходном периоду у активном бављењу спортом деце и младих, а које су данас стављене у други план популаризацијом спортских школа.

Значајна питања су колико је таквих секција доступно, да ли су популарне, од којих зависи креирање мера као одговора на ове тренутне проблеме. Истиче се да бављење спортом у детињству јесте основни предуслов за развој здравих животних навика, превенцију здравствено ризичних понашања и развој менталног здравља код младих.

Рекреација и спортске активности су веома важне за шире становништво. Улога рекреације и спортске активности је важна јер утиче на опште здравље и према медицинским сазнањима смањују могућност ризика од настанка хроничних болести узрокованих пасивним начином живота, те се унапређење области спорта за све може посматрати као приоритетна активност којом се доприноси здравијем и активнијем становништву.

Такође, систем професионалног спорта (врхунски и квалитетни) захтева озбиљан и организован приступ у самом управљању и финансирању, како би се постигли озбиљни и врхунски резултати. Врхунски резултати не би смели бити само ствар личног ентузијазма, већ резултат уређеног система који подразумева стварање адекватних услова (стручне и мотивисане тренере, материјално-техничке услове за рад, квалитетну инфраструктуру за такмичења, подршка јавности и друштва).

Захваљујући изузетно повољном географском положају, стварањем услова за одржавање спортских такмичења и манифестација европског ранга за сениоре, остварила би се директна финансијска добит, те би се средства остварена кроз овакву добит могла посматрати као основа за унапређење и развој доступности спорта за све, и тиме би круг система могао бити одржив и заокружен.

Локална самоуправа својим средствима за суфинансирање активних клубова и дотацијама, одржавањем инфраструктуре, има важну улогу, те је стога за целокупни развој спорта за све, школског спорта и квалитетног и врхунског спорта неопходно поставити даље стратешке правце развоја спорта у граду Смедереву и креирати конкретне мере за побољшање целокупног система.

Имајући у виду наведено, остварње визије развоја спорта у граду Смедереву подразумева следеће исходе:

- Програм школског спорта је унапређен и развијен
- Спорт је доступан свима
- Професионални спортисти и клубови постижу квалитетне и врхунске резултате
- Постоје обезбеђени услови у складу са европским стандардима за одржавање националних и интернационалних такмичења за сениоре

СТРАТЕШКА ВИЗИЈА РАЗВОЈА СПОРТА:

Град Смедерево је признати спортско рекреативни центар у региону са развијеном спортском инфраструктуром, и програмима у области спортског туризма

ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ ЗА ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ

2. ОПИС ФАКТИЧКОГ СТАЊА

2.1. ИСТОРИЈСКИ И ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Смедерево је град у Подунавском округу. Налази се на обалама Дунава у североисточном делу Србије.

Смедерево се налази на 40° 40' северна географске ширине и 20° 56' источне географске дужине. Налази се у североисточном делу Републике Србије, на другој по величини европској реци Дунаву. Од престонице Београда удаљен је свега 46 km.

Први помен Смедерева наилазимо године 1019. у повељи византијског цара Василија II када је овде успостављена једна од епископија новостворене Охридске архиепископије. Следећи писани помен о Смедереву налази се и у повељи кнеза Лазара из 1381. године, у којој се спомиње манастир Раваница и села и имања која поклања „у Смедереву људини Богосаву с опћином и с баштином“. Насеље добија на значају тек у XIV веку са повлачењем српске државе на север пред турским налетима. 1427, након смрти свог претходника Стефана, деспот Ђурађ Бранковић је по претходно утврђеном договору морао да угарском краљу врати Београд. Као град са традицијом престонице Смедерево се издвојило одмах по изградњи Смедеревске тврђаве 1430. године. Све до 1459. године град је био седиште Деспотовине на челу са деспотом Ђурђем Бранковићем. Након тога град потпада под власт Турака. Иако је разорен у сукобу 1459, Турци увиђају његов изузетно повољан положај на Дунаву и дограђују утврђење сада за своје потребе. Током дугог периода био је седиште Смедеревског санџака, све до доласка Аустријанаца 1718. 1739. град је опет под Турцима. Међутим развој града за време Аустроугара настављен је отварањем прве основне школе 1806. године, за време Првог српског устанка. У то време у граду је основан Правитељствујуши совјет, на челу са Доситејем Обрадовићем и Смедерево је поново постало престоница.

Карађорђев дуд је споменик природе - ботаничког карактера али и знаменито место из историје Смедерева. Под овим стаблом је 8. новембра 1805. године вожд Карађорђе, вођа Првог српског устанка, у присуству српских старешина и устаника примио кључеве Смедеревске тврђаве од турског заповедника града, диздара Мухарема Гуше. Предаја кључева је извршена на свечан начин, јер су Турци оставили Србима много топова и муниције, а Карађорђе им је дозволио да изађу из Смедерева са војним частима и ситним оружјем и да лађама оду низ Дунав у Видин, у Бугарску.

Град Смедерево

Под немачком окупацијом, 5. јуна 1941 Смедерево је доживело катастрофалну експлозију. Експлозију је изазвала муниција коју су окупатори превозили жељезницом и складиштили у тврђави. Том приликом погинуло је преко 3.000 људи, а цео град је био порушен и делом затрпан земљом.

Са почетка 20. века град је бројао 7.000 становника, а данас се убраја у десет највећих градова у земљи са 108.209 становника према попису из 2011. године .

Кроз историју града Смедерева, за спорт се везују за личности из Смедерева као на пример учесници Олимпијских игара (Милорад Арсенијевић (1906–1987)- фудбал, Краљевина Југославија, ЛОИ Амстердам 1928.; Светомир Белић (1942)- бокс, СФРЈ, ЛОИ Минхен 1972.; Љубиша Симић (1963) – бокс, СФРЈ, ЛОИ Лос Анђелес 1984. и ЛОИ Сеул 1988.; Горан Недељковић (1983) – веслање, Србија и Црна Гора, ЛОИ Атина 2004.)

Смедерево је град у Подунавском округу. Налази се на обалама Дунава у североисточном делу Србије.

Полазећи од Статута града Смедерева (“Службени лист града Смедерева”, број 2/2015- пречишћен текст) Насељено место Смедерево је градског карактера. Град чине насељена места, и то: Бадљевица, Биновац, Водањ, Враново, Врбовац, Вучак, Добри До, Друговац, Колари, Ландол, Липе, Лугавчина, Луњевац, Мала Крсна, Мало Орашје, Михајловац, Осипаоница, Петријево, Радинац, Раља, Сараорци, Сеоне, Скобаљ, Смедерево, Суводол, Удовице, Шалинац и Кулич.

Смедерево је данас савремена, урбана заједница грађана и грађанки са развијеном мрежом културних, образовних, здравствених и социјалних установа.

Град Смедерево:

(Подаци добијени од Републичког завода за статистику, Одељење у Смедереву):

Укупан број становника по попису 2011	108.209
Радно способно становништво (15-65 год.)	74.826
Број домаћинстава по попису из 2011. године	34.909
Просечан број чланова по домаћинству по попису из 2011. године	3,09

Број становника у општини/граду Смедерево у периоду 1948- 2011. године:

Година	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2006.	2011.
Број становника	59.545	66.132	77.682	90.650	107.366	110.768	109.809	117.1341	108.209

Извор: <https://sr.wikipedia.org/sr/Смедерево>, Заједно са интерно расељеним становништвом са Косова и Метохије

Број становника у Смедереву и приградским насељима у периоду 1948–2011. године

Година	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2006.	2011.
Број становника	24.761	29.663	39.793	54.257	69.814	76.984	77.808	83.7681	77.808

Извор: <https://sr.wikipedia.org/sr/Смедерево1> Заједно са интерно расељеним становништвом са Косова и Метохије

ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ ЗА ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ

Према попису из 2011. године, примећује се пад становника на територији града Смедерева у односу на попис из 2002. године.

Укупан број према најновијим подацима је: 108.209 становника.

На основу анализе кретања укупног броја становника, Смедерево је до 1991. године бележила константан пораст броја становника, док је у периоду од 1991. до 2011. године евидентна обрнута тенденција, односно долази до смањивања укупног броја становништва. Приметна су миграторна кретања становништва из села у град, а нарочито је изражено смањивање укупног броја становника у мањим насељима.

Анализирајући кретање укупног броја становништва општине Смедерево до 1991. евидентирана је тенденција раста, а од 1991. до пописа 2011. та тенденција је обрнута.

Такође, у претходне две деценије на укупан број становника Смедерева, утиче и насељавање интерног расељеног становништва са Косова и Метохије, као и избеглих лица са простора бивше Југославије.

(Подаци добијени од Републичког завода за статистику, Одељење у Смедереву)

	Попис 2002.	Попис 2011.
Укупан број становника на територији града Смедерева у градском насељу	62.805	64.175
Укупан број становника на територији града Смедерева у сеоском насељу	47.004	44.034

Према подацима из 2002. и 2011. године, смањење броја становника је израженије у сеоским насељима, него у градским насељима.

Такође, утврђени су неповољна демографска кретања и са аспекта старосне структуре:

(Подаци добијени од Републичког завода за статистику, Одељење у Смедереву, подаци изведени)

	Попис 2002.	Попис 2011.
Учешће популације до 15. година старости у укупном броју становника Смедерева	17,35%	15,82%
Учешће популације преко 65 година старости у укупном броју становника Смедерева	14,35%	14,87%

2.2. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗМИ И ОПШТИ ПОДАЦИ О СПОРТУ У СМЕДЕРЕВУ

Институционални механизми који постоје у граду Смедереву, а задужени за област спорта су пре свега Скупштина града Смедерева, Градско веће града Смедерева, Комисија за финансирање потреба у области спорта на територији града Смедерева, Јавно предузеће “Спортски центар” Смедерево, “Спортска хала” д.о.о.о., Спортски савез Смедерево, Савеза за школска спортска такмичења и олимпијско васпитање Смедерево (У даљем тексту: Савез за школски спорт), Градски фудбалски савез Смедерево, Канцеларија за младе, школске и предшколске установе и друге организације.

Наведени институционални механизми, између осталог имају задатак да иницирају и учествују у изради локалних стратешких докумената развоја спорта, да иницирају и учествују у писању локалних акционих планова и да прате њихово остваривање.

Скупштина града Смедерева доноси Одлуку којом се уређује се начин обезбеђивања средстава, намена средстава и услови коришћења средстава за финансирање потреба у области спорта на територији града Смедерева.

Градско веће града Смедерева на предлог Комисије за финансирање потреба у области спорта на територији града Смедерева доноси Одлуку о избору програма у области спорта који ће се финансирати из буџета града Смедерева.

Комисија за финансирање потреба у области спорта на територији града Смедерева спроводи Конкурс за избор програма у области спорта који се финансирају из буџета града Смедерева, врши категоризацију спортских организација и клубова и предлаже Градском већу Града Смедерева Одлуку о избору програма у области спорта који ће се финансирати из буџета града Смедерева.

Наведене институције и организације, као и појединци баве се развојем спорта и спортске културе у складу са својим планом, програмом и надлежностима.

У граду Смедереву постоји велики број регистрованих грана спортова, од којих су, према броју клубова, најмасовнији фудбал, борилачки спортови, кошарка, одбојка и рукомет. Неки од спортова имају дужу традицију у нашем граду као што је стрељаштво, веслање и фудбал. Неки од спортова имају постигнуте врхунске резултате као што је веслање, кик бокс и карате.

ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ ЗА ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ

Табела 1: Спортски клубови у Смедереву
(Спортски савез Смедерево, 2015)

	ГРАНА СПОРТА	БРОЈ КЛУБОВА
1.	АТЛЕТИКА	1
2.	АИКИДО	2
3.	АЛПИНИЗАМ И ПЛАНИНАРЕЊЕ	3
4.	БОДИ БИЛДИНГ	1
5.	БОКС	2
6.	ВАЗДУХОПЛОВНИ СПОРТ	1
7.	ВЕСЛАЊЕ	1
8.	ВАТЕРПОЛО	1
9.	ЈУ ЈУТСУ	3
10.	ЈЕДРЕЊЕ	2
11.	КОШАРКА	6
12.	КИК БОКС	2
13.	КАРАТЕ	4
14.	КЈОКУШИНКАИ	1
15.	КОЊИЧКИ СПОРТ	1
16.	ОДБОЈКА	5
17.	ПЛЕС	2
18.	РУКОМЕТ	3
19.	РИБОЛОВЦИ	2
20.	СТОНИ ТЕНИС	4
21.	СТРЕЉАШТВО	2
22.	СПОРТ ЛИЦА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	4
23.	СОКОЛСКИ СПОРТ	1
24.	ТЕКВОНДО	1
25.	ТЕНИС	1
26.	ФУДБАЛ	34
27.	ЏУДО	4
28.	ШАХ	2

Спортски клубови и савези

Са око 96 активних клубова (Спортски савез Смедерево), Смедерево је значајан спортски центар у Србији јер пружа услове за развој спорта у спортским халама и отвореним теренима. Вома је значајна изграђена Спортска хала која представља стратешки корак у просперитету такмичарског спорта на територији града Смедерева и шире. Изграђен је и отворен градски базен који се састоје од олимпијског базена и два мања дечија базена са трибинама за око 5.000 гледалаца, чиме се такође доприноси просперитету спорта на територији града Смедерева и шире.

Спортски савез Смедерево

Спортски савез Смедерево основан је 1960. године као Савез организација за физичку културу. Радио је до 1998. године. После непуне три године реактивира се рад Савеза спортова Смедерево.

Савез спортова Смедерево је асоцијација добровољно удружених гранских градских савеза и основних спортских организација са својством правног лица у статусу удружења грађана. Координира рад својих чланица које остварују циљеве и задатке од заједничког интереса за спорт, физичко васпитање и рекреацију на територији града Смедерева и од користи су за његове чланове.

Спортски савез Смедерево окупља преко 96 чланова од свих спортова са територије града Смедерева, у којима се процењује да активно тренира око 6.000 спортиста.

Табела 2: Клубови и савези града Смедерева

Ред. бр.	НАЗИВ КЛУБА	ГРАНА СПОРТА
1.	Аллетски клуб Смедерево	атлетика
2.	Аикидо клуб Смедерево	аикидо
3.	Аикидо клуб Рјонн	аикидо
4.	Планински клуб Челик	алпинизам и планинарење
5.	Планински клуб Медицинар	алпинизам и планинарење
6.	Планински клуб Мироч	алпинизам и планинарење
7.	Бодибилдинг клуб Железничар	бодибилдинг
8.	Боксерски клуб Смедеревац	бокс
9.	Боксерски клуб Смедерево	бокс
10.	Аеро клуб Смедерево	ваздухопловни спорт
11.	Веслачки клуб Смедерево	веслање
12.	Пливачки ватерполо клуб Смедерево	ватерполо
13.	Ју Јутсу клуб Тврђава	ју јутсу
14.	Клуб борилачких вештина Смедерево	ју јутсу
15.	Клуб борилачких спортова Смедерево	ју јутсу
16.	Бродарски клуб Металац	једрење
17.	Једриличарски клуб Смедерево	једрење
18.	Кошаркашки клуб Смедерево 1953	кошарка
19.	Кошаркашки клуб Старински	кошарка
20.	Кошаркашки клуб школа кошарке Царина	кошарка
21.	Кошаркашки клуб Семендрија	кошарка
22.	Женски кошаркашки клуб Смедерево	кошарка
23.	Кошаркашки клуб Деспот	кошарка
24.	Кик бокс клуб СД Комбат	кик бокс
25.	Кик бокс клуб Деспот	кик бокс

ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ ЗА ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ

Ред. бр.	НАЗИВ КЛУБА	ГРАНА СПОРТА
26.	Карате клуб Смедеревац	карате
27.	Карате клуб СД Комбат	карате
28.	Карате клуб Викторис СД	карате
29.	Карате клуб Лотос	карате
30.	Кјокушинкаи клуб СД Комбат	кјокушинкаи
31.	Коњички клуб Храст	коњички спорт
32.	Одбојкашки клуб Смедерево Царина	одбојка
33.	Женски одбојкашки клуб Смедерево	одбојка
34.	Женски одбојкашки клуб Царина	одбојка
35.	Одбојкашки клуб Техничар	одбојка
36.	Одбојкашки клуб Тврђава Л	одбојка
37.	Плесни клуб Еквилибријум	плес
38.	Спортско удружење Урбан Коре	плес
39.	Рукометни клуб Смедерево	рукомет
40.	Рукометни клуб Осипаоница	рукомет
41.	Женски рукометни клуб Осица	рукомет
42.	Клуб спортских риболоваца Језава	спортски риболов
43.	Удружење спортских риболоваца Смедерево	спортски риболов
44.	Стонотениски клуб Смедерево	стони тенис
45.	Женски стонотениски клуб Смедерево	стони тенис
46.	Стонотениски клуб Будућност	стони тенис
47.	Стонотениски клуб Ђурђев град	стони тенис
48.	Стрељачки клуб Стрељачка дружина Смедерево	стрељаштво
49.	Стрељачки клуб Херој Срба	стрељаштво
50.	Друштво за спорт и рекреацију инвалида	спорт лица са инвалидитетом
51.	Стонотениски клуб инвалида СТИКС	спорт лица са инвалидитетом
52.	Стонотениски клуб особа са инвалидитетом	спорт лица са инвалидитетом
53.	Спортско удружење глувих и наглувих Деспоти	спорт лица са инвалидитетом
54.	Соколско друштво Смедерево	соколски спорт
55.	Теквондо клуб Кошава	теквондо
56.	Тениски клуб Гем	тенис
57.	Фудбалски клуб Смедерево 1924	фудбал
58.	Фудбалски клуб Михајловац 1934	фудбал
59.	Фудбалски клуб Пролетер	фудбал
60.	Фудбалски клуб Слобода	фудбал
61.	Фудбалски клуб САСК	фудбал
62.	Фудбалски клуб Језава	фудбал
63.	Фудбалски клуб 7. Јули	фудбал

Град Смедерево

Ред. бр.	НАЗИВ КЛУБА	ГРАНА СПОРТА
64.	Фудбалски клуб Железничар	фудбал
65.	Фудбалски клуб Будућност	фудбал
66.	Женски фудбалски клуб Јерина	фудбал
67.	Фудбалски клуб Вучак	фудбал
68.	Фудбалски клуб Скобаљ	фудбал
69.	Фудбалски клуб Петлић СД	фудбал
70.	Фудбалски клуб Ландол	фудбал
71.	Фудбалски клуб Врбовац	фудбал
72.	Фудбалски клуб Славија	фудбал
73.	Фудбалски клуб Борац 1932	фудбал
74.	Фудбалски клуб Хајдук вељко 1934	фудбал
75.	Фудбалски клуб Млади радник 1940	фудбал
76.	Клуб малог фудбала Смедерево	фудбал
77.	Фудбалски клуб Бадљевица	фудбал
78.	Фудбалски клуб Друговац	фудбал
79.	Фудбалски клуб Луњевац	фудбал
80.	Фудбалски клуб Петријевац	фудбал
81.	Фудбалски клуб Осипаоница	фудбал
82.	Фудбалски клуб Подунавац	фудбал
83.	Фудбалски клуб Коларац	фудбал
84.	Фудбалски клуб Црвена Звезда	фудбал
85.	Фудбалски клуб Цепелин	фудбал
86.	Фудбалски клуб Омладинац Сеоне	фудбал
87.	Фудбалски клуб Папазовац	фудбал
88.	Фудбалски клуб Равни гај	фудбал
89.	Фудбалски клуб Слога Лугавчина	фудбал
90.	Фудбалски клуб Шумадинац Биновац	фудбал
91.	Џудо клуб Царина	џудо
92.	Џудо клуб Младост Царина	џудо
93.	Џудо клуб Безбедност	џудо
94.	Џудо клуб Кодокан	џудо
95.	Смедеревски Шаховски клуб	шах
96.	Шаховски клуб Свети Сава	шах
97.	Градски фудбалски Савез Смедерево	
98.	Савез за школска спортска такмичења и олимпијско васпитање Смедерево	
99.	Савез спортова Смедерево	

ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ ЗА ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ

За потребе израде Програма развоја спорта града Смедерева, Савез спортова Смедерево је спровео анкетно истраживање у којем је учествовало 72 клуба и према тим подацима постоји 4.619 регистрованих спортиста, а процењује се да постоји око 6.000 чланова (регистрованих и нерегистрованих) у свим активним спортским клубовима.

Из анализе података из анкетног листа уочавамо да је највећи број регистрованих спортиста у категорији испод 14 година, а најмање у категорији између 18 и 20 година.

У фудбалу, као најмасовнијем спорту, приметан је већи број регистрованих спортиста преко 21 године.

У погледу полних разлика, према добијеним подацима у 72 клуба има регистрованих 686 спортискиња, што чини око шестину од укупно регистрованих спортиста.

У односу на податке, видљиво је да постоји недовољан број регистрованих спортиста у категорији између 18 и 20 година и да је недовољан број регистрованих жена.

2.3. АНАЛИЗА СТАЊА ПО ПРИОРИТЕТИМА

Основу анализе чине стручна мишљења и запажања, као и ставови спортиста, спортских радника, представника спортских институција о проблемима и приоритетима за сваку од области.

При анализи коришћена је и законско регулатива, извештаји и анализе стања спорта у републици Србији и резултати анкетног истраживања спроведеног са спортским клубовима чланицама Спортског савеза Смедерева.

Након излагања стања и описа сваке од области у спорту, предочени су циљеви и конкретне мере за решавање уочених проблема или унапређење одређених досадашњих мера.

SWOT анализа

<p>СНАГЕ (Strengths)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Традиција бављења спортом у граду • Континуирана финансијска подршка града • Постојаћа спортска инфраструктура • Географски положај-повољни природни ресурси за развој спорта • 19 основних школа и 4 средњих • Велики број активних регистрованих клубова • Постојање организација у које су укључене особе са инвалидитетом • Школе укључене у пројекат „Спорт у школе“ • Постојање Савеза за школски спорт • Постојање комуникације са институцијама и организацијама у области спорта 	<p>СЛАБОСТИ (Weaknesses)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мали број донатора у спорту • Непостојање спортског инспектора • Недовољна искоришћеност постојећих потенцијала • Недовољна развијеност спорта у руралним срединама и недогољан број женске популације у спорту • Повезаност са већим центрима • Непостојање јединствене евиденције о спортским објектима
<p>ПРИЛИКЕ (Opportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Повољан географски положај за интензивнији развој спорта • Ресурси за развој спорта и туризма • Брендирање спортских догађаја Врхунски спортисти-амбасадори спорта и Града • Укључивање већег броја ученика у спорт • Интензивније партнерство са цивилним сектором • Повећано интересовање за бављењем спортом код жена и особа са инвалидитетом • Интензивнија сарадња са свим институцијама • Унапређивање и тазвој спорта кроз мере и подршку града • Постојаћа инфраструктура • Програм развоја спорта 	<p>ПРЕТЊЕ (Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Неповољна демографска кретања • Велико интересовање младих и деце за ИТ технологију као алтернативу спорту • Негативне појаве у спорту • Недовољни капацитети за аплицирање-код страних фондова • Развој болести и деформитета одраслих, мадиx и деце • Комерцијализација спорта • Економска моћ грађана

ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ ЗА ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ

РАЗВОЈ СПОРТА ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ, УКЉУЧУЈУЋИ И ШКОЛСКИ СПОРТ

Полазећи од члана 143. Закона о спорту (2011) школски спорт дефинише се на следећи начин: „Школски спорт, у смислу овог закона, обухвата организоване наставне и ваннаставне спортске активности у области школског физичког васпитања, укључујући и школска спортска такмичења, која се спроводе у оквиру школског система у складу са наставним планом и програмом, утврђеним у складу са законом“.

Што се тиче школа, у наставним програмима и плановима постоје планови за реализацију слободних активности, које подразумевају оснивање спортских секција и/или школских екипа, у складу са потребама и афинитетима ученика, и то је задатак наставника физичког васпитања.

Улога школског спорта јесте да свим ученицима, без обзира на разлике, омогући учествовање у спортским активностима и тако допринесе физичком и менталном здрављу и развоју и подстакне ученике на бављење спортом у школи и на тај начин допринесе квалитетнијем животу младих.

Радна група је у својој анализи уочила материјално-техничке услове као заједнички проблем у свим областима спорта. Већина учесника у Радној групи се слаже да постоји мањак учешћа деце у физичким и спортским активностима.

Важно да се у школама укључи што већи број ученика, а то ће бити могуће уколико се повећа број ваннаставних спортских активности и на адекватан начин стимулишу педагошки и спортски радници. Такође, веома је важно истаћи да у руралним срединама школски спорт представља једну од ретких, ако не и једину могућности ученицима са села да буду укључени у спортске активности.

Неопходно је ставити акценат на повећање броја секција и такмичења унутар и између секција где би ученици, без обзира на предиспозиције за бављење спортом, сви учествовали. Битно је нагласити и да су та такмичења, која би била организована и у градским и у руралним срединама, важан приоритет и начин за омасовљавање броја деце у школском спорту.

Према подацима добијеним од Савеза за школска спортска такмичења и олимпијско васпитање Смедерево у школској 2014/2015. години учествовало је 3070 ученика на спортским такмичењима (општинском, окружном и међуокружном такмичењу) и то у следећим спортовима:

- Атлетика
- Гимнастика
- Рукомет
- Мали фудбал
- “Мале олимпијске игре”
- Кошарка
- Одбијка
- Стони тенис
- Стрелаштво

Град Смедерево подржао је пројекат “Спорт у школе”, који на територији града Смедерева реализује Савез за школска спортска такмичења и олимпијско васпитање

Град Смедерево

Смедерево и који је подржан од стране Министарства омладине и спорта Републике Србије.

Овај Пројекат намењен је од деци од 1. до 4. разреда основне школе са циљем да ученици заволе спортске активности, да се спортски васпитају и да се укључе у спортове и ангажовао незапослене професоре физичке културе у Смедереву.

Заједно са надлежним институцијама, Град Смедерева ће учествовати како у стварању тако и спровођењу појединих мера које се тичу усвајања одлука о приоритетима или суфинансирању одређених програма у школском спорту.

ПОВЕЋАЊЕ ОБУХВАТА БАВЉЕЊА ГРАЂАНА СПОРТОМ КРОЗ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ РЕКРЕАЦИЈЕ

Спорт за све као покрет цивилног друштва пружа могућност бављења спортом читавој популацији грађана и спроводи препоруке да се спортске активности реализују током целе године и то најмање два пута недељно. Спорт за све је средство у стварању јаке и радно способне нације (смањењем трошкова лечења, продужетак радног века, бољег и задовољнијег радника и грађанина...)

Организоване спортско рекреативне активности у Смедереву се одвијају још од оснивања Соколског друштва Смедерево, 1913. године

Рекреативно бављење спортом говори у прилог развијености свести једног друштва Рекреативно бављење спортом се реализује: редовно (минимум једном недељно), по квалитетним програмима, под вођством стручних лица, на за то адекватним спортским објектима и уз адекватну лекарску контролу.

Организоване спортско рекреативне активности у Смедереву се одвијају још од оснивања Соколског друштва Смедерево, чија се претежна активност односи на спортску гимнастику деце предшколског и школског узраста.

Наиме, Соколско друштво у Смедереву започело је своју активност много раније, али је званично основано 1913. године на Оснивачкој скупштини у тадашњој кафани „Лаф“. Друштво је од самог почетка било веома активно, а из секције овог Друштва оснивала су се многа спортска друштва у Смедереву, као што су атлетски, одбојкашки, рукометни, стонотениски, боксерски, џудо клуб и други, који данас постоје као самосталне спортске организације.

Спорт и рекреација запослених у Смедереву одвија се кроз низ активности и манифстација. Спорт и рекреација запослених у Смедереву, до сада, одвијао се највећим делом у организацији синдикалних организација у складу са могућностима и ентузијазмом.

Функционисање спорта запослених Смедереву се реализује кроз дневну рекреацију (активна пауза у току рада), рекреацију у току недеље, месечну рекреацију (рекреација као

ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ ЗА ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ

унапређење здравља) и такмичења по спортско рекреативним гранама и у разним нивоима такмичења.

Према сазнањима Радне групе, спортским активностима, континуирано се бави веома мали број одрасле популације. Спортот и спортском рекреацијом се више баве мушкарци него жене. Жене се најчешће баве аеробиком, пешачењем и возњом бицикла.

Полазећи од тога да се данас људи мање баве дневним активности, требало би обратити посебну пажњу на промоцију и унапређење здравља које се реализују адекватним и континуираним бављењем рекреацијом кроз 3 основна правца спортско рекреативних активности:

- **Самоиницијативне спортско рекреативне активности-часови рекреације по слободном избору програму од стране учесника** (јутрање вежбање, вежбање у стану, програми аеробног пешачења и трчања, возња бицикла, различите игре и спортско рекреативне активности који се упражњавају самоиницијативно у кругу чланова породице, познаника, пријатеља..)
- **Усмерене или полуорганизоване спортско рекреативне активности** на које грађене упућују организације за спортску рекреацију и пружају има потребна стручно-методска упутства и савете како, где и када да вежбају
- **Организоване спортске рекреативне активности- часови рекреације које програмирају, организују и непосредно стручно воде организације и институције за спортску рекреацију** (масовни облици рекреације).
Организоване спортско- рекреативне активности несумњиво дају највеће позитивне ефекте јер се одвијају под непосредним вођством стручњака и уз одговарајућу медицинску и другу контролу.

Чланом 4. Закона о спорту (2011) утврђено је да свако има право да се бави спортом. Бављење спортом мора бити хумано, слободно и добровољно, здраво и безбедно, у складу са природном средином и друштвеним окружењем, фер, толерантно, етички прихватљиво, одговорно, независно од злоупотреба и циљева који су супротни спортском духу и доступно свим грађанима под једнаким условима без обзира на узраст, ниво физичких способности, степен евентуалне инвалидности, пол и друго лично својство.

Институције које организују спорт за особе са инвалидитетом у Србији:

- Параолимпијски комитет Србије (ПОКС)
- Спортски савез инвалида Србије (ССИС)
- Спортски савез инвалида Војводине (ССИВ)
- Општинске организације регистроване за спорт и рекреацију инвалида
- Спортска друштва, клубови и секције
- Особе са инвалидитетом које се самостално баве спортско-рекреативним активностима

Спортски савез инвалида Србије (ССИС) је добровољна, невладина, неполитична и непрофитна асоцијација клубова и организација за спорт и физичку културу особа са инвалидитетом у Републици Србији на свим нивоима њиховог организовања (општински, међуопштински, градски, регионални, окружни ипокрајински) који се удружују у Савез ради остваривања заједничких циљева и интереса Савез је једина организација успорту и физичкој култури особа са инвалидитетом које делује на територији Републике Србије, такође овај савез је члан Спортског Савеза Србије (Статут Спортског савеза инвалида Србије, 2011).

Град Смедерево

Према доступним подацима Спортски савез инвалида Србије има у 2015. години 53 веривикованих чланица (www.ssisrbije.rs).

У Смедереву постоји 4 регистрована спортска клуба за особе са инвалидитетом, 17 социјално хуманитарних организација.

Спортски клубови:

1. Друштво за спорт и рекреацију инвалида
2. Стонотениски клуб инвалида СТИКС
3. СК особа са инвалидитетом Р 50
4. Спортско удружење глувих и наглувих Деспоти

Социјално хуманитарне организације:

1. Удружење параплегичара Смедерево
2. Градска организација глувих и наглувих Смедерево
3. Удружење за помоћ МНРО Смедерево
4. Градска организација савеза слепих србије- Смедерево
5. Друштво за церебралну и дечију парализу Смедерево
6. Центар за самостални живот особа са инвалидитетом Смедерево
7. Друштво за спорт и рекреацију инвалида града Смедерева
8. Удружење ратних и мирнодопских војних инвалида града Смедерева
9. Организација особа са ампутираним екстремитетима Смедерево
10. Међуопштинско удружење дистрофичара Смедерево
11. Градска организација инвалида рада Смедерево
12. Градска организација цивилних инвалида рата Смедерево
13. Градски савез социјално хуманитарних организација Смедерево
14. Удружење слепих- слабовидих Свети вид града Смедерева
15. Удружење дистрофичара града Смедерева "Бољи живот"
16. Удружење РВИ свих ратова града Смедерева
17. Удружење родитеља и старатеља деце са хендикепом

Према подацима добијеним од Спортског савеза Смедерево постоји 234 спортиста лица са инвалидитетом.

Према сазнањима Радне групе најчешћи проблеми спортских клубова за особе са инвалидитетом и спортиста са инвалидитетом тичу тичу се прилаза спортским објектима и теренима.

ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ ЗА ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ

Учешће жена у спорту

Према подацима добијеним од Спортског савеза Смедерево и спроведеном анкетном истраживању у 72 клуба, у Смедереву има 686 спортисткиња, што је веома мали број у односу на укупан број регистрованих спортиста (4619).

Добијени резултати указују да је веома важно креирати мере које би подстакле веће учешће спортисткиња, почевши од постицања учешћа већег броја ученица у школском спорту, у којем је такође мањи број ученица које тренирају.

Важно је добити јасне податке и увид о тренутном учешћу жена у свим областима спорта на нивоу града Смедерева (врхунски, квалитетни, рекреативни, школски). На основу добијених података и извршене анализе неопходно је утврдити стратегију која се односи на скуп специфичних мера за повећање учешће жена у спорту уопште, са предлогом конкретних мера које ће укључити и област повећање учешћа девојчица у школском спорту.

Мера и циљева у погледу повећања учешћа жена би подразумевале утврђивање, па потом и достизање одређене квоте (у односу на укупан број регистрованих спортиста) регистрованих спортисткиња у наредне 3 године.

Овај проценат не би смео бити мањи од 30%, а крајњи циљ и стратешко усмерење у наредној деценији би требао бити изједначавање нивоа учешћа жена у спортским дисциплинама са нивоом учешћа мушкараца. Да би се остварила поменута мера, требало би се омогућити укључивање већег броја жена у управљачка тела која доносе одлуке, тако да на свим нивоима свим буде спроведена родна равноправност, као важан принцип који је део ЕУ стандарда у свим пољима, па и у области спорта.

Спорт у руралним срединама

На територији града Смедерева у руралним срединама према подацима Градског фудбалског савеза Смедерево постоји велики број фудбалских клубова. Активни фудбалски клубови такмиче се са екипама сениора и млађих категорија.

Такође, постоји и један рукометашки клуб Женски рукометном клубу "Млади радник" Радинац.

Најчешћи ранг такмичења фудбалских клубова из руралних средина је у градској лиги, већином у мушкој конкуренцији.

Посматрајући стање у инфраструктури и спортским програмима, спорт је недовољно развијен у овим срединама, почевши од спортских дисциплина и клубова, инфраструктуре. Већина учесника Радне групе су сагласна да млади своје време проводе бавећи се најчешће фудбалом, што нам указује на то да се спортом у руралним срединама претежно баве мушкарци. Такође, недовољно су укључена деца и млади, како у аматерском тако и у такмичарском спорту. Младима на селу је генерално потребно:

- активни спортски клубови који нуде спортске програме и турнире
- инфраструктура за спорт на отвореном (фудбал, кошарка, одбојка)

Потребно је посебно истаћи да у руралним срединама учешће у спортским активностима је често једина активност којом се деца и млади баве, због тога спорт у руралним срединама заслужује посебну пажњу.

Град Смедерево

Важно је напоменути то да спортске секције у школама у руралним срединама имају важну улогу у решавању проблема који се односи на спорт у руралним срединама.

ВРХУНСКИ И КВАЛИТЕТНИ СПОРТ У СМЕДЕРЕВУ

Спортске дисциплине у којима су у претходној години (2014) постизани резултати у врхунском и квалитетном спорту су:

ВЕСЛАЊЕ, двојац
КИК БОКС, лоу кик
КОШАРКА
МАЛИ ФУДБАЛ
СТЕЉАШТВО
РУКОМЕТНИ КЛУБ СМЕДЕРЕВО

Преглед спортова/клубова (регистрованих у Спортскома савезу Смедерево) **у односу на учешће у вишим ранговима такмичења** (национална и интернационална):

Редни број	СПОРТ/КЛУБ	РАНГ/ ТАКМИЧЕЊЕ
1.	Веслачки клуб Смедерево	Национално, Европска и Светска првенства
2.	Клуб малог фудбала Смедерево	Футсал лига Србије (Прва лига)
3.	Кошаркашки клуб Смедерево	Кошаркашка лига Србије
4.	Кик бокс клуб СД Комбат	Национално, Европска и Светска првенства
5.	Кик бокс клуб Деспот	Национално, Европска и Светска првенства
6.	Женски одбојкашки клуб Смедерево	Прва лига Србије
7.	Одбојкашки клуб Смедерево Царина	Прва лига Србије
8.	Женски рукометни клуб Млади радник	Прва лига Србије
9.	Стрељачки клуб, Стрељачка дружина Смедерево	Национална, Европска и Светска првенства
10.	Стрељачки клуб Херој Срба	Национална првенства
11.	Карате клуб Смедеревац	Национална, Европска и Светска првенства
12.	Кјукушинкаи СД Комбат	Национална, Европска и Светска првенства

Према анализи функционисања спортских клубова на територији града Смедерева клубови се одржавају захваљујући пре свега дотацијама из буџета Града, чланарини и донацијама.

Имајући у виду наведенедне успехе, највише резултате у квалитетном спорту постижу већином млађе категорије спортиста. Према анкетном истраживању (Савез спортова Смедерево, 2015.) највише има регистрованих спортиста до 14 година, те је према резултатима које постижу то и у складу са реалним стањем о учешћу млађих спортиста у квалитетним и врхунским такмичењима.

Однос према млађим узрасним категоријама, кад је у питању локална самоуправа, јесте један од приоритета у стратешком опредељењу града Смедерева, јер је улагање у младе спортисте од вишеструке важности за сваку локалну самоуправу.

ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ ЗА ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ

Савез спортова Смедерево већ више од 10 година бира најуспешније спотисте и екипе Смедерева. Избор врше чланови Управног одбора на основу анкетног листића коју клубови попуњавају крајем године, а према правилнику о награђивању Савеза спортова Смедерево. Бирају се најбољи спортисти у мушкој и женској сениорској и јуниорској конкуренцији. Вреднују се резултати мушких и женских екипа у обе конкуренције, а од скора се награде деле на појединачни и екипни спорт, такође у екипној и појединачној конкуренцији.

Савез спортова награђује најбољи спортски колектив у календарској години, најбољег тренера, спортску личност године и новинара године. Заслужним спортским радницима уручује се награда за животно дело.

Током свих ових година на списку награђених налазили су се сви они који су својим резултатом пронели славу спортског Смедерева. Међу награђенима субилирокуметаши, одбојкаши, веслачи, кошаркаши, боксери, кик боксери и многи други. Ласкаво признање, поред осталих добијали су веслачи

Горан Недељковић, Бобан Ранковић, Душан Богичевић, Веселин Савић, кик боксери Стефан Анђелковић и Никола Стошић, рукометаши Ненад Максић, Слободан Павић, Михајло Радојковић, фудсалери Дарко Ристић и Јован Цветановић, каратисткиње Марија Минић и Јована Савић, стрелац Ана Алентијевић, Јелена Јаковљевић и многи други. Од екипе на списку су се налазили Одбојкашки клуб Смедерево, Кошаркашки клуб Смедерево, Рукометни клуб Смедерево, Смедеревски Шаховски клуб, Кик бокс клуб СД Комбат, Стрелачка дружина Смедерево, Фудбалски клуб Смедерево и други.

У циљу задовољавања потреба у области спорта, град Смедерево је предвидео Одлуком о обезбеђивању средстава за финансирање потреба у области спорта на територији града Смедерева ("Службени лист града Смедерева", број 3/2014- пречишћен текст) обезбеђивање средстава за:

- организацију и одржавање спортских такмичења од значаја за Град и
- организацију и одржавање манифестације у области спорта од значаја за Град.

Потребно је нагласити да је неопходно посветити се на побољшању праћења и контроле приватних спортских школа које раде селекцију млађих узрасних категорија. На основу свеобухватне анализе Радне групе, став је да у Смедереву треба посветити више пажње селекцији и развоју професионалних спортиста, те да је потребно побољшати комуникацију између више различитих нивоа (клубови, савез, локална самоуправа).

Полазећи од Закона о спорту, под стручним усавршавањем подразумева се стицање знања и вештина спортских стручњака, које обухвата континуирану едукацију током радног века, као и учешће на стручним и научним скуповима, семинарима и курсевима.

Једине институције јесу високошколске установе које могу школовати кадрове за одређена подручја из спорта и издавати дипломе за завршени одређени степен образовања. Надлежни национални грански спортски савез у сарадњи са високошколском установом издаје, обнавља и одузима дозволу за рад спортским стручњацима у складу са овим Законом, правилима тог савеза и правилима надлежног међународног спортског савеза и

Град Смедерево

води евиденцију издатих, обновљених, односно одузетих дозвола за рад.

Према подацима добијеним анализом анкета коју је испунило 72 спортских клуба у смедеревским спортским клубовима раде тренери, од којих 95% поседују лиценцу поред дипломе.

Потребно је утврдити јасне критеријуме, који се односе на систематизацију у области запошљавања тренера и обезбедити запошљавање квалитетних тренера, чиме се постиже и континуитет у раду са спортистима што је веома важно за постизање успеха у спорту.

Град Смедерево финансира пројекат “Спорт у школе” чији су реализатори професори физичког васпитања који су се налазили на евиденцији Националне службе за запошљавање.

Важно је нагласити да школовани и мотивисани тренери јесу неопходни за успехе и високе резултате спортиста, посебно у врхунском спорту, и зато је сегмент кадрова у врхунском и квалитетном спорту један од најважнијих овог Програма.

Како је посебна здравствена заштита спортиста обавезна за сваког спортисту који се такмичи или излаже посебним физичким напорима, те је важно напоменути да систем здравствених услуга за професионалне спортисте, који је неретко неефикасан због специфичности дијагностике и праћења посебних параметара у одржавању здравља спортиста. Како такмичарски спорт претпоставља натпросечан здравствени, функционални, моторички и психолошки статус, превентивна спортска медицина мора имати своје место у мерама и активностима за стратешку бригу у врхунском и квалитетном спорту у Смедерево.

Према подацима добијеним од Дома здравља “Смедерево” Смедерево, у 2014. години прегледано је 3888 спортиста, које је обавио специјалиста спортске медицине. Цена овог прегледа је 440,40 динара са ПДВ-ом. Од обавезе плаћања ове цене изузета су школска деца за школска такмичења.

Такође, према подацима добијеним од Дома здравља “Смедерево” Смедерево, у овој здравственој установи запослен је један лекар специјалиста спортске медицине и да је према укупном броју прегледа како у претходној години тако и у овој, један лекар специјалиста спортске медицине на подручју града Смедерева довољан да задовољи потребе становништва за прегледима које обавља.

Све ово је могуће уколико сарадња са Домом здравља буде и даље на високом нивоу, како би сви они могли да имају обезбеђену редовну здравствену заштиту, поштујући Закон који прописује редовни и неопходни преглед за спортисте такмичаре свих узраста и области спорта.

Град Смедерево финансира пројекат “Спорт у школе” чији су реализатори професори физичког васпитања који су се налазили на евиденцији Националне службе за запошљавање.

ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ ЗА ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ

РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Полазећи од националне стратегију развоја спорта у Србији направљена је генерална класификација спортских објеката:

- Школски спортски објекти (фискултуне сале и отворени спортски терени)
- Спортски центри (комплекси затворених и отворених спортских терена)
- Специјални спортски објекти (покривају потребе једног спорта, нпр. фудбалски стадион, разини отворени спортски терени, зграда веслачког клуба, итд.)
- Адаптирани простори за вежбање.

Анализа стања инфраструктуре у спорту је највише заснована на објективном и искуственом приказу постојећег стања, те на уоченим недостацима актуелне праксе у области управљања и коришћења објеката..

Према подацима добијеним од надлежног одељења Градске управе Смедерево, у Смедереву на простору градских основних и средњих школских установа постоји 11 спортских сала и 16 отворених спортских терена.

На територији сеоских заједница, (осим једне, у селу Радинцу) школске установе не поседују салу.

Већина постојећих спортских сала је недовољних димензија према броју корисника и врсти спортских активности, опреми и квалитету.

На територији сеоских насеља спортски терени и објекти су квалитетом и квантитетом потпуно незадовољавајући. Свако сеоско насеље углавном има фудбалски терен са свлационицама, а негде и са трибинама.

На територији Смедерева до 2004. године формирано је и реализовано 3 спортско-рекреативна центра, око 20 спортских грађевина (укључујући и сале основних и средњих школа) и више десетина спортских терена и борилишта на отвореном, за различите спортове. Од укупне површине свих спортских објеката до 10% је под грађевинским објектима, а преко 90 % је под теренима на отвореном. По врстама спортских активности, највећу површину у укупној заузетости спортских објеката припада теренима за велики фудбал, а затим за рукомет, односно мали фудбал, кошарку, одбојку, тенис. У укупној заступљености, према броју спортских терена, највише је терена за велики фудбал, а следе терени за рукомет и кошарку, тенис, одбојку.

На територији града Смедерева постоје 2 спортско-рекреативна комплекса ("Југово" и "Веслачки клуб"), низ такмичарских спортских објеката и садржаја (Спортска хала, Спортски центар, Фудбалски стадион) и остали спортско-рекреативни садржаји.

Укупна бруто површина свих спортских и рекреативних целина и објеката на територији града износи око 354.780 m². По врстама спортских активности, највећа површина у укупној заузетости спортским објектима припада теренима за велики фудбал (10 терена), а затим следи мали фудбал, односно рукомет (14 терена), кошарка (20 терена), одбојка (12) и тенис (5) итд. У укупној заступљености, према броју спортских терена, највише је терена за кошарку (29.4 %), а следе терени за рукомет, односно мали фудбал (20.5%), одбојку (17.6%), велики фудбал (14.7%) и свих других (17.8%). Од свих врста подлога намењеним спортским активностима најзаступљенија је трава, а затим следи асфалт, паркет, шљака.

У Смедереву је 2009. године је завршена изградња Спортске хале која представља

Град Смедерево

стратешки корак у просперитету такмичарског спорта на територији града Смедерева и шире. Површина спортске хале износи око 9.860 m², и има 3.300 места за гледаоце. Користи се за одбојку, рукомет, кошарку, а има и куглану и стрељану, које још нису приведене намени. Хала испуњава европске, савремене стандарде и пружа могућност да се у њој организују бројна домаћа и међународна такмичења.

У склопу Јавног предузећа Спортски центар 2010. године изграђен је и отворен градски базен који се састоји од олимпијског базена димензија 22,0x 50,0 m и два мања дечја базена. Базен поседује и трибине за око 5.000 гледалаца.

У оквиру Спортског центра је и анекс Јавног предузећа Спортског центра, објекат за који су у току активности на реконструкцији и надградњи у сврху смештаја спортиста.

У периоду од 1995-2003 год. изграђен је фудбалски стадион „Смедерево”, на коме је завршено 90% укупних радова. Стадион је највећим делом у функцији, намењен је искључиво фудбалском спорту и представља један од модернијих и већих стадиона у земљи (са условима за играње међународних утакмица). Остао је нерешен проблем наткривања трибина на стадиону и изградња помоћних фудбалских терена за тренинге свих селекција и паркиралишта.

На територији града постоје 3 балон-хале. У оквиру комплекса Јавног предузећа Спортског центра постоје две балон-хале, за мали фудбал и за тенис. У оквиру спортско-рекреативног комплекса “Веслачки клуб” постоји једна балон-хала за мали фудбал. Балон-хале су монтажног типа и привременог карактера.

Ко што је поменуто на на територији града Смедерева постоје два делимично уређена спортско-рекреативна комплекса, и то: спортско-рекреативни комплекс у оквиру излетишта Југово, са положајем у рубном гардском простору на обали Дунава, са обиљем природних погодности, површине око 11 ha, и спортско-рекреативни комплекс Веслачки клуб, позициониран на локацији ширег центра града, на обали Дунава, површине око 7 ha, урбано дефинисан партерним површинама и са пратећим садржајима и објектима. За оба комплекса планирано је уређење и унапређење простора у туристичке и спортско-рекреативне сврхе, као и очување и унапређење амбијенталних и природних вредности локација.

ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ ЗА ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ

Такође, надлежно одељење Градске управе Смедерево је дотавило за потребе израде овог Програма смернице из урбанистичко планских аката ка побољшању и унапређењу спорта и рекреације у граду. Сходно овоме наведено је да је концепција заснована на задржавању и очувању постојећих површина и објеката у функцији спорта и рекреације, уз програмско унапређење и прилагођавање савременим потребама. Садржаји ове намене планирани важећом планском документацијом у обухвату градског подручја реализоваће се у складу са том документацијом (излетиште Југово, Веслачки клуб и др.). Нови садржаји из области спорта и рекреације планирају се у оквиру будућег комплекса Марине Смедерево (затворени базен, спортско-рекреативне површине), у приобалном дунавском појасу на потесу од градског подручја до Југова, а предлаже се и резервисање простора за изградњу комплекса спортских садржаја којима град тренутно не располаже (већи комплекс базена, аква-парк, тениски комплекс и сл. са пратећим садржајима), на неким од расположивих слободних и неизграђених површина, односно на другим површинама које Град прибави у власништво.

Смедерево као градски центар је стањем и бројем спортских објеката у бољем положају. Изузев 3 постојећа спортско-рекреативна центра, у претходном периоду је завршена изградња Спортске хале Смедерево и Отвореног базена у оквиру Спортског центра Смедерево, као и школске спортске сале у Основној школи "Др Јован Цвијић" и Основној школи "Димитрије Давидовић" и Основној школи "Свети Сава" у Смедереву.

Реконструкција постојећих отворених спортских терена и школских игралишта односи се на поправку постојеће подлоге, замену опреме, оградавање према потреби и сл. и реализује се директно на основу одредби овог Плана.

Постојеће спортско-рекреативне објекте и комплексе могуће је допунити изградњом пратећих садржаја (свлачионице, тушеви, трибине, помоћне просторије и друго), као и мањим капацитетима угоститељских и комерцијалних садржаја који морају бити у функцији спортске намене објекта. Реконструкција и доградња ових објеката у границама постојећих комплекса/парцела.

До 2020. посебна пажња ће се посветити изградњи неколико стратешких спортских објеката. Неопходно је на кључним спортским објектима грађевинске радове привести крају и извршити њихово детаљно опремање, и то:

- извршити реконструкцију такмичарских спортских објеката на територији града и помоћи у изградњи и завршетку радова на помоћним садржајима (свлачионице, трибине, паркинзи, оставе, клубске просторије и сл.) у складу са могућностима.

У периоду након 2015. године, пажња се мора усмерити на изградњу неколико изузетно значајних спортских објеката, и то:

- изградња нових базенских комплекса,
- изградња мањих спортских дворана у сеоским насељима са већим бројем становника,
- изградња школских сала, по савременим стандардима, обавезно уз сваки средњошколски центар и уз објекте већих сеоских основних школа.

Што се тиче школских спортских објеката, у Смедереву у основним и средњим школама проблем представља издавање школских сала приватним клубовима и другим групама, без претходно утврђених процедура и надлежности, не реметећи наменско коришћење школских сала, а то се пре свега мисли на спортске секције за децу и младе унутар тих школа. Важно је да се омогући да у организацији програма, први термини после наставе буду секције или да се издавање омогући Спортском савезу Смедерево који ће у складу са Правилником извршити расподелу.

ПОДИЗАЊЕ КАПАЦИТЕТА СПОРТА НА СВИМ НИВОИМА ВЛАСТИ

Финансирање

Проблеми финансирања клубова су сложени, посебно ако узмемо обзир велик број различитих клубова и удружења. Град Смедерево је донео одлуке и утврдио критеријуме у области спорта, међутим увек постоји простор за побољшање досадашњег система, а с циљем да се унапреди и поспеши квалитет рада и финансијска самосталност самих спортских клубова.

Град Смедерево је 2010. године донео Одлуку о обезбеђивању средстава за финансирање потреба у области спорта на територији града Смедерева ("Службени лист града Смедерева", број 3/2014-пречишћен текст) на основу које је донет Правилник о начину, условима и критеријумима за расподелу и коришћење средстава за финансирање потреба спорта на територији града Смедерева и за спровођење јавног конкурса за избор програма у области спорта који се финансирају из буџета града Смедерева.

Категоризација спортских организација врши се на основу следећих критеријума:

- Остварени резултати
- Традиција
- Масовност
- Значај за град (друштвени значај, организованост: редовни састанци органа управљања, стручни рад, јавност у раду и доступност информација).

Такође, приликом категоризације узима се у обзир и

- Статус спорта на националном и међународном плану,
- Број неопходних такмичења који прописује надлежни градски савез,
- Обавезан број такмичара који учествују на такмичењима према пропозицијама гранског савеза и
- Минималан број такмичара за одржавање такмичења.

Изузетно је важно нагласити стратешко усмеравање и оснаживање клубова да преузму одговорност у погледу финансирања, тако што ће развијати вештине и знања за самостално аплицирање ка средствима не само републичких фондова, већ и међународних, јер у дугорочној визији развијеног спортског система, важан параметар успеха јесте и финансијска самосталност спортских клубова и удружења.

Према постојећем стању система спорта, постоји значајна потреба за већим издвајањима из буџета града да би се унапредио систем спорта и да би се омогућио и осигурао даљи развој врхунских резултата на државном и међународном нивоу, који подразумева и развој националног и међународног угледа Града Смедерева.

ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ ЗА ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ

СПОРТСКИ ТУРИЗАМ И ПАРТНЕРСТВО ИЗМЕЂУ СПОРТА И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Спорт и туризам

Туризам и спорт су међусобно повезани и у стратешким документима локалних самоуправа треба да заузимају важно место, посебно у планирању самоодрживих мера за даљи развој спорта. Спорт и туризам су области које могу узајамно да допринесу развоју једне локалне заједнице, њеном имици, а самим тим да створе могућност целокупног развоја и промоције спортско рекреативних програма код грађана.

Спорт, било на аматерском, рекреативном или професионалном нивоу обухвата значајан број оних који путују како у оквиру земље тако и у иностранство. С тим у вези, посматрајући најважније међународне спортске догађаје и шампионате, закључујемо да су неки постали и туристичке атракције, чиме је изграђен туристички имиц одређеног места.

Развојем спортског туризма подстичу се инвестиције у инфраструктурне пројекте (хотели, ресторани, стадиони, путеви, ...), који представљају користи и за локално становништво и за друге посетиоце.

Смедерево је град на Дунаву и има веома повољан географски положај, развијену доступност и приступачност спортским објектима. Заједно са развијеном понудом повољних смештајних капацитета и квалитетним угоститељством има све услове да се развије у регионални спортско туристички центар.

Сходно наведеном, као пример може се истаћи да је у Смедереву на градском базену у оквиру припрема за учешће на финалном турниру Светске лиге (Бергам 2015. године), ватерполо репрезентација Србије играла са селекцијом Русије пред око 5.000 гледалаца.

3. ПРИОРИТЕТИ, ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ПРОГРАМА ЗА РАЗВОЈ СПОРТА У ГРАДУ СМЕДЕРЕВУ

ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА:

- Промоција социјалних вредности као што су тимски дух, фер такмичење, сарадња, толеранција и солидарност.
- Здравствена заштита и превентива треба да је доступна свим актерима спортских активности
- Спортот имају право да се баве сви, почев од предшколског узраста до особа трећег доба, као и особе са различитим степеном инвалидитета
- Финансирање спорта усклађено са Законом, интересима најширих слојева становништва по јасним критеријумима и правилима, са којима ће сви бити упознати.

УТВРЂЕНИ ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ ПОДРАЗУМЕВАЈУ СЛЕДЕЋЕ ИСХОДЕ:

- Омогућавање што већем броју ученика бесплатно бављење спортом у оквиру школских секција и ваннаставних спортских активности
- Омогућавање доступности за активно бављење спортом свим грађанима, како у градским тако и у приградским руралним срединама
- Унапређење подршке спортским клубовима и спортовима од посебног значаја за Град, у области квалитетног и врхунског спорта
- Подршка изградњи и адаптацији спортске инфраструктуре и обезбеђивање услова за привредно туристичку добит

Програм развоја спорта града Смедерева предложеним мерама и активностима доприноси следећим општим и посебним циљевима Националне стратегије развоја спорта:

ОПШТИ ЦИЉ: 7.1.1. УНАПРЕЂЕН ШКОЛСКИ И УНИВЕРЗИТЕТСКИ СПОРТ

Посебан циљ: 7.1.1.1. Побољшани материјално- технички услови за реализацију школског и универзитетског спорта

Посебан циљ: 7.1.1.2. Повећање броја школских секција и других ваннаставних спортских и рекреативних активности у оквиру школског и универзитетског спорта

ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ ЗА ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ

ОПШТИ ЦИЉ: 7.2.1. ПОВЕЋАН ОБУХВАТ БАВЉЕЊА СПОРТОМ У СВИМ СЕГМЕНТИМА СТАНОВНИШТВА ПОСЕБНО ДЕЦЕ, МЛАДИХ, ЖЕНА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ И СТАРИХ

Посебан циљ: 7.2.1.1. Подстакнута и ојачана свест о важности редовне физичке активности

Посебан циљ: 7.2.1.2. Побољшани материјално- технички услови у циљу доступности свим грађанима да се баве спортом

Посебан циљ: 7.2.1.3. Подстакнуто значајније укључивање ЈЛС у финансирању програмских активности из области спортске рекреације и спорта особа са инвалидитетом

Посебан циљ: 7.2.1.5. Унапређена сарадња спортске рекреације са школским и универзитетским спортом, врхунским спортом, спортом у војсци и полицији, радничким спортом и спортом на селу, у циљу повећања обухвата бављења спортом у свим сегментима

становништва посебно деце, младих, жена, особа са инвалидитетом и старих

ОПШТИ ЦИЉ: 7.3.1. НАСТАВАК ОБЕЗБЕЂИВАЊА УСЛОВА ЗА РАЗВОЈ ВРХУНСКОГ СПОРТА И СТВАРАЊЕ УСЛОВА ЗА РАЗВОЈ ПРОФЕСИОНАЛНОГ СПОРТА

Посебан циљ: 7.3.1.2. Стварање услова за одржавање и даље постизање врхунског спортског резултата

Посебан циљ: 7.3.1.3. Унапређење услова за развој спортисте до врхунског резултата

ОПШТИ ЦИЉ: 7.4.1. РАЗВИЈЕНА И УНАПРЕЂЕНА ИНФРАСТРУКТУРА

Посебан циљ: 7.4.1.1. Успостављена потпуна база података, односно евидентирано постојеће стање спортске инфраструктуре

Посебан циљ: 7.4.1.2. Системски планирана реконструисана и изграђена спортска инфраструктура

ОПШТИ ЦИЉ: 8.6.1. УНАПРЕЂЕН ОДНОС СПОРТА И ТУРИЗМА И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Посебан циљ: 8.6.1.1. Подстакнуте и ојачане веза спорта и туризма и животне средине

4. ИЗРАДА ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА И МЕХАНИЗМИ СПРОВОЂЕЊА

Градоначелница Смедерева је 2015. године својим Решењем образовала Радну групу за израду Нацрта Програма развоја спорта града Смедерева за период 2015-2018. и Акционог плана за његову примену.

Радну групу сачињавају стручни људи из области спорта, спортисти, представници спортских организација, и чланови Спортског савеза Смедерево са председником Милошем Милосављевићем, председником Спортског савеза Смедерево.

Задатак Радне групе је да сачини Нацрт Програма развоја спорта града Смедерева за период 2015-2018. у складу са Стратегијом развоја спорта у Републици Србији за период 2014-2018. године и Акционим планом за њену примену и Законом о спорту.

У том циљу, Радна група је након консултација и прикупљања емпиријских података, приступила анализи и планирању реалних циљева и конкретних задатака за наредни период са општим циљем побољшања стања у спорту на територији града Смедерева.

Програм развоја спорта у граду Смедереву креиран је на основу потреба и проблема уочених у спорту, за чије решавање су креиране смернице и акциони план, у складу са Републичком Стратегијом развоја спорта и у складу са Законом о спорту, којим је предвиђено укључивање локалних самоуправа у планирање и развој ове важне области за све грађане, спортисте и спортске клубове, савезе и удружења.

Овај документ представља основу и полазну тачку за развој Стратегије у будућем периоду, јер када се остваре циљеви и реализују планиране активности из Програма за развој спорта, стећи ће се услови за дугорочније планирање у овој области.

Програм развоја спорта града Смедерева садржи податке о спорту у Смедереву, анализу стања у спорту у појединим областима која је креирана на основу консултација са представницима спортиста, спортских удружења и осталих стручних лица, и акциони план за развој области, које су у ингеренцији Локалне самоуправе, као што је школски спорт, спорт за све, врхунски и квалитетни спорт и спортска инфраструктура.

Анализа обухвата општу процену стања и услова у врхунском и квалитетном спорту, спорту за све, школском спорту, спортској инфраструктури, кадровима и финансирања спортских клубова у граду Смедереву.

Пошто креирање програма за развој спорта подразумева укључивање спортских клубова, радника и спортиста, овај документ треба да обавезе одговорне и подстакне заинтересоване у локалној заједници да се укључе у решавање наведених проблема и дају свој допринос у обликовању визије развоја спорта у граду Смедереву.

Програм за развој спорта града Смедерева ослања се на Стратегију развоја спорта у Републици Србији за период од 2015 -2018. године.

Програм развоја спорта је у потпуности у складу са важећим Законом о спорту (2011) и ослања се на Закон о спорту који је тренутно у процедуру усвајања од стране Републичке скупштине.

У циљу што ефикасније имплементације Програма за развој спорта града Смедерева 2015-2018. биће ангажовани сви институционални механизми.

Организациону, управљачку и надзорну функцију вршиће град Смедерево преко својих надлежних органа заједно са свим кључним актерима у имплементацији као што су Спортски савез Смедерево, спортски клубови и удружења, Савез за школски спорт,

ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ ЗА ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ

наставници и професори физичког васпитања и остали актери који учествују у директној имплементацији Акционих планова.

Обезбеђивање успеха имплементације планираних мера Програма за развој спорта у великој мери зависи и од подршке локалне самоуправе у виду планирања већих средстава из буџета за потребе реализације приоритетних мера.

Значајан корак у праћењу имплементације јесте успостављање институционалног тела или одбора за праћење и анализу реализације Програма у свим областима спорта према јасно одређеним мерљивим социјалним, економским и здравственим показатељима. На тај начин би се могли утврдити и пратити позитивни ефекти који се тичу унапређења здравља код деце и младих у односу на њихово учешће у спортским активностима или на пример финансијско – економски показатељи добити коју остварују угоститељски објекти од спортских манифестација што би било неопходно у планирању и даљем унапређењу стратешког планирања Града Суботице у области спорта.

Такође, пошто је значај медија у промоцији Програма развоја за спорт веома важан, промоција Програма и стратешких мера у спорту укључиће ширу јавност путем електронских, али и штампаних медија, јер је подршка медија у имплементацији планираних активности веома значајна и неопходна ради обезбеђивања подршке шире заједнице и промоције и популаризације спорта уопште.

5. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Град Смедерево ће овај Програм објавити у “Службеном листу града Смедерева” и на веб-сајту града Смедерева, www.smederevo.org.rs, а биће достављен и свим странама одговорним за спровођење Акционог плана за спровођење Програма развоја спорта града Смедерева 2015-2018.

Акциони план за спровођење Програма развоја спорта града Смедерева за период 2015-2018. године чини саставни део овог Програма.

..... Град Смедерево

**АКЦИОНИ ПЛАН ЗА СПРОВОЂЕЊЕ
ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА
СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2015-2018.**

Циљеви, мере, активности	Показатељи	Извори провере	Претпоставке	Одговорна институција	Буџет+ извор финансирања
7.1. РАЗВОЈ СПОРТА ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ, УКЉУЧУЈУЋИ И ШКОЛСКИ СПОРТ					
Приоритет 1/ОПШТИ ЦИЉ 7.1.1. Унапређен школски и универзитетски спорт					
ПОСЕБАН ЦИЉ 7.1.1.1: Побољшани материјално- технички услови за реализацију школског и универзитетског спорта					
Мера 7.1.1.1.1: Опремање школа функционалним справама и риквизитима према претходно утврђеним приоритетима	школе са опремљеним функционалним справама и риквизитима	извештај школа	обезбеђени услови за унапређење школског и универзитетског спорта	ЈЛС	
Активност 7.1.1.1.1.1: Израда анализе стања опремљености спортских објеката у школама справама и риквизитима	број Школа са опремљеним спортским објектима справама и риквизитима	годишњи извештај школа	обезбеђена средства и доступне справе и опрема	ЈЛС и школе	
Активност 7.1.1.1.1.2: Израда плана за опремање школа функционалним справама и риквизитима према приоритетима	израђен план за опремање школа функционалним справама и риквизитима према приоритетима	извештај школа	активан приступ овој потреби	ЈЛС и школе	
ПОСЕБАН ЦИЉ 7.1.1.2: Повећан број спортских секција и других ваннаставних спортских активности у оквиру школског и универзитетског спорта					
Мера 7.1.1.2.1: Повећање броја школских секција	% школа које имају повећан број секција, број ученика који учествују у реализацији секција повећан за 10-15%	годишњи извештај школа	мотивација и поштовање законских обавеза, стручни кадар, одговарајућа спортска инфраструктура и риквизити	школе	

Активност 7.1.1.2.1.1: Проширење понуде спортских секција и других ваннаставних спортских активности у оквиру школе	% број спортских секција и других ваннаставних спортских активности у оквиру школе	годишњи извештај школа	Мотивација и поштовање законских обавеза	школе	
Активност 7.1.1.2.1.2: Израда плана коришћења школских сала	% школа које су урадиле план коришћења школских сала	годишњи извештај школа	контрола	школе	
Активност 7.1.1.2.1.3: Активирање професора физичке културе за спровођење спортских секција	% професора који спроводе бар две секције	годишњи извештај школа	одговарајуће опремљене школске сале и отворени терени	школе	
Активност 7.1.1.2.1.4: Укључивање већег броја школа у пројекат "Спорт у школе"	број школа укључен у пројекат "Спорт у школе"	годишњи извештај Савеза за школски спорт Смедерево	обезбеђена средства и мотивација	ЈЛС и Савез за школски спорт	

циљеви, мере, активности	показатељи	извори провере	претпоставке	одговорна институција	буџет+ извор финансирања
7.2. ПОВЕЋАЊЕ ОБУХВАТА БАВЉЕЊА ГРАЂАНА СПОРТОМ КРОЗ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ РЕКРЕАЦИЈЕ					
Приоритет 2/ОПШТИ ЦИЉ 7.2.1. Повећан обухват бављења спортом у свим сегментима становништва посебно деце, младих, жена, особа са инвалидитетом и старих					
ПОСЕБАН ЦИЉ 7.2.1.1: Подстакнута и ојачана свест о важности редовне физичке активности					
Мера 7.2.1.1.1: Промоција здравог начина живота кроз акције и манифестације које подстичу редовну физичку активност као животни стил	број акција и манифестација које су презентоване у граду Смедереву	Годишњи извештај ЈЛС и спортских организација	обезбеђена средства и мотивација	ЈЛС и спортске организације	
Активност 7.2.1.1.1.1: Организовање акција и манифестација	број акција и манифестација које су презентоване у граду Смедереву	Годишњи извештај ЈЛС и спортских организација	обезбеђена средства и мотивација	ЈЛС и спортске организације	
ПОСЕБАН ЦИЉ 7.2.1.2: Побољшани материјално- технички услови у циљу доступности свим грађанима да се баве спортом					
Мера 7.1.1.2.1: Обезбеђивање коришћења спортске инфраструктуре за спортске активности рекреативних програма	број спортских објеката за спортске активности у области рекреат. програма	Годишњи извештај ЈЛС	обезбеђена средства	ЈЛС	
Активност 7.2.1.2.1.1: Обезбеђивање и одржавање затвореног простора за спортско рекреативне програме	број затворених простора за спортско рекреативне програме	Годишњи извештај ЈЛС	обезбеђена средства и мотивација	ЈЛС и спортске организације	
Активност 7.2.1.2.1.2: Опремање спортских објеката спортским справама и риквизитима намењеним спортско рекреативном програму	број опремљених спортских објеката намењених спортско рекреат. програму са спортским справама и риквизитима	Годишњи извештај школа ЈЛС	обезбеђена средства и мотивација	ЈЛС и спортске организације	

Активност 7.2.1.2.1.3: Укључивање жена и старих у Пројекат "Спорт за особе трећег доба и рекреација за жене"	Број грађана (жена и старих) укључених у спортску рекреацију	Годишњи извештај Савеза спортова Смедерево	обезбеђена средства и мотивација	ЈЛС и Спортски савез Смедерево	
ПОСЕБАН ЦИЉ 7.2.1.3: Подсакнуто значајније укључивање ЈЛС у финансирању програмских активности из области спортске рекреације и спорта особа са инвалидитетом					
Мера 7.2.1.3.1: Организације спортско рекреативних програма који промовишу и унапређују здравље код свих становника	број финансираних програма који су покренути и број учесника у програму	извештај Спортског савеза Смедерево	обезбеђена средства и мотивација	ЈЛС и Спортски савез Смедерево	
Активност 7.2.1.3.1.1: Спровођење спортско рекреативних програма који промовишу и унапређују здравље код свих становника	број финансираних програма који су покренути и број учесника у програму	Извештај Спортског савеза Смедерево	обезбеђена средства и мотивација	ЈЛС и Спортски савез Смедерево	
ПОСЕБАН ЦИЉ: 7.2.1.5: Унапређена сарадња спортске рекреације са школским и универзитетским спортом, врхунским спортом, спортом у војсци и полицији, радничким спортом и спортом на селу, у циљу повећања обухвата бављења спортом у свим сегментима становништва посебно деце, младих, жена, особа са инвалидитетом и старих					
Мера: 7.2.1.5.1: Обједињавање активности спортске рекреације, школског и универзитетског спорта, радничког спорта и спорта на селу у оквиру територијалних спортских савеза у циљу повећања обухвата бављења спортом у свим сегментима становништва, посебно деце, младих, жена, особа са инвалидитетом и старих	број реализованих активности	извештај Спортског савеза Смедерево	обезбеђена средства и мотивација	ЈЛС и Спортски савез Смедерево	

Активност 7.2.1.5.1.1: Спровођење обједињених активности спортске рекреације, школског и универзитетског спорта, радничког спорта и спорта на селу у оквиру територијалних спортских савеза у циљу повећања обухвата бављења спортом у свим сегментима становништва, посебно деце, младих, жена, особа са инвалидитетом и старих	број реализованих активности	извештај Спортског савеза Смедерево	обезбеђена средства и мотивација	ЈЛС и Спортски савез Смедерево	
--	------------------------------	-------------------------------------	----------------------------------	--------------------------------	--

циљевни, мере, активности	показатељи	извори провере	претпоставке	одговорна институција	буџет+ извор финансирања
7.3. РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ ВРХУНСКОГ СПОРТА					
Приоритет 3/ОПШТИ ЦИЉ 7.3.1. Наставак обезбеђивања услова за развој врхунског спорта и стварање услова за развој професионалног спорта					
ПОСЕБАН ЦИЉ 7.3.1.2: Стварање услова за одржавање и даље подизање врхунског спортског резултата					
Мера 7.3.1.2.1: Остваривање међународних врхунских резултата	број медаља на међународним такмичењима	Извештај Спортског савеза Смедерево	обезбеђени услови за одласке на међународна такмичења	ЈЛС и Спортски савез Смедерево	
Активност 7.3.1.2.1.1: Обезбеђивање средстава за квалитетне турнире и званична такмичења	износ средстава која се опредељују за турнире и такмичења	буџет града	средства одређена у буџету града	ЈЛС и Спортски савез Смедерево	
ПОСЕБАН ЦИЉ 7.3.1.3.: Унапређење услова за развој спортисте до врхунског резултата					
Мера 7.3.1.3.1: Унапређење система финансијског планирања у систему такмичарског спорта ради постизања врхунског резултата	број клубова са врхунским резултатом	Годишњи извештај Спортског савеза Смедерево	обезбеђени услови	ЈЛС	
Активност 7.3.1.3.1.1: Утврђивање критеријума за финансирање програма спортских организација које остварују врхунске резултате	донета Одлука/ Правилник са утврђеним критеријумима за финансирање програма спортских организација које остварују врхунске резултате	Одлука/ Правилник са утврђеним критеријумима за финансирање програма спортских организација које остварују врхунске резултате	активан приступ овој потреби и спровођење републичке Стратегије	ЈЛС	
Активност 7.3.1.3.1.2: Награђивање талентованих спортиста	износ средстава која се опредељују у буџету	Буџет града	обезбеђена средства и мотивација	ЈЛС	

циљеви, мере, активности	показатељи	извори провере	претпоставке	одговорна институција	буџет+ извор финансирања
7.4. РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ					
Приоритет 4/ОПШТИ ЦИЉ 7.4.1. Развијена и унапређена инфраструктура					
ПОСЕБАН ЦИЉ 7.4.1.1: Успостављена база података односно евидентирано и евалуирано постојеће стање спортске инфраструктуре					
Мера 7.4.1.1.1: Формирање базе података/ евиденције спортских објеката и истраживање о стању спортске инфраструктуре у граду	%/број евидентираних спортских објеката	извештај са израђеном базом података	стручни кадар, сарадња власника спортских објеката са ЈЛС	ЈЛС	
Активност 7.4.1.1.1.1: Формирање Радне групе за прикупљање података и евидентирање спортских објеката	донето Решење о формирању Радне групе	решење о формирању Радне групе	обезбеђен кадар	ЈЛС у сарадњи са власницима спортских објеката	
Активност 7.4.1.1.1.2: Ажурирање базе података на годишњем нивоу	ажурирана база података	извештај Радне групе са израђеном базом података	обезбеђен кадар	ЈЛС	
Активност 7.4.1.1.1.3: утврђивање реалне слике постојећег стања спортске инфраструктуре у граду Смедереву	број спортских објеката са утврђеним стањем	извештај Радне групе са закључком о стању спортске инфраструктуре	обезбеђен кадар	ЈЛС	
ПОСЕБАН ЦИЉ 7.4.1.2.: Системски планирана реконструисана и изграђена спортска инфраструктура					
Мера 7.4.1.2.1: Креирање и спровођење програма одржавања и развоја повећаног броја спортских објеката	број изграђених пројеката адаптације, реконструкције и изградње нових спортских објеката	Годишњи извештај израђених пројеката по приоритетима	Стручни кадар, мотивисани власници спортских објеката, обезбеђени услови за имплементацију, обезбеђена средства	ЈЛС у сарадњи са власницима спортских објеката	
Активност 7.4.1.2.1.1: Израда фазног програма адаптације, реконструкције постојећих и изградње нових спортских објеката	системски посложени план израђених Пројеката	Годишњи извештај ЈЛС	стручни кадар, обезбеђени услови за имплементацију, обезбеђена средства	ЈЛС	

Активност 7.4.1.2.1.2: Спровођење фазног програма адаптације, реконструкције постојећих и изградње нових спортских објеката	% реализације програма адаптације, реконструкције и изградње спортских објеката	Годишњи извештај ЈЛС	благовремено припремљена планска и пројектно техничка документација; обезбеђена финансијска средства; благовремено спровиђење јавних набавки	ЈЛС	
---	---	----------------------	--	-----	--

цљеви, мере, активности	показатељи	извори провере	претпоставке	одговорна институција	буџет+ извор финансирања
8.6. СПОРТСКИ ТУРИЗАМ И ПАРТНЕРСТВО ИЗМЕЂУ СПОРТА И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ					
Приоритет 5/ОПШТИ ЦИЉ 8.6.1. Унапређен однос спорта и туризма и животне средине					
ПОСЕБАН ЦИЉ 8.6.1.1: Подстакнуте и ојачане везе спорта и туризма и животне средине					
Мера 8.6.1.1.1.: Подстицање сарадње између области туризма и спорта	број одржаних припрема и других спортских манифе- стација	извештај гранских спортских савеза	обезбеђена средства и мотивација	ЈЛС и грански спортски савеза	
Активност 8.6.1.1.1.1: Промоција града кроз спој спорта и туризма и повећање привредног раста	број одржаних припрема и других спортских манифе- стација	извештај гранских спортских савеза	обезбеђена средства и мотивација	ЈЛС и грански спортски савеза	
Активност 8.6.1.1.1.2: Побољшање инфраструктуре спортско- туристичких објеката за потребе спортиста и туриста који се баве туризмом	број изграђених и реновира- них објеката	извештај ЈЛС	обезбеђена средства и мотивација	ЈЛС	

97.

На основу члана 32., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014 - др. закон) и члана 19. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О ДОНОШЕЊУ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД 2016-2020. ГОДИНЕ

Члан 1.

Доноси се Стратегија развоја туризма града Смедерева за период 2016-2020. године, која чини саставни део ове Одлуке.

Члан 2.

Ову Одлуку објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 023-9/2016-07
У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

FUTURIZAM d.o.o. - Privredno društvo za konsalting u turizmu

Adresa: Bulevar Despota Stefana 2, 21 000 Novi Sad,

Vojvodina, Republika Srbija

Telefon: +381 (0) 63 540 742

Web: www.futurizam.rs

Banca Intesa devizni: 00-501-0025942.4

dinarski: 160-345492-45

Matični broj: 20596422

PIB: 106414368

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Смедерево, јун 2015.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**САДРЖАЈ**

УВОД.....	5
ВИЗИЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА.....	6
СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕГИЈЕ	7
УСКЛАЂИВАЊЕ СА СТРАТЕГИЈОМ РАЗВОЈА ТУРИЗМА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	8
ТУРИСТИЧКИ ПРОМЕТ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	10
ТУРИСТИЧКИ ПРОМЕТ У СМЕДЕРЕВУ У 2014. ГОДИНИ.....	12
ДЕФИНИСАНИ ОБЛИЦИ ТУРИЗМА	15
УСКЛАЂИВАЊЕ СА СТРАТЕШКИМ ПЛАНОМ ГРАДА СМЕДЕРЕВА.....	18
ИЗВОД ИЗ СТРАТЕГИЈЕ ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА	18
ПОЗИЦИОНИРАЊЕ ГРАДА СМЕДЕРЕВА КАО ТУРИСТИЧКЕ ДЕСТИНАЦИЈЕ	20
АНАЛИЗА СТАЊА РЕСУРСА ЗА ТУРИЗАМ ГРАДА СМЕДЕРЕВА	21
ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ	21
ПРИРОДНИ РЕСУРСИ.....	21
КУЛТУРНИ РЕСУРСИ	22
ИЗВОДИ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА ГРАДА СМЕДЕРЕВА	27
ОЦЕНА ТУРИСТИЧКИХ ПОТЕНЦИЈАЛА У ГРАДУ СМЕДЕРЕВУ	32
ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА	32
ВАЛОРИЗАЦИЈА ТУРИСТИЧКИХ ПОТЕНЦИЈАЛА ГРАДА СМЕДЕРЕВА	35
ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋИХ СМЕШТАЈНИХ КАПАЦИТЕТА У СМЕДЕРЕВУ.....	39

<u>СВОТ АНАЛИЗА ТУРИСТИЧКИХ ПОТЕНЦИЈАЛА СМЕДЕРЕВА</u>	40
<u>СНАГЕ</u>	40
<u>СЛАБОСТИ</u>	40
<u>МОГУЋНОСТИ</u>	41
<u>ПРЕТЊЕ</u>	42
<u>ПРОСТОРНИ РАСПОРЕД ТУРИЗМА У ГРАДУ СМЕДЕРЕВО</u>	43
<u>КРЕИРАЊЕ ТУРИСТИЧКИХ ПРОИЗВОДА ГРАДА СМЕДЕРЕВА</u>	46
<u>БЕНЧМАРК АНАЛИЗА</u>	46
<u>ДЕФИНИСАЊЕ МОГУЋИХ ОБЛИКА ТУРИЗМА НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА СМЕДЕРЕВА</u>	53
<u>ПРИМАРНИ И СЕКУНДАРНИ ТУРИСТИЧКИ ПРОИЗВОДИ ГРАДА СМЕДЕРЕВА</u>	54
<u>РАЗВОЈ ПРИМАРНИХ ОБЛИКА ТУРИЗМА НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА СМЕДЕРЕВА</u>	57
<u>КУЛТУРНИ ТУРИЗАМ</u>	57
<u>РУРАЛНИ ТУРИЗАМ</u>	58
<u>ТУРИЗАМ СПЕЦИЈАЛНИХ ИНТЕРЕСА</u>	60
<u>ТУРИЗАМ ДОГАЂАЈА</u>	61
<u>ГРАДСКИ ТУРИЗАМ</u>	62
<u>НАУТИЧКИ ТУРИЗАМ</u>	63
<u>ВИНСКИ ТУРИЗАМ</u>	64
<u>ЗДРАВСТВЕНИ ТУРИЗАМ</u>	65
<u>КРЕИРАЊЕ ТУРИСТИЧКИХ ПРОИЗВОДА ГРАДА СМЕДЕРЕВА</u>	66
<u>СЕГМЕНТАЦИЈА ПРОИЗВОДА У ОДНОСУ НА ЦИЉНЕ ГРУПЕ</u>	71
<u>МАРКЕТИНГ ПЛАН ТУРИСТИЧКИХ ПРОИЗВОДА</u>	75
<u>ПРОМОЦИЈА ТУРИЗМА У МЕДИЈИМА</u>	75
<u>МАРКЕТИНГ МИКС ТУРИСТИЧКИХ ПРОИЗВОДА СМЕДЕРЕВА</u>	78
<u>ОБЛИЦИ ПРОМОЦИЈЕ И МАТЕРИЈАЛИ</u>	79
<u>КАНАЛИ КОМУНИКАЦИЈЕ</u>	80
<u>РЕСУРСИ, АНАЛИЗА ИЗВРШЕНИХ АКТИВНОСТИ, ПРИМЕНА</u>	82
<u>МИСИЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА</u>	87
<u>БРЕНДИРАЊЕ ГРАДА СМЕДЕРЕВА</u>	88
<u>ИНВЕСТИЦИОНА УЛАГАЊА У ТУРИЗАМ ГРАДА СМЕДЕРЕВА</u>	91
<u>ТУРИЗАМ НА НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ</u>	91
<u>ПОЗИТИВНИ РЕЗУЛТАТИ РАЗВОЈА ТУРИЗМА НА ЈАВНИ СЕКТОР</u>	92
<u>ПРОЦЕС ПЛАНИРАЊА ИНВЕСТИЦИОНИХ ПРОЈЕКТА У ТУРИЗМУ</u>	92
<u>ПРОСТОРНА ДИСТРИБУЦИЈА ЦЕЛИНА</u>	100
<u>АКЦИОНИ ПЛАН ПРОЈЕКТНИХ АКТИВНОСТИ РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА</u>	102
<u>ПРИЛОЗИ</u>	105
<u>ЛИТЕРАТУРА</u>	110

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

УВОД

Развијање одређених простора у туризму готово је немогуће без ваљаних стратешких одредница. Како би се на најбољи начин дефинисали стратешки правци за развој туризма, примењује се принцип израде стратешких докумената. Израда *Стратегије развоја туризма града Смедерева* проистекла је на основу сагласности са Програмом рада и Финансијским планом Туристичке организације града Смедерева за 2015. годину, коју је усвојила Скупштина града Смедерева на 26. седници одржаној 13.02.2015. године. У поменутом Плану рада ТОГС иницирана је израда Стратегије развоја туризма града Смедерева, а у циљу уочене потребе за креирањем јединствене и препознатљиве туристичке понуде града Смедерева. На основу одлуке Скупштине града Туристичка организација града Смедерева је расписала Јавну набавку мале вредности, а као најуспешнији понуђач изабрана је консултантска фирма Футуризам д.о.о. из Новог Сада.

Туризам је идентификован као један од покретача економског раста и много је разлога због чега се у Србији сматра делатношћу са великим шансама за развој. Те шансе се посебно препознају на нивоу локалних самоуправа, где се очекује перманентан раст, како због бројних туристичких ресурса тако и због њиховог квалитета. Туристичка делатност је једна од најдинамичнијих привредних грана са вишеструким утицајима на унапређење локалне економије. Од 2004. године у Србији се туризам убрзано развија, иако се у 2008. години показао мали пад који је трајао до 2013, а услед глобалне економске кризе. У исто време, од 2013. па до данас, туризам на територији Србије бележи благи раст, што можемо окарактерисати као повољну околност будући да је важно да није дошло до назадовања. Ипак, одрживост туризма се гради постепено, кроз појачан степен организације, планирање, партнерства приватног и јавног сектора, адекватан маркетинг и промоцију.

Планирање и развој туризма једног града базира се на анализи друштвеног и економског стања. Планирањем развоја туризма град доноси одређене одлуке које се спроводе у будућности и тиме одређује правац развоја туризма. Основни задатак овог Стратешког документа јесте да одреди визију будућности, понуди могућности за решавање друштвених, економских, техничких и институционалних проблема, као и проблема који се у овој делатности јављају у граду Смедереву и његовој околини, а такође и да прикаже могућности прилагођавања трендовима развоја туризма у земљи и свету.

Стратегија развоја туризма града Смедерева рађена је за период од 5 година, те са тим у вези важи до 2020. године.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**ВИЗИЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**

Да бисмо могли да утичемо на креирање активности у будућности неопходно је да се створи јасна визија како бисмо желели да се развија туризам и у ком правцу је потребно да се тај развој креће.

Визија представља основну, полазну стратешку одлуку и најкритичнију компоненту туристичке политике града Смедерева. Визија се односи на три главна питања туристичког развоја, а која се односе на то:

- Каква ће туристичка дестинација бити град Смедерево?
- Какав имиџ би требало да има?
- Који туристички производи постоје у оквиру дестинације?

Реализација визије захтева не само разумевање и прихватање, већ и поистовећивање свих кључних субјеката туристичког развоја са предложеном визијом. Имајући у виду ранија истраживања за потребе развоја српског туризма, карактеристике досадашњег развоја туризма, као и природу и структуру туристичких садржаја Смедерева, потребно је навести кључне принципе на којима треба да се темељи туристичка визија и сам туристички развој града.

- ✓ Корист од развоја туризма на подручју града Смедерева треба да осете сви људски ресурси. Пре свега локално становништво, а затим будући посетиоци, туристички сектор, повезане делатности и јавни сектор.
- ✓ Смедерево поседује значајно искуство у области туризма и има могућности да изгради своју позицију на туристичком тржишту Србије и Балкана.
- ✓ Одлуком да се креира *Стратегија развоја туризма Града*, Смедерево показује да туризам препознаје као једну од важнијих делатности локалног развоја.
- ✓ Смедерево настоји да се покаже као водећа дестинација кроз производ у везиса средњовековном Србијом, као рурална и традиционална туристичка дестинација истовремено пуна могућности за многобројне активности и разне облике туризма.

Све будуће активности у промотивном смислу, требало би да се базирају на слогану:

**„Смедерево град престоника”
„Смедерево град владара”**

Реализација свих или већине активности предвиђених у тексту документа *Стратегија развоја туризма града Смедерева*, довешће до тога да Смедерево достигне ниво развоја туризма неопходан за привлачење великог броја туриста. Поред тога што би туристи дошли у Смедерево, они би на располагању имали бројне активности у којима би могли да учествују, али и велики избор смештајних капацитета што би директно утицало на дужину њиховог боравка. Све поменуто би довело до повећања туристичког промета, прихода од боравишне таксе, али и осталих активности, што би заједно побољшало стандард живота људи који се баве туризмом и њему компатибилним активностима.

Имплементацијом ове стратегије за 5 година Смедерево ће постати леп, модеран град који својим културним дешавањима привлачи туристе. Такође, са много тематских садржаја оријентисаних на средњи век, културу и уметност биће привлачан туристима, а такође ће постати и значајна туристичка лука на Дунаву и један од важних центара туризма у Србији.

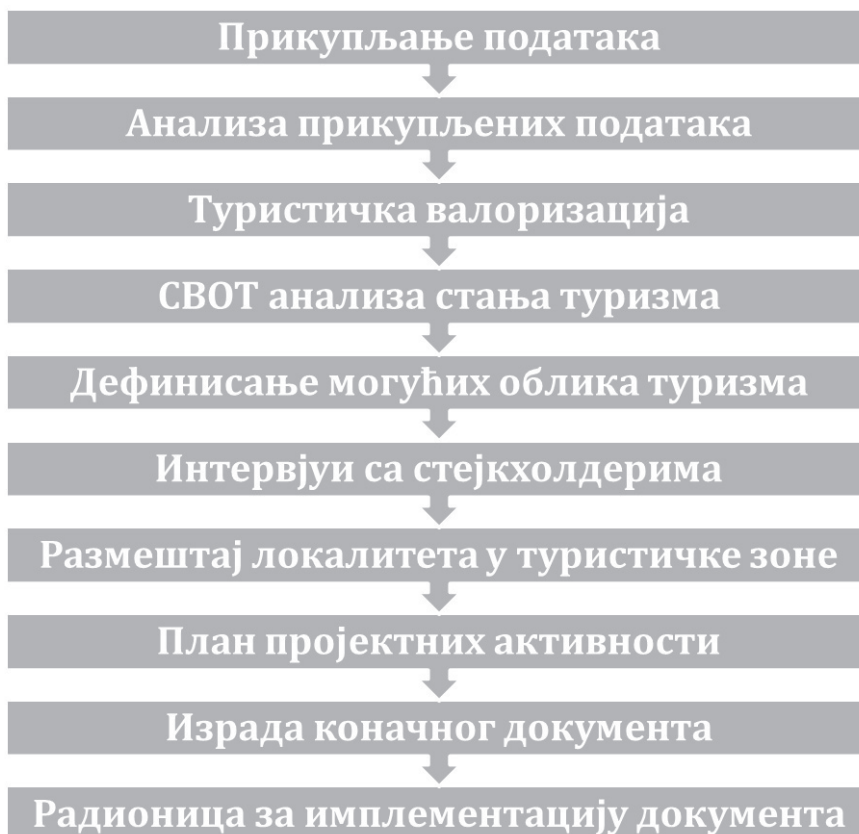

СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕГИЈЕ

За израду *Стратегије развоја туризма града Смедерева* неопходно је утврдити спољашње окружење на националном, регионалном и локланом нивоу. Такође, одређени стратешки документи на националном нивоу представљају основну водилу за дефинисање стратешких циљева. У овом случају консултоване су смернице Стратегије развоја туризма Србије, Мастер план развоја руралног туризма Републике Србије, као виших аката. Поред поменутих докумената, за израду су коришћене смернице важећих локалних стратешких и планских докумената – Профил заједнице града Смедерева, Статут града Смедерева, Генерални урбанистички план и Просторни план града Смедерева.

Израда *Стратегије развоја туризма града Смедерева* одвијала се кроз следеће фазе:

Приликом интервјуа са стејкхолдерима у туризму коришћен је метод дубинског интервјуа, односно, на основу претходно одређених питања прикупљена су мишљења релевантних људи укључених у туризам. Циљ оваквог испитивања био је добијање мишљења стручњака из области туризма, али и других привредних грана повезаних са туризмом (нпр. културе), о правцима развоја туризма града Смедерева. Одговори су анализирани и коришћени у деловима Стратегије који се односе на поједине целине.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**УСКЛАЂИВАЊЕ СА СТРАТЕГИЈОМ РАЗВОЈА ТУРИЗМА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

Основни проблем који се јавља у осврту на Стратешке документе вишег реда је да управо 2015. године истиче Стратегија развоја туризма Републике Србије. Овај Стратешки документ представља основ за развој туризма на националном нивоу, даје смернице развоја, дефинише облике туризма и на крају одређује укупан правац развоја туризма на подручју Србије. Тренутно је у изради нова Стратегија развоја туризма Републике Србије и њено усвајање се очекује до краја ове године.

Како нова Стратегија није готова, оно што је могуће урадити јесте да се сагледају правци развоја у оквиру старе Стратегије, узму у обзир ствари и чињенице које нису подложне променама, као и да се у оквиру могућности више простора остави дедукцији развоја туризма, посебно на основу података прикупљених на терену, али и интервјуа и разговора са кључним особама из органа локалног управљања. Након усвајања нове Стратегије развоја туризма Републике Србије, требало би направити преглед Стратегије развоја туризма града Смедерева и унети евентуалне измене како би се прилагодила и ускладила са документом вишег реда. Овај корак ће бити предвиђен у акционом плану.

Према Стратегији развоја туризма Републике Србије, шансе у односу на светска кретања огледају се у следећем:

а) Глобални заокрет у туризму

Коришћење прилика незаустављивог тренда уласка на туристичку мапу све већег броја мањих (нових) дестинација, услед већ потврђене навике да туристи све више траже и прихватају нова искуства и дестинације.

б) Производи с највећим пословним потенцијалом

Од 11 производа утемељених на искуствима Србија има шансе у свим, осим у туризму „сунца и мора“. При томе треба истаћи шансе Србије у производима у вези са коришћењем природе и екотуризма, здрављем, активностима специјалних интереса, руралним туризмом, културним туризмом, речним крузингом, као и пословним туризмом и М.И.С.Е. туризмом.

с) Профил нових туриста

Сви кључни трендови на пољу промене профила туриста будућности такође иду „на руку“ Србији. Посебно је реч о трендовима усмереним према независним, технолошки освештеним посетиоцима у потрази за аутентичним искуствима, као и активним туристима заинтересованим за културу и природне ресурсе дестинација у које путују. У том правцу иду и функционални трендови, као што су путовања током године, те повећана вредност за новац.

д) Општи раст тржишта

Традиционалне емитивне земље и даље имају тренд раста, уз све већу диверсификацију интереса, у складу са данашњим социо-културним променама које се дешавају у тим земљама. С друге стране, убрзано се отварају нова емитивна тржишта која су све избиљивија и траже добру вредност за новац. Европске интеграције посебно теже лакшој доступности тржишта за сваку рецептивну земљу. Ако се зна да данас, укључујући Русију и земље Балкана, у Европи има близу 700 милиона становника (не рачунајући остале земље бившег СССР-а) који остварују око 400 милиона путовања, односно између 1,6 и 2,0 милијарде ноћења, Србија уз потребни професионални напор може брзо и успешно претендовати ка овом великом тржишту. Питање је само јасног опредељења и спремности Србије да у туризму искористи шансе.

Очекиване промене у светском туризму:

- Смањење трошкова путовања;
- Смањење дужине боравка;
- Промене у начину резервисања одмора (Интернет);
- Промене у главним мотивима путовања, нови производи и начини промоције.

На бази анализе скоријих трендова у кретању светског туристичког промета, преваладајућим начинима промоције, комерцијализације и дистрибуције, као и према понашању данашњих туриста, њиховим навикама, потребама и жељама, највеће стопе раста туристичког промета у долазећем периоду треба очекивати у следећим производним сегментима:

- Спортски туризам (зимски и летњи)
- Авантуристички туризам
- Туризам у природи
- Културни туризам
- Рурални туризам
- Бродска крстарења (енгл. cruises)
- Тематски паркови
- Састанци и конференције (Стратегија развоја туризма Републике Србије, 2006)

Будући трендови у туризму

- Континуирани раст понуде и тражње
- Повећана диверзификација дестинација и производа
- Значајне демографске промене (старија популација, промене у саставу породице, повећана миграција становништва)
- Повећан број индивидуалних путовања (самостално организованих)
- Нове прилике за будући туризам у нискобуџетним (енгл. Low cost) авио компанијама и интернету (флексибилност и транспарентност)
- Употреба викенд кућа (енгл. second homes) у комерцијалне сврхе

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**ТУРИСТИЧКИ ПРОМЕТ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ**

Промет туриста у оквиру једне дестинације увек представља веома турбулентан приказ дешавања. Наиме, туристички промет и статистика у туризму која га прати често немају адекватан одговор када су у питању разлози за одређене промене. У статистици која прати туристички промет не постоји опција за праћење такозваних транзитних туриста, или туриста који се задржавају неко време али не ноће, те се због тога и као статистички податак не броје.

Са друге стране, статистика бележи све оне туристе за које је плаћена боравишна такса и они се евидентирају као ноћења, односно као посетиоци неког места. Са тим у вези је и дефинисање – „Ко заиста представља туристе у Смедереву?“, и да ли је могуће на друге начине евидентирати госте, односно правити употребну статистику туризма.

У складу са поменути дилемама у првом делу ће бити наведени основни званични туристички подаци добијени анализом података Републичког завода за статистику. У другом делу врши се компарација са локалном статистиком у Смедереву, добијеном са пунктова којима могу дати приближан број посетилаца, као што су Смедеревска тврђава или Музеј у Смедереву.

Званична статистика, коју редовно ажурира Републички завод за статистику, има део који се односи на туристички промет, који се доноси за сваки календарски месец и на крају године збирно. Позитивна страна овакве статистике је да се подаци могу пратити и у већем броју година што је случај и са Табелом број 1, која прати број ноћења од 2005. до 2014. године. Званична статистика односи се на целокупну Србију, територију југ Србије где се налази и Смедерево, подручје Војводине и север Србије. Војводина и север Србије нису узети у разматрање зато што нису релевантни за студију.

Када су у питању ноћења на простору Србије приметно је да се она крећу у распону од 6,5 милиона до 7 милиона. Највећи број је остварен у 2008. години са 7 334 106, док је најмањи број у 2014. години са 6 086 275, што је поражавајуће ниско с' обзиром на тренд протеклих година. Узрок овако ниског броја ноћења може се тражити у комплексном примењивању Закона о јавним набавкама чак и за екскурзијска путовања деце основно-школског узраста. Закон је онемогућио извођење екскурзија па самим тим и боравак деце у хотелима и другим врстама смештаја, што је веома лоше утицало на смештајне објекте. Посебно су били погођени објекти који су оријентисани на боравак деце и прихватање екскурзија чије је функционисање доведено у питање. Може се рећи да је знатан део туризма у Србији био ометен услед недоласка деце и екскурзија, те је туризам у Србији претрпео велику штету. Што се тиче туризма Смедерева у овом контексту може се истаћи да је без деце и екскурзија знатно смањена посета многим локалитетима. Такође је истовремено изостала и ванпансионска потрошња која у циљној групи основно-школског узраста може бити веома значајна.

Оно што потврђује нашу тезу је и велики мањак домаћих гостију, тако даје у односу на најбоље године смањен број ноћења за готово 1 милион. У исто време константно се, од 2005. године, повећава број страних туриста и у 2014. години је досегао цифру од преко 600 хиљада иностраних ноћења, што свакако представља успех.

Када је у питању југ Србије, примећује се да ова регија прати тренд који се показао на територији целе Србије. Оно што охрабрује свакако је сталан раст на укупном броју ноћења, а који је достигао скоро 3,6 милиона у 2014. години. Домаћи туристи и даље, у целој Србији, бележе значајни пад и то испод 3 милиона ноћења, за разлику од страних туриста чији број ноћења константно расте. Он је у 2014. износио преко 600 хиљада ноћења, што представља веома велики успех.

Табела 1. Број туриста у периоду од 2005 – до 2014. за Републику Србију и северни део Србије

	РЕПУБЛИКА СРБИЈА ¹			СРБИЈА – ЈУТ		
	Укупно	Домаћи	Страни	Укупно	Домаћи	Страни
Ноћења туриста – годишњи подаци						
2005	6499352	5295051	1204301	4398137	4075868	322269
2006	6407225	5391913	1015312	4440859	4163208	277651
2007	7328692	5853017	1475675	4930679	4547821	382858
2008	7334106	5935219	1398887	5021836	4614260	407576
2009	6761715	5292613	1469102	4630758	4212904	417854
2010	6413515	4961359	1452156	4326582	3901274	425308
2011	6644738	5001684	1643054	4551054	4057544	493510
2012	6484702	4688485	1796217	4294337	3732282	562055
2013	6567460	4579067	1988393	4149053	3570764	578289
2014	6086275	3925221	2161054	3621330	2983199	638131

Извор података: Републички завод за статистику

¹ Од 1999. без података за АП Косово и Метохија

■ Најнижи податак за посматрани период

■ Највиши податак за посматрани период

У погледу распореда ноћења туриста по месецима нису уочене значајне разлике у односу на претходне године. Наиме, још увек је значајан долазак и домаћих и страних гостију у летњим месецима (јун, јул и август), док је најмања посета у јануару и фебруару.

Република Србија

Ноћење туриста у периоду XII 2013 – XII 2014.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

ТУРИСТИЧКИ ПРОМЕТ У СМЕДЕРЕВУ У 2014. ГОДИНИ

Успостављање реалне статистике у граду Смедереву анализирамо и на основу података о уплаћеној боравишној такси. У Табели број 2. приказани су подаци за 2014. годину на основу којих је могуће констатовати веома мали број посета, али и ноћења.

Оваква статистичка ситуација и не чуди с обзиром на мали број смештајних објеката, као и нередовно уплаћивање боравишне таксе, те се тиме добијају веома поражавајући резултати.

Током 2014. године остварен је приход од уплаћене боравишне таксе у износу од 771.800,00 динара. Како је висина боравишне таксе 80,00 динара долази се до резултата од 9 647 остварених ноћења на територији града Смедерева током 2014. године.

Табела бр. 2. Преглед броја туриста за 2014. годину

Промет туриста						
Месец	Туристи			Ноћења туриста		
	Домаћи	Страни	Укупно	Домаћи	Страни	Укупно
Јануар	51	51	102	73	113	186
Фебруар	61	58	119	86	127	213
Март	64	59	123	90	119	209
Април	64	100	164	82	226	308
Мај	60	103	163	114	154	268
Јун	91	136	227	116	184	300
Јул	46	258	304	102	321	423
Август	76	252	328	107	322	429
Септембар	84	197	281	128	280	408
Октобар	85	79	164	150	219	369
Новембар	101	69	170	151	148	299
Децембар	92	64	156	128	216	344
УКУПНО	875	1426	2301	1327	2429	3756

Податак који улива наду јесте да је већи број страних туриста који се појављују и који бележе већи број ноћења у односу на домаће госте. Потребно је напоменути да је долазак ђака преко основно-школских екскурзија знатно смањен због компликоване процедуре у реализацији истих, па је број знатно редукован у односу на 2012. и 2013. годину.

Табела 3. Преглед броја туриста за период од 2006. до 2014. године

Промет туриста						
Година	Туристи			Ноћења туриста		
	Домаћи	Страни	Укупно	Домаћи	Страни	Укупно
2006.	550	96	646	3969	230	4199
2007.	421	338	759	2085	1582	3667
2008.	589	658	1247	2803	2706	5509
2009.	542	874	1416	2387	4701	7088
2010.	993	1605	2598	3394	3442	6836
2011.	667	1577	2244	1798	2685	4483
2012.	667	888	1555	3321	1709	5030
2013.	949	870	1819	1554	1715	3269
2014.	875	1426	2301	1327	2429	3756

Извор: Републички завод за статистику Србије

Подручном одељењу Смедерево Републичког завода за статистику Србије, месечне извештаје о доласцима и ноћењима туриста достављају три објекта: Хотел „Цар“, Хотел „Хамбург“ и Мотел „М на раскршћу“. Ови објекти су категорисани код Министарства док је на територији града категорисано још 12 објеката. У току је ажурирање ове базе.

На основу података из Табеле 3. уочава се тенденција раста броја туриста као и остварених ноћења у граду Смедереву током 2010. и 2011. године, што се може довести у везу са боравком менаџмента U.S Stil-a.

Један од значајних показатеља броја туриста је и наплата улазнице за посету Малом граду у оквиру Смедеревске тврђаве. Осетна разлика у статистичким подацима приметна је за мај месец где је у 2013. години број посетилаца достигао максимум за посматрани период, а износио је 11 135, док је у истом периоду наредне године тај број пао на 4814. Осетна разлика је у директној вези са мајским поплавама и отказивањем ђачких екскурзија, што је озбиљно утицало на укупан број посетилаца у 2014. години.

Табела 4. Преглед броја посетилаца у Малом граду Смедеревске тврђаве за период од 2008. до 2014. год. (на основу продатих улазница)

МЕСЕЦ	ГОДИНА						
	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Јануар	146	135	188	286	435	288	534
Фебруар	612	168	148	85	8	371	719
Март	1 138	637	646	614	1035	754	1104
Април	3 414	2.829	3 059	2965	3507	3315	3584
Мај	9 833	8.957	10 389	10235	9218	11135	4814
Јун	3 753	2.502	3 458	2450	3509	4086	4763
Јул	1 553	1724	1 246	1534	1465	2025	1800
Август	828	1771	1 516	2228	1711	2839	2453
Септембар	1 656	1659	1 431	2838	2092	2724	1694
Октобар	6 068	6071	5 364	3745	5002	3321	2779
Новембар	608	373	852	592	646	867	1039
Децембар	-----	92	79	293	176	335	190
УКУПНО:	29 609	26 918	28 376	27 866	28 804	32 069	25 473

Подаци из Табеле 4. указују на број посетилаца у Малом граду Смедеревске тврђаве за посматрани период на основу продатих улазница. Међутим, битно је напоменути да се током одржавања манифестација „Смедеревска јесен“ и „Театар у тврђави“ улаз у Мали град Тврђаве не наплаћује, тако да је број посетилаца далеко већи од приказаног.

На овом месту треба споменути да у Смедереву постоји велики број традиционалних манифестација које привлаче велики број гостију. Међутим, њихов број је веома тешко одредити јер се улазнице не наплаћују, нити се води икаква тачна евиденција. Може се узети у обзир процењени број посетилаца на манифестацијама које се одржавају у простору града, а ти бројеви указују на њихову велику посећеност што истовремено повећава и број туриста који се појављују у Смедереву, иако њихов број не можемо тачно одредити.

Процењени број посетилаца манифестација у граду Смедереву је:

Смедеревска јесен..... 150 000
Тврђава Театар 25 000
Патософирање..... 5 000
Нушићеви дани..... 4 000

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

У оквиру Смедеревске тврђаве води се евиденција гостију који је посећују. Организоване посете углавном су орјентисане на ђачке екскурзије. Како би смо утврдили обим долазака, на основу података добијених из Туристичке организације града Смедерева урађена је Табела бр. 5. Поред свакако већег обима из већих урбаних средина, веома значајан је и податак да ђачке екскурзије у Тврђаву долазе из свих крајева Србије. По показатељима из табеле јасно се види да је за само пет месеци у 2015. години остварен већи број долазака него целе 2014. године. То само иде у прилог констатацији да Смедеревска тврђава има велики број посетилаца, али и да би се активирањем различитих садржаја приход многоструко повећао.

Табела 5. Број ученика у Смедеревској тврђави у 2014. и до јуна 2015. године

Град	Број аутобуса 2014.	Број аутобуса 2015.
Врање	1	4
Нови Сад	12	10
Београд	24	32
Прокупље	1	1
Ниш	4	11
Лесковац	4	3
Ваљево	11	8
Пожаревац	6	4
Нова Пазова	3	1
Бечеј	4	2
Суботица	7	4
Инђија	3	3
Крушевац	6	3
Зајечар	10	4
Чачак	12	7
Сомбор	3	1
Лазаревац	2	2
Параћин	4	4
Шабац	5	12
Бор	2	2
Бачка Топола	2	2
Вршац	5	2
Рума	3	2
Крагујевац	3	4
Аранђеловац	1	2
Неготин	1	1
Јагодина	1	4
Ужице	0	8
Лозница	0	3
Деспотовац	0	2
Зрењанин	0	4
Велика Плана	0	5
Кикинда	0	1
Младеновац	0	1
Земун	0	3
Краљево	0	1
Мајданпек	0	2
Жагубица	0	1
Стара Пазова	0	3

Панчево	0	3
Укупно:	140 аутобуса око 7.000 ученика	174 аутобуса око 8.700 ученика

* Овом евиденцијом су обухваћене све основне и средње школе које су регистроване од стране чуварске и водичке службе у Тврђави

ДЕФИНИСАНИ ОБЛИЦИ ТУРИЗМА

Стратегија развоја туризма Републике Србије поред тога што дефинише стање на светском и Европском туристичком тржишту, издваја и неколико видова туризма који би требало да имају приоритет у развоју туризма Србије. На основу Стратегије и у складу са њом, усклађен је Програм развоја туризма града Смедерева и дефинисани су поједини облици туризма који су препознати као приоритетни због веома добрих услова за њихово будуће развијање. Следећи облици туризма су издвојени као приоритетни: рурални туризам, здравствени туризам, пословни и М.И.С.Е. туризам, туризам специјалних интереса, научички и туризам догађаја. У даљем тексту следи опис и карактеристике ових облика туризма који имају велике шансе да се развију на територији града Смедерева.

Градски одмори, *Кратки (градски) одмор или „City break“* производ је кратки одмор, који обично траје између једног и четири дана, понекад и дуже, а представља други, трећи или четврти одмор у години.

Тржиште за ову врсту производа у Европи је изузетно конкурентно. У директној конкуренцији су следећи градови: Париз, Амстердам, Рим, Барселона, Праг, Лондон, Берлин, Беч. Додатно су у конкуренцији и тзв. „long-haul“ дестинације: Њујорк, Сингапур, Хонг Конг и Сиднеј.

Главни мотиви доласка у горе наведене градове су посао, историјско наслеђе, култура, шопинг, догађаји и ноћни живот.

Тржиште кратких (градских) одмора подељено је између организованих пакета (превоз, смештај) и индивидуално организованог одмора. Због све већег броја тзв. „лоукост“ (low-cost) авио-превозника који велики број европских дестинација чине доступним, потенцијални туристи све чешће самостално организују све аспекте путовања: превоз, смештај у хотелу, али и остале услуге на дестинацији. У Западној Европи доминира самостално резервисање ове врсте путовања путем Интернета зато што су све језичке и културолошке разлике практично уклоњене. Овај туристички производ нема сезонални карактер, првенствено због тога што се веже на шест горенаведених мотива доласка.

Рурални туризам - подразумева и укључује спектар активности, услуга и додатних садржаја које организује рурално становништво на породичним газдинствима у циљу привлачења туриста и стварања додатног прихода. Овај туристички производ нуди туристичкој тражњи најчешће сеоске средине, термалне изворе, реке или језера, а гостима презентује традиционалну гостољубивост и животне вредности локалног становништва, те је полуа економског развоја и подизања животног стандарда у руралним заједницама, а све на принципима одрживог развоја и очувања природних ресурса.

Рурални туризам укључује различите облике туристичке активности:

- ✓ **Агротуризам, сеоска газдинства, фарме** – туристи посматрају и учествују у традиционалним пољопривредним радовима.
- ✓ **Активности у природи** – рекреација и одмор (лов, риболов, јахање, бициклизам, планинарење, пешачење).
- ✓ **Еко-туризам** – туризам који подржава заштиту природних ресурса.
- ✓ **Рурално искуство (сеоски туризам)** – туристи учествују у свакодневни

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

сеоски живот.

- ✓ **Културни туризам** – односи се на културу, историју, археологију и остале карактеристике руралног подручја.
- ✓ **Остали комбиновани облици туризма посебних интереса** – догађаји, фестивали, рекреација на отвореном, производња и продаја локалних сувенира и пољопривредних производа итд.

Рурални развој идентификован је као један од економских, еколошких и социјалних приоритета Владе Републике Србије. Диверсификацијом руралне економије могуће је значајно унапредити услове живота у сеоским срединама, подићи степен економске развијености и смањити миграције становништва. Према Стратегији, кључни елементи руралног туризма су следећи:

- одвија се у насељима мањим од 10 000 становника,
- природна околина,
- слаба инфраструктура,
- снажне индивидуалне активности,
- мали објекти,
- посед је у приватној својини локалне популације,
- туризам подржава остале интересе (пољопривреда),
- често је под утицајем сезоналности,
- односи са гостима су персонализовани,
- етика очувања/ограничења раста,
- еко и етно оквир.

Здравствени туризам – Најпре, оно што је битно, јесте појаснити разлику између здравственог туризма и велнес (wellness) туризма. Здравствени туризам је повезан са клијентима са разним здравственим проблемима који путују ради терапија/третмана које ће им помоћи да побољшају своје здравствено стање, док се велнес туризам тиче клијента доброг здравља, а који су у потрази за третманима који им омогућавају одржавање тог статуса. Данас су здравствени и велнес клијенти у потрази за понудама које утичу на одржавање доброг здравља, смањење прекомерне тежине, ефеката старења, бола и нелагоде, уклањање стреса, што су и главни мотиви одабира овог производа. Тражња за спа/велнес производима константна је током целе године.

Туризам специјалних интереса – састоји се од више тржишних ниша, а представља одморишну активност која се догађа у необичном, егзотичном, удаљеном или дивљем окружењу. Уско је повезан са високим нивоом учествовања самих туриста у активностима, а најчешће се догађа на отвореном простору. Корисници овог туристичког производа очекују да доживе одређени ниво ризика/узбуђења, или с друге стране, мира при чему првенствено желе да тестирају своје способности у одређеној активности. Када се бира производ посебних интереса, бира се или одређена дестинација која жели да се посети или активност која жели да се спроводи. Бројне тржишне нише овог производа најчешће се деле на благе (енгл. soft) и грубе (енгл. hard) активности.

Главне благе активности су:

- Камповање
- Пешачење
- Бициклизам
- Речна експедиција
- Вожња 4x4
- Активности у вези са природом
- Јахање
- Риболов

- Лов

Главне грубе активности су:

- Вожња кануом и кајаком
- Проучавање кањона (Canuoning)
- Проучавање пећина (Caving)
- Планински бициклизам
- Трчање на скијама (Cross-country)
- Планинарење и пењање
- Параглајдинг (Paragliding)
- Рафтинг
- Слободно пењање (Rock climbing)
- Џип сафари (Jeep safari)

Туризам догађаја – континуирана активност која се догађа једном годишње, а која промовише туризам одређене дестинације путем аутономне привлачне снаге самог догађаја, те подстиче госте на директно учествовање и укљученост. Да би постали део туристичке понуде неке дестинације, догађаји, по правилу, морају да привлаче учеснике и/или посматраче који нису део локалне заједнице. Догађај је специфичан производ јер се одржава само једном годишње и има необично јак утицај на креирање имиџа о некој дестинацији. Све развијене туристичке дестинације интензивно раде на креирању целогодишњег календара различитих догађаја како би своју понуду учиниле што атрактивнијом и у свим осталим месецима у години. Догађај за туристе представља обично треће или четврто путовање у години и траје, у просеку, од једног до три дана.

Главни типови догађаја:

- *Културне прославе* - фестивали, карневали, верске манифестације, параде, историјске комеморације
- *Уметност и забава* - концерти, остала јавна извођења, изложбе, церемоније доделе награда
- *Економија и трговина* - сајмови, берзе, потрошачки сајмови, излагања, састанци и конференције, догађаји публицитета, догађаји прикупљања помоћи
- *Спортска такмичења* - професионална, аматерска
- *Образовање и наука* - семинари, радионице, конгреси, интерпретативни догађаји
- *Рекреација* - игре и спорт за забаву, разонода
- *Политика и држава* - инаугурације, инвестиционе конференције, ВИП посете, седнице, скупови
- *Приватни догађаји* - годишњице, породична окупљања, забаве

Наутички туризам је специфични облик туризма обележен кретањем туриста пловилима по мору или рекама укључујући њихово пристајање у лукама и маринама. Према приходима који се остварују таквим кретањима, наутички туризам је један од уноснијих облика туризма за туристички рецептивну земљу. Глобални наутички производ састоји се од две главне подгрупе коју чине:

- ✓ море и активности везане за море,
- ✓ мирне воде (реке, језера) и активности у везиса мирним водама.

Наутички производ у вези са мирним водама је пловидба рекама и језерима, који осим главног мотива пловидбе укључује и коришћење свих објеката наутичке инфраструктуре и комплементарних производа и услуга у функцији туризма (марине, пристаништа и везови, смештај, исхрана, забава, култура).

Највећи део тржишта односи се на кружна путовања рекама која садрже вишедневна путовања пловним путевима кроз више земаља (од 7 до 21 дан). За разлику од морског

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

крузинга (cruising), на речном крузингу се током дана плови, а ноћу се зауставља на пристаништима у унапред тачно одређеним дестинацијама.

У пакетима је обично укључено разгледање места и дестинација, излети у околини и слично, као и активности посебних интереса (посматрање птица, бициклизам, пешачење, итд.).

Кружна путовања (touring) су један од најзначајнијих производа у рецептивном туризму. Уобичајена пракса је да се у жељену дестинацију долази аутобусом, аутом или авионом, након чега започиње одређена тема туре.

Постоје две основне врсте овог производа:

- *Кружна путовања* кроз више земаља / дестинација
- *Кружна путовања* унутар граница одређене земље/дестинације. Већина тура траје од 2 до 3 ноћења, а продаје се кроз широку мрежу тур (tour) оператора, оператора и агенција на подручју емитивних тржишта. Обично свака тура има неку своју тему, при чему је уобичајено, у зависности од карактера туре, набројати 5 главних категорија овог производа:
  - *Тура ужитака* - обично им је главни мотив уживање без неке специјалне теме.
  - *Тура сценографије* - главни мотив им је проучавање природних, историјских и културолошких атракција.
  - *Истраживачка тура* - главни мотив им је истраживање властитих преференција и посебних интереса.
  - *Егзотична тура* - врло сличан истраживачком туруингу, али са екстремнијим начином провођења времена.
  - *Крузинг (cruising)* - најмања категорија туруинга којој је главни мотив упознавање дестинација на другачији начин.

УСКЛАЂИВАЊЕ СА СТРАТЕШКИМ ПЛАНОМ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

У оквиру Стартешког плана локалног развоја уврштен је и туризам као значајна привредна делатност. Уколико се детаљније анализира Стратешки документ примећује се да поред индустрије, саобраћаја и пољопривреде, туризам заузима доминантно место. И у оквиру документа дефинисани су недостаци који са малим изменама и данас представљају највећи проблем у развоју туризма као привредне гране.

Део попут туристичке сигнализације урађен је на територији града и то знатно олакшава кретање туриста, посебно оних који долазе сопственим превозом. Остали правци су или нереализовани или су тек сада ушли у процедуру, баш као и израда Стратегије развоја туризма која је била предвиђена за 2010. годину.

ИЗВОД ИЗ СТРАТЕГИЈЕ ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**III Развој туризма**

Туризам представља перспективну развојну шансу Града комплементарну са другим привредним гранама. Уско повезано са туристичком привредом отвара се и питање стратешке оријентације Смедерева у правцу европских интеграција, што је у складу са утврђеним начелима деметрополитације у свим областима као једног од принципа просторног развоја Србије. Као један од недовољно препознатих капацитета града Смедерева јесу његови туристички потенцијали. Град се определио да развија туризам, а за то постоје и услови у виду доступних парцела за изградњу угоститељских објеката, Смедеревска тврђава као културна дестинација и близина Београда.

Основни проблеми у развоју туризма су недовољан број стручног кадра, недостатак пројеката, непостојање туристичког пристана на Дунаву, неискоришћеност капацитета,

недостатак садржаја, загађеност, прљави делови града, непостојање туристичких капацитета за конгресни и сајамски туризам.

Град Смедерево је као кључне пројекте у овој области, с обзиром на циљеве, поставио следеће:

III-1.1 Туристичка сигнализација (све врсте)

Носилац пројекта „Туристичка организација града Смедерева“, град Смедерево
Време 2010-2011.

III-1.2 Формирање базе ПОИ (point of interest) на територији Смедерева (ГПС)

Носилац пројекта „Туристичка организација града Смедерева“, Град Смедерево
Време 2009-2010.

III-1.3 Пројекат осмишљавања и промоције ловног и риболовног туризма (маниф.и сл.)

Носилац пројекта „Туристичка организација града Смедерева“, Одељење за привреду и предузетништво
Време 2010.

III-1.4 Израда стратегије развоја туризма на територији Смедерева

Носилац пројекта „Туристичка организација града Смедерева“, град Смедерево
Време 2010.

III-1.5 Пројекат изградње базена

Носилац пројекта град Смедерево, ЈП Спортски центар
Време 2009-2010.

III-1.6 Искористићење термалних вода у Југову

Носилац пројекта Приватни сектор
Време 2011.

III 1.7 Развој МСП у туризму

Носилац пројекта град Смедерево, Одељење за привреду и предузетништво
Време 2010.

III-1.8 Проширење туристичке понуде и боља промоција постојећих ресурса и подизање њихове репрезентативности

Носилац пројекта град Смедерево, „Туристичка организација града Смедерева“
Време 2009-2010.

III-1.9 Тврђава, уређење и коришћење, спровести сва недовршена истраживања и ископавања како би се што пре завршила рестаурација

Носилац пројекта град Смедерево, „Туристичка организација града Смедерева“, Завод заштити споменика
Време 2010-2011.

Сви аспекти развоја који су предвиђени и нису реализовани до израде овог документа, а представљају један од услова за развој туризма, биће унети у овај документ са јасним показатељима временског периода реализације.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**ПОЗИЦИОНИРАЊЕ ГРАДА СМЕДЕРЕВА КАО ТУРИСТИЧКЕ
ДЕСТИНАЦИЈЕ**

Позиционирање је начин да се дестинација у свести потрошача/туриста или постави на место које није заузето од стране друге, конкурентске дестинације, или да истисне постојећег конкурента. То је процес који директно утиче на све остале маркетиншке одлуке и усмерава се на тачно изабране циљне сегменте, са јасно дефинисаним преференцијама у погледу производа, али и осталих инструмената Маркетинг микса. Ефектно позиционирање треба да омогући граду Смедерево, као туристичкој дестинацији, да кроз јасну краћу поруку скрене пажњу широј маси људи и тако буде примећена.

Основе за позиционирање базирани су на сету кључних вредности, истражених и уређених од стране свих учесника у ланцу вредности. Сет најзначајнијих вредности/ атрибута (туризма) града Смедерева које би могле послужити као једна од основа за дефинисање позиције Смедерева као туристичке дестинације на тржишту су:

Средњевековна   Плодна   Традиционална   Културно активна
Очувана и аутентична

У поступку креирања Програма развоја туризма града Смедерева, као и у процесима његовог спровођења у пракси, треба да се инсистира на овим атрибутима. После ових поменутих увиђају се и други главни атрибути Смедерева као што су: окрепљујућа, забавна, топла, гостопримљива и опуштајућа дестинација. Ипак, ову другу групу атрибута можемо сматрати периферним, при чему то не значи да су они у потпуности небитни, али у први план увек треба прво стављати кључне атрибуте и вредности, а тек онда секундарне и периферне. Међутим, с обзиром на карактер туристичких производа који ће доминирати овим подручјем, Смедерево ће се позиционирати око појмова „аутентична дестинација традиционалних етнографских активности, богатих садржаја, авантура и манифестација“.

АНАЛИЗА СТАЊА РЕСУРСА ЗА ТУРИЗАМ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ

Смедерево се налази у североисточном делу Републике Србије, на левој обали Дунава, удаљено 46 км од Београда. Град захвата јужни обод Панонског басена, а територија припада Подунављу и доњем Поморављу и налази се непосредно испред ушћа Велике Мораве у Дунав. Укупна површина града Смедерева износи 484 км².

Основне предности Града Смедерева су његов положај између два европска коридора, и то копненог X (аутопут) и воденог VII (Дунав). Поред тога има стратешки повољну саобраћајну локацију јер поседује најсевернију луку на Дунаву за црноморске бродове, а значајан је и податак да се низводно од Смедерева налази ковински мост, последња веза са левом обалом Дунава до ХЕ Ђердап I.

Од интереса је и правац Београд-Гроцка-Смедерево, са добром везом са Ковином и Банатом, мостом преко Дунава. Ка ниској, а затим, високој Шумадији територије Смедерева, саобраћајнице воде преко Младеновца (запад) и Смедеревске Паланке (југоисток). Из оба правца друмске саобраћајнице су усмерене ка Аранђеловцу и Крагујевцу, изразито континенталним градовима у којима се формира део туристичке потражње за спортским риболовом и наутичким туризмом на великим рекама какве су Велика Морава и Дунав. Речни саобраћај на Дунаву и железничка пруга изгубили су некадашњи значај. Наведено стање од значаја је за развој туризма комплементарно са природним и антропогеним туристичким вредностима, афирмисаним и потенцијалним локалитетима.

Према Просторном плану Републике Србије из 1996. године, Смедерево је регионални центар и налази се на месту сусрета два приоритетна планирана појаса интензивног развоја и то Савско-Дринског и Дунавско-Велико Моравског. Поред тога планирано је да се профилише као лучки град и саобраћајно чвориште.

ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

Клима - град Смедерево има умерено континенталну климу. Падавине су равномерно распоређене током године са максимумом крајем пролећа и почетком лета (мај, јун и јул), а просечна количина падавина годишње износи 650 мм. Средња годишња вредност температуре ваздуха за подручје града Смедерева износи 11,4°C. Као најхладнији месец издваја се јануар (-0,6°C), а као најтоплији јули месец са највишом средњом температуром од 21,9°C. Северни и северозападни ветрови су изразитији лети него зими, док је кошава као јужни и југоисточни ветар заступљенија у хладнијој половини године. Овај рејон има

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

највећу частину и јачину кошаве на територији Републике Србије, а она понекад може ометати речни саобраћај на Дунаву. Средња годишња вредност релативне влажности ваздуха износи 67%. Просечан број ведрих дана годишње износи 245, што у потпуности одговара умерено континенталној клими и погодује различитим облицима туристичке активности у готово свим периодима године.

Рељеф – град Смедерево се одликује знатним површинама са малим нагибом. Територија града је подељена на нижи простор долина Велике Мораве, Раље и доњег тока Коњске реке, и виши простор у централном и западном делу. Најбољи геоморфолошки услови за већину активности налазе се на алувијалним равнинама река и њиховим долинским странама.

Хидрографске карактеристике обележавају две велике реке, Дунав и Велика Морава. Дунав представља северну границу града у дужини од 20 км, док је Велика Морава источна граница. Воде у ове две реке има довољно, већи је проблем њен квалитет будући да припадају III и IV категорији квалитета. Годишњи протикај у Дунаву је 5490, а у Великој Морави 260 м³/с.

Дунав у Смедереву тече правцем запад-исток са ширином корита од 800 до 1300 м. Код Смедеревске тврђаве је речним острвима раздвојен у три крака од којих је десни најшири и најдубљи. При високим водостајима Дунав може бити широк и преко 2000 м. Узводно од Смедеревске аде корито Дунава је са постојаним и стрмим обалама и повећаном дубином од око 15 м. Ширина речног тока је око 650 м. После изградње Бернапског језера, брзина Дунава је знатно смањена, нивои воде су знатно издигнути. Дунав код Смедерева има средњу годишњу температуру воде од 12,2°C. (Новаковић-Костић, 2002. – преузето са сајта ТО).

Земљиште представља значајан чинилац када су велики грађевински објекти у питању. Квалитетнија земљишта у граду налазе се на вишим теренима дуж дна долине Велике Мораве и на нижим теренима Шумадијског побрђа. Мање квалитетна земљишта су ближе Великој Морави и на просторима са већим нагибом, у западном делу града. Земљишта прве и друге класе чине 15,8%, а треће и четврте класе 64,3% укупне површине земљишта у граду. Пољопривредно земљиште обухвата 78,78% укупних површина града, што представља изузетне услове за развој пољопривреде.

Шуме заузимају само 3,6% укупне територије, а припадају подручју распрострањења климатогене шуме сладуна и цера.

Заштићена природна добра

„Шалиначки луг” обухвата површину од око 19 хектара и налази се у селу Шалинац на 10 км од Смедерева. Представља једно од последњих остатака некада распрострањених лужничково-јасенових шума (*Querceto/fraxinetum serbicum*) старости око 300 година. Ова шумска формација има и своју посебну вредност, јер стабла по својим димензијама, старости, изгледу и стању, представљају природне реткости и природне споменике ботаничког карактера. Под заштитом је државе, III категорије.

Поред наведеног треба споменути и Карађорђево дуд, споменик природе који се налази у центру града Смедерева.

КУЛТУРНИ РЕСУРСИ

Култура, у ширем смислу, обухвата специфична обележја једног народа која обједињавају историју, начин становања, облачења, начин исхране, обичаје, свакодневни живот, вишевековно наслеђе. У ужем смислу, култура обухвата уметничко стваралаштво – сликарство, архитектуру, вајарство, музичко и литерарно стваралаштво, као и савремене облике уметности – позориште, филм, дизајн, перформанс. Културне манифестације представљају специфичан облик стваралаштва зато што се дешава да оне за основу користе традиционалне елементе (игра, ношња, музика), представљене у контексту данашњице, а постоје и манифестације које представљају савремено културно-уметничко стваралаштво. Културни центри представљају локална, регионална, национална или специјализована средишта културних збивања унутар одређене заједнице.

Ресурсна основа за културни туризам града Смедерева, у складу са претходно

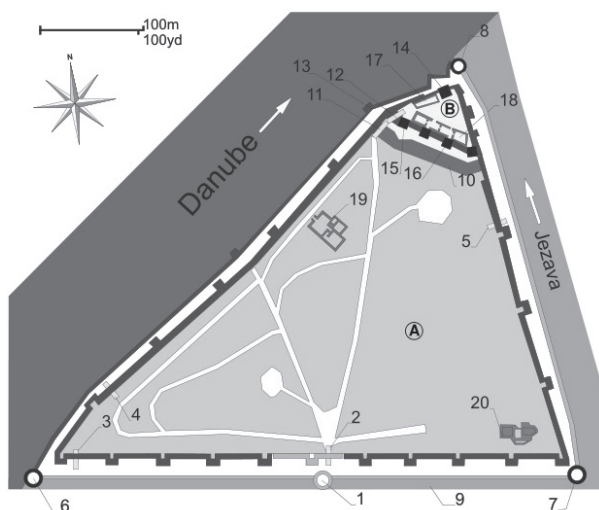

дефинисаним појмом културе, може рашчланити следеће подгрупе:

Археолошки локалитети припадају периоду од праисторије до средњег века. Како се подручје Смедерева налази на повољном геостратешком положају, на територији града се налази велики број археолошких налазишта. Најстарији палеолитски налази откривени су у две старе циглане а датирају из периода између 30 и 26 хиљада година пре н. е. Из неолитског и бронзаног доба откривени су случајни налази у Вучаку и Удовицама, док су гробне хумке из периода старијег гвозденог доба пронађене у Вранову и Радинцу.

Из римског периода војне границе лимес дуж Дунава датира низ утврђења и других војних објеката. На простору града Смедерева пронађени су остаци *Монс Ауреус*-а саграђеног крајем II века нове ере код ушћа Орешачког потока у Дунав, и остаци римског насеља Винцеја (II до V век нове ере) на потезу Ћириловачког потока јужно од града. У рановизантијском периоду саграђено је утврђење близу ушћа Мораве у Дунав код села Кулич, које је уз одређене доградње трајало и током средњег века, а користили су га и Турци.

Смедеревска тврђава

представља репрезентативну грађевину из средњег века. Саграђена је на ушћу реке Јазаве у Дунав по налогу деспота Ђурђа Бранковића, а као материјал се користио камен са античких локалитета Виминацијума, Маргума и Кулича, као и српских средњевековних гробаља. Грађена је у периоду од 1428. до 1439. године. У току прве две године саграђен је Мали град, троугаоне основе, са шест кула, у чијој је унутрашњости била сала за пријеме – *Magma sala audientie*, просторија намењена владарској породици, као и златарски и преписивачки центар и ковница новца. По завршетку Малог града,

подигнут је и Велики град, такође у облику троугла, са 19 кула, површине 11 ха, чиме је Смедеревска тврђава сврстана у ред највећих европских равничарских тврђава. Са копнене стране је ископан ров који је спајао Дунав и Јазаву, чиме је тврђава са свих страна била окружена водом те је представљала водени тип утврђења. У Великом граду се налазила Дворска и Благовештењска црква, а представљао је и занатски и трговачки центар. Смедеревску тврђаву освајају Турци 1459. године, након чега је дозидан спољашњи бедем и на угловима 4 куле са топовским отворима. Бедем и кула на улазу у град су порушени изградњом пруге 1880. године. У Првом светском рату је цела Тврђава тешко оштећена, као и 1941. године у експлозији муниције.

Цркве и манастири

- **Храм Успења Пресвете Богородице** подигнут је у XV веку и припада моравској стилској групи. Осликана је два века након изградње, а иконе су из прве половине XIX века, значајне за изучавање ликовне културе устаничког периода јер су настале убрзо након Карађорђевог ослобађања града. Временом је око цркве, на Карађорђевом брду, формирано данашње Старо гробље, које чува успомену на бројне задужбинаре и заслужне грађане Смедерева.
- **Храм Светог Георгија** је један од највећих храмова XIX века у Србији а грађен је по

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

угледу на цркву Свете Тројице манастира Манасије. Изграђен је по плановима Јана Неволе, а карактерише га пет купола и високи барокни звоник на западној страни. У њему се сажимају византијски и западњачки елементи, а пластична декорација је спој српске средњевековне традиције, барока и исламског утицаја. Живопис и иконопис је у периоду 1935-1937. године урадио руски академски сликар Андреја Биценко уносећи академски стил и руску традицију.

Архитектонске целине и грађевине у Граду Смедереву

- **Трг Републике** представља језгро Смедерева. Троугаоном урбаном формом заједно са Тврђавом формулише његову препознатљивост. Настао је у првој половини XIX века, наком Другог српског устанка, на месту Велике пијаце, на споју српског и турског дела града. Тргом доминира храм Св. Георгија, чијом изградњом је дефинисан основ даљег развоја, а изградњом нових зграда Начелства и Градског дома ствара се амбијент европског градског центра. У току Другог светског рада објекти су оштећени, да би након рата били санирани.
- **Зграда Окружног Начелства**, данас Окружног суда, једно је од најлепших остварења српског архитекте Александра Бугарског. У просторијама су биле смештене политичка управа, грађевинска и царинска надлештва, срески суд и друго, а зграда је међу првим јавним здањима које је добило новоустановљени грб, који је у периоду после Другог светског рата био склоњен.
- **Зграда Градског дома**, у коме се данас налази седиште Подунавског управног округа, подигнута је између два рата. Зграда је угаоно решење са основом у облику ћириличног слова Г, а специфична је по четири скулптуре које се налазе на угаоном делу изнад кровног венца, које представљају правду, рад, науку и културу.
- **Зграда некадашњег хотела „Нинић“** саграђена између два светска рата, представља леп пример градске архитектуре, а са положајем на главном градском тргу има изузетан амбијетални значај.
- **Зграда Прве смедеревске Кредитне банке**, подигнута почетком XX века је репрезентативни, масивни објекат који спада у ретка и вредна остварења пословних објеката тог типа у ондашњој Србији. Прва смедеревска кредитна банка је основана 1871. године као једна од првих банака у Србији зато што се у Смедереву, као пограничној вароши, обављала значајна трговина између Србије и Аустроугарске.
- **Зграда Смедеревске гимназије** је подигнута почетком XX века, иако је Гимназија основана 1871. године. Данашњи изглед у облику ћиричног слова П је добила између два светска рата. Налази се у центру града и представља једно од најлепших здања из поменутог периода у духу академизма са елементима неоренесансе и класицизма.

Центар за културу у Смедереву представља значајан објекат. Међутим, и овај објекат је у доста лошем стању јер су неопходна улагања у његову реконструкцију. И поред тога у њему се одржавају бројне приредбе, концерти, музичке вечери и промоције књига. И даље генерише културна дешавања у Смедереву и настоји да понуди разноврсна културна дешавања. Једна од најзначајнијих манифестација која се овде одиграва су Нушићеви дани.

Музеј у Смедереву основан је 1950. године на основу одлуке Градског народног одбора Смедерева, а основа за формирање музејског фонда биле су Гимназијска збирка старина и конфискована Приватна збирка Милана Јовановића Стоимировића. Временом се музејски фонд богатио а делатност Музеја осавремењивала и проширивала. То је условило да Музеј добије нову и савременију зграду, када је формирана и основна музејска поставка смештена у три сале и лапидаријуму. Изложени експонати прате тематско-хронолошки низ тако да се историја Смедерева може пратити од праисторије, преко антике и средњег века, до средине XX века. Формирањем Сектора градске галерије савремене уметности 2005. године, изложбена делатност се значајно проширује и постаје динамичнија.

Споменици у Смедереву су бројни и сваки је важан и интересантан за туристе у

зависности од њихових интересовања. Међутим, неке од њих треба истаћи те ће они и бити споменути на овом месту. Пре свега то су:

- **Споменик борцима Првог светског рата 1914 - 1919. године** налази се на главном градском тргу у непосредној близини храма Св. Георгија. Подигнут је у част палим борцима у Првом светском рату.
- **Споменик 5. јунској трагедији** налази се на потезу између Музеја Смедерево и Смедеревске тврђаве. Посвећен је трагедији која се десила 05.06.1941. године када је у експлозији складишта експлозива у Тврђави, у једном трену, живот изгубило 2500 људи а двоструко више рањено.
- **Спомен парк Три хероја** налази се у близини зграде Градске управе, а посвећен је народним херојима смедеревског краја погинулим у Другом светском рату.

Виле и летњиковци – Крајем XIX и почетком XX века, стварањем и богаћењем грађанске класе, многи виногради су добили летњиковце намењене породичном одмору, са карактеристичним лепо уређеним парковима, виноградима и воћњацима који их окружују. Оваква архитектура се повезује са античким *villa rustica*, заједно са поштовањем култа винове лозе и вина.

Најзначајнија међу свима је **Вила „Златни брег“**, односно летњиковац династије Обреновић, која се налази на 4 километра од града у насељу Плавинац. Вила је настала адаптацијом летњиковца кнеза Михаила, а по жељи краљице Наталије. Реконструкцију је водио дворски архитекта Јован Илић. У њему су боравили сви чланови породице Обреновић, од кнеза Михаила до краља Александра, а дворски живот је установљен за време краља Милана и краљице Наталије који су ту приређивали забаве и окупљали познате уметнике и књижевнике. Мало је оригиналних предмета из периода Обреновића сачувано, али по ономе што је остало закључује се да они нису били раскошни већ практичне примене. Око Виле се налази уређен дворски парк са прелепим погледом на Дунав и Панонску низију. Веома значајна новина јесте отварање Виле у туристичке сврхе, односно могућност туристичког разгледања која организују Туристичке организације града Смедерева.

До данас су сачуване и могу се видети неке од вила на Дунаву, у мање или више измењеном облику, које датирају са краја XIX или почетка XX века. Поред летњиковца Обреновића, значајне су виле „Марија“ и „Митинац“ на Плавинцу, виле пуковника Александра Симоновића, Косте Куманудија и Миливоја Јовановића на Југову. Насупрот летњиковаца, распрострањених на готово свим брежуљцима око града, грађене су и виле за становање у изолованим деловима града, као што су вила Јефремовића у Тарабама, вила Максимовића на Катанском брду и вила Митинац у Годомину.

Вредни објекти градитељског наслеђа – Аутентична градитељска традиција грађења природним материјалима, од дрвета и земље, мање од камена, складне форме и једноставне функционалности, кратког је века, те су најстарије очуване грађевине од пре 100 или 150 година. У Смедереву и околним селима још увек је присутан већи број објеката, али они из разних разлога све брже нестају.

Индустријска баштина је везана за почетак XX века и формирање зачетака модерне индустрије, међу којом је најзначајнији Сартид основан 1913. године. Подигнут је 1921. године на 2 километра узводно од тврђаве, а садржи више целина непокретних објеката значајне споменичке вредности који су углавном и данас у функцији. Поред Сартида треба споменути и Комплекс државног монопола, у чијем саставу су управне, зграде монопола дувана, соли и силос, као и Виноградарску задругу у чијем саставу је виноградарски подрум у близини пристаништа који данас, нажалост, нема функцију.

Културне манифестације представљају значајна дешавања у заједници кроз које се чува и негује традиција одређеног простора. Поред тога, манифестације привлаче велики број посетилаца, како локалног становништва, тако и туриста у одређени простор. У граду Смедереву постоји велики број традиционалних манифестација које су приказане у табелама, а њихов утицај на број посетилаца већ је споменут у поглављу о туристичком промету у граду Смедереву.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**ГОДИШЊИ КАЛЕНДАР ДОГАЂАЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**

Период одржавања	Место одржавања	Назив манифестације
Јануар	Центар за културу Смедерево	Изложба славских колача
Април	Центар за културу Смедерево	Нушићеви дани, позоришни фестивал
Мај	Смедерево	Ноћ музеја
Јун	Смедерево	Међународни дан Дунава
	Центар за културу Смедерево	Бијенале ликовних и примењених уметности Србије
Јул	Смедерево	Смедеревско културно лето
	Центар за културу Смедерево	Патософирање позоришни и мултимедијални фестивал
Август	Смедеревска тврђава	Театар у тврђави
Септембар	Смедерево	Смедеревска јесен
Октобар	Центар за културу Смедерево	Смедеревска песничка јесен

КАЛЕНДАР ПОЉОПРИВРЕДНО-ТУРИСТИЧКИХ МАНИФЕСТАЦИЈА

Период одржавања	Место одржавања	Назив манифестације
Април	Мала Крсна	Ускршњи дани
	Шалинац	Трка запрега „Шалиначки луг“
Мај	Смедерево	Смедеревски дани цвећа
	Мало Орашје	Јагодијада
	Добри До	Родна поља Доброг Дола
	Колари	Извор живе речи
Јун	Липе	Пастирски дани
	Смедерево, Плавинац	Косидба на Плавинцу
Јул	Скобаљ	Иванданске свечаности
	Осипаоница	Бостанијада
	Лугавчина	Сабор хармоникаша, Лугавачке јулске ноћи
Август	Врбовац	Врбовачки купиндан
	Водањ	Дани брескве
	Раља	Раљско прело
	Удовице	Дани воћа
Септембар	Друговац	Дани пољопривреде и лова
	Смедерево	Смедеревска јесен
Октобар	Михајловац	Фестмлек, Биљани петак

ИЗВОДИ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Просторни и Урбанистички планови Смедерева се једним својим делом баве и туризмом, који је обухваћен и представљен на адекватан начин. Сваки од докумената условљава развој туризма у специфичним зонама које су за то предвиђене. Свакако да је битна и чињеница да се у оквиру ових докумената туризам схвата веома озбиљно, при чему су одређени делови намењени развоју туризма и потенцијалним инвестицијама у туризму. Такође, правци развоја туризма који се у њима спомињу одговарају ситуацији на терену. Из тог разлога, на овом месту ће бити дат преглед онога што је тамо урађено са коментарима на крају.

Оба Плана су дала добар преглед ситуације на терену, почевши од позиције града на коридорима (Дунав и аутопут), постојања налазишта из доба Римљана, Тврђаве, као и других културних и природних вредности. Како је о овоме писано у претходним поглављима, сада ћемо их само споменути.

Предвиђен је подстицај развоја угоститељско-туристичког сектора, како би се створила понуда (смештајна и друга) која ће одговарати концепту будућег развоја подручја као модерног пословног и административног центра, чији ће утицаји имати регионалан карактер. Поред тога, оцењено је да село и пољопривреда могу бити мотиви за развој сеоског туризма, али и транзитног у подручјима саобраћајних коридора. Такође, предвиђено је дефинисање:

1. Јавног интереса и начина његове заштите, који налаже контролу развоја приватног сектора.
2. Институција и механизма на основу којих би се омогућила одговарајућа понуда локација и простора, уз пожељно формирање и посебних институција (агенција) на бази јавно-приватног партнерства, али и сарадње банкарског сектора који би пратио реализацију конкретних програма.
3. Инструмената који би обезбедили кохерентност економске, фискалне, посебно пореске и кредитне политике.

Јасно су дефинисани циљеви и задаци развоја туризма, а на основу расположивих природних и антропогених ресурса, уз констатацију да се туристичкој делатности није давала одговарајућа улога. На основу тога, циљ развоја туризма Смедерева је да ова привредна грана постане конкурентна и компатибилна осталим привредним гранама на овом простору.

Наведено је да Смедерево има више туристичких функција, што произилази из чињенице да је после Новог Сада, Панчева и Београда, највећи град на нашем делу Дунава. Међутим, речно пристаниште већ годинама има већи значај за промет робе него за промет путника, што је условљено недостатком путничке и туристичке флоте и ретким заустављањем страних путничких и туристичких бродова у смедеревском пристаништу. Констатовано је да је садашње стање тешко побољшати само локалним акцијама, јер је ван компетенција града Смедерева.

Уз Дунав, као окосницу пловидбе, од интереса је и део аутопута Београд-Ниш који је на територији града Смедерева, или у њеној непосредној близини. У складу са тим у плану је постављен задатак за израду комплетне анализе и валоризације постојеће туристичке понуде уз њену интензивну афирмацију путем маркетинга. Такође, постављен је задатак обнављања и унапређења постојећих туристичких система, уз истовремено активирање и неких мање познатих и мање коришћених туристичких сегмената, односно локалитета.

Као задаци за развој туризма и туристичке привреде у Смедереву дефинисани су:

- разрада одређених програма са јасно дефинисаним правцима и смерницама, одређеним приоритетима;
- формирање интегралних амбијенталних целина које се заснивају на

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

- заједничким туристичким садржајима;
- јачање аутентичности и компаративних предности Смедерева унапређивањем квалитета природних потенцијала за различите видове туристичких и рекреативних активности;
- активирање привредно-туристичких веза Смедерева са свим суседним градовима, као и на ширем националном и европском нивоу, ради дефинисања заједничке туристичке понуде, акција и планова;
- уклонити све препреке развоју туризма засноване на немару, лошој организацији или недостатку договора;
- систематизовање културних, спортских и рекреативних потреба ради дефинисања заједничких зона активности;
- одређивање локација за смештајне капацитете туриста;
- формирање мреже угоститељских објеката као и њихова класификација по квалитету, садржају, капацитету и др;
- квалитетна презентација изузетно значајних објеката, како културно-историјских, тако и природних вредности и одговарајућих програма;
- дефинисање локација за информативне пунктове, нарочито на путним правцима;
- уређење обала река и језера са свим пратећим садржајима;
- одржавање, адаптација и изградња туристичких и спортских објеката;
- завршетак започете изградње спортских објеката.

Поред свега поменутог урађена је и просторно развојна концепција туризма. У том контексту је на основу просторне предодређености града Смедерева, утицаја из ширег окружења, тренутног стања на терену и будуће планске акције, просторна организација развоја туризма предвиђена да се врши преко четири развојна правца, и то Дунавског, Шумадијског и Пожаревачко-моравског, као и самог градског центра.

1. **Дунавски правац** – као потенцијал развоја наутничког, спортско-рекреативног, викенд и културно-манифестационог туризма. Туристичка зона уз Дунав обухватала би делове територије са десне стране реке почев од Југова, преко смедеревске Тврђаве, па све до постојеће Марине, која би била обновљена и оспособљена за функционисање, док би Смедеревска ада била предмет заједничког рада града Смедерева са градом Ковином и градом Панчевом. Основни проблем овако дефинисаног туристичког комплекса је неконтинуирана туристичко-рекреативна намена на целом потезу због погона Старе железаре који пресецају и физички одвајају систем између Југова и Тврђаве чинећи тако просторни дисконтинуитет којим се значајно девалвира сам квалитет туристичког комплекса. Начин за превазилажење овог проблема је у дислоцирању активности из Старе железаре и њена пренамена која би била комплементарна туризму. На овај начин Смедерево би отворило и шире перспективе туристичког и привредног развоја и то кроз: укључивање у дунавске културне стазе, представљање културних потенцијала града на адекватан начин, укључивање у систем бициклистичких стаза – *Green ways*, укључивање у систем дунавских марина, унапређење туристичког потенцијала на Дунаву повезивањем у систем туристичких дестинација уз обалу, од Београда преко Грочанске аде до Смедерева, и даље према Голупцу и Великом Градишту.
2. **Шумадијски правац** – Ауто–пут Е-75 као потенцијал развоја транзитног туризма.

Овај специфичан облик туризма захтева и специјалну понуду, коју треба осмислити комплементарно са временом и фреквенцијом саобраћаја. Услови за то на територији Смедерева постоје, али је неопходан знатно виши ниво и квалитет услуга од постојећих. На овом делу истакнут је значај насеља Колари као потенцијалног мањег туристичког центра. Истовремено напоменута је неопходност преуређења хотела „Јерина“ уз прилагођавање савременом туризму и потребама хотела уз европски коридор.

Недалеко од Коридора постоји квалитетан природни амбијент, око Друговачког језера, изузетно погодан за ловни туризам као и формирање излетничких и рекреативних садржаја. У оквиру ове целине могуће је активирати подручје источно од ауто-пута као специфичну подцелину за интензивнији развој сеоског и еко-туризма.

3. **Град Смедерево** – као потенцијал развоја културног и манифестационог туризма. Културна баштина Смедерева треба да буде предмет пажљиве ревалоризације и активног укључења у токове просторне, привредне и културне интеграције овог простора у зони Подунавља као европске теме. Као најзначајнији елемент културне баштине на овом месту обрађена је Смедеревска тврђава, уз назнаку да је она далеко испод нивоа њиховог уважавања у европским размерама те да би у будућности требало да постане предмет европске пажње као један од могућих Паркова културе на Дунаву са својим археолошким, етнолошким и културолошким потенцијалима. Наглашено је да треба успоставити потпуно нове, ефикасније и методолошки унапређене активности заштите и ревитализације, усмерене ка тзв. интегративној заштити и обнови већих целина и комплекса од самог објекта и саме локације. Све то је наглашено због тренутног стања у коме је она одсечена железницом од града што онемогућава квалитетан „силазак“ града на Тврђаву тј. Дунав. Исто тако узводно и низводно од ње квалитетни и одговарајући пејсаж је поремећен индустријским погонима Старе железаре, као и неадекватним објектима непосредно уз Тврђаву, на самој реци. Предвиђен је интегративни метод развоја који захтева просторно и програмско повезивање са осталим културно-историјским споменицима у Смедереву, чиме би Смедерево могло да рачуна да уз помоћ европских програма добије значајнију позицију. Поред Тврђаве значајни делови овог правца развоја су Плавинац са Вилом Обреновића, као и постојеће градско језгро са обележјима са краја XIX века.
4. **Пожаревачко-моравски правац** – као потенцијал за развој излетничког и спортско- рекреативног туризма. Овај правац ослања се на природно окружење уз Велику Мораву и њен меандрирани ток. Вештачка језера настала као последица копања шљунка значајан су потенцијал за излетнички и спортско-рекреативни туризам. Осим овог туристичког система, на контакту дунавског и пожаревачко-моравског правца развоја требало би формирати јединствену природно-културну зону као потенцијални простор за одрживи туризам, која би обухватала шалиначка језера, Шалиначки луг и историјски комплекс Кулич. Како је ова зона обележена као недефинисана и неуређена, предвиђено је интензивирати рад, најпре на побољшању стања саобраћајне и комуналне инфраструктуре, на уређењу простора у и између делова комплекса, мотивисати изградњу смештајних капацитета и др.

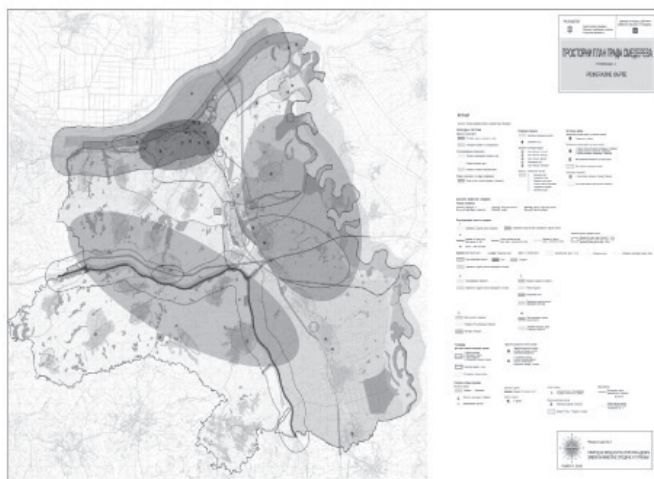
Поред свих поменутих правца развоја, планирано је и формирање Смедеревског сајма (С*ЕХРО). Предвиђено је да се стратешка оријентација Смедерева у правцу европских интеграција огледа кроз реализацију ДУНАВ ЕХРО пројекта, као прве од планираних акција у оквиру С*ЕХРО пројекта, односно пројекта за оснивање и развој будућег сајма. Интерес међународне заједнице је да у Смедереву, али и Подунављу, створи здраво економско и културно језгро, а интерес за прихватање пројекта С*ЕХРО је у томе што његова реализација може да допринесе да се у Смедереву сагледају и реше витални проблеми, као базно

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

полазиште за даљи развој привредних грана. Реализација програма С*ЕХРО обезбеђује локалној управи директан приход кроз активан и константан проток гостију, повећан промет, одговарајуће дажбине и таксе. У оквиру пројекта сајма на Дунаву могло би бити решено питање Тврђаве и њеног залеђа.

Прва активност била би да се, поред стандардних догађаја које сваки сајамски град организује – изложбе, конгреси, фестивали, у њихове програме укључи нова манифестација са радним називом ДУНАВ ЕХРО - Међународни сајам културе, бизниса и развоја Подунавља. У оквиру ове манифестације организовале би се Пролећна и Јесења Пловећа изложба ДУНАВ ЕХРО са поставком на броду који би обилазио све градове Подунавља. Циљ овог пројекта је да се попуни цела година, да се обезбеди усмерено одвијање догађаја, да се постигне перманентна туристичка сезона и у складу са тим, потпуна попуњеност и искоришћеност свих капацитета и инфраструктуре града Смедерева у ширем регионалном оквиру.

Поред развојних праваца туризма Смедерева, у оба плана су обрађене и туристичке зоне и површине.

Међу основне туристичке одреднице у обухвату Генералног урбанистичког плана убрајају се: река Дунав, Тврђава, летњиковица Обреновића на Плавинцу, остало културно и градитељско наслеђе, а њих допуњују и специфични градски простори који јесу или се планирају у функцији развоја туристичке делатности. Како су ови простори већ описани,

детаљи о њима неће бити понављани.

Додатни подстицај за унапређење развоја туризма у Смедереву представљају бројни специфични градски простори и целине који се већ користе или су плански одређени за развој туристичких, културних, спортских, рекреативних активности. Један од значајних пројеката је изградња и уређење Марине у Смедереву, на ушћу Језаве у Дунав, која ће својом реализацијом далеко унапредити туристичку привреду Смедерева и град препознатљиво позиционирати у ширим регионалним оквирима. Постојећи ресурси, попут комплекса Веслачког клуба и излетишта Југово, као традиционалне градске спортско-рекреативне и туристичке целине, реализованом планском документацијом имају перспективу да постану значајни репери шире туристичке понуде града, посебно у контексту развоја приобаља Дунава у функцији туризма.

Манифестациони туризам је такође препознат као једна од препознатљивости Смедерева, захваљујући бројним културним, привредним и туристичким дешавањима у граду (Смедеревска јесен, Тврђава театар, Нушићеви дани, Смедеревска песничка јесен, Патософирање, Косидба на Плавинцу) – што у периоду њиховог одвијања посебно активира просторне целине у којима се ове манифестације реализују.

Туристички потенцијал Смедерева чине и многобројни комплекси и просторне целине различите намене, чије повезивање и интегрисање у целовиту туристичку мапу града може да има додатни значај за развој туристичке делатности (комплекс Горанског

гаја са потенцијалним етно-парком; парк Акваријус и његово окружење, са потенцијалима за развој спортско-рекреативног туризма; напуштени производни комплекси у градском подручју: Годоминов подрум, Монопол и сл. – са потенцијалима за развој манифестационог, културног и конгресног туризма). Постојећи и планирани спортски и рекреативни комплекси и објекти, посебно такмичарски спортски објекти, представљају још један потенцијал за допуну туристичке понуде града, па је нужно убудуће посебну пажњу обратити на ревитализацију постојећих садржаја и резервисање површина и изградњу нових спортских и рекреативних комплекса.

Као једна од потенцијалних препрека за развој укупне туристичке понуде Смедерева, посебно оне усмерене на туристе из других подручја, у Генералном урбанистичком плану наведен је проблем пратеће туристичке инфраструктуре. У овом смислу, од велике важности је оптимално решавање саобраћајних терминала за пријем и отпрему путника, и то у свим видовима саобраћаја. Други аспект развоја туристичке инфраструктуре односи се на ревитализацију постојећих и изградњу нових смештајних капацитета. У овој области је предвиђено нужно активно укључивање локалне власти, пре свега у обнављању некадашњих неактивних капацитета, а затим и у стимулисању изградње нових садржаја ове врсте.

Поред свих поменутих елемената у вези са туризмом, у Плану је обрађен и део који обухвата пољопривреду. Сматрамо да је овај део од велике важности због могућности развоја руралног туризма. Из тог разлога у наредним редовима следи преглед дела Плана у вези са пољопривредом.

Пољопривреда града Смедерева препозната је као неодвојива од сеоског простора, његових културних вредности и знања, као важних развојних потенцијала. Циљ њеног просторног развоја је ефикаснија и капитално успешнија пољопривреда и то бољим и организованијим коришћењем ресурса, на начелима одрживог развоја и одговарајућим повезивањем и пласманом на широј регионалној основи. Основни стратешки циљ развоја пољопривреде јесте стварање услова за прилагођавање пољопривредне производње условима чланства у WTO, CEFTA, односно у Европској унији. Да би се овај дугорочни циљ остварио предвиђена је неопходна заштита и унапређење пољопривреде и села на простору Смедерева, што се може постићи поштовањем следећих смерница:

- Чувањем површина и плодности пољопривредног земљишта, поштујући основна начела одрживог развоја, уређења и управљања над пољопривредним земљиштем, повећање величине пољопривредних газдинстава и унапређење тржишта земљишта.
- Одрживим коришћењем природних ресурса створити одрживе и еколошки прихватљиве производе и услове производње хране у сврху очувања и заштите природне средине.
- Повећањем способности пољопривредног земљишта за производњу високо вредне здравствене хране и других пољопривредних производа за домаће и друга тржишта.
- Побољшањем старосне и образовне структуре пољопривредника.
- Развојем конкурентне пољопривредно-прерађивачке делатности.
- Повећањем дохотка пољопривредних произвођача.
- Осигурањем примерених животних услова у руралном подручју, побољшањем животних, радних и производних услова на селу, што се успешно постиже спровођењем стратегије интегралног развоја руралних простора.
- Стварањем препознатљиве робне марке и вредних производа дефинисаног географског порекла, са тржишном предношћу.
- Уравнотежењем регионалног развоја, подстицањем, стварањем и развојем одрживих, тржишно усмерених и привредно оправданих породичних пољопривредних газдинстава.

Многе од поменутих смерница могу да се постигну укључивањем сеоског становништва у рурални туризам.

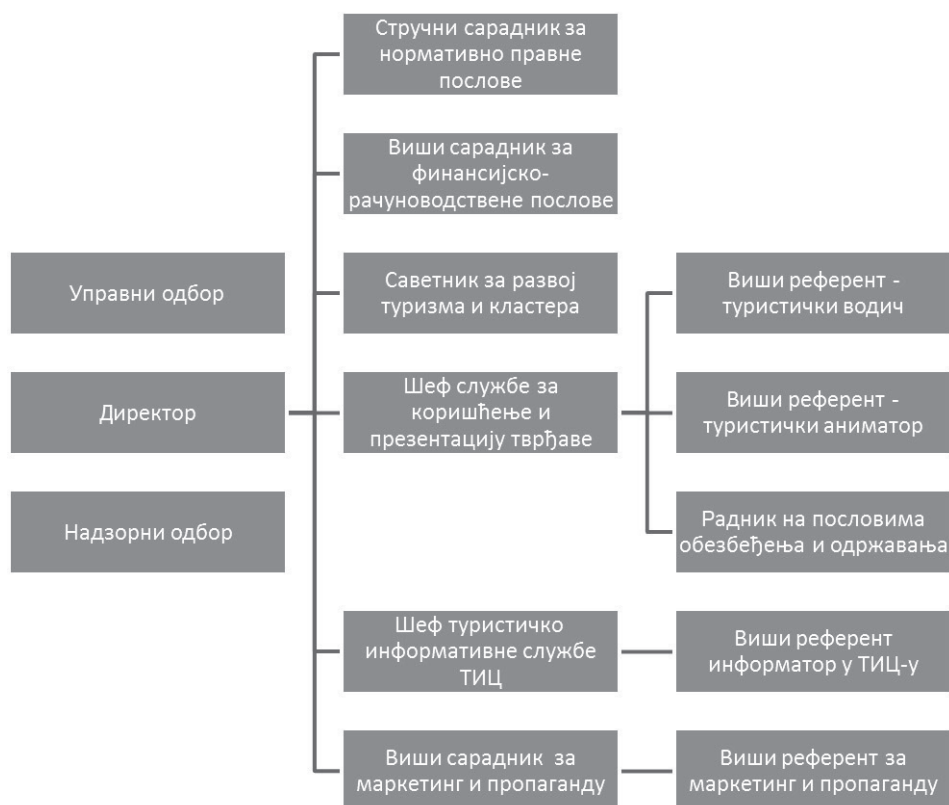
СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**ОЦЕНА ТУРИСТИЧКИХ ПОТЕНЦИЈАЛА У ГРАДУ СМЕДЕРЕВУ****ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**

Туристичка организација града Смедерева (ТОГС) једна је од најстаријих и најуспешнијих организација у Србији, основана 1953. године као „Градско-среско туристичко друштво Смедерево“. Истиче се својом промотивном и пропагандном делатношћу, очувањем и презентацијом природних, културних, традиционалних и гастрономских вредности смедеревског краја. Поред свих других активности, ТОГС је покренула туристичко-привредну манифестацију „Смедеревска јесен“, која је убрзо постала бренд града, али и Србије, негујући средњевековни имиџ града, виноградарства и доброг вина. ТОГС је добитник бројних вредних признања. Поред свега наведеног, ТОГС је једна од првих туристичких организација у Србији која је основала Туристичко-информативни центар. Он се налази у пешачкој зони у улици Краља Петра I, а основна функција му је промоција града и туристичких и других дешавања како локалном становништву, тако и туристима. Уз све то у њему је организована и продаја сувенира.

И поред свестраног рада које има Туристичка организација града Смедерева неки приступи туризму умногоме не зависе од њихове ангажованости. Пре свега се мисли на организацију туризма у оквиру града Смедерева. ТОГС по статуту свог оснивања не може да функционише као дестинацијска менаџмент компанија тј. да прави и креира туристичке програме које потом дистрибуира на тржишту. Наиме, ТОГС ради туристичке програме и врши њихову промоцију, али их не реализује. Проблем настаје када се у ТОГС јављају туристичке агенције и други организатори путовања који би желели комплетну услугу или организацију једног туристичког програма. Тада ТОГС једино може да их усмери на локалне агенције што додатно отежава реализацију путовања те се организатори углавном задовоље једним садржајем и ретко користе комбинацију садржаја или скоро никако туристичке програме у целости.

Функционисање рада туристичке организације дефинисано је различитим актима. Један од важних корака је и сагледавање Туристичке организације града Смедерева као јавног предузећа које има своју дефинисану структуру пословања. У оквиру документације коју поседује обавезан део је и систематизација радних места која се може приказати и шематски.

Решење за настале проблеме свакако је промена статута ТОГС тако да може да функционише тржишно, односно да остварује приходе као сва јавна предузећа. Једна од ситуација је и успостављање Дестинацијске менаџмент компаније (ДМС) компаније на територији града Смедерева која би била у надлежности ТОГС, али са могућношћу тржишног функционисања и остваривања сопственог прихода.

Како би се решили проблеми које ТОГС тренутно има, потребно је урадити усаглашавање Статута ове организације са осталим правним актима у којима би се пронашла могућност да ТОГС функционише оперативније на туристичком тржишту.

Један од извршних корака који је до сада урађен јесте пренос надлежности управљања над Смедеревском тврђавом. Наиме, она сада потпада под ТОГС и у оквиру саме Тврђаве успостављен је и Туристички информативни центар који служи за пружање потребних информација туристима, као и да врши продају сувенира и другог материјала. ТОГС такође има задатак да на локацији Тврђаве организује службе обезбеђења, одржавања, водичке службе, као и разне културне програме. Успостављањем права коришћења Смедеревске тврђаве, ТОГС је у исто време од регионалног завода за заштиту споменика културе добио и Мере за коришћење које дефинишу које активности је могуће спроводити у Тврђави, а да се она при томе не девастира. У даљем тексту ће бити дате одређене смернице како унапредити пословање у Смедеревској тврђави.

Поред управљања Тврђавом, ТОГС је од скоро добио права да два пута недељно користи у туристичке сврхе „Вилу Обреновић“. Ово је истовремено и добро и лоше за

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

ТОГС. Позитивно је из разлога што се проширује туристичка понуда Смедерева веома квалитетним културно-туристичким производом, чиме се омогућава дуже задржавање туриста у граду. Међутим, лоша страна је што су обиласци могући само два пута недељно, али и због тога што то представља додатно оптерећење за постојеће запослене у ТОГС. Због последње наведене чињенице, уколико овај производ заживи, биће неопходно урадити реорганизацију запослених кроз нову систематизацију радних места, као и додатне обуке туристичких водича којих сада има мало у поређењу са тражњом у ударним туристичким месецима.

Визуелни идентитет Туристичке организације Смедерево могуће је пратити преко различитих видова пропагандног материјала, излагањима на сајмовима и берзама, као и кроз интернет сајт.

**Туристичка ■ ■ ■ организација
града Смедерева**

Логотип туристичке организације града Смедерева је доста неповезан са основним туристичким вредностима које град пружа посетиоцима. Неопходно је у наредним корацима дефинисати нови логотип, али и корпорацијски дизајн који би се урадио једанпут и користио за све видове презентација и оглашавања. Са тиме у вези је и неопходност израде новог модернијег дизајна сајта, који би пратио корпоративни дизајн Туристичке организације града Смедерева. Основни проблем код ИТ визуелне промоције преко интернет сајт јесте ажурирање података и садржаја. Ту настају велики проблеми јер је то веома обиман и одговоран посао за који би требало да буде ангажована једна особа која би покривала сва дешавања, преносила их на сајт, комуницирала на друштвеним мрежама и најављивала будућа дешавања.

Основни проблеми са којима се среће Туристичка организација града Смедерева су:

- Ограничене активности у зависности од буџета
- Мали прилив сопствених средстава
- Немогућност тржишног пословања
- Низак буџет за велике догађаје
- Нејасан маркетинг без циљног тржишта

Поред свега поменутог потребно је размишљати и о моралу запослених, њиховој едукацији и подстицајним мерама. Коректан однос и међусобно уважавање запослених и послодаваца као и јавног и приватног сектора подразумевају реално сагледавање доприноса сваког учесника туристичког пословања, уважавање уложеног инпута (материјалног, радног или едукативног) и подстицајно, материјално или нематеријално, награђивање.

Добар однос са гостом може се градити само у толерантној атмосфери стручних, едукованих, обавештених и вредних радника, који знају циљеве којима се тежи, разумеју начин да се до њих дође и поштују улогу сваког појединца у њиховом остваривању. Запослени морају знати вредност сопственог посла, значај у ланцу услуга, па ће га тако обављати са мање стреса. Наравно, њихов рад треба подстицати и материјалним и нематеријалним наградама и похвалама.

На овај начин се подстиче морал и жеља да се пружи квалитетна и ефикасна услуга.

Туристичка организација града Смедерева треба да, пре свега, у свом раду примени принципе добре пословне праксе, комуникације и међусобног поштовања, да стално раде на едукацији и подстицају туристичких радника и житеља Смедерева у циљу бржег и делотворнијег туристичког развоја према усвојеним пројектима и програмима.

ВАЛОРИЗАЦИЈА ТУРИСТИЧКИХ ПОТЕНЦИЈАЛА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Оцена туристичких потенцијала, тј. туристичка валоризација представља једну од најважнијих фаза у процесу просторног планирања туризма, али се истовремено ради о најкомплекснијој и најтежој фази, поготово када је у питању процена самих ресурса, чију је туристичку вредност веома тешко објективно проценити. Њен циљ је да процени вредност елемената туристичког потенцијала, односно да се утврди њихова употребна и прометна вредност. Валоризацијом простора и садржаја утврђује се туристички потенцијал одређене дестинације са аспекта оцене могућности за туристичко привређивање. Под тиме се подразумева квалитативна и квантитативна, комплексна и објективна оцена, како појединачних, тако и свих заједно природних и антропогених туристичких вредности (мотива) у одређеној регији.

Туристичка валоризација подразумева оцену вредности атрактивних туристичких мотива, али и економско активирање које је максимално подређено очувању туристичких вредности. Туризмом се могу валоризовати обале река, видиковци, археолошка налазишта, цркве и манастири, културне манифестације, споменици и друго. Предуслов приступању туристичкој валоризацији јесте да неки објекат/локалитет, или пак неки природни ресурс, поседује туристичка својства, а пре свега својство атрактивности (карактеристичност, знаменитост, специфичност, естетске вредности или атракција), да буде туристичка вредности, а то значи да својим својствима задовољава туристичку потребу и тражњу.

Туристичком валоризацијом обухваћени су постојећи природни и културни ресурси од значаја за туристичку понуду града Смедерева. Циљ ове туристичке валоризације је да се процесом оцењивања вредности постојећих наведених ресурса, утврде они који имају тренутно највише шанси за формирање самосталног туристичког производа, а који би истовремено чинио део укупне туристичке понуде града Смедерева. Туристичку валоризацију су радили стручњаци ангажовани наизради *Стратегије развоја туризма града Смедерева*, искључиво у ту сврху. Индикатори при валоризацији ових ресурса на подручју Града су пре свега: специфичност, атрактивност и потенцијал.

Специфичност је индикатор који је изузетно значајан за туристичку афирмацију и за креирање туристичког производа који ће се разликовати од других на тржишту. Атрактивност је индикатор којим се показује привлачност одређеног туристичког производа за потенцијалне туристе из регије и шире. Наведени индикатори су вредновани на следећи начин:

Туристичка опремљеност - ТО

В – Висока туристичка опремљеност
С – Средња туристичка опремљеност
Н – Ниска туристичка опремљеност

Атрактивност - А

М – Међународна атрактивност
Н – Национална атрактивност
Л – Локална атрактивност

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Област	Назив локалитета	Т О			А			Туристички потенцијал
		В	С	Н	М	Н	Л	
КУЛТУРНО - ИСТОРИЈСКЕ ЦЕЛИНЕ	СМЕДЕРЕВСКА ТВРЂАВА							ВИСОК
	ГЛАВНИ ГРАДСКИ ТРГ							СРЕДЊИ
	УЛИЦА КРАЉА ПЕТРА ПРВОГ							НИЗАК
	ЗГРАДА ПРВЕ СМЕДЕРЕВСКЕ КРЕДИТНЕ БАНКЕ							НИЗАК
	ЗГРАДА СТАРОГ НАЧЕЛСТВА							НИЗАК
	ПЕШАЧКА ЗОНА У СМЕДЕРЕВУ							СРЕДЊИ
	ВИЛА „ЗЛАТНИ БРЕГ” ЛЕТЊИКОВАЦ ОБРЕНОВИЋА							ВИСОК
	КУЋА МИЛИВОЈА МАНАСИЋА У СЕЛУ РАДИНЦУ							НИЗАК
	СТАРА ДРУМСКА МЕХАНА ПОРОДИЦЕ МЛАДЕНОВИЋ У САРАОРЦИМА							СРЕДЊИ
	КОМПЛЕКС ПОРОДИЦЕ МИЛОСАВЉЕВИЋ (ВЕРОНИКЕ КЛОНФЕР) У СЕЛУ ДРУГОВАЦ							СРЕДЊИ
	КУЛИЧ ГРАД							НИЗАК
	СПРАТНА КУЋА ЉУБОМИРА ПОПОВИЋА У СЕЛУ КОЛАРИ							НИЗАК
	СТАРА КАФАНА ПОРОДИЦЕ ШТЕРИЋ У ОСИПАОНИЦИ							НИЗАК
	СТАРА КУЋА У УЛИЦИ АНТЕ ПРОТИЋА У СМЕДЕРЕВУ							НИЗАК
	ВИЛА МИТИНАЦ							ВИСОК
ПРИРОДНИ РЕСУРСИ	КАРАЂОРЂЕВ ДУД							ВИСОК
	ДУНАВ							ВИСОК
	ИЗЛЕТИШТЕ ЈУГОВО							ВИСОК
	ШАЛИНАЧКИ ЛУГ							ВИСОК
МУЗЕЈИ И ГАЛЕРИЈЕ	МУЗЕЈ У СМЕДЕРЕВУ							ВИСОК
	ГАЛЕРИЈА САВРЕМЕНЕ УМЕТНОСТИ							СРЕДЊИ

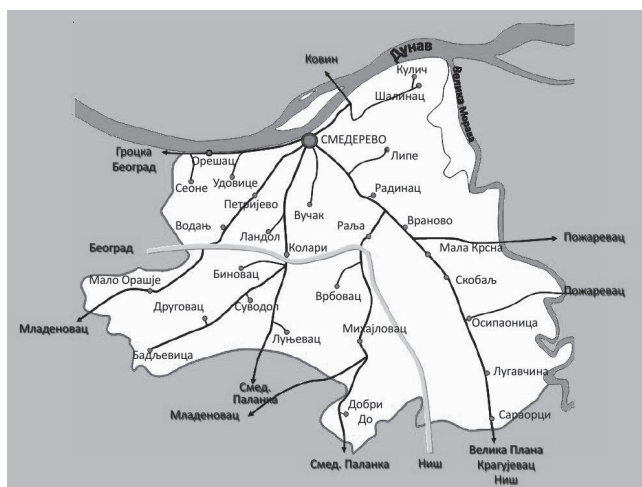

ЦРКВЕ И МАНАСТИРИ	ХРАМ СВЕТОГ ГЕОРГИЈА							СРЕДЊИ
	ЦРКВА СВЕТИХ ПЕТРА И ПАВЛА У КОЛАРИМА							НИЗАК
	ЦРКВА СВЕТОГ ПРОРОКА ЈЕРЕМИЈЕ У ВРБОВЦУ							НИЗАК
	ЦРКВА СВЕТОГ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА ГЕОРГИЈА У СМЕДЕРЕВУ							НИЗАК
	ЦРКВА РОЂЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У ЛИПАМА							НИЗАК
	ЦРКВА СВЕТОГ ПРОРОКА ИЛИЈЕ У МИХАЈЛОВЦУ							НИЗАК
	ЦРКВА СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ У ВРНОВУ							НИЗАК
	ЦРКВА СВЕТОГ АРХИСТРАТИГА ГАВРИЛА У ОСИПАОНИЦИ							НИЗАК
	ЦРКВА УСПЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ НА СМЕДЕРЕВСКОМ ГРОБЉУ							ВИСОК
	СПОМЕНИЦИ	СПОМЕНИК БОРЦИМА ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА 1914 - 1919. ГОДИНЕ						
СПОМЕНИК 5. ЈУНСКОЈ ТРАГЕДИЈИ								СРЕДЊИ
СПОМЕН ПАРК ТРИ ХЕРОЈА								НИЗАК
СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА	ДВОРАНА СМЕДЕРЕВО							ВИСОК
	СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИ КОМПЛЕКС БАЗЕНИ СМЕДЕРЕВО							СРЕДЊИ
	СТАДИОН „ФК СМЕДЕРЕВО“							СРЕДЊИ
	ИЗЛЕТИШТЕ ЈУГОВО							ВИСОК
АРХЕОЛОШКА НАЛАЗИШТА	АРХЕОЛОШКО НАЛАЗИШТЕ ОРНИЦЕ							СРЕДЊИ
РЕКЕ И ЈЕЗЕРА	РЕКА ДУНАВ							ВИСОК
	РЕКА ВЕЛИКА МОРАВА							СРЕДЊИ
	ШАЛИНАЧКО ЈЕЗЕРО							СРЕДЊИ

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

МАНИФЕСТАЦИЈЕ	НУШИЋЕВИ ДАНИ								ВИСОК
	СМЕДЕРЕВСКИ ДАНИ ЦВЕЋА								НИЗАК
	ТЕАТАР У ТВРЂАВИ								ВИСОК
	СМЕДЕРЕВСКА ЈЕСЕН								ВИСОК
	СМЕДЕРЕВСКА ПЕСНИЧКА ЈЕСЕН								НИЗАК
	КОСИДБА НА ПЛАВИНЦУ								СРЕДЊИ
	БОСТАНИЈАДА								СРЕДЊИ
	ПАСТИРСКИ ДАНИ ЛИПЕ								НИЗАК
	МАРАТОН ДВОПРЕГА „ШАЛИНАЧКИ ЛУГ”								СРЕДЊИ
	ВРБОВАЧКИ КУПИНДАН								НИЗАК
ВИНАРИЈЕ	ВИНАРИЈА „ЈЕРЕМИЋ”								ВИСОК
	ВИНСКИ ГРАД								СРЕДЊИ
	ПОДРУМ „ДИОНИС”								ВИСОК
	ПОДРУМ „ЈАНКО”								ВИСОК
	ПОДРУМ „ИЛИЋ”								СРЕДЊИ
	ВИНАРИЈА „ВОДЊАНКА”								СРЕДЊИ
	ПОДРУМ „ДОБРАВА”								СРЕДЊИ
	ВИНАРСКИ ПОДРУМ „РЕЋИЋ”, ЛИПЕ								СРЕДЊИ
	ВИНАРИЈА „ПЛАВИНАЦ”								СРЕДЊИ

Распоред насеља у граду Смедерево

ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋИХ СМЕШТАЈНИХ КАПАЦИТЕТА У СМЕДЕРЕВУ

Назив	Број соба	Број лежаја
Хотел-ресторан „Цар“	33 собе	Укупан број лежајева 100
	ресторан 45 места	
Мотел „Златник“	12 соба	Укупан број лежајева 30
Мотел „Јерина“	22 собе	Укупно лежајева 50
Преноћиште „Мир“	6 соба	Укупан број лежајева 12
Апартмани „Лух“	3 апартмана	Укупан број лежајева 6
Домаћа радиност Ловачки дом Мића Ловац ***	1 апартман 4 собе	Укупан број лежајева 14
Апартмани „Стасеа“	9 апартмана 2 собе	Укупан број лежајева 22
Приватни смештај „Марија“ **	1 апартман 4 собе	Укупан број лежајева 9
Приватни смештај Горан и Гордана Јанчић	1 апартман	Укупно 5 лежаја
Приватни смештај „Теренац“ **	4 собе	Укупно 10 лежаја
Преноћиште „Двор“ , собе за издавање	1 апартман 14 соба	Укупно лежајева 31
Приватни смештај Зорица Вучковић „Конак“	1 апартман 1 соба	Укупно лежајева 8
Мотел „На раскршћу“	5 соба	Укупно лежајева 16
Хотел „Хамбург“ ***	14 соба	29 лежаја и сала за промоције
„Златно брдо“, станови за издавање	11 апартмана	Укупно лежајева 26
Приватни смештај „Вила Александар“	6 соба	Укупно лежајева 19
Вила „Граф“ ****	2 апартмана 1 соба	Укупно 10 лежајева

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**СВОТ (SWOT) АНАЛИЗА ТУРИСТИЧКИХ ПОТЕНЦИЈАЛА
СМЕДЕРЕВА**

Израда СВОТ (SWOT) анализе за потребе развоја туризма града Смедерева представља саставни део евалуације свих позитивних и негативних предиспозиција које град има. У стратешком документу неопходно је навести све елементе који су пресудни за развој туризма, јер се тиме ствара свеобухватност проблема. У исто време сагледавају се чињенице које успоравају или могу да успоре развој туризма, или да га са друге стране афирмишу и помогну његовом развоју. Кроз овакав вид анализе ствара се могућност да се, пре свега, слабе стране и претње схвате веома озбиљно и буду фокус који је потребно изменити како би се видео напредак. У оквиру анализе прво су дефинисане унутрашње снаге и слабости и овај део директно зависи од релација и могућности које туризам има у оквиру Града. Са друге стране постоје и екстерни фактори који могу делимично или чак потпуно да утичу на развој туризма. У том контексту обрађују се могућности и претње које постоје и на које најчешће не може да се утиче. Оно што је свакако могуће јесте дефинисати претње и покушати да се оне превазиђу.

СНАГЕ

Свака дестинација и сваки простор има одређене предиспозиције за развој туризма. Тако и град Смедерево има елементе који привлаче туристе и чине њихов боравак пријатнијим. Сви елементи који се нађу у једном простору привлаче туристепредстављају снажне стране дестинације. У погледу Смедерева чини се да су снаге веома значајне и, можда већ сада можемо да констатујемо, недовољно искоришћене. На снагама које Смедерево има треба темељно радити како би заиста биле покретачи развоја туризма. Пре свега треба навести следеће:

- Непосредна близина Београда као главног града
- Град излази на реку Дунав (саставни део Коридора 7)
- Непосредна близина ауто пута, односно Коридора 10
- Добра путна мрежа према граду и према другим туристичким локалитетима
- Веома добро сачувана тврђава из средњег века
- Прва српска престоница
- Постојање Туристичке организације града Смедерева
- Управа Тврђаве под ингеренцијом ТОГ Смедерево
- Традиционална туристичка дестинација за ђачке екскурзије
- Опредељеност града за развој туризма
- Слободни капацитети за инвестиције у туризам
- Добра инфраструктурална опремљеност туристичких простора
- Некадашња летња резиденција Обреновића и стављање Виле у туристичку функцију
- Постојање традиционалних туристичких манифестација
- Коришћење простора Тврђаве за различите туристичке манифестације
- Ушће Мораве у Дунав на простору Града
- Индустријско транспортно чвориште
- Традиционално виноградарско подручје са развијеним винским туризмом
- Велики број археолошких локалитета
- Могућност за развој сеоског туризма
- Успостављање привременог пристана за речне бродове
- Музеј Смедерева
- Већи број угоститељских објеката
- Развијено воћарство као предуслов за агротуризам

СЛАБОСТИ

На свакој дестинацији, па тако и у Смедереву, могу се идентификовати одређени елементи који чине слабост једне дестинације. Готово као по правилу слабих страна увек има више и

много су комплексније за решавање јер често представљају скуп неколико проблема. Слабе стране могу да се односе на непостојеће елементе што представља прилику да се они реализују, док су много значајнији елементи који постоје али чине слабу страну и дубоко су усађени у функционисање у простору и на њима је увек потребно доста рада како би се отклонили. Слабе стране једне дестинације идентификују и критичне тачке за развој туризма, те уколико се не дефинишу могу имати далекосежне последице за развој туризма, али често и за функционисање одређених процеса у самом граду. Слабе стране за развој туризма у Смедереву су:

- Недостатак смештајних капацитета
- Недостатак сеоских домаћинстава оријентисаних ка туризму
- Необједињен маркетиншки наступ града
- Недовољан маркетинг туристичких производа
- Веома лоша промоција туристичких манифестација
- Људски ресурси (недовољан број)
- Недовољан број туристичких водича
- Непостојање аниматора на простору Тврђаве
- Недостатак специјализованих обука у туризму
- Саобраћајно чвориште око Тврђаве
- Недостатак пројеката у вези са туризмом
- Непостојање туристичког пристана
- Неискоришћеност туристичких капацитета
- Непотпуна евиденција броја туриста (непријављивање)
- Непостојање инфраструктуре унутар Тврђаве
- Недостатак туристичких садржаја унутар Тврђаве
- Загађеност
- Делови града прљави
- Непостојање рецептивних туристичких агенција
- Непостојање капацитета за конгресни и сајамски туризам
- Премештање луке и пруге изискује велика финансијска средства
- Незаинтересованост становништва за развој туризма
- Лоша туристичка сигнализација

МОГУЋНОСТИ

Када су у питању могућности Смедерево има веома специфичну позицију. Туризам до сада тече неким утврђеним стазама и има веома благи раст, али свака промена у окружењу или на националном нивоу може утицати на ток туриста кроз Смедерево. Пример је продаја Железаре као највеће индустрије у граду, која је Смедерево ставила у жижу медијске пажње, свакако треба искористити. Са друге стране, туризам је у Смедереву без великих инвеститора, иако град настоји да их привуче. Колико је важна једна или више инвестиција у туризам можемо илустровати следећим примером. У овом стратешком документу дефинисане су могућности за инвестиционо улагање на крају документа. Онога тренутка када се једна велика инвестиција реализује, готово истовремено ће бити потребно урадити ревизију стратешког документа јер ће сама инвестиција окренути правац развоја туризма и покренути директно или индиректно различите структуре у вези са туризмом.

Могућности за развој туризма у Смедереву су следеће:

- Постојање могућности за различите облике туризма
- Развој комплементарних облика туризма
- Развој различитих туристичких производа у вези са Тврђавом
- Успостављање манифестације регионалног карактера
- Заустављање речних крузева
- Привлачење великих инвеститора из сектора хотелијерства
- Откуп атрактивног земљишта за будуће инвестиције
- Изврстан простор за улагање у привреду
- Већа експанзија ђачког туризма
- Постојање термалних вода

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

- Стратешко повезивање преко Дунава
- Долазак великих инвеститора у туризам
- Успостављање агротуризма у самом граду
- Већи број индивидуалних туриста из Београда
- Претварање Тврђаве у мултифункционални туристички локалитет
- Активирање марине за прихват пловила
- Изградња туристичког комплекса
- Активирање сеоског становништва за туризам
- Пројекти из области туризма финансирани кроз разне домаће и стране фондове

ПРЕТЊЕ

Туризам је веома осетљива привредна грана и зависи од великог броја чинилаца. Претње за развој туризма могу долазити са свих страна. У овом делу говоримо о претњама које долазе из екстерног окружења, на њих најчешће не можемо да утичемо, али зато оне могу снажно утицати на туризам у Граду. Туризам се уско везује са свим привредним делатностима, због тога га ограничавају и законска акта која се односе на туризам али и друге делатности. Најчешћи облик привређивања у просторима који су под заштитом је туризам. Сваки од простора прописује строге мере за привређивање те оне могу значајно утицати на функционисање туризма. Велику претњу туризму представљају одлуке и законска акта на нивоу државе, која нису у директној вези са туризмом, али индиректно могу веома неповољно утицати, а у неким случајевима чак и потпуно зауставити туристички ток. Пример који је актуелан последње две године и транспарентно је приметан и спомињан у делу где смо анализирали број туриста који посете Смедерево (Табела бр. 1 и 2). Наиме, одлуком Министарства финансија да сва средства која се у школи генеришу морају да прођу процес јавне набавке, па тако и екскурзије, и да се плаћање мора извршити у року од 45 дана, у потпуности је зауставило ђачки туризам. Последице су за неке просторе, па и Смедерево, имале катастрофалне резултате, јер се већина гостију очекује управо кроз ђачке екскурзије. У ланцу лошег пословања су се нашли хотели, ресторани, продавнице сувенира, музеји и други простори који зарађују продајом улазница. Са тим у вези претње треба детаљно обрадити и узимати веома озбиљно како би проблеме који настану могли брже и лакше да амортизујемо.

Претње развоју туризма у Смедереву су следеће:

- Турбулентно тржиште туризма у Србији
- Лоша економска ситуација средње класе становништва
- Изостанак ђачких екскурзија
- Позиција пролазне туристичке дестинације
- Локација индустријског чворишта
- Локација аутобуске и железничке станице
- Комплексно управљање Тврђавом
- Непостојање јасне визије развоја туризма
- Већи број туристичких дестинација на тржишту
- Законска регулатива за пословање ТО
- Нови закон о туризму
- Развој дестинација сличних карактеристика
- Мали број туристичких бродова који пристају
- Одлазак инвеститора на другу дестинацију
- Лоша клима за укључивање локалног становништва у туризам

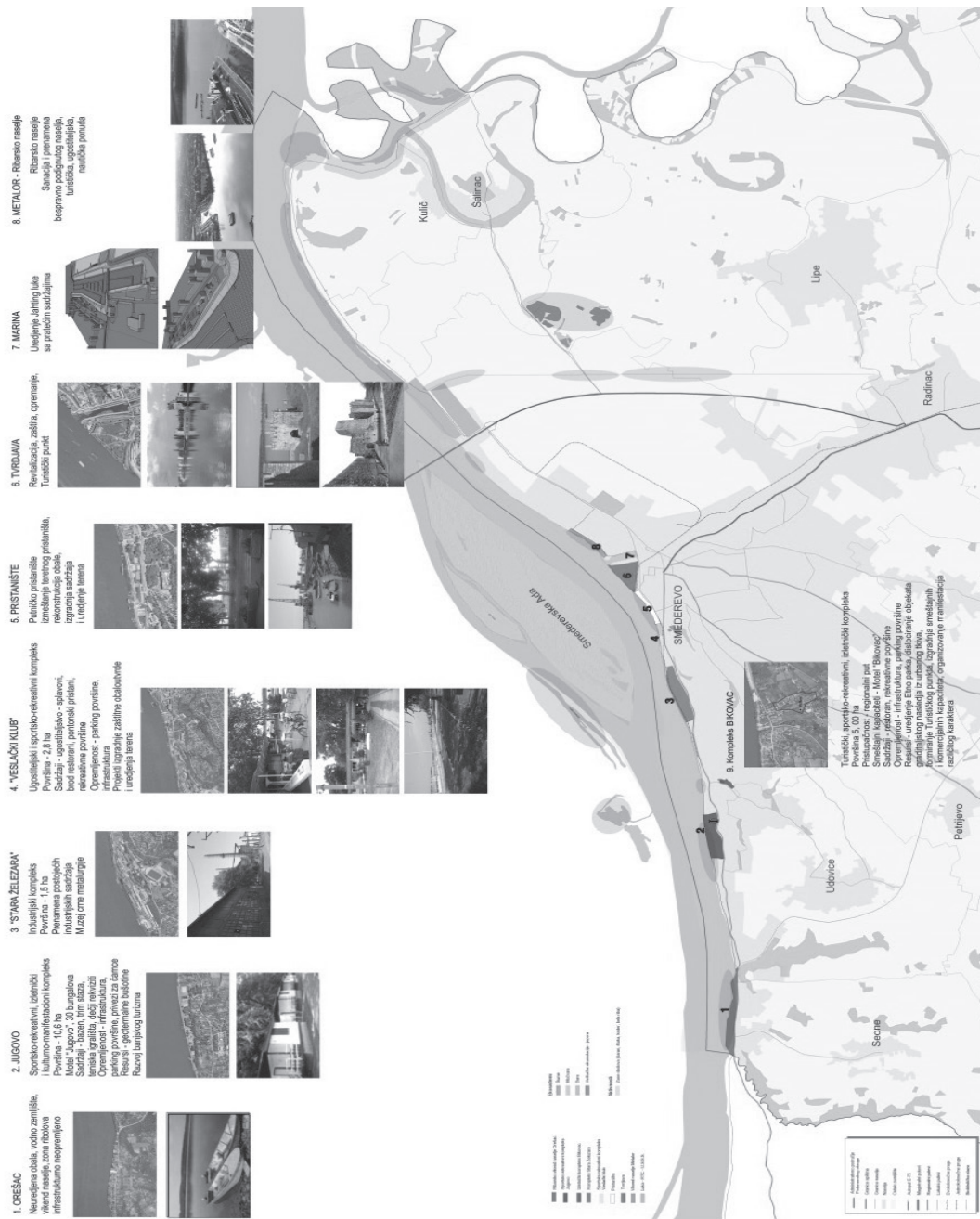
Када се све горенаведено узме у обзир може се констатовати да постоје велике шансе и могућности за развој туризма у Смедереву, али у исто време треба радити на решавању проблема и превазилажењу претњи како би се створили бољи услови за развој туризма у овом простору.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Карта 2. Смедеревско приобаље Дунава са туристичким потенцијалима

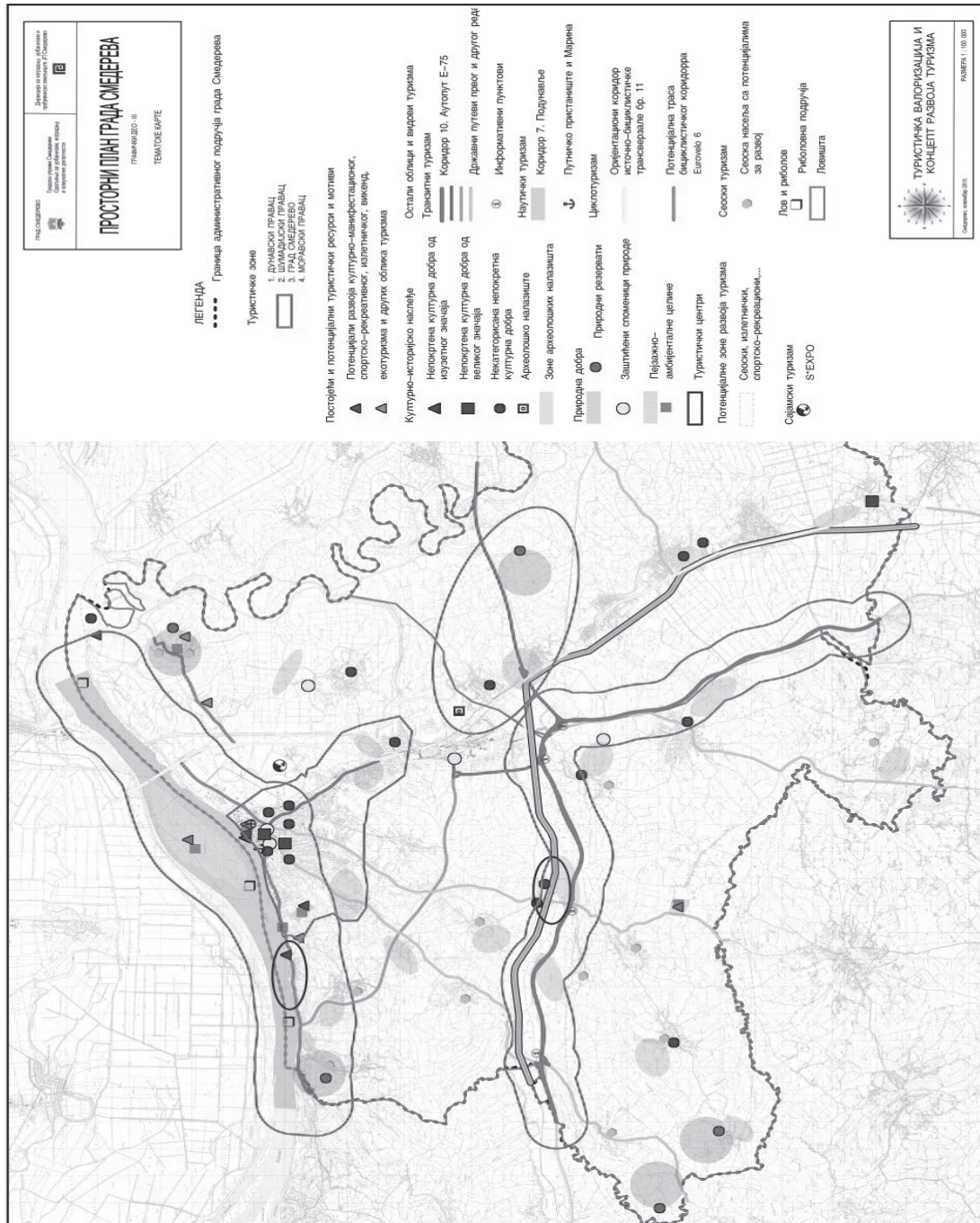

Извор: Регионална канцеларија за стратешко планирање – Програм – УРБалк – Пројекат – Стратегија просторног развоја Подунавског округа: Карта 3. Коридор VII – Дунав – Ресурси, активности, потенцијали

Карта 3. Просторни план града Смедерева – Туристичка валоризација и концепт развоја туризма

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**КРЕИРАЊЕ ТУРИСТИЧКИХ ПРОИЗВОДА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**

Туристички производ подразумева укупна искуства туриста која задовољавају њихова очекивања, укључујући искуства са смештајем, природним и културним атракцијама, забавом, превозом, угоститељством, домаћинима и слично. Реч је о комплексном и повезаном склопу појединачних производа и услуга из различитих комерцијалних и некомерцијалних домена које посетилац конзумира за време туристичког путова.

Туристички производ може бити појединачан (парцијалан), као део укупне туристичке понуде, или интегрисани производ укупне туристичке понуде. Интегрисани туристички производ представља производ на нивоу туристичке дестинације и чине га производи и услуге свих привредних и непривредних делатности, као и услови природне и друштвене средине, који се укључују у задовољавање потреба туриста.

БЕНЧМАРК АНАЛИЗА

Бенчмарк (Benchmark) анализа је аналитички алат који се све чешће користи и на подручју туристичке делатности, пре свега као начин поређења са конкуренцијом, али и као начин идентификовања примера добре праксе, који служе као оријентир и основа за обликовање усмерења стратешког развоја и управљања туристичком дестинацијом. Бенчмаркинг омогућава добијање нових корисних информација и знања о деловању успешних туристичких дестинација, које имају додатну вредност пре свега са аспекта имплементације успешних решења у сопствену праксу пословања.

Бенчмарк анализа, тј. анализа упоређивања дестинација направљена је уз помоћ референтних веб страница и комуникационих алата које поменуте дестинације користе на веб страницама. Сврха ове анализе јесте да се установе упоредиве и конкурентске вредности туристичких дестинација у односу према граду Смедереву. Нагласак је пре свега на:

- општој презентацији изабраних дестинација,
- анализи туристичке понуде (смештајни капацитети, угоститељска понуда, активности/ програми/производи на нивоу дестинације, информациона делатност).

Узимајући у обзир да се овде ради о граду Смедереву, који је на самом почетку професионалне изградње туристичког система, као и да се тренутно налази у процесу структурирања и позиционирања својих туристичких потенцијала и могућности, анализа примера најбоље праксе има за задатак да утврди кључне факторе позиционирања и тематизације најбољих европских подручја сличних градова. Резултат анализе примера најбоље праксе, тј. бенчмарк анализа, показује смер у којем би према идеалној ситуацији општина Смедерево могла да направи свој искорак, користећи успешне примере и доказане моделе туристичког развоја дестинације.

У Србији је у протеклих десетак година израђен већи број стратешких планова развоја туризма градова и општина. У оквиру планова дефинисани су и простори који се могу упоредити или је са њих могуће извући примере добре праксе. За потребе бенчмарк анализе у граду Смедереву покушали смо да анализирамо све пређашње планове и стратегије развоја како би се утврдила сличност и преузела добра пракса, некада дефинисана за друге просторе.

СЕНТАНДРЕЈА (МАЂАРСКА)

Сентандреја представља мали туристички локалитет који је током свог туристичког развоја остао у сенци велелепне Будимпеште. Близина Дунава и лака доступност друмском и речном саобраћају допринели су да се Сентандреја профилише као идеално место за извођење туристичких посета из Будимпеште али и других дестинација којима је овај градић успутна станица. Велика сличност са нашим туристичким просторима често ставља Сентандреју у контекст компаративне анализе, али и пружа могућност да се добри примери из Сентандреје имплементирају у развој туризма у Србији.

Сличност коју Сентандреја има са Смедеревом огледа се у статусу града који је позиционирао привредни развој још за време Марије Терезије, када је и добио највиши статус Слободног царског града. У то време такве статусе су добијали они градови који су имали развијену трговину са тенденцијом

да се она развије још више. Трговина на Дунаву је у то време била веома развијена како у Сентандреји тако и у делу подунавља где се налазе Београд и Смедерево. Овакав узлазни тренд почиње да јењава у XVIII веку доласком индустријских производа, а мала места орјентисана на трговину почињу полако да губе

свој некадашњи значај. Под Турском најездом у ову варошицу насељавали сусе највише Срби, али касније и други народи попут Мађара, Словака, Грка и других.

Туристичке вредности Сентандреје данас можемо пратити кроз призму туриста који је посећују. Статистички подаци говоре да око 3 000 људи посети ово мало место у току једног дана. Наравно да су ови подаци лоцирани у сезони. Међутим, и ван сезоне у овом градићу има туриста, што говори о целогодишњој посети која иако мања зими и даље постоји. Ово потврђује чињеницу да је Сентандреја као мало место поред Дунава постало доминантно када је у питању туристичка посета и све више узима примат у једнодневним посетама из Будимпеште, крузере који крстаре Дунавом, као и велики број туристичких група које циљано долазе у посету.

Импресивна културна баштина која се чува у Сентандреји као и мултикултуралност дају јој посебан драж код туриста. Веома лепо очуване грађевине са израженом барокном архитектуром, велики број уметника који стварају своја дела дају овом малом месту живот, а све на радост посетилаца који се у последње време осим једнодневних обилазака све чешће одлучују да остану неколико дана. Српско становништво има значајан статус у Сентандреји у вези са сакралним објектима. Патријаршијски музеј чува реликвије и друге документе и артефакта која говоре о сеоби Срба на ове просторе. Из тих разлога готово да не постоји туриста из Србије који није посетио Сентандреју уколико се нађе у Будимпешти или на пропутовању.

Сличну позицију треба да изгради и Смедерево и да буде сигурна станица уколико се туристи крећу ка Виминацијуму или у правцу источне Србије. И поред тога може бити

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

дестинација у коју се долази и остаје.

Главне одлике Сентандреје, поред туристичких вредности, јесу свакако и инфраструктура као и обиље продавница, кафетерија и ресторана. Главна улица је готово у потпуности „начичкана“ малим продавницама са сувенирима које туристи обожавају и радо троше новац у њима. Најчешће биране успомене из Сентандреје су црвена паприка, марципан и различите рукотворине које углавном асоцирају на мађарску културу. Осим тога урађен је пристан за туристичке бродове, али постоји и редовна линија тахи бродом од Будимпеште. За потребе аутобуса опремљен је простор који може да прихвати око 60 аутобуса и тренутно се ради проширење за још 50 аутобуса.

У Сентандреји се такође налази двадесетак музеја и велики број галерија. У последњих неколико година Сентандреја постаје место уметника и све је већи број галерија које се отварају и у којима се углавном излажу слике познатих аутора са сентандрејским пејзажима.

У непосредној близини налази се и етнографски музеј „Сканзен“ који на отвореном нуди различите активности базиране на традицији и култури живљења на овим просторима. У музеју је могуће организовати туристичке туре различитог садржаја у зависности од узраста посетилаца, одвијају се часови грнчарије, сликарства, а посебно се осмишљавају туре за школски и предшколски узраст, као и посебне туре са стручним туристичким водичем.

У Смедереву постоје идеални простори на коме би могао да се подигне Музеј Српске традиције и културе који би функционисао по истим принципима као и „Сканзан“, где би се поставке и туре у потпуности орјентисале ка интерактивној комуникацији са туристима. Циљна група туриста били би ученици основношколског и средњешколског узраста.

Поређећи карактеристике у Сентандреји и Смедереву, налазимо много сличности, али и разлика. Сентандреју, као и Смедерево, већином посећују једнодневни туристи из оближње Будимпеште, који су за разлику од Смедерева кога посећују туристи из Београда, многобројнији. Сентандреју годишње посети око 500 000 туриста, како домаћих тако и страних. Поред свог прилива туриста значајно место представља њихова потрошња, која са великим бројем туриста никада није занемарљива. Основна разлика која се у овом сегменту намеће огледа се у питању да ли би просечан туриста имао прилике да у Смедереву потроши исту количину новца. Тренутно можда не али треба отворати специјализоване туристичке просторе попут Винског трга и слично који би нудили туристима различите производе искључиво аутентичног порекла, ручне израде и високог квалитета.

Сличност која се назире је и музеј на отвореном за који Смедерево има изврсне потенцијале и треба га реализовати управо по примерима из Сентандреје.

ПОСТОЈНА (СЛОВЕНИЈА)

Место Постојна налази се у југозападном делу Словеније, између Љубљане, Трста, Горице и Ријеке, чиме је постала административни и пословни центар Нотрањске регије. Откривањем Постојинске јаме и њеним отварањем за посетиоце, Постојна се развила у туристичко место. Поред јаме, туристи посећују и Предјамски град (замак) који је као највећи јамски град уписан у Гинисову књигу рекорда. Као једини очувани јамски дворца у Еуропи, Предјамски град нуди јединствен поглед у грађевинске технике те сналажљивост средњевековних људи, који су тражили и пронашли сигурно уточиште одмах крај улаза у јаму. Током опсада у петнаестом веку, дворца је понудио склониште свом најславнијем и најозлоглашенијем власнику Еразму Предјамском. Легенда о

храбром крадљивцу–витезу Еразму, који је био непобеђен док га један од његових слуга није издао, још увек живи у народном предању.

Постојна посетиоцима нуди бројне атракције, од природног феномена пећине до културних и историјских. У току лета организују се и бројни догађаји, од којих су најпознатији Фурмански празник, Витешке игре или Еразмов витешки турнир и фестивал „Змај ‘ма младе“ који током целог месеца августа нуди посетиоцима бројне концерте, перформансе, изложбе и слично. Поред свега наведеног околина места је идеална за активности у природи, те се за госте организују планинарења и шетње, јахање, обиласци бициклима и друге спортске активности. Због свега што нуди Постојну годишње посети преко 500 000 туриста и посетилаца из региона и света.

Манифестације су за развој туризма града Смедерева дефинисане као примарни туристички производ у који је потребно интензивно инвестирати како би се дошло до адекватних ефеката. Из тог разлога ће у даљем тексту детаљније бити приказан изузетан пример културне манифестације која привлачи многобројне посетиоце у туристичку дестинацију Постојна. У питању је **Еразмов витешки турнир**. Овај турнир је заснован на знању, записима и илустрацијама из 16. века. Одржава се на локацији код Предјамске тврђаве у Постојни, анамењен је широкој публици – и одраслима и деци. Преко 400 учесника представи различите игре и борбе које симболизују живот у периоду средњег века. У току манифестације организују се такмичења у мачевању, гађање луком и стрелом, Предјамски триатлон, средњовековна пијаца на којој се представљају стари занати, витешки турнир за децу, централни витешки турнир, као и многе друге активности. Манифестацију организује предузеће *Туризам Крас* д.о.о. које управља Предјамском тврђавом и Постојнском јамом. Манифестација на забаван и интерактиван начин повезује посетиоце са давно прошлим временима, историјом, обичајима и културом предака.

Туризам Крас д.о.о. је компанија која је преузела управљање Постојнском јамом као и неким другим просторима. Компанија је у почетку дефинисана кроз јавно приватно партнерство да би након даљег развоја постала једина одговорна за туристичко функционисање и одржавање простора са којима газдује. Могуће да би се овакви примери добре праксе могли имплементирати на неке просторе у Смедереву, попут Шаланачког луга и сл. Потребно је напоменути да сам град Постојна има веома мало директне користи од великог броја туриста, осим пословања јаме (кроз порез и запошљавање радника), туристи који долазе готово да не залазе у град тако да се потрошња у граду са обзиром на број гостију готово не примећује!

Еразмов витешки турнир одржава се у јулу и траје само један дан, али у том дану је број посетилаца између 5 и 10 хиљада, у зависности од времена. Место приредбе је ограђено, са уређеним просторима за паркирање, а за улаз на приредбени простор плаћа се улазница од око 10 € за одрасле, док деца до 14 година не плаћају улаз.

За разлику од улаза на манифестацију, сам улаз у Предјамски град има високу цену али је ипак посећен. Међутим, мора се признати да би унутар самог комплекса поставке могле бити и интересантније уређене, док је највреднији део сам спољашњи изглед града. Цене улаза се разликују по категоријама и тренутно (јун 2015. године) износе од 1 € за децу до 5 година; 5,90 € за децу од 5 до 15 година и 9,90 € за одрасле.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Уколико би се правила анализа и поређење простора, слободно се може констативати да се атрактивношћу и Смедерево и Предјамски град налазе у врху. Сличност им је у постојању тврђаве која је у оба места јединствена у Европи. Поред тога, ако поредимо манифестације, највећа сличност са манифестацијом *Еразмов витешки турнир* у Постојини свакако се може пронаћи у традиционалној манифестацији *Смедеревска јесен*. Међутим, дубље анализирајући поменути витешки турнир, стварају се и додатне могућности за креирање нове манифестације која би у фокус ставила средњи век, витештво, анимацију ратовања и слично. Посебно треба истаћи могућност креирања манифестације регионалног карактера која би окупила све средњевековне градове Балканског простора.

ТЕМИШВАР, РУМУНИЈА

Град Темишвар спада у ред средње развијених градова у Банатском делу Румуније у Панонској низији. Главни епитет који краси град Темишвар је његов други назив „Мали Беч“.

Темишвар се налази на само 165 км од Београда, 144 км од Новог Сада, 78 км од Вршца, 93 км од Зрењанина, 78 км од Кикинде и 163 км од Суботице.

Са својих 450 000 становника највећи је град Баната, четврти град по величини у Румунији. Интересантна је чињеница да је име добио по реци Тамиш иако лежи на реци Бегеј. Разлог томе је што су некада раније токови ових река били испреплетени, али су после вештачким путем раздвојени.

Темишвар је кроз векове претрпео утицај различитих култура и због тога данас представља веома интересантан спој култура и занимљиву дестинацију за путовање. Римљани су га користили као важно утврђење, Татари су га разрушили у 13. веку, Турци су га освојили 1552. и задржали своју власт до 1718. када су на ред дошли Аустријанци и ту остали два века. У Темишвару је 1989. почео устанак против Николаја Чаушескуа, једног од најпознатијих светских диктатора. Што се тиче архитектуре, највећи утицај су имали Хабсбурговци и због тога Темишвар данас са поносом носи надимак „Мали Беч“.

На првом званичном попису 1720. године већинско становништво било је српске националности, док данас тај проценат износи свега 2%. Међутим, Темишвар је и даље највећи културно-историјски центар Срба у Румунији. Ту се налази и седиште Епархије Темишварске Српске православне цркве, као и Савез Срба у Румунији.

Темишвар је познат по томе што је први европски град који је користио улично осветљење, а поред Њујорка други у свету. Такође је први европски град у коме је уведен трамвајски превоз.

Захваљујући својој благој клими Темишвар има пуно јавних тргова и бујно зеленило, па га неретко зову и градом паркова. Веома је лако истражити га пешице. У центру се налазе три трга – Трг Победе, Трг Слободе и Трг Уједињења, који чине туристичку целину у оквиру које се налазе бројне цркве и зграде културе, попут опера и позоришта.

Оно што нам пружа разлог да се Темишвар уврсти у ову анализу јесте његова веома жива активност током готово целе године. Иако значајно већи од Смедерева основни привлачни мотив долазака туриста је веома богат културни програм, изузетно добра веза Темишвара са Европом и светом кроз ниско-буџетне авио компаније и обиласци града и околине.

Темишвар за разлику од Смедерева има у понуди 2754 кревета у хотелима средње

категорије. Хотелски смештај је углавном базиран на транзитне и пословне госте, као и друге туристе који се дуже задржавају. Од хотелских брендова присутни су *NH Hotels* и *Best Western*, што је веома интересно за развој туризма у Смедереву. Наиме, велики проблем Смедерева су смештајни капацитети те би привлачење једног бренда као што је *Best Western*, који је већ присутан у Србији, био одличан потез. Тиме би се, са једне стране, повећао смештајни капацитет и лоцирао један познати бренд хотела у Смедереву, а са друге стране би се могао постићи дужи боравак туриста у граду.

Темишвар годишње посети око 230 000 туриста који имају око 400 000 ноћења што нам опет говори да се гости углавном задржавају краће.

Иако се на први поглед не ствара утисак да Темишвар и Смедерево имају пуно тога заједничког, ипак се може закључити да неке развојне тенденције можемо добро преузети. Овде се пре свега мисли на инфраструктурно улагање које је Темишвару значајно помогло у даљем развоју. Изградњом највећег тржног центра у Банату Темишвар је постао идеално место за куповину различите робе од конфекције до различите робе широке потрошње. Са тим у вези је и велики прилив туриста најчешће једнодневних, али они не зависе од сезоне или временских услова, њихов број је у току године константан и на основу процене преко педесет аутобуса долази само из Србије у овај град. Туристи куповином праве велике промете, али све више почињу да користе и друге садржаје које Темишвар нуди. Прилика је да се и у Смедереву успостави једна стратешка инвестиција која би генерисала куповину у Централној Србији.

ГРАЦ АУСТРИЈА

Грац, други по величини град у Аустрији, европски град културе, смештен је на реци Мури и сматра се центром Штајерске. Његовом Старом граду, једном од најбоље очуваних у Европи и од 1999. године у потпуности под заштитом UNESCO-а, 2010. године придодат је и дворца Егенберг.

Друга посебност града је наглашена „образовно-универзитетска“ функција града, по чему је Грац познат широм Европе. 2003. године Грац је био културна престоница Европе.

Грац има око 270 000 становника што му даје могућност да позиционира своје место као културни и административни центар регије. Идеалан је град за куповину, а међу бројним тржним центрима су „West“ и „Seiersberg“.

Грац се налази у југоисточном делу Аустрије, близу словеначке границе (око 30 км). Грацу је најближи већи град словеначки Марибор на 50 км удаљености јужно од града. Престоница Беч удаљена је око 200 км северно или 2 и по часа вожње.

Уколико се упореде Грац и Смедерево, може се констатовати да су главне атракције Граца уско везане за главну атракцију у Смедереву. Грац поседује један од најбоље очуваних историјских језгара града у средњој Европи. Назива се стари град или Дворац. Поред тога, Грац поседује и савремену, можда и футуристичку, архитектуру зграде Музеја модерне уметности, која нам даје приказ о могућности спајања традиционалне и модерне архитектуре. Поред споменутог, у Грацу се налази тридесетак музеја, веома жив културни живот и много интересантних места за туристички обилазак.

- Смјештај
  - 70-так хотела, распон 2 до 4 звездице
  - Камп

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

- Пансиони, Bed&Breakfast
- Угоститељство
  - Око 300 ресторана, штајерска и аустријска, интернационална, вегетаријанска
  - Велики број кафеа и посластичарница
  - Винотеке, барови
  - Марка „Capital of Culinary Delights“ – обавезна употреба локалних производа
  - Препоручени/ партнер ресторани
- Конгресни капацитети
  - Конгресни центар Грац (2 000 особа), Сајам Грац
  - Универзитетски простори
  - Више дворана у склопу хотела
  - Конгресни биро Грац

Оно што Грац посебно истиче веома је богата понуда културних садржаја који су активни током читаве године. Многи догађаји су већ дуго познати у средњој Европи и бележе све већи прилив гостију који се сада чешће задржавају дуже него што су то раније чинили. Пре су се у оквиру неког догађаја посетиоци задржавали само колико манифестација или догађај траје, док данас остају готово по правилу неколико дана дуже.

Овај концепт је потребно применити и на Смедерево посебно у оквиру традиционалних манифестација, као и оних које се одвијају у руралном делу где је потребно тражити туристе који би спојили кратак одмор са манифестацијом.

- Догађаји - *Advent Opernredoute*, *Diagonale* филмски фестивал, *Gourmet Spectacle*, *o Styriarte* фестивал класичне музике, *La Strada* међународни фестивал луткарства и уличног позоришта

Када би се анализирао туристички производ у Грацу главно упориште би свакако била култура, затим гастрономија и наравно догађаји. Једна од ствари која у последње време привлачи туристе је свакако и куповина. Грац обилује тржним центрима и све је већи број туриста који долазе на кратке туре са основном намером да купују. Сличан елемент можемо да препознамо и у Темишвару који је последњих година доживео експанзију туриста из Србије и Мађарске који посећују неколико великих тржних центара у овом граду.

Поред овога мора се напоменути и конгресни туризам, затим пословни туризам као и велики број различитих аранжмана који се реализују викендом.

Градско језгро Граца је 1999. године уврћено на UNESCO листу светске културне баштине. Наводимо као пример који је имао веома добре и позитивне утицаје на развој туризма јер су сви елементи туристичке понуде у градском језгру имали строгу контролу од стране UNESCO-а. Овим је дат одговор да ли треба бити упоран у тежњи да Смедеревска тврђава буде кандидат за UNESCO листу. Са сигурношћу се може рећи да процес треба отпочети, али га веома пажљиво креирати како би се усагласила правила светске организације са могућностима будућег коришћења.

Уласком на UNESCO листу Грац је постао и члан UNESCO *Creative Cities* и UNESCO *City of Desing*. У оквиру градских ангажовања Грац је 2008. године био престоница гастрономије.

Грац је као и Смедерево имао доста инфраструктурних проблема. Приступ Тврђави у Грацу је решен увођењем жичаре која пребацује путнике до врха. Туристичка возња се наплаћује неколико евра. Вертикална дислокација терена условљавала је овакво решење док би за Смедерево више значила хоризонтална дислокација прихвата туриста и њиховог уласка у Тврђаву. Може се узети у обзир и неколико привремених решења у виду пасарела и слично. Један од начина да се направи употребно решење јесте имплементација футуристичке архитектуре. У Грацу је то урађено са пешачким мостом који има и друге функције осим основне.

ДЕФИНИСАЊЕ МОГУЋИХ ОБЛИКА ТУРИЗМА НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Туристички производ представља једну суштински заокружену целину појединих примарних и секундарних делова туристичке понуде, намењене одређеној групи туриста. Обликовање и креирање туристичког производа зависи на једној страни од расположивих капацитета – примарних, као што су природна богатства, културно-историјска и етнолошка баштина и савремено стваралаштво, и секундарних капацитета, као што су угоститељско-смештаји објекти, туристичке агенције, инфраструктура, а на другој страни од обима потражње. Туристички производ састављен је од одређених елемената, пре свега то су:

Атрактивности – подразумевају микс различитих елемената природне атрактивности (флора, фауна, клима, географски положај и сл.) и друштвене атрактивности (културно-историјско наслеђе, антропогени ресурси, и сл.);

Пристапачности – која се дели на економске (трошкови путовања и боравка у дестинацији) и саобраћајне (удаљеност дестинације од емитивног тржишта где велику улогу има саобраћајна повезаност и инфраструктура);

Услови боравка – представљају све елементе од којих је састављена туристичка понуда попут смештаја, исхране, забаве, рекреације, итд.

Богатство природних, културних, историјских и етнографских специфичности којима обилује Подунавље и Поморавље, а самим тим и град Смедерево, добра је подлога за развој бројних нових иницијатива и производа које се могу успешно валоризовати на туристичком тржишту.

На основу туристичких потенцијала града Смедерева, као и свих сегмената који улазе у дефинисање могућих облика туризма, могуће је издвојити неколико карактеристичних облика. Сви видови туризма имају упориште у природним и друштвеним вредностима које се налазе у Смедереву. Неки од облика туризма имају потенцијал за развој, али још нису у потпуности развијени или им недостаје адекватан туристички производ. Важно је истаћи да се кроз Стратегију дефинишу и потенцијална инвестициона улагања која могу много да допринесу бржем и активнијем креирању туристичких производа, посебно код оних облика којима недостаје адекватна инфра и супраструктура.

Са тим у вези на територији града Смедерева могу да се издвоје следећи облици туризма:

1. Културни туризам
2. Туризам догађаја
3. Градски одмор
4. Наутички туризам
5. Туризам специјалних интереса
6. Сеоски туризам
7. Вински туризам
8. Здравствени туризам

МОГУЋИ ОБЛИЦИ ТУРИЗМА НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА СМЕДЕРЕВА			
КУЛТУРНИ ТУРИЗАМ	Смедеревска Тврђава	Култура, историја, археологија	Културне руте
ТУРИЗАМ ДОГАЂАЈА	КУЛТУРНЕ ПРОСЛАВЕ Фестивали и манифестације	УМЕТНОСТ И ЗАБАВА Изложбе, ликовне колоније, коцерти	

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

ГРАДСКИ ОДМОР	ОБИЛАЗАК КУЛТУРНИХ ПРОСТОРА	ВЕЧЕРЊИ ИЗЛАСЦИ НА РЕКУ	Тематске руте	
НАУТИЧКИ ТУРИЗАМ	Индивидуалне половидбе	ГРУПНЕ ПЛОВИДБЕ	ГОСТИ КОЈИ ДОЛАЗЕ БРОДОМ	
ТУРИЗАМ СПЕЦИЈАЛНИХ ИНТЕРЕСА	Лов и риболов, Бициклизам, Спорт	Посматрање птица, Етнографија	Јахање	Пешачење, камповање, речна експедиција
СЕОСКИ ТУРИЗАМ	ЕТНО ТУРИЗАМ Етнографске вредности	АГРОТУРИЗАМ Сеоска газдинства, фарме Произвођачи воћа	ЕКОТУРИЗАМ Сеоско искуство, екологија, гастрономија	АКТИВНОСТИ У ПРИРОДИ Рекреација и одмор
ВИНСКИ ТУРИЗАМ	ВИНСКЕ РУТЕ	ДЕГУСТАЦИЈЕ ВИНА	МАНИФЕСТАЦИЈЕ У ВЕЗИ СА ВИНОМ	Сомелијери
ЗДРАВСТВЕНИ ТУРИЗАМ	БАЊСКИ ТУРИЗАМ Лечења, рехабилитације	ВЕЛНЕС (WELLNESS)		
		Одмори на селу		
		Одмори у природи		
		Шетње у природи		

Према карактеристикама дестинације, њене удаљености од емитивних тржишта и већих градова, у граду Смедерево посебне могућности за развој имају туристички производи приказани у горенаведеној табели. Сваки производ треба постепено развијати, одабрати циљна тржишта и у зависности од њихове позиције, изабрати канале дистрибуције и ефикасне промотивне инструменте, односно ефикасан маркетинг план.

ПРИМАРНИ И СЕКУНДАРНИ ТУРИСТИЧКИ ПРОИЗВОДИ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Град Смедерево има неколико дефинисаних туристичких производа, али чињеница је да се тек креће у стратешки развој туризма на овом простору. У складу са тим основни корак ка оријентацији туристичке дестинације односи се на избор потенцијалних туристичких производа са којима Град може да конкурише, као и оних који су довољно атрактивни и поседују специфичне туристичке ресурсе.

У складу са свим ресурсима (природним и културним), као и у складу са стањем инфраструктуре и капацитета смештајних и угоститељских објеката, овим Програмом развоја туризма града Смедерева, дефинишу се примарни и секундарни туристички производи на подручју града Смедерева.

Примарни облици туризма града Смедерева

ПРИМАРНИ ОБЛИЦИ ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА	
1. Културни туризам <ul style="list-style-type: none"> • Тврђава • Култура • Историја • Археологија 	2. Туризам догађаја <ul style="list-style-type: none"> • Манифестације • Изложбе и сајмови • Такмичења • Сликарске колоније
3. Градски одмор <ul style="list-style-type: none"> • Обилазак културних простора • Изласци на реку • Тематске руте • Анимација градског простора 	4. Туризам специјалних интереса <ul style="list-style-type: none"> • Лов и риболов • Јахање • Бициклизам • Пешачење • Спортски туризам
5. Вински туризам <ul style="list-style-type: none"> • Дегустација вина • Винске руте • Берба грожђа • Специјализовани вински програм 	6. Рурални туризам <ul style="list-style-type: none"> • Етно туризам • Агротуризам • Екотуризам • Активности у природи

Идентификовани туристички производи, у оквиру поменутих облика туризма, веома су атрактивни на европском туристичком тржишту, али још нису активни елемент понуде града Смедерева. Неки од њих налазе се у туристичкој понуди, али најчешће као непотпун туристички програм. Развојна настојања морају бити усмерена ка повећању квалитета услуга, инфраструктуре и атракција, са циљем повећања конкурентности тих производа који нуде велике могућности за будући успех града Смедерева као туристичке дестинације.

Град Смедерево има врло погодна природна и културна богатства за развој културних и руралних производа, као и производа специјалних интереса попут лова и риболова, бициклизма и сл., међутим, потребно је инвестирати у сваки појединачно како би се креирали јединствени туристички производи.

Када се говори о јединственом производу, Смедеревска тврђава је у првом плану. Потребно је исатаћи да је разгледање Тврђаве и разгледање Малог града једини производ који је у сталној функцији, али је и у том делу могуће направити много садржајније и атрактивније понуде. Неки од постојећих производа су веома добри, попут обиласка Тврђаве прилагођене ђацима, Средњевековне вечере, као и неке од винских рута. Иако лепо замишљени, једино што се заиста практикује јесте ђачки обилазак Тврђаве који, мора се признати, представља само добро утабану туристичку стазу. Само дефинисање производа није унело неку значајну промену у односу на претходне обиласке. Дobar пример је Средњевековна вечера која представља добро замишљен програм, али и поред

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

представљањана неколико Сајмова није заживела и још увек је само леп туристички програм на папиру.

Секундарни облици туризма града Смедерева**СЕКУНДАРНИ ОБЛИЦИ ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА БИ БИЛИ СЛЕДЕЋИ:****1. Наутички туризам**

- Обиласци бродом
- Индивидуална разгледања са реке
- Речни крузеви
- Регате

2. Здравствени туризам

- Велнес и спа туризам
- Рурални велнес
- Шетње и релаксација у природи

Град Смедерево поседује погодне ресурсе за развој поменути два облика туризма са карактеристичним туристичким производима. Међутим, код ових туристичких производа је потребно изабрати секторе који нуде бољу профитабилност уз мањи ризик код инвестиционих улагања у њихов развој на овом подручју. Уз помоћ маркетиншких активности потребно је увећати њихов ниво привлачности са подстицањем инвестирања у одговарајућу инфраструктуру и изградњу објеката и садржаја, па тек онда радити на увећавању њихове конкурентности и привлачењу туриста на ову дестинацију.

Наутички туризам је превасходно оријентисан на туристе који индивидуално или групно долазе Дунавом. Активирањем марине за чамце и бродове употпунио би се садржај који је могуће реализовати у Смедереву. Посебну пажњу представљају наутички догађаји попут ТИД-ове регате или кајакашког спуста Београд-Смедерево. Ове манифестације би требало да се интегришу у неки од туристичких производа како би се повећала њихова видљивост.

У оквиру здравственог туризма стање је доста лоше јер поред термалних извора, који нису искоришћени, не постоји могућност за развој овог вида туризма. У оквиру инвестиционих улагања биће предвиђена, између осталог, изградња једног модерног велнес центра који би употпунио потребе за здравственим туризмом, али и повећао број смештајних капацитета који недостају граду Смедереву.

РАЗВОЈ ПРИМАРНИХ ОБЛИКА ТУРИЗМА НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

КУЛТУРНИ ТУРИЗАМ

Култура је један од чинилаца туристичке поривреде и то оног дела који се заснива на културним вредностима или добрима као мотивима туристичких путовања. Културни туризам дефинише се као посебан облик одрживог туризма, а једна од могућих дефиниција културног туризма одређује га као посете особа ван домаће заједнице које су мотивисане потпуно или делимично интересом за историјске, уметничке, научне понуде, или понуде наслеђа локалне заједнице, региона, групе или институције.

Данас је у свету присутан тренд пораста интереса за културним туристичким производима, а Светска туристичка организација (WTO, Tourism 2020 Vision) предвиђа да ће тржиште културног туризма бити једно од пет водећих сегмената туристичког тржишта у будућности. Тако културни туризам постаје све значајнија форма туризма са многоструким позитивним импликацијама на социо-економском плану. Он омогућава финансијску подршку очувању, ревитализацији и промоцији добара културне баштине. Доприноси финансијској и организационој независности културних институција и организација, као и процесу децентрализације културе. Огроман је финансијски ефекат који културни туризам има за развој привреда многих држава, а посебно земаља у развоју. Развој културног туризма у државама (покрајнама, градовима, местима) има не само материјалне већ и тзв. нематеријалне ефекте као што су развијање свести и брига о сопственим културним вредностима, креирање културног идентитета и позитивног имиџа заједнице.

Смедерево има веома снажне потенцијале за развој културног туризма. Посебно што се и досадашњи туристички простор дефинисао највише на основу Смедеревске тврђаве, као једног од најзначајнијих културних добара, не чуди што је културни туризам у Смедереву незаобилазан облик који је потребно брижљиво развијати.

Бројни елементи културе Србије, као што су материјална и духовна култура, институције, манифестације и сл. представљају значајан потенцијал за развој културно-туристичке привреде. Међутим, Србија још увек нема развијен културни туризам, јер ресурси културе нису претворени у осмишљене културно-туристичке производе и још увек чине само потенцијале на којима је могуће развијати културни туризам као значајан сегмент културне индустрије.

Смедеревска тврђава представља споменик културе од националног значаја.

Табела 13: Културна добра

МАТЕРИЈАЛНА КУЛТУРНА ДОБРА (ОПИПЉИВА)	НЕМАТЕРИЈАЛНА КУЛТУРНА ДОБРА (НЕОПИПЉИВА)
➤ Споменици културе	➤ Обичаји
➤ Просторне културно-историјске целине	➤ Традиција
➤ Археолошка налазишта	➤ Музика
➤ Знаменита места	➤ Језик, писмо
➤ Музеји, галерије, позоришта	➤ Песме, игре

Извор: Нацрт Закона о културним добрима, Министарство културе, 2006.

Може се закључити да је интересовање за културно-туристичким вредностима Србије од стране иностране тражње присутно, али је потребно отклонити узроке

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

незадовољства туриста који су већ имали туристичка искуства у Србији. Механизам за отклањање недостатака на страни понуде је првенствено успостављање стандарда и квалитета туристичке услуге.

Мрежа објеката културе на територији Града Смедерева релативно је добро развијена. Проблем представља употребљивост, искоришћеност и опремљеност објеката, која је недовољна и неуједначена. Објекти су као културно добро увек у надлежности Министарства културе и Завода за заштиту споменика, који издају и Мере заштите, односно услове под којим се дати објекат може користити у разне сврхе па тако и у туризму. Туризам има ту предност над осталим делатностима да може несметано да функционише, да води рачуна о Мерама које су дате за коришћење и при томе остварује високи профит.

Последњих година јавља се тенденција реконструкције и ревитализације објеката културе. Смедеревска тврђава има велике шансе да у наредном периоду добије потпуно ново и обновљено рухо. Остали објекти културе такође иду у правцу активног учешћа у туристичким производима.

У Смедереву се налазе бројни верски објекти – цркве и манастири који представљају праву културно-историјску баштину овог подручја.

Подручје града Смедерева поседује велики број материјалних и нематеријалних културних добара на основу којих је могуће развијати културни туризам. Међутим, за развој културног туризма потребна је веома добра сарадња између сектора културе и сектора туризма, као и добар план инвестиција за уређење постојећих културних објеката који би могли бити носиоци разних културних активности и дешавања.

РУРАЛНИ ТУРИЗАМ

Рурални развој идентификован је као један од економских, еколошких и социјалних приоритета Владе Републике Србије. Диверзификацијом руралне економије могуће је значајно унапредити услове живота у сеоским срединама, подићи степен економске развијености и смањити миграције становништва.

Рурални туризам дефинише се као туризам који посетиоцу нуди „рурално окружење“, тако што му омогућава да доживи комбинацију природе, културе и људи. То подразумева да посетилац ужива у аутентичним, оригиналним искуствима и враћању коренима, што је и суштина руралног начина живота. *Рурални туризам подразумева низ активности и услуга које организује становништво у руралним крајевима* (Мастер план одрживог развоја руралног туризма у Србији, 2010.). Заснива се на принципима одрживости и представља скуп елемената који у себи садрже окружење у земљи, природна богатства, као и традиционалну гостољубивост и животне вредности локалног становништва. Управо тај контакт са природом и лични контакт са локалним становништвом чини рурални туризам јединственим. Међународни трендови показују да концепт руралног туризма постаје све шири и да су потребе и очекивања у погледу домаће и међународне тражње сада префињеније него икад.

Руралне активности можемо поделити у две групе:

1. Активности које се односе на укљученост посетиоца и/или туриста у активностима руралне економије.
2. Активности које се односе на забаву или едукацију у руралном окружењу.

Имајући ово у виду рурални туризам се може посматрати као баланс између различитих типова руралних активности и смештаја у руралним објектима. Анализа руралног туризма и корелација између руралног туризма и других врста туризма показује да холистички концепт руралног туризма има велики потенцијал који тек треба да се развије у Србији, у складу са општом политиком туристичких производа и промоције у Србији.

Под појмом рурални туризам налазимо различите називе као што су: сеоски туризам,

агротуризам, туризам у сеоским домаћинствима, екотуризам и слично. Рурални туризам је концепт туризма у сеоским домаћинствима, који се темељи на коришћењу руралног простора у контексту туристичке понуде, као и на пољопривреди. Он укључује и аспект одрживог туризма (енг. *sustainable tourism*) који не штети природном окружењу, односно туризам се развија са што мањим последицама на окружење, а у правилу подразумева еколошку пољопривредну производњу.

Концепт руралног туризма је интегрисано рурално искуство засновано на интеракцији руралних активности, изграђених објеката и руралног смештаја, као и на комбинацији активног и пасивног, забаве и образовних искустава.

Извор: Мастер план одрживог развоја руралног туризма у Србији, 2010.

Најбитније одлике руралног туризма представљају аутентичност руралног простора, релаксирајући амбијент и јединствена целина, доживљај руралне заједнице, културе и начина живота као и активно учешће у сеоским активностима. Најзначајније локалне факторе у руралном туризму првенствено представља локална иницијатива и менаџмент, традиционална роба дестинације, локална култура и обичаји, и наравно, незаобилазни људски ресурси.

На подручју града Смедерева налазе се бројни природни ресурси који омогућавају развој ове врсте туризма. Наиме, град Смедерево одликује рурални простор карактеристичан управо за Поморавље и Источну Србију. Град Смедерево такође карактерише богата етнографска и културно-историјска баштина, као и традиционалне вредности у вези са Шумадијом и Поморављем. Поред свега, на подручју Града налазе се реке Дунав и Велика Морава, као и Шаланачки луг, заштићено подручје III категорије. Поменути простори имају услове за развој специјалних врста туризма попут екотуризма, лова, риболова, пешачења, посматрања птица итд., које представљају активности у природи које могу да прате овај вид туризма.

Свакако да је посебна пажња посвећена развијању руралног дела Града којој гравитирају многобројна села са својим специфичностима, разним Удружењима и другим садржајима који могу бити веома интересантни туристима у оквиру руралног туризма.

Такође, велики број пољопривредних газдинстава и домаћинстава бави се воћарском производњом те је код њих идеално развијати агротуризам, који би по свим параметрима на велика врата требао да уђе на туристичко тржиште Србије.

Активирањем руралног туризма значајно би се могло поправити стање када су у питању смештајни капацитети. Потребно је путем едукација и других видова помоћи, ангажовати локално становништво у сеоским срединама да своје објекте прилагоде

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

туристима како би се пре свега остварио профит у оквиру руралног простора, али и увели нови видови туризма који су посебно припремљени за госте из урбаних простора Београда, Панчева, Новог Сада, али и самог градског језгра Смедерева.

На основу свих природних ресурса на подручју града Смедерева, као и свих културних потенцијала, јасно је да Град има све потенцијале за развој руралног туризма. Пре свега, акценат је на етно туризму, с обзиром на етнолошке вредности и традицију коју Смедерево негује и чува.

ТУРИЗАМ СПЕЦИЈАЛНИХ ИНТЕРЕСА

Раст и развој туризма специјалних интереса непрестано одржава растућу разноликост интереса за одмором, релаксацијом и новим доживљајима постмодерног друштва. Туристичка делатност све више поприма идентитет индустрије која се бави искуствима, при чему туристи желе да плате организаторима и пружаоцима услуга у туризму да им помогну да нађу оптимално искуство у неком ограниченом временском периоду. Туризам специјалних интереса јавља се када су мотивације и одлучивање путника преваходно одређене неким посебним датим интересом са фокусом било на активност и/или дестинацију и околности.

Производ туризма специјалних интереса односи се на активности које се обично дешавају у необичном, егзотичном, удаљеном или дивљем окружењу и уско је везан за висок ниво учествовања туриста у тим активностима. При томе, туристи очекују доживљај контролисаног ризика и узбуђења или мира, при чему се обично тестирају способности у одређеној активности. Активности производа специјалних интереса врло се често вежу за друге туристичке производе. Све већа тражња за производима специјалних интереса врши притисак на проширење дестинација и броја тржишних ниша у склопу овог производа. Појављивањем нових дестинација као последица проширења Европске Уније, нове земље се посматрају кроз призму интересантних дестинација са богатом понудом производа специјалних интереса, који су све више у понуди великих агената и туроператора (Стратегија развоја туризма Републике Србије, 2008).

Обученост особља, водича и домаћина, уређеност простора и инфраструктуре, као и комуникација са гостима су код производа специјалних интереса најважнији фактор.

Туризам специјалних интереса дели се на благе (soft) и тешке (hard) активности, које подразумевају екстремне спортове. Благе активности које имају потенцијала и могућности да се развију на подручју града Смедерева су:

1. Активности у вези са природом
2. Камповање
3. Пешачење
4. Бициклизам
5. Посматрање птица
6. Сакупљање биља
7. Речна експедиција
8. Лов и риболов
9. Јахање
10. Тематски путеви-руте (путеви вина, сира, и сл.)

Како је територија града Смедерева рурални простор изузетно богат шумама, **ЛОВ** може да заузме значајно место у развоју туризма специјалних интереса Града. На територији града Смедереваловишта чине површине шума и шумског земљишта, пашњаци и ливаде, њиве, воћњаци и остало земљиште (баре, трстици, путеви, воде и др.). Готово да у сваком селу, због обиља дивљачи, постоји ловачко удружење. Ово је један могући сегмент развоја. Такође, поред лова, град Смедерево има повољне природне услове за развој риболова, привредног и спортског. Велики потенцијал представља река Дунав, Велика Морава, као и језера, са великим бројем рукаваца и старих речних корита која су погодна како за риболов и камповање, тако и за речне експедиције.

Веома битну активност у оквиру туризма специјалних интереса представља **бициклизам** који има велики потенцијал да се развије на територији града Смедерева. Изградњом одговарајуће инфраструктуре, постављањем сигнализације, изградњом места за одмор и бицикличког инфо центра, као и мапа, карата бицикличких стаза, бициклизам би могао да се развије на подручју Града. Смедерево се налази на рути Евро-Вело која се протеже дуж Дунава. Креирањем различитих бицикличких рута на територији Града, туристи би могли на рекреативан начин да се упознају са другим туристичким вредностима Смедерева која се налазе ван главне Дунавске руте. Овим бицикличким рутама била би обухваћена три различита, али подједнако битна елемента града Смедерева, и то: културно-историјска места која чувају историјске приче, етнографске вредности којима обилује Смедерево, као и природне атракције и реткости Поморавља и Смедерева.

Град Смедерево има шансу и прилику да у наредном периоду развија алтернативне туристичке програме, посебно у облику специјалних интереса. У ту сврху је потребно дефинисати неколико туристичких програма и пре свега направити ближу сарадњу са удружењима, која би узела активно учешће у оквиру производа везаних за њихов делокруг. Овде се пре свега мисли на Удружења ловаца, риболоваца, различитих спортских друштава и слично.

Производи специјалних интереса креирају се за све платежне групе у зависности од атрактивности, степена развијености и квалитета производа. У свету су ови производи врло често део других производа. За производе који су везани за очувану природна подручја нису потребне велике инвестиције, али инфраструктура мора бити изграђена у складу са природним окружењем. Почетак уређења пешачких стаза, планиране бицикличке стазе, измештање железничког пута и ревитализација Тврђаве фазно треба да прати креирање производа и маркетиншке активности.

Посебан део у оквиру туризма специјалних интереса за град Смедерево јесте спортски туризам. Како Смедерево нема довољно смештајних капацитета, овај облик туризма има своје мало измењене функције. Наиме, у Смедереву се не може говорити о засебном облику туризма када је спорт у питању и то пре свега због лоше пратеће инфраструктуре. Међутим, када говоримо о спортској инфраструктури она је на солидно добром нивоу. Постоји фудбалски стадион, у функцији је и нова дворана за спортове, у којој је одржана и Универзијада, као и базен за који је предвиђено да ускоро буде покривен у циљу целогодишњег коришћења. Постоје веслачки, једриличарски и фудбалски клуб, као простори који нуде могућност за рекреативно бављење спортом. Грађани Смедерева су увек гајили посебна интересовања за спорт па се може говорити о тежњи да се овај сегмент специјалних интереса снажније у будућности дефинише.

У овом тренутку најзначајнији спој туризма и спорта преузимају припреме врхунских спортиста којих је у Смедереву све више. У том контексту треба нагласити да када су спортисти на припремама тада су и најопуштенији, те им пуно значи растерећен приступ и неретко се понашају као веома добри туристи. Како за овај посебан вид туризма специјалних интереса постоји интересовање, требало би га и даље развијати.

ТУРИЗАМ ДОГАЂАЈА

Туризму се генерално придаје све већи значај, али и очекивања туриста су све већа, као и њихова жеља за специфичним доживљајима. Управо ту се огледа посебна улога у организацији догађаја у савременом туризму. Организовани догађаји могу бити и покретачи развоја туризма одређене регије будући да су они све важнији чиниоци при доношењу одлуке о путовању. То проистиче из афинитета модерних туриста који желе да посете нове дестинације и кроз одређене организоване догађаје, попут манифестација, фестивала, изложби и слично, упознају недовољно познате културе, забаве се и стекну нека нова искуства. Једна од основних карактеристика манифестација је да остану запамћене као јединствени доживљај за све њихове посетиоце.

Манифестације су интегрални део туризма, али и нераскидиви део људске

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

цивилизације од њеног настанка. Оне су глобални феномен који све више добија на значају кроз индустрију догађаја. Манифестације пружају велике могућности за привлачење туриста (домаћих и страних) и реализацију привредних ефеката који проистичу из њиховог доласка, а који се садрже у броју посетилаца, броју ноћења, коришћеним услугама, потрошњи и сл. Према истраживању Туристичке организације Србије, манифестације су прве на листи туристичких мотива за долазак страних туриста у Србију.

У оквиру туризма догађаја на простору града Смедерева, велики потенцијал имају манифестације и фестивали, као и разна такмичења културно-уметничких друштава, изложбе и ликовне колоније.

У календару манифестација града Смедерева, свакако прво место заузимају традиционалне манифестације „Смедеревска јесен“ и „Театар у тврђави“. По броју гостију као и по начину промоције, али и организације ове манифестације, свакако окупљају велики број туриста. Исто тако, ове манифестације теже да, кроз свој богат културно-уметнички програм, привуку што већи број страних посетиоца који би имали прилику да се кроз манифестацију упознају са традицијом, обичајима и гастрономијом овог простора. Термин одржавања манифестације „Театар у тврђави“ је август месец, што јој иде у прилог, јер се у то време одржавају значајне манифестације у Србији, попут Сабора трубача у Гучи, које привлаче велики број страних туриста. Са друге стране, „Смедеревска јесен“ се одржава у септембру и представља једну од најстаријих манифестација у Србији као и најпосећенију у Смедереву.

Такође, на подручју града Смедерева постоји још манифестација, а свака носи неку специфичност. Важно је да све манифестације немају изразити туристички карактер већ су усмерене на локално становништво и као такве би требало да се промовишу. Неке од њих су уско повезане за пољопривредну производњу попут Бостанијаде или на одређене природне и културне вредности руралног простора. Кроз развијање манифестационог туризма града Смедерева, могла би да се унапреди економија локалне заједнице привлачењем што већег броја туриста и повећањем њихове потрошње. Развијањем туризма догађаја на подручју града Смедерева, појачала би се свест локалног становништва и смањило њихов одлив, а притом сачувале културне, уметничке и традиционалне вредности, и свакако креирао бољи имиџ самог Града. Велика улога и значај манифестација за локалну заједницу огледа се и у подизању квалитета простора, као и услуга и активности у њему, а тиме и подизања квалитета целокупне туристичке понуде, чиме би се потенцијално утицало и на већу економску добит заједнице. Треба нагласити битну чињеницу да је развијен туризам велики учесник у активацији и одрживом развоју подручја који помаже очувању локалног идентитета, традиције и обичаја, штити природно окружење и јача аутохтону традиционалну и еколошку производњу.

ГРАДСКИ ТУРИЗАМ

Кратки (градски) одмор или „City break“ производ, је кратки одмор који обично траје између једног и четири дана, понекад и дуже, а представља други, трећи или четврти одмор у години. Према подацима Светске туристичке организације (WTO) тренд узимања више краћих одмора током године, од 3 до 5 дана, бележи стални раст по годишњој стопи од 10%. У ову групу спадају и посете родбини и пријатељима за време празника.

Краћи одмори се планирају за све платажне групе и углавном су карактеристике производа исте као и за производ одмора. Динамичнија, изразито бучна и активна зона је планирана у викенд насељима што се одражава и на планиране садржаје. У овом моменту, као и за производ одмора, циљна група су углавном домаћи гости, али у каснијој фази са развојем саобраћајница, смештајних капацитета и инфраструктуре може се очекивати и прилив страних гостију.

Као што је у предходним деловима напоменуто, неки од облика туризма у Смедереву имају дужу традицију али се често не препознају као посебан облик туризма. То је управо случај са досадашњим током туриста кроз Смедерево. Наиме, туристи су остајали један до

два дана и најчешће били у посети градском језгру где су и сконцентрисане туристичке вредности.

Тржиште за ову врсту производа у Европи је изузетно конкурентно. Главни мотиви доласка у горенаведене градове су посао, историјско наслеђе, култура, шопинг, догађаји и ноћни живот. Тржиште кратких (градских) одмора подељено је између организованих пакета (превоз, смештај) и индивидуално организованог одмора.

Оба термина су више него прихватљива за простор Смедерева. У првом је акценат дат на организованим групама, којих је највише у ђачком туризму, али треба правити комплексније производе који би исто тако привукли и друге типове организованих туристичких група. Најзначајни проблем је недостатак оперативног сервиса односно локалне туристичке агенције која би објединила туристичку понуду на територији Смедерева. За сада тај посао покушава да надомести Туристичка организација града Смедерева, међутим позиција коју ТОГС има кроз Статут за оснивање не даје јој могућност да се бави уговарањем већ искључиво промоцијом.

Код индивидуалних посета комплетна организација је много лакша, јер се углавном информишу путем рада Туристичке организације, а посету сами организују, уз могућност добијања помоћи у просторијама Туристичке организације града Смедерева или у оквиру Инфо центра. За индивидуалне госте би било веома практично да имају обједињене улазнице, бесплатан паркинг и сличне погодности како би свој одмор провели у Смедереву и задржали се дуже.

НАУТИЧКИ ТУРИЗАМ

Наутика представља једну од најважнијих компоненти туризма у данашњем свету. Наутички туризам већ дуже времена постоји на туристичком тржишту и заузима његов значајан део. Према проценама Светског савета за путовање и туризам (WTTC) он заузима око 10% светског туристичког тржишта. У оквиру наутичког туризма се, према месту пружања услуга, могу разликовати наутички туризам на морима и океанима, и наутички туризам на рекама, каналима и језерима. Спрам величине пловила на којима се пружа услуга и нивоа услуге разликују се: наутички туризам на великим бродовима, на којима се нуди комплетна услуга смештаја и исхране, наутички туризам на малим пловилима, на којима се нуди смештај док путници сами припремају храну, и наутички туризам у виду излета на води. Према бројкама доминантно место у наутичком туризму заузимају крузинг путовања на великим бродовима где се путницима пружа комплетна услуга смештаја и исхране. На другом месту се налази крстарење малим пловилима, док се на трећем месту налазе излети на води.

У данашње време се појављује све већи број нових туристичких производа наутичког туризма који бележе веома запажене резултате. Међутим, са све већом експлоатацијом ових ресурса јавља се и све већа потреба њихове заштите.

С обзиром да је Панонски регион, а посебно простор града Смедерева, испресецан мрежом река и канала, који поседују одличне потенцијале за развој наутике и наутичког туризма, управо је овај вид туризма будућност развоја регионалне привреде и туризма.

Наутички туризам у Смедереву има елементе сва три понуђена модела и представља велику шансу за устоличење на најзначајнијем месту када је туризам у питању.

Први модел представља крузинг путовања која су већином оријентисана на мора и океане на шта отпада готово 70% укупне крузинг индустрије. Међутим, последње две деценије нагло почиње раст речног крузинга. Овај сегмент је предодређен за велике европске реке, где је у врху наравно Дунав. Крузинг Дунавом у последњим годинама расте, како на простору Европе тако и у Србији. За Србију су везани подаци да је са 30 до 40 хиљада, колико је било туриста пре само десетак година, тај број сада готово дупло већи и неколико година уназад број посета туриста који долазе организованим крузевима је преко 60 хиљада! Свакако да су ово импозантне бројке, али потребно је напоменути да су то туристи који сву организацију имају на броду те је могућност њиховог усмеравања пре свега на обиласке музеја, Тврђаве и у великој мери на понуду сувенира и доживљаја

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

нечега несвакидашњег. Уколико би се добро опремио туристички пристан потребно је радити и на креирању специфичних производа за крузинг госте. Са друге стране ствара се повољна клима за друге делатности. Још увек се велики број крузева снабдева у Бечу док је наш простор знатно јефтинији и пружа намирнице изврсног квалитета, вина и слично, што је прилика за развој трговине и других делатности. Крузинг туризам на рекама је у благом порасту али 50 до 100 бродова који крстаре кроз Србију представљају тек само 10 % укупних бродова на Дунаву. Како је најинтезивнији крузинг саобраћај између Беча и Будимпеште, може се очекивати да се са изградњом потребне инфраструктуре све више бродова спушта на наш простор. Посебну предност има простор на ком се налази Смедерево, између Београда и Ђердапске клисуре, као једно од најлепших места на Дунаву.

Други сегмент предвиђен је за мала пловила где је близина Београда од великог значаја. Наиме, постоји манифестација која окупља наугичаре у возњи између Београда и Смедерева које на прави начин промовишу наугички туризам. Сви наугичари који имају властита пловила веома добро знају простор Смедерева и често користе овај правац. Други део се односи на организована пловила која из Београда возе туристе до Голупца или до Ђердапске бране. У овом делу је Смедерево идеална успутна тачка и више производа би требало оријентисати на ову циљну групу. Важан сегмент представљају и наугичари који без марине у коју би стајали само пролазе на друге дестинације.

Трећи сегмент је активирање Дунавског приобаља за туристичке излете. Излазак на реку представља изазов за сваки град па тако и за Смедерево. Потребно је много инфраструктурног улагања како би се приобаље привело туристичко-рекреативној намени. У Смедереву је то неколико локација које је могуће спојити у излетничку целину са тенденцијама на спортско-рекреативне садржаје који би употпунили туристичке садржаје.

ВИНСКИ ТУРИЗАМ

Вински туризам подразумева туристичко путовање које укључује посету виноградима, винаријама, винским фестивалима и изложбама вина, при чему дегустација вина и/или доживљај атракција виноградарске регије представљају примарну мотивацију за путовање.

Вински пут или вински туризам је специфичан облик одмора који комбинује дегустацију вина одређеног виноградарског краја са природним лепотама, обичајима и културно-историјским споменицима тог подручја. Наука која се бави истраживањем и производњом вина зове се енологија па се ова врста туризма често зове и енолошки туризам.

Пошто су виногради одлика сеоског амбијента, вински туризам је, најчешће, сегмент руралног туризма. Ипак, вински туристи се могу наћи и у урбаним условима пошто се фестивали вина и изложбе организују, а неке винарије се и налазе у градском подручју.

Простор регије у којој се налази град Смедерево је историјски опредељен за развој винског туризма. У овим крајевима је историја производње вина богата традицијом, а датира још из доба Римљана, односно 3. века нове ере. Од тада па преко средњег века и деспота Ђурђа, те Милоша Обреновића и осталих чланова династије Обреновић у 19. веку, па све до данашњих дана, у овом крају се гаји винова лоза и производи квалитетно вино. Карактеристична је аутохтона сорта белог грођа Смедеревка, која се гаји од давнина, а може да се сматра и брендом Смедерева.

Управо подручје града Смедерева има комбиновани карактер јер се винска подручја са винаријама налазе у околини града. Свака од винарија има неку врсту дегустације вина и најчешће се тиме завршава лепеза туристичких производа који нуде. Потребно је урадити више туристичких производа који су комплементарни са другим туристичким производима и циљним групама. У самом центру Смедерева постоји простор Вински Град веома атрактиван за продају вина из ове регије, али и за осмишљавање других туристичких активности.

Истраживања показују да вински туристи остварују углавном кратке боравке (3-4 дана), путују ван главне сезоне, а обично је реч о паровима средње животне доби (30-50 година) који путују без деце и често у оквиру туристичке групе.

Мотивације винских туриста:

- Дегустација и куповина вина
- Уживање у излету
- Дружење
- Учење о винима
- Релаксација
- Уживање у лепим пејзажима

ЗДРАВСТВЕНИ ТУРИЗАМ

Комбинација медицине и туризма релативно је нов тип туризма који бележи високе стопе раста, па данас вредност тржишта здравственог туризма износи преко 100 милијарди долара. Тренд раста наставиће се и у будућности, а на његово успоравање може утицати искључиво недостатак капацитета, а никако пад потражње. Данас се 5% свих међународних путовања односи на медицински туризам. У структури садашњег укупног промета медицинског туризма 40% отпада на стоматолошке услуге, 42% на ортопедију, кардиологију, кардиохирургију и неурохирургију, а 15% на естетску хирургију.

Потребно је напоменути да у погледу здравственог туризма постоји потреба за лечењем што је медицински туризам и потреба за здравим животом што представља велнес туризам. Оба вида имају потпору за развој у Смедереву с тим што је велнес туризам у заостатку јер не постоје адекватни објекти који би могли да задовоље форму велнеса, што је са друге стране прилика за инвестициона улагања.

Последњих година долази до јачања и развоја мултинационалних болница (корпорација) које пружају услуге, и које вођене трошковном ефикасношћу улажу у развој услуга (медицине уопште) у земљама трећег света.

Кључан фактор у одабиру неке дестинације, осим саме цене, свакако је стандард медицинске услуге, висока стручност и опремљеност болница, али и атрактивност локације у туристичком смислу.

Земље света су одавно препознале шансу да зараде на медицинском туризму, али Србија није добро позиционирана у овој сфери, иако има огроман потенцијал да постане једна од водећих земаља на светској мапи здравственог туризма. Процењује се да сви трошкови, који укључују третман, медицинску негу после операције, пут и смештај, коштају као трећина трошкова операције у западној Европи. Зато се иностраном пацијенту исплати да финансира пут и лечење у Србији, а успут упозна културу и одмори се. Пријатни и гостопримљиви људи, укусна храна, природна блага, бање, чист ваздух, богата и динамична историја представљају садржај који треба да привуче иностране пацијенте у Србију.

Србија нуди око 2 000 медицинских услуга, било да су то прегледи, дијагностика или медицинске интервенције различите комплексности. Највеће интересовање је за домаће стоматологе, офталмологе, пластичне хирурге, ортопеде и физијатре, кардиологе, али и за рехабилитацију у бањама (Србија има преко 50 већих природних лечилишта, али тренутно и овај вид туризма стагнира, иако је последњих година учињено доста на модернизацији бања). Доста странаца је променило пол у Србији. Странци се одлучују чак и на компликованије захвате из области кардиохирургије и неурохирургије, јер је овде то далеко повољније. Разлике у ценама међу земљама су огромне, на пример, операције на српским клиникама за пластичну хирургију су и до четири-пет пута јефтиније него у западно-европским земљама.

У овом сегменту потребно је тражити решење у циљу пропагирања здравог живота у руралним просторима, те опремањем мањих рекреационих центара који би могли да привуку туристе из градова, а у првом реду из Београда с обзиром на лаку доступност.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

КРЕИРАЊЕ ТУРИСТИЧКИХ ПРОИЗВОДА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

РУРАЛНИ ТУРИЗАМ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

<ul style="list-style-type: none"> • Туристички центар целогодишње понуде • Спектар активности, услуга и додатних садржаја које организује рурално становништво на породичним газдинствима 	
Тржишни потенцијал	висок
Потенцијал за развој производа	висок
Туристички потенцијал	<ul style="list-style-type: none"> • типичан рурални амбијент Поморавља • рурални ресорт • одмор на селу • традиционалне сеоске активности • богатство етнографских мотива • јединствена традиција и обичаји • гастрономија • доступност дестинације • гостопримљивост
Видови руралног туризма града Смедерева	
Агротуризам	<ul style="list-style-type: none"> • тематски обилазак • производња и прерада пољопривредних производа • газдинства/фарме • учешће у пољопривредним радовима
Екотуризам	<ul style="list-style-type: none"> • подржавање заштите природних ресурса • тематске туре за ђаке • тематске туре кроз специјални резерват Шалиначки луг • посматрање птица на Дунаву и Великој Морави • сакупљање биља
Етно туризам	<ul style="list-style-type: none"> • етнографске вредности • крафт туризам у оквиру сеоских домаћинстава • креативне радионице у Музеју у Смедереву • етно села и етно паркови
Активности и садржаји	<ul style="list-style-type: none"> • пешачење, бициклизам, лов, риболов, јахање • учествовање у прављењу типичних јела и прехранбених производа
Кључни фактори успеха	<ul style="list-style-type: none"> • смештајни капацитети • активно учествовање у сеоским пословима • организовани излети и посете • очуваност идентитета и изворност дестинације • анимирање руралног простора да се укључи у категоризацију објеката • едукативне радионице за сеоска домаћинства

КУЛТУРНИ ТУРИЗАМ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

<ul style="list-style-type: none"> • Туристичка дестинација целогодишње понуде • Смедеревска тврђава, Музеј Смедерева и Вила Обреновића • Културни обиласци и посете, креативне радионице 	
Тржишни потенцијал	висок
Потенцијал за развој производа	висок
Туристички потенцијал	<ul style="list-style-type: none"> • Смедеревска тврђава • културно-историјско наслеђе • вила Обреновић • Музеј у Смедереву • непокретна културна добра (акцент на црквама и манастирима) • знамените личности • културне руте у Смедереву • средњовековна тематска тура кроз Тврђаву • уметност (сликарство)
Активности и садржаји	<ul style="list-style-type: none"> • културна предавања и радионице • културно-уметнички садржаји • културна анимација • путеви културе Поморавља
Кључни фактори успеха	<ul style="list-style-type: none"> • креативне радионице повезане са културно-историјском баштином • тематске и едукативне културне руте • обележеност и уређеност културних објеката • уређена инфраструктура и прилаз објектима • развој производа на тему живота знаменитих личности

ТУРИЗАМ СПЕЦИЈАЛНИХ ИНТЕРЕСА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

<ul style="list-style-type: none"> • Благе (soft) активности са целогодишњом понудом • Тврде (hard) активности орјентисане на летњу сезону • Пратеће активности и садржаји у оквиру руралног туризма • Активности везане за спортски туризам 	
Тржишни потенцијал	средњи
Потенцијал за развој производа	висок
Туристички потенцијал	<ul style="list-style-type: none"> • активности у природи • природна богатства реке Дунав и Велике Морава • бициклистичке стазе Еуро вело 6 • обале за спортско–рекреативне активности • реке и језера • спортска хала, фудбалски терен, базен и бројни други простори за спортске активности

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Активности и садржаји	<ul style="list-style-type: none"> • бициклизам, организоване бицикличке туре • лов и риболов, организовани излети и (аматерска) такмичења • јахање (рекреативно) • пешачење, организоване шетње до знаменитих места у Граду • припрема спортиста
Кључни фактори успеха	<ul style="list-style-type: none"> • изграђена квалитетна инфраструктура и пратећи садржаји • опремљеност реквизитима за активности • туристичка сигнализација, мапе стаза и рута • тематске и едукативне руте • уређеност околине и терена

ТУРИЗАМ ДОГАЂАЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

<ul style="list-style-type: none"> • Манифестације, фестивали, карневали, сајмови, изложбе • Упознавање са културом, историјом, традицијом и обичајима Града 	
Тржишни потенцијал	средњи
Потенцијал за развој производа	висок
Туристички потенцијал	<ul style="list-style-type: none"> • традиционалне манифестације „Смедеревска јесен“, „Театар у тврђави“ • средњевековни фестивал – свакодневни живот у средњем веку • фестивал средњевековних градова • манифестације руралног простора • културно-уметнички програм и такмичења • ликовне колоније и изложбе
Активности и садржаји	<ul style="list-style-type: none"> • културно-уметничке приредбе • културна и спортска такмичења • посете културним добрима Града • дегустација локланих прехранбених производа
Кључни фактори успеха	<ul style="list-style-type: none"> • смештајни и угоститељски објекти и услуге • доступност јавних и осталих услуга • повезивање средњевековних градова у региону • доступност и ажурност туристичких информација • квалитетан садржај у оквиру догађаја • организован програм, репертоар • едукација за организаторе • квалитетни пратећи садржаји и активности у оквиру догађаја • изграђена квалитетна инфраструктура и пратећи садржаји • туристичка сигнализација, мапе и карте • организовани излети и посете • гостопримљивост

ГРАДСКИ ОДМОРУ ГРАДУ СМЕДЕРЕВУ

<ul style="list-style-type: none"> • Целогодишња понуда, више комбинованих одмора у току године • Задржавање 1-3 дана, викенди, посете у склопу неких активности у граду • Кратки одмори у вези са урбаним простором • Индивидуални доласци 	
Тржишни потенцијал	средњи
Потенцијал за развој производа	средњи
Туристички потенцијал	<ul style="list-style-type: none"> • кратки одмори и посете • викенди за опуштање • једнодневни обиласци
Активности и садржаји	<ul style="list-style-type: none"> • тематске туре у граду • спортско-рекреативни садржај на отвореном • комбинација културе и гастрономије града • организована разгледања града
Кључни фактори успеха	<ul style="list-style-type: none"> • изграђена квалитетна инфраструктура и пратећи садржаји • опремљеност реквизитима за спортске садржаје • туристичка сигнализација, мапе стаза и рута • тематске и едукативне руте • уређеност околине и терена

НАУТИЧКИ ТУРИЗАМ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

<ul style="list-style-type: none"> • Крстарења • Различите активности на води • Пловидба рекама и језерима 	
Тржишни потенцијал	средњи
Потенцијал за развој производа	висок
Туристички потенцијал	<ul style="list-style-type: none"> • река Дунав • река Велика Морава • ушће Велике Мораве у Дунав • марина за мале бродове • транспортна лука • траса за крузеве на Дунаву • успутна лука између Београда и Ђердапске клисуре
Активности и садржаји	<ul style="list-style-type: none"> • активности на води • крстарења на реци • изнајмљивање малих пловила • регате • организовано разгледање са реке

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Кључни фактори успеха	<ul style="list-style-type: none"> • изградња пристана за речне крузеве • адаптирање марине у комерцијалне сврхе • инфраструктура за разгледање са реке • организовање изнајмљивање пловила • адаптација пловила за комерцијални превоз туристичких група
------------------------------	--

ВИНСКИ ТУРИЗАМ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

<ul style="list-style-type: none"> • Дегустација вина, гастрономски доживљај • Обилазак винарија, упознавање са процесом производње • Вински фестивали • Организоване бербе грожђа 	
Тржишни потенцијал	средњи
Потенцијал за развој производа	средњи
Туристички потенцијал	<ul style="list-style-type: none"> • десетак винарија са аутохтоним производима • простори за прихват гостију у винаријама • вински трг у центру Смедерева • традиционална производња вина • разноликост винских врста • велике површине под виноградима
Активности и садржаји	<ul style="list-style-type: none"> • винске туристичке руте • тематске руте гастрономије • дегустације вина • вински фестивал • берба грожђа на традиционалан начин
Кључни фактори успеха	<ul style="list-style-type: none"> • опремање винарија за прихват туриста • едукација туристичких водича за винске туре • боља промоција домаћих вина • креирање винских туристичких рута

ЗДРАВСТВЕНИ ТУРИЗАМ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

<ul style="list-style-type: none"> • Опуштање и релаксација • Велнес садржаји намењени туристима 	
Тржишни потенцијал	средњи
Потенцијал за развој производа	средњи
Туристички потенцијал	<ul style="list-style-type: none"> • изврсни простори у руралном делу • питома природа за шетње и уживање • близина реке за рекреацију • различите медицинске услуге

Активности и садржаји	<ul style="list-style-type: none"> • активан одмор у руралном простору • мали велнес садржаји у оквиру постојећих смештајних капацитета • изврсни простори за шетњу и уживање • простор поред реке • организовани велнес одмори за групе • тим-билдинг (team building) садржаји оријентисани на пословне туристе
Кључни фактори успеха	<ul style="list-style-type: none"> • валоризација термалних извора изградњом велнес хотела или бање • инфраструктура за пешачења у природи • опремање сеоских домаћинстава малим велнес садржајима • едукација сеоских домаћина о креирању велнес садржаја

СЕГМЕНТАЦИЈА ПРОИЗВОДА У ОДНОСУ НА ЦИЉНЕ ГРУПЕ

Сегментација тржишта један је од доминантних трендова у савременом туризму. Наиме, данас скоро да више није могуће размишљати о тржишту као једној хомогеној целини, већ је неопходно препознати да се тржиште састоји од групе купаца који се разликују у својим потребама, навикама и понашању. Појам сегментације тржишта може се дефинисати као подела тржишта на групе потрошача са сличним потребама и навикама у куповини.

Сегментација туристичког тржишта представља усмеравање туристичког производа према циљном дефинисаном делу тржишта или циљном сегменту. Одабиром циљног сегмента/групе истовремено се одређује и позиција туристичког производа на тржишту. Процес сегментације води ка позиционирању туристичког производа на тржишту. Темељни критеријуми за сегментацију туристичких тржишта могу бити према сврси путовања, учесталости куповине и др., међутим, за потребе дефинисања циљне групе туристичких производа града Смедерева, коришћена је **сегментација према мотивима, потребама и користима**. Ова сегментација се огледа у различитости захтева туриста и према томе би град Смедерево требало да истиче своје атрактивне ресурсе рачунајући управо на различите потребе и мотиве туриста.

У наставку следи сегментација туристичких производа тј. облика туризма према мотивима, потребама и користима и одређивање кључних циљних група за сваки облик туризма појединачно.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**Сегментација руралног туризма града Смедерева**

РУРАЛНИ ТУРИЗАМ ГРАДА СМЕДЕРЕВА	
Мотив доласка	Циљна група
<ul style="list-style-type: none"> • бег од урбане средине и буке • сеоски амбијент, окружење, мир • одмор и релаксација у руралном подручју • активан одмор у руралној средини уз пратеће садржаје и активности • обилазак културно-историјских споменика и етно села • упознавање културе, обичаја, традиције • гастрономија • љубитељи села, животиња, природе • едукација 	<ul style="list-style-type: none"> • породице са/без деце • туристи трећег доба-пензионери • млади 20-30 година-рекреативци • деца предшколског узраста (школе у природи) • деца до 4. разреда основне школе (екскурзије) • туристи у транзиту

Сегментација културног туризма града Смедерева

КУЛТУРНИ ТУРИЗАМ ГРАДА СМЕДЕРЕВА	
Мотив доласка	Циљна група
<ul style="list-style-type: none"> • упознавање културно-историјског наслеђа • упознавање са средњовековном Србијом • љубитељи историје, културе и етнографије • упознавање са културом, традицијом и обичајима • истраживање • едукација 	<ul style="list-style-type: none"> • туристи трећег доба-пензионери • туристи 30-50 година старости • организоване групе школе у природи-деца предшколског узраста екскурзије - деца до 4. разреда основне школе • транзитни туристи

Сегментација туризма специјалних интереса града Смедерева

ТУРИЗАМ СПЕЦИЈАЛНИХ ИНТЕРЕСА ГРАДА СМЕДЕРЕВА	
Мотив доласка	Циљна група
<ul style="list-style-type: none"> • активно провођење слободног времена • јачање тела и здравља • психофизички одмор • опуштање, доживљавање природе • рекреација • шетња, лов, риболов, јахање, вожња бициклом • спортски туризам • припреме спортиста 	<ul style="list-style-type: none"> • туристи 20-50 година • организоване групе пријатеља • породице са/без деце • рекреативци • екскурзије • ловци, риболовци, бициклисти • спортисти

Сегментација туризма догађаја града Смедерева

ТУРИЗАМ ДОГАЂАЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА	
Мотив доласка	Циљна група
<ul style="list-style-type: none"> • посета манифестацији (концерт, такмичење, изложба, сајам) • учествовање и такмичење • гастрономија/дегустација • забава и дружење • упознавање нових култура, обичаја, традиције • нова искуства и познанства 	<ul style="list-style-type: none"> • туристи 20-60 година • организоване групе пријатеља • организоване групе уметника • породице са/без деце

Сегментација наутичког туризма града Смедерева

НАУТИЧКИ ТУРИЗАМ ГРАДА СМЕДЕРЕВА	
Мотив доласка	Циљна група
<ul style="list-style-type: none"> • пловидба реком • долазак властитим пловилом • туристички доласци крузевима • љубитељи реке • жеља за боравком на реци • несвакидашњи одмор • вожња чамцима 	<ul style="list-style-type: none"> • наутичари • старија популација страних гостију која долази речним крузерима • млађа популација урбаних зона • деца на организованим излетима • породице са/без деце

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**Сегментација винског туризма града Смедерева**

ВИНСКИ ТУРИЗАМ ГРАДА СМЕДЕРЕВА	
Мотив доласка	Циљна група
<ul style="list-style-type: none"> • уживање у квалитетном вину • жеља за дегустацијом различитих сорти • занимљиви садржаји за организоване туристичке групе • упознавање са локалним сортама грожда и вина 	<ul style="list-style-type: none"> • познаваоци и љубитељи вина • организоване иностране туристичке групе • организоване групе домаћих туриста • индивидуални гости • организоване ВИП групе • породице са/без деце

Сегментација здравственог туризма града Смедерева

ЗДРАВСТВЕНИ ТУРИЗАМ ГРАДА СМЕДЕРЕВА	
Мотив доласка	Циљна група
<ul style="list-style-type: none"> • здравствени третмани • шетње • рурални велнес • третмани лепоте • активности хармонизације ума, духа и тела • програми вежбања • масаже • релаксације и вежбања 	<ul style="list-style-type: none"> • породице са/без деце • подједнако особе мушког и женског пола • старије особе • индивидуални гости • организоване групе из иностранства

МАРКЕТИНГ ПЛАН ТУРИСТИЧКИХ ПРОИЗВОДА

Маркетинг план је један од најзначајнијих елемената стратешког развоја туристичких дестинација. Маркетинг планом дестинације дефинишу се основне стратешке маркетиншке активности које је потребно предузети како би се остварила визија и дефинисали циљеви туристичког развоја.

Основу маркетинг плана туристичких дестинација чине маркетинг активности које се примењују у одређеном периоду како би се интензивније комерцијализовали туристички производи, повећао укупан туристички промет и остварио дугорочни раст тржишног учешћа. Маркетинг планом града Смедерева биће дефинисане основне маркетинг активности које је потребно спровести у периоду од наредних пет до десет година како би се повећао туристички промет у дестинацији и остварила дефинисана визија и циљеви туристичког развоја.

У маркетинг плану града Смедерева од посебног значаја су *маркетиншко комуницирање и испоручивање нових вредности које ће бити створене развојем туристичких производа* на подручју Града, реализацијом инвестиционих пројеката и планова развоја туризма.

Стратешки приоритети маркетинг плана града Смедерева су:

- брендирање,
- маркетинг план туристичких производа Града,
- маркетинг микс примарних туристичких производа Града,
- интегрисане маркетиншке комуникације туристичких производа,
- маркетиншке активности Туристичке организације града Смедерева и њихово праћење и
- пројектне активности.

Медији су неприкосновени показатељи интересовања нације за поједине сегменте друштвеног и политичког живота, али, истовремено, у могућности су да на брз и лак начин форсирају одређене теме и области, подигну их на ниво општег интересовања, и самим тим дефинишу његово место на лествици атрактивних тема. Зависно од догађаја у друштвеним и политичким кретањима, па чак и зависно и од дневних осцилација, ове теме увек имају приоритет као део Информативних програма медија. Турзам као тема, сегмент друштвеног и привредног развоја земље, налази се негде у средини.

Нове маркетиншке технологије омогућавају праћење интеракција онлајн (*on line*) публике и мерење успешност маркетиншких програма.

У данашње време треба ставити већи нагласак на садржај који прича причу и заокупља пажњу публике, док је видео идеалан формат за брзо преузимање пажње публике. Визуелни садржаји омогућавају снажно приповедање у кратком, али лако памтљивом формату, а да се притом задовољство и реакције гледалаца могу мерити. Данас, у мноштву медија треба знати повећати своје комерцијалне изгледе користећи садржај који забавља, надахњује и едукује публику, односно потенцијалне купце о томе ко сте ви, шта желите и нудите. Зато би туризам требало да буде изазов за медије.

ПРОМОЦИЈА ТУРИЗМА У МЕДИЈИМА

Промоција јесте важан чинилац али само уколико постоји добар туристички производ. Најчешћа дилема код креирања промоције је - да ли слати кратке поруке или ићи са опширнијим описивањем туристичке понуде? Друга дилема је - да ли пласирати што више тачних информација или се одлучити на што лепше информације. У суштини, имиџ се ствара двојаким путем – органски, где туристи формирају мишљење о неком месту на основу доживљеног, или на основу онога што су чули од других којима верују. Реч је, дакле, о моделу где се о имиџу сазнаје из неплаћених извора. Друга врста стварања имиџа је изведени начин у коме се путем медија долази до информација које је неко платио промовишући туристичко место.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Промоција се одвија на макро и микро плану и подразумева стално истраживање тржишта. Најјача је тзв. промоција од уста до уста, следе интернет, ТВ, новине, брошуре, радио и остало.

Зато је неопходно одредити категорије туриста по интересовањима, како би им се маркетиншки пласирао производ. Најчешће их можемо поделити у пет група:

- Они који се релаксирају – 25%, воле мале хотеле, желе одмор, средњих или старијих година, нешто платезнији. Просечни радио – ТВ гледаоци, али не у касним сатима.
- Друштвено активни – 15%, воле ноћни живот, воле да купују, млађи, претежно мушкарци, просечног образовања и прихода. Просечни корисници радио и ТВ програма, у касним вечерњим сатима.
- Туристи – 19%, воле да разгледају, купују. Најчешће су то жене, удате, са мањим примањима. Не очекују много и често гледају ТВ.
- Они који воле забаву – 23%, одседају у великим хотелима, увече излазе, прилично су покретљиви, жене средњих година.
- Егзотични посетиоци – 18%, воле неоткривена места, немају посебне захтеве у погледу хране и пића. Углавном су то млади туристи, факултетски образовани, просечно гледају ТВ и слушају радио.

Креирање рекламне понуде је посао који обављају тимови професионалаца. Припреме, анализе, анкете, истраживања тржишта понекад трају и годинама. Такође, истраживања су показала да би запамтили рекламу – робну марку, треба је видети бар 70 пута. Конкретно је велика и све већа јер се у свету свакодневно појави преко 10 000 нових производа.

Задатак промоције је да проведе купца кроз различите фазе. Један од модела је хијерархијски модел. Акроним за улогу промоције је AIDA: **Attention, Interest, Desire, Action**. Овај модел анализира „пут” који купац прође од непознавања производа до куповине. Да би потенцијални купац обавио куповину, продавац је тај који спроводи процес промоције. Дакле, промоција треба да:

1. привуче пажњу,
2. задржи интересовање,
3. развије жељу и
4. доведе до акције – куповине.

Уколико се редослед не испоштује купци неће купити производ.

Телевизија – Већ неколико деценија телевизија, као инструмент обавештавања, остаје неприкосновена. Сфере интересовања гледалаца све су шире и захтевније, па тако и број ТВ-станица, програма и емисија стално расте.

У жељи да што верније прате савремене информационе технологије, многе земље, мимо својих могућности и потреба, копирају програмске шеме светски познатих ТВ станица. Основни узорци су дуго били програми BBC, CNN. Временом су се појавили и канали специјализовани за поједине сегменте живота – Discovery, History, Explorer, Travel и други.

У Србији је медијско шаренило кулминирало у последњих десет година. Број локалних ТВ станица прешао је цифру од неколико стотина, док се Национална фреквенца зауставила на броју седам.

Интернет је у сектору путничке и туристичке индустрије, као уосталом и у свим другим врстама пословања, променио класичне начине информисања, комуницирања и промоције, тако да снага туристичког онлајн пословања и његов удео у укупном тржишту расте из године у годину. 1998. европска онлајн путничка индустрија била је „тешка” 225 милиона евра. 2004. године, на пример, та бројка је износила **17 милијарди** евра.

Упоредо са процесом глобализације и отварањем нових туристичких дестинација дошло је и до zasiћености масовним туризмом. У развијеним земљама се све више

окрећу авантуризму и посети дестинацијама које нису део стандардних аранжмана, а због својих специфичности и неприступачности велики тур оператори их не уврштавају у своју понуду. То је постала ствар индивидуалне одлуке, па тако и организације путовања. Такође, мале земље су нашле своју шансу да представе своје туристичке дестинације које су другачије од оних већ класичних (Шпанија, Египат и сличне). Сада су и мање туристичке организације и дестинације добиле прилику да се саме организују и са малим финансијским улагањем промовишу на Интернету. У почетку су привлачиле авантуристе који желе да буду негде међу првима, а сада је та потражња за сеоским туризмом, рафтингом, пењањем уз стене, параглајдингом и сличним активностима у вези са туризмом увелико у порасту, како у свету, тако и код нас.

Концепт маркетинга услуга у туризму

Маркетинг концепција у сектору услуга је специфична у односу према другим делатностима. Та се специфичност види у разлици између материјализованог производа и услуга.

Глобални састав у сектору услуга има ове темељне компоненте:

- Тржишни сегмент је полазна тачка на којој се гради цео систем услуга.
- Концепт услуге – то је комплексан збир психолошке или емотивне користи, које добијају потрошачи туристичких услуга.
- Систем дистрибуције услуга, за разлику од производног предузећа, у пружању туристичке услуге увек у центру пажње мора да има:
  - ✓ особље, које је запослено (због важности непосредног контакта с потрошачима),
  - ✓ потрошача, који је одабран као тржишна мета, и
  - ✓ технолошку подршку, која је нарочито значајна у време примене информацијске технологије.

Имиџ треба разумети као стварање слике о услужном (туристичком) предузећу.

Организатори путовања издвајају за промоцију од 3 до 5% прихода од продаје, док се за увођење нових дестинација овај износ може повећати и на 10%. У овом случају, проценат и мора и треба да буде виши. Најважније је фокусирати се на изабране промотивне циљеве и према њима формирати буџет за пропаганду.

Најважнија би била пропаганда, агресивна и преко свих медија. Продајна промоција би такође имала велику важност и била би усмерена према лидерима група у сегменту који би имали највећи утицај на остале чланова група и остваривали највећи „хало ефекат“, као и према радницима у туристичким агенцијама у емитивним земљама које би остваривале највећи продајни ефекат.

Промоција као инструмент маркетинг микса обухвата све активности између предузећа и купаца које имају за циљ да се створи позитиван став о производима и услугама, да се поспешу продаја или прихвати нека идеја. Промоција је ефикасна уколико и остали инструменти (производ, цена и дистрибуција) ефикасно обављају своју улогу, односно промоција не може надокнадити слабости у ефикасности других инструмената.

Промоција је начин комуницирања са купцима туристичког производа. Комуницирање се дефинише као преношење информација, размена идеја и процес успостављања заједничког мишљења. Постоји пет основних компоненти у комуницирању: пошиљалац, прималац, медији, порука и реаговање потрошача (feedback). Такође, три компоненте процеса комуницирања су од посебног значаја: извор, порука и канал.

Ваљаност промоционе поруке најбоље се мери остваривањем дефинисаног циља промоције на одређеном сегменту тржишта. Што се тиче одговарајућег избора извора за пренос поруке, често се бирају познате и уважене личности за пренос поруке.

Избор канала може бити лични и општи. Лично, односно интерперсонално комуницирање, одвија се између две или више особа личним контактом, телефоном,

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

путем поште или сл. Општи или масовни канал комуницирања чине медији као што су новине, часописи, радио, телевизија, електронска мрежа и сл. Зато је *feedback* битан јер даје пошиљаоцу представу о примљености и уверљивости поруке.

Постоје четири облика промоционе активности:

- Привредна пропаганда
- Публицитет
- Лична продаја
- Унапређење продаје

За суштинско повећање броја иностраних гостију и привлачење боље платежне клијентеле потребно је значајно унапредити квалитет смештаја, општу и туристичку инфраструктуру као и туристички производ у целини, радити континуирано на промоцији и добром имиџу дестинације.

У светлу економске кризе мањи број туриста појачаће конкурентску борбу. Опстаће дестинације које имају подршку државе и локалних заједница, чији квалитет буде на завидном нивоу, а осећај добијене вредности за издвојен новац за путовање ће бити све значајнији.

МАРКЕТИНГ МИКС ТУРИСТИЧКИХ ПРОИЗВОДА СМЕДЕРЕВА

Промотивна кампања као интегрисане маркетинг комуникације подразумева, и мора користити, све елементе маркетинг комуникације:

1. **Рекламирање у медијима** – Специјализовани сајмови, специјализовани часописи, проспект по производима, каталози специјалистичких туристичких агенција, општи проспект Смедерева, водичи, мапе, информатори и ценовници, банери на интернету.
2. **Лична продаја** – Контакти са туристичким агенцијама, удружењима (ловци, планинари, риболовци).
3. **Промотивна продаја** – Попусти по разним основама: сезонски, дужи боравак, више услуга за мању цену, наградна путовања.
4. **Односи са јавношћу** – Тематске приче, саопштења за новинаре, ТВ, радио, новине и магазини, саопштења, промотивне туре за новинаре, интернет сајт дестинације, блогови, социјалне мреже на интернету и слично.

Интерни микс:

1. **Обуке и радионице** – Обуке оријентисане на унапређење услуге, љубазност, личну продају; радионице и плаћени курсеви за специјализоване водиче.
2. **Систем награда** – Стимулативне новчане или робне награде за најбоље раднике, похвале, награде за младе екологе Смедерева, најлепше уређено дворишта, годишње награде и слично.

Туристички производи који су детаљно разрађени у претходним поглављима треба да имају одређене промотивне кампање сходно њиховим карактеристикама и одређеним циљним групама. У том контексту маркетиншки, између осталих елемената кампање, посебно треба да обрати пажњу на:

- За производе одмора и кратких одмора треба интезивно користити односе са јавношћу кроз конвенционалне медије и интернет, посебно социјалне мреже.
- За производе наутничког туризма
  - ✓ Рекламирање у медијима – Специјализовани часописи и магазини, радио, проспект наутике по производима, општи проспект Смедерева, водичи, мапе, информатори и ценовници, банери на интернету, специјализовани сајмови.
  - ✓ Односи са јавношћу – Саопштења за новинаре, ТВ, радио, новине и магазини, приче, саопштења, вести, промотивне туре за новинаре,

- интернет сајт дестинације, блогови, социјалне мреже на интернету.
- За производе туризма специјалних интереса – примарна промотивна средства су креативни односи са јавношћу, лична продаја и веб сајтови.

ОБЛИЦИ ПРОМОЦИЈЕ И МАТЕРИЈАЛИ

Промотивни материјали су комуникацијско средство са потенцијалним корисницима, пословним партнерима и локалном заједницом. Избор коришћења појединих промотивних средстава зависи од циљне групе којој је упућен, материјалних средстава која су на располагању и производа који се промовише.

Општи промотивни материјали не истичу ни једног туристичког субјекта посебно, већ пружају све релевантне информације и контакте за посебне програме, уз минимално учешће рекламног простора. Примарни интерес свих учесника у туристичком промету регије је узајамно допуњавање промотивних средстава, заједнички наступ на тржишту и правилно коришћење стандарда брэнда. Појединачно хотел или ресторан постижу далеко мању видљивост на тржити, троше далеко више материјалних средстава и оптерећују потенцијалне туристе непрекидним понављањем истих општих података. Целисходним повезивањем промотивних средстава локалне заједнице и туристичке привреде са националном туристичком организацијом и заинтересованим туристичким агенцијама постижу се далеко бољи и материјални и нематеријални општи циљеви.

Тако се постижу и зацртани промотивни циљеви, и то: боља препознатљивост брэнда, повећање интересовања исказано кроз број посета на интернет сајту и у информативним центрима, повећана препознатљивост у медијима, туристичким агенцијама и туристима (резултати су јаснији, уколико се прати број позитивних појављивања у медијима, број упита од агенција).

Напомена: Табела промотивног материјала, Прилог 1.

Интернет портал је у основи проспект туристичке дестинације у електронској форми, али је временом постао најисплативије маркетиншко и продајно средство, посвећен искључиво развоју туризма. Дизајн интернет портала треба да следи стандарде брэнда дестинације, без претеране употребе додатних ефеката, анимација и звука који непотребно одвлаче пажњу и успоравају проток информација. Далеко важније је успоставити добру структуру сајта.

Фотографија као средство изражавања је важна колико и код штампаних туристичких промотивних материјала. Подаци морају бити ажурни и релевантни, линкови лако прегледни. На насловној страни обавезно треба укључити део са вестима, новости на сајту и линкове за социјалне мреже и блогове туристичке дестинације. Обавезно је и постојање верзија портала на енглеском језику.

Садржај треба да обухвати све релевантне информације о туристичкој регији (где се налазе путни правци, климатски подаци и сл.), смештај и угоститељске услуге, туристички мотиви (антропогени и природни), спортски терени, туристички аранжмани и излети, ценовници и радно време објеката, туристичке мапе, понуда за агенције, прес пакет, део за новинаре, контакт и корисни линкови. Додатни садржаји су фото галерије, бесплатне позадине и разгледнице, онлајн брошуре, наградне игре, онлајн резервација и продаја, анкете, статистички подаци промета, стари рецепти, сувенири и њихова продаја, обичаји и етно мотиви, историја и значајни датуми, књига утисака, форуми и блогови.

Маркетинг и односи са јавношћу туристичке регије су развојем интернета добили економски најисплативије основно средство. Интернет портал треба да садржи пакет за новинаре који обухвата: саопштења, позивнице за дружење на сајму или презентацији, најаве догађаја, такмичења, манифестације, нове туристичке садржаје и програме, репортаже и занимљивости, сетове фотографија за штампу најлепше објављене репортаже са сликама оригинала као и статистичке податке туристичког промета.

Предност интернета је могућност брзог, једноставног и бесплатног ажурирања

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

података, објављивања и рекламирања нових садржаја и туристичких програма, и боље обраћање одабраној циљној групи. Корисно је понудити могућност пријављивања на листу за добијање најновијих вести чиме се редовно комуницира са циљном групом, новинарима и туристичким агенцијама.

Позиционирање сајта и његова видљивост на светској веб мрежи су од изузетне важности. Основно је добро одабрати кључне речи које светски претраживачи користе за позиционирање сајта према упитима, затим редовно ажурирање података, међусобно повезивање линком са релевантним дестинацијама, туристичким агенцијама и институцијама.

Презентације и промотивни материјали на компакт дисковима – Анимирани презентације и туристичке филмове на компакт дисковима треба радити професионално јер су то заправо монографије у електронској форми. Концепт, текст, превод, глас, фотографија, камера и анимација морају бити професионални и високо квалитетни. Дискови се пакују у одговарајуће кутује, имају урађене налепнице и осим назива и обавезних логотипа и текста, на насловној страни обавезно штампати адресу веб портала.

Сувенири су изузетан допунски промотивни материјал и подршка развоју бренда туристичког подручја. Шоље, мајице, подлоге за миш, беџеви, качкети и шеширићи, оловке, разгледнице и постери, привесци и траке за флеш и мобилне телефоне су уобичајени сувенири који треба да се издвајају врло маштовитим дизајном, бојама и препорукама бренда. Уникатни сувенири користе стилизоване мотиве који се односе на етно, културно и историјско наслеђе туристичког подручја. Квалитетни сувенири попут уметничке керамике, осликаних традиционалних предмета од дрвета, лицидерских срца и тканих предмета, врло брзо постану део сувенирског програма свих туристичких дестинација.

У пракси, сувенир треба да садржи елементе бренда нпр. у основним бојама или традиционалним материјалима или графике и цртеже аутохтоног биља, предела или објеката. Могу се користити исписане пословице, народне умотворине или песме. Сувенир су и водичи, мапе и репринти старих мапа и карата, кувари, мустре, књиге са историјском, културном и етно тематиком или белатристика која помиње подручје Дунава и Смедерева, монографије, електронска издања нпр. реконструкција живота у средњовековној тврђави или монографије тврђаве, Дунава.

Развој уникатног сувенирског програма захтева истраживачки рад, прикупљање података са терена и прављење базе података етно, историјског и културног наслеђа. Следећи корак је квалитетан дизајн и савремена примена мотива, предмета, обука и организација производње. Сувенирски програм треба да прати оригинално паковање, кутије, папир за увијање, кесе и декларације са обавезном употребом заштитног знака туризма Смедерева и адресом веб сајта.

КАНАЛИ КОМУНИКАЦИЈЕ

Интегрисани систем маркетинг комуникација или промотивни микс подразумева комбиновање бројних канала комуникације који стоји на располагању туристичкој дестинацији у циљу преношења јасне и конкурентне поруке одабраној циљној групи о туристичкој понуди дестинације.

Избор комуникационих канала зависи од циљева конкретне маркетиншке кампање, циљне групе којој се обраћа и новчаних средстава која су на располагању.

Могу се користити:

1. Оглашавања, односно рекламе
2. Директан маркетинг
3. Односи са јавношћу
4. Директна продаја

Оглашавање је било који плаћени облик масовне комуникације за широку публику, а користе се различити медији као што су радио, тв, дневне новине, магацини, веб портали, билборди. Циљ оглашавања је да скрене пажњу циљне групе на одређен туристички производ Смедерева у одређеном временском периоду.

Огласи или рекламе су најскупљи облик комуницирања са тржиштем, имају најмању кредибилност али и највећу контролу како, када и на који начин се порука пренеси. Огласи на билбордима, у дневним новинама, на радију и телевизији су намењени најширој публици. Појединачни производи се могу рекламирати специфичној циљној групи огласима у специјализованим часописима (риболовачке ревије, женски магазини, часописи намењени очувању здравља, стручни часописи нпр. о екологији). Интернет огласи могу бити усмерени на ширу публику, али могу бити усмерени на одабране циљне групе ако се закупују огласи на претраживачима, туристичким сајтовима или специјализованим сајтовима за поједине производе нпр. за бициклисте, риболовце, сеоски туризам, планинаре. Оглашавање, односно реклама, се може користити уколико се обезбеде адекватни спонзори који овакву кампању могу да испрате.

Интензитет кампање се појачава са приближавањем сезоне. Домаћи туристи се и даље одлучују у последњем моменту за годишњи одмор или продужени викенд. Уколико се пласира производ за сезону пролеће–лето, најавна почиње са сајмом туризма у Београду, а интензитет се појачава како се сезона приближава.

Директан маркетинг је комуникација са индивидуалним туристима, како би се постигао тренутни одговор и развила дуготрајна сарадња. Остварује се преко телефона, мејла, директном поштом, факсом. Директан контакт пружа могућност стварања доброг пословног односа и међусобног поверења као основе за дугорочну срадњу у обостраном интересу. Овакав начин промоције део је *пул (pull) стратегије* којом се директно привлаче крајњи корисници.

Директан маркетинг је и сарадња са туристичким агенцијама и организаторима путовања као део *пуш стратегије* којом се туристички програми крајњим корисницима промовишу и пласирају преко посредника. Стварање базе података важан је део директног маркетинга, и у њу улазе сви туристички посредници и крајњих корисници који су боравили у Смедереву, или изразили интересовање за поједине туристичке програме или општу понуду. Редовно обавештавање и рекламирање пре свега мејлом је најефикаснији метод, могу се слати кратке вести или укупни промотивни материјали.

Односи са јавношћу – Изградња добрих односа са крајњим корисницима и пословним партнерима кроз односе са јавношћу, односно комуницирање на позитиван начин са медијима и решавање гласина, прича и непожељних догађаја, представља део односа са јавношћу или популарно – ПР. Дугорочни циљ успешних односа са јавношћу је позитиван однос потенцијалних туриста према Смедереву, бренду и појединачним туристичким производима. У савременом туристичком пословању улога односа са јавношћу подразумева:

- Стварање позитивне слике о туристичким програмима у релевантним медијима.
- Праћење јавног мишљења о туристичком производу.
- Пружање детаљних информација туристичкој привреди и потенцијалним туристима.
- Позиционирање и учвршћивање постојеће позиције бренда.
- Управљање кризом која прети имиџу туристичког подручја и производа.
- Грађење добрих односа са циљним групама кроз спонзорске и специјалне програме и догађаје.
- Грађење добрих пословних односа унутар туристичке привреде и локалне заједнице.

Предности примене ПР у односу на оглашавање, односно класичну рекламу у медијим, је далеко већа кредибилност, јер репортаже нису наручене и схватају се као сведочење о квалитету „треће стране“ односно независно виђење. Такође, односи са јавношћу пружају више података и боља објашњења од било које рекламе.

Приче и репортаже често имају и шири аудиторијум од читалаца, јер се као занимљивости препричавају и преносе по принципу „од уста до уста“. Најзад, циљеви примене односа са јавношћу могу се постићи готово бесплатно уз мањи утрошак времена.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

За потребе комуникација неопходно је формирати базу медија са контактима које треба не само ажурирати, већ и пратити у смислу која су тачно интересовања одређених медија и квалитет сарадње.

У спровођењу односа са јавношћу туристичкој дестинацији стоје на располагању следећи алати:

- Односи са медијима
- Обилазак медија
- Вести
- Посебни догађаји
- Спонзорства
- Односи са запосленима, туристичком привредом и локалном заједницом
- Односи у локалној заједници, помоћ и донаторства
- Интернет комуникација: блогови, рсс, форуми, подкаст
- Праћење медија и управљање кризним ситуацијама
- Односи са медијима подразумевају различите облике комуникације са штампаним и електронским медијима

Користе се прес пакети који садрже опште информације о туристичкој дестинацији, ценовнике, главне туристичке производе, занимљиве приче, контакте, сетове фотографија у резолуцији за штампу као и најновије вести и туристичке програме. На интернет сајту дестинације обавезно се издваја део намењен новинарима који садржи прес пакет за текућу годину са најновијим вестима, занимљивим причама, или новим програмима за текућу годину, галеријом фотографија и контактом за питања новинара.

За представнике медија се раде и промотивне туре у циљу промовисања новог туристичког производа. Овакве туре морају бити професионално организоване, добро припремљене не само у смислу поштовања сатница и квалитета програма, већ и у смислу добрих пакета за новинаре (информативних и потребних) и припремљеним одговорима за сва потенцијална питања. Особа која је домаћин мора имати искуства у вођењу група новинара, осећај за њихова интересовања и начин виђења туристичких мотива и садржаја.

Унапређење продаје – алати за унапређење продаје су:

- Промотивна продаја туристима која подразумева промотивну продају нових туристичких програма по нижим ценама, наградна путовања, туристички пакети за сталне госте.
- Директна продаја која подразумева обилазак туристичких агенција, удружења и синдиката на терену.
- Попусти се могу давати директним корисницима за сталност, за коришћење више производа или за пакет аранжмане.
- Сајмови су незаобилазни начин да се успоставе и одрже контакти са туристичком привредом и крајњим корисницима односно туристима. Учествовање на сајмовима је обавезно као место сусрета, одређивања сопственог места у туристичкој понуди, размени идеја и контаката и као почетна станица за продају и промоцију сопствене дестинације.

РЕСУРСИ, АНАЛИЗА ИЗВРШЕНИХ АКТИВНОСТИ, ПРИМЕНА

Успешан развој маркетинга туристичке дестинације зависи од сталног праћења и анализе појединачних активности. На основу података и њихове анализе, одређује се даљи развој дестинације и маркетинг кампања. Туристичка организација града Смедерева и Информативни центар, који ради у њеном саставу, основни су реализатори пословне политике маркетинга. Њихов задатак је да равноправно помажу и окупљају све учеснике туристичког промета и да комплетан туристички производ, на професионалан начин, представљају тржишту.

Туристичка организација на годишњем нивоу ради Програм рада и финансијски планкоји подразумева све маркетинг активности од општег значаја за наредну годину. Материјални и људски ресурси потребни за спровођење маркетинга обезбеђују се из сопствених ресурса града, удружених средстава свих учесника појединих програма, донаторских и спонзорских средстава и пројеката на које се конкурише у сарадњи са градом, локалним, регионалним, националним и међународним партнерима. Уложена материјална и новчана средства не могу имати одрживе резултате уколико се упоредо не спроводи едукација и обука свих учесника туристичког програма.

Планирање активности и потребна средства за њихову реализацију у оквиру развоја маркетинг плана део је активности Туристичке организације града Смедерева, и то на градском нивоу. Анализа и праћење ефеката свих активности услов је за прилагођавање и ефикасно вођење маркетинг кампање. Ефекти кампање се, осим повећања туристичког промета и зараде, прате низом других важних параметара, а пре свега медија, интернета, штампаног материјала и сајмова.

План рада за период од две године – Израда маркетинг плана рада Туристичке организације града Смедерева директно је у вези са већ формираним туристичким производима и манифестацијама. Зависи и од способности запослених, али и од планираних средстава која се остварују преко локалне самоуправе. Неопходан је континуитет у раду, редовно спровођење предвиђених активности, без значајнијих померања у временским роковима, садржајима догађаја и времену одржавања, као и у сталном унапређењу и проширењу постојеће понуде. Сталну едукацију запослених треба планирати у периоду смањених обавеза на терену (ван сезоне), обавезно и најмање два пута годишње.

Запослени у Туристичкој организацији Смедерева треба да међусобно распореде обавезе и планирање догађаја, и да буду у сталним контактима са медијима.

Пример годишњег плана рада, приказан је у следећој табели:

ЈАНУАР	
Припреме за сајам	Договор за наступ на Сајму туризма у Београду са локалним и регионалним учесницима, концепција наступа, прикупљање података и материјала за пропагандни материјал и прес пакета, припрема програма излета и туристичких аранжмана.
ПР	Вести за новинаре - статистички подаци за претходну годину, репортаже са прославе Нове године, фотографије, најава догађања у јануару. Интернет: Постављање нових садржаја једном недељно - вести, статистика, занимљивости, најава догађања, фотографије са протеклих догађања или зимски пејзажи.
Штампа	Прикупљање цена, програма, садржаја, фотографија и израда концепције за промотивне материјале (ценовници и информатори, проспекти, флајери најаве главне манифестације, понуде на компакт дисковима и сл.). Припрема за дигиталну штампу за банере за сајам, одабир фотографија и слогана.
Манифестације	Прослава православне Нове Године, рад удружења
Упитници, базе података, статистика	Израда фотографија за фото библиотеку са манифестација, прикупљање статистичких података туристичког промета и података са манифестација, анкете.
ФЕБРУАР	
Сајам	Слање позива новинарима и пословним партнерима за посету на сајму (мејл), учествовање на сајму у Београду.
ПР	Постављање вести на веб портал, свакодневно- са фотографијама, репортаже са манифестација, интензивни контакти са медијима, пословним партнерима и туристима током сајма.
Штампа	Штампање пропагандног материјала, израда компакт дискова са понудом за текућу годину, дигитална штампа.
Манифестације	Праћење постојећих и најава манифестација за наредни период.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Упитници, базе података, статистика	Израда фотографија за базу података, интензивно прикупљање података и анкета на сајму, прикупљање пропагандног материјала и програма других дестинација ради упоређења и анализе.
МАРТ	
Припрема сезоне	Састанак са туристичким радницима и разговор о протеклом сајму и наступајућој сезони, кампања уређења и чишћења дестинације са свим учесницима туристичког промета и локалном заједницом, постављање информативних табли и почетак локалног информисања.
ПР	Постављање вести на веб портал, контакти са новинарима и пословним партнерима са сајма (утисци, додатне информације, захвалност за интересовање и сл.).
Едукације	Спровођење основних едукација нпр. однос према госту; сваке године едукације обнављања вештина.
Манифестације	Прослава 8. марта.
Упитници, базе података, статистика	Израда фотографија за фото библиотеку са манифестација, прикупљање статистичких података туристичког промета и података са манифестација, анкете.
АПРИЛ	
Припрема сезоне	Кампања уређења и чишћења дестинације са свим учесницима туристичког промета и локалном заједницом, припрема и набавка сувенира, расподела општег пропагандног материјала угоститељима.
ПР	Промотивне туре за новинаре и пословне партнере као најаву сезоне, редовно ажурирање веб сајта, галерије слика са такмичења села и Ускрса, подсећање пословних партнера на аранжмане у мају.
Едукације	Специфични едукативни програми за нпр. бармене, куваре, народну радиност, сувенире, интернет програми.
Манифестације	Ускрс (осликавање јаја, донаторске манифестације, изложбе и слично).
Упитници, базе података, статистика	Праћење долазака у викенд насељима у циљу њиховог правовременог укључења у информативне и пропагандне активности, расподела упитника за госте.
МАЈ	
Туристичка сезона	Интезиван рад Информативног центра и водичке службе. Пролећни аранжмани: рекреативни викенди, спортски догађаји и слично
Активности	Излети, шетње бродом, посете кружних тура и екскурзија. Састанак са туристичком привредом у циљу последњих припрема и договора за летњу сезону.
ПР	Редовно ажурирање веб сајта, најаве догађања и аранжмана у мају, репортаже за новинаре, промотивна посета некој од манифестација или викенда за новинаре и пословне партнере (једна до три особе).
Манифестације	Првомајски празници и друго.
Упитници, базе података, статистика	Редовна прикупљања података, анализа. Почетак обраде анкета, нарочито примедби, сугестија и похвала у циљу подешавања програма, инфраструктуре, услуга, информисања и пропагандних активности.
ЈУН	
Туристичка сезона	Интезиван рад Информативног центра и водичке службе, издавање реквизита за рекреацију. Дистрибуција пропагандног материјала туристичкој привреди. Организација манифестација.
Штампа	Штампа памфлета са програмом, припрема дигиталне штампе и штампе великих формата.
ПР	Редовно ажурирање веб сајта, најаве догађања и аранжмана у јуну, репортаже за новинаре, мејл вести за медије и пословне партнере. Редовно информисање преко локалних медија.
Манифестације	Најава и праћење статистике.
Упитници, базе података, статистика	Редовна прикупљања података, израда фотографија, анализа. Праћење података и анкета нарочито екскурзија и бициклиста. Прикупљање старих рецепата националне кухиње, старих фотографија и слично.
ЈУЛ	

Туристичка сезона	Интезиван рад Информативног центра и водичке службе, издавање реквизита за рекреацију. Дистрибуција пропагандног материјала туристичкој привреди. Организација манифестација.
ПР	Најава летњих манифестација и израда посебног веб сајта или посебних страна на туристичком сајту. Редовно ажурирање, најаве догађања и аранжмана у јулу, репортаже за новинаре, мејл вести за медије и пословне партнере. Редовно информисање преко локалних медија.
Манифестације	Према годишњем плану.
Упитници, базе података, статистика	Редовна прикупљања података, израда фотографија, анализа. Праћење података и анкета нарочито посета манифестацијама и викенд насељима. Праћење нових програма и обилазака (шетне стазе, обиласци манастира и тврђаве) и обиласци бродом.
АВГУСТ	
Туристичка сезона	Интезиван рад Информативног центра и водичке службе, издавање реквизита за рекреацију. Дистрибуција пропагандног материјала туристичкој привреди. Организација манифестација.
ПР	Најаве појединачних програма летњих манифестација. Редовно ажурирање веб сајта, најаве догађања и аранжмана, репортаже за новинаре, мејл вести за медије и пословне партнере. Редовно информисање преко локалних медија, билтена и информативних табли.
Манифестације	Према годишњем плану.
Упитници, базе података, статистика	Редовна прикупљања података, израда фотографија, анализа. Праћење података и анкета нарочито посета манифестацијама и викенд насељима. Праћење нових програма и обилазака (шетне стазе, обиласци манастира и тврђаве) и обиласци бродом.
СЕПТЕМБАР	
Туристичка сезона	Појачана кампања са попустима за пост сезону, усмереност ка паровима свих годишта и групама пријатеља, екскурзије. Рад Информативног центра и водичке службе, издавање реквизита за рекреацију.
Сајам	Припрема прикупљање цена за сезону јесен-зима, манифестација и догађања, штампа ценовника и информатора и израда компакт дискова са туристичком понудом. Наступи у Новом Саду, Нишу и друго.
ПР	Најава туристичке сезоне јесен-зима, слање мејлова са ценовницима и информаторима, редовно ажурирање сајта.
Манифестације	Тематски програми за викенде.
Упитници, базе података, статистика	Редовна прикупљања података, израда фотографија, анализа. Праћење података и анкета, посебно екскурзија и излетника.
ОКТОБАР	
Туристичка сезона	Појачана кампања са попустима за пост сезону, усмереност ка паровима свих годишта и групама пријатеља, екскурзије и пословни туризам. Рад Информативног центра и водичке службе, издавање реквизита за рекреацију.
Сајам	Дистрибуција материјала или преко регионалног или ТОС-а. Разговори са медијима и пословним партнерима.
ПР	Дистрибуција прес пакета, редовно ажурирање сајта, подсећање медија и агенција на подељене пропагандне материјале.
Манифестације	Лов, риболов, вино.
Упитници, базе података, статистика	Редовна прикупљања података, израда фотографија, анализа. Праћење података и анкета.
НОВЕМБАР	
Туристичка сезона	Појачана кампања са попустима за пост сезону, усмереност ка паровима свих годишта и групама пријатеља, излети и пословни туризам. Рад Информативног центра и водичке службе. Најава за прославу Нове Године.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Припрема наредне сезоне	Анализа протекле сезоне, статистике, података маркетинга и ПР као и анкета и на тој основи израда плана рада и финансијског плана за наредну годину. Радионице ТО са туристичком привредом у циљу формирања нових програма, догађања и манифестација и унапређења постојећих. Одређивање изградње и реконструкције туристичких атракција и инфраструктуре у наредној години. Предлози приоритетних пројеката и едукација.
ПР	Редовно ажурирање сајта, репортаже о најбољим излетима и догађајима протекле сезоне, галерије најзанимљивијих фотографија.
Манифестације	Мањи тематски програми током викенда нпр. гастрономија.
Упитници, базе података, статистика	Редовна прикупљања података, израда фотографија, анализа. Праћење података и анкета.
ДЕЦЕМБАР	
Туристичка сезона	Припрема дочека Нове Године и Божића.
Припрема наредне сезоне	Радионице - ТО и туристичке привреде, институција и удружења у циљу унапређења туристичког производа, детаљна анализа протекле сезоне.
ПР	Редовно ажурирање сајта, позиви за прославу Нове Године, честитке медијима и пословним партнерима (поштом или мејлом), локална признања и коктел за крај сезоне.
Манифестације	Изложба и дегустација посне хране, прослава Нове Године.
Упитници, базе података, статистика	Редовна прикупљања података, израда фотографија, анализа. Праћење података и анкета.

Буџет промотивних средстава је дат оквирно јер се тиражи прилагођавају интензитету кампање и налази се у Прилогу 2. Начин на којим се материјал дистрибуира, коме и у ком временском периоду и накнадни контакти и анализе саставни су део маркетинга без кога нема сврхе ни израда промотивних средстава.

За општа пропагандна средства најбоље је користити сопствена средства и евентуално средства из пројеката како би остао јасан фокус на општу поруку дестинације. Неопходно је део сувенирског програма издвојити за промотивне сврхе. Пропагандна средства намењена општој пропаганди издаје Туристичка организација града Смедерева у циљу равноправног представљања свих учесника туристичког промета кроз опште податке нпр. укупан бој лежајева у приватном смештају појединим категоријама, распон цена од најниже до највише. Буџет израде промотивних средстава на годишњем нивоу, приоритети су означени звездицом (*) Прилог 2.

МИСИЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Мисија града Смедерева у сфери туризма је пружање укупног задовољства (сатисфакције) будућим туристима кроз квалитет и квантитет нових туристичких производа и пратећих услуга и активности, уз складан друштвени, привредни и културни развој туристичке дестинације.

Мисија града Смедерева је да заједничким деловањем органа Града, свих грађана и њихових удружења и асоцијација, као и ТОГ Смедерево, развија и реализује циљеве стратешког развоја и на тај начин учини да њена визија постане стварност. У том процесу она ће поспешивати економски развој који ће омогућити повећање животног стандарда, затим, у функцији социо-економског развоја Смедерево ће унапређивати локалну инфраструктуру и учествовати у регионалним, националним и међународним пројектима изградње и осавремењивања инфраструктуре како би она била квалитетан сервис грађанима и посетиоцима Смедерева. У том смислу ће се као основним, руководити принципом очувања и унапређивања у знатној мери деградиране животне средине и повећати степен одговорности у процесу коришћења расположивих ресурса како би Смедерево постало привлачно место за живот, рад и туристички боравак. Од непроценљивог је значаја подизање свести грађана и локалног становништва о наведеним циљевима, тј. визији Града, њихова опредељеност и њихова активна улога у овим процесима било директно или индиректно.

Циљеви града Смедерева су:

1. очување и унапређивање туристичких и других ресурса града Смедерева,
2. креирање туристичких вредности кроз интегрални туристички производ Града,
3. развој комплементарних видова туризма Града,
4. подизање нивоа квалитета смештајних, угоститељских и туристичких услуга,
5. развијање туристичког имиџа о граду Смедерево као туристичкој дестинацији,
6. припрема предузетника и других носиоца туристичких понуда као и локалног становништва за шире укључивање у туристичку привреду.

Остварење ових циљева заједно, у дугом року, резултираће већом сатисфакцијом потрошача, тј. корисника туристичких услуга, те значајнијим растом туристичког промета и прихода од туризма и афирмацији града Смедерева као значајне туристичке дестинације.

Смернице развоја туризма у граду Смедереву дате су у виду облика туризма које треба да омогуће остварење мисије, а из ње изведених циљева.

1. развој културног туризма,
2. развој руралног туризма,
3. развој туризма специјалних интереса (лов, риболов, јахање, бициклизам),
4. развој туризма догађаја, као примарних облика туризма, и
5. развој наутничког и здравственог туризма, као секундарних облика туризма на подручју Града.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

БРЕНДИРАЊЕ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Брендирање дестинације представља један од кључних елемената маркетинг плана, али и Програма развоја туризма. Изградња брэнда (брендирање) је метод креирања јединственог идентитета производа уз помоћ имена, дизајна, знака, симбола или њихове комбинације, а на бази диференцирања у односу на друге конкурентске производе.

Бренд дестинације, у ширем смислу, представља јединствен збир искустава које пружа мешавина рационалних, емоционалних, социолошких и културних вредности и користи које постоје на некој дестинацији. Брендиране дестинације туристи виде различито од конкурентских дестинација и добијају осећај додатне сигурности приликом доношења одлука о путовању. У процесу изградње брэнда дестинације морају се постићи два основна ефекта: прво, бренд посетиоцима треба да даје одређено обећање у погледу квалитета услуга и богатства доживљаја, и друго, треба да доприноси јачању успомена на искуства доживљена конзумирањем туристичких производа.

Брендирање је маркетинг процес који захтева напор током дужег временског периода. Брендирање подразумева дефинисање следећих елемената:

- дефинисање примарних (описљивих, објективних) атрибута дестинације на којима ће бренд бити базиран;
- одређивање рационалних користи које посетиоци могу имати, а које су базиране на примарним карактеристикама/атрибутима дестинације;
- емоционалне користи које посетиоци могу доживети;
- личност брэнда који комуницира диференцирајуће карактеристике Смедерева као туристичке дестинације;
- вредност брэнда која има одређено значење за посетиоце;
- дефинисање суштине брэнда која одсликава есенцијалне карактеристике града Смедерева као туристичке дестинације.

Завршна фаза у процесу брендирања треба да представља креирање:

- *Основне поруке (слогани)* – Порука треба да опише подручје, да буде јасна, кратка и јединствена. Циљ је да се порука лако упамти, да одсликава вредности града и учини Смедерево препознатљивим на туристичком тржишту.
- *Креирање логотипа* – Логотип треба да представља осмишљено решење по питању дизајна и естетике и да одсликава основне вредности дестинације.
- *Креирање симбола* – Морају се креирати симболи које ће одсликавати и комуницирати суштину брэнда/есенцијалне карактеристике Смедерева. Симболи морају остати препознатљиви и користити се на свим средствима маркетинга.

Брендирање града Смедерева је процес креирања идентитета Града као туристичке дестинације у циљу изградње имиџа који ће га учинити препознатљивим и различитим у односу на конкурентске дестинације на домаћем и иностраном туристичком тржишту.

На основу радионица и анкета које су спроведене у оквиру пројеката могу се по наведеним елементима идентификовати теме које чине пирамиду брэнда.

Суштина брэнда Смедерева је „Леп живот на Дунаву“.

Ово значи да природна лепота места смештеног на делу дунавске обале са средњовековном тврђавом и недирнутом природом у залеђу, ствара јединствену атмосферу. Услов за успешан процес брендинга је да он кореспондира како са пословним партнерима и потенцијалним туристима тако и са локалном заједницом поштујући принципе доследности, јасноће, континуитета, видљивости и аутентичности.

Дунав је најпрепознатљивији туристички и привредни потенцијал Европе, па тако

и најпознатија туристичка дестинација којом током године плове бројни крузери. Као једна од главних саобраћајница повезује 13 земаља, обједињује историјске и националне различитости. На обалама Дунава живе милиони људи, а својом мрежом канала улази дубоко и у сам континент.

Положај Смедерева на Дунаву вековима је имао такав значај – владари су одлучили да на овом месту сазидају своју престоницу, а потом су га чували као место које је гарант успешности и трајности једне државе.

„Леп живот на Дунаву“ опредељује Смедерево као град који, не само својим становницима, већ и туристима и свим посетиоцима, пружа убедљиве разлоге да је ово место добро за живот, или да га изаберу за одмор. Оптимизам и једноставност у називу ипак остављају могућност избора различитих изазова које Дунав и Смедерево нуде.

Доследност брэнда је најзначајније правило брэндирања. Основне вредности брэнда и његова личност морају се наћи на свим кључним тачкама туристичког производа, од пропагандног материјала до начина на који се одговара на телефон или одговара на жалбу госта.

Смедерево мора оставити утисак пријатног, гостољубивога и забавног места које поштује своју историју и традицију на модеран, еколошки и здрав начин. Ако брэнд јасно не асоцира на вредности које су истакнуте, онда ни брэнд неће бити успостављен.

Брэндирање града Смедерева као туристичке дестинације

ПРИМАРНИ АТРИБУТИ	РАЦИОНАЛНЕ КОРИСТИ	ЕМОЦИОНАЛНЕ КОРИСТИ	ЛИЧНОСТ БРЕНДА	ВРЕДНОСТ БРЕНДА	СУШТИНА БРЕНДА
Аутентично средњовековно наслеђе	Наслеђе	Поштовање	Традиционалан	Аутентичност	Доживљају везан за традиционалне и културне вредности Природа Рурално окружење Културно наслеђе буди јединствено искуство
Српска престоница	Етнографске вредности	Успомене	Историјски	Укљученост	
Етнографске вредности и културно-историјски споменици	Култура	Познанства	Руралан	Активност	
Манифестације	Рурално подручје	Пријатељства	Активан		
Вино	Активности	Патриотизам	Лековит		
	Људи		Плодан		

Формирање јаког брэнда граду Смедереву омогућиће:

1. јаснији и препознатљивији имиџ на конкурентним туристичким тржиштима,
2. концентрисаније и ефикасније маркетиншко комуницирање и промоцију,
3. формирање препознатљивих туристичких производа,
4. јаче комуницирање зеједничких вредности дестинације и људи, који формирају њен идентитет,
5. формирање јединствених, јачих и ефикаснијих порука,
6. уједињење читавог процеса комуницирања ка ефикаснијем маркетиншком комуницирању.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Бренд Смедерево представља дестинацију која госту нуди бројне могућности за откривање – јаки елементи јединствене културне баштине спојени су са богатим атрактивним садржајима који госту дају јасан мотив за долазак. Приступ купцу је индивидуалан, а понуде су прилагођене његовим очекивањима како би се одлучио на поновни долазак.

Током процеса формирања брэнда потребно је дефинисати:

1. *Суштину брэнда* (срце и душу брэнда);
2. *Обећање брэнда* (користи разликовања - функционалне, емоционалне, искуствене, које су за циљну групу атрактивне и релевантне);
3. *Позиционирање брэнда* - који је јасан, веродостојан, који представља кључне вредности и конкурентне предности;
4. *Особеност брэнда* (формирање брэнда као особе).

Идентитет брэнда туристичке дестинације Смедерево**ИДЕНТИТЕТ БРЭНДА ТУРИСТИЧКЕ ДЕСТИНАЦИЈЕ СМЕДЕРЕВО**

Шта је СУШТИНА (срце и душа) брэнда дестинације Смедерево	Смедеревонудиинтензивнеиразноврснемогућности за ОТКРИВАЊЕ (историје, културе, природе, забаве, релаксацију кроз игру, кулинарство, јачање духа и тела) – ИСКУСТВО КРОЗ ИСТОРИЈУ И КУЛТУРУ
Шта је ОБЕЋАЊЕ брэнда туристичке дестинације Смедерево	Без обзира на мотив доласка, гост проналази бројне могућности и изазове за откривање дестинације. СМЕДЕРЕВО СТАЛНО ИЗАЗИВА, ИЗМЕНАЂУЈЕ, ЗАБАВЉА И ОТКРИВА
ПОЗИЦИОНИРАЊЕ брэнда туристичке дестинације Смедерево	Туристичка дестинација Смедерево је јединствена туристичка дестинација на простору Србије, која је препознатљива као изузетно негована дестинација са мноштвом културних, историјских и етнографских атракција. Позиционира се као дестинација која нуди изузетна искуства и неограничене могућности за откривање историје, културе и природе. СМЕДЕРЕВО – ПУТ ПЛОДНОСТИ И ТРАДИЦИЈЕ
Придеви који описују ПОСЕБНОСТ / КАРАКТЕР брэнда туристичке дестинације Смедерево	Плодна Традиционална Културно активна Очувана и аутентична

Визуелни идентитет брэнда треба да доследно изражава његову суштину. Елементи визуелног идентитета део су суштине живота на обали Дунава, залеђу историје, укусу вина. Боје и знаци морају да буде жељу за забавом, одмором, природом.

На основу маркетинг плана и предложеног развоја брэнда предлаже се употреба основних графичких елемената, боја, слова и фотографија, као и систем стандарда за инфраструктуру, што производи укупно искуство. За детаљнија правила кришћења треба израдити књигу стандарда примене визуелних и искуствених елемената.

ИНВЕСТИЦИОНА УЛАГАЊА У ТУРИЗАМ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Данас многе земље у развоју, као и земље у транзицији, у развоју туризма виде један од потенцијалних начина за бржи економски и друштвени развој. Ово гледиште представља релативно нов приступ земаља и разликује се од традиционалног схватања туризма као сектора који не може бити значајан или погодан извор привредног раста, као што су то на пример индустрија или пољопривреда. Овакав нови приступ туризму је последица, пре свега, рапидног повећања значаја међународног туризма (енгл. *international tourism*) и прихода који земље последњих година остварују по том основу. Чињеница је да је туризам сектор који се данас најбрже развија, и то посебно у Азији и Африци.

Најновији подаци Конференције Уједињених нација о трговини и развоју (UNCTAD) указују на туризам као главни извор девизних прихода за једну трећину земаља у развоју и скоро половину најмање развијених земаља. Оно што је за земље у развоју такође веома значајно јесте чињеница да развој туризма као високо радно-интензивне делатности може значајно да повећа запосленост (како директну тако и индиректну) и тако допринесе решавању проблема незапослености у овим земљама. Осим тога, развој туризма може да изазове тзв. ефекте преливања (енги. *spillovers*) на целу привреду. На овим могућим позитивним ефектима заснивају се очекивања земаља у развоју да туризам може бити искоришћен као фактор њиховог бржег економског и друштвеног развоја.

Међутим, проблем са којим се суочавају ове земље у стимулисању развоја туризма јесте везан за недостатак капитала, инфраструктуре, знања и приступа глобалном маркетингу и каналима дистрибуције. У вези са решавањем овог проблема, земље у развоју се све чешће опредељују за стране директне инвестиције – ФДИ (енгл. *Foreign direct investment - FDI*) као најефикаснији начин да се отклоне горепоменута ограничења и створе повољни услови за бржи развој туризма. То је разлог због чега у последње време многе земље у развоју истичу привлачење ФДИ у туристички сектор као главни приоритет своје политике, и у складу са тим је и чињеница да је овај сектор један од најмање рестриктивних који привлачи све већу пажњу страних инвеститора.

Нарочити значај се придаје економским утицајима туризма на привреду који се често у литератури сврставају у директне и индиректне. Тако се као најзначајнији директни утицаји туризма на привреду наводе утицаји: на друштвени производ и национални доходак и њихову територијалну прераспodelу, на делатности туристичке привреде, на запосленост становништва (директну и индиректну), на платни биланс земље. У оквиру индиректних утицаја на привреду разматра сепре свега утицај туризма на развој индустрије, грађевинарства и пољопривреде.

Међутим, иако се у многим земљама у развоју бележи импресиван раст туризма у погледу туристичких долазака, девизних прихода и запослености, ове земље се истовремено суочавају са различитим ограничењима у развоју међународног туризма као што су недостатак капитала, инфраструктуре, знања и приступа глобалном маркетингу и каналима дистрибуције.

У покушају да нађу најефикаснији начин да се претходно наведена ограничења превазиђу, неке земље су се определиле за стране директне инвестиције као један од начина кроз који могу да брзо развију туризам. Стране директне инвестиције су погодне јер се, како се често истиче у литератури, ова врста инвестиција не састоји само од капитала, већ такође укључује и нове технологије, менаџерска и организациона знања, приступ тржишту итд.

ТУРИЗАМ НА НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ

Због низа економских користи које произлазе из његовог развоја туризам је стекао статус важне компоненте националних привреда многих земаља.

Главне економске користи које туризам доноси:

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

- Раст дохотка
- Раст запошљавања
- Раст капиталних улагања и јавних прихода
- Подстицање регионалног раста и развоја

ПОЗИТИВНИ РЕЗУЛТАТИ РАЗВОЈА ТУРИЗМА НА ЈАВНИ СЕКТОР

Јавни сектор посебно је заинтересован за развој туризма због:

- Великих прихода из структурно различитих делатности
- Потенцијал јавно – приватног партнерства у финансирању и управљању великим развојним пројектима
- Бржа изградња инфраструктуре и других објеката
- Бржа реализација пројеката
- Мањи укупни трошкови
- Равномернија алокација ризика
- Квалитетнија услуга
- Стварање додатних прихода
- Адекватније управљање ресурсима
- Друштвена одговорност
- Заштитита интреса свих укључених субјеката

Користи јавно – приватног партнерства:

- Бржа изградња инфраструктуре и других објеката
- Бржа реализација пројеката
- Мањи укупни трошкови
- Равномернија алокација ризика
- Квалитетнија услуга
- Стварање додатних прихода
- Квалитетније управљање ресурсима
- Друштвена одговорност
- Заштитита интреса свих укључених субјеката

ПРОЦЕС ПЛАНИРАЊА ИНВЕСТИЦИОНИХ ПРОЈЕКТА У ТУРИЗМУ

1. **Припрема инвестиционог пројекта** – идеја, тржиште, различита решења (прединвестициона студија)
2. **Оцена инвестиционог пројекта** – аналитичко документацијска основа, избор пројекта, инвестициона одлука (инвестициона студија, пословни план)
3. **Извођење инвестиционог пројекта** – припрема градње, адаптације, опремања
4. **Активирање инвестиционог пројекта** – план пословања, потребни ресурси, планирани економски приходи

Инвестиције у туризму представљају прилику да се уз помоћ једног стратешког инвеститора потпуно промени функционисање туризма на једном простору. Град Смедерево је у погледу инвестиција у привреди позициониран високо у односу на друге просторе у Србији. Колико је значајан долазак макар једног већег инвеститора говори и чињеница да је у изради инвестивционог улагања у Смедерево неколико простора предвиђено за инвестиције у туризам.

Како би се припремили неопходни услови за инвеститоре на нивоу Града урађени су и потребни документи:

- Просторни план града Смедерева
- Генерални урбанистички план Смедерева

Уколико би се анализирао ситуација са областима улагања може се истаћи да туризам у ширем смислу има предвиђену велику улогу у могућим инвестицијама. Области улагања су:

- Индустрија
- Туризам
- Пољопривреда
- Спорт и рекреација
- Инфраструктура и саобраћај
- Стамбена изградња
- Екологија

Поред могућности да се одређени простор у потпуности предвиди за инвестиционо улагање у туризам, мора се водити рачуна да је на неким од простора, који су тренутно у функцији, такође неопходно инвестиционо улагање. Када на сцену дођу приватни инвеститори наравно да се најчешће заинтересују за атрактивне просторе са што је могуће мањим улагањима уз могућност постизања што већег пословног обрта. Постоје и одређени инвестициони захвати које је неопходно спровести на нивоу локалне самоуправе. Велики проблем представља недовољно развијена привреда што резултира недостатком средстава које је неопходно уложити како би се генерално створила повољнија клима за даља улагања. У овом сегмент Смедерево има велики проблем са речним и железничким саобраћајем, које са једне стране „смета“ туризму, док је са друге стране неопходан за индустрију.

У наредном делу ће бити дат целокупан осврт на могућа и неопходна инвестициона улагања како би се туризам заједно са привредом динамичније развијао.

Тврђава представља најзначајнији туристички локалитет који је у потпуности предвиђен за туристичку привреду. С обзиром да она представља споменик културе од изузетног значаја, мере заштите су веома рестриктивне и једино туризам може да валоризује поменути простор.

Тренутно од атрактивности унутар Тврђаве постоји обилазак Малог града и неколико манифестација које се у њој одвијају. За сваку иоле комплекснију активност или организацију других дешавања неопходна је инфраструктура. За сада је само у једном делу урађена расвета, а план постоји да се у оквиру Тврђаве уведе сва потребна инфраструктура. Оно што представља проблем је неистраженост Тврђаве, посебно могућност заосталих експлозивних направа након експлозије са почетка Другог светског рата, те да би се овај споменик културе инфраструктурно опремио неопходна су пре тога истраживања и скенирање тла. Једно од решења је да се опреми привременим надземним конекторима који би могли да задовоље туристичке потребе.

Заједно са унутрашњим делом Тврђаве истовремено је потребно урадити и прилаз главној капији који је тренутно оптерећен веома активним железничким саобраћајем, али и друмским јер је у непосредној близини и аутобуска станица. Овај инвестициони захват представља Гордијев чвор Смедерева, али и развоја туризма. Све структуре почевши од локалне власти, индустрије и заштитара су свесни великог проблема, међутим он превазилази могућности које локална самоуправа има у погледу финансија. У исто време потребно је урадити низ паралелних великих инвестиционих активности како би се пруга изместила, друмски саобраћај преусмерио, а плато од зграде Града па све до улаза у Тврђаву уредио за потребе локалног становништва и туриста.

Тренутно је на нивоу Града формирана радна група професора са Ахитектонског и Факултета примењених уметности у Београду и представника Завода за заштиту споменика културе, који би заједно са локалним властима радили на изради сета предлога и дефинисања визије како би Смедеревска тврђава требала да функционише. Ово представља први корак у дефинисању стратешког Мастер плана овог веома значајног објекта за туризам Смедерева.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

При изради поменутог документа за Тврђаву треба водити рачуна о следећим елементима:

- Инфраструктура унутар Малог града за потребе туриста
- Инфраструктура у унутрашњем делу Тврђаве
- Решавање измештања пруге и друмског саобраћаја из близине Тврђаве
- Израда Мастер плана за развој Смедеревске тврђаве
- Уређење прилаза Тврђави и улазне капије
- Уређење простора између Тврђаве и марине са Турском кулом
- Решавање простора у коме је започет привремени угоститељски објекат
- Успостављање средњовековне улице на Тврђави
- Изложба средњовековног оружја
- Полигон за витешке игре
- Омогућити венчања и друге активности за које је простор идеалан

Бизнис аеродром представља могућност да се Смедерево повеже и по питању ваздушног саобраћаја, као и да се у оквиру развоја туризма, али и привреде, користе различите могућности које пружају мали аеродроми.

У оквиру аеродрома успостављен је аеро клуб као удружење грађана и они имају у поседу комплетну инфраструктуру. Основни проблем представља писта која је готово у потпуности девастирана и потребно је урадити нову. Уколико би се уложила средства за санирање писте, аеродром би могао да се приведе намени али и да се на том месту развијају и други спортско-рекреативни и туристички садржаји.

Удружење је спремно да део посета уступи потенцијалном инвеститору како би се пронашли заједнички интереси за ревитализацију аеродрома.

- Ревитализација писте
- Успостављање авио-саобраћаја за лаке авионе
- Спортско рекреативни садржаји
- Угоститељске услуге
- Различите туристичке услуге

Туристичка сигнализација преставаља веома важан део у развоју туризма. Чињеница да је у Смедереву направљен план али није још увек реализован, говори у прилог да се са развојем туризма већ почело. У Смедереву постоје објекти који ће тек добити своје место у туристичкој понуди, те би се они накнадно додавали, а исто важи и за нове инвестиције, као и за сегмент руралног туризма.

Туристичка сигнализација поред тога што представља велику помоћ туристима има значаја и за локално становништво и њен дуг век експлоатације оправдава инвестирање.

- Ревизија плана туристичке сигнализација
- Постављање туристичке сигнализације
- Постављање интерне туристичке сигнализације у Тврђави

Манифестације које се одржавају у Смедереву можемо сагледати из неколико углова. Постоје традиционалне манифестације, оне које су везане за руралне просторе, везане за пољопривредне производе и „Смедеревска јесен“ која обједињује све написано.

„Смедеревска јесен“ је манифестација која има веома велики значај за локално становништво, као и за шири округ. Потенцијал манифестације је да добије значајан национални карактер. У том правцу потребно је дефинисати неке кораке:

- Израдити план и програм манифестације
- Урадити брендирање манифестације на националном нивоу
- Употпунити манифестацију традицијом и квалитетом
- Продужити трајање манифестације

- Обогатити садржај манифестације

Смедерево има идеалан потенцијал да успостави једну потпуно нову манифестацију у Балканским оквирима, а то је „Фестивал средњовековних градова“. Овај фестивал би се стратешки базирао на средњи век и на Балкански простор. Време одржавања фестивала се предвиђа за почетак јуна како би се отворила туристичка сезона. Манифестација би окупила све средњовековне градове из регија уз забавно такмичарски карактер. Суштина манифестације, поред окупљања и представљања градова, је изричита употреба само ствари које су биле доступне у средњем веку.

- Отварање сезоне новим фестивалом на Балканском простору
- Брендирање Смедерева као средњовековне престонице
- Веза са сличним туристичким просторима на Балкану
- Јединствена манифестација у Србији
- Ревитализација садржаја у Тврђави
- Већи приход од туристичке посете

Рурални туризам представља такође једну од степеница у развоју туризма. Често се ставља по страни јер се не очекују велики прилив прихода. Суштина у руралном туризму је успостављање породичног бизниса, и већи акценат има на развоју села и локалног становништва док приходи долазе кроз године рада. У овом сегменту Смедерево представља више него богат воћарски али и повртарски крај, међутим сеоски туризам није ни у зачетку. Највећи проблем представља незнање о постојању могућности укључивања и наравно како рурални туризам функционише. Може се сматрати да ово и није дефинисано као инвестиционо улагање, али треба имати на уму да је за развој руралног туризма потребно више година како би се пружила адекватна услуга, да људи на селу често немају средстава за сопствено улагање и слично.

Овај облик улагања је препознат кроз различита документа и дефинисан је у инвестиционој карти Смедерева кроз развојне и специјалне програме, који имају снажно упориште у туризму.

Предвиђени развојни програми су:

- Породично газдинство (Family factory)
  - ✓ Носилац Пројекта – породично газдинство пољопривредне оријентисаности (производња воћа, поврћа, млека, узгој стоке)
  - ✓ Сврха улагања – постојање великог броја сеоских домаћинстава (у различитим областима пољопривреде) која треба анимирати и покренути
  - ✓ Предности улагања – партнерски однос, повећање потенцијала сеоских подручја, ревитализација села, еколошка компонента
  - ✓ Извозна оријентисаност програма

Предвиђени специјални програми су:

- Производња, прерада и паковање лековитог и ароматичног биља (камилица, кантарион, мента, шипурак)
- Производња биљних чајева и етеричних уља
- Производња и прерада (сушење и топла прерада) печурака
- Производња и прерада меда и пчеларских производа
- Производња и прерада дивљачи (зец, фазан, јелен)

Са тим у вези је потребно направити неколико кључних корака:

- Анимирање сеоског становништва за укључивање у рурални туризам
- Организација обуке заинтересованих за рурални туризам
- Категоризација сеоских домаћинстава
- Развој услуга које се нуде у оквиру руралног туризма
- Значајно је постојање жеље за покретањем руралног туризма, међутим потребно је пронаћи покретачку масу

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Туристички пристан за речне бродове представља можда и најкомплекснију инвестицију. Наиме, у делу вертикалног кеја предвиђен је речни пристан. Део конструкције је израђен и то од средстава Железаре. Проблем представља измештање пруге и уређење простора све до Тврђаве. Долазак гостију бродовима Дунавом је важан подједнако за стране и домаће госте. Како је једна трећина нове теретне луке већ готова може се очекивати да би покретање ове инвестиције индиректно покренуло развој туризма и већу експанзију гостију. Истовремено би се решио и проблем пруге испред Тврђаве и створили услови за стварање туристичке супраструктуре. У вези пристана је заказан долазак европских парламентарца у току писања стратегије те је план да се за те потребе уради привремени пристан, што би свакако покренуло иницијативу за инвестирање у модеран речни пристан.

- Изградња модерног речног пристана
- Успостављање додатних садржаја на пристану
- Уређење простора до Тврђаве
- Успостављање различитих услуга за речне бродове
- Отварање могућности за продају сувенира и других ствари интересантних туристима

Марина представља још један садржај који гравитира наутичком туризму и Дунаву. Простор који је намењен за марину налази се источно од Тврђаве и са њом представља једну целину. Управо близина Тврђаве марини даје већу туристичку вредност. У техничком смислу је добро осмишљена кроз нови пројекат марине, заштићена је од „живе“ воде и ветрова и идеална је за мале бродове и чамце. Пројекат марине је обухватио акваторијум и део приобаља који му припада са садржајима који су поред наутичког, спортско-рекреативни са угоститељским објектом и слично.

Тренутно нема заинтересованих инвеститора који би уложили средства у овај пројекат. Посебан проблем је што инвестиција и поред тога што би много значила за град нема упориште у великој тражњи код наутичара из простог разлога што је наутичара у Србији мало, а страни још увек слабије долазе.

Као потенцијално решење проблема могуће је постојећи пројекат поделити на неколико фаза, где би се издвојиле оне које могу бити реализоване а у одређеном временском периоду могу донети профит. Пре свега се ту мисли на угоститељске садржаје, сувенире, возњу чамцима, изнајмљивање чамаца и слично. Са таквим приступом би се ствари макар мало помакле са мртве тачке и могуће је да би се у наредном периоду пронашао адекватан инвеститор који би марини удахнуо нови живот.

- Ревизија пројекта марине за израду по фазама
- Изградња инфраструктуре на води
- Изградња пратеће инфраструктуре на копну
- Припремање туристичких садржаја у марини

Развојни циљеви:

- Продубљивање лучког базена
- Зонирање марине у функционалне целине
- Смањење фреквентности саобраћаја
- Промена локације за отворени и затворени базен
- Повезивање са Тврђавом
- Молови у облику острва подељени према величини пловила
- Модерна лучка техника
- Повезивање са градом

Инвестициони трошкови

Инфраструктурно опремање: 5.098.440,22 ЕУР
 Хидрограђевински радови: 2.655.848,73 ЕУР
 Грађевински радови: 11.427.338,38 ЕУР
 Укупна инвестиција изградње: 19.181.627,33 ЕУР
 Затворени базен: 13.553.336,85 ЕУР
 Хотел: 27.317.895,99 ЕУР

Веслачки клуб је дефинисан у Програму за инвестиционо улагање јер је власник простора град Смедерево. Представља сличан садржај као марина с тим што директно излази на Дунав. Овај комплекс је пре свега више оријентисан на локално становништво, иако када се уреди речни пристан који је планиран у близини може се очекивати и већа експанзија овог простора.

- Површина: 2,5ха
- Изграђена обалоутврда – валобран са пешачком стазом дуж дунавске стране комплекса
- Угоститељски пловни објекти уз обалу, дуж комплекса
- Заступљени садржаји:
  - ✓ Веслачки клуб „Смедерево”
  - ✓ Кошаркашки терени (КК „Смедерево”)
  - ✓ Тениски терени
  - ✓ Једриличарски – бродарски клуб „Металац”
  - ✓ Терен за боћање
- Планирано:
  - ✓ Изградња новог, спортско-рекреативног објекта
  - ✓ Реконструкција постојећих објеката у функцији спорта, који се Планом задржавају - објекти Веслачког клуба
  - ✓ Уређење слободних, неизграђених површина према обали
  - ✓ Дефинисање спортско-рекреативних садржаја
  - ✓ Успостављање туристичких садржаја

Југово представља изузетан спортско рекреативни простор који се налази на самој обали Дунава. Неколико различитих трансформација власничке структуре довело је до тога да је садашњи власник покушао ревитализацију простора али без успеха. Иницијатива града Смедерева да поменути простор откупи и да ревитализује вероватно је једина светла будућност за овај потез. Југово је велики простор са термалним изворима што чини предуслове за бањски комплекс, па је са тим у вези и израђен план за бању Југово. У склопу овог комплекса се предвиђа и припајање отвореног базена који је у власништву „Желвоза“, чиме би се овај простор заокружило као јединствена целина.

- Откуп земљишта са објектима
- Откуп комплекса „Желвоза“ са базеном
- Ревизија планског документа Бања Југово
- Успостављање бањског комплекса
- Изградња додатне супраструктуре за спортско-рекреативне активности
- Ревитализација базена са рестораном
- Додатни туристички садржаји
- Урађен План детаљне регулације
- Планирана изградња смештајних капацитета/ бунгалова
- Постојећи ресторани/ мотели „Ђурђеви вајати” и „Југово”
- Планирани аквапарк са купалиштем
- Планирани нови спортски садржаји

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Смештајни објект на Ртњу је власништво Града који је готово у потпуности реновиран, а наредна фаза је уношење ситног инвентара. Његовом ревитализацијом објекта створила се могућност да Град газдује смештајним објектом. Предвиђено је да објектом управља Предшколска установа и да се капацитети намењене за децу, даровите спортисте и слично. Међутим, поставља се питање његовог тржишног пословања, као и могућност да предвиђена установа управља објектом. У овом делу предлагемо да се размотри опција при којој би управљање објектом припало Туристичкој организацији и то тако да се један део капацитета од 120 лежајева користи у сврхе одмора и рекреацију деце из града Смедерева, док би се други термини и део капацитета понудио на тржиште како би се амортизовали трошкови самог објекта.

- План и програм управљања смештајним објектом
- Ревитализација друге смештајне зграде
- Успостављање адекватних туристичких садржаја

Воћарство је једна веома развијена грана у граду Смедерево. И поред развијености није се одступило од класичне производње воћа и његовог пласмана на тржиште. У овом делу напомињемо да је овакав приступ створио изврсне услове за развој агротуризма. Све присутнији облик руралног туризма – агротуризам представља нови облик туристичког привређивања у Србији. Ту позиција Смедерева, али и развијено воћарство, имају значајну улогу у развоју. Такође, чињеница да је на потезу Удовичког платоа направљен план за наводњавање из Дунава, који ће бити финансиран средствима УАЕ, даје полазну основу за развој овог сегмента. У наредном периоду потребно је активније окупљати воћаре, али и припремати одређене производе које је могуће имплементирати кроз развој туризма. Предвиђа се да се у домаћинствима који се баве воћарством и за то имају услове направе мини туристичке фарме са продајом различитих производа од воћа. Такође, могуће је на једном месту представити производе кроз едукативно-туристички центар воћарства града Смедерева.

- Едукација воћара о укључивању у агротуризам
- Успостављање пријемних сала за туристе
- Успостављање едукативно-туристичког центра воћарства
- Изградња монтажне пијаце за воћаре

Горански гај је простор који припада предузећу Мала Годовина, које је тренутно у стечају. Удружење горана је на том потезу посадило дрвеће и сам простор уредило за излетничке посете. На том месту се одржава традиционална манифестација Косидба на Плавцу. Са тим у вези је могуће успоставити туристички локалитет етно кућу која би имала поставку везану за косидбу, али и служила као туристички инфо центар. Цео простор је идеалан за спортско-рекреативне активности, за које је потребно направити детаљан план како би се кренуло у реализацију.

- Израда пројекта употребе Горанског гаја
- Уређење простора лаким мобилијаром
- Унапређење манифестације Косидба на Плавцу
- Успостављање спортско-рекреативних садржаја
- Изградња туристичког локалитета етно кућа

Гарнизон војске, између осталог, поседује велики комплекс са површином од 11ха. Тренутно је тај простор у власништву Војске Србије, која готово да га и не користи па је са тим у вези почео преговор око могућности да се граду уступи земљиште уз одређену надокнаду. Простор представља потенцијално најатрактивнију инвестицију јер је инфраструктурно опремљен и на њему је могуће успоставити различите туристичке садржаје. Једна од идеја је била изградња аква парка, међутим морамо напоменути да су

ови садржаји изразито сезонског карактера и већ постоји неколико на територији Србије. Друга отежавајућа чињеница је велико финансијско улагање у изградњу аква парка, али и издвајање значајних средстава за одржавање.

За овај простор могуће је везати још једну идеју која би се односила на целогодишњу активност са садржајима који су јединствени у Србији. Тренутно у Србији има веома мало музеја на отвореном, посебно не великих комплекса. Поменути простор је идеалан за успостављање музеја на отвореном и у том светлу је могуће предвидети две опције. Прва би се односила на успостављање Музеја националне историје Србије, где би се кроз различите објекте и анимацију простора изградио модеран музеј који својим садржајем одговара готово свим циљним групама а посебно ђачком туризму. Идеја је да се на једном месту представи богата историја Србије, кроз едукативно забавни карактер где би град имао улогу вођења музеја док би се додатни туристички садржаји развијали кроз јавно приватно партнерство. Дobar пример сличног садржаја је Opustaser у Мађарској кроз који годишње прође стотине хиљада посетилаца. Један од модела је и „Сканзен“ музеј који је описан у делу бенчмарк анализе и налази се у Сентандреји. Други модел је успостављање војног музеја на отвореном. Сличан музеј постоји у Словенији и у потпуности је финансиран од стране Европске уније. Током писања Стратегије ступљено је у контакт са Војним музејом у Пивки и сам менаџмент је вољан да своје знање и коментну процедуру уступи за успостављање Војног музеја на отвореном.

- Преузимање простора од Војске Србије
- Дефинисање и анализа најбољег сценарија за целокупан простор
- Изградња потребне инфраструктуре
- Израда Мастер плана музеја на отвореном
- Опременање и изградња музејског комплекса

„Грин“ град је стамбени комплекс који је био у плану и тренутно је простор инфраструктурно опремљен и спреман за инвестиције. Простор је предвиђен за стамбену градњу, али како је на веома атрактивном месту, а од градње станова се одустало, представља идеалан простор за изградњу ресорт хотела високе категорије. На пољу инвеститора је можда најлакше ступити у контакт са хотелским ланцима који би били заинтересовани за изградњу хотелског комплекса високе категорије. Потребно је ревидирати инвестиционе могућности и агресивно наступити према хотелским компанијама.

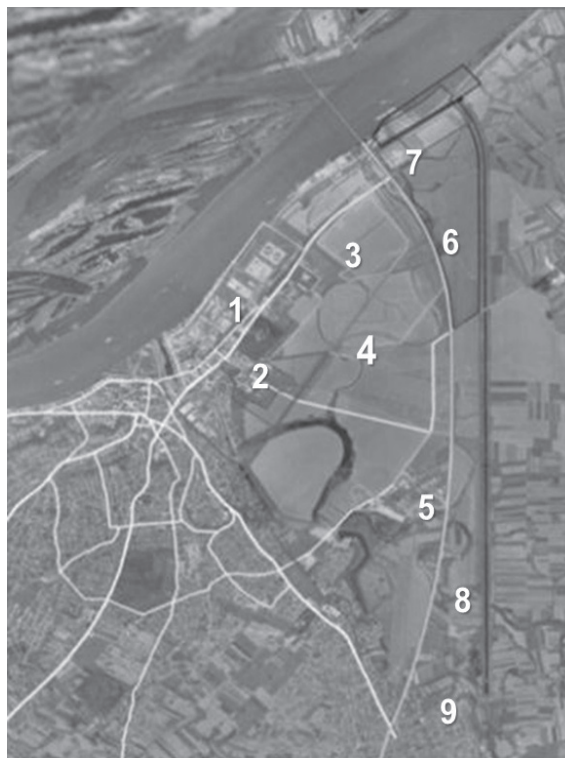
- Ревизија инвестиционих могућности на простору „Грин“ град
- Активно комуницирање са потенцијалним инвеститорима у хотелској индустрији

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**ПРОСТОРНА ДИСТРИБУЦИЈА ЦЕЛИНА**

Налази се у индустријској зони и готово у целости је предвиђена за пословне и индустријске објекта. Тешко је утврдити да ли у оквиру овог простора може бити могуће да се део инвестиција усмери на туризам или бар на просторе које је могуће индиректно користити у туризму. Како Стратешки документ мора предвидети и шири контекст улагања и инвестиција у даљем тексту је представљен и овај простор, али без директних предлога јер би они умногоме зависили од будућих инвеститора.

1. Стара Индустријска зона и зона око Водовода
2. Шалиначки пут
3. Планирана локација за нови део Индустријске зоне са индустријским парком и Слободном зоном
4. Део планиране Индустријске зоне СПИЦ (Специјализовани производно-индустријски центар)
5. Залеђе нове Луке
6. Нова Лука
7. Сервисно-складишни терминали
8. Комплекс Железаре Смедерево

Поред свих простора који су дефинисани у Смедереву мора се обратити пажња на потребе које будући инвеститори имају. Ту се пре свега мисли на услове за инвестиције у туризам, које могу потпуно да промене имиџ Смедерева у Србији и да га много снажније позиционирају у региону одакле нам долази и највише туриста. Последњи пример је најава града Крагујевац за довођење познате светске куће у сегменту забавних паркова, која би требала у наредном периоду да анализира могућности за отварање познате франшизе забавних паркова Дизниленд.

Колико год да се овакви потези чине нереалним морају се узети у обзир све предности које велики инвеститори имају на територији Србије, као на пример чињеница да је радна снага квалификована а да при томе има далеко нижу цену рада него што је то случај у развијеним земљама и Европи. Све су то елементи на основу чега се креира инвестициона клима и привлаче потенцијални инвеститори.

Које могућности град Смедерево има у погледу великих инвестиција? Овде је неопходно истаћи да долазак великог партнера који инвестира у изградњу великих туристичких објеката може у потпуности да преокрене ток туризма. Са тим у вези је веома тешко давати праве стратешке прогнозе *шта ако*, што ће бити илустровано примером.

На територији града не постоји адекватан смештајни објекат више категорије са пропратним садржајима. Уколико би се инвестирало у изградњу једног Шумадијског

рискорта који би поред смештајних капацитета понудио и друге садржаје попут велнеса, простора за децу и других садржаја, то би директно утицало на будући развој не само туризма већ генерално на развој читавог града па и округа. Наиме, поред запослених радника, што се за један рискорт процењује на око 300, укључили би се и сегменти са производњом и прерадом воћа и поврћа, повећала би се посета културним и другим институцијама у граду, повећала ванпансионска потрошња, укључила би се удружења и појединци који се баве израдом сувенира и тако даље. Ако се сви параметри узму у обзир може се констатовати да долазак једног већег инвеститора са изградњом рискорта, уз 300 директно запослених радника, процена је да се ствара могућност за најмање још 500 људи који би се укључило индиректно у пословање објекта и преко 100 домаћинстава који нуде своје туристичке и друге производе туристима.

Могуће велике инвестиције:

- Изградња голф рискорта са 19 рупа
- Изградња хотела високе или више категорије
- Изградња тематског забавног парка
- Изградња аква парка
- Изградња адреналин парка
- Изградња бањског објекта на термалним изворима
- Изградња великог музеја националне историје на отвореном
- Изградња терминала за прихватање крузевца на Дунаву
- Адаптација марине

Могуће мање инвестиције:

- Изградња руралног рискорта
- Изградња спортско-рекреативног комплекса
- Изградња дечијег одмаралишта са пропратним садржајима
- Успостављање тематског музеја
- Изградња средњовековног српског села у или око Смедеревске тврђаве
- Изградња полигона за витешке игре
- Адаптација Турске куле

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

АКЦИОНИ ПЛАН ПРОЈЕКТНИХ АКТИВНОСТИ РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

ПРОЈЕКТНЕ АКТИВНОСТИ РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА			
ПРОЈЕКТИ/АКТИВНОСТИ	НОСИЛАЦ	ВРЕМЕНСКИ ОКВИР	ИЗВОР ФИНАНСИРАЊА
Унапређења на подручју саобраћајне инфраструктуре	Град	Континуирано	Буџет града и ТОГС Министарства, стране донације
Израда Мастер плана Тврђаве	Град и ТОГС	2015 – 2016.	Буџет града и ТОГС, Министарства
Уређење Тврђаве и увођење инфраструктуре	Град и ТОГС	2015 – 2016.	Буџет града и ТОГС, Министарства
Уређење главног прилаза Тврђави и измештање железнице	Град	2016 – 2018.	Буџет града, пројекти и стране донације
Уређење простора између Тврђаве и марине са Турском кулом	Град и ТОГС	2016-2018.	Буџет града, ТОГС и пројекти, јавно-приватно партнерство
Успостављање средњовековне улице у Тврђави	ТОГС	2016.	Буџет ТОГС
Постављање интерне туристичке сигнализације у Тврђави	ТОГС	2016.	Буџет ТОГС
Изградња пристана за туристичке бродове	Град	2016.	Буџет града, привреде и Министарства, пројекти
Успостављање додатних садржаја и различитих услуга на речном пристану	Град и ТОГС	2016	Буџет града, привреде и Министарства, пројекти
Ревизија пројекта марине за израду по фазама	Град	2015 – 2016.	Буџет града

Изградња марине и инфраструктуре на води и копну	Град	2016 – 2018.	Буџет града, јавно-приватно партнерство
Уређење бизнис аеродрома	Аеро клуб	2016 – 2018.	Јавно-приватно партнерство
Ревизија планског документа Бања Југово и откуп земљишта са објектима	Град	2015 – 2016.	Буџет града
Уређење туристичког/бањског комплекса Југово	Град	2016 – 2018.	Буџет града, јавно-приватно партнерство
Изградња бициклических стаза и путева са сигнализацијом	Град и ТОГС	2015-2017.	Буџет града и ТОГС Министарства, стране донације, пројекти
Укључивање бициклических рута Смедерева у руте Србије и Европе	ТОГС и Град	2015-2018.	ТОГС и пројекти
Уређење обале Дунава за различите спортско-рекреативне активности – простор код Веслачког клуба	Град и ТОГС Веслачки клуб	2016 – 2018.	Буџет града и ТОГС Министарства, стране донације, пројекти
Ревизија плана туристичке сигнализације	Град и ТОГС	2015.	Буџет града и ТОГС
Постављање туристичке сигнализације	ТОГС	2015 – 2016.	ТОГС
Израда ефикасног система бележења туристичких показатеља (статистика)	ТОГС	2016.	Буџет града и ТОГС Министарства, стране донације
Подизање квалитета постојећих смештајних капацитета	Град Приватници/ предузетници	2015 – 2016.	Буџет града и ТОГС Министарства, стране донације, пројекти
Категоризација сеоских домаћинства	ТОГС и сеоска домаћинства	2015 – 2016.	ТОГС, пројекти Министарства, стране донације
Повећање смештајних капацитета и подизање квалитета у сеоским домаћинствима	ТОГС и сеоска домаћинства	2015 – 2016.	Министарство и пројекти, ТОГС

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Развој услуга које се нуде у оквиру руралног туризма	ТОГС и сеоска домаћинства	2016.	Министарство и пројекти, ТОГС
Завршно уређење објекта на Ртњу	Град	2015 – 2016.	Буџет града, пројекти, донације
Израда пројекта употребе Горанског гаја	Град	2015 – 2016.	Буџет града, пројекти, донације
Уређење простора Горански гај лаким мобилијаром	Град	2016.	Буџет града, пројекти, донације
Преузимање простора од Војске Србије и анализа најбољег сценарија за целокупан простор	Град и ТОГС	2015 – 2016.	Буџет града, пројекти, донације
Ревизија инвестиционих могућности на простору „Грин“ град	Град	2015 – 2016.	Буџет града, пројекти, јавно-приватно партнерство
Израда књиге графичких стандарда за корпоративни дизајн	ТОГС	2015 – 2016.	Буџет Града и ТОГС, пројекти
Образовање за деловање у туризму	ТОГС	2015 – 2016.	Буџет Града и ТОГС, пројекти
Едукација туристичких водича	ТОГС	2015 – 2016.	Буџет Града и ТОГС, пројекти
Едукација аниматора у туризму	ТОГС	2015 - 2016.	Буџет Града и ТОГС, пројекти
Обука домаћина у сеоским домаћинствима	ТОГС	2015 – 2016.	Буџет Града и ТОГС, пројекти
Обука организатора манифестација	ТОГС	2015 – 2016.	Буџет Града и ТОГС, пројекти
Израдити план и програм манифестација	ТОГС	2015.	ТОГС, пројекти
Успоставити манифестацију „Фестивал средњевековних градова“	ТОГС	2015 – 2016.	Буџет Града и ТОГС, пројекти
Уређење, сигнализација и промоција туристичких ресурса и објеката	Град	2015 – 2016.	Буџет Града и ТОГС
Формирање Удружења сеоских домаћинстава која се баве/би бавили сеоским туризмом	ТОГС	2015 – 2016.	ТОГС, пројекти, стране донације
Усклађивање Стратегије развоја туризма града Смедерева са новом Стратегијом развоја туризма Републике Србије	ТОГС	2016. (односно кад буде усвојена)	ТОГС

ПРИЛОЗИ

Прилог 1.

ОПШТИ ПРОСПЕКТ	
Садржај	Кратким реченицама се промовишу основни туристички мотиви, смештај и ресторани, манифестације, рекреативни и забавни садржаји, мапе, корисне информације и контакти. Ниједан привредни субјекат се не истиче појединачно. Обавезно је истицање адресе веб портала Туристичке организације на насловној страни и корисних контаката на претпоследњој или последњој страни. Ради се на српском и енглеском језику, двојезично или посебна издања.
Дизајн	Доминантна изузетно квалитетна фотографија која прати бренд по садржајима. Кратки текстови. Однос фотографије и текста 2/3 према 1/3, сразмерне белине и маргине. Обавезно коришћење заштитног знака туризма односно бренда и препоручених боја, фонта и елемената бренда.
Обим и тираж	Ради се у обиму од 20-30 страна, минимално 1 000 примерака, трифолдер од 3 000-5 000 или више примерака.
Штампа	Пун колор, квалитетан папир, дизајн и фотографија.
Дистрибуција и периодика	Намењен је дистрибуцији туристичким агенцијама, новинарима, пословним патнерима и инвеститорима локалне заједнице, локалним туристичким субјектима и спортским и културним институцијама, дистрибуција у иностранству и за странце преко Туристичке организације Србије. Трифолдер се издаје у већем тиражу на сајмовима, преко Туристичко информативних пунктова, туристичких агенција, синдиката и школа, локалне туристичке привреде, институција спорта и културе.
ТЕМАТСКИ ПРОСПЕКТИ	
Садржај	Посебна издања по основним садржајима: смештај, ресторани и кафеи, манифестације, рекреација и обиласци, појединачни споменици културе. Кратак са основним информацијама и контактима. Ради се на српском и енглеском језику.
Дизајн	Пун колор, фотографије појединачних садржаја нпр. хотелска соба, основне информације. Фотографија треба да прати садржај. Нове садржаје треба посебно истаћи.
Обим и тираж	Брошура од неколико страна или трифолдер у зависности од средстава која су на располагању.
Штампа	Пун колор, квалитетан папир, дизајн и фотографија.
Дистрибуција и периодика	Сајмови, Туристички информативни пунктови, специјализовани сајмови, дистрибуирати према циљним групама. Издаје се годишње или једном у две године.
ИНФОРМАТОРИ И ЦЕНОВНИЦИ	
Садржај	Основне информације, контакти и ценовници за смештај, рекреативне терене, музеје и водичку службу као и туристичке аранжмане.
Дизајн	Фотографије које прате садржај и истичу најбоље детаље, поређане по областима, на исти начин истакнуте цене и контакти.
Обим и тираж	Према обиму садржаја може бити брошура или трифолдер, тираж од 2000 до 6000 примерака.
Штампа	Пун колор, квалитетан папир ниже граматуре.
Дистрибуција и периодика	Широка дистрибуција, агенцијама, синдикатима, школама, удружењима, потенцијалним туристима на сајмовима и презентацијама, медијима. Издаје се минимум једном годишње, два пута годишње за сезоне пролеће- лето и јесен-зиму.
ПАМФЛЕТИ	
Садржај	Памфлетима се најављују манифестације, спортски и културни догађаји, али се могу најавити и нови појединачни значајни туристички садржаји или програми. Информишу кад, где и у које време се програм одвија, ко је организатор, ко учесник и шта је садржај, обавештава о сатници програма или такмичења. У тексту се може истакнути присуство занимљивих и познатих личности.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Дизајн	Упадљив и модеран, јасан и чист са уочљивим информацијама. Не треба користити сувише различитих фонтова и нападне позадине. Фотографија и позадина морају чинити складну целину, текст светао на тамној позадини и обрнуто.
Обим и тираж	Формат погодан за ношење нпр. А5, А6, 200 x 100мм. Најавни тираж програма према очекиваној посети.
Штампа	Пун колор, квалитетан папир ниже граматуре.
Дистрибуција и периодика	Најшира дистрибуција, од новинара до учесника. Прва најава на првом годишњем туристичком сајму, на прес конференцијама, презентацијама, преко информативних центара на територији Србије, бензинских пумпи, на ауто путу, хотелима и hostelима пре свега у Београду и Новом Саду.
МАПЕ	
Садржај	Туристичка карта града са информативном мапом путних праваца, обележеним атракцијама, смештајем, ресторанима и другим угоститељским објектима, спортским садржајима и објектима, туристичким информативним пунктовма, пунктовима за изнајмљивање спортских реквизита, плажама, marinaма и пристанима, пијацом, јавним тоалетима, паркинзима, банкама, поштом, такси станицом, бензинским пумпама, аутобуском станицом, сервисима за поправке, легенде са објашњењима и уобичајеним радним временом и сезонама у којима су објекти отворени. Мапа шетних и бицикличких стаза са обележеним видиковцима и атракцијама, легендом са називима стаза, дужином и просечним временом за које се пролази и могућношћу водичке службе. Могу се радити одвојена, али и обједињена издања.
Дизајн	Пун колор, мирна палета боја, могу се користити цртежи-вињете, или само стандардни картографски знаци. Израда легенде обавезна. Позадина се користи за кратке описе туристичких мотива, основне информације и контакте као и рекламни простор.
Обим и тираж	Величина према стандардима, тираж минимум 1 000 примерака.
Штампа	Пун колор, пресавијање погодно за ношење и употребу, квалитетан папир довољне јачине да може издржати честа превијања.
Дистрибуција и периодика	Сајмови, специјализоване агенције, удружења и друштва, продаја у сувенирницама и информативним центрима. Издају се једном у неколико година уколико не дође до значајних промена у инвестиционој изградњи и реконструкцији објеката.
ВОДИЧИ	
Садржај	Садржај обухвата по целинама историју и савремени живот локалне заједнице, значајне датуме и државне празнике, основне информације (клима, положај, становништво), културно-историјски и природни туристички мотиви, спортски, рекреативни и културни садржаји, смештај, угоститељски објекти, садржај и календар манифестација, обичаји и етно мотиви, сувенири и куповина, препорука и рецепти за локалну храну и пиће, излети, мапе, корисни контакти и веб портали. Садржај је информативан и детаљан, фотографије прате садржај. Минимално двојезичан-српски и енглески. Обавезно поштовати стандарде брэнда и употребу заштитног знака.
Дизајн	Врхунски дизајн, професионалне фотографије. Посебни листови са најлепшим фотографијама пејзажа, детаља, атмосфере, споменика културе, манифестација.
Обим и тираж	Формат А5, 120 x 210мм, погодан за употребу. Тираж минимум 1 000 примерака.
Штампа	Пун колор, тврде корице, квалитетан папир минималне грамаже 150 гр.
Дистрибуција и периодика	Водичи су намењени пословним партнерима односно главним туристичким агенцијама, новинарима, пословним партнерима града, хотелима, продаји као сувенирски програм. Штапају се једном у неколико година.
СПЕЦИЈАЛИЗОВАНА ИЗДАЊА	
Садржај	Монографије града, тврђаве, кувари, обичаји и етно наслеђе, архитектура и традиционалне куће, фото-монографије, мустре везова, ткања, плетива, мапе најлепших фотографија, посебна историјска, научна издања, репринти старих књига са тематиком ових простора, белетристика и поезија у којој се помиње ово подручје. Фотографија и цртежи чине 2/3 издања према потреби и више. Текстови инспиративни, информативни и детаљни. Издања су двојезична.

Дизајн	Врхунски дизајн, професионалне фотографије и према стандардима брэнда. Где је то потребно фотографије и цртежи приказују информацију. Професионални текстови, лектор и преводацац.
Обим и тираж	Монографска издања су стандардно већих димензија. Тираж према могућности, али због цене за монографска издања не треба да буде мањи од 1 000 примерака.
Штампа	Пун колор, тврде корице, за монографска издања заштитни омот и опционо кутија, папир кунздрук 170 гр.
Дистрибуција и периодика	Дистрибуира се као поклон дугогодишњим пословним партнерима, поклон града, као награда верним гостима и победницима манифестација и такмичења, продаје се као сувенир. Издаје се једном у неколико година. Може се радити репринт издања.
РАЗГЛЕДНИЦЕ, ПОСТЕРИ, КЕСЕ, БАНЕРИ И СЛИЧНО	
Садржај	Разгледнице, постери, кесе, папир за увијање, кутије за паковање сувенира. Дигитална штампа банера фотографијом шаље поруку, текст се своди на назив, слоган и адресу веб портала. На разгледницама се на позадини штампа назив приказаног мотива, место, година издања и издавач. Лого може бити на насловној или на обе стране. На кесама, обично на бочним странама се ставља лого и контакт информације, на основним странама доминантна је фотографија, назив и слоган.
Дизајн	Професионална фотографија и екфетни слогани, модеран дизајн, коришћење етно и традиционалних мотива на савремен начин.
Обим и тираж	Издања према стандардима као и тиражи. Мањи тиражи могу бити изузетно скупи.
Штампа	Пун колор или појединачне боје брэнда, еколошки материјали.
Дистрибуција и периодика	Разгледнице могу бити најјефтиније пропагандно средтво са вишеструком применом као сувенир, позивница, честитка, поклон карта уз ВИП корпе за пословне партнере, верне госте и сл. Банери и постери се користе за сајмове, презентације и манифестације. Остала штампана галентерија се користи у редовној пословној кореспонденцији и продаји сувенира. Штампа се препоручује на годишњем нивоу како би дизајн остао свеж и актуелан.

Прилог 2.

Врста	Тираж	Намена	Извори средстава	Цена
* Општи проспект, 1 стр. пресавијено	3000	Бесплатна дистрибуција	Сопствена, из пројеката	~ 500 €
Прспект туристичких аранжмана	3000	Бесплатна дистрибуција	Сопствена, из пројеката	~ 500 €
Тематски проспект, смештај и ресторани	3000	Бесплатна дистрибуција	Сопствена, из пројеката	~ 500 €
Тематски проспект, спорт, рекреација	3000	Бесплатна дистрибуција	Сопствена, из пројеката	~ 500 €
Тематски проспект, тврђава	3000	Бесплатна дистрибуција	Сопствена, из пројеката	~ 500 €
Тематски проспект, природа	3000	Бесплатна дистрибуција	Сопствена, из пројеката	~ 500 €
Тематски проспект, манифестације и такмичења	3000	Бесплатна дистрибуција	Сопствена и спонзорска	~ 500 €
* Информатори и ценовници, 1 стр. пресавијено	3000	Бесплатна дистрибуција	Сопствена	~ 500 €

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

* Памафлети и програми појединачно за манифестације, такмичења, спортски и културни догађаји, А5 или 100x200мм	7000	Бесплатна дистрибуција	Сопствена и спонзорска	~ 200 €
* Сезонска туристичка понуда на компакт диску	1000	Бесплатна дистрибуција	Сопствена и удружена турист. привреда	~ 500 €
Насловне стране и налепнице за компакт дискове	2000	Бесплатна дистрибуција	Сопствена	~ 200 €
* Текстови и фотографије за новинаре на компакт диску	300	Бесплатна дистрибуција	Сопствена	~ 100 €
* Сајмови минимум Београд- закуп штанда, опрема, трошкови превоза и смештаја	1	Промоција	Сопствена и удружена турист. привреда	~ 2000 €
* Дигитална штампа за градске огласне табле за манифестације, догађања и такмичења	20	Најава и реклама	Сопствена средства, спонзори и донатори	~ 1200 €
* Дигитална штампа за банере и самонесеће конструкције	10	Најава и реклама	Сопствена и из пројеката	~ 400 €
* Ажурирање интернет сајта	недељно	Промоција	Сопствена	~ 500 €
* Преводи (годишњи промотивни материјал, интернет сајт, кореспонденција)	25 стр	Промотивни и комерцијални материјали	Сопствена	~ 250 €
* Професионална израда фотографија	50	Промотивни и комерцијални материјали	Сопствена	~ 250 €
* База података, фотографије, текстови из медија	1	Интерна употреба	Сопствена, из пројеката	~ 100 €
* Упитници за испитивање тржишта	5000	Интерна употреба	Сопствена, из пројеката	~ 200 €
* Туристичке мапе са уцртаним шетним стазама, формат Б2	2000	Основна за продају, мањи део за промоцију	Сопствена, од реклама	~ 2500 €
* Водичи	1000	Основна за продају, мањи део за промоцију	Сопствена, од реклама	~ 2500 €
* Монографија	1000	Основна за продају, мањи део за промоцију	Сопствена, од реклама	~ 5000 €
Монографија тврђаве	1000	Основна за продају, мањи део за промоцију	Сопствена, од реклама	~ 3000 €
Монографија природног окружења	1000	Основна за продају, мањи део за промоцију	Сопствена, од реклама	~ 2500 €

* Презентација на компакт диску, флеш	1000	Основна за продају, мањи део за промоцију	Сопствена, од реклама	~ 2000 €
Презентација тврђаве на компакт диску	1000	Основна за продају, мањи део за промоцију	Сопствена, од реклама	~ 2000 €
Презентација природног окружења на компакт диску	1000	Основна за продају, мањи део за промоцију	Сопствена, од реклама	~ 2000 €
* Разгледнице, различити мотиви, x 4	4000	Бесплатна дистрибуција и продаја	Сопствена	~ 400 €
Постери, различити мотиви, x 4	1000	Бесплатна дистрибуција и продаја	Сопствена	~ 1200 €
* Папир за увијање, табак	2000	Бесплатна дистрибуција и продаја	Сопствена	~ 200 €
* Папирне кесе	3000	Бесплатна дистрибуција и продаја	Сопствена	~ 500 €
* Луксузне кесе	1000	Бесплатна дистрибуција и продаја	Сопствена	~ 1200 €
* Фото библиотека на компакт диску по областима	1	База података	Сопствена и из пројеката	~ 400 €
* Самонесеће конструкције за банере	4	Најава и реклама	Сопствена и из пројеката	~ 150 €
City light табле	6	Најава и реклама	Сопствена и из пројеката	~ 4000€

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА**ЛИТЕРАТУРА**

1. Buckley, R. (2010): Adventure tourism management;
2. Kotler, F. (1998): Upravljanje marketingom, Informator, Zagreb;
3. Kotler, F., Keller, K.L. (2006): Marketing menadžment, Data status, Beograd;
4. Lovelock, C. (2000): Services Marketing–People, Technology and Strategy, Prentice Hill;
5. Мандић, Т. (2003): Комуникологија, Клио, Београд;
6. Марковић А. и др. (2007): Смедерево - мали водич кроз културну баштину, Регионални завод за заштиту споменика културе Смедерево, Смедерево;
7. Марковић, М. (2003): Пословна комуникација, Цилио, Београд;
8. Merle, C., Antony di Benedetto (2003): New Product Management (7. izd.), McGraw-Hill/Irwin, New York;
9. Richards, G., Wilson, J. (2008): From cultural tourism to creative tourism: Proceedings of the ATLAS international conference Barcelona, 2005. Part 2: Changing structures of collaboration
10. Бошковић, Т., Школа бизниса. Научно стручни часопис: Стране директне инвестиције у туризам као фактор развоја, 2007;
11. UNCTAD (2007): FDI in tourism: The Development Dimension, United Nations. New York and Geneva;
12. World Tourism Organization, Compendium of Tourism Statistics, data 2004-2008.;
13. World Tourism Organization, Cruise Tourism, Current Situation and Trends.;
14. World Tourism Organization, Tourism and Biodiversity, Achieving Common Goals Towards Sustainability, 2010.;
15. World Tourism Organization, Yearbook of Tourism Statistics, data 2004-2008.;
16. Бакић О. (2002): Маркетинг менаџмент туристичке дестинације, Економски факултет, Београд;
17. Бакић, О. и др. (1991): Маркетинг услужних делатности, Економски факултет, Београд;
18. Ђуричин, Д. Н., Јаношевић, С. В. & Каличанин, Ђ. М. (2010): Менаџмент и стратегија (пето, прерађено и допуњено издање), Центар за издавачку делатност Економског факултета у Београду, Београд;
19. Профил заједнице, Град Смедерево, Канцеларија за локални економски развој, 2011;
20. Регионална канцеларија за стратешко планирање – Програм – УРБалк – Пројекат – Стратегија просторног развоја Подунавског округа: Карта 2. Смедеревско приобаље Дунава;
21. Ромелић Ј. (2008): Туристичке регије Србије, Природно-математички факултет, Департаман за географију, туризам и хотелијерство, Нови Сад;
22. Унковић, С. и сар. (1991): Савремени токови у туризму, Економски факултет, Београд;
23. Унковић, С., Зечевић, Б. (2004): Економика туризма, Центар за издавачку делатност Економског факултета, Београд;
24. Унковић, С, Зечевић Б. (2006): Економика туризма, Економски факултет у Београду, Београд, стр. 231;

Документи

1. Cook, Roy A., Yale, Laura J., Marqua, Joseph J. (2011): Tourism: the business of travel
2. Kotler, P., Bowen, J. T., Makens, J. C. (2011): Marketing for hospitality and tourism
3. Mason, P. (2008): Tourism impacts, planning and management
4. Мастер план развоја руралног туризма Србије, 2011
5. McCabe, S., Marketing communications in tourism and hospitality: concepts, strategies and cases.
6. Middleton, Victor T. C., (2009): Marketing in travel and tourism
7. Page, S. (2005): Tourism management: managing for change
8. Palmer, A. (2005): Principles Of Services Marketing, McGraw Hill, 4 izd.
9. Pitchford, S. Identity tourism: imaging and imagining the tourism.

10. Shoemaker, S., Lewis, R. C., Yesawich, P. (2007): Marketing leadership in hospitality and tourism : strategies and tactics for competitive advantage
11. Smit, R. Pol (2002): Marketinške komunikacije, Clio, Beograd
12. Walker, J. R., Walker, J. T. (2011): Tourism: concepts and practices
13. Зборник радова, Одрживи туризам у заштићеним областима, Агенција Кода.
14. Избор најзначајнијих чланака из области маркетинга иновација (Journal of Service Marketing, Harvard Business Review и други релевантни часописи)
15. Избор најзначајнијих чланака из области маркетинга услуга (Journal of Service Marketing, Harvard Business Review) и други.
16. Подаци Туристичке организације града Смедерева
17. Подаци Републичког завода за статистику
18. Просторни план града Смедерева
19. Статут града Смедерева
20. Стратегије развоја туризма Републике Србије
21. Стратешки план локалног економског развоја Града Смедерева за период 2009-2014
22. Мастерплан за туристичку дестинацију Сремски Карловци са Фрушком гором
22. Програм развоја туризма града Новог Сада
23. Стратешки план развоја туризма града Вараждина до 2020
24. Стратегија развоја туризма града Београда
25. Хамовић, В. (2004): Квалитет услуга и заштита потрошача у туризму, Бесједа

Интернет

1. www.wto.org
2. www.srbija.travel
3. www.tob.rs
4. www.zapadnasrbija.org
5. www.visitserbia.org
6. www.banjesrbije.net
7. www.selo.co.rs
8. www.yuta.rs
9. www.kongresniturizam.com
10. www.putovanje.rs
11. www.turizam.merr.gov.rs www.tourinvest.rs
12. www.odrzivi-razvoj.gov.rs
13. www.aso.hr/UserDocsImages/Dokumenti/Prelom_prirucnik_marketing_u_turizmu.pdf
14. www.dgt.uns.ac.rs/download/mtd5p.pdf
15. www.toosd.com;
16. www.smederevo.org.rs;
17. www.transforma.rs/zdravstveni-turizam;
18. www.turizam.meer.gov
19. Slovenska turistička organizacija: <http://www.slovenia.info>
20. Zavod za statistiku Slovenije: <http://stat.si>
21. www.hungary-tourist-guide.com/szentendre.html
22. www.badradersburg.at/
23. www.postojna.si/podrocje.aspx
24. www.ptuj.si
25. www.stat.gov.rs
26. www.turizam.merr.gov.rs
27. www.mus.org.rs
28. Фотографије из базе Туристичке организације града Смедерева

98.

На основу члана 51а став 5. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009, 81/2009 - исправка, 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 54/2013 - решење УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014 и 145/2014), члана 32. став 1. тачка 6., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон) и члана 19. став 1. тачка 6. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О ГЛАВНОМ УРБАНИСТИ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

I ОСНОВНА ОДРЕДБА

Члан 1.

Овом Одлуком уређују се положај, овлашћења и права и дужности главног урбанисте града Смедерева (у даљем тексту: главни урбаниста).

II ИМЕНОВАЊЕ ГЛАВНОГ УРБАНИСТЕ

Члан 2.

Главног урбанисту именује Скупштина града Смедерева, на период од четири године, а на предлог Градског већа града Смедерева.

По истеку мандата, главни урбаниста може бити поново именован на ту функцију.

За главног урбанисту може бити именовано лице са стеченим високим образовањем, односно смером на академским студијама другог степена (дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно на основним академским студијама у трајању од најмање пет година у области архитектуре и одговарајућом лиценцом издатом у складу са Законом о планирању и изградњи и најмање десет година радног искуства у области урбанистичког планирања и архитектуре.

Главни урбаниста је по функцији председник Комисије за планове града Смедерева.

III ПОЛОЖАЈ, ОВЛАШЋЕЊА, ПРАВА И ДУЖНОСТИ ГЛАВНОГ УРБАНИСТЕ

Члан 3.

Главни урбаниста:

- координира израду просторних и урбанистичких планова које доноси Скупштина града Смедерева у складу са законом;

- координира рад између одељења Градске управе Смедерево надлежног за послове урбанизма и јавних предузећа и других институција укључених у поступке израде и доношења планских докумената;

- учествује у припреми програма уређивања земљишта у делу који се односи на доношење планских докумената;

- разматра иницијативе за доношење планских докумената и о свом ставу обавештава одељење Градске управе Смедерево надлежно за послове урбанизма ради даљег поступања;

- заједно са одељењем Градске управе Смедерево надлежним за послове урбанизма одређује редослед и динамику доношења планских докумената;

- сарађује са чланом Градског већа града Смедерева задуженим за област урбанизма;

- сарађује са носиоцем израде плана у циљу обезбеђивања благовременог прибављања података о постојећој планској документацији, подлогама, посебним условима за заштиту и уређење простора, стању и капацитетима инфраструктуре и других података неопходних за израду планског документа;

- сарађује са одговорним планером, односно одговорним урбанистом у току целог поступка израде планског документа;

- предлаже приоритете у области урбанизма и планирања;

- сарађује са локалним удружењима урбаниста и архитеката, као и са другим заинтересованим субјектима;

- сарађује и размењује искуства са главним урбанистима других јединица локалне самоуправе;

- анализира и прати уређење подручја града и доношење урбанистичких докумената у складу са законом и светским стандардима;

- стара се о достављању плана Централном регистру планских докумената у року и на начин утврђен законом и подзаконским актом донетим на основу закона;

- стара се о уредном вођењу и благовременом ажурирању локалног информационог система планских докумената и стања у простору;

- стара се о благовременом објављивању планских докумената;

- иницира обавезу расписивања урбанистичко - архитектонског конкурса за решење локација које су од значаја за град и учествује у избору програмског, урбанистичког, композиционог или пејзажног решења за одређену локацију или идејно архитектонско решење за један или више објеката, као и партерно или пејзажно уређење делова или целине предметне локације;

- по потреби, пружа стручну помоћ Градском већу града Смедерева, у поступку одлучивања по приговору на издате локацијске услове;

- прати промене стања у простору;

- предузима и друге активности у циљу остваривања координације у поступцима израде и доношења планских докумената;

- обавља и друге послове у складу са прописима из области планирања и изградње.

Члан 4.

Главни урбаниста може да присуствује седницама Скупштине града Смедерева и учествује у расправи о предлогу планских докумената који су на дневном реду седнице.

Члан 5.

Главни урбаниста је самосталан у свом раду и за свој рад одговара Скупштини града Смедерева.

Члан 6.

Главни урбаниста подноси Скупштини града Смедерева редовни годишњи извештај о свом раду и стању у простору.

Главни урбаниста, по потреби, подноси посебне извештаје Скупштини града Смедерева о евентуалним проблемима у поступцима израде и доношења планских докумената са предлозима за њихово превазилажење.

Члан 7.

Главни урбаниста је на сталном раду.

Главни урбаниста остварује права из радног односа у складу са законом и подзаконским актима који се примењују у органима локалне самоуправе.

IV ПРЕСТАНАК ФУНКЦИЈЕ

Члан 8.

Главном урбанисти престаје функција пре истека времена на које је именован оставком или разрешењем.

Главни урбаниста разрешава се на исти начин на који је именован.

У случају подношења оставке, Скупштина града Смедерева не отвара претрес нити одлучује већ само констатује престанак функције по овом основу.

V ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 9.

Стручне и административно - техничке послове за потребе главног урбанисте врши одељење Градске управе Смедерево надлежно за послове урбанизма.

Члан 10.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 020-104/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

99.

На основу члана 22. Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник Републике Србије“, број 62/2006, 47/2011, 93/2012, 99/2013 и 125/2014), члана 32. став 1. тачка 7. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014), члана 81. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) и члана 7. Одлуке о начину, условима и поступку спровођења самодоприноса („Службени лист града Смедерева“, број 18/2009-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, утврдила је

ПРЕДЛОГ ОДЛУКЕ

О УВОЂЕЊУ САМОДОПРИНОСА ЗА ПОДРУЧЈЕ
МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ РАДИНАЦ

Члан 1.

Ради задовољавања заједничких потреба грађана уводи се самодопринос за подручје Месне заједнице Радинац (у даљем тексту: Месна заједница) за период од 5 (пет) година, почев од 01. новембра 2016. године.

Члан 2.

Самодопринос се уводи у новцу, ради обезбеђивања средстава за следеће намене:

- I Капитални трансфери 40%
    - Изградња инфраструктуре (изградња путева и улица, изградња канализације, реконструкција НН- мреже, и др.)
    - Изградња и реконструкција објеката од значаја за Месну заједницу (Дом културе, спортски објекти и терени, школа, здравствена амбуланта и др.)
  - II Текући трансфери .....60 %
    - За уређење и одржавање комуналне инфраструктуре (уређење и одржавање водоводне мреже, уличне расвете, паркова, зелених и рекреационих јавних површина, улица, депонија, и др.)
    - За одржавање објеката од значаја за Месну заједницу (одржавање Дома културе, школе, спортских објеката, спортских терена, здравствене амбуланте и др.)
    - Финансирање друштвених организација, удружења грађана, и других институција у области основног образовања, културе, примарне здравствене заштите, спорта и физичке културе.
- Редовна делатност Месне заједнице.

Члан 3.

Самодопринос се уводи по стопи, и то:

1. На зараде, односно плате запослених 2 %
2. На приход од пољопривреде и шумарства 15 %
3. На приход остварен од самосталних делатности на који се плаћа порез на доходак грађана у складу са законом 5 %

Члан 4.

Укупно планирана средства самодоприноса номинално износе 60.000.000,00 динара.

Ако се остваре средства самодоприноса изнад планираног износа, вишак средстава биће враћен на законски уређен и прописан начин - свим уплатиоцима самодоприноса.

Члан 5.

Одлуку доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају.

Одлуку доносе и грађани који немају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, ако на том подручју имају непокретну имовину, а средствима се побољшавају услови коришћења те имовине.

Одлука се сматра донетом када се за њу изјасни већина од укупног броја грађана из става 1. и 2. овог члана.

Члан 6.

Основицу самодоприноса чине зараде (плате запослених), приходи од пољопривреде и шумарства и приходи од самосталних делатности, на које се плаћа порез на доходак грађана у складу са законом који уређује порез на доходак грађана.

Члан 7.

Самодопринос се не може уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања.

Пензионери могу добровољно уплаћивати самодопринос по основу пензија остварених у земљи и иностранству на основу писане изјаве.

Члан 8.

Обавезу самодоприноса обвезници ће извршавати у роковима предвиђеним за исплату зарада и осталих личних примања, односно у роковима за наплату пореза и доприноса уплатом на посебне рачуне самодоприноса који се воде код Управе за трезор филијала у Смедереву.

Члан 9.

Обрачун и наплату самодоприноса у складу са овом Одлуком врше:

- из зарада, исплатилац зарада и других личних примања,
- у осталим случајевима разрезају га и наплаћује порески орган у складу са Законом.

Члан 10.

Савет Месне заједнице располаже средствима самодоприноса у складу са овом Одлуком, доноси планове коришћења средстава самодоприноса, усваја годишње извештаје о извршавању програма самодоприноса и подноси га збору грађана.

Члан 11.

Новчана средства која се прикупљају на основу Одлуке о самодоприносу приход су буџета јединице локалне самоуправе и строго су наменског карактера.

Члан 12.

Грађани остварују надзор над остваривањем и коришћењем средстава самодоприноса преко зборовца грађана и на други погодан начин.

Члан 13.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 439-1/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

100.

На основу члана 20. Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник Републике Србије“, број 62/2006, 47/2011, 93/2012, 99/2013 и 125/2014), члана 10. став 2. Закона о референдуму и народној иницијативи („Службени гласник Републике Србије“, број 48/94 и 11/98), члана 32. став 1. тачка 7. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон), члана 68. став 2. и члана 78. став 2. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) и чланова 7. и 9. Одлуке о начину, условима и поступку спровођења самодоприноса („Службени лист града Смедерева“, број 18/2009-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О РАСПИСИВАЊУ РЕФЕРЕНДУМА О УВОЂЕЊУ САМОДОПРИНОСА ЗА ПОДРУЧЈЕ МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ РАДИНАЦ

Члан 1.

Расписује се референдум за подручје Месне заједнице Радинац.

Члан 2.

На референдуму о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице Радинац, грађани ће се изјаснити о Предлогу одлуке о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице Радинац.

Члан 3.

Референдум ће се одржати 23. октобра 2016. године, у времену од 07 до 20 часова.

Члан 4.

Гласање грађана о питању које је предмет референдума обавиће се на бирачком месту за избор одборника Скупштине града Смедерева.

Члан 5.

Одлуку објавити у „Службеном листу града Смедерева“ и на огласној табли Месне заједнице Радинац.

Број 439-1/2016-07
У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

101.

На основу члана 13. Закона о референдуму и народној иницијативи („Службени гласник Републике Србије“, број 48/94 и 11/98) и чланова 7. и 11. Одлуке о начину, условима

и поступку спровођења самодоприноса („Службени лист града Смедерева“, број 18/2009-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О ОБРАЗОВАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ РЕФЕРЕНДУМА О УВОЂЕЊУ САМОДОПРИНОСА ЗА ПОДРУЧЈЕ МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ РАДИНАЦ И ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Члан 1.

За спровођење референдума о Предлогу одлуке о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице Радинац, који ће се одржати 23. октобра 2016. године, образује се Комисија за спровођење референдума о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице Радинац.

Члан 2.

У Комисију за спровођење референдума именују се:

1. **Дејан Михајловић**, за председника
Горан Ђерговић, за заменика председника
2. **Драган Илић**, за члана
Миодраг Влајковић, за заменика члана
3. **Првослав Николић**, за члана
Јовица Синадиновић, за заменика члана

Члан 3.

Комисија има следеће задатке:

- стара се о законитом спровођењу референдума;
- прописује образце за спровођење референдума;
- обавља техничке припреме за спровођење референдума;
- одређује гласачка места и образује гласачке одборе на гласачким местима;
- утврђује укупан број грађана који имају право изјашњавања на референдуму и број гласачких листића за гласачка места;
- утврђује, проглашава и објављује резултате референдума и подноси Скупштини града Смедерева и Савету Месне заједнице извештај о спроведеном референдуму и
- врши и друге послове утврђене Законом и Статутом града Смедерева.

Члан 4.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 439-1/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

102.

На основу члана 22. Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник Републике Србије“, број 62/2006, 47/2011, 93/2012, 99/2013 и 125/2014), члана 32.

став 1. тачка 7. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014), члана 81. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) и члана 7. Одлуке о начину, условима и поступку спровођења самодоприноса („Службени лист града Смедерева“, број 18/2009-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, утврдила је

ПРЕДЛОГ ОДЛУКЕ

О УВОЂЕЊУ САМОДОПРИНОСА ЗА ПОДРУЧЈЕ МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ МАЛА КРСНА

Члан 1.

Ради задовољавања заједничких потреба грађана уводи се самодопринос за подручје Месне заједнице Мала Крсна (у даљем тексту: Месна заједница) за период од 5 (пет) година, почев од 01. новембра 2016. године.

Члан 2.

Самодопринос се уводи у новцу, ради обезбеђивања средстава за следеће намене:

- I Капитални трансфери 40%
  - Изградња инфраструктуре (изградња путева и улица, изградња водовода и канализације, реконструкција НН-мреже, и др.).
  - Изградња и реконструкција објеката од значаја за Месну заједницу (Дом културе, спортски објекти и терени, школа, здравствена амбуланта, бивша кафана „Спорт“, црква, пијаца, депонија, изградња капеле на сеоском гробљу и набавка основних средстава за потребе Месне заједнице).
- II Текући трансфери 60%
  - За уређење и одржавање комуналне инфраструктуре (уређење и одржавање уличне расвете, њивских путева, улица, гробља, депоније, паркова, забавних паркова и зелених и рекреационих јавних површина);
  - За одржавање објеката од значаја за месну заједницу (одржавање Дома културе, школе, здравствене амбуланте, спортских објеката, спортских терена и цркве);
  - Финансирање друштвених организација, удружења грађана, и других институција у области основног образовања, културе, примарне здравствене заштите, спорта и физичке културе;
  - Редовна делатност Месне заједнице.

Члан 3.

Самодопринос се уводи по стопи, и то:

1. На зараде, односно плате запослених 2%
2. На приход од пољопривреде и шумарства 12%
3. На приход остварен од самосталних делатности на који се плаћа порез на доходак грађана у складу са Законом 2%
4. На приход остварен од ауторских права и права индустријске својине 3%
5. На приход остварен од имовине и имовинских права на које се плаћа порез у складу са Законом 2%

6. На износ пријављене зараде остварене у иностранству, која не може бити мања од троструке просечне месечне зараде Града Смедерева	1%
7. На пензије остварене у земљи и иностранству	1%

Члан 4.

Укупно планирана средства самодоприноса номинално износе 15.000.000,00 динара.

Ако се остваре средства самодоприноса изнад планираног износа, вишак средстава биће враћен на законски уређен и прописан начин - свим уплатиоцима самодоприноса.

Члан 5.

Одлуку доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају.

Одлуку доносе и грађани који немају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, ако на том подручју имају непокретну имовину, а средствима се побољшавају услови коришћења те имовине.

Одлука се сматра донетом када се за њу изјасни већина од укупног броја грађана из става 1. и 2. овог члана.

Члан 6.

Основицу самодоприноса чине зараде (плате запослених), приходи од пољопривреде и шумарства и приходи од самосталних делатности, на које се плаћа порез на доходак грађана у складу са законом који уређује порез на доходак грађана.

Члан 7.

Самодопринос се не може уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања.

Пензионери могу добровољно уплативати самодопринос по основу пензија остварених у земљи и иностранству на основу писане изјаве.

Члан 8.

Обавезу самодоприноса обвезници ће извршавати у роковима предвиђеним за исплату зарада и осталих личних примања, односно у роковима за наплату пореза и доприноса уплатом на посебне рачуне самодоприноса који се воде код Управе за трезор филијала у Смедереву.

Члан 9.

Обрачун и наплату самодоприноса у складу са овом Одлуком врше:

- из зарада, исплатилац зарада и других личних примања,
- у осталим случајевима разрезају га и наплаћује порески орган у складу са Законом.

Члан 10.

Савет Месне заједнице располаже средствима самодоприноса у складу са овом Одлуком, доноси планове коришћења средстава самодоприноса, усваја годишње извештаје о извршавању програма самодоприноса и подноси га збору грађана.

Члан 11.

Новчана средства која се прикупљају на основу Одлуке о самодоприносу приход су буџета јединице локалне самоуправе и строго су наменског карактера.

Члан 12.

Грађани остварују надзор над остваривањем и коришћењем средстава самодоприноса преко зборовца грађана и на други погодан начин.

Члан 13.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 439-2/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

**ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.**

103.

На основу члана 20. Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник Републике Србије“, број 62/2006, 47/2011, 93/2012, 99/2013 и 125/2014), члана 10. став 2. Закона о референдуму и народној иницијативи („Службени гласник Републике Србије“, број 48/94 и 11/98), члана 32. став 1. тачка 7. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон), члана 68. став 2. и члана 78. став 2. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) и чланова 7. и 9. Одлуке о начину, условима и поступку спровођења самодоприноса („Службени лист града Смедерева“, број 18/2009-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

О Д Л У К У

**О РАСПИСИВАЊУ РЕФЕРЕНДУМА О УВОЂЕЊУ
САМОДОПРИНОСА ЗА ПОДРУЧЈЕ МЕСНЕ
ЗАЈЕДНИЦЕ МАЛА КРСНА**

Члан 1.

Расписује се референдум за подручје Месне заједнице Мала Крсна.

Члан 2.

На референдуму о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице Мала Крсна, грађани ће се изјаснити о Предлогу одлуке о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице Мала Крсна.

Члан 3.

Референдум ће се одржати 23. октобра 2016. године, у времену од 07 до 20 часова.

Члан 4.

Гласање грађана о питању које је предмет референдума обавиће се на бирачком месту за избор одборника Скупштине града Смедерева.

Члан 5.

Одлуку објавити у „Службеном листу града Смедерева“ и на огласној табли Месне заједнице Мала Крсна.

Број 439-2/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

104.

На основу члана 13. Закона о референдуму и народној иницијативи („Службени гласник Републике Србије“, број 48/94 и 11/98) и чланова 7. и 11. Одлуке о начину, условима и поступку спровођења самодоприноса („Службени лист града Смедерева“, број 18/2009-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О ОБРАЗОВАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ РЕФЕРЕНДУМА О УВОЂЕЊУ САМОДОПРИНОСА ЗА ПОДРУЧЈЕ МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ МАЛА КРСНА И ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Члан 1.

За спровођење референдума о Предлогу одлуке о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице Мала Крсна, који ће се одржати 23. октобра 2016. године, образује се Комисија за спровођење референдума о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице Мала Крсна.

Члан 2.

У Комисију за спровођење референдума именују се:

1. **Драган Матић**, за председника
Александар Лазич, за заменика председника
2. **Мирослав Давидовић**, за члана
Веселин Милошевић, за заменика члана
3. **Милорад Николић**, за члана
Мирослав Митић, за заменика члана

Члан 3.

Комисија има следеће задатке:

- стара се о законитом спровођењу референдума;
- прописује образце за спровођење референдума;
- обавља техничке припреме за спровођење референдума;
- одређује гласачка места и образује гласачке одборе на гласачким местима;

- утврђује укупан број грађана који имају право изјашњавања на референдуму и број гласачких листића за гласачка места;

- утврђује, проглашава и објављује резултате референдума и подноси Скупштини града Смедерева и Савету Месне заједнице извештај о спроведеном референдуму

- врши и друге послове утврђене Законом и Статутом града Смедерева.

Члан 4.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 439-2/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

105.

На основу члана 19. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст), Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ЗАКЉУЧАК

1. Скупштина града Смедерева, као оснивач Јавног комуналног предузећа Чистоћа Смедерево и Јавног комуналног предузећа Пијаце Смедерево, на основу Решења Регистра привредних субјеката Агенције за привредне регистре БД 71333/2016 од 09.09.2016. године

КОНСТАТУЈЕ

Јавно комунално предузеће Чистоћа Смедерево и Јавно комунално предузеће Пијаце Смедерево, као друштва преносиоци, престају са радом припајањем Јавном комуналном предузећу Зеленило и гробља Смедерево, као друштву стицаоцу, услед чега су брисани из Регистра привредних субјеката.

Брисањем из Регистра привредних субјеката Агенције за привредне регистре престаје и мандат органа, и то:

- директору **Владимиру Ђуричићу** и председнику и члановима Надзорног одбора Јавног комуналног предузећа Чистоћа Смедерево и

- вршиоцу дужности директора **Драгани Митровић Прокић** и председнику и члановима Надзорног одбора Јавног комуналног предузећа Пијаце Смедерево.

2. Закључак објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 037-517/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

106.

На основу члана 5. став 3, члана 6. и члана 79. став 1. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016), чланова 2. и 3. Закона о комуналним делатностима („Службени гласник Републике Србије“, број 88/2011), члана 20. став 1. тачка 5., члана 32. став 1. тачка 8., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон), члана 14. став 1. тачка 5. и члана 19. став 1. тачка 8. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

О Д Л У К У

**О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О
ОСНИВАЊУ ЈАВНОГ КОМУНАЛНОГ ПРЕДУЗЕЋА
ВОДОВОД СМЕДЕРЕВО**

Члан 1.

У Одлуци о оснивању Јавног комуналног предузећа Водовод Смедерево („Службени лист града Смедерева“, број 2/2013) у члану 4. став 1. алинеја 1. мења се и гласи:

„- назив, седиште и матични број Оснивача;“.

У члану 4. став 1. иза алинеје 8. додаје се нова алинеја 9. која гласи:

„- податак о уделима Оснивача у основном капиталу израженог у процентима;“.

У члану 4. став 1. досадашња алинеја 9. која постаје алинеја 10. мења се и гласи:

„- органи Јавног предузећа и њихова надлежност;“.

Досадашње алинеје 10, 11, 12. и 13. постају алинеје 11, 12, 13. и 14.

Члан 2.

У члану 5. став 1. иза речи и броја „број 1“ додају се реч и број „МБ 07222262“.

Члан 3.

У члану 13. став 2. мења се и гласи:

„Неновчани капитал чине објекти и опрема за обављање делатности водоснабдевања, у оквиру којих се налази и пословни објекат у Улици Анте Протића број 10, са пратећим објектима, који се налазе на катастарској парцели број 1066 уписаној у листу непокретности број 14227 КО Смедерево, а за које је град Смедерево као Оснивач дао сагласност да наведену непокретност Јавно предузеће упише као својину предузећа на основу Закључка Градског већа града Смедерева, број 463-130/2014-07 од 11.10.2014. године.“.

Иза става 3. додаје се нови став 4. који гласи:

„Удео Оснивача у основном капиталу Јавног предузећа износи 100%.“.

Члан 4.

У члану 17. речи „плану рада“ замењују се речима „плану пословне стратегије“.

Члан 5.

Члан 18. мења се и гласи:

„Јавно предузеће доноси дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја.

Јавно предузеће, за сваку календарску годину, дужно је да донесе годишњи програм пословања и достави га Оснивачу ради давања сагласности.

Јавно предузеће дужно је да програм из става 2. овог члана достави Оснивачу најкасније до 01. децембра текуће године за наредну годину.

Програм из става 2. овог члана се сматра донетим када на њега сагласност да Оснивач.

Годишњи програм пословања садржи нарочито: планиране изворе прихода и позиције расхода по наменама, планиране набавке, план инвестиција, планирани начин расподеле добити, односно планирани начин покрића губитка, елементе за целовито сагледавање цена производа и услуга, план зарада и запошљавања, критеријуме за коришћење средстава за помоћ, спортске активности, пропаганду и репрезентацију.

Елементе годишњег програма пословања за сваку календарску годину ближе утврђује Влада.

Јавно предузеће које користи или ће користити средства из буџета (субвенције, гаранције или друга средства) дужно је да за та средства предложи посебан програм који садржи намену и динамику коришћења средстава.

Посебан програм се сматра донетим када на њега сагласност да Градско веће града Смедерева (у даљем тексту: Градско веће).

Јавно предузеће доставља Градском већу тромесечни извештај о реализацији годишњег програма пословања, у року од 30 дана од дана истека тромесечја.

На основу извештаја из става 9. овог члана Градско веће сачињава и доставља надлежном министарству информацију о степену усклађености планираних и реализованих активности.

Остале планове и програме Јавно предузеће доноси у складу са Законом.“.

Члан 6.

У члану 19. став 1. мења се и гласи:

„Права, обавезе и одговорности између Оснивача и Јавног предузећа уређују се овом Одлуком, а поједина права и обавезе могу се уредити и уговором.“.

У члану 19. став 2. брише се.

Члан 7.

У члану 20. став 1. алинеја 3. брише се.

Досадашње алинеје 4, 5, 6, 7, 8. и 9. постају алинеје 3, 4, 5, 6, 7. и 8.

У члану 20. иза става 1. додаје се нов став 2. који гласи:

„Сагласност на тарифу (одлуку о ценама, тарифни систем и др.), осим ако другим законом није предвиђено да ту сагласност даје други државни орган, даје Градско веће.“.

Члан 8.

У члану 24. став 2. иза речи „јавних прихода“ додају се речи „у складу са законом и Одлуком о буџету Града“.

Члан 9.

У члану 27. став 1. брише се.

Члан 10.

У члану 28. иза става 3. додаје се нов став 4. који гласи:
„Надзорни одбор, директор и извршни директор не могу предлагати представника запослених у Надзорном одбору.“

Члан 11.

Члан 29. мења се и гласи:

„За председника и чланове Надзорног одбора именује се лице које испуњава следеће услове:

1. да је пунолетно и пословно способно;
2. да има стечено високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године, односно на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер струковним студијама, специјалистичким академским студијама или специјалистичким струковним студијама;
3. да има најмање пет година радног искуства на пословима за које се захтева високо образовање из тачке 2. овог члана;
4. да има најмање три године радног искуства на пословима који су повезани са пословима Јавног предузећа;
5. да познаје област корпоративног управљања или област финансија;
6. да није осуђивано на казну затвора од најмање шест месеци;
7. да му нису изречене мере безбедности у складу са законом којим се уређују кривична дела и то:
  - (1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи,
  - (2) обавезно психијатријско лечење на слободи,
  - (3) обавезно лечење наркомана,
  - (4) обавезно лечење алкохоличара,
  - (5) забрана вршења позива, делатности и дужности.“

Члан 12.

У члану 30. став 2. мења се и гласи:

„Председник и чланови Надзорног одбора разрешавају се пре истека периода на који су именовани уколико:

1. Јавно предузеће не достави годишњи програм пословања у роковима прописаним законом;
2. Надзорни одбор пропусти да предузме неопходне мере пред надлежним органима у случају постојања основане сумње да одговорно лице Јавног предузећа делује на штету Јавног предузећа несавесним понашањем или на други начин;
3. се утврди да делује на штету Јавног предузећа несавесним понашањем или на други начин;
4. у току трајања мандата буду осуђени на условну или безусловну казну затвора.“

У члану 30. став 3. брише се.

У члану 30. у досадашњем ставу 4. који постаје став 3. иза речи „или члана Надзорног одбора“ ставља се зарез и додају речи „а најдуже шест месеци“.

Члан 13.

У члану 31. став 1. мења се и гласи:

„Надзорни одбор:

1. доноси дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја и одговоран је за њихово спровођење;
2. доноси годишњи програм пословања усклађен са дугорочним и средњорочним планом пословне стратегије и развоја из тачке 1. овог става;

3. усваја извештај о степену реализације годишњег програма пословања;

4. усваја тромесечни извештај о степену усклађености планираних и реализованих активности;

5. усваја финансијске извештаје;

6. надзире рад директора;

7. доноси Статут;

8. одлучује о статусним променама, оснивању других правних субјеката и улагању капитала;

9. доноси одлуку о расподели добити, односно начину покрића губитка;

10. закључује уговоре о раду са директором, у складу са законом којим се уређују радни односи;

11. доноси одлуку о давању гаранција, авала, јемстава, залога и других средстава обезбеђења за послове који нису из оквира делатности од општег интереса;

12. доноси тарифу (одлуку о ценама, тарифни систем и др.);

13. доноси одлуку о располагању (прибављању и отуђењу) средствима у јавној својини која су пренета у својину Јавног предузећа, велике вредности, која је у непосредној функцији обављања делатности од општег интереса, утврђених оснивачким актом;

14. доноси акт о процени вредности капитала, као и програм и одлуку о својинској трансформацији;

15. врши друге послове у складу са законом, Статутом и прописима којима се утврђује правни положај привредних друштава.“

У члану 31. иза става 2. додају се нови ставови 3, 4, 5. и 6. који гласе:

„Одлуке из става 1. тачке 1, 2, 7, 9, 11, 13. и 14. овог члана Надзорни одбор доноси уз сагласност Оснивача.

Одлуку из става 1. тачка 8. овог члана Надзорни одбор доноси уз претходну сагласност Оснивача.

Одлуку из става 1. тачка 12. овог члана Надзорни одбор доноси уз сагласност Градског већа, осим ако другим законом није предвиђено да ту сагласност даје други државни орган.

Финансијски извештај из става 1. тачка 5. овог члана са извештајем овлашћеног ревизора, Јавно предузеће доставља Оснивачу ради информисања.“

Члан 14.

У члану 32. став 2. мења се и гласи:

„Висину накнаде из става 1. овог члана, односно критеријуме и мерила за њено утврђивање одређује Влада.“

Члан 15.

Члан 33. мења се и гласи:

„Директора Јавног предузећа именује Скупштина града на период од четири године, а на основу спроведеног јавног конкурса.

Јавни конкурс спроводи Комисија за спровођење конкурса за избор директора коју образује Скупштина града у складу са законом.

Директор заснива радни однос на одређено време.

За директора именује се лице које испуњава следеће услове:

1. да је пунолетно и пословно способно;

2. да има стечено високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године, односно на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер

струковним студијама, специјалистичким академским студијама или специјалистичким струковним студијама;

3. да има најмање пет година радног искуства на пословима за које се захтева високо образовање из тачке 2. овог става;

4. да има најмање три године радног искуства на пословима који су повезани са пословима Јавног предузећа;

5. да познаје област корпоративног управљања;

6. да има радно искуство у организовању рада и вођењу послова;

7. да није члан органа политичке странке, односно да му је одређено мировање у вршењу функције у органу политичке странке;

8. да није осуђивано на казну затвора од најмање шест месеци;

9. да му нису изречене мере безбедности у складу са законом којим се уређују кривична дела и то:

(1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи,

(2) обавезно психијатријско лечење на слободи,

(3) обавезно лечење наркомана,

(4) обавезно лечење алкохоличара,

(5) забрана вршења позива, делатности и дужности.

Статутом Јавног предузећа могу бити одређени и други услови које лице мора да испуни да би било именовано за директора Јавног предузећа.“

Члан 16.

У члану 34. став 1. тачка 5) мења се и гласи:

„5) предлаже дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја, као и годишњи програм пословања и одговоран је за њихово спровођење;”.

У члану 34. став 1. иза тачке 7) додају се нове тачке 8), 9) и 10) које гласе:

„8) бира извршне директоре;

9) закључује уговоре о раду са извршним директорима у складу са законом којим се уређују радни односи;

10) доноси акт о систематизацији;“.

Досадашња тачка 8) која постаје тачка 11) мења се и гласи:

„11) врши друге послове одређене Законом, оснивачким актом и Статутом Јавног предузећа.“

Члан 17.

Иза члана 34. додаје се нов члан 34.а који гласи:

„За извршног директора Јавног предузећа бира се лице које испуњава следеће услове:

1. да је пунолетно и пословно способно;

2. да има стечено високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године, односно на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер струковним студијама, специјалистичким академским студијама или специјалистичким струковним студијама;

3. да има најмање пет година радног искуства на пословима за које се захтева високо образовање из тачке 2. овог става;

4. да има радно искуство у организовању рада и вођењу послова;

5. да није осуђивано на казну затвора од најмање шест месеци;

6. да му нису изречене мере безбедности у складу са законом којим се уређују кривична дела и то:

(1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи,

(2) обавезно психијатријско лечење на слободи,

(3) обавезно лечење наркомана,

(4) обавезно лечење алкохоличара,

(5) забрана вршења позива, делатности и дужности;

7. да има три године радног искуства на пословима за које ће бити задужен у Јавном предузећу.

Јавно предузеће не може имати више од седам извршних директора, а број извршних директора утврђује се Статутом Јавног предузећа.

Извршни директор не може имати заменика и мора бити у радном односу у Јавном предузећу.

Извршни директор обавља послове у оквиру овлашћења које му је одредио директор, у складу са оснивачким актом и Статутом и за свој рад одговара директору.“

Члан 18.

Члан 35. мења се и гласи:

„Директор и извршни директор имају право на зараду, а могу имати и право на стимулацију.

Одлуку о исплати стимулације директора и извршног директора доноси Надзорни одбор уз сагласност Градског већа.

Одлука о исплати стимулације извршног директора доноси се на предлог директора.“

Члан 19.

Члан 37. мења се и гласи:

„Предлог за разрешење директора Јавног предузећа подноси Градско веће.

Предлог из става 1. овог члана може поднети и Надзорни одбор Јавног предузећа преко Градског већа.

Предлог за разрешење мора бити образложен, са прецизно наведеним разлозима због којих се предлаже разрешење и доставља се директору који има право да се у року од 20 дана изјасни о разлозима због којих се предлаже разрешење.

Пошто директору пружи прилику да се изјасни о постојању разлога за разрешење и утврди потребне чињенице, Градско веће предлаже Оснивачу доношење одговарајућег решења.

Против решења о разрешењу жалба није допуштена, али се може водити управни спор.“

Члан 20.

Члан 38. мења се и гласи:

„Скупштина града разрешиће директора Јавног предузећа пре истека периода на који је именован уколико:

1. у току трајања мандата престане да испуњава услове за директора Јавног предузећа прописане законом;

2. Јавно предузеће не достави годишњи програм пословања у роковима прописаним законом;

3. се утврди да је, због нестручног, несавесног обављања дужности и поступања супротног пажњи доброг привредника и пропуста у доношењу и извршавању одлука и организовању послова у Јавном предузећу, дошло до знатног одступања од остваривања основног циља пословања Јавног предузећа, односно од плана пословања Јавног предузећа;

4. се утврди да делује на штету Јавног предузећа кршењем директорских дужности, несавесним понашањем или на други начин;

5. извештај овлашћеног ревизора на годишњи финансијски извештај буде негативан;

6. у току трајања мандата буде правноснажно осуђен на условну или безусловну казну затвора;

7. у другим случајевима прописаним законом.“

Члан 21.

Члан 39. мења се и гласи:

„Скупштина града може разрешити директора Јавног предузећа пре истека периода на који је именован уколико Јавно предузеће:

1. не достави тромесечни извештај у законом прописаном року;

2. не испуни планиране активности из годишњег програма пословања;

3. утроши средства за одређене намене изнад висине утврђене програмом пословања за те намене, пре прибављања сагласности на измене и допуне годишњег програма пословања;

4. не спроводи усвојен годишњи програм пословања у делу који се односи на зараде или запошљавање из члана 66. Закона о јавним предузећима;

5. врши исплату зарада без овере образаца из члана 66. Закона о јавним предузећима;

6. не примени рачуноводствене стандарде у припреми финансијских извештаја;

7. не поступи по препорукама из извештаја овлашћеног ревизора;

8. не извршава одлуке Надзорног одбора;

9. у другим случајевима прописаним законом.“

Члан 22.

У члану 40. став 1. мења се и гласи:

„Уколико у току трајања мандата против директора буде потврђена оптужница, Скупштина града доноси решење о суспензији.“

Члан 23.

Члан 41. мења се и гласи:

„Скупштина града именује вршиоца дужности директора до именовања директора Јавног предузећа по спроведеном јавном конкурсном поступку.“

Вршилац дужности може бити именован на период који није дужи од једне године.

Исто лице не може бити два пута именовано за вршиоца дужности директора.

Вршилац дужности директора мора да испуњава све услове за именовање директора Јавног предузећа прописане овом Одлуком и законом.

Вршилац дужности директора има сва права, обавезе и овлашћења која има директор Јавног предузећа.“

Члан 24.

Члан 42. мења се и гласи:

„У Јавном предузећу право на штрајк остварује се у складу са законом.“

Члан 25.

Члан 43. мења се и гласи:

„У случају да у Јавном предузећу нису обезбеђени услови за остваривање редовног процеса рада услед више силе, Градско веће, ако оцени да могу наступити штетне последице за живот и здравље људи или њихову безбедност и безбедност имовине или друге штетне неотклоњиве последице, поступа у складу са законом.“

Члан 26.

Члан 45. мења се и гласи:

„Јавно предузеће је дужно да на својој интернет страници објави:

1. радне биографије чланова Надзорног одбора, директора и извршних директора;

2. организациону структуру;

3. годишњи програм пословања, као и све његове измене и допуне, односно извод из тог програма, ако Јавно предузеће има конкуренцију на тржишту;

4. тромесечне извештаје о реализацији годишњег програма пословања;

5. годишњи финансијски извештај са мишљењем овлашћеног ревизора;

6. друге информације од значаја за јавност.

Члан 27.

У члану 48. став 1. мења се и гласи:

„Општи акти Јавног предузећа су оснивачки акт, статут и други општи акти утврђени законом и као такви не смеју бити у супротности са законом.“

Члан 28.

У члану 49. број „30“ замењује се бројем „90“.

Члан 29.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном листу града Смедерева”.

Број 020-92/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

**ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.**

107.

На основу члана 5. став 3, члана 6. и члана 79. став 1. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016), чланова 2. и 3. Закона о комуналним делатностима („Службени гласник Републике Србије“, број 88/2011), члана 20. став 1. тачка 5., члана 32. став 1. тачка 8., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон), члана 14. став 1. тачка 5. и члана 19. став 1. тачка 8. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ**О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О
ОСНИВАЊУ ЈАВНОГ КОМУНАЛНОГ ПРЕДУЗЕЋА
ЗЕЛЕНИЛО И ГРОБЉА СМЕДЕРЕВО**

Члан 1.

У Одлуци о оснивању Јавног комуналног предузећа Зеленило и гробља Смедерево („Службени лист града Смедерева“, број 6/2015-пречишћен текст и 8/2015) члан 2. мења се и гласи:

„Град Смедерево (у даљем тексту: Оснивач) оснива Јавно комунално предузеће Зеленило и гробља Смедерево (у даљем тексту: Јавно предузеће) ради обезбеђивања услова за обављање комуналних делатности на територији града Смедерева: одржавања јавних зелених површина, управљања гробљима и погребне услуге, зоохигијене, управљања комуналним отпадом, одржавања чистоће на површинама јавне намене, управљања пијацама и обезбеђивања јавног осветљења.“

Члан 2.

Члан 3. мења се и гласи:

„Јавно предузеће оснива се и послује ради обезбеђивања услова за трајно обављање делатности од општег интереса и уредног задовољавања потреба крајњих корисника услуга, а посебно кроз:

- одржавање јавних зелених површина на територији града Смедерева; уређење, текуће и инвестиционо одржавање и санацију зелених рекреативних површина и приобаља; одржавање тргова, тротоара, шеталишта (бехатон плоче, штампани бетон и сл.) и њихово третирање, тј. чишћење у зимском периоду; одржавање - поправку градског мобилијара на површинама јавне намене; производњу цвећа, украсног биља и садница; продају цвећа и расада; управљање јавним тоалетом;

- управљање и одржавање гробаља и објеката који се налазе у склопу гробља (мртвачница, капела и крематоријума); сахрањивање или кремирање; одржавање пасивних гробаља и спомен обележја; превоз посмртних остатака умрлог од места смрти до мртвачнице на гробљу или до крематоријума; давање гробног места на коришћење; уређење и припрему гробног места за сахрањивање; чување посмртних остатака до сахрањивања; продају погребне опреме; пружање других погребних услуга и предузимање других радњи у вези са сахрањивањем;

- хватање, збрињавање, ветеринарску негу и смештај напуштених и изгубљених животиња (паса и мачака) у прихватилишта за животиње; лишавање живота за неизлечиво болесне и повређене напуштене и изгубљене животиње; контролу и смањење популације напуштених паса и мачака; спровођење мера контроле и смањења популације штетних организама, глодара и инсеката спровођењем мера дезинфекције, дезинсенкције и дератизације на површинама јавне намене; нешкодљиво уклањање лешева животиња са јавних површина и објеката за узгој, држање, дресуру, излагање, одржавање такмичења или промет животиња и послове транспорта или организовање транспорта лешева животиња са јавних површина и из наведених објеката категорија 1 и 2, као и других споредних производа животињског порекла категорије 3 до Међуобјекта за сакупљање и привремено складиштење споредних производа животињског порекла;

- сакупљање комуналног отпада, његово одвожење, третман и безбедно одлагање, укључујући управљање, одржавање, санирање и затварање депонија, као и селекцију секундарних сировина и одржавање, њихово складиштење и третман;

- чишћење и прање асфалтираних, бетонских, поплочаних и других површина јавне намене, прикупљање и одвожење комуналног отпада са тих површина, одржавање и прање посуда за отпатке на површинама јавне намене, послове превентивног уклањања и депоновања отпада са јавних површина, чишћење снега и леда са коловоза градских улица, тротоара и саобраћајних површина, аутобуских стајалишта, банкина и ригола;

- комунално опремање, одржавање и организацију делатности на затвореним и отвореним просторима који су намењени за обављање промета пољопривредно-прехрамбених и других производа;

- одржавање, адаптацију и унапређење објеката и инсталација јавног осветљења којима се осветљавају саобраћајне и друге површине јавне намене.“

Члан 3.

У члану 4. став 1. речи и бројеви „(„Службени гласник Републике Србије“, број 119/2012)“ бришу се.

У члану 4. став 1. алинеја 1. мења се и гласи:

„- назив, седиште и матични број Оснивача;“.

У члану 4. став 1. иза алинеје 8. додаје се нова алинеја 9. која гласи:

„- податак о уделима Оснивача у основном капиталу израженом у процентима;“.

У члану 4. став 1. досадашња алинеја 9. која постаје алинеја 10. мења се и гласи:

„- органи Јавног предузећа и њихова надлежност;“.

Досадашње алинеје 10, 11, 12. и 13. постају алинеје 11, 12, 13. и 14.

Члан 4.

У члану 5. став 1. иза речи и броја „број 1“ додају се реч и број „МБ 07222262“.

Члан 5.

У члану 13. став 2. мења се и гласи:

„Вредност неновчаног капитала Јавног предузећа је 409.862.942,10 РСД (земљиште, објекти и опрема), у оквиру којег је и објекат мртвачнице са продајним и магацинским простором, површине 311м² на катастарској парцели број 12512 КО Смедерево, уписана у лист непокретности број 14991, са правом коришћења Јавног комуналног предузећа Зеленило и гробља Смедерево, за коју непокретност је град Смедерево као Оснивач дао сагласност Јавном комуналном предузећу Зеленило и гробља Смедерево да наведена непокретност упише као својину предузећа, а на основу Закључка Градског већа града Смедерева, број 464-10/2014-07 од 11. октобра 2014. године.“

У члану 13. иза става 3. додаје се нови став 4. који гласи:

„Удео Оснивача у основном капиталу Јавног предузећа износи 100%.“.

Члан 6.

У члану 17. речи „плану рада“ замењују се речима „плану пословне стратегије“.

Члан 7.

Члан 18. мења се и гласи:

„Јавно предузеће доноси дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја.

Јавно предузеће, за сваку календарску годину, дужно је да донесе годишњи програм пословања и достави га Оснивачу ради давања сагласности.

Јавно предузеће дужно је да програм из става 2. овог члана достави Оснивачу најкасније до 01. децембра текуће године за наредну годину.

Програм из става 2. овог члана се сматра донетим када на њега сагласност да Оснивач.

Годишњи програм пословања садржи нарочито: планиране изворе прихода и позиције расхода по наменама, планиране набавке, план инвестиција, планирани начин расподеле добити, односно планирани начин покрића губитка, елементе за целовито сагледавање цена производа и услуга, план зарада и запошљавања, критеријуме за коришћење средстава за помоћ, спортске активности, пропаганду и репрезентацију.

Елементе годишњег програма пословања за сваку календарску годину ближе утврђује Влада.

Јавно предузеће које користи или ће користити средства из буџета (субвенције, гаранције или друга средства) дужно је да за та средства предложи посебан програм који садржи намену и динамику коришћења средстава.

Посебан програм се сматра донетим када на њега сагласност да Градско веће града Смедерева (у даљем тексту: Градско веће).

Јавно предузеће доставља Градском већу тромесечни извештај о реализацији годишњег програма пословања, у року од 30 дана од дана истека тромесечја.

На основу извештаја из става 9. овог члана Градско веће сачињава и доставља надлежном министарству информацију о степену усклађености планираних и реализованих активности.

Остале планове и програме Јавно предузеће доноси у складу са Законом.“

Члан 8.

У члану 19. став 1. мења се и гласи:

„Права, обавезе и одговорности између Оснивача и Јавног предузећа уређују се овом Одлуком, а поједина права и обавезе могу се уредити и уговором.“

У члану 19. став 2. брише се.

Члан 9.

У члану 20. став 1. алинеја 3. брише се.

Досадашње алинеје 4, 5, 6, 7, 8. и 9. постају алинеје 3, 4, 5, 6, 7. и 8.

У члану 20. иза става 1. додаје се нов став 2. који гласи:

„Сагласност на тарифу (одлуку о ценама, тарифни систем и др.), осим ако другом законом није предвиђено да ту сагласност даје други државни орган, даје Градско веће.“

Члан 10.

У члану 24. став 2. иза речи “јавних прихода” додају се речи „у складу са законом и Одлуком о буџету Града.“

Члан 11.

У члану 27. став 1. брише се.

Члан 12.

У члану 28. иза става 3. додаје се нов став 4. који гласи: „Надзорни одбор, директор и извршни директор не могу предлагати представника запослених у Надзорном одбору.“

Члан 13.

Члан 29. мења се и гласи:

„За председника и чланове Надзорног одбора именује се лице које испуњава следеће услове:

1. да је пунолетно и пословно способно;
2. да има стечено високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године, односно на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер струковним студијама, специјалистичким академским студијама или специјалистичким струковним студијама;
3. да има најмање пет година радног искуства на пословима за које се захтева високо образовање из тачке 2. овог члана;
4. да има најмање три године радног искуства на пословима који су повезани са пословима Јавног предузећа;
5. да познаје област корпоративног управљања или област финансија;
6. да није осуђивано на казну затвора од најмање шест месеци;
7. да му нису изречене мере безбедности у складу са законом којим се уређују кривична дела и то:
  - (1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи,
  - (2) обавезно психијатријско лечење на слободи,
  - (3) обавезно лечење наркомана,
  - (4) обавезно лечење алкохоличара,
  - (5) забрана вршења позива, делатности и дужности.“

Члан 14.

У члану 30. став 2. мења се и гласи:

„Председник и чланови Надзорног одбора разрешавају се пре истека периода на који су именовани уколико:

1. Јавно предузеће не достави годишњи програм пословања у роковима прописаним законом;
2. Надзорни одбор пропусти да предузме неопходне мере пред надлежним органима у случају постојања основане сумње да одговорно лице Јавног предузећа делује на штету Јавног предузећа несавесним понашањем или на други начин;
3. се утврди да делује на штету Јавног предузећа несавесним понашањем или на други начин;
4. у току трајања мандата буде осуђен на условну или безусловну казну затвора.“

У члану 30. став 3. брише се.

У члану 30. у досадашњем ставу 4. који постаје став 3. иза речи „или члана Надзорног одбора“ ставља се зарез и додају речи „а најдуже шест месеци.“

Члан 15.

У члану 31. став 1. мења се и гласи:

- „Надзорни одбор:
1. доноси дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја и одговоран је за њихово спровођење;
  2. доноси годишњи програм пословања усклађен са дугорочним и средњорочним планом пословне стратегије и развоја из тачке 1. овог става;

3. усваја извештај о степену реализације годишњег програма пословања;

4. усваја тромесечни извештај о степену усклађености планираних и реализованих активности;

5. усваја финансијске извештаје;

6. надзире рад директора;

7. доноси Статут;

8. одлучује о статусним променама, оснивању других правних субјеката и улагању капитала;

9. доноси одлуку о расподели добити, односно начину покрића губитка;

10. закључује уговоре о раду са директором, у складу са законом којим се уређују радни односи;

11. доноси одлуку о давању гаранција, авала, јемстава, залога и других средстава обезбеђења за послове који нису из оквира делатности од општег интереса;

12. доноси тарифу (одлуку о ценама, тарифни систем и др.);

13. доноси одлуку о располагању (прибављању и отуђењу) средствима у јавној својини која су пренета у својину Јавног предузећа, велике вредности, која је у непосредној функцији обављања делатности од општег интереса, утврђених оснивачким актом;

14. доноси акт о процени вредности капитала, као и програм и одлуку о својинској трансформацији;

15. врши друге послове у складу са законом, Статутом и прописима којима се утврђује правни положај привредних друштва.“

У члану 31. иза става 2. додају се нови ставови 3, 4, 5. и 6. који гласе:

„Одлуке из става 1. тачке 1, 2, 7, 9, 11, 13. и 14. овог члана Надзорни одбор доноси уз сагласност Оснивача.

Одлуку из става 1. тачка 8. овог члана Надзорни одбор доноси уз претходну сагласност Оснивача.

Одлуку из става 1. тачка 12. овог члана Надзорни одбор доноси уз сагласност Градског већа, осим ако другим законом није предвиђено да ту сагласност даје други државни орган.

Финансијски извештај из става 1. тачка 5. овог члана са извештајем овлашћеног ревизора Јавно предузеће доставља Оснивачу ради информисања.“

Члан 16.

У члану 32. став 2. мења се и гласи:

„Висину накнаде из става 1. овог члана, односно критеријуме и мерила за њено утврђивање одређује Влада.“

Члан 17.

Члан 33. мења се и гласи:

„Директора Јавног предузећа именује Скупштина града на период од четири године, а на основу спроведеног јавног конкурса.

Јавни конкурс спроводи Комисија за спровођење конкурса за избор директора коју образује Скупштина града у складу са законом.

Директор заснива радни однос на одређено време.

За директора именује се лице које испуњава следеће услове:

1. да је пунолетно и пословно способно;

2. да има стечено високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године, односно на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер

струковним студијама, специјалистичким академским студијама или специјалистичким струковним студијама;

3. да има најмање пет година радног искуства на пословима за које се захтева високо образовање из тачке 2. овог става;

4. да има најмање три године радног искуства на пословима који су повезани са пословима Јавног предузећа;

5. да познаје област корпоративног управљања;

6. да има радно искуство у организовању рада и вођењу послова;

7. да није члан органа политичке странке, односно да му је одређено мировање у вршењу функције у органу политичке странке;

8. да није осуђивано на казну затвора од најмање шест месеци;

9. да му нису изречене мере безбедности у складу са законом којим се уређују кривична дела и то:

(1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи,

(2) обавезно психијатријско лечење на слободи,

(3) обавезно лечење наркомана,

(4) обавезно лечење алкохоличара,

(5) забрана вршења позива, делатности и дужности.

Статутом Јавног предузећа могу бити одређени и други услови које лице мора да испуни да би било именовано за директора Јавног предузећа.“

Члан 18.

У члану 34. став 1. тачка 5) мења се и гласи:

„5) предлаже дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја, као и годишњи програм пословања и одговоран је за њихово спровођење;“

У члану 34. став 1. иза тачке 7) додају се нове тачке 8), 9) и 10) које гласе:

„8) бира извршне директоре;

9) закључује уговоре о раду са извршним директорима у складу са законом којим се уређују радни односи;

10) доноси акт о систематизацији;“

Досадашња тачка 8) која постаје тачка 11) мења се и гласи:

„11) врши друге послове одређене Законом, оснивачким актом и Статутом Јавног предузећа.“

Члан 19.

Иза члана 34. додаје се нов члан 34.а који гласи:

„За извршног директора Јавног предузећа бира се лице које испуњава следеће услове:

1. да је пунолетно и пословно способно;

2. да има стечено високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године, односно на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер струковним студијама, специјалистичким академским студијама или специјалистичким струковним студијама;

3. да има најмање пет година радног искуства на пословима за које се захтева високо образовање из тачке 2. овог става;

4. да има радно искуство у организовању рада и вођењу послова;

5. да није осуђивано на казну затвора од најмање шест месеци;

6. да му нису изречене мере безбедности у складу са законом којим се уређују кривична дела и то:

(1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи,

(2) обавезно психијатријско лечење на слободи,

(3) обавезно лечење наркомана,

(4) обавезно лечење алкохоличара,

(5) забрана вршења позива, делатности и дужности;

7. да има три године радног искуства на пословима за које ће бити задужен у Јавном предузећу.

Јавно предузеће не може имати више од седам извршних директора, а број извршних директора утврђује се Статутом Јавног предузећа.

Извршни директор не може имати заменика и мора бити у радном односу у Јавном предузећу.

Извршни директор обавља послове у оквиру овлашћења које му је одредио директор, у складу са оснивачким актом и Статутом и за свој рад одговара директору.“.

Члан 20.

Члан 35. мења се и гласи:

„Директор и извршни директор имају право на зараду, а могу имати и право на стимулацију.

Одлуку о исплати стимулације директора и извршног директора доноси Надзорни одбор уз сагласност Градског већа.

Одлука о исплати стимулације извршног директора доноси се на предлог директора.“.

Члан 21.

Члан 37. мења се и гласи:

„Предлог за разрешење директора Јавног предузећа подноси Градско веће.

Предлог из става 1. овог члана може поднети и Надзорни одбор Јавног предузећа преко Градског већа.

Предлог за разрешење мора бити образложен, са прецизно наведеним разлозима због којих се предлаже разрешење и доставља се директору који има право да се у року од 20 дана изјасни о разлозима због којих се предлаже разрешење.

Пошто директору пружи прилику да се изјасни о постојању разлога за разрешење и утврди потребне чињенице, Градско веће предлаже Оснивачу доношење одговарајућег решења.

Против решења о разрешењу жалба није допуштена, али се може водити управни спор.“.

Члан 22.

Члан 38. мења се и гласи:

„Скупштина града разрешиће директора Јавног предузећа пре истека периода на који је именован уколико:

1. у току трајања мандата престане да испуњава услове за директора Јавног предузећа прописане законом;

2. Јавно предузеће не достави годишњи програм пословања у роковима прописаним Законом;

3. се утврди да је, због нестручног, несавесног обављања дужности и поступања супротног пажњи доброг привредника и пропуста у доношењу и извршавању одлука и организовању послова у Јавном предузећу, дошло до знатног одступања од остваривања основног циља пословања Јавног предузећа, односно од плана пословања Јавног предузећа;

4. се утврди да делује на штету Јавног предузећа кршењем директорских дужности, несавесним понашањем или на други начин;

5. извештај овлашћеног ревизора на годишњи финансијски извештај буде негативан;

6. у току трајања мандата буде правноснажно осуђен на условну или безусловну казну затвора;

7. у другим случајевима прописаним законом.“.

Члан 23.

Члан 39. мења се и гласи:

„Скупштина града може разрешити директора Јавног предузећа пре истека периода на који је именован уколико Јавно предузеће:

1. не достави тромесечни извештај у законом прописаном року;

2. не испуни планиране активности из годишњег програма пословања;

3. утроши средства за одређене намене изнад висине утврђене програмом пословања за те намене, пре прибављања сагласности на измене и допуне годишњег програма пословања;

4. не спроводи усвојен годишњи програм пословања у делу који се односи на зараде или запошљавање из члана 66. Закона о јавним предузећима;

5. врши исплату зарада без овере образаца из члана 66. Закона о јавним предузећима;

6. не примени рачуноводствене стандарде у припреми финансијских извештаја;

7. не поступи по препорукама из извештаја овлашћеног ревизора;

8. не извршава одлуке Надзорног одбора;

9. у другим случајевима прописаним законом.“.

Члан 24.

У члану 40. став 1. мења се и гласи:

„Уколико у току трајања мандата против директора буде потврђена оптужница, Скупштина града доноси решење о суспензији.“.

Члан 25.

Члан 41. мења се и гласи:

„Скупштина града именује вршиоца дужности директора до именовања директора Јавног предузећа по спроведеном јавном конкурсима.

Вршилац дужности може бити именован на период који није дужи од једне године.

Исто лице не може бити два пута именовано за вршиоца дужности директора.

Вршилац дужности директора мора да испуњава све услове за именовање директора Јавног предузећа прописане овом Одлуком и законом.

Вршилац дужности директора има сва права, обавезе и овлашћења која има директор Јавног предузећа.“.

Члан 26.

Члан 42. мења се и гласи:

„У Јавном предузећу право на штрајк остварује се у складу са законом.“.

Члан 27.

Члан 43. мења се и гласи:

„У случају да у Јавном предузећу нису обезбеђени услови за остваривање редовног процеса рада услед више силе, Градско веће, ако оцени да могу наступити штетне

последнице за живот и здравље људи или њихову безбедност и безбедност имовине или друге штетне неотклоњиве последнице, поступа у складу са законом.“

Члан 28.

Члан 45. мења се и гласи:

„Јавно предузеће је дужно да на својој интернет страници објави:

1. радне биографије чланова Надзорног одбора, директора и извршних директора;
2. организациону структуру;
3. годишњи програм пословања, као и све његове измене и допуне, односно извод из тог програма, ако Јавно предузеће има конкуренцију на тржишту;
4. тромесечне извештаје о реализацији годишњег програма пословања;
5. годишњи финансијски извештај са мишљењем овлашћеног ревизора;
6. друге информације од значаја за јавност.

Члан 29.

У члану 48. став 1. мења се и гласи:

„Општи акти Јавног предузећа су оснивачки акт, статут и други општи акти утврђени законом и као такви не смеју бити у супротности са законом.“

Члан 30.

У члану 49. број „30“ замењује се бројем „90“.

Члан 31.

Иза члана 50. додаје се нов члан 51. који гласи:

„Делатност обезбеђивања јавног осветљења Јавно предузеће ће почети да обавља даном престанка обављања ове делатности од стране Јавног предузећа Дирекција за изградњу, урбанизам и грађевинско земљиште Смедерево.“

Члан 32.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 020-93/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

108.

На основу члана 5. став 3, члана 6. и члана 79. став 1. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016), члана 2. и 3. Закона о комуналним делатностима („Службени гласник Републике Србије“, број 88/2011), члана 20. став 1. тачка 5. и 12., члана 32. став 1. тачка 8., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон), члана 14. став 1. тачка 5. и 12. и члана 19. став 1. тачка 8. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О ОСНИВАЊУ ЈАВНОГ КОМУНАЛНОГ ПРЕДУЗЕЋА ПАРКИНГ СЕРВИС СМЕДЕРЕВО

Члан 1.

У Одлуци о оснивању Јавног комуналног предузећа Паркинг сервис Смедерево („Службени лист града Смедерева“, број 2/2013) у члану 2. речи „управљање јавним паркиралиштима, одржавање улица и путева и одржавање чистоће на површинама јавне намене на територији града Смедерева“ замењују се речима „управљање јавним паркиралиштима, одржавање улица и путева и управљање јавним путевима и улицама које нису државни путеви и некатегорисаним путевима, на територији града Смедерева“.

Члан 2.

У члану 3. став 1. алинеја 2. мења се и гласи:

„- извођење радова којима се обезбеђује несметано и безбедно одвијање саобраћаја и чува и унапређује употребна вредност улица, путева, тротоара и сл.; чишћење паркиралишта; постављање, замењивање, допуњавање и обнављање саобраћајне сигнализације; чишћење саобраћајне сигнализације;“

У члану 3. став 1. алинеја 3. мења се и гласи:

„- управљање јавним путевима и улицама који нису државни путеви и некатегорисаним путевима, на територији града Смедерева, односно коришћење јавног пута (организовање и контрола наплате накнада за употребу јавног пута, вршење јавних овлашћења и сл.), заштита јавног пута, вршење инвеститорске функције на изградњи и реконструкцији јавног пута, организовање и обављање стручних послова на изградњи, реконструкцији, одржавању и заштити јавног пута, уступање радова на одржавању јавног пута, организовање стручног надзора над изградњом, реконструкцијом, одржавањем и заштитом јавног пута, планирање изградње, реконструкције, одржавања и заштите јавног пута, означавање јавног пута и вођење евиденције о јавним путевима и о саобраћајно-техничким подацима за те путеве.“

Члан 3.

У члану 4. став 1. алинеја 1. мења се и гласи:

„- назив, седиште и матични број Оснивача;“

У члану 4. став 1. иза алинеје 8. додаје се нова алинеја 9. која гласи:

„- податак о уделима Оснивача у основном капиталу израженог у процентима;“

У члану 4. став 1. досадашња алинеја 9. која постаје алинеја 10. мења се и гласи:

„- органи Јавног предузећа и њихова надлежност;“

Досадашње алинеје 10, 11, 12. и 13. постају алинеје 11, 12, 13. и 14.

Члан 4.

У члану 5. став 1. иза речи и броја „број 1“ додају се реч и број „МБ 07222262“.

Члан 5.

У члану 13. став 1. број „90.885.277,09“ замењује се бројем „64.943.317,54“.

У члану 13. иза става 2. додаје се нови став 3. који гласи:
„Удео Оснивача у основном капиталу је 100%.“.

Члан 6.

У члану 17. речи „плану рада“ замењују се речима „плану пословне стратегије“.

Члан 7.

Члан 18. мења се и гласи:

„Јавно предузеће доноси дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја.

Јавно предузеће, за сваку календарску годину, дужно је да донесе годишњи програм пословања и достави га Оснивачу ради давања сагласности.

Јавно предузеће дужно је да програм из става 2. овог члана достави Оснивачу најкасније до 01. децембра текуће године за наредну годину.

Програм из става 2. овог члана се сматра донетим када на њега сагласност да Оснивач.

Годишњи програм пословања садржи нарочито: планиране изворе прихода и позиције расхода по наменама, планиране набавке, план инвестиција, планирани начин расподеле добити, односно планирани начин покрића губитка, елементе за целовито сагледавање цена производа и услуга, план зарада и запошљавања, критеријуме за коришћење средстава за помоћ, спортске активности, пропаганду и репрезентацију.

Елементе годишњег програма пословања за сваку календарску годину ближе утврђује Влада.

Јавно предузеће које користи или ће користити средства из буџета (субвенције, гаранције или друга средства) дужно је да за та средства предложи посебан програм који садржи намену и динамику коришћења средстава.

Посебан програм се сматра донетим када на њега сагласност да Градско веће града Смедерева (у даљем тексту: Градско веће).

Јавно предузеће доставља Градском већу тромесечни извештај о реализацији годишњег програма пословања, у року од 30 дана од дана истека тромесечја.

На основу извештаја из става 9. овог члана Градско веће сачињава и доставља надлежном министарству информацију о степену усклађености планираних и реализованих активности.

Остале планове и програме Јавно предузеће доноси у складу са Законом.“.

Члан 8.

У члану 19. став 1. мења се и гласи:

„Права, обавезе и одговорности између Оснивача и Јавног предузећа уређују се овом Одлуком, а поједина права и обавезе могу се уредити и уговором.“.

У члану 19. став 2. брише се.

Члан 9.

У члану 20. став 1. алинеја 3. брише се.

Досадашње алинеје 4, 5, 6, 7, 8. и 9. постају алинеје 3, 4, 5, 6, 7. и 8.

У члану 20. иза става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Сагласност на тарифу (одлуку о ценама, тарифни систем и др.), осим ако другим законом није предвиђено да ту сагласност даје други државни орган, даје Градско веће.“.

Члан 10.

У члану 24. став 2. иза речи „јавних прихода“ додају се речи „у складу са законом и Одлуком о буџету Града.“.

Члан 11.

У члану 27. став 1. брише се.

Члан 12.

У члану 28. иза става 2. додаје се нов став 3. који гласи:
„Надзорни одбор, директор и извршни директор не могу предлагати представника запослених у Надзорном одбору.“.

Члан 13.

Члан 29. мења се и гласи:

„За председника и чланове Надзорног одбора именује се лице које испуњава следеће услове:

1. да је пунолетно и пословно способно;
2. да има стечено високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године, односно на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер струковним студијама, специјалистичким академским студијама или специјалистичким струковним студијама;
3. да има најмање пет година радног искуства на пословима за које се захтева високо образовање из тачке 2. овог члана;
4. да има најмање три године радног искуства на пословима који су повезани са пословима Јавног предузећа;
5. да познаје област корпоративног управљања или област финансија;
6. да није осуђивано на казну затвора од најмање шест месеци;
7. да му нису изречене мере безбедности у складу са законом којим се уређују кривична дела и то:
  - (1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи,
  - (2) обавезно психијатријско лечење на слободи,
  - (3) обавезно лечење наркомана,
  - (4) обавезно лечење алкохоличара,
  - (5) забрана вршења позива, делатности и дужности.“.

Члан 14.

У члану 30. став 2. мења се и гласи:

„Председник и чланови Надзорног одбора разрешавају се пре истека периода на који су именовани уколико:

1. Јавно предузеће не достави годишњи програм пословања у роковима прописаним законом;
2. Надзорни одбор пропусти да предузме неопходне мере пред надлежним органима у случају постојања основане сумње да одговорно лице Јавног предузећа делује на штету Јавног предузећа несавесним понашањем или на други начин;
3. се утврди да делује на штету Јавног предузећа несавесним понашањем или на други начин;
4. у току трајања мандата буду осуђени на условну или безусловну казну затвора.“.

У члану 30. став 3. брише се.

У члану 30. у досадашњем ставу 4. који постаје став 3. иза речи „или члана Надзорног одбора“ ставља се зарез и додају речи „а најдуже шест месеци“.

Члан 15.

У члану 31. став 1. мења се и гласи:

„Надзорни одбор:

1. доноси дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја и одговоран је за њихово спровођење;

2. доноси годишњи програм пословања усклађен са дугорочним и средњорочним планом пословне стратегије и развоја из тачке 1. овог става;

3. усваја извештај о степену реализације годишњег програма пословања;

4. усваја тромесечни извештај о степену усклађености планираних и реализованих активности;

5. усваја финансијске извештаје;

6. надзире рад директора;

7. доноси Статут;

8. одлучује о статусним променама, оснивању других правних субјеката и улагању капитала;

9. доноси одлуку о расподели добити, односно начину покрића губитка;

10. закључује уговоре о раду са директором, у складу са законом којим се уређују радни односи;

11. доноси одлуку о давању гаранција, авала, јемстава, залога и других средстава обезбеђења за послове који нису из оквира делатности од општег интереса;

12. доноси тарифу (одлуку о ценама, тарифни систем и др.);

13. доноси одлуку о располагању (прибављању и отуђењу) средствима у јавној својини која су пренета у својину Јавног предузећа, велике вредности, која је у непосредној функцији обављања делатности од општег интереса, утврђених оснивачким актом;

14. доноси акт о процени вредности капитала, као и програм и одлуку о својинској трансформацији;

15. врши друге послове у складу са законом, Статутом и прописима којима се утврђује правни положај привредних друштва.“

У члану 31. иза става 2. додају се нови ставови 3, 4, 5. и 6. који гласе:

„Одлуке из става 1. тачке 1, 2, 7, 9, 11, 13. и 14. овог члана Надзорни одбор доноси уз сагласност Оснивача.

Одлуку из става 1. тачка 8. овог члана Надзорни одбор доноси уз претходну сагласност Оснивача.

Одлуку из става 1. тачка 12. овог члана Надзорни одбор доноси уз сагласност Градског већа, осим ако другим законом није предвиђено да ту сагласност даје други државни орган.

Финансијски извештај из става 1. тачка 5. овог члана са извештајем овлашћеног ревизора Јавно предузеће доставља Оснивачу ради информисања.“

Члан 16.

У члану 32. став 2. мења се и гласи:

„Висину накнаде из става 1. овог члана, односно критеријуме и мерила за њено утврђивање одређује Влада.“

Члан 17.

Члан 33. мења се и гласи:

„Директора Јавног предузећа именује Скупштина града на период од четири године, а на основу спроведеног јавног конкурса.

Јавни конкурс спроводи Комисија за спровођење конкурса за избор директора коју образује Скупштина града у складу са законом.

Директор заснива радни однос на одређено време.

За директора именује се лице које испуњава следеће услове:

1. да је пунолетно и пословно способно;

2. да има стечено високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године, односно на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер струковним студијама, специјалистичким академским студијама или специјалистичким струковним студијама;

3. да има најмање пет година радног искуства на пословима за које се захтева високо образовање из тачке 2. овог става;

4. да има најмање три године радног искуства на пословима који су повезани са пословима Јавног предузећа;

5. да познаје област корпоративног управљања;

6. да има радно искуство у организовању рада и вођењу послова;

7. да није члан органа политичке странке, односно да му је одређено мировање у вршењу функције у органу политичке странке;

8. да није осуђивано на казну затвора од најмање шест месеци;

9. да му нису изречене мере безбедности у складу са законом којим се уређују кривична дела и то:

(1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи,

(2) обавезно психијатријско лечење на слободи,

(3) обавезно лечење наркомана,

(4) обавезно лечење алкохоличара,

(5) забрана вршења позива, делатности и дужности.

Статутом Јавног предузећа могу бити одређени и други услови које лице мора да испуни да би било именовано за директора Јавног предузећа.“

Члан 18.

У члану 34. став 1. тачка 5) мења се и гласи:

„5) предлаже дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја, као и годишњи програм пословања и одговоран је за њихово спровођење;“

У члану 34. став 1. иза тачке 7) додају се нове тачке 8), 9) и 10) које гласе:

„8) бира извршне директоре;

9) закључује уговоре о раду са извршним директорима у складу са законом којим се уређују радни односи;

10) доноси акт о систематизацији;“

Досадашња тачка 8) која постаје тачка 11) мења се и гласи:

„11) врши друге послове одређене законом, оснивачким актом и Статутом Јавног предузећа.“

Члан 19.

Иза члана 34. додаје се нов члан 34.а који гласи:

„За извршног директора Јавног предузећа бира се лице које испуњава следеће услове:

1. да је пунолетно и пословно способно;
2. да има стечено високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године, односно на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер струковним студијама, специјалистичким академским студијама или специјалистичким струковним студијама;
3. да има најмање пет година радног искуства на пословима за које се захтева високо образовање из тачке 2. овог става;
4. да има радно искуство у организовању рада и вођењу послова;
5. да није осуђивано на казну затвора од најмање шест месеци;
6. да му нису изречене мере безбедности у складу са законом којим се уређују кривична дела и то:
  - (1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи,
  - (2) обавезно психијатријско лечење на слободи,
  - (3) обавезно лечење наркомана,
  - (4) обавезно лечење алкохоличара,
  - (5) забрана вршења позива, делатности и дужности;
7. да има три године радног искуства на пословима за које ће бити задужен у Јавном предузећу.

Јавно предузеће не може имати више од седам извршних директора, а број извршних директора утврђује се Статутом Јавног предузећа.

Извршни директор не може имати заменика и мора бити у радном односу у Јавном предузећу.

Извршни директор обавља послове у оквиру овлашћења које му је одредио директор, у складу са оснивачким актом и Статутом и за свој рад одговара директору.“

Члан 20.

Члан 35. мења се и гласи:

„Директор и извршни директор имају право на зараду, а могу имати и право на стимулацију.

Одлуку о исплати стимулације директора и извршног директора доноси Надзорни одбор уз сагласност Градског већа града Смедерева.

Одлука о исплати стимулације извршног директора доноси се на предлог директора.“

Члан 21.

Члан 37. мења се и гласи:

„Предлог за разрешење директора Јавног предузећа подноси Градско веће.

Предлог из става 1. овог члана може поднети и Надзорни одбор Јавног предузећа преко Градског већа.

Предлог за разрешење мора бити образложен, са прецизно наведеним разлозима због којих се предлаже разрешење и доставља се директору који има право да се у року од 20 дана изјасни о разлозима због којих се предлаже разрешење.

Пошто директору пружи прилику да се изјасни о постојању разлога за разрешење и утврди потребне чињенице, Градско веће предлаже Оснивачу доношење одговарајућег решења.

Против решења о разрешењу жалба није допуштена, али се може водити управни спор.“

Члан 22.

Члан 38. мења се и гласи:

„Скупштина града разрешиће директора Јавног предузећа пре истека периода на који је именован уколико:

1. у току трајања мандата престане да испуњава услове за директора Јавног предузећа прописане законом;
2. Јавно предузеће не достави годишњи програм пословања у роковима прописаним законом;
3. се утврди да је, због нестручног, несавесног обављања дужности и поступања супротног пажњи доброг привредника и пропуста у доношењу и извршавању одлука и организовању послова у Јавном предузећу, дошло до знатног одступања од остваривања основног циља пословања Јавног предузећа, односно од плана пословања Јавног предузећа;
4. се утврди да делује на штету Јавног предузећа кршењем директорских дужности, несавесним понашањем или на други начин;
5. извештај овлашћеног ревизора на годишњи финансијски извештај буде негативан;
6. у току трајања мандата буде правноснажно осуђен на условну или безусловну казну затвора;
7. у другим случајевима прописаним законом.“

Члан 23.

Члан 39. мења се и гласи:

„Скупштина града може разрешити директора Јавног предузећа пре истека периода на који је именован уколико Јавно предузеће:

1. не достави тромесечни извештај у законом прописаном року;
2. не испуни планиране активности из годишњег програма пословања;
3. утроши средства за одређене намене изнад висине утврђене програмом пословања за те намене, пре прибављања сагласности на измене и допуне годишњег програма пословања;
4. не спроводи усвојен годишњи програм пословања у делу који се односи на зараде или запошљавање из члана 66. Закона о јавним предузећима;
5. врши исплату зарада без овере образаца из члана 66. Закона о јавним предузећима;
6. не примени рачуноводствене стандарде у припреми финансијских извештаја;
7. не поступи по препорукама из извештаја овлашћеног ревизора;
8. не извршава одлуке Надзорног одбора;
9. у другим случајевима прописаним законом.“

Члан 24.

У члану 40. став 1. мења се и гласи:

„Уколико у току трајања мандата против директора буде потврђена оптужница, Скупштина града доноси решење о суспензији.“

Члан 25.

Члан 41. мења се и гласи:

„Скупштина града именује вршиоца дужности директора до именовања директора Јавног предузећа по спроведеном јавном конкурсју.

Вршилац дужности може бити именован на период који није дужи од једне године.

Исто лице не може бити два пута именовано за вршиоца дужности директора.

Вршилац дужности директора мора да испуњава све услове за именовање директора Јавног предузећа прописане овом Одлуком и законом.

Вршилац дужности директора има сва права, обавезе и овлашћења која има директор Јавног предузећа.“

Члан 26.

Члан 42. мења се и гласи:

„У Јавном предузећу право на штрајк остварује се у складу са законом.“

Члан 27.

Члан 43. мења се и гласи:

„У случају да у Јавном предузећу нису обезбеђени услови за остваривање редовног процеса рада услед више силе, Градско веће, ако оцени да могу наступити штетне последице за живот и здравље људи или њихову безбедност и безбедност имовине или друге штетне неотклоњиве последице, поступа у складу са законом.“

Члан 28.

Члан 45. мења се и гласи:

„Јавно предузеће је дужно да на својој интернет страници објави:

1. радне биографије чланова Надзорног одбора, директора и извршних директора;
2. организациону структуру;
3. годишњи програм пословања, као и све његове измене и допуне, односно извод из тог програма, ако Јавно предузеће има конкуренцију на тржишту;
4. тромесечне извештаје о реализацији годишњег програма пословања;
5. годишњи финансијски извештај са мишљењем овлашћеног ревизора;
6. друге информације од значаја за јавност.

Члан 29.

У члану 48. став 1. мења се и гласи:

„Општи акти Јавног предузећа су оснивачки акт, статут и други општи акти утврђени законом и као такви не смеју бити у супротности са законом.“

Члан 30.

У члану 49. број „30“ замењује се бројем „90“.

Члан 31.

Иза члана 50. додаје се нов члан 51. који гласи:

„Делатност управљања јавним путевима и улицама које нису државни путеви и некатегорисаним путевима, на територији града Смедерева, Јавно предузеће ће почети да обавља даном престанка обављања ове делатности од стране Јавног предузећа Дирекција за изградњу, урбанизам и грађевинско земљиште Смедерево.“

Досадашњи члан 51. постаје члан 52.

Члан 32.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 020-94/2016-07
У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

109.

На основу члана 5. став 3., члана 6. и члана 79. став 1. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016), чланова 2. и 3. Закона о комуналним делатностима „Службени гласник Републике Србије“, број 88/2011), члана 20. став 1. тачка 5., члана 32. став 1. тачка 8., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон), члана 14. став 1. тачка 5. и члана 19. став 1. тачка 8. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О ОСНИВАЊУ ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА ГРЕЈАЊЕ СМЕДЕРЕВО, СМЕДЕРЕВО

Члан 1.

У Одлуци о оснивању Јавног предузећа Грејање Смедерево, Смедерево („Службени лист града Смедерева“, број 5/2014-пречишћен текст, 5/2015 и 9/2015) у члану 4. став 1. алинеја 1. мења се и гласи:

„- назив, седиште и матични број Оснивача;“

У члану 4. став 1. иза алинеје 8. додаје се нова алинеја 9. која гласи:

„- податак о уделима Оснивача у основном капиталу израженог у процентима;“

У члану 4. став 1. досадашња алинеја 9. која постаје алинеја 10. мења се и гласи:

„- органи Јавног предузећа и њихова надлежност;“

Досадашње алинеје 10, 11, 12. и 13. постају алинеје 11, 12, 13. и 14.

Члан 2.

У члану 5. став 1. иза речи и броја „број 1“ додају се реч и број „МБ 07222262“.

Члан 3.

У члану 13. иза става 2. додаје се нови став 3. који гласи:
„Удео Оснивача у основном капиталу Јавног предузећа износи 100%.“

Члан 4.

У члану 17. речи „плану рада“ замењују се речима „плану пословне стратегије“.

Члан 5.

Члан 18. мења се и гласи:

„Јавно предузеће доноси дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја.

Јавно предузеће, за сваку календарску годину, дужно је да донесе годишњи програм пословања и достави га Оснивачу ради давања сагласности.

Јавно предузеће дужно је да програм из става 2. овог члана достави Оснивачу најкасније до 01. децембра текуће године за наредну годину.

Програм из става 2. овог члана се сматра донетим када на њега сагласност да Оснивач.

Годишњи програм пословања садржи нарочито: планиране изворе прихода и позиције расхода по наменама, планиране набавке, план инвестиција, планирани начин расподеле добити, односно планирани начин покрића губитка, елементе за целовито сагледавање цена производа и услуга, план зарада и запошљавања, критеријуме за коришћење средстава за помоћ, спортске активности, пропаганду и репрезентацију.

Елементе годишњег програма пословања за сваку календарску годину ближе утврђује Влада.

Јавно предузеће које користи или ће користити средства из буџета (субвенције, гаранције или друга средства) дужно је да за та средства предложи посебан програм који садржи намену и динамику коришћења средстава.

Посебан програм се сматра донетим када на њега сагласност да Градско веће града Смедерева (у даљем тексту: Градско веће).

Јавно предузеће доставља Градском већу тромесечни извештај о реализацији годишњег програма пословања, у року од 30 дана од дана истека тромесечја.

На основу извештаја из става 9. овог члана Градско веће сачињава и доставља надлежном министарству информацију о степену усклађености планираних и реализованих активности.

Остале планове и програме Јавно предузеће доноси у складу са Законом.“

Члан 6.

У члану 19. став 1. мења се и гласи:

„Права, обавезе и одговорности између Оснивача и Јавног предузећа уређују се овом Одлуком, а поједина права и обавезе могу се уредити и уговором.“

У члану 19. став 2. брише се.

Члан 7.

У члану 20. став 1. алинеја 3. брише се.

Досадашње алинеје 4, 5, 6, 7, 8. и 9. постају алинеје 3, 4, 5, 6, 7. и 8.

У члану 20. иза става 1. додаје се нови став 2. који гласи: „Сагласност на тарифу (одлуку о ценама, тарифни систем и др.), осим ако другим законом није предвиђено да ту сагласност даје други државни орган, даје Градско веће.“

Члан 8.

У члану 24. став 2. иза речи „јавних прихода“ додају се речи „у складу са законом и Одлуком о буџету Града.“

Члан 9.

У члану 27. став 1. брише се.

Члан 10.

У члану 28. иза става 3. додаје се нов став 4. који гласи:

„Надзорни одбор, директор и извршни директор не могу предлагати представника запослених у Надзорном одбору.“

Члан 11.

Члан 29. мења се и гласи:

„За председника и чланове Надзорног одбора именује се лице које испуњава следеће услове:

1. да је пунолетно и пословно способно;
2. да има стечено високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године, односно на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер струковним студијама, специјалистичким академским студијама или специјалистичким струковним студијама;
3. да има најмање пет година радног искуства на пословима за које се захтева високо образовање из тачке 2. овог члана;
4. да има најмање три године радног искуства на пословима који су повезани са пословима Јавног предузећа;
5. да познаје област корпоративног управљања или област финансија;
6. да није осуђивано на казну затвора од најмање шест месеци;
7. да му нису изречене мере безбедности у складу са законом којим се уређују кривична дела и то:
  - (1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи,
  - (2) обавезно психијатријско лечење на слободи,
  - (3) обавезно лечење наркомана,
  - (4) обавезно лечење алкохоличара,
  - (5) забрана вршења позива, делатности и дужности.“

Члан 12.

У члану 30. став 2. мења се и гласи:

„Председник и чланови Надзорног одбора разрешавају се пре истека периода на који су именовани уколико:

1. Јавно предузеће не достави годишњи програм пословања у роковима прописаним законом;
2. Надзорни одбор пропусти да предузме неопходне мере пред надлежним органима у случају постојања основане сумње да одговорно лице Јавног предузећа делује на штету Јавног предузећа несавесним понашањем или на други начин;
3. се утврди да делује на штету Јавног предузећа несавесним понашањем или на други начин;
4. у току трајања мандата буду осуђени на условну или безусловну казну затвора.“

У члану 30. став 3. брише се.

У члану 30. у досадашњем ставу 4. који постаје став 3. иза речи „или члана Надзорног одбора“ ставља се зарез и додају речи „а најдуже шест месеци“.

Члан 13.

У члану 31. став 1. мења се и гласи:

„Надзорни одбор:

1. доноси дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја и одговоран је за њихово спровођење;

2. доноси годишњи програм пословања усклађен са дугорочним и средњорочним планом пословне стратегије и развоја из тачке 1. овог става;

3. усваја извештај о степену реализације годишњег програма пословања;

4. усваја тромесечни извештај о степену усклађености планираних и реализованих активности;

5. усваја финансијске извештаје;

6. надзире рад директора;

7. доноси Статут;

8. одлучује о статусним променама, оснивању других правних субјеката и улагању капитала;

9. доноси одлуку о расподели добити, односно начину покрића губитка;

10. закључује уговоре о раду са директором, у складу са законом којим се уређују радни односи;

11. доноси одлуку о давању гаранција, авала, јемстава, залога и других средстава обезбеђења за послове који нису из оквира делатности од општег интереса;

12. доноси тарифу (одлуку о ценама, тарифни систем и др.);

13. доноси одлуку о располагању (прибављању и отуђењу) средствима у јавној својини која су пренета у својину Јавног предузећа, велике вредности, која је у непосредној функцији обављања делатности од општег интереса, утврђених оснивачким актом;

14. доноси акт о процени вредности капитала, као и програм и одлуку о својинској трансформацији;

15. врши друге послове у складу са законом, Статутом и прописима којима се утврђује правни положај привредних друштава.”.

У члану 31. иза става 2. додају се нови ставови 3, 4, 5. и 6. који гласе:

“Одлуке из става 1. тачке 1, 2, 7, 9, 11, 13. и 14. овог члана Надзорни одбор доноси уз сагласност Оснивача.

Одлуку из става 1. тачка 8. овог члана Надзорни одбор доноси уз претходну сагласност Оснивача.

Одлуку из става 1. тачка 12. овог члана Надзорни одбор доноси уз сагласност Градског већа, осим ако другим законом није предвиђено да ту сагласност даје други државни орган.

Финансијски извештај из става 1. тачка 5. овог члана са извештајем овлашћеног ревизора Јавно предузеће доставља Оснивачу ради информисања.“.

Члан 14.

У члану 32. став 2. мења се и гласи:

„Висину накнаде из става 1. овог члана, односно критеријуме и мерила за њено утврђивање одређује Влада.“.

Члан 15.

Члан 33. мења се и гласи:

„Директора Јавног предузећа именује Скупштина града на период од четири године, а на основу спроведеног јавног конкурса.

Јавни конкурс спроводи Комисија за спровођење конкурса за избор директора коју образује Скупштина града у складу са законом.

Директор заснива радни однос на одређено време.

За директора именује се лице које испуњава следеће услове:

1. да је пунолетно и пословно способно;

2. да има стечено високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године, односно на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер струковним студијама, специјалистичким академским студијама или специјалистичким струковним студијама;

3. да има најмање пет година радног искуства на пословима за које се захтева високо образовање из тачке 2. овог става;

4. да има најмање три године радног искуства на пословима који су повезани са пословима Јавног предузећа;

5. да познаје област корпоративног управљања;

6. да има радно искуство у организовању рада и вођењу послова;

7. да није члан органа политичке странке, односно да му је одређено мировање у вршењу функције у органу политичке странке;

8. да није осуђивано на казну затвора од најмање шест месеци;

9. да му нису изречене мере безбедности у складу са законом којим се уређују кривична дела и то:

(1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи,

(2) обавезно психијатријско лечење на слободи,

(3) обавезно лечење наркомана,

(4) обавезно лечење алкохоличара,

(5) забрана вршења позива, делатности и дужности.

Статутом Јавног предузећа могу бити одређени и други услови које лице мора да испуни да би било именовано за директора Јавног предузећа.“.

Члан 16.

У члану 34. став 1. тачка 5) мења се и гласи:

„5) предлаже дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја, као и годишњи програм пословања и одговоран је за њихово спровођење;“.

У члану 34. став 1. иза тачке 7) додају се нове тачке 8), 9) и 10) које гласе:

„8) бира извршне директоре;

9) закључује уговоре о раду са извршним директорима у складу са законом којим се уређују радни односи;

10) доноси акт о систематизацији;“.

Досадашња тачка 8) која постаје тачка 11) мења се и гласи:

„11) врши друге послове одређене Законом, оснивачким актом и Статутом Јавног предузећа.“.

Члан 17.

Иза члана 34. додаје се нов члан 34.а који гласи:

„За извршног директора Јавног предузећа бира се лице које испуњава следеће услове:

1. да је пунолетно и пословно способно;

2. да има стечено високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године, односно на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер струковним студијама, специјалистичким академским студијама или специјалистичким струковним студијама;

3. да има најмање пет година радног искуства на пословима за које се захтева високо образовање из тачке 2. овог става;

4. да има радно искуство у организовању рада и вођењу послова;

5. да није осуђивано на казну затвора од најмање шест месеци;

6. да му нису изречене мере безбедности у складу са законом којим се уређују кривична дела и то:

(1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи,

(2) обавезно психијатријско лечење на слободи,

(3) обавезно лечење наркомана,

(4) обавезно лечење алкохоличара,

(5) забрана вршења позива, делатности и дужности;

7. да има три године радног искуства на пословима за које ће бити задужен у Јавном предузећу.

Јавно предузеће не може имати више од седам извршних директора, а број извршних директора утврђује се Статутом Јавног предузећа.

Извршни директор не може имати заменика и мора бити у радном односу у Јавном предузећу.

Извршни директор обавља послове у оквиру овлашћења које му је одредио директор, у складу са оснивачким актом и Статутом и за свој рад одговара директору.“

Члан 18.

Члан 35. мења се и гласи:

„Директор и извршни директор имају право на зараду, а могу имати и право на стимулацију.

Одлуку о исплати стимулације директора и извршног директора доноси Надзорни одбор уз сагласност Градског већа.

Одлука о исплати стимулације извршног директора доноси се на предлог директора.“

Члан 19.

Члан 37. мења се и гласи:

„Предлог за разрешење директора Јавног предузећа подноси Градско веће.

Предлог из става 1. овог члана може поднети и Надзорни одбор Јавног предузећа преко Градског већа.

Предлог за разрешење мора бити образложен, са прецизно наведеним разлозима због којих се предлаже разрешење и доставља се директору који има право да се у року од 20 дана изјасни о разлозима због којих се предлаже разрешење.

Пошто директору пружи прилику да се изјасни о постојању разлога за разрешење и утврди потребне чињенице, Градско веће предлаже Оснивачу доношење одговарајућег решења.

Против решења о разрешењу жалба није допуштена, али се може водити управни спор.“

Члан 20.

Члан 38. мења се и гласи:

„Скупштина града разрешиће директора Јавног предузећа пре истека периода на који је именован уколико:

1. у току трајања мандата престане да испуњава услове за директора Јавног предузећа прописане законом;

2. Јавно предузеће не достави годишњи програм пословања у роковима прописаним Законом;

3. се утврди да је, због нестручног, несавесног обављања дужности и поступања супротног пажњи доброг привредника и пропуста у доношењу и извршавању одлука и организовању послова у Јавном предузећу, дошло до знатног одступања од остваривања основног циља пословања Јавног предузећа, односно од плана пословања Јавног предузећа;

4. се утврди да делује на штету Јавног предузећа кршењем директорских дужности, несавесним понашањем или на други начин;

5. извештај овлашћеног ревизора на годишњи финансијски извештај буде негативан;

6. у току трајања мандата буде правноснажно осуђен на условну или безусловну казну затвора;

7. у другим случајевима прописаним законом.“

Члан 21.

Члан 39. мења се и гласи:

„Скупштина града може разрешити директора Јавног предузећа пре истека периода на који је именован уколико Јавно предузеће:

1) не достави тромесечни извештај у законом прописаном року;

2) не испуни планиране активности из годишњег програма пословања;

3) утроши средства за одређене намене изнад висине утврђене програмом пословања за те намене, пре прибављања сагласности на измене и допуне годишњег програма пословања;

4) не спроводи усвојен годишњи програм пословања у делу који се односи на зараде или запошљавање из члана 66. Закона о јавним предузећима;

5) врши исплату зарада без овере образаца из члана 66. Закона о јавним предузећима;

6) не примени рачуноводствене стандарде у припреми финансијских извештаја;

7) не поступи по препорукама из извештаја овлашћеног ревизора;

8) не извршава одлуке Надзорног одбора;

9) у другим случајевима прописаним законом.“

Члан 22.

У члану 40. став 1. мења се и гласи:

„Уколико у току трајања мандата против директора буде потврђена оптужница, Скупштина града доноси решење о суспензији.“

Члан 23.

Члан 41. мења се и гласи:

„Скупштина града именује вршиоца дужности директора до именовања директора Јавног предузећа по спроведеном јавном конкурс.

Вршилац дужности може бити именован на период који није дужи од једне године.

Исто лице не може бити два пута именовано за вршиоца дужности директора.

Вршилац дужности директора мора да испуњава све услове за именовање директора Јавног предузећа прописане овом Одлуком и законом.

Вршилац дужности директора има сва права, обавезе и овлашћења која има директор Јавног предузећа.“

Члан 24.

Члан 42. мења се и гласи:
„У Јавном предузећу право на штрајк остварује се у складу са законом.“

Члан 25.

Члан 43. мења се и гласи:
„У случају да у Јавном предузећу нису обезбеђени услови за остваривање редовног процеса рада услед више силе, Градско веће, ако оцени да могу наступити штетне последице за живот и здравље људи или њихову безбедност и безбедност имовине или друге штетне неотклоњиве последице, поступа у складу са законом.“

Члан 26.

Члан 45. мења се и гласи:
„Јавно предузеће је дужно да на својој интернет страници објави:

1. радне биографије чланова Надзорног одбора, директора и извршних директора;
2. организациону структуру;
3. годишњи програм пословања, као и све његове измене и допуне, односно извод из тог програма, ако Јавно предузеће има конкуренцију на тржишту;
4. тромесечне извештаје о реализацији годишњег програма пословања;
5. годишњи финансијски извештај са мишљењем овлашћеног ревизора;
6. друге информације од значаја за јавност.“

Члан 27.

У члану 48. став 1. мења се и гласи:
„Општи акти Јавног предузећа су оснивачки акт, статут и други општи акти утврђени законом и као такви не смеју бити у супротности са законом.“

Члан 28.

У члану 49. број „30“ замењује се бројем „90“.

Члан 29.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 020-96/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

110.

На основу члана 5. став 3., члана 6. и члана 79. став 1. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016), члана 32. став 1. тачка 8., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон) и члана 19. став 1. тачка 8. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број

2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

**О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О
ОСНИВАЊУ ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА ГРАДСКА
СТАМБЕНА АГЕНЦИЈА СМЕДЕРЕВО**

Члан 1.

У Одлуци о оснивању Јавног предузећа Градска стамбена агенција Смедерево („Службени лист града Смедерева“, број 6/2015-пречишћен текст) у члану 4. став 1. речи и бројеви „(„Службени гласник Републике Србије“, број 119/2012)“, бришу се.

У члану 4. став 1. алинеја 1. мења се и гласи:

„- назив, седиште и матични број Оснивача;“

У члану 4. став 1. иза алинеје 8. додаје се нова алинеја 9. која гласи:

„- податак о уделима Оснивача у основном капиталу израженог у процентима;“

У члану 4. став 1. досадашња алинеја 9. која постаје алинеја 10. мења се и гласи:

„- органи Јавног предузећа и њихова надлежност;“

Досадашње алинеје 10, 11, 12. и 13. постају алинеје 11, 12, 13. и 14.

Члан 2.

У члану 5. став 1. иза речи и броја „број 1“ додају се реч и број „МБ 07222262“.

Члан 3.

У члану 13. иза става 2. додаје се нови став 3. који гласи:
„Удео Оснивача у основном капиталу Јавног предузећа износи 100%.“

Члан 4.

У члану 17. речи „плану рада“ замењују се речима „плану пословне стратегије“.

Члан 5.

Члан 18. мења се и гласи:

„Јавно предузеће доноси дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја.

Јавно предузеће, за сваку календарску годину, дужно је да донесе годишњи програм пословања и достави га Оснивачу ради давања сагласности.

Јавно предузеће дужно је да програм из става 2. овог члана достави Оснивачу најкасније до 01. децембра текуће године за наредну годину.

Програм из става 2. овог члана се сматра донетим када на њега сагласност да Оснивач.

Годишњи програм пословања садржи нарочито: планиране изворе прихода и позиције расхода по наменама, планиране набавке, план инвестиција, планирани начин расподеле добити, односно планирани начин покрића губитка, елементе за целовито сагледавање цена производа и услуга, план зарада и запошљавања, критеријуме за коришћење средстава за помоћ, спортске активности, пропаганду и репрезентацију.

Елементе годишњег програма пословања за сваку календарску годину ближе утврђује Влада.

Јавно предузеће које користи или ће користити средства из буџета (субвенције, гаранције или друга средства) дужно је да за та средства предложи посебан програм који садржи намену и динамику коришћења средстава.

Посебан програм се сматра донетим када на њега сагласност да Градско веће града Смедерева (у даљем тексту: Градско веће).

Јавно предузеће доставља Градском већу тромесечни извештај о реализацији годишњег програма пословања, у року од 30 дана од дана истека тромесечја.

На основу извештаја из става 9. овог члана Градско веће сачињава и доставља надлежном министарству информацију о степену усклађености планираних и реализованих активности.

Остале планове и програме Јавно предузеће доноси у складу са Законом.“

Члан 6.

У члану 19. став 1. мења се и гласи:

„Права, обавезе и одговорности између Оснивача и Јавног предузећа уређују се овом Одлуком, а поједина права и обавезе могу се уредити и уговором.“

У члану 19. став 2. брише се.

Члан 7.

У члану 20. став 1. алинеја 3. брише се.

Досадашње алинеје 4, 5, 6, 7, 8. и 9. постају алинеје 3, 4, 5, 6, 7. и 8.

У члану 20. иза става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Сагласност на тарифу (одлуку о ценама, тарифни систем и др.), осим ако другим законом није предвиђено да ту сагласност даје други државни орган, даје Градско веће.“

Члан 8.

У члану 24. став 2. иза речи „јавних прихода“ додају се речи „у складу са законом и Одлуком о буџету Града.“

Члан 9.

У члану 27. став 1. брише се.

Члан 10.

У члану 28. иза става 2. додаје се нов став 3. који гласи:

„Надзорни одбор, директор и извршни директор не могу предлагати представника запослених у Надзорном одбору.“

Члан 11.

Члан 29. мења се и гласи:

„За председника и чланове Надзорног одбора именује се лице које испуњава следеће услове:

1. да је пунолетно и пословно способно;

2. да има стечено високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године, односно на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер струковним студијама, специјалистичким академским студијама или специјалистичким струковним студијама;

3. да има најмање пет година радног искуства на пословима за које се захтева високо образовање из тачке 2. овог члана;

4. да има најмање три године радног искуства на пословима који су повезани са пословима Јавног предузећа;

5. да познаје област корпоративног управљања или област финансија;

6. да није осуђивано на казну затвора од најмање шест месеци;

7. да му нису изречене мере безбедности у складу са законом којим се уређују кривична дела и то:

(1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи,

(2) обавезно психијатријско лечење на слободи,

(3) обавезно лечење наркомана,

(4) обавезно лечење алкохоличара,

(5) забрана вршења позива, делатности и дужности.“

Члан 12.

У члану 30. став 2. мења се и гласи:

„Председник и чланови Надзорног одбора разрешавају се пре истека периода на који су именовани уколико:

1. Јавно предузеће не достави годишњи програм пословања у роковима прописаним законом;

2. Надзорни одбор пропусти да предузме неопходне мере пред надлежним органима у случају постојања основане сумње да одговорно лице Јавног предузећа делује на штету Јавног предузећа несавесним понашањем или на други начин;

3. се утврди да делује на штету Јавног предузећа несавесним понашањем или на други начин;

4. у току трајања мандата буду осуђени на условну или безусловну казну затвора.“

У члану 30. став 3. брише се.

У члану 30. у досадашњем ставу 4. који постаје став 3. иза речи „или члана Надзорног одбора“ ставља се зарез и додају речи „а најдуже шест месеци“.

Члан 13.

У члану 31. став 1. мења се и гласи:

„Надзорни одбор:

1. доноси дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја и одговоран је за њихово спровођење;

2. доноси годишњи програм пословања усклађен са дугорочним и средњорочним планом пословне стратегије и развоја из тачке 1. овог става;

3. усваја извештај о степену реализације годишњег програма пословања;

4. усваја тромесечни извештај о степену усклађености планираних и реализованих активности;

5. усваја финансијске извештаје;

6. надзире рад директора;

7. доноси Статут;

8. одлучује о статусним променама, оснивању других правних субјеката и улагању капитала;

9. доноси одлуку о расподели добити, односно начину покрића губитка;

10. закључује уговоре о раду са директором, у складу са законом којим се уређују радни односи;

11. доноси одлуку о давању гаранција, авала, јемстава, залога и других средстава обезбеђења за послове који нису из оквира делатности од општег интереса;

12. доноси тарифу (одлуку о ценама, тарифни систем и др.);

13. доноси одлуку о располагању (прибављању и отуђењу) средствима у јавној својини која су пренета у својину

Јавног предузећа, велике вредности, која је у непосредној функцији обављања делатности од општег интереса, утврђених оснивачким актом;

14. доноси акт о процени вредности капитала, као и програм и одлуку о својинској трансформацији;

15. врши друге послове у складу са законом, Статутом и прописима којима се утврђује правни положај привредних друштава.“.

У члану 31. иза става 2. додају се нови ставови 3, 4, 5. и 6. који гласе:

„Одлуке из става 1. тачке 1, 2, 7, 9, 11, 13. и 14. овог члана Надзорни одбор доноси уз сагласност Оснивача.

Одлуку из става 1. тачка 8. овог члана Надзорни одбор доноси уз претходну сагласност Оснивача.

Одлуку из става 1. тачка 12. овог члана Надзорни одбор доноси уз сагласност Градског већа, осим ако другим законом није предвиђено да ту сагласност даје други државни орган.

Финансијски извештај из става 1. тачка 5. овог члана са извештајем овлашћеног ревизора Јавно предузеће доставља Оснивачу ради информисања.“.

Члан 14.

У члану 32. став 2. мења се и гласи:

„Висину накнаде из става 1. овог члана, односно критеријуме и мерила за њено утврђивање одређује Влада.“.

Члан 15.

Члан 33. мења се и гласи:

„Директора Јавног предузећа именује Скупштина града на период од четири године, а на основу спроведеног јавног конкурса.

Јавни конкурс спроводи Комисија за спровођење конкурса за избор директора коју образује Скупштина града у складу са законом.

Директор заснива радни однос на одређено време.

За директора именује се лице које испуњава следеће услове:

1. да је пунолетно и пословно способно;

2. да има стечено високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године, односно на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер струковним студијама, специјалистичким академским студијама или специјалистичким струковним студијама;

3. да има најмање пет година радног искуства на пословима за које се захтева високо образовање из тачке 2. овог става;

4. да има најмање три године радног искуства на пословима који су повезани са пословима Јавног предузећа;

5. да познаје област корпоративног управљања;

6. да има радно искуство у организовању рада и вођењу послова;

7. да није члан органа политичке странке, односно да му је одређено мировање у вршењу функције у органу политичке странке;

8. да није осуђивано на казну затвора од најмање шест месеци;

9. да му нису изречене мере безбедности у складу са законом којим се уређују кривична дела и то:

(1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи,

(2) обавезно психијатријско лечење на слободи,

(3) обавезно лечење наркомана,

(4) обавезно лечење алкохоличара,

(5) забрана вршења позива, делатности и дужности.

Статутом Јавног предузећа могу бити одређени и други услови које лице мора да испуни да би било именовано за директора Јавног предузећа.“.

Члан 16.

У члану 34. став 1. тачка 5) мења се и гласи:

„5) предлаже дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја, као и годишњи програм пословања и одговоран је за њихово спровођење;“.

У члану 34. став 1. иза тачке 7) додају се нове тачке 8), 9) и 10) које гласе:

„8) бира извршне директоре;

9) закључује уговоре о раду са извршним директорима у складу са законом којим се уређују радни односи;

10) доноси акт о систематизацији;“.

Досадашња тачка 8) која постаје тачка 11) мења се и гласи:

„11) врши друге послове одређене законом, оснивачким актом и Статутом Јавног предузећа.“.

Члан 17.

Иза члана 34. додаје се нов члан 34.а који гласи:

„За извршног директора Јавног предузећа бира се лице које испуњава следеће услове:

1. да је пунолетно и пословно способно;

2. да има стечено високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године, односно на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер струковним студијама, специјалистичким академским студијама или специјалистичким струковним студијама;

3. да има најмање пет година радног искуства на пословима за које се захтева високо образовање из тачке 2. овог става;

4. да има радно искуство у организовању рада и вођењу послова;

5. да није осуђивано на казну затвора од најмање шест месеци;

6. да му нису изречене мере безбедности у складу са законом којим се уређују кривична дела и то:

(1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи,

(2) обавезно психијатријско лечење на слободи,

(3) обавезно лечење наркомана,

(4) обавезно лечење алкохоличара,

(5) забрана вршења позива, делатности и дужности;

7. да има три године радног искуства на пословима за које ће бити задужен у Јавном предузећу.

Јавно предузеће не може имати више од седам извршних директора, а број извршних директора утврђује се Статутом Јавног предузећа.

Извршни директор не може имати заменика и мора бити у радном односу у Јавном предузећу.

Извршни директор обавља послове у оквиру овлашћења које му је одредио директор, у складу са оснивачким актом и Статутом и за свој рад одговара директору.“.

Члан 18.

Члан 35. мења се и гласи:

„Директор и извршни директор имају право на зараду, а могу имати и право на стимулацију.

Одлуку о исплати стимулације директора и извршног директора доноси Надзорни одбор уз сагласност Градског већа.

Одлука о исплати стимулације извршног директора доноси се на предлог директора.“

Члан 19.

Члан 37. мења се и гласи:

„Предлог за разрешење директора Јавног предузећа подноси Градско веће.

Предлог из става 1. овог члана може поднети и Надзорни одбор Јавног предузећа преко Градског већа.

Предлог за разрешење мора бити образложен, са прецизно наведеним разлозима због којих се предлаже разрешење и доставља се директору који има право да се у року од 20 дана изјасни о разлозима због којих се предлаже разрешење.

Пошто директору пружи прилику да се изјасни о постојању разлога за разрешење и утврди потребне чињенице, Градско веће предлаже Оснивачу доношење одговарајућег решења.

Против решења о разрешењу жалба није допуштена, али се може водити управни спор.“

Члан 20.

Члан 38. мења се и гласи:

„Скупштина града разрешиће директора Јавног предузећа пре истека периода на који је именован уколико:

1. у току трајања мандата престане да испуњава услове за директора Јавног предузећа прописане законом;

2. Јавно предузеће не достави годишњи програм пословања у роковима прописаним Законом;

3. се утврди да је, због нестручног, несавесног обављања дужности и поступања супротног пажњи доброг привредника и пропуста у доношењу и извршавању одлука и организовању послова у Јавном предузећу, дошло до знатног одступања од остваривања основног циља пословања Јавног предузећа, односно од плана пословања Јавног предузећа;

4. се утврди да делује на штету Јавног предузећа кршењем директорских дужности, несавесним понашањем или на други начин;

5. извештај овлашћеног ревизора на годишњи финансијски извештај буде негативан;

6. у току трајања мандата буде правноснажно осуђен на условну или безусловну казну затвора;

7. у другим случајевима прописаним законом.“

Члан 21.

Члан 39. мења се и гласи:

„Скупштина града може разрешити директора Јавног предузећа пре истека периода на који је именован уколико Јавно предузеће:

1. не достави тромесечни извештај у законом прописаном року;

2. не испуни планиране активности из годишњег програма пословања;

3. утроши средства за одређене намене изнад висине утврђене програмом пословања за те намене, пре прибављања сагласности на измене и допуне годишњег програма пословања;

4. не спроводи усвојен годишњи програм пословања у делу који се односи на зараде или запошљавање из члана 66. Закона о јавним предузећима;

5. врши исплату зарада без овере образаца из члана 66. Закона о јавним предузећима;

6. не примени рачуноводствене стандарде у припреми финансијских извештаја;

7. не поступи по препорукама из извештаја овлашћеног ревизора;

8. не извршава одлуке Надзорног одбора;

9. у другим случајевима прописаним законом.“

Члан 22.

У члану 40. став 1. мења се и гласи:

„Уколико у току трајања мандата против директора буде потврђена оптужница, Скупштина града доноси решење о суспензији.“

Члан 23.

Члан 41. мења се и гласи:

„Скупштина града именује вршиоца дужности директора до именовања директора Јавног предузећа по спроведеном јавном конкурсном процесу.

Вршилац дужности може бити именован на период који није дужи од једне године.

Исто лице не може бити два пута именовано за вршиоца дужности директора.

Вршилац дужности директора мора да испуњава све услове за именовање директора Јавног предузећа прописане овом Одлуком и законом.

Вршилац дужности директора има сва права, обавезе и овлашћења која има директор Јавног предузећа.“

Члан 24.

Члан 42. мења се и гласи:

„У Јавном предузећу право на штрајк остварује се у складу са законом.“

Члан 25.

Члан 43. мења се и гласи:

„У случају да у Јавном предузећу нису обезбеђени услови за остваривање редовног процеса рада услед више силе, Градско веће, ако оцени да могу наступити штетне последице за живот и здравље људи или њихову безбедност и безбедност имовине или друге штетне неотклоњиве последице, поступа у складу са законом.“

Члан 26.

Члан 45. мења се и гласи:

„Јавно предузеће је дужно да на својој интернет страници објави:

1. радне биографије чланова Надзорног одбора, директора и извршних директора;

2. организациону структуру;

3. годишњи програм пословања, као и све његове измене и допуне, односно извод из тог програма, ако Јавно предузеће има конкуренцију на тржишту;

4. тромесечне извештаје о реализацији годишњег програма пословања;

5. годишњи финансијски извештај са мишљењем овлашћеног ревизора;

6. друге информације од значаја за јавност.

Члан 27.

У члану 48. став 1. мења се и гласи:
„Општи акти Јавног предузећа су оснивачки акт, статут и други општи акти утврђени законом и као такви не смеју бити у супротности са законом.“.

Члан 28.

У члану 49. број „30“ замењује се бројем „90“.

Члан 29.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 020-95/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

111.

На основу члана 4. и 23. став 1. Закона о култури („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009, 13/2016 и 30/2016-испр), члана 3. став 1. и члана 4. Закона о јавним службама („Службени гласник Републике Србије“, број 42/91, 71/94, 79/2005- др.закон, 81/2005- испр.др.закон, 83/2005-испр. др. закона и 83/2014 - др. закон), члана 12. Закона о библиотечко - информационој делатности („Службени гласник Републике Србије“, број 52/2011), члана 32. став 1. тачка 6., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014 - др. закон) и члана 19. став 1. тачка 6. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О ИЗМЕНАМА ОДЛУКЕ О ОРГАНИЗОВАЊУ
НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ СМЕДЕРЕВО

Члан 1.

У Одлуци о организовању Народне библиотеке Смедерево („Службени лист града Смедерева“, број 3/2014- пречишћен текст), члан 13. мења се и гласи:

„Именовање, разрешење, права и обавезе Управног одбора, ближе се уређују Статутом Библиотеке.“.

Члан 2.

У члану 14. став 3. мења се и гласи:

„Именовање, разрешење, права и обавезе Надзорног одбора, ближе се уређују Статутом Библиотеке.“.

Члан 3.

У члану 15. став 1. речи „и уз сагласност Скупштине града Смедерева“, бришу се.

Члан 4.

У члану 15. став 3. мења се и гласи:

„Именовање, разрешење, права и обавезе директора, ближе се уређују Статутом Библиотеке.“.

Члан 5.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 110-8/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

112.

На основу члана 32. став 1. тачка 9., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014 - др. закон) и члана 19. став 1. тачка 9. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ОДЛУКУ О
ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА СТАТУТА НАРОДНЕ
БИБЛИОТЕКЕ СМЕДЕРЕВО

I

Даје се сагласност на Одлуку о изменама и допунама Статута Народне библиотеке Смедерево, број 350/2016 од 29.08.2016. године.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 020-109/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

На основу члана 21. Закона о јавним службама („Службени гласник Републике Србије“, број 42/91, 71/94, 79/2005 – др. закон, 81/2005 – испр. др. закона, 83/2005 – испр. др. закона и 83/2014 – др. закон), чланова 44. и 81. Закона о култури („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009, 13/2016 и 30/2016 – испр), члана 55. Закона о библиотечко-информационој делатности („Службени гласник Републике Србије“, број 52/2011), члана 18. Одлуке о организовању Народне библиотеке Смедерево („Службени

лист града Смедерева“, број 3/2014 – пречишћен текст) и члана 34. Статута Народне библиотеке Смедерево („Службени лист града Смедерева“, број 2/2013),

Управни одбор Народне библиотеке Смедерево, на седници одржаној дана 29.08.2016. године, донео је

ОДЛУКУ

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА СТАТУТА НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ СМЕДЕРЕВО

Члан 1.

У Статуту Народне библиотеке Смедерево („Службени лист града Смедерева“, број 2/2013), члан 27. мења се и гласи:

„Члан 27.

Директора Библиотеке именује и разрешава министар надлежан за културу, уз сагласност руководиоца Народне библиотеке Србије, а на основу претходно спроведеног јавног конкурса.

Јавни конкурс из става 1. овог члана расписује и спроводи Управни одбор Библиотеке.

Јавни конкурс из става 1. овог члана расписује се 60 дана пре истека мандата директора.

Јавни конкурс из става 1. овог члана објављује се на сајту Националне службе за запошљавање и у најмање једним дневним новинама које се дистрибуирају на целој територији Републике.

Рок за подношење пријава на јавни конкурс не може бити краћи од осам ни дужи од петнаест дана од дана оглашавања јавног конкурса. Неблаговремене, недопуштене, неразумљиве или непотпуне пријаве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази, Управни одбор одбацује закључком против кога се може изјавити посебна жалба министру у року од три дана од дана достављања закључка.

Жалба из става 5. овог члана не задржава извршење закључка.

Управни одбор Библиотеке обавља разговор са кандидатима који испуњавају услове из конкурса и у року од 30 дана од дана завршетка јавног конкурса доставља министру образложени предлог листе кандидата (у даљем тексту: Листа). Листа садржи мишљење Управног одбора о стручним и организационим способностима сваког кандидата и записник о обављеном разговору.

Министар именује директора Библиотеке са Листе.

Јавни конкурс није успео ако Управни одбор утврди да нема кандидата који испуњава услове да уђе у изборни поступак о чему је дужан да обавести министра, односно уколико министар не именује директора Библиотеке са Листе.

Јавни конкурс није успео ни ако руководиоца Народне библиотеке Србије није дао сагласност на именовање директора.

Кандидат за директора дужан је да предложи програм рада и развоја Библиотеке, као саставни део конкурсне документације.

Директор се именује на период од четири године и може бити поново именован.“

Члан 2.

Члан 28. мења се и гласи:

„Члан 28.

Министар надлежан за културу може именовати вршиоца дужности директора Библиотеке, уз сагласност руководиоца Народне библиотеке Србије, без претходно спроведеног јавног конкурса, у случају када директору престане дужност пре истека мандата, односно када јавни конкурс за директора није успео.

Вршилац дужности директора може обављати ту функцију најдуже једну годину.

Вршилац дужности директора мора да испуњава услове за избор кандидата за директора из члана 29. став 1. овог Статута.

Вршилац дужности директора има сва права, обавезе и овлашћење директора.“

Члан 3.

У члану 29. став 1. после тачке 3. додаје се тачка 4. која гласи:

„4. да има најмање пет година радног искуства у струци.“

Члан 4.

У члану 30. став 2. мења се и гласи:

„На предлог Управног одбора Библиотеке и уз сагласност руководиоца Народне библиотеке Србије, министар надлежан за културу разрешиће директора пре истека мандата:

- 1) на лични захтев;
- 2) ако обавља дужност супротно одредбама закона;
- 3) ако нестручним, неправилним и несавесним радом проузрокује већу штету Библиотеци или тако занемарује или несавесно извршава своје обавезе да су настале или могу настати веће сметње у раду Библиотеке;
- 4) ако је против њега покренут кривични поступак за дело које га чини недостојним за обављање дужности директора, односно ако је правоснажном судском одлуком осуђен за кривично дело које га чини недостојним за обављање дужности директора Библиотеке;
- 5) из других разлога утврђених законом или Статутом Библиотеке.“

Члан 5.

У члану 32. став 4. мења се и гласи:

„Најмање један од чланова Управног одбора из реда запослених мора да буде из реда носилаца основне, тј. библиотечке делатности.“

После става 8. додаје се став 9. који гласи:

„У случају спречености председника Управног одбора, седницу Управног одбора може заказати и њој председавати најстарији члан Управног одбора.“

Члан 6.

После члана 34. додаје се члан 34а, који гласи:

„Члан 34а

Дужност члана Управног одбора Библиотеке престаје истеком мандата и разрешењем.

Скупштина града Смедерева разрешиће члана Управног одбора пре истека мандата:

- 1) на лични захтев;
- 2) ако обавља дужност супротно одредбама закона;

3) ако је против њега покренут кривични поступак за дело које га чини недостојним за обављање дужности члана Управног одбора, односно ако је правноснажном судском одлуком осуђен за кривично дело које га чини недостојним за обављање дужности члана Управног одбора Библиотеке;

4) из других разлога утврђених законом или Статутом Библиотеке.“

Члан 7.

У члану 35. после става 8. додаје се став 9. који гласи:
„У случају спречености председника Надзорног одбора, седницу Надзорног одбора може заказати и њој председавати најстарији члан Надзорног одбора.“

Члан 8.

После члана 37. додаје се члан 37а, који гласи:

„Члан 37а

Дужност члана Надзорног одбора Библиотеке престаје истеком мандата и разрешењем.

Скупштина града Смедерева разрешиће члана Надзорног одбора пре истека мандата:

1) на лични захтев;

2) ако обавља дужност супротно одредбама закона;

3) ако је против њега покренут кривични поступак за дело које га чини недостојним за обављање дужности члана Надзорног одбора, односно ако је правноснажном судском одлуком осуђен за кривично дело које га чини недостојним за обављање дужности члана Надзорног одбора Библиотеке;

4) из других разлога утврђених законом или Статутом Библиотеке.“

Члан 9.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Библиотеке, а по претходној сагласности Скупштине града Смедерева.

У Смедереву, 29.08.2016. године

Број 350/2016

Управни одбор
Народне библиотеке Смедерева
Председник
мр **Татјана Лазаревић-Милошевић**, с. р.

Одлука објављена на
огласној табли Библиотеке

Одлука ступила на снагу

113.

На основу чланова 9., 111. и 209. Закона о социјалној заштити („Службени гласник Републике Србије“, број 24/2011), члана 1. и члана 9. став 4. Закона о финансијској подршци породици са децом („Службени гласник Републике Србије“, број 16/2002, 115/2005 и 107/2009), члана 16. Закона о употреби знаковног језика („Службени гласник Републике Србије“, број 38/2015), члана 20. став 1. тачка 17, члана 32. став 1. тачка 6, а у вези са чланом 66. став 3.

Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014- др. закон), члана 14. став 1. тачка 17. и члана 19. став 1. тачка 6. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 -пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О ПРАВИМА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ГРАДУ СМЕДЕРЕВУ

Члан 1.

У Одлуци о правима социјалне заштите у граду Смедереву („Службени лист града Смедерева“, број 9/2013, 5/2015 и 7/2015), члан 6. став 2. тачка 7. мења се и гласи:

„Становање уз подршку младих који се осамостаљују („Кућа на пола пута“) и програмске активности усмерене ка подршци при школовању, развијању и очувању потенцијала корисника.“

Члан 2.

У члану 6. став 2. Одлуке после тачке 9. додају се нове тачке 10. и 11. које гласе:

„10. Преводилачки сервис за знаковни језик за особе са инвалидитетом и

11. Услуга дневног боравка деце, младих и одраслих особа са сметњама у развоју.“

Члан 3.

У Одељку IV УСЛУГЕ ИЗ ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ О ЧИЈЕМ ОБЕЗБЕЂИВАЊУ СЕ СТАРА ГРАД, назив поглавља 7. мења се и гласи:

“7. СТАНОВАЊЕ УЗ ПОДРШКУ МЛАДИХ КОЈИ СЕ ОСАМОСТАЉУЈУ (“КУЋА НА ПОЛА ПУТА”) И ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ УСМЕРЕНЕ КА ПОДРШЦИ ПРИ ШКОЛОВАЊУ, РАЗВИЈАЊУ И ОЧУВАЊУ ПОТЕНЦИЈАЛА КОРИСНИКА”.

Члан 4.

У члану 40. Одлуке после става 2. додају се ставови 3., 4. и 5. који гласе:

„Привремено становање обезбеђује се лицима из члана 38. ове Одлуке у становима и породичним стамбеним зградама којима располаже Град, а управља Центар.

Трошкове становања (за утрошену електричну енергију, воду, грејање и комуналне услуге) сноси Центар, а из средстава буџета Града.

Међусобни односи Центра и корисника регулишу се уговором.“

Члан 5.

Члан 41. Одлуке мења се и гласи:

„Програмске активности усмерене ка развијању и очувању потенцијала корисника, односно припреми корисника за одржив независан живот реализује се у складу са сврхом услуге предвиђене индивидуалним планом, на основу процене потреба корисника (корисничке групе), деце школског

узроста која се налазе у систему социјалне заштите или у хранитељској породици, за период од почетка па до завршетка редовног школовања и могу обухватити:

- активности усмерене на подршку при школовању, усавршавању кроз похађање разних курсева језика и других интересних сфера у складу са капацитетима и проценом потреба корисника-деце,

- организовање радно-окупационих и едукативних активности које подстичу стицање нових знања и вештина ради оспособљавања у развоју самосталности и доношењу одлука и

- овладавање практичним вештинама које се користе у свакодневном животу.

Све наведене активности реализују се уз сагласност корисника, законског заступника или старатеља.

Средства за реализацију програмских активности обезбеђују се у буџету Града и преносе се Центру, на основу достављених решења.

Центар је у обавези да Одељењу за јавне службе Градске управе града Смедерева, након реализације програмских активности, достави доказе о присутности корисника и висини трошкова.“

Члан 6.

После члана 58. Одлуке додаје се ново поглавље које гласи:

„10. ПРЕВОДИЛАЧКИ СЕРВИС ЗА ЗНАКОВНИ ЈЕЗИК ЗА ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ“.

Члан 7.

После члана 58. Одлуке додају се нови чланови 59., 60. и 61. који гласе:

„Члан 59.

Услуга преводилачки сервис за знаковни језик за особе са инвалидитетом је пружање услуге превођења глумим и наглумим особама са српског знаковног на српски говорни језик и обрнуто, ради превазилажења информационих, комуникационих и других препрека и подстицања равноправности и пуног учешћа у друштвеној заједници.

Члан 60.

Корисници услуге преводилачки сервис за знаковни језик за особе са инвалидитетом могу бити глуве и наглуве особе које за комуникацију користе српски знаковни језик, као и глуве особе које не знају знаковни језик, већ се користе пантомимом и артикулацијом, односно особе које нису у могућности да на основу другог облика комуникације, читањем са усана, писањем или на други начин, остваре неко право.

Корисници услуге из става 1. овог члана не партиципирају у коришћењу ове услуге.

Члан 61.

Услугу преводилачки сервис за знаковни језик за особе са инвалидитетом пружа преводилац или тумач који поседује сертификат Савеза глувих и наглувих Србије, односно који је стекао стручне компетенције за обављање послова преводиоца или тумача за знаковни језик.

Услуга се пружа на Захтев корисника услуге, овлашћеног лица за старање о кориснику услуге или представника надлежних органа код којих корисници остварују своја права, а уз одговарајућу документацију.

Избор овлашћеног пружаоца услуге обавиће се у складу са Правилником и Законом о јавним набавкама.“

Члан 8.

После члана 61. Одлуке додаје се ново поглавље које гласи:

„11. УСЛУГА ДНЕВНОГ БОРАВКА ДЕЦЕ, МЛАДИХ И ОДРАСЛИХ ОСОБА СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ“.

Члан 9.

После члана 61. Одлуке додају се нови чланови 62. и 63. који гласе:

„Члан 62.

Услуга дневног боравака деце, младих и одраслих особа са сметњама у развоју доступна је деци, младима и одраслим особама са лакоом или умереном менталном ометеношћу, аутизмом и вишеструком ометеношћу, особама са телесно-физичким инвалидитетом и особама са сензорним оштећењима, ако је у зависности од степена и врсте ометености, могућности и потреба ових лица и из других разлога, овакав облик заштите најцелисходнији.

Услугу из става 1. овог члана обавља Установа за дневни боравак деце, младих и одраслих особа са сметњама у развоју „Сунце“ Смедерево.

Члан 63.

У оквиру услуге дневног боравака, корисницима се обезбеђује дневни боравак, исхрана, здравствена заштита, саветодавно-терапијске и социјално едукативне и васпитне функције и спортско рекреативни садржаји, према њиховим способностима, склоностима и интересовању.”

Члан 10.

Досадашњи чланови 59., 60., 61., 62., 63., 64., 65., 66. и 67. Одлуке постају чланови 64., 65., 66., 67., 68., 69., 70., 71. и 72.

Члан 11.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 020-106/2016-07
У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

114.

На основу члана 1. и члана 9. став 4. Закона о финансијској подршци породици са децом („Службени гласник Републике Србије“, број 16/2002, 115/2005 и 107/2009), чланова 111. и 209. Закона о социјалној заштити

(„Службени гласник Републике Србије“, број 24/2011), члана 20. став 1. тачка 17., члана 32. став 1. тачка 6., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014- др. закон), члана 14. став 1. тачка 17. и члана 19. став 1. тачка 6. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 -пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О ИЗМЕНИ ОДЛУКЕ О ОСТВАРИВАЊУ ФИНАНСИЈСКЕ ПОМОЋИ ТРУДНИЦАМА И ПОРОДИЉАМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Члан 1.

У Одлуци о остваривању финансијске помоћи трудницама и породиљама града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 4/2014), члан 4. мења се и гласи:

„Захтев за остваривање финансијске помоћи трудницама подноси се Одељењу за јавне службе Градске управе града Смедерева, најкасније до дана рођења детета.

Финансијска помоћ трудницама остварује се на основу документације коју доставља подносилац Захтева и на основу документације прибављене по службеној дужности.

1. Документација коју доставља подносилац Захтева:

- Извештај лекара специјалисте о утврђеном степену гравидитета (најмање трећи месец);

- За подносиоца Захтева и све пунолетне чланове породичног домаћинства личне карте ради утврђивања идентитета;

- За све чланове породичног домаћинства који остварују приходе, доказ о приходима за период од три месеца која претходе месецу подношења захтева (пензија, плата и остала месечна новчана примања)-услов је да приход по члану домаћинства не прелази цензус од 10.000,00 динара месечно;

- За пунолетне незапослене чланове породичног домаћинства навести у Захтеву податке да ли су пријављени на евиденцији Националне службе за запошљавање - Филијала Смедерево и навести основ здравственог осигурања за сваког члана домаћинства (пунолетних и малолетних лица);

- Уколико подносилац Захтева не живи у брачној или ванбрачној заједници дужан је да о томе достави оверену Изјаву два сведока и личну Изјаву дату под материјалном и кривичном одговорношћу.

2. Документација која се прибавља по службеној дужности:

- Уверења Полицијске управе у Смедереву о пребивалишту, за подносиоца Захтева и брачног, односно ванбрачног супруга;

- Уверења Националне службе за запошљавање - Филијала Смедерево (НСЗ) за пунолетне незапослене чланове породичног домаћинства, уколико је у Захтеву наведено да су пријављени на евиденцији НСЗ;

- Податке о основу здравственог осигурања од Републичког фонда за здравствено осигурање-Филијала Смедерево (РФЗО- Смедерево), за све чланове породичног домаћинства.

Уколико подносилац Захтева жели да прикупи потребну документацију за остваривање права на финансијску помоћ трудницама, о томе потписује Изјаву и прилаже неопходну документацију.“

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 020-98/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

115.

На основу члана 3. и 4. Закона о комуналним делатностима („Службени гласник Републике Србије“, број 88/2011), члана 20. став 1. тачка 5. и члана 32. став 1. тачка 6., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014 - др. закон), члана 14. став 1. тачка 5. и члана 19. став 1. тачка 6. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О ИЗМЕНАМА ОДЛУКЕ О ЈАВНИМ ПАРКИРАЛИШТИМА

Члан 1.

У Одлуци о јавним паркиралиштима („Службени лист града Смедерева“, број 6/2015 - пречишћен текст), члан 5. став 2. мења се и гласи:

„Посебна паркиралишта су објекти (гараже), вишетажна монтажна паркиралишта и површине, изграђени и уређени за паркирање моторних возила који могу бити са контролисаним уласком и изласком возила.“

Члан 2.

У члану 7. став 2. речи „Групе за саобраћај, Одсека за урбанистичко-грађевинске, послове саобраћаја и заштиту животне средине, Одељења за урбанистичко-комуналне, имовинско-правне, пословни простор и инспекцијске послове Градске управе Смедерево (у даљем тексту: Група за саобраћај)“, замењују се речима „одељења Градске управе Смедерево надлежног за послове саобраћаја“.

Члан 3.

У члану 9. став 3. речи „Групе за саобраћај“, замењују се речима „одељења Градске управе Смедерево надлежног за послове саобраћаја“.

Члан 4.

У члану 10. речи „Групе за саобраћај“, замењују се речима „одељења Градске управе Смедерево надлежног за послове саобраћаја“.

Члан 5.

У члану 19. став 1. речи „Групе за комуналну инспекцију, Одсека за инспекцијске послове, Одељења за урбанистичко-комуналне, имовинско-правне, пословни простор и инспекцијске послове Градске управе Смедерево“, замењују се речима „одељења Градске управе Смедерево надлежног за послове комуналне инспекције“.

Члан 6.

У члану 21. став 2. речи „Групи за комуналну инспекцију“, замењују се речима „одељења Градске управе Смедерево надлежног за послове комуналне инспекције“.

Члан 7.

У члану 27. став 1. речи „Група за саобраћај“, замењују се речима „одељења Градске управе Смедерево надлежног за послове саобраћаја“.

Члан 8.

У члану 27. став 2. речи „Група за комуналну инспекцију“, замењују се речима „одељења Градске управе Смедерево надлежног за послове комуналне инспекције“.

Члан 9.

У члану 27. став 3. речи „Одељење комуналне полиције“, замењују се речима „одељења Градске управе Смедерево надлежног за послове комуналне полиције“.

Члан 10.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 344-712/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

116.

На основу члана 35. став 7. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009, 81/2009-испр., 64/2010-одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013-одлука УС, 50/2013-одлука УС, 54/2013-решење УС, 98/2013-одлука УС, 132/2014 и 145/2014), члана 20. став 1. тачка 2. и члана 32. став 1. тачка 5., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон), члана 14. став 1. тачка 2. и члана 19. став 1. тачка 5. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

**ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
“ВУЧАЧКИ ПОТОК» У СМЕДЕРЕВУ**

А. ОПШТИ ДЕО

1. ПОВОД И ЦИЉ ИЗРАДЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

Повод за израду Плана детаљне регулације «Вучачки поток» у Смедереву је Одлука о изради Плана детаљне регулације бр. 350-5/2015-07, коју је донела Скупштина града Смедерева на седници одржаној 13. фебруара 2015. године («Службени лист града Смедерева» бр. 01/2015).

Обавеза израде Плана детаљне регулације утврђена је по основу Плана генералне регулације за градско подручје Смедерева («Службени лист града Смедерева» бр. 3/2013).

У складу са чланом 10. Одлуке о изради плана и на основу Решења о неприступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину, број 350-354/2014-05 од 12.11.2014. године, за предметни План се не ради Стратешка процена утицаја на животну средину.

Циљ израде Плана је сагледавање просторних и функционалних капацитета обухваћеног простора, дефинисање потенцијала и ограничења, активирање и стављање у функцију неизграђеног грађевинског земљишта, његово рационално и одрживо коришћење планским усмеравањем кроз дефинисање основних намена простора, обезбеђивање услова за опремање и уређење простора инфраструктуром и остваривање градских потреба и интереса, а све у складу са успостављеним планским решењима из Плана генералне регулације за градско подручје Смедерева.

Концептуални оквир планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја подразумева погушћавање урбане структуре увођењем различитих облика становања и обезбеђивање недостајућих пратећих и компатибилних садржаја за потребе предметног подручја и усаглашавање са условима функционалног контекста непосредног и ширег окружења.

Један од примарних циљева израде Плана је и прибављање земљишта у јавну својину, односно дефинисање површина јавне намене у оквиру грађевинског подручја, у складу са концептом уређења.

На овај начин ће се створити планска основа за даље усмеравање развоја овог простора, и спречити непланска изградња предметног подручја.

2. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

2.1 Правни основ

Правни основ за израду Плана детаљне регулације «Вучачки поток» у Смедереву је:

- **Закон о планирању и изградњи** («Службени гласник Републике Србије» бр. 72/2009, 81/2009 - исправка, 64/2010 - УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - УС, 50/2013 - УС, 98/2013-УС, 132/2014 и 145/2014);

- **Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања** («Службени гласник Републике Србије» бр. 64/2015);

- *Одлука о изради Плана детаљне регулације «Вучачки поток» у Смедереву* („Службени лист града Смедерева” бр. 01/2015).

2.2 Плански основ

Плански основ за израду Плана детаљне регулације „Вучачки поток” у Смедереву је *План генералне регулације за градско подручје Смедерева* („Службени лист града Смедерева” бр. 3/2013).

3. ГРАНИЦА И ПОВРШИНА ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА

3.1 Опис границе Плана детаљне регулације и површина обухвата

Простор обухваћен Планом налази се у крајњем југоисточном делу грађевинског подручја града Смедерева, на граници према К.О. Вучак и К.О. Липе II.

Граница обухвата Плана детаљне регулације дефинисана је, са североисточне стране правцем улице Црвене армије, са источне стране правцем Славонске улице и границом К.О. Липе II, са јужне и југозападне стране границом К.О. Вучак, са западне стране правцем улице Животе Лукића, обухватајући низ породичних стамбених објеката уз улицу на кат.парц. бр. 11923/33, изуз улицу на кат.парц. бр. 11925/10, настављајући фактичком границом изграђеног и неизграђеног земљишта насеља Папазовац, обухватајући неизграђено грађевинско земљиште, настављајући северном страном и ослањајући се на стамбени блок «Папазовац», настављајући улицом Животе Лукића поред Трговинско-економске школе, до улице Црвене армије на североистоку.

Катастарске парцеле које чине границу обухвата планског подручја су: са североисточне стране део кат.парц. бр.13340/2, и 11793 (улица Црвене армије), са источне стране граница наставља кат.парц.бр. 2471 (Славонска улица) К.О. Липе II и кат.парцелама бр. 11814, 11811, 11818, са јужне стране граница обухвата катастарске парцеле бр. 11810/10, 11812/4, 11812/2, 11812/3, део кат.парц. бр. 11916, наставља кат.парц.бр. 13316/3 (Вучачки поток), 11923/54, 11923/53, са југозападне и западне стране кат. парц.бр. 11923/43 (улица Животе Лукића), обухвата кат. парц.бр. 11923/58, 11923/59, 11923/60, 11923/61, 11923/62, 11923/63, 11923/34, наставља кат.парц.бр.11925/10, обухватајући кат.парц.бр. 11968/3, 11968/4, 11968/5,11967, наставља кат.парц.бр.11925/10, обухватајући кат.парц.бр. 11931/1, 11933/1, са северне стране границу чини кат.парц. бр. 11899/1, 11899/3, 11945, обухвата кат.парц.бр. 11908, и наставља кат.парцелом бр. 13419/2 (улица Животе Лукића), до кат.парц.бр.13240/2 (улица Црвене армије) на североистоку, све К.О. Смедерево.

Укупна површина обухвата Плана износи **96ha 78ari 11m²**.

4. ИЗВОД ИЗ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ГРАДСКО ПОДРУЧЈЕ СМЕДЕРЕВА

Планом генералне регулације за градско подручје Смедерева („Службени лист града Смедерева” бр. 3/2013), за предметно подручје, предвиђена је детаљна разрада *планом детаљне регулације*.

4.1 Планирана претежна намена простора

Планом су дефинисана *Општа правила уређења простора и програмске смернице* за даљу планску разраду као оријентација при изради ПДР-а, усаглашена са утврђеном генералном концепцијом развоја и организацијом простора градског подручја.

Планом се предвиђа функционално заокруживање ширих просторних целина, односно изградња садржаја усаглашених са наменом простора у окружењу (претежно породично становање).

- У циљу рационалног коришћења грађевинског земљишта, у овој целини предвиђено је погушћавање урбане структуре, односно увођење облика *вишепородичног становања средњих густина* комбинованог са традиционалном *индивидуалном стамбеном градњом* у овом подручју.
- Планом детаљне регулације, поред основне намене (становање), планираће се и низ садржаја из домена *дозвољених делатности*: централни, комерцијални, спортско-рекреативни садржаји, услуге и др.

4.2 Услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене

Саобраћај

Обухват Плана се у свом североисточном делу, ослања на примарну градску саобраћајницу (магистралу) - улицу Црвене армије, а главни правци саобраћајног система који тангирају, односно пресецају планирани простор чине секундарне градске саобраћајнице и некатегорисани путеви.

Планом генералне регулације дефинисани су оптимални појаси *регулације*, односно минимални услови који могу да омогуће безбедно одвијање саобраћаја у складу са рангом саобраћајница, правила *нивелације* у складу са конфигурацијом терена и усаглашавањем са постојећим саобраћајницама које се задржавају, услови за *формирање парцела јавног пута*, као и услови за *изградњу саобраћајне мреже и објеката*.

Мрежа, објекти и капацитети техничке и комуналне инфраструктуре

Планом генералне регулације дефинисани су: *Општи услови* изградње инфраструктурне мреже и објеката, *Општа правила регулације* инфраструктурне мреже, *Посебни услови и ограничења* и *Правила за изградњу* инфраструктурне мреже и објеката.

У оквиру предметног подручја обухвата Плана, евидентирани су трасе електроенергетске, водоводне, канализационе, и телекомуникационе мреже.

Планом су обухваћени и планирани капацитети и трасе електро-мреже и објеката, гасоводне мреже и објеката, фекалне и атмосферске канализације, и телекомуникационе мреже и објеката.

У складу са специфичностима изградње и експлоатације, законским прописима и правилницима биће успостављени услови изградње планиране инфраструктурне мреже у прописаним заштитним зонама и појасима појединих инфраструктурних система.

Објекти јавне намене

Обзиром да се у предметном обухвату Плана налази комплекс Економско-трговинске школе, према одредбама Плана вишег реда, предметни школски комплекс се задржава, уз могућу адаптацију, реконструкцију или доградњу.

У оквиру школских комплекса могу се, у складу са расположивим површинама, градити и уређивати недостајући садржаји попут спортских терена, спортских сала, паркинг површина, школских вртова и сл.

Планом генералне регулације, у оквиру предметног подручја, постоји могућност планирања и изградње нових објеката јавне намене.

4.3 Зоне и правила грађења

Пошто је Планом генералне регулације за предметни простор предвиђена израда Плана детаљне регулације, подручје Вучачког потока представља зону за коју се Планом не утврђују правила уређења и грађења.

Правила уређења и грађења биће дефинисана Планом детаљне регулације.

4.4 Посебни услови и ограничења

Планом вишег реда, на основу ранијих истраживања дефинисани су *инжењерско-геолошки услови* за изградњу објеката, извршена рејонизација и категоризација терена са аспекта повољности и ограничења за планирану изградњу.

Део подручја у обухвату Плана „Вучачки поток”, на основу ранијих истраживања сврстан је у категорију *неповољних терена*.

Обухват Плана, у северозападном делу пресеца далековод *DV110kV*, чија заштитна зона износи минимум **25.0 m** обострано од хоризонталне пројекције далековода.

У заштитном појасу далековода није дозвољена изградња објеката високоградње и садња вегетације високог раста. Евентуална изградња испод или у близини заштитног појаса условљена је Техничким прописима за изградњу надземних електроенергетских водова, односно сагласношћу надлежног предузећа – управљача система (ЈП „Електромрежа Србије”).

5. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

5.1 Положај обухвата Плана

Простор обухвата Плана детаљне регулације «Вучачки поток» у Смедереву ослања се на примарну градску саобраћајницу, градску магистралу - улицу Црвене армије, обухвата Економско-трговинску школу и простор у њеном залеђу, око водотока Вучачког потока, од Славонске улице са источне стране, до изграђеног подручја насеља Папазовац са западне и северне стране планског обухвата.

Локација припада МЗ „Папазовац”.

5.2 Постојећа намена и режим коришћења земљишта у обухвату Плана

Земљиште у обухвату Плана представља *грађевинско земљиште*.

Према подацима Републичког-геодетског завода, грађевинско земљиште је категорисано као остало грађевинско земљиште у државној својини (корисник ДП ПК «Годомин»), и остало грађевинско земљиште у приватној својини, изузев појединих саобраћајница и школског комплекса категорисаних као јавно грађевинско земљиште.

У оквиру грађевинског земљишта, издваја се *изграђено и неизграђено грађевинско земљиште*.

У обухвату Плана доминирају неизграђене и слободне површине, са доминантном пољопривредном наменом. Земљиште је углавном неискоришћено, са местимичним обривим и култивисаним површинама.

У североисточном делу обухвата Плана издваја се целина са објектима школства (комплекс Економско-трговинске школе и површине и објекти у функцији Текстилно-технолошке-пољопривредне школе «Деспот Ђурађ») и Економско-трговинске школе).

Југозападни део обухвата Плана, као и потес дуж улице Животе Лукића, представља просторну целину са изграђеном структуром породичног становања на формираним грађевинским парцелама.

Део земљишта у обухвату Плана који је раније био у власништву ДП ПК «Годомин» у функцији пољопривредне производње, касније је делимично парцелисан и враћен ранијим сопственицима.

Вучачки поток који се пружа правцем североисток-југозапад, у оквиру предметног подручја, представља *водно земљиште* у државној својини у власништву ЈВП «Србијаводе».

Табела бр.1 - Биланс постојећих површина

Намена земљишта		Површина
Грађевинско земљиште	Неизграђено земљиште	
	Изграђено земљиште	Комплекс школе
		Површине у функцији школства
		Саобраћајне површине
Укупно грађевинско земљиште		94ha 52a 93m ²
Водно земљиште		2ha 25a 18m ²
Укупно		96ha 78ari 11m ²

5.3 Природне карактеристике подручја у обухвату Плана

Геолошки састав земљишта

Анализом података регионалних истраживања вршених на ширем простору, као и на основу прелиминарне инжењерско-геолошке регионализације терена града Смедерева, утврђено је да су терени на овом простору изграђени претежно од творевина седиментног порекла, који су представљени комплексом песка и глина. Непосредно преко ових седимената је шљунак у преслијавању са глинама.

У геоморфолошком смислу, терен који обухвата овај простор представља делом заравњени плато, односно типичну речну терасу, а делом благо падину.

Инжењерско-геолошке и топографске карактеристике терена

Увидом у постојећи фонд геолошке документације, на основу ранијих истраживања, извршена је рејонизација и

категоризација терена са аспекта повољности и ограничења за планирану изградњу.

Део подручја у обухвату Плана «Вучачки поток» сврстан је у категорију *неповољних терена*.

Ово се односи на североисточни део (уз Славонску улицу) икрајњи јужни део обухвата Плана, као и на падине дуж узаних пролувијалних поточних равни (падине долине Вучачког потока). На овим просторима уочене су појаве савремених геолошких процеса (мања клизишта, одрони, ерозије). Ово су терени слабе носивости са сниженим отпорним својствима.

Регулацијом, односно водопривредним уређењем Вучачког потока, постигла би се заштита од ерозивних процеса и поплава у кориту водотока, и омогућила даља урбанизација простора.

У топографском смислу предметно подручје има изражену денивелацију у правцу исток-западка потоку, са апсолутном висинском разликом од око 32.0m (од 134.00m до крајњих ободних страна до 102.00m у долини потока). Најизраженија денивелација је у потесу дуж источне границе Плана, и на појединим местима пад терена износи ~25%.

Денивелација у правцу североисток-југозапад је такође изражена, и износи око 34.0m (од 96.00m од улице Црвене армије до 130.00m на крајњем југозападу обухвата Плана).

Хидрографски и хидрогеолошки подаци

Вучачки поток, који доминира предметном простором целином, представља водоток II реда, сходно Одлуци о утврђивању пописа вода првог реда («Службени гласник РС» бр. 83/2010), припада сливу реке Дунав, водном подручју Доњи Дунав. Поток је лева притока реке Језаве (Језавске акумулације), а укупна дужина тока износи 7.4km.

Дужина тока у оквиру обухвата Плана износи 1.7km, и обухвата трасу водотока од улице Црвене армије до изграђене бране са ретензијом «Вучак».

Корито потока у обухвату Плана је тренутно неуређено и обрасло вегетацијом, а приликом већих падавина долази и до изливања потока.

На основу података ранијих истраживања, утврђене су хидрогеолошке особине на основу којих се може утврдити стање подземних вода овог простора.

Главну водопрпусну средину чине песковито-шљунковити и шљунковити комплекс слојева. Ови слојеви чине најповољнију средину за акумулирање и струјање подземних вода. Дубина ових слојева креће се од 2.0-10.0m, и они представљају неповољан фактор који би утицао на планирану изградњу.

Сеизмичке карактеристике

За подручје обухваћено Планом нису рађена посебна микросеизмичка испитивања.

На основу Карте сеизмичког хазарда Републике Србије, која се односи на параметре максималног интензитета земљотреса за повратне периоде од 50, 100 година, на којој су представљени очекивани максимални сеизмички интензитети, шире подручје Смедерева припада IV категорији тла, са VII степеном сеизмичности, и коефицијентом сеизмичности $k=0,03-0,04$, односно са сеизмичким интензитетом $I=7,17-7,83$.

Климатске карактеристике

Климатске карактеристике на нивоу града одређене су његовим географским положајем, рељефом и степеном кон-

тиненталности. Смедерево има умерено-континенталну климу, али се бележе знатна температурна колебања и температурни распони.

Речни ток Дунава знатно утиче на модификацију континенталног климатског режима.

5.4 Карактеристике водопривредне инфраструктуре

У непосредној близини границе обухвата Плана, узводно од предметне деонице Вучачког потока, на km 2+782,50 налази се брана са ретензијом «Вучак». Ретензија има важну улогу у заштити Годоминског поља од спољашњих вода, и врши ретензирање припеле воде услед појаве поплавног таласа и контролисано упуштање у Језавску акумулацију.

Низводно од ретензије, у оквиру планског подручја ток потока је отворен, нерегулисан (од km 1+012,00 до km 2+782,50). Даље, низводно од улице Црвене армије, у дужини од 500m, што је ван граница планског поручја, корито потока је зацељено, и наставља отвореним током до улива у «Језавску акумулацију» која прима све воде Вучачког потока.

Наведени елементи водопривредне инфраструктуре са водним објектима, саставни су део *Главног пројекта уређења Вучачког потока*, који је израђен од стране Водопривредног предузећа Смедерево.

Основно водопривредно решење уређења слива Вучачког потока базирано је на одбрани града од поплава, и стварању реалних могућности каналисања атмосферских вода, као и уређењу корита самог водотока у делу насељеног места.

Регулација корита Вучачког потока у обухвату Плана, од km 1+012,00 до km 2+782,50 дефинисана је и технички решена *Изменом и допуном Главног пројекта уређења Вучачког потока*, који је израђен од стране ВДП «Ерозија» Крагујевац, 2011. године.

5.5 Карактеристике саобраћајне инфраструктуре

Обухватом Плана доминира подужни саобраћајни правац улице Животе Лукића која се пружа паралелно са коритом Вучачког потока. Обухват Плана тангира улица Црвене Армије, која има ранг градске магистрале. Рангирање саобраћајница је усвојено на основу Одлуке о категоризацији општинских путева и улица на територији града Смедерева («Службени лист града Смедерева» број 4/2014).

Преостале саобраћајнице су рангиране као некатегорисани путеви.

На локацији постоје утврђене попречне везе између поменутих саобраћајница као назнаке за интензивирање будућих саобраћајница.

Стање јавних путева, осим улице Црвене Армије, је углавном незадовољавајуће у погледу нарушене или неизграђене коловозне конструкције, променљиве ширине коловоза и осталих елемената који не омогућавају безбедно одвијање саобраћаја.

Ширина коловоза ових саобраћајница је променљива, и износи од 2.5-5.5m (осим улице Црвене Армије која је габарита - коловоз ширине 8.0m и десни тротоар ширине 3.0m). Улица Животе Лукића у зони Економско-трговинске школе има ширину коловоза 2.5m и нема тротоаре, а режим саобраћаја је двосмеран.

Јавни градски аутобуски саобраћај се одвија улицом Црвене Армије. У непосредној близини обухвата Пла-

на, код стамбеног насеља Папазовац, налази се аутобуска окретница градске кружне линије. Ова окретница нема одговарајући габарит, а Планом ће се омогућити продужетак кружне линије, а на постојећој површини окретнице створити могућност формирања аутобуског стајалишта, бољег искоришћења простора и изградње нових аутобуских стајалишта у близини Економско-трговинске школе.

На терену је уочен интезивни пешачки саобраћај од последње станице кружне линије до Економско-трговинске школе и школе “Деспот Ђурађ” у дужини од око 400m, као назнака и потреба за формирањем нове саобраћајнице на предметној траси.

5.6 Стање и капацитетикомуналне инфраструктуре

5.6.1 Водоводна мрежа

Планско подручје, из друге висинске зоне, дуж улице Стевана Високог, настављајући иза школског комплекса, правцем исток-запад пресеца *магистрални цеводовод PVC Ø160*.

Дуж улице Животе Лукића, поред Економске школе, постоји изграђена водоводна мрежа PVCØ90. Правцем ка насељу Папазовац, до улице Доситеја Обрадовића, постоји водоводна цев ACØ150, а Славонском улицом, од улице Црвене армије до укрштања са магистралним цеводоводом водоводна цев PVCØ90. Улицом Црвене армије пролази цеводовод ACØ250.

Овакав развод постојеће водоводне мреже обухвата северни део планског обухвата.

У преосталом делу планског обухвата, јужније од магистралног цеводовода Ø160, не постоји изграђена водоводна мрежа.

5.6.2 Канализациона мрежа

Дуж трасе корита Вучачког потока, у оквиру границе обухвата Плана постоји изграђен *фекални колекторпречника цеви Ø500*. Траса Вучачког фекалног колектора почиње од изграђеног Папазовачког колектора до бране на ретензији Вучак, даље до села Вучак. Деоница од ретензије до Вучака је пречника цеви Ø300.

На левој падини Вучачког потока, постоје изграђена још два фекална колектора који гравитирају Вучачком колектору и уливају се у њега. Колектор пречника Ø200 прихвата фекалну воду слива улице Стевана Високог са бочним улицама. Колектор Ø250 прихвата фекалне воде слива Шумадијске улице, и одводи их до Вучачког колектора.

Дуж Славонске улице, и дуж улице Црвене армије такође постоји изграђена фекална канализација Ø250.

У сливу Шумадијске улице, паралелно са фекалним колектором Ø250 постоји изграђена атмосферска канализација Ø500, која атмосферске воде одводи до реципијента-Вучачког потока.

5.6.3 Електроенергетска инфраструктура

Од електроенергетских објеката, у обухвату Плана постоје изграђене две трафо-станице, надземна високонапонска, средњенапонска и нисконапонска електродистрибутивна мрежа.

Напајање потрошача електричном енергијом одвија се из монтажно-бетонске трафо-станице «Пољопривредна школа» 10/0,4 kV, и стубне трафо-станице у улици Животе

Лукића, као и трафо-станица у непосредној близини, изван границе Плана.

Крајњи југоисточни обухват Плана пресеца траса високонапонског далековода DV 110kV бр. 101А/2 ТС “Смедерево 2”-ТС “Смедерево 1”, DV 110kV бр. 101Б/3 ТС “Смедерево 2”-ТС “Смедерево 1”, DV 110kV бр. 101Б/1 ТС “Смедерево 2”-ТС “Смедерево 3”.

Северисточни део предметног подручја пресеца траса средњенапонског далековода DV 35kV који се пружа од улице Црвене армије, иза школског комплекса, и наставља преко парцела пољопривредног земљишта.

Траса далековода DV 35kV из ТС “SDVII” пресеца крајњи северозападни део планског подручја у непосредној близини стамбеног насеља Папазовац.

У оквиру Плана постоје и средњенапонски далеководи од 10kV, који су углавном лоцирани у ободним деловима простора Плана, као и надземна нисконапонска мрежа 1 kV.

5.6.4 Телекомуникациона инфраструктура

У оквиру предметног подручја не постоји изграђена телекомуникациона мрежа, изузев у ободним саобраћајницама - улици Црвене армије, Славонској улици и делом улице Животе Лукића.

Крајњи северозападни део планског подручја пресеца траса подземног ТК кабла, у непосредној близини насеља Папазовац.

Телекомуникациону мрежу чине подземни каблови са ТК објектима, а улицом Црвене армије пролази траса оптичког кабла.

5.6.5 Гасоводна инфраструктура

На простору обухвата Плана детаљне регулације нема изграђене гасоводне инфраструктуре.

5.7 Природна и културна добра у обухвату Плана

5.7.1 Природне вредности и природна добра

Према евиденцији Завода за заштиту природе Србије, предметно подручје се не налази унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, не налази се у просторном обухвату еколошке мреже, нити у простору евидентираног природног добра.

5.7.2 Културна добра

У оквиру границе Плана, према условима Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедерево, нема утврђених непокретних културних добара.

На катастарској парцели бр.11911 К.О. Смедерево, у улици Животе Лукића, налази се објекат («Сомборчева вила») који представља добро које ужива претходну заштиту.

5.8 Карактеристике стања животне средине

Подручје обухваћено Планом представља углавном неизграђено земљиште, пољопривредне намене, без изразитих генератора загађења животне средине.

С обзиром на начин коришћења земљишта и низак степен изграђености земљишта, доминантни утицаји на квалитет животне средине долазе од саобраћаја који је минималног интензитета (утицај на квалитет ваздуха, ниво буке,

индиректно квалитет земљишта) и од постојећег система грејања - индивидуална ложишта код постојећих породичних објеката, који је такође сведен на минимум.

С обзиром на низак степен комуналне опремљености земљишта, негативни утицаји на квалитет земљишта са овог аспекта нису изражени.

Б. ПЛАНСКИ ДЕО

1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ЗЕМЉИШТА У ОБУХВАТУ ПЛАНА

1.1 Концепција уређења и организација простора у обухвату Плана

Обзиром да предметно подручје представља комплекс слободних и неизграђених површина интегрисаних у изграђено урбано ткиво, Планом се предвиђа заокруживање просторне целине, односно изградња садржаја усаглашених са наменом простора у окружењу коју чини доминантно породично становање.

У циљу рационалног коришћења грађевинског земљишта, основне поставке концепта уређења и изградње у обухвату Плана су следеће:

- умерено погушћавање урбане структуре, увођењем облика вишепородичног становања и породичног становања средњих густина;
- увођење пратећих компатибилних намена (комерцијалне, централне, административне, услужне делатности, спортско-рекреативни садржаји), које ће задовољити потребе, не само предметног подручја, већ и непосредног и ширег окружења;
- планирање нових саобраћајница и унапређење постојећих;
- опремање локације комуналном инфраструктуром;
- утврђивање површина јавне намене и површина и објеката за јавну употребу;
- очување и унапређење водног земљишта у оквиру дефинисане парцеле потока.

Концептом изградње предвиђа се повећање степена изграђености простора, односно искоришћености земљишта на парцелама, у складу са просторним и функционалним капацитетима, као и подизање урбанитета простора и унапређење његових обликовних, естетских и еколошких вредности.

Правила уређења и грађења, као скуп појединачних правила за уређење простора и изградњу објеката у свакој целини, односно зони, представљаће инструмент реализације садржаја у складу са планским опредељењем, и стварање услова за привођење простора планираној намени.

1.2 Подела земљишта на основне категорије

Земљиште у граници обухвата Плана детаљне регулације представља *грађевинско земљиште* у складу са Планом генералне регулације за градско подручје Смедерева.

Планском концепцијом задржава се већ дефинисана и утврђена граница грађевинског земљишта, обухватајући К.О.Смедерево.

Планом се задржава постојећа спроведена парцелација коридора Вучачког потока (катастарска парцела број 13316/3 К.О. Смедерево) и категорише се као *водно земљиште* у јавној својини.

1.3 Планирана намена површина

Планским решењем, на основу одредби Плана генералне регулације за градско подручје Смедерева, *становање* ће представљати доминантну функцију обухвата Плана детаљне регулације «Вучачки поток» у Смедереву. На овај начин се планира изградња садржаја који су усаглашени и уклопљени са претежном наменом простора у окружењу.

У циљу рационалног коришћења грађевинског земљишта, предвиђа се умерено погушћавање урбане структуре увођењем облика *вишепородичног становања*.

Такође се планира комбиновање вишепородичног становања са породичном стамбеном изградњом увођењем облика *мешовитог становања средње густине*.

Поред мешовитог становања средње густине, предвиђају се и посебне целине *породичног становања*.

Поред основне намене, Планом се предвиђа и увођење других намена *компатибилних становању* - комерцијалних, услужних, централних, административних функција и делатности.

Планом се предвиђа и увођење спортско-рекреативних садржаја и уређених зелених површина, као намене која ће употпунити стамбене целине, и допринети квалитетнијем урбанитету простора.

Ови садржаји ће бити планирани као засебне просторне целине, или се прожимати са стамбеним зонама.

Постојећи комплекс школе и површине у функцији школе, Плански се задржавају, са могућношћу унапређења, односно уређења простора, изградње нових садржаја, доградње, реконструкције и сл.

Планом се задржава коридор планиран за регулацију Вучачког потока као *водно земљиште*, што подразумева регулисање и усмеравање постојећег водотока, односно његово уређење са елементима за његово несметано одржавање.

Планом се, у складу са претходним анализама и исказаним потребама, предвиђају *површине јавне намене, и површине и објекти за јавну употребу*.

1.3.1 Предвиђене површине јавне намене и површине и објекти за јавну употребу

Као *површине јавне намене* у обухвату Плана, предлажу се:

- постојеће саобраћајнице, у границама постојећих, проширених или коригованих коридора
- новопланиране саобраћајнице
- површине у функцији саобраћаја и комуналне инфраструктуре

- пешачко - бициклическа стаза
- пешачке комуникације.

Као *површине и објекти за јавну употребу* у обухвату Плана, предлажу се:

- комплекс школе
- површине у функцији школе
- школско огледно добро
- површине за централне делатности
- парковске површине
- зеленило и спортско-рекреативне површине
- зелене површине.

Катастарска парцела број 13316/3, која представља *водно земљиште* Вучачког потока задржава статус земљишта у јавној својини РС.

Унутар постојећих, коригованих и нових регулација улица, планирана је изградња саобраћајне инфраструктуре (коловоз, тротоар), комуналне инфраструктуре (водоводна,

канализациона, ТК, електроенергетска, гасоводна мрежа), као и евентуално улично зеленило.

Планирањем површина јавне намене намењених саобраћају и комуналној инфраструктури, омогућава се боље функционисање зона основних намена, како у обухвату Плана, тако и у непосредном и ширем окружењу.

За површине јавне намене утврђује се јавни интерес у складу са Законом, а површине и објекти за јавну употребу могу бити у свим облицима својине.

Остале површине су категорисане као *површине за остале намене*.

1.3.2 Попис катастарских парцела предвиђених за површине јавне намене

<u>Улица Животе Лукића</u>				<u>Улица 1</u>		
13419/2	11913/5	11923/42	11913/6	11828	11820/2	11807/10
11923/53	11913/1	11923/43	11910	11808	11820/2	11807/9
11923/54	11913/12	11923/44	11909	11797	11820/3	(11807/4)
11923/57	11913/13	11923/45	11908	11800/1	11820/4	11807/4)
11978	11913/3	11923/46	11838/1	11833	11820/5	11809/10
11917/5	11913/2	11923/47	11835/1	11831	11820/6	11809/11
11917/7	11913/14	11923/48	11926	11832	11820/7	11809/2
11917/4	11925/13	11923/49	11915/5	11827/1	11820/8	11809/3
11917/1	11925/11	11923/50	11923/8	11827/4	11817	11809/4
11917/2	11925/22	11923/51	11923/21	11827/5	11815	11809/5
11917/9	11925/23	11923/52		11827/6	11812/1	11809/6
11917/8	11923/58	11923/73		11827/7	11812/7	11809/1
11917/6	11923/35	11923/66		11827/8	11812/5	11809/8
11917/3	11923/36	11923/31		11827/9	11812/2	11811
11915/4	11923/80	11923/30		11827/10	11812/4	11810/1
11915/3	11923/84	11923/29		11827/11	11830	11810/2
11915/6	11923/85	11923/28		11827/12	11829	11810/3
11915/2	11923/81	11923/13		11827/13	11807/1	11810/4
11915/7	11923/111	11923/12		11827/2	11807/3	11810/5
11915/10	11927	11923/7		11827/3	11807/4	11810/6
11915/12	11923/33	11923/74		11826	11807/11	11810/7
11915/11	11923/39	11928		11822	11807/6	11810/8
11915/1	11923/65	11912		11821	11807/7	11810/9
	11923/41	11911		11820/1	11807/8	11810/10

<u>Улица 2</u>	<u>Улица 6</u>	<u>Улица 8</u>	<u>Улица 11</u>
11827/8	11923/33	11923/8	11899/1
11827/7	11925/13	11923/7	11933
11827/9	11925/12	11923/9	11932
	11925/19	11923/12	11931/1
<u>Улица 3</u>	11925/8		11923/7
	11925/15	<u>Улица 9</u>	11923/8
11824	11925/16		11923/9
11916	11925/17	11932	11923/19
11823	11925/6	11930	11923/20
11927	11925/18	11929	11923/21
11912	11923/58	11933	11923/22
11915/1	11923/59	11931/1	11923/31
11915/11	11923/60		11923/73
11913/7	11923/61	<u>Улица 10</u>	11923/78
11913/6	11923/62		11925/23
11915/5	11923/63	11899/1	11925/9
	11923/34	11906/1	11925/7
<u>Улица 4</u>		11907	11925/20
	<u>Улица 7</u>	11910	11925/18
11811		11911	11967
11809/8	11923/21	11933	11968/5
11810/1	11923/13		11968/4
11818	11923/14		11968/3
	11923/15		11925/10
<u>Улица 5</u>	11923/16		11923/33
	11923/17		11923/34
11820/5	11923/18		
11820/6	11923/20		<u>Улица 12</u>
11820/7	11923/22		
11923/42	11923/23		11889/3
1915/4	11923/24		11900/1
1917/3	11923/25		11907
	11923/26		11908
	11923/27		
	11923/28		

1.3.3 Биланс планираних површина у обухвату Плана

Табела бр.2 - Биланс планираних површина

Намена земљишта		Површина	
Водно земљиште		2ha 25a 18m²	
Грађевинско земљиште	Површине јавне намене	Саобраћајнице	7ha 88a 64m ²
		Пешачко-бициклист.стаза	31a 30m ²
		Пешачке комуникације	75a 94m ²
	Укупно површине јавне намене		8ha 95a 88m ²
	Површине и објекти за јавну употребу	Комплекс школе	1ha 54a 04m ²
		Површине у функцији школе	2ha 00a 60m ²
		Школско огледно добро	4ha 21a 12m ²
		Парковске површине	2ha 23a 08m ²
		Зеленило и спорт.-рекр. површине	7ha 98a 49m ²
		Зеленило	1ha 57a 63m ²
	Укупно површине и објекти за јавну употребу		21ha 68a 1m ²
	Површине за остале намене	Породично становање	11ha 92a 77m ²
		Мешовито становање	47ha 40a 25m ²
		Вишепородично становање	4ha 55a 93m ²
Укупно површине за остале намене		63ha 88a 47m ²	
Укупно грађевинско земљиште		94ha 52a 93m²	
Укупно		96ha 78a 11m²	

1.4 Подела површина на карактеристичне целине и зоне

Уз сагледавање свих потенцијала и ограничења, на основу морфолошких карактеристика терена, затечене парцелације, и увида у имовински статус земљишта, у оквиру планског подручја дефинишу се следеће целине:

- Целина становања (А)
- Целина садржаја за јавну употребу (Б)
- Целина школства(В)

Целина становања (А)

У складу са концептуалним решењем, односно привођењем предметног простора планираној намени утврђеној Планом генералне регулације, становање представља претежну, доминантну функцију по заступљености обухвата овог Плана.

У оквиру Целине становања издвајају се следеће зоне:

- Зона породичног становањасредњих густина (А.1)
- Зона мешовитог становања средњих густина (А.2)
- Зона вишепородичног становања (А.3)

Зона породичног становањасредњих густина (А.1)

Ова Зона представља простор са затеченом уситњеном парцелацијом и ограниченим могућностима за изградњу већих физичких структура, односно комплекса.

Обухвата подручје са већ изграђеним породичним стамбеним објектима на углавном већ формираним пар-

целама у југозападном делу обухвата Плана, као и потес између улице Животе Лукића и коридора Вучачког потока, и заузима површину од **11ha 92a 77m²**.

Основна намена будуће изградње на овом потесује породично становање. У Зони су поред претежне намене, могуће и друге компатибилне намене из домена пратећих делатности основних услуга и сервиса: пословање, занатство, комерцијалне, централне, услужне, административне делатности, спорт и рекреација и др., с тим да је њихова заступљеност у оквиру зоне ограничена.

Зона мешовитог становања средњих густина (А.2)

Ову Зону сачињавајукомпактне неизграђене просторне целине веће површине, са затеченом парцелацијом различите структуре и различитим власничким статусом (у државној и приватној својини), и представља најзаступљенију зону у оквиру планског подручја.

Зону мешовитог становања чине просторне целине у западном делу обухвата Плана, уз централну саобраћајницу - улицу Животе Лукића, са блажим нагибом терена, које представљају парцеле у државној својини (ДП ПК «Годомин»), као и мања просторна целина са парцелама у приватној својини.

Ова Зона обухвата и простор уз новопланирану подужну саобраћајницу која је паралелна са улицом Животе Лукића, делом оријентисан ка Вучачком потоку, са блажим нагибом терена, као и комплетан простор са супротне стране улице са нешто стрмијим нагибом терена и регулисаном зоном условне градње (заштитно зеленило).

Ова Зона заузима површину од **47ha 40a 25m²**.

Зона мешовитог становања представља умерено погушћене просторне целине у којима је преовлађујућа намена

комбинација вишепородичних објеката умерене спратности и породичних објеката. У оквиру Зоне могу бити заступљени и садржаји друге намене чија делатност нема штетног утицаја на окружење и карактер зоне, и то: пословање и комерцијалне делатности, јавни садржаји, спорт и рекреација, комунални објекти, и др. с тим да је њихова заступљеност у оквиру зоне ограничена.

Зона вишепородичног становања (А.3)

Зону вишепородичног становања средњих густина чини компактна неизграђена просторна целина у крајњем северозападном делу обухвата Плана, уз улицу Животе Лукића.

Овај простор представља терен са блажим нагибом, и обухвата парцеле веће површине које су у државној својини (ДП ПК «Годомин»).

Ова Зона заузима површину од **4ha 55ari 93m²**.

Целина садржаја за јавну употребу (Б)

У оквиру Целине садржаја за јавну употребу издвајају се следеће зоне:

- Зона централних делатности (Б.1)
- Зона спорта и рекреације (Б.2)
- Зона зелених површина (Б.3)

Зона централних делатности (Б.1)

Површина намењена изградњи централних делатности просторно заузима централни део планског обухвата, и простире се између улице Животе Лукића и коридора Вучачког потока, заузимајући земљиште које је се налази у државној својини (ДП ПК «Годомин»).

На овај начин се обезбеђују услови за изградњу својерсног насељског центра са комерцијалним, пословним, услужним садржајима, комуналним услугама и др. које би равномерно опслуживале - не само планско подручје, већ и непосредно и шире окружење.

Делатности у овој Зони морају бити из домена дозвољених делатности за Целину становања, а њихова намена не сме имати негативан утицај на окружење.

Ова Зона заузима површину од **2ha 13ari 15m²**.

Зона спорта и рекреације (Б.2)

Топографија и морфологија терена, као и положај ове просторне целине у планском обухвату, определили су намену предметног подручја као Зону спорта и рекреације.

Ова Зона обухвата неизграђено грађевинско земљиште у државној својини, у северозападном делу обухвата Плана, неповољно за изградњу већих физичких структура и комплекса, и заузима површину од **7ha 98ari 49m²**.

Резервисана је за планско и усмерено озелењавање са уређеним површинама за одмор и рекреацију на отвореном, са пратећим садржајима и објектима у функцији, спорта, рекреације и одмора.

Обзиром да у непосредној близини не постоје садржаји сличне намене, ова Зона ће задовољити и потребе ширег окружења.

Зона зелених површина (Б.3)

Ова Зона обухвата просторну целину непосредно уз коридор Вучачког потока, као и уз јавну саобраћајницу у северном делу обухвата Плана - Улицу бр. 12.

Предметне површине планиране су као уређене зелене површине у складу са савременим принципима организовања јавних зелених - парковских површина, усклађене са наменом и функцијом зелене површине, конфигурацијом терена и осталим условима локације.

Ова Зона заузима површину од **1ha 57ari 63m²**.

Целина школства (В)

Целина школства обухвата североисточни део планског подручја, граничи се са улицом Црвене армије, и простире између два главна подужна саобраћајна правца - улице Животе Лукића и Улице бр. 1, обострано уз коридор Вучачког потока. Заузима земљиште које се налази у државној својини, односно у власништву Економско-трговинске школе и Текстилно-технолошке и пољопривредне школе «Деспот Ђурађ».

У оквиру Целине школства издвајају се следеће зоне:

- Зона комплекса школе (В.1)
- Школско огледно добро (В.2)
- Зона површина у функцији школе (В.3)

Зона комплекса школе (В.1)

Ова Зона заузима катастарску парцелу бр.11835/1, на којој се налази објекат Економско-трговинске школе са парковском површином, уз улицу Црвене армије.

Парковска површина представља вредну, али неповољно искоришћену и неуређену зелену површину, јер у оквиру исте нема изграђених стаза нити пратећег урбаног мобилијара.

Планом се предвиђа реконструкција парковске површине у склопу школског дворишта.

У оквиру школског комплекса могу се, у складу са расположивим површинама, градити и уређивати недостајући садржаји, попут спортских терена, физкултурне сале, уређивати слободне површине у склопу партерног уређења, а све у функцији школства.

Такође је могуће изводити радове на реконструкцији, адаптацији и доградњи постојећег објекта школе.

Ова Зона заузима површину од **3ha 35ari 47m²**.

Школско огледно добро (В.2)

Ова Зона, обзиром на расположиве површине и објекте, представља школско огледно добро где се организује део практичне наставе за стручно оспособљавање ученика одређених струка.

У складу са потребама, могуће је планирати усавршавање и унапређење научно-истраживачког рада из области пољопривреде и ветерине, у циљу постизања бољег квалитета школовања кроз савладавање школских програма на најочитији начин - учествовањем ученика у свим фазама производње и узгоја.

Такође је на овим просторима, уколико буде постојала потреба, могуће и стручно оспособљавање ученика других струка.

Ова Зона заузима површину од **4ha 21ari 12m²**.

Зона површина у функцији школе (В.3)

Ова Зона представља површину између коридора Вучачког потока и Славонске улице и граничи се са улицом

Црвене армије, као и површину у залеђу Економске школе, између улице Животе Лукића и Вучачког потока, обе непосредно уз Зону комплекса школе.

У Зони се планира унапређење и уређење постојећих површина и објеката, као и могућност изградње нових комплекса, у функцији школства.

У оквиру Зоне, планира се и уређење парковске површине у улици Црвене армије.

Ова Зона заузима површину од **2ha42ari24m²**.

Подела на целине и зоне приказана је у Графичком прилогу бр.3 - Подела на карактеристичне целине и зоне.

1.5 Планиране трасе и капацитети саобраћајне инфраструктуре

Планом је предвиђено задржавање траса свих постојећих саобраћајница као и формирање новог концепта саобраћајног система.

У погледу капацитета саобраћаја, Планом се предвиђа повећање габарита, односно проширење кључних саобраћајница у обухвату Плана. Капацитети локалне саобраћајне мреже планирани су у складу са потребама постојећих и новопланираних садржаја простора и намене коришћења земљишта.

Планирањем и изградњом нових саобраћајница у оквиру Плана створиће се и могућности бољег повезивања делова града.

Изградњом Улице бр.12, Улице Животе Лукића, Улице бр.5 и Улице бр.1 – стварају се услови за продужење кружне линије јавног градског превоза, што ствара могућност бољег аутобуског повезивања зоне у околини Славонске улице, зоне на крају Улице Карла Маркса и око Вучачког потока са МЗ «Царина». Тако је омогућено да се променом трасе избегне вођење јавног градског превоза неприкладном трасом Улице 4.јула.

Наведене новопроектване саобраћајнице су планиране са коловозом ширине 2x3.0m и тротоарима 2x2.0m.

Изградњом Улице бр.1 ствара се могућност даљег повезивања насеља Вучак са улицом Црвене Армије. Поред улице Животе Лукића, она постаје кључна саобраћајница у оквиру предметног обухвата.

Изградњом Улице бр.5 ствара се могућност бољег повезивања зоне око Шумадијске улице са зоном око Вучачког потока.

Изградњом Улице бр.12 избегава се интензиван пешачки саобраћај од актуелне последње станице кружне линије до објекта Економско-трговинске школе и школе «Деспот Ђурађ», и остварује се квалитетна веза новопланираном саобраћајницом са аутобуским стајалиштима, са ширином коловоза 2x3.0m, и тротоарима 2x2.0m.

Са становишта локалног система -улица Црвене Армије, улица Животе Лукића, Улица бр.1, Улица бр.5 и Улица бр.12. су предвиђене као **примарне саобраћајнице**.

Примарна саобраћајница, обзиром на категорију, мора се изградити тако да буде оспособљена да поднесе осовинско оптерећење од најмање 11,5t.

Насељске саобраћајнице планиране су по правилу са ширином коловоза од 5.5m за саобраћај возила у два смера. Дуж свих саобраћајница планира се изградња тротоара ширине 1.5m са обе стране улице.

Све локалне саобраћајнице, јавне или као колски пролази, морају се изградити тако да буду оспособљене да поднесу осовинско оптерећење од најмање 6t.

Трасе свих јавних саобраћајница дефинисане су основним техничким елементима.

Детаљни приказ саобраћајног решења са техничким елементима приказан је на *Графичком прилогу бр. 5 - План саобраћаја*.

1.6 Хидротехничко уређење и инфраструктура у обухвату Плана

Интензивни процес линијске ерозије дуж Вучачког потока и његово изливање из корита, захтевали су комплексно водопривредно уређење слива Вучачког потока, које је базирано на одбрани насеља од поплава, стварању реалних могућности каналисања атмосферских вода, а самим тим и формирању услова за даљу урбанизацију простора.

За деоницу која пресеца обухват Плана у правцу југозапад-североисток, од km1+012,00 до km2+782,50, урађена је пројектна документација - *Измена и допуна Главног пројекта уређења Вучачког потока*, који је израђен од стране ВДП «Ерозија» Крагујевац, 2011. године.

Уређење дефинисано Пројектом, које је и имплементирано у План, састоји се у отвореној регулацији корита водотока, са трапезним протицајним профилем, у оквиру кат. парц.бр. 13316/3, која представља водно земљиште и има статус земљишта у јавној својини РС.

За деоницу у дужини од око 340m, у зони Економске школе, у циљу заштите стабилности и режима водотока, предвиђено је облагање обалних зидова регулације каменим, и дна регулације бетоном.

Преостали део деонице, у дужини од око 1400m, предвиђен је у виду земљане регулације.

Хидротехничко уређење представља и планирање и изградњу водних објеката, у виду каскада, пропуста и стабилизационих прагова.

На местима укрштања саобраћајница са потоком, Планом се предвиђа изградња прелаза / пропуста преко потока.

Ради заштите и несметаног омогућавања активности и радова у спровођењу мера заштите и одржавања корита водотока и водних објеката, непосредно уз корито потока, у појасу заштите који је дефинисан грађевинским линијама, могуће је предвидети инспекцијску стазу у ширини од 3.0m.

Дуж потока, обострано од кат. парц. бр. 13316/3, односно од кат. парц. бр. 11916 у југозападном делу, утврђен је појас заштите водотока, који је регулисан позицијом грађевинских линија.

1.7 Планиране трасе и капацитети комуналне инфраструктуре

Изградња свих инфраструктурних система (водоснабдевање, каналисање атмосферских и фекалних вода, електроснабдевање, гасоводни систем, телекомуникације и кабловско дистрибутивни систем) реализоваће се у складу са важећим законским прописима, правилницима и нормативима.

Планиране трасе инфраструктуре проистекле су на бази достављених података и услова надлежних јавних предузећа, и предвиђају се у расположивим и слободним деловима коридора саобраћајница, односно појаса регулације.

Прикључење на мрежу комуналне инфраструктуре врши се према постојећим, односно планираним техничким могућностима мреже, на начин како је предвиђено Планом, техничком документацијом и на основу прописа и услова надлежних предузећа - управљача система.

Све мреже инфраструктуре плански се одређују у подземним коридорима.

Трасе и капацитети постојеће и планиране инфраструктурне мреже приказане су у *Графичком прилогу број 6 - План мреже и објеката инфраструктуре.*

1.7.1 Трасе и капацитети водоводне инфраструктуре

У складу са условима и техничким подацима надлежног предузећа ЈКП «Водовод», третирано подручје је делимично опремљено водоводном инфраструктуром.

Из друге висинске зоне, дуж улице Стевана Високог, настављајући иза школског комплекса, правцем исток-запад, плански обухват пресеца магистрални цеводовод PVCØ160.

Дуж улице Животе Лукића, поред Економске школе, постоји изграђена водоводна мрежа PVCØ90, правцем ка насељу «Папазовац» до улице Доситеја Обрадовића водоводна цев ACØ150, а Славонском улицом, од улице Црвене армије до укрштања са магистралним цеводоводом постоји водоводна цев PVCØ90.

Планским решењем се предвиђа снабдевање комплетног подручја санитарном водом, изградњом водоводне мреже РНД Ø100, притиска 10 бага, главним подужним правцима дуж улице Животе Лукића и Улице бр. 1, као и поречним правцима, у циљу повезивања и формирања прстенастог типа мреже где год је то могуће.

Путем планираних цевовода предвиђа се прикључење свих планираних садржаја, у оквиру предвиђених целина и зона.

За потребе прикључења планираних садржаја, у циљу уредног и регулисаног снабдевања потрошача унутар планског подручја, потребно је у фази изградње нових прикључака обезбедити услове за одвојено мерење потрошње воде свих потрошача у комплексу, што ће се дефинисати посебним условима надлежног предузећа у фази реализације прикључака.

Површине и коридори за планирану водоводну инфраструктуру, предвиђени су у оквиру површина јавне намене, односно у појасу регулације.

1.7.2 Трасе и капацитети канализационе инфраструктуре

Фекална канализација

У оквиру предметног подручја, дуж Вучачког потока постоји изграђен фекални колектор («Вучачки колектор») пречника цеви Ø500. Колектор је, затвореног типа - зацељен и укопан.

Цела траса колектора се састоји од две деонице: прва деоница - од Папазовачког фекалног колектора до ретензије «Вучак», пречника Ø500, и друга деоница – од ретензије до насеља Вучак, пречника Ø300.

Планско подручје обухвата трасу колектора од улице Црвене армије до ретензије «Вучак» пречника Ø500.

Димензионисање колектора извршено је за протичај фекалних вода, док се атмосферске воде решавају одвојеним системом са одводом у постојећи реципијент Вучачки поток.

На левој падини Вучачког потока, односно у западном делу обухвата, постоје изграђена још два фекална колектора који гравитирају «Вучачком колектору» и уливају се у њега. Колектор пречника Ø200 прихвата фекалну воду

слива улице Стевана Високог са бочним улицама. Колектор Ø250 прихвата фекалне воде слива Шумадијске улице, и доводи их до «Вучачког колектора».

Концепција одвођења фекално-санитарних отпадних вода за потребе прикључења планираних садржаја у оквиру зона и целина, предвиђа се путем Вучачког фекалног колектора.

Изградњом канализационог система, односно његовим гравитационим спровођењем и прикључивањем до предвиђеног колектора, копнени и водени екосистеми биће заштићени од даљег загађивања, што представља приоритет у очувању ове еколошке средине.

Планским решењем се предвиђа покривање комплетног подручја канализационом инфраструктуром, изградњом фекалне канализације пречника Ø315, дуж улице Животе Лукића и Улице бр. 1.

Канализациона мрежа пречника Ø250 предвиђа се дуж попречних саобраћајница. Она прикупља отпадну воду и доводи је до главног Вучачког колектора, који се прикључује на Папазовачки колектор.

Изградња према потребама будућих садржаја у граници Плана, реализоваће се у складу Правилима уређења и грађења за објекте комуналне инфраструктуре у оквиру Плана, и у складу са условима надлежних дистрибутивних предузећа.

Површине и коридори за планирану канализациону инфраструктуру, предвиђени су у оквиру површина јавне намене, односно у појасу регулације.

До изградње канализационог система, планирање прописних водонепропусних септичких јама представљало би само прелазно решење за локалну санитацију на нивоу домаћинства.

Атмосферска канализација

Паралелно са фекалним колектором Ø250, постоји изграђена атмосферска канализација Ø500, која припада сливу Шумадијске улице, и која атмосферске воде одводи до реципијента - Вучачког потока.

Планом је предвиђено да се сакупљање и одвођење атмосферских вода са саобраћајних површина унутар планског обухвата изведе применом отвореног система, односно прикупљањем вода директно са саобраћајница и упуштањем у реципијент, што ће бити регулисано прописаним нагибима саобраћајница кроз техничку документацију.

Крајње место прихватања сакупљених атмосферских вода (реципијент) са саобраћајних површина је *Вучачки поток*. Упуштање ових вода мора да задовољи прописане критеријуме излазних параметара, у свему према Мишљењу надлежног предузећа ЈВП «Србијаводе», у поступку издавања водних услова.

1.7.3 Трасе и капацитети електроенергетске инфраструктуре

Од електроенергетских објеката, у обухвату Плана, постоје изграђене две трафо-станице, надземна високонапонска, средњенапонска и нисконапонска електродистрибутивна мрежа.

У складу са планираним садржајима у оквиру зона и целина, а на основу Услови ЕД «Електроморава» Смедерево, утврђено је да су постојећи електродистрибутивни објекти ограничених слободних капацитета.

Потребно је планирати изградњу нових електроенергетских објеката: 10kV водова, трансформаторских станица 10/0,4kV, и водова 1kV.

Трансформаторске станице предвидети као типске, монтажано-бетонске (димензија 3,40x4,40m) за највећу снагу 1000kVA, или као стубне.

Монтажно-бетонске ТС лоцирати тако да буду у центру потрошње и приступачне за одржавање и интервенције. Стубне ТС лоцирати у ободном појасу Плана.

Планирати да електроенергетски објекти буду лоцирани поред саобраћајница како би био омогућен приступ механизације за потребе изградње и одржавања. Такође је потребно предвидети коридоре за развод 10kV електро-инсталација за потребе напајања трансформаторских станица и новопланираних објеката у комплексу.

Планом је предвиђено да се нисконапонска електроенергетска мрежа полаже подземно.

Површине и коридори за планирану електроенергетску инфраструктуру, предвиђени су у коридорима планираних саобраћајница, односно у појасу регулације.

Новопланиране трафо-станице је могуће постављати у оквиру површина у функцији саобраћаја и комуналне инфраструктуре, непосредно уз коридоре саобраћајница, и у оквиру зелених површина, на местима где услови дозвољавају. У складу са тим, Планом је предложено неколико локација за постављање нових трафо-станица.

Уколико постоји потреба од стране надлежног управљача инфраструктуром за измештање постојећих далековада, они ће се каблирати и водити подземно коридорима саобраћајница.

Обзиром да крајњи југоисточни део предметног подручја пресеца траса високонапонских далековада DV 110 kV, а на основу услова ЈП "Електромержа Србије", према плану развоја преносног система, у наредном периоду се планира реконструкција ових далековада.

У заштитном појасу далековада, који износи по 25.0m обострано, није дозвољена изградња, а у случају градње испод или у близини далековада потребна је согласност надлежног предузећа («Електромержа Србије»).

1.7.4 Трасе и капацитети телекомуникационе инфраструктуре

У оквиру предметног подручја не постоји изграђена телекомуникациона мрежа, изузев у коридорима ободних саобраћајница - улици Црвене армије, Славонској улици и делом улице Животе Лукића.

Постојећу телекомуникациону мрежу чине подземни каблови са ТК објектима, а у коридору магистралне саобраћајнице постоји изграђена оптичка ТТ мрежа.

У складу са планираним наменама, надлежни оператер ће утврђивати потребу проширења капацитета, а нова ТТ мрежа са објектима полагаће се *подземно* у коридорима саобраћајница планираних саобраћајних површина, у складу са правилима полагања и у условима јавних дистрибутивних предузећа.

1.7.5 Трасе и капацитети гасоводне инфраструктуре

На простору обухвата Плана детаљне регулације нема изграђених гасовода ни гасоводних објеката.

У складу са планираним садржајима у оквиру зона и целина, Планом се предвиђа природни гаскао енергент за обезбеђивање топлотне енергије, по систему широке потрошње.

Потребно је предвидети изградњу дистрибутивне гасоводне мреже од ПЕ цеви за радни притисак до 4bara. Мрежу предвидети као комбинацију прстенасте и рачвасте мреже, у коридорима планираних саобраћајних површина, односно у појасу регулације, а у складу са правилима полагања и у условима јавних дистрибутивних предузећа.

Планирана дистрибутивна мрежа ће се гасом напајати из мерно-регулационе станице која се планира у непосредној близини планског обухвата.

За потребе напајања планираних садржаја у оквиру планског обухвата, уколико буде постојала потреба, могуће је планирати и изградњу нових мерно-регулационих станица (MPC).

1.8 Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене

1.8.1 Саобраћајна мрежа

Правила регулације

Обзиром напостојеће, неповољно стање појаса регулације саобраћајница, што се пре свега односи на недовољну ширину регулације, као и на саме трасе постојећих путева, за реализацију планираних капацитета саобраћајница, односно њиховог габарита, неопходна су проширење регулације саобраћајница, а дуж појединих деоница и корекције траса.

За планиране саобраћајне коридоре, Планом се дефинишу појаси регулације.

У графичком прилогу број 5. - План саобраћаја, регулације и нивелације приказани су аналитичко-геодетски подаци који дефинишу положај регулационих линија, односно којима се дефинишу површине јавне намене у односу на површине планиране за остале намене.

У односу на регулационе линије, Планом се дефинише положај (удаљење) грађевинских линија.

До реализације планираних регулација саобраћајница, дефинисаних овим Планом, постојеће саобраћајнице могуће је у постојећим габаритима рехабилитовати, изводити радове на ојачању коловозне конструкције и појачаном одржавању, у складу са Законом о јавним путевима и на основу овог Плана.

Правила нивелације

За постојеће уличне правце који се Планом задржавају, у начелу се задржава постојећа нивелација, с тим да ће се у фази реконструкције ових саобраћајница, нивелација утврдити одговарајућом техничком документацијом, на основу геодетског снимања и других техничких елемената пројекта.

За планиране саобраћајне правце подужна нивелација се утврђује сходно конфигурацији терена, у начелу усаглашена са постојећим саобраћајницама у окружењу које се задржавају, што се дефинише техничком документацијом у фази припреме реализације, на основу геодетског снимања, геомеханичких карактеристика и анализе изграђених структура уз коридор.

Детаљне вредности подужних и попречних падова саобраћајница биће одређени у складу са решењем начина сакупљања и одвођења атмосферских вода као и изградње других инфраструктурних система у профилу путева у поступку израде техничке документације.

Начелни план подужних падова може се сагледати за назначених вредности висинских кота на *Графичком прилогу бр.5 -План саобраћаја*, а план попречних падова на цртежима попречних профила саобраћајница.

Услови за формирање парцела

Јавне саобраћајне површине предвиђене Планом највећим делом су дефинисане трасом постојећих катастарских катастарских парцела путева, које представљају основ за образовање нових грађевинских парцела.

Парцела јавног пута се формира у складу са правилима регулације саобраћајнице у овом Плану.

Формирање грађевинске парцеле у оквиру грађевинског земљишта за површине јавне намене саобраћајница, врши се у складу са процедуром прописаном Законом и одговарајућим правилницима, а на основу следећих услова дефинисаних овим Планом:

- положаја регулационих линија са аналитичко-геодетским елементима за обележавања којима се дефинише раздвајање површина јавне намене од површина за остале намене, односно од зоне изградње, што је приказано је у *Графичком прилогу број 4 – Регулационо- нивелациони план*.

- предвиђених површина јавне намене, и пописа парцела за површине јавне намене.

Правила за изградњу и реконструкцију саобраћајница

Правила уређења и изградње саобраћајница одређена су према важећим прописима, техничким условима управљача путева и стандарда који регулишу ову област изградње. Такође су примењиване и одредбе Плана генералне регулације за градско подручје Смедерева.

Урбанистички и технички услови који се односе на планирање, пројектовање и изградњу саобраћајница у обухвату планиране путне мреже, подразумевају следеће:

- изградња и уређење свих јавних саобраћајних површина планира сесавременим коловозним застором;

- за уређење тротоарских површина могуће је предвидети застор од асфалта, бетона или префабрикованих бетонских плоча;

- оивичење тротоара, према зеленој површини планира се баштенским ивичњацима или се тротоар завршава оградом суседних парцела;

- за све саобраћајне површине се планира постављање јавне расвете под условима који ће бити дефинисани приликом израде техничке документације;

- у коридорима саобраћајница могу се градити линијски системи комуналне инфраструктуре у складу са Законом, и према условима и правилима одређеним од стране управљача предметног инфраструктурног система, у току поступка израде техничке документације;

- постављање паноа или других сличних објеката за рекламирање, оглашавање, информисање или неких других сличних садржаја у путном појасу поставља се уз услове које прописује Закон о јавним путевима и саобраћајно-техничке услове и правилима које одређује надлежни управљач предметног пута.

1.8.2 Мрежа комуналне инфраструктуре

Правила регулације

Планирана комунална инфраструктура предвиђа се искључиво у коридорима постојећих и планираних саобраћај-

ница, односно у коридорима површина јавне намене, одређених регулационим линијама.

Изузетно се може постављати и на другом земљишту, уз обезбеђење Законом прописаних услова у погледу регулације коришћења земљишта.

У циљу обезбеђења коридора за различите инфраструктурне системе у појасу регулације, потребно је у начелу синхронизовати њихову изградњу на бази синтезних пројеката инфраструктуре (приликом реконструкције или изградње саобраћајница и других површина јавне намене), односно усаглашених пројеката појединих система.

Водови подземне инфраструктуре трасирају се под следећим условима:

- да не угрожавају постојеће или планиране објекте, као и планиране наменекоришћења земљишта;

- да се подземни простор и грађевинска површина рационално користе;

- да се поштују прописи који се односе на друге инфраструктуре;

- да се води рачуна о геолошким особинама тла, подземним водама и сл.;

- укрштај са путем по правилу се врши постављањем инсталације кроз прописанодимензионисану заштитну цев, постављеном подбушивањем управно на осу пута;

- паралелно вођење мреже јавне инфраструктуре са путем се утврђује у складу са условима надлежног управљача пута.

Правила нивелације

Нивелација инфраструктурне мреже утврђује се на основу прописаних услова за изградњу појединих инфраструктурних система, позиције постојећих и планираних делова мреже и објеката, као и међусобног положаја инсталација у коридору.

Општа правила нивелације инфраструктурних система утврђена су Правилима за изградњу инфраструктурне мреже.

Укрштања инфраструктурне мреже реализују се у складу са Правилима за изградњу инфраструктурне мреже.

Услови за формирање парцела

За полагање инфраструктурне мреже у обухвату Плана се не обезбеђује издвајање посебног земљишта, нити парцеле.

Површине и коридори за планирање инфраструктуре, предвиђени су у коридорима планираних саобраћајница, односно у појасу регулације.

За постављање/изградњу објеката инфраструктуре (трафостанице, приступни чворови телекомуникационе мреже и сл.) у обухвату Плана се не предвиђа формирање засебних парцела, већ се њихово постављање у начелу омогућава на површинама јавне намене, површинама у функцији саобраћаја и комуналне инфраструктуре, или површинама предвиђеним за јавну употребу (зелене површине), уз обавезно обезбеђење приступа објекту.

У случају исказане потребе за формирањем засебних парцела за овакве објекте, исте ће се формирати на основу пројекта парцелације или препарцелације, у складу са Законом, и уз регулисане имовинско-правне односе власника/управљача инфраструктуре и сопственика парцела.

Правила за изградњу и реконструкцију мреже инфраструктуре

• Водоводна мрежа

- Улична мрежа се поставља испод коловоза, на 1.0m од његове ивице или поред коловоза;

- Дубина укопавања износи минимално 1.0 – 1.2m;

- Мрежа се у начелу полаже у коридоруповршине јавне намене. Полагање трасе је могуће и ван површина јавне намене, уз регулисање правно-имовинских односа, у складу са Законом;

- Водоводну мрежу градити у прстенастом систему, где год је то могуће због повољнијег хидрауличног рада система;

- Најповољније је мрежу полагати у супротној страни улице од планиране или изведене електро и ТК-мреже, где је то могуће;

- Ако се у истом рову полажу водови других инсталација, морају се задовољити минимална прописана растојања заштите, и то:

- међусобно водовод и канализација 0.40m,

- од електричних и ТК каблова 0.50m,

при чему треба тежити да водоводне цеви буду изнад канализационих, а испод електро каблова;

- Минимално растојање ближе ивице цеви од темеља објекта је 1.50 m;

- Предвидети постављање противпожарних хидраната на прописаном растојању усвему према важећем Правилнику о противпожарној заштити. Хидранти треба да буду надземни, видно обележени и постављени тако да увек буду приступачни;

- Прикључење на јавни водовод врши се искључиво према условима које одређује комунално предузеће.

• Фекална канализациона мрежа

- Мрежа се у начелу полаже у коридоруповршине јавне намене, односно у појасу регулације. Полагање трасе је могуће и ван површина јавне намене, уз регулисање правно-имовинских односа, у складу са Законом;

- Дубина укопавања износи минимално 1.0m, односно онолико колико је потребно да може да прихвати отпадне воде из свих објеката који су предвиђени да се прикључе на ову канализацију;

- Трасе ровова за полагање цевовода канализације се постављају тако да сезадовоље прописана одстојања у односу на друге инсталације и објекте инфраструктуре. Минимално растојање од других инсталација је 1.0m, изузетак се врши у зонама где није могуће испуњење услова, али тако да не сме угрожавати стабилност осталих објеката;

- Минимално одстојање канализације од темеља објекта износи 1.0m;

- Ако се у истом рову полажу водови других инсталација, морају се задовољити минимална прописана растојања заштите;

- Укрштање ове мреже са другим инсталацијама врши се у складу са прописима, уз обостану заштиту и под углом од 90°, где год је то могуће;

- Подужни нагиб и дубину новопланиране канализације извести у складу са условима терена и местима прикључка на постојеће шахте;

- Извршити избор адекватних решења превођења инсталација на месту укрштања са Вучачким потоком. У случају укрштања са потоком, висина надслоја изнад темена цеви до дна водотока треба да износи 1.5m. Предвидети одговарајуће сигурносно растојање копје обезбеђује по-

требну функционалну сигурност ових објеката и услове за евентуалне неопходне интервенције.

Атмосферска канализациона мрежа

Планом се не предвиђа изградња атмосферске канализационе мреже.

Услед исказане потребе за изградњом атмосферске канализационе мреже, исту је могуће градити под следећим општим условима:

- Подужни нагиб и дубину новопланиране атмосферске канализације извести у складу са условима терена и местима упуштања у реципијент;

- Минимална дубина укопавања треба да је таква да може да прихвати отпадне атмосферске воде са свих површина са којих је предвиђено одовђење атмосферских вода;

- Воде са манипулативних површина и саобраћајница, морају пре упуштања у реципијент-Вучачки поток, проћи третман одвајања чврсте фазе кроз таложник и третман одвајања масти и уља кроз сепараторе, у складу са прописима који регулишу ову област;

- Прикључење атмосферских и дренажних вода објеката извршити преко таложника пре граничног ревизионог силаза.

- Димензије цеви одредити на основу хидрауличног прорачуна. Минимални пречникуличне атмосферске канализације је Ø300mm.

• Електроенергетска мрежа

- Кабловска мрежа се предвиђа искључиво као подземна;

- Подземни водови се полажу у тротоару на дубини од 1.0m, на растојању 0.5m од регулационе линије, у зеленој површини на дубини од 0.8m, или у профилу саобраћајнице на дубини од 1.0m;

- Подземни каблови се полажу директно у земљани ров минималне ширине 0.4 m или у кабловску канализацију;

- Подземни водови који се не полажу у регулационом појасу саобраћајнице, полажу се на најмањој удаљености 0.5m од подземних делова објекта, на дубини од 0.8-1.0m;

- На месту укрштања са путем за каблове у рову се обезбеђује посебна заштита од оштећења – заштитна цев;

- У један ров може се положити један или више каблова;

- Ако се у истом рову полажу и водови других инсталација морају се задовољити минимална прописана растојања заштите;

- У истом рову никада не полагати електроенергетске водове и топоводе или пароводе;

- Светилке јавне расвете, стубови и канделабри, постављају се уз регулациону линију или 30cm од ивичњака, а није дозвољено њихово постављање изнад других подземних инсталација и средином тротоара;

- За осветљење фасада, паноа и сл., користити рефлекторе монтиране на стубовима и постољима, на фасадама, уређеним зеленим и поплочаним површинама, и сл.;

- У оквиру саобраћајница и паркинг простора препоручује се постављање светилки на металним стубовима висине 9.0 и 12.0m, а у оквиру јавних зелених површина и пешачких комуникација на украсним стубовима (канделабрима) одговарајуће висине;

- Трафостанице градити као слободностојеће објекте - МБТС што ближе тежишту оптерећења, на прописаним растојањима од постојећих и планираних објеката;

- До ТС мора се обезбедити колски приступ за допрему, монтажу и одржавање опреме, као и приступ за ватрогасно возило;

- Растојање трафостанице од пословног и другог објекта износи минимално 3,0m.

• **Телекомуникациона мрежа**

- Мрежа се полаже подземно, испод тротоара, на минималној удаљености 0.50m од регулационе линије;

- Дубина укопавања износи 1.0m;

- Мрежу полагају у супротној страни улице од планиране или изведене електромреже, где је то могуће;

- Ако се у истом рову полажу и водови других инсталација, морају се задовољити минимална прописана растојања заштите;

- Минимална удаљеност ТК кабла и енергетског кабла напона до 10kV износи 0.5m;

- При укрштању са саобраћајницом кабл мора бити постављен у заштитну цев, а угао укрштања треба да буде 90°.

- Укрштање са електро-кабловима се изводи по правилу под углом од 90°, али несме бити мање од 45°. Вертикално растојање при укрштању не може бити мање од 0.3m за електро-каблове напона до 250V, односно 0.5m за напоне преко 250V;

- Растојање каблова од подземних делова објеката износи минимално 0.5m;

- ТТ окна су оквирних димензија 1.60x2.0x1.90m.

- ТТ објекте (МСАН..), могуће је постављати на површине уз саобраћајнице предвиђене за постављање оваквих врста објеката.

• **Гасоводна мрежа**

- Димензионисање капацитета објеката, мерно-регулационих станица и гасовода одредити на основу могућег конзума, према коефицијентима једновременности и према карактеристикама природног гаса као енергента;

- Трасе нових гасоводних линија водити у појасу регулације постојећих и планираних саобраћајница, односно јавних површина (инсталације полагају у зеленим површинама, тротоарима, поред тротоара);

- Гасовод целом трасом водити подземно. Нивелета гасовода треба да пратинивелету терена;

- Дубина укопавања гасовода, зависно од теренских услова, дефинисана је минималним надслојем земље изнад горње ивице цеви. Минимална висина надслоја у односу на укопан гасовод у зеленој површини износи 0.80m, а у односу на укопан гасовод у тротоару износи 1.0m од горње ивице цеви до горње коте тротоара;

- Приликом укрштања са саобраћајницама, оса гасовода је по правилу под правим углом у односу на осу саобраћајнице. Уколико то није могуће извести, дозвољена су одступања до угла од 60°;

- Испод коловоза саобраћајнице, минимална висина надслоја од горње ивице гасовода до горње коте коловозне конструкције, без примене механичке заштите, ако се статичким прорачуном цевовода на саобраћајно оптерећење утврди да је то могуће, износи 1.35 m;

- Испод коловоза саобраћајнице, минимална висина надслоја од горње ивице гасовода до горње коте коловозне конструкције, када се гасовод механички штити полагањем у заштитну цев, износи 1.0m;

- Гасовод се полаже у ров ширине 50cm + d (d = пречник гасовода);

- Минимално дозвољено растојање гасовода од темеља објеката је 1.0 m;

- При паралелном вођењу гасовода са другим инсталацијама, потребно је поштовати Правилник о техничким

нормативима за пројектовање и полагање дистрибутивног гасовода од ПЕ цеви за радни притисак до 4bara (Сл. лист СРЈ бр. 20/92):

• при паралелном вођењу гасовода и других инсталација мин. светло растојање износи 40cm

• при укрштању гасовода и других инсталација мин. светло растојање износи 20cm

- У исти ров са гасоводом могуће је полагање одговарајуће цеви са вишенаменским телекомуникационим каблом за пренос података и управљање режимом транспорта гаса.

Услови заштите инфраструктурне мреже

У складу са специфичностима изградње и експлоатације, законским прописима и правилницима који третирају одређене инфраструктурне система, успоставља се режим заштите, односно услови изградње у прописаним заштитним зонама и појасевима појединих инфраструктурних система.

• **Водоводна мрежа**

Главни цевовод - 2.5 m обострано од осе цеви

У заштитној зони је забрањена изградња објеката, изузев објеката инфраструктуре, а евентуална укрштања са осталом инфраструктуром врше се по важећим прописима и нормативима, уз обострану заштиту. Услови за изградњу објеката у непосредној близини цевовода издаје надлежно предузеће – управљач система.

• **Канализациона мрежа**

Главни фекални колектор - 2.5m обострано од осе цеви

Канализациона мрежа и мрежа

атмосферске канализације - 1.5m обострано од осе цеви

У заштитној зони је забрањена изградња објеката, изузев објеката инфраструктуре, а евентуална укрштања са осталом инфраструктуром врше се по важећим прописима и нормативима, уз обострану заштиту и под углом од 90°. Услови за изградњу објеката у непосредној близини цевовода издаје надлежно предузеће – управљач система.

• **Електроенергетска мрежа**

Утврђена зона заштите, према прописима износи:

DV 110kV - минимум 25.0m обострано од хоризонталне пројекције далековода

DV 35kV - минимум 12.0 m обострано од хоризонталне пројекције далековода

DV 10kV - минимум 2.0 m обострано од хоризонталне пројекције далековода

У заштитном појасу далековода није дозвољена изградња објеката високоградње, као ни вегетације високог растива. Евентуална изградња испод или у близини заштитног појаса, условљена је сагласношћу надлежног дистрибутивног предузећа. Обавезна је израда Елабората са тачним односом предметног далековода и планираног објекта, уз поштовање техничких прописа и уз сагласност власника предметног далековода-управљача система.

• **Телекомуникациона мрежа**

Телекомуникациона мрежа у обухвату Плана се планира као подземна.

Утврђена зона заштите, према прописима износи:

Оптички кабл - 1.0 m обострано од хоризонталне пројекције кабла (ужи појас заштите)

- 4.0 m (шири појас заштите)

Приступни чвор - нема заштитне зоне

Максимална површина земљишта за приступни чвор је 100m². У ужем појасу заштите није дозвољена изградња. Изградња у ширем појасу заштите, као и укрштање са другим инфраструктурним системима, условљено је прописима и условима надлежног управљача телекомуникационе инфраструктуре.

• Гасоводна мрежа

Дистрибутивна разводна гасоводна мрежа ($r=4b$) – 1.0m обострано од ивице гасоводне цеви

ГМРС / МРС - 50 m / 15 m у радијусу

На правцима гасоводне мреже у прописаним заштитним зонама забрањена је изградња објеката високоградње. Изградња у непосредној близини гасоводне мреже и објеката условљена је Правилником о условима и техничким нормативима за пројектовање и изградњу градског гасовода, а за добијање сагласности за градњу објеката у близини гасоводних мрежа и објеката потребно је испоштовати стандарде надлежног предузећа – управљача система.

1.8.3 Површине јавне намене

Поред саобраћајних површина и површина у функцији саобраћаја и инфраструктуре, као површине јавне намене, Планом се предвиђају и:

- пешачко-бициклическа стаза, и
- пешачке комуникације.

Пешачко-бициклическа стаза се планира непосредно уз коридор Вучачког потока и дефинисана је границама већ формиране катастарске парцеле бр. 11916 К.О. Смедерево.

Пешачка комуникација се планира непосредно уз коридор Вучачког потока, у наставку пешачко-бициклическе стазе, и делом трасе је дефинисана границом катастарске парцеле бр. 11913/2, а делом координатама преломних тачака регулационе линије.

Пешачка комуникација се планира и у залеђу Зоне вишепородичног становања (А.3.), и дефинисана је границама катастарске парцеле бр. 11907 К.О. Смедерево.

Пешачка комуникација се планира и по ободу Зоне спорта и рекреације (Б.2.), и дефинисана је границама катастарских парцела бр. 11899/1, 11945 и 11899/3 К.О. Смедерево.

Правила уређења и изградње

Пешачке комуникацијеморају бити обрађене материјалима примереним њиховом окружењу, уређене и опремљене урбаним мобилијаромдуж правца кретања. Комуникације морају бити прописно осветљене, односно инфраструктурно опремљене електро-инсталацијама.

Минимална ширина пешачко-бициклическе стазе износи 1.25m+1.5m (за пешака+за бицикlistу у једном смеру). Стазе морају бити прописно означене и обележене, од материјала у складу са наменом.

Обзиром на расположиве ширине парцела предвиђених за ову намену, уз стазе је могуће и формирање зеленог појаса у виду појединачних групација зеленила на одређеном растојању, са обезбеђеним местима за одмор (клубе, пунктови, сеници).

У циљу раздвајања пешачког од бициклическог саобраћаја могуће је формирање заштитне зелене траке у ширини од мин. 0.5m.

1.8.4 Објекти јавне намене

1.8.4.1 Општи услови за изградњу објеката јавне намене

У обухвату Плана, односно грађевинског подручја насеља, могуће је, у складу са исказаним потребама, градити објекте јавне намене из домена здравства, школства, социјалне заштите, административних, комуналних и сличних делатности. Ове делатности је могуће организовати и у оквиру постојећих објеката, њиховом адаптацијом, пренаменом и прилагођавањем потребама новог садржаја.

За изградњу нових објеката јавне намене на претходно дефинисаном земљишту (формираној парцели) примењују се опште смернице за изградњу појединих садржаја јавне намене, дате у овом Плану. За објекте јавне намене, овим Планом се не утврђује минимална површина парцеле, ни урбанистички показатељи, већ се они утврђују у складу са конкретним захтевима појединих садржаја и општим урбанистичким правилима, а на основу норматива приказаних у *Табели бр. 3*.

За изградњу нових објеката и садржаја јавне намене, на парцелама површине 10 и више ари, предвиђа се детаљна урбанистичко-архитектонска разрада на нивоу урбанистичког пројекта, а у складу са општим условима за изградњу објеката ове врсте дефинисаним у Плану.

1.8.4.2 Смернице за планирање јавних служби

Табела 3 – Смернице / нормативи за планирање јавних служби

Јавне службе		Повр парцеле по кориснику / становнику* (у m ²)	Радијус гравитације (m / становника*)	БГП објекта по детету / ученику, студенту* / књижи** (у m ²)	П учioniчког простора по ученику(у m ²)	БГП објекта по становнику / кориснику*(у m ²)	Број ученика / корисника књига*(на 1 зап.)	Број ученика (по одељењу)	Број седишта / књига* (по станова)	Број седишта / књига* / лежаја** (по запосл.)	Број седишта / лежаја* / чланова** (на 1000 станова)
Предшколско васпитање	15										
Образовање	основно	20-25	1500	6,5-7,5*	2	0,6-1,0	15	25-30			
	средње	15-30		10-15*	2		15	25-30			
Социјална заштита	домови за децу	35		15-25							
	домови за одрасле	30-40				20					
	домови за старе	45				20					
Здравствена заштита	болнице					25				10**	3-5*
	домови здравља	0,2*	12000*			0,11					
	здр. станице и амбуланте	0,12*	3000* 1500*			0,09					
Култура	библиотеке и читаонице			0,01**			1,000*		2-4*	10000*	
	биоскопи								0,02	50	
	позоришта								0,01	10	6-14
Физичка култура и спорт		10*				0,25					

Објашњење скраћеница:

* - ознака из првог реда (на шта се односи: корисник, становник, ученик и сл.)

П – површина; БГП – бруто грађевинска површина.

1.8.4.3 Смернице за планирање комуналних делатности објеката

У случају исказане потребе, у планском обухвату се може планирати изградња зелене пијаце (продаја пољопривредних производа) за потребе локалног становништва.

Локација пијаце се може формирати на расположивом земљишту, у Зони централних делатности, на парцели чија се минимална површина не утврђује овим Планом, већ је условљена захтеваним обимом и садржајима у комплексу пијаце.

Општи урбанистички и плански критеријуми које треба да задовољи садржај ове намене су следећи:

- потребно је обезбедити одговарајући колски (снабде-

вачки) и пешачки приступ локацији;

- локацију је потребно комунално опремити (санитарни чворови, одводњавање и прање платоа и сл.);

- локацију је потребно оградити и обезбедити услове за одлагање комуналног отпада (са условима за његову несметану евакуацију);

- у оквиру комплекса је могућа изградња пратећих објеката затвореног типа (управа, комерцијални садржаји и сл.), с тим да њихова површина не прелази 20% укупне изграђености парцеле;

- објекти могу бити искључиво приземни;

- комплекси би били намењени продаји пољопривредних производа.

1.8.5 Урбанистички и други услови за уређење водног земљишта

Водно земљиште Вучачког потока у оквиру обухвата Плана дефинисано је катастарском парцелом број 13316/3 К.О. Смедерево.

Фактичко стање корита потока не поклапа се са катастарским стањем, односно експроприсаном парцелом категорисаном као водно земљиште.

Правила уређења и изградње

Радови на регулацији и уређењу корита Вучачког потока утврђени су техничком документацијом надлежног водопривредног предузећа и не утврђују се посебно овим Планом. У оквиру парцеле / појаса регулације потока могу се изводити сви радови у функцији хидротехничког уређења, у складу са Законом о водама, на основу одговарајуће документације.

У оквиру површине водног земљишта није дозвољена изградња, осим изградње водних објеката и других објеката и уређаја у функцији коришћења водног земљишта, у складу са Законом о водама.

Дуж потока, обострано од кат. парц. бр. 13316/3, утврђен је појас заштите водотока, који је регулисан позицијом грађевинских линија (*Графички прилог бр.4 – Регулационо-нивелациони план*).

2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРОСТОРА

2.1 Заштита природе и природних добара

У складу са Решењем, издатим од стране Завода за заштиту природе Србије, бр. 020-583/3, од 08.04.2015. године, утврђено је да на подручју обухвата Плана немазаштићених подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, не налази се у просторном обухвату еколошке мреже Републике Србије, нити у простору евидентираних природних добара.

Сходно томе, у поступку израде Плана, надлежни Завод је прописао услове заштите природе, који неће угрозити основне природне вредности предметног подручја, и односе се на следеће:

- потребно је очувати, унапредити и одржавати постојеће водно земљиште око Вучачког потока и уредити обалу водотока;

- спречити градњу објеката који могу на било који начин угрозити околину, односно оне који користе токсичне и опасне материје, производе буку и сл, а ради заштите ваздуха, воде и земљишта;

- предвидети потпуно инфраструктурно опремање простора по највишим еколошким стандардима;

- испоштовати заштитну зону висконапонског далековода, која не сме бити мања од 25m, у оквиру које није дозвољена изградња објеката високогадње и садња вегетације високог раста;

- изградња испод или у близини заштитног појаса далековода условљена је Техничким прописима за изградњу надземних електроенергетских водова, односно сагласношћу надлежног предузећа;

- сачувати вредне групације високе вегетације;

- прибавити сагласност надлежних институција за извођење радова који изискују евентуалну сечу вредних при-

мерака дендрофлоре, како би се уклањање вегетације svelo на најмању меру;

- при озелењавању избегавати инванзивне (агресивне алохтоне) врсте, као и врсте које су детерминисани као алергени;

- дуж саобраћајница формирати и одржавати дрвореде отпорних на аерозагађење;

- предвидети посуде за сакупљање отпада на одговарајућим бетонским површинама;

- потребно је прекинути радове и обавестити Министарство пољопривреде и заштите животне средине, уколико се у току радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког типа и минеролошко-петрографског порекла.

2.2 Заштита културних добара

У складу са Условима чувања, одржавања и коришћења и мерама заштите непокретних културних добара и добара која уживају претходну заштиту, издатих од стране Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедерево, бр. 107/2-2015, од 01.04.2015. године, утврђено је да у оквиру границе Плана *нема утврђених непокретних културних добара*.

У оквиру границе Плана, на кат. парц. бр. 11911 К.О. Смедерево, налази се објекат «Сомборчева вила» који представља *добро које ужива претходну заштиту*, за коју се утврђују опште мере заштите и услови чувања, одржавања и коришћења. Ове мере подразумевају да се радови на реконструкцији, санацији, адаптацији, доградњи, надградњи и инвестиционом одржавању предметног објекта врше на основу Услови Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедерево, који се утврђују у складу са законском процедуром по сваком појединачном захтеву.

Опште мере заштите и услови чувања, одржавања и коришћења потенцијалних археолошких локалитета и налаза, подразумевају да се извођење земљаних радова врши према Условима Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедерево, који се утврђују у складу са законском процедуром по сваком појединачном захтеву.

Планом се у погледу заштите културних вредности, утврђују следеће обавезе извођача и инвеститора радова:

- извођач радова је дужан да, уколико се током радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, одмах без одлагања прекине радове и обавести надлежни завод за заштиту споменика културе и да преузме мере да сеназ не уништи и не оштети, и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен;

- инвеститор је дужан да обезбеди средства за истраживање, заштиту, чување, публикување и излагање добра које ужива претходну заштиту, које се открије приликом извођења радова

2.3 Геотехнички услови изградње

Увидом у постојећи фонд геолошке документације, и на основу ранијих истраживања, дефинисани су инжењерско-геолошки услови за изградњу објеката, извршена рејонизација и категоризација терена са аспекта повољности и ограничења за планирану изградњу.

Обзиром да је део подручја у обухвату Плана «Вучачки поток» сврстан у категорију *неповољних терена*, коришћење ових терена за изградњу објеката захтеваће претходну припрему, применом санационих и мелиоративних мера, и

то у смислу побољшања стабилности терена и обезбеђења објеката на њима.

Висок ниво подземних вода појединих терена у оквиру планског подручја, које својим утицајем могу значајно пореметити постојећа физичко-механичка својства терена, такође представља неповољан и ограничавајући фактор за изградњу објеката на који треба обратити пажњу приликом израде техничке документације.

Регулацијом, односно водопривредним уређењем Вучачког потока у складу са техничком документацијом, постићи ће се заштита простора од ерозивних процеса у кориту водотока и поплава, и омогућити даља урбанизација простора.

2.4 Заштита животне средине

2.4.1 Процена утицаја планских решења на животну средину

У складу са Чланом 10. Одлуке о изради планадетаљне регулације «Вучачки поток» у Смедереву, а на основу Решења о неприступању израде Стратешке процене утицаја на животну средину, Одељења за урбанистичко-комуналне, имовинско-правне, пословни простор и инспекцијске послове Градске управе Смедерево, број 350-354/2014-05 од 12.11.2014.године, за предметни План *се не ради Стратешка процена утицаја на животну средину*.

Са аспекта постојећих активности које се задржавају и планираних активности у обухвату Плана, може се извршити прелиминарна процена утицаја планских решења на животну средину, односно процена утицаја на карактеристичне индикаторе животне средине.

Дефинисаном планском концепцијом предвиђасе изградња нових садржаја из домена делатности које имају *потенцијално мали негативан утицај на животну средину*, и у највећем делу представљају унапређење постојећих карактеристика и садржаја и начина њиховог функционисања у простору.

2.4.2 Мере заштите животне средине

Обзиром на карактеристике планског подручја и планирани оквир активности у њему, као и процењене потенцијалне утицаје на животну средину, овим Планом су дефинисане *општепланске мере* којима се успоставља квалитетно управљање животном средином.

Имајући у виду да се Планом, на претежно неизграђеном грађевинском земљишту предвиђа изградња нових садржаја из домена становања и пратећих делатности, минимизирање потенцијално негативних утицаја на животну средину спроводи се дефинисањем и поштовањем правила изградње у погледу изграђености простора, начина комуналног опремања, поштовања природних услова и сл.

Опште планске мере којима се смањују негативни и повећавају позитивни утицаји на животну средину односе се на следеће:

- утврђивање намена и садржаја који се могу градити у обухвату Плана;

- дефинисање урбанистичких показатеља којима се обезбеђује изграђеност простора усаглашена са еколошким капацитетима;

- дефинисање услова за комплетно комунално опремање простора, у циљу спречавања загађења основних чинилаца животне средине;

- дефинисање нових површина са рестриктивним режимом градње, значајним уређеним зеленим и спортско-рекреативним површинама, које - поред задовољења функционалних потреба матичног подручја и окружења - имају и функцију еколошке заштите простора (површине неповољне за изградњу и урбанизацију и сл.);

- дефинисање еколошки прихватљивих начина обезбеђивања топлотне енергије;

- заштита постојећег водотока и дефинисање услова хидротехничког уређења простора;

- дефинисање услова за унапређење постојећих изграђених садржаја у обухвату, који се Планом задржавају, и др.

2.5 Мере енергетске ефикасности изградње

Унапређење енергетске ефикасности подразумева смањење потрошње свих врста енергије, уштеду енергије и обезбеђење одрживе градње применом техничких мера, стандарда и услова планирања, пројектовања, изградње и употребе објеката, регулишући енергетска својства објекта, која се дефинишу као стварно потрошена или процењена количина енергије која задовољава различите потребе које су у вези са стандардизованим коришћењем објекта (укључујући грејање, припрему топле воде, хлађење, вентилацију и осветљење).

Ова својства, начин израчунавања топлотних својстава, као и енергетски захтеви за нове и постојеће објекте - дефинисани су Правилником о енергетској ефикасности зграда ("Сл. гласник РС", бр. 61/2011).

Објекат који се у смислу посебног прописа сматра објектом високоградње узвишености од врсте и намене, мора бити пројектован, изграђен, коришћен и одржаван начин којим се обезбеђују прописана енергетска својства. Прописана енергетска својства објекта утврђују се издавањем *Сертификата о енергетским својствима* који чини саставни део техничке документације.

Ради повећања енергетске ефикасности, приликом пројектовања и изградње објеката, као и приликом опремања енергетском инфраструктуром, потребно је применити следеће мере:

- приликом пројектовања водити рачуна о облику, положају и повољној оријентацији објеката (максимално коришћење сунчеве енергије за загревање објекта - оријентација зграде према јужној, односно источној страни света);
- користити класичне и савремене термоизолационе материјале приликом изградње објеката;
- у инсталацијама осветљења у објектима и у инсталацијама јавне расвете употребљавати енергетски ефикасна расветна тела;
- употребити нови систем грејања и хлађења који су релативно ниски потрошачи енергије, а могу се напајати из алтернативних и обновљивих извора енергије, као што су соларна и геотермална енергија;
- постављати соларне панеле као фасадне, кровне или самостојеће елементе где техничке могућности то дозвољавају;
- код постојећих објеката заменити дотрајалу столарију у просторима који се греју и предвидети адекватну термичку изолацију;
- код постојећих и новопланираних објеката размотрити могућност уградње аутоматског система за регулисање потрошње свих енергетских уређаја у објекту;
- заменити употребе електричне енергије за грејање увођењем природног гаса.

2.6 Посебни услови у складу са стандардима приступачности

Услове којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом, у складу са стандардима приступачности, прописује Правилник о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама (“Службени гласник РС”, бр. 22/2015).

Ово се односи на јавне површине (тротоари и пешачке стазе, пешачки прелази, места за паркирање, стајалишта јавног превоза, тргови, паркови), на објекте јавне и пословне намене, као и на стамбене или стамбено-пословне објекте са 10 и више станова.

Обавезни елементи приступачности су:

- елементи приступачности за савладавање висинских разлика;
- елементи приступачности кретања и боравка у простору - стамбене и стамбено-пословне зграде и објекти за јавно коришћење;
- елементи приступачности јавног саобраћаја.

Основни елементи приступачности за савладавање висинских разлика:

- прилаз до објекта предвиђа се на делу објекта чији је приземни део у нивоу терена или је издигнут до 5 cm у односу на пешачку површину;

- савладавање висинске разлике између пешачке површине и прилаза до објекта врши се рампама за пешаке и кориснике инвалидских количница, за висинску разлику до 76 cm, односно спољним степеницама, рампама, степеништем и подизним платформама, за висинску разлику већу од 76 cm.

Основни елементи приступачности јавног саобраћаја:

- ширина тротоара и пешачких стаза износи 180 cm, а изузетно 120 cm, док ширина пролаза између непокретних препрека износи најмање 90 cm;

- тротоари и пешачке стазе треба да буду приступачни, у простору су међусобно повезани прилагођени за оријентацију, и са нагибима који не могу бити већи од 5% (1:20), а изузетно до 8,3% (1:12);

- највиши попречни нагиб уличних тротоара и пешачких стаза управно на правац кретања износи 2%;

- у коридору основних пешачких кретања не постављају се стубови, рекламни паноили друге препреке, а постојеће препреке се видно обележавају;

- место пешачког прелаза је означено тако да се јасно разликује од подлоге тротоара, а за савладавање висинске разлике између тротоара и коловоза користе сезакошени ивичњаци који се изводе у ширини пешачког прелаза и у нивоу коловоза, са максималним нагибом закошеног дела до 8,3%, а ако је технички неизводљиво у изузетним случајевима до 10%;

- за јавне гараже, јавна паркиралишта, као и паркиралишта уз објекте за јавно коришћење и стамбене и стамбено-пословне зграде са десет и више станова, обавезно је обезбедити најмање 5% места од укупног броја места за паркирање, а најмање једно место за паркирање возила особа са инвалидитетом;

- на паркиралиштима уз домове здравља, болнице, домове старих и друге здравствене и социјалне установе, обавезно је обезбедити најмање 10% места од укупног бро-

ја места за паркирање, а најмање два места за паркирање возила особа са инвалидитетом;

- обавезно је одговарајуће прилагођавање стајалишта јавног превоза;

- знакови и табле за обавештавање и натписне плоче су видљиви, читљиви и препознатљиви.

Приликом израде техничке документације за све објекте на подручју обухвата Плана обавезана је примена Правилника о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама (“Службени гласник РС”, бр. 22/2015).

2.7 Мере заштите од пожара, елементарних непогода, техничко-технолошких удеса и ратних дејстава

Општи услови и мере заштите живота и здравља људи и заштите од пожара, елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа, ратних дејстава и мерезаштите у ванредним ситуацијама уграђени су у планска решења и у начелудефинисани Правилима уређења и грађења.

У циљу заштите грађевинских објеката и осталих садржаја од елементарних непогода на простору обухваћеном Планом, потребно је приликом пројектовања и изградње узети у обзир меродавне параметре који се односе на заштиту од елементарних непогода (врста и количина атмосферских падавина, дебљина снежног покривача, јачина ветра, носивост терена, висина подземних вода и сл.), у складу са законском регулативом.

2.7.1 Мере заштите од пожара

Превентивне мере заштите од пожара

- обезбеђења оптималне удаљености планираних и постојећих објеката и површина јавне намене од објеката и зона са повећаним степеном угрожености од пожара;

- прописивања обавезе изградње спољашње и унутрашње хидрантске мреже у објектима, у складу са прописима, посебно за јавне и објекте веће спратности;

- капацитета планиране водоводне мреже који обезбеђује довољне количине воде за гашење пожара;

- планиране мреже саобраћајница, приступних путева и пролаза за ватрогасна возила прописаним појасевима регулације;

- правилима грађења за објекте у грађевинским зонама, којима је утврђена обавеза обезбеђивања приступа ватрогасним возилима.

Посебне мере заштите од пожара приликом изградње спроводе се применом одредби Закона о заштити од пожара («Сл. гласник РС», бр. 111/2009 и 20/2015), Закона о ванредним ситуацијама («Сл. гласник РС», бр. 111/2009, 92/2011 и 93/2012) и Правилника о техничким нормативима за хидрантску мрежу за гашење пожара (Службени лист СФРЈ, бр. 30/91).

Превентивне мере у објектима високоградње

Објекти високоградње у зависности од врсте и намене морају бити пројектовани, изграђени, коришћени и одржавани на начин којим се обезбеђују услови за сигурну евакуацију људи.

За финалну обраду хоризонталних и вертикалних површина излаза и излазних путева у објектима високоградње потребно је уградити материјале пожарних карактеристика у складу са стандардима.

Све уграђене инсталације у објектима морају се одржавати у исправном стању и периодично контролисати, у складу са техничким прописима и стандардима на које се ти прописи позивају.

Мере заштите од пожара на путевима, пролазима, платоима и сличним прилазима објектима

На путевима, пролазима, платоима и сличним прилазима објектима који су предвиђени за пролаз ватрогасних возила или евакуацију људи и имовине угрожених пожаром није дозвољено градити или постављати објекте и друге запреке.

2.7.2 Мере заштите у ванредним ситуацијама

Услови и мере заштите од елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и ратних дејстава уређени су одредбама Закона о ванредним ситуацијама («Службени гласник РС», бр. 111/2009, 92/2011 и 93/2012).

У планска решења, односно прописана правила уређења и грађења у обухвату Плана, уграђене су превентивне мере заштите које се предвиђају планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама (као обавезном документу у складу са Законом о ванредним ситуацијама и то у смислу:

- дефинисања урбанистичких зона и целина у обухвату, са претежним наменама у којима је могуће идентификовати критична места и просторе са гледишта угрожености од елементарних непогода и других несрећа,

- дефинисања правила уређења и грађења у грађевинским зонама, са оптималним степеном заузетости простора и међусобних удаљења објеката, којима се обезбеђује превентивно деловање у ванредним ситуацијама (спречавање ширења утицаја, могућност интервенција и др.);

- карактеристика и капацитета постојеће и планиране саобраћајне мреже;

- капацитета планиране инфраструктуре;
- дефинисања услова изградње објеката у грађевинским зонама и целинама, којима се омогућава изградња подземних етажа и њиховог коришћења за склањање у случају елементарних непогода, удеса, ратних дејстава;

- дефинисања других мера од значаја за заштиту у ванредним ситуацијама.

Склањање и урбанистичке мере заштите

Приликом изградње нових комуналних и других објеката, неопходно је њихово прилагођавање за склањање људи, у складу са посебним прописом.

Приликом изградње стамбених објеката са подрумима, над подрумским просторијама треба предвидети изградњу ојачане плоче која може да издржи урушавање објекта.

Јавна и блоковска склоништа могу се користити за мирнодопске потребе, с тим да се не могу вршити адаптације или реконструкције које утичу или би могле да утичу на исправност склоништа. Склоништа се не могу користити у сврхе које би погоршале њихове хигијенске и техничке услове.

2.7.3 Мере сеизмичке заштите

Према сеизмолошко-геолошким карактеристикама подручје града Смедерева спада у зону средње сеизмичке угрожености, са потресимамаксималног интензитета 7°MSC , изузетно 8°MSC ($I=7,17-7,83$; коефицијент сеизмичности $K_s=0,03-0,04$).

Основна мера заштите од земљотреса представља примену принципа асеизмичког пројектовања објеката, односно примену сигурносних стандарда и техничких прописа о градњи у сеизмичким подручјима.

Објекте пројектовати и градити у складу са одредбама Правилника о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима («Службени лист СФРЈ», бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90).

Урбанистичке мере заштите, којима се непосредно утиче на смањење повредивости територије, уграђене су у планска решења - изграђеност, густина насељености, спратност и висине објеката, међусобна удаљења, мрежа саобраћајница и неизграђених површина и др. Овим се обезбеђује одговарајући степен заштите људи и грађевинских објеката, односно континуитет у функционисању објеката од виталног значаја у периоду након земљотреса.

3. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА У КАРАКТЕРИСТИЧНИМ ЦЕЛИНАМА И ЗОНАМА

Правила уређења и грађења у овом Плану дефинишу се за цео обухват Плана, као скуп *општих правила* за изградњу и реконструкцију објеката и уређења грађевинског земљишта, и скуп *посебних правила* за изградњу објеката у урбанистичким целинама и зонама утврђеним у овом Плану.

Правила уређења и грађења служе за утврђивање урбанистичких и других услова за изградњу и реконструкцију објеката, односно издавање *локацијских услова* и *грађевинске дозволе* и израду *урбанистичких пројеката* - у складу са пропозицијама овог Плана.

3.1 Општа правила уређења и грађења у обухвату Плана

3.1.1 Правила за формирање грађевинских парцела

Постојеће катастарске парцеле представљају основ за образовање нових грађевинских парцела. Грађевинска парцела намењена грађењу, независно од намене, треба по праву да има облик правоугаоника или трапеца.

Изузетно за градњу се могу користити и парцеле неправилног облика, у ком случају се изградња објеката на парцели прилагођава облику парцеле у складу са утврђеним условима.

Формирање нових парцела за изградњу на грађевинском земљишту врши се *пројектима препарцелације и парцелације*, у складу са условима за формирање грађевинских парцела, описаним у Правилима уређења грађевинског земљишта.

Грађевинска парцела мора имати приступ са јавног пута. Изузетно је могуће приступ са јавног пута обезбедити преко индиректног приступног пута.

За постављање/изградњу објеката инфраструктуре (трафостанице, приступни чворови телекомуникационе мреже и сл.) у обухвату Плана се *не предвиђа формирање засебних парцела*, већ се њихово постављање у начелу омогућава на површинама јавне намене, односно површинама у функцији саобраћаја и комуналне инфраструктуре, или у склопу слободних зелених површина, а све у складу са Законом.

У случају исказане потребе за формирањем засебних парцела за овакве објекте, исте ће се формирати на осно-

ву *Пројекта парцелације или препарцелације*, у складу са Законом.

3.1.2 Правила за прикључење на инфраструктурну мрежу

Прикључење на мрежу комуналне инфраструктуре врши се према постојећим техничким могућностима мреже, а на основу општих правила дефинисаних у овом Плану, односно услова надлежног дистрибутивног предузећа.

У обухвату Плана је планирана подземна јавна инфраструктурна мрежа.

Приликом израде техничке документације, односно изградње објекта, инвеститор, односно надлежни орган у име инвеститора, у обавези је да прибави посебне услове за прикључење објекта на јавну инфраструктурну мрежу надлежних дистрибутивних предузећа / управљача инфраструктурних система.

3.1.3 Начин грејања објеката

Планом детаљне регулације опредељени начин грејања објеката у обухвату је прикључење на дистрибутивну гасоводну мрежу, по систему широке потрошње.

До изградње овог система, грејање објеката на појединачним парцелама се може обезбедити на друге еколошки прихватљиве начине, индивидуалним системима (етажни системи на еколошки прихватљиве енергенте, топлотне пумпе, соларна енергија, клима- системи и др.).

3.1.4 Правила за одлагање чврстог комуналног отпада

Обзиром на планиране намене простора у обухвату Плана, овде се ради о комуналном отпаду из објеката, који се у начелу одлаже у оквиру сопствене парцеле/комплекса, у посуде за смеће, одакле се организовано евакуише на јавно одлагалиште (депонију) преко надлежног комуналног предузећа.

Капацитет посуда за смеће се одређује према броју корисника, и то према критеријуму:

- за индивидуалне стамбене објекте појединачне посуде (канте);

- за вишепородичне стамбене објекте 1 посуда (контејнер запремине 1.000l) / 16 станова, односно 1 посуда / 800m² корисне површине објекта;

- за објекте пословне намене 1 посуда / 800m² корисне површине објекта.

Посуде за смеће се постављају на уређене бетонирани или асфалтирани површине (у циљу лакшег одржавања), приступачне возилима за евакуацију смећа и на начин који неће угрожавати коришћење сопствене и суседних парцела.

За одлагање и евакуацију посебних врста отпада примењују се прописи и законска регулатива која регулише ту материју. Посебни услови прописани том законском регулативом и прописима утврђују се у поступку издавања локацијске дозволе или израде урбанистичког пројекта.

3.1.5 Правила за уређење зелених површина

Изградња и уређење зелених површина за јавну употребу, на појединачним парцелама, или у оквиру комплекса врши се на основу *Пројекта уређења* у складу са правилима утврђеним у овом Плану. Пројекти се израђују на

ажурним геодетским подлогама, са уцртаном постојећом вегетацијом и инфраструктуром.

За уређење већих и сложенијих комплекса компактних зелених површина, у којима се планирају и садржаји друге врсте (спортско-рекреативни садржаји и површине, пунктови за одмор, рекреацију и сл.) потребна је израда *урбанистичког пројекта* за цео комплекс.

Зелене површине у оквиру комплекса, целина и објеката друге намене (стамбени, пословно-комерцијални, комплекси јавне намене и др.) уређују се интегрално са тим целинама, на бази урбанистичких инструмената прописаних овим Планом.

Партерна решења зелених површина је потребно ускладити са наменом и функцијом зелене површине, конфигурацијом терена и осталим условима локације.

Избор врста за озелењавање се усаглашава са наменом и функцијом зелене површине, као и са условима средине. Избор врста за дрвореде се усаглашава са ширином улице, уз утврђивање адекватних растојања између садница – у зависности од врсте и прилаза објектима. За дрворедне саднице обезбедити отворе за садњу минималног пречника 1.2m и минималног растојања од објекта 3.0m.

Однос површина – поплочања, травњака и високог растиња се усклађује са наменом зелене површине.

У оквиру зелених површина за јавну употребу могу се постављати елементи урбаног мобилијара, телефонске говорнице, јарболи, билборди, односно уређивати терени спорта и рекреације и дечијих игралишта.

Приликом планирања и изградње слободних и зелених површина потребно је поштовати следеће услове:

- формирање зелених површина и избор врста за озелењавање потребно је усагласити са трасама подземних инсталација унутар парцеле-поштовати прописана растојања, и то:

- од водовода 1.5m
- од канализације 2.5m
- од електроинсталација 2.0m
- од тт-инсталација 1.5m

- зеленилом у оквиру парцеле се не могу угрозити услови функционисања суседних парцела,

- избор врста за озелењавање је потребно усагласити са организацијом парцеле и микро-локацијским условима,

- пожељно је на одговарајући начин планирати визуелну и хигијенску заштиту површина за лоцирање посуда за смеће зеленилом одговарајућих врста (шибље, жбуње и сл.),

- у предвиђеном коридорима заштите мреже инфраструктуре није дозвољена садња високе вегетације.

3.1.6 Правила за нивелацију на грађевинским парцелама

Обзиром на топографске, хидрогеолошке и геомеханичке карактеристике планског подручја, овим Планом се не утврђују посебни услови у погледу нивелације земљишта на грађевинским парцелама. У оквиру планирања и нивелисања терена на грађевинским парцелама потребно је нивелацијски усагласити приступ парцеле на јавни пут.

3.1.7 Архитектонско обликовање објеката

Спољни изглед објекта, облик крова, примењени материјали, боје и други елементи утврђују се идејним пројектом, односно пројектом за грађевинску дозволу.

При пројектовању тежити уједначеном архитектонском обликовању, са акцентом на традиционалну архитектуру овог краја, уз могућност коришћења и других решења која би била огледало времена у коме настају, уколико су прилагодљива морфологији терена и окружењу.

Објекти морају бити обликовно усаглашени са окружењем, грађени од материјала примерених климатским, функционалним и естетским карактеристикама окружења.

3.1.8 Општа правила за изградњу објеката

- Породични (индивидуални) стамбени објекат у смислу овог Плана јесте објекат са максимално 4 (четири) стамбене јединице.
- Вишепородични стамбени објекат у смислу овог Плана јесте објекат са 5 (пет) и више стамбених јединица.
- Стамбени простор – стамбену јединицу са помоћним и пратећим просторима у оквиру породичног вишепородичног објекта организовати према функцији и важећим нормативима.
- Светла висина стамбених просторија не може бити мања од 2.5m (препоручује се минимум од 2.6m).
- Пословни простори у склопу стамбених објеката, односно као самостални објекти, треба да су изграђени према функционалним, санитарним, техничко-технолошким и другим условима, односно према важећим прописима за одређену намену или делатност.
- Стандардна светла висина пословних, радних просторија не може бити мања од 2.8m, односно треба да је у складу са прописима за обављање одређене врсте делатности.
- Објекти свих врста и намена треба да су функционални, статички стабилни и опремљени свим савременим инсталацијама у складу са важећим нормативима и прописима за објекте одређене намене.
- Објекти свих врста и намена треба да задовоље потребне критеријуме у смислу прописа из области енергетске ефикасности изградње.
- Код изградње вишепородичних стамбених или стамбено-пословних објеката обавезно је приликом пројектовања решити постављање расхладних (клима) уређаја на стамбеним и пословним јединицама, на начин да оне буду једнообразно постављене и решено уливање кондензата у олучне вертикале или посебне вертикале повезане на кућну канализациону мрежу.
- Код грађења објеката на граници парцеле водити рачуна да се објектом или његовим делом (испадом, стрехом, темељима и сл.) не угрози ваздушни, односно подземни простор суседне парцеле.
- Кровне равни свих објеката у погледу нагиба треба да су решене тако да се атмосферске воде са површина крова воде у сопствену парцелу, односно усмеравају на уличну канализацију.
- Површинске воде са једне грађевинске парцеле не могу се усмерити према другој парцели, односно објектима на суседним парцелама.
- У случају када за одвођење површинских вода не постоји нивелационо решење на нивоу просторне целине, ове воде се са сопствене парцеле одводе слободним падом према риголама, односно према улици

(регулисаној канализацији, односно риголама) са најмањим падом од 1.5%.

- Изграђене саобраћајне површине, приступне пешачке стазе објектима на парцели, рампе гаража и других просторија, којима се савладава висинска разлика изнад коте терена, колске приступне путеве дворишту и манипулативне дворишне платоје, треба извести са падом оријентисано према улици, односно регулисаном интерној атмосферској канализационој мрежи у оквиру парцеле, евентуално делом према зеленим површинама на парцели (врт, башта и слично).
- Саобраћајне површине – приступни путеви, платоје треба да су изведени са савременим коловозним застором: бетон, асфалт-бетон или поплочање разним типским елементима.
- Нивелацију планирних садржаја, неопходно је ускладити са планираном нивелацијом саобраћајница, и у свим целинама омогућити неометане приступе.
- Кота приземља објеката, без обзира на намену објеката и тип градње, одређује се у односу на коту нивелете јавног или приступног пута, односно тротоара испред објекта.
- Колски улаз у парцелу се не може градити на удаљености мањој од 5.0m од лепезе раскрснице.

3.1.9 Општа правила за реконструкцију објеката

- На постојећим објектима, у складу са њиховом наменом и прописаним правилима грађења утврђеним за грађење у одређеној целини, односно зони, дозвољена је реконструкција, доградња, адаптација и санација.
- На објектима, за које важе посебне мере у погледу заштите непокретних културних добара, третман постојећих објеката мора бити у складу са мерама заштите прописаним актом надлежног Завода за заштиту споменика културе.
- *Доградња објеката* може се вршити до задовољења утврђених урбанистичких параметара у овом Плану, као и према свим правилима грађења прописаним Планом (у погледу положаја објекта на парцели, планиране намене, спратности и др.).
- *Реконструкција постојећег стамбеног објекта* дозвољава се са задржавањем основне намене, као и претварањем дела или целог стамбеног простора у пословни, тако да објекат може бити стамбено-пословни или пословни.
- Дозвољена је адаптација таванског простора стамбеног и пословног објекта у стамбени, односно пословни, уколико просторије у адаптираном таванском простору испуњавају техничке прописе и нормативе за планирану намену.
- У склопу адаптације је дозвољено претварање стамбеног у пословни простор, величине, садржаја и опреме у складу са планираном делатношћу чије је обављање дозвољено.
- *Надоградња једне или више етажа* дозвољава се до максималне спратности утврђене у одређеној целини, а на основу резултата анализе статичких и других особина објекта, носивости тла, уз усаглашавање архитектонско-обликовних елемената са архитектуром објекта, као и суседних објеката и окружења

3.2 ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ЗА ЦЕЛНУ СТАНОВАЊА (А)

3.2.1 ЗОНА ПОРОДИЧНОГ СТАНОВАЊА СРЕДЊИХ ГУСТИНА (А.1)

3.2.1.1 Правила уређења грађевинског земљишта

Ова Зона обухвата просторне целине у којима преовлађује индивидуална стамбена изградња на формираним парцелама, као и простор са затеченом уситњеном парцелацијом и ограниченим могућностима за изградњу већих физичких структура и комплекса.

У оквиру Зоне породичног становања средњих густина могу бити заступљени различити облици породичног становања, као и делатности компатибилне основној намени, из домена услуга и сервиса (пословање, услужно и производно занатство, комерцијални садржаји, спорт и рекреација, услужне делатности и сл.), и то као самосталне или у

комбинацији са становањем.

Заступљеност нестамбених намена као самосталних на парцели не може бити већа од 30% на нивоу Зоне.

Општи услови за формирање грађевинске парцеле

Минимална површина и ширина фронтаграђевинске парцеле у обухвату ове Зоне утврђенесу према намени и врсти објекта и положају на парцели и приказане у *Табели бр. 4.*

Објекти на грађевинској парцели могу бити грађени као:

- слободностојећи (објекат не додирује ни једну линију грађевинске парцеле)
- двојни (објекти на суседним парцелама додирују једну заједничку линију грађевинске парцеле)
- у непрекинутом низу (објекат на парцели додирује обе бочне линије грађевинске парцеле).

Табела бр. 4 – Минимална површина и ширина грађевинских парцела

Врста објекта	Намена објекта	ПОРОДИЧНО СТАНОВАЊЕ СРЕДЊИХ ГУСТИНА	
		Мин. површ.парцеле (m ²)	Мин. ширина парцеле (m)
Слободностојећи објекти	- породични стамбени објекат - породични стамбено - пословни објекат	300	10
	- нестамбени објекат	400	12
Двојни објекти	- породични стамбени објекат - породични стамбено - пословни или нестамбени објекат	400 (2 x 200) 500 (2 x 250)	16 (2 x 8) 18(2 x 9)
	- породични стамбени објекат - породични стамбено - пословни или нестамбени објекат	250 300	8 10

Напомена: Изградња се изузетно може одобрити на постојећим парцелама чија је површина и ширина мања од прописане, и то до 10%, при чему се морају поштовати сви други услови градње прописани за Зону.

На парцелама које не испуњавају критеријуме из ових правила у погледу минималне површине и ширине фронта, дозвољена је реконструкција постојећих објеката до задовољења урбанистичких показатеља и уз поштовање осталих правила прописаних за Зону.

Урбанистички показатељи

Највећи дозвољени *индекс заузетости парцеле* у Зони породичног становања средњих густина износи: **C= 40%**.

Комунално-инфраструктурна опремљеност и уређење парцеле

- *Оптимални стандард* опремљености земљишта за Зону породичног становања средњих густина је да грађевинска парцела има приступ на јавни пут - коловоз са тврдом подлогом (директно или преко интерног приступног пута) и прикључке на уличну водоводну, канализациону, електро- и тт-мрежу, гасоводну и кабловску дистрибутивну мрежу;

- *Минимални стандард* у зони је прикључење на јавни пут, водоводну и електро-мрежу, као и изградња водонепропусне септичке јаме до изградње насељске канализационе мреже; изградњу јама вршити премапрописимаи обезбедити приступ до јаме за возило за прањење;

- Прикључење на мрежу комуналне инфраструктуре врши се према постојећим, односно планираним техничким могућностима мреже, а на основу општих правила дефинисаних у овом Плану, односно услова надлежних предузећа.

Услови заштите суседних објеката

Приликом изградње нових објеката и извођења радова на постојећим, односно у њиховој непосредној близини (изградња у низу), потребно је предузети све мере прописане законом у погледу заштите градилишта, саобраћајница и суседних објеката. Не сме доћи до угрожавања стабилности и других карактеристика суседних објеката. Сви радови и контроле морају се спроводити у складу са прописима за изградњу објеката.

Услови приступа парцели и паркирање возила

Приступ парцели по правилу треба да буде са јавног пута – улице, и то када парцела најмање једном својом страном директно излази на површину јавне намене, или индиректно везом са јавним путем, преко приватног пролаза, с тим да његова ширина не може бити мања од 2.50m за стамбене објекте, односно 3.50m за стамбено-пословне или пословне - нестамбене објекте.

За приступ објектима у унутрашњости парцеле обезбедити пролаз мин. ширине 2.5m.

Уколико се ради о објектима у низу, пролаз у дубину парцеле може се обезбедити и кроз покривени пролаз - пасаж ширине минимално 3.0m за стамбене, односно 3.50m за пословне и нестамбене објекте.

Смештај сопствених возила за објекте свих намена решавају у оквиру сопствене парцеле, изван површине јавног пута, изградњом паркинга или гаража и то по принципу 1 паркинг/гаражно место на 1 стан, односно 1 паркинг/гаражно место на 70m² пословног простора.

Услови за озелењавање

Минимална заступљеност зелених површина на парцели је **10%**.

Зеленило у оквиру парцеле је потребно усагласити на наменом, површином и положајем објеката, при чему је потребно водити рачуна да се садњом високог растиња не угрозе услови функционисања суседних парцела.

За уређење и подизање зелених површина примењивати општа правила описана у поглављу 3.1.5. ових Правила.

Услови за оградњавање парцеле

Грађевинске парцеле у Зони се по правилу оградњају транспарентном оградом максималне висине 1.40m. Ограда може имати зидани парапет до висине 0.90m, рачунајући од коте терена / тротоара.

Парцеле чија је кота терена виша од 0.90m од суседне, могу се оградњавати транспарентном оградом висине до 1.40m која се може постављати на подзид чију висину одређује надлежни орган у поступку доношења акта о одобрењу изградње ограде.

Ограде се постављају тако да сви њихови елементи (стубови, капије и др.) буду унутар парцеле која се оградњаје.

У случају изградње већег броја објеката исте или различите основне намене на парцели, раздвајање функционалних целина на парцели може се реализовати искључиво декоративном ниском или зеленом оградом, обликовно и естетски усаглашеном са уређењем парцеле у целини.

3.2.1.2 Правила за изградњу објеката

Врста и намена објеката који се могу градити

У Зони породичног становања средњих густина дозвољена је изградња следећих објеката:

Породични стамбени објекти - Стамбени објекти са једном или више (максимално 4) стамбених јединица и потребним помоћним просторијама (оставе, гараже и др.).

Породични стамбено-пословни објекти-Породични објекти који поред стамбеног простора садрже и пословне просторије које су функционално одвојене од стамбеног дела.

Делатности у овим објектима су из домена компатибилних делатности за Зону и не смеју имати штетног утицаја на околину и услове живљења у објекту и непосредном окружењу.

Пословни простор у односу на намену и врсту делатности треба да задовољи прописане техничке нормативе.

У оквиру објеката се могу планирати помоћне просторије (гараже, оставе, магацински простор и сл.).

Нестамбени (пословни, занатско-производни) објек-

ти- Објекти намењени пословању /раду, као самостални на парцели, у којима се не предвиђа стамбена намена.

Делатности у овим објектима могу бити из домена компатибилних делатности за Зону и не смеју имати штетног утицаја на околину и услове живљења у непосредном окружењу.

Пословни/радни простор у односу на намену и врсту делатности треба да задовољи прописане нормативе.

У оквиру објекта се могу планирати помоћне просторије (гараже, подстанице, магацински простор и сл.).

Поред основног објекта (стамбеног, стамбено-пословног, нестамбеног/пословног) на парцели се могу градити и **помоћни** објекти, као што су: гараже, инфраструктурни објекти, магацински простор, надстрешнице, оставе, ограде и сл.

На грађевинској парцели је могућа изградња једног или више објеката исте или различите основне намене, уз поштовање свих правила за изградњу утврђених за Зону.

Компатибилне намене

Компатибилне наменеу Зони породичног становања средњих густина су из области:

- трговине (малопродаја различитог типа и обима и др.),
- услужног занатства услужних делатности,
- угоститељства и туризма,
- здравствене и социјалне заштите (апотеке, ординације, амбуланте, сервиси за чување деце, смештај и нега старијих лица, објекти за лица са посебним потребама и сл.),
- културе (галерије, библиотеке, читаонице, атељеи и др.),
- забаве (клубови, играонице, салони, кладонице и др.),
- спорта и рекреације (теретане, вежбаонице и др.),
- пословно-административних делатности,
- услужних сервиса (перioniце возила, ауто-сервиси и сл.) у складу са важећим прописима и нормативима за грађење објеката ове намене, уколико не угрожавају објекте на суседним парцелама, односно услове живљења у непосредном окружењу,
- занатске производње, мини-породичне производње и сл., уз услов да не угрожавају околину, животну средину и услове становања - буком, гасовима, отпадним материјама или другим штетним дејствима, односно да су предвиђене мере којима се у потпуности обезбеђује околина од загађења и да имају обезбеђене услове прикључка на комуналну инфраструктурну мрежу.

У Зони породичног становања средњих густина дозвољена је изградња складишта секундарних сировина, сепарација песка и шљунка, бетоњерки, нити производња већег обима (изузев оне описане у оквиру компатибилних намена).

Грађевинска линија и положај објеката на парцели

Положај грађевинске линије објеката предвиђених у овој Зони, утврђује се:

- на минимално **5.0m** удаљености у односу на регулацију улице Животе Лукића;
- на минимално **5.0m**, односно **3.0m** удаљености у односу на регулацију осталих јавних саобраћајница у Зони;
- око Вучачког потока, у оквиру Зоне, планира се појас заштите водотока у ширини од **5.0m** од катастарске парцеле број 13316/3, што уједно представља и положај грађевинске линије;
- крајње југозападно подручје ове Зоне пресеца далеко-

вод 110kV са утврђеном зоном заштите од 25.0m обострано, што представља зону условљене изградње.

Положај грађевинских линија приказан је на *Графичком прилогу бр.4 - Регулационо-нивелациони план.*

У изграђеним деловима Зоне, у којима су постојећи објекти постављени на различитим удаљеностима од регулационе линије, грађевинска линија за планиране објекте се утврђује према позицији већине изграђених објеката (50%) у уличном потезу.

За објекте који имају индиректну везу са јавним путем преко приватног приступа, ово растојање се утврђује за сваки појединачни случај у поступку издавања локацијски-хуслова, водећи рачуна о постојећој и планираној изградњи на суседним парцелама.

Минимална удаљеност нових објеката од границе суседне парцеле у Зони износи:

- 1.5m када на бочној страни објекта не постоје отвори стамбених или радних просторија

- 2.5m када на бочној страни објекта постоје отвори стамбених или радних просторија

Међусобна удаљеност објеката основне намене на истој грађевинској парцели у начелу износи 1/2 висине вишег објекта, али не мање од 4.0m.

Испади на објектима

Испади на објектима изнад приземља (терасе, еркери, надстрешнице и сл.), без обзира на врсту и намену објекта, не могу прелазити грађевинску линију према улици више од 1.60m и не могу прелазити више од 50% површине предње фасаде објекта.

Испади на деловима изнад приземља на бочним странама објеката не могу прелазити основни габарит објекта више од 0.90m, и то када је минимално удаљење објекта од бочне границе парцеле 2.50m, а укупна површина овако формираних испада не може прелазити 30% површине припадајуће фасаде објекта.

Испади на деловима изнад приземља на задњим фасадама објеката не могу прелазити основни габарит објекта више од 1.20m, а укупна површина овако формираних испада не може прелазити 30% површине припадајуће фасаде објекта.

Испади који димензијама и површином одступају од горе наведених вредности, рачунају се као основни габарит објекта, односно улазе у заузетост парцеле.

Спратност објеката

Максимална дозвољена спратност објеката основне намене Зони је «П+2» (приземље и два спрата).

Дозвољена је изградња подрумске или сутеренске етаже, уколико не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе. Подземни делови објеката који су потпуно испод коте терена могу се градити и изван надземног габарита објекта, до границе сопствене парцеле, при чему се не смеју угрожавати објекти и садржаји на суседним парцелама.

Максимална дозвољена спратност помоћних објеката на парцели је «П» (приземље).

3.2.2 ЗОНА МЕШОВИТОГ СТАНОВАЊА СРЕДЊИХ ГУСТИНА (А.2)

3.2.2.1 Правила уређења грађевинског земљишта

Ову Зону сачињавају компактне просторне целине веће површине, са затеченом парцелацијом различите структуре и различитим власничким статусом (у државној иу приватној својини).

Зона мешовитог становања је најзаступљенија у простору обухвата Плана.

Зона мешовитог становања представља умерено погушћене просторне целине у којима је преовлађујућа намена комбинација вишепородичних стамбених објеката умерене спратности и породичних стамбених објеката.

У оквиру Зоне мешовитог становања средњих густина могу бити заступљени различити облици становања, као и делатности компатибилне намени становања (пословање, услужно занатство, комерцијални садржаји, спорт и рекреација, услужне и административне делатности и сл.), и то као самосталне или у комбинацији са становањем.

Заступљеност нестамбених намена као самосталних на парцели не може бити већа од 30% на нивоу Зоне.

Општи услови за формирање грађевинске парцеле

Минимална површина и ширина фронта грађевинске парцеле у обухвату ове Зоне утврђенесу према намени и врсти објекта и положају на парцели и приказане у *Табели бр. 5.*

Објекти на грађевинској парцели могу бити грађени као:

- слободностојећи (објекат не додирује ни једну линију грађевинске парцеле)

- двојни (објекти на суседним парцелама додирују једну заједничку линију грађ. парцеле)

- у непрекинутом низу (објекат на парцели додирује обе бочне линије грађевинске парцеле)

Табела бр. 5 - Минимална површина и ширина грађевинских парцела

Врста објекта	Намена објекта	МЕШОВИТО СТАНОВАЊЕ СРЕДЊИХ ГУСТИНА	
		Мин. површ. парцеле (m ²)	Мин. ширина парцеле (m)
Слободностојећи објекти	- породични стамбени објекат - породични стамбено - пословни објекат	400	12
	- вишепородични стамбени објекат - вишепородични стамбено - пословни објекат	800	18
	- нестамбени / пословни објекат	600	15
Двојни објекти	- породични стамбени објекат - породични стамбено - пословни објекат	500 (2 x 250)	18(2 x 9)
Објекти у непрекинутом низу	- породични стамбени и стамбено-пословни објекат	250	8
	- вишепородични стамбени и стамбено-пословни објекат	600	15

Напомена: Изградња се изузетно може одобрити на постојећим парцелама чија је површина и ширина мања од прописане, и то до 10%, при чему се морају поштовати сви други услови градње прописани за Зону.

Код изградње вишепородичних стамбених објеката, у зависности од величине парцеле, на парцели се може градити више објеката (ламеле, низови, трактови и сл.), у форми *стамбених комплекса*, са утврђеним заједничким коришћењем парцеле за станаре/кориснике, уз услов поштовања свих услова за изградњу утврђених за Зону.

У оквиру Зоне могу се градити и стамбени комплекси / већи број засебних породичних стамбених објеката различитих типова на јединственој парцели са заједничким коришћењем парцеле и заједничким приступом и заједничким пратећим садржајима, при чему важе сви услови изградње прописани за ову Зону.

На парцелама које не испуњавају критеријуме из ових правила у погледу минималне површине и ширине фронта, дозвољена је реконструкција постојећих објеката додовољена урбанистичких показатеља и уз поштовање осталих правила прописаних за Зону.

Урбанистички показатељи

Највећи дозвољени *индекс заузетости парцеле* у Зони мешовитог становања средњих густина износи: **C= 50%**.

Комунално-инфраструктурна опремљеност и уређење парцеле

- *Оптимални стандард* опремљености земљишта за Зону мешовитог становања средњих густина је да грађевинска парцела има приступ на јавни пут - коловоз са тврдом подлогом (директно или преко интерног приступног пута) и прикључке на јавну водоводну, канализациону, електро-, тт- и кабловску дистрибутивну мрежу, и гасоводну мрежу;

- *Минимални стандард* у Зони је прикључење на јавни пут, водоводну, канализациону и електро-мрежу, као и обезбеђење грејања за објекат; изузетно, до изградње насељске канализационе мреже, у Зони се могу градити породични стамбени објекти који као привремено решење могу користити водонепропусне септичке јаме, изграђене према прописима и уз обезбеђење приступа до јаме за возило за прањење;

- Прикључење на мрежу комуналне инфраструктуре врши се према постојећим, односно планираним техничким могућностима мреже, а на основу општих правила дефинисаних у овом Плану, односно услова надлежних предузећа.

- За објекте свих намена изузев породичног становања потребно је, у складу са наменом и величином, планирати одговарајућу хидрантску мрежу, односно одговарајући начин противпожарног обезбеђења објекта, према условима надлежног органа за ванредне ситуације.

Услови заштите суседних објеката

Приликом изградње нових објеката и извођења радова на постојећим, односно у њиховој непосредној близини (изградња у низу) потребно је предузети све мере прописане законом у погледу заштите градилишта, саобраћајница и суседних објеката. Не сме доћи до угрожавања стабилности и других карактеристика суседних објеката. Сви радови и контроле морају се спроводити у складу са прописима за изградњу објеката.

Услови приступа парцели и паркирање возила

Приступ парцели по правилу треба да буде са јавног пута - улице, и то када парцела најмање једном својом страном директно излази на површину јавне намене, или индиректно везом са јавним путем, преко приватног пролаза, с тим да његова ширина код *породичних објеката* не може бити мања од 2.50m за стамбене објекте, односно 3.50m за стамбено-пословне објекте.

Код *вишепородичних пословних објеката* ширина коског приступа не може бити мања од 3.50m за једносмерни, односно 5.0m за двосмерни приступ, уз обезбеђење површина за кретање пешака. Уколико се приступ овим парцелама обезбеђује кроз пролаз/пасај у објекту, његова висина не може бити мања од 3.50m.

Мештај сопствених возила за објекте свих врста решавати у оквиру сопствене парцеле, изван површине јавног пута, изградњом паркинга или гаража и то по принципу 1

паркинг/гаражно место на 1 стан, односно 1 паркинг/гаражно место на 70m² пословног простора.

Услови за озелењавање

Минимална заступљеност зелених површина на парцели је 10%.

Зеленило у оквиру парцеле је потребно усагласити на наменом, површином и положајем објеката, при чему је потребно водити рачуна да се садњом високог растиња не угрозе услови функционисања суседних парцела.

За уређење и подизање зелених површина примењивати општа правила описана у поглављу 3.1.5. ових Правила.

Услови за оградавање парцеле

Грађевинске парцеле у Зони се по правилу оградају транспарентном оградом максималне висине 1.40m. Ограда може имати зидани парапет до висине 0.90m, рачунајући од коте терена / тротоара.

Парцеле чија је кота терена виша од 0.90m од суседне, могу се оградавати транспарентном оградом висине до 1.40m која се може постављати на подзид чију висину одређује надлежни орган у поступку доношења акта о одобрењу изградње ограде.

Ограде се постављају тако да сви њихови елементи (стубови, капије и др.) буду унутар парцеле која се оградајује.

У случају изградње већег броја објеката исте или различите основне намене на парцели, или изградње стамбених комплекса породичног или вишепородичног становања, раздвајање функционалних целина на парцели-комплексу може се реализовати искључиво декоративном ниском или зеленом оградом, обликовно и естетски усаглашеном са уређењем парцеле-комплекса у целини.

3.2.2.2 Правила за изградњу објеката

Врста и намена објеката који се могу градити

У Зони мешовитог становања средњих густина дозвољена је изградња следећих објеката:

Породични стамбени објекти - Стамбени објекти са једном или више (максимално 4) стамбене јединице и потребним помоћним просторијама (оставе, гараже и др).

Породични стамбено-пословни објекти-Породични објекти који поред стамбеног простора садрже и пословне просторије које су функционално одвојене од стамбеног дела.Делатности у овим објектима су из домена компатибилних делатности за Зону и не смеју имати штетног утицаја на околину и услове живљења у објекту и непосредном окружењу. Пословни простор у односу на намену и врсту делатности треба да задовољи прописане техничке нормативе.

У оквиру објеката се могу планирати помоћне просторије (гараже, оставе, магацински простор и сл.).

Вишепородични стамбени објекти - Стамбени објекти са минимално 5 стамбених јединица, у оквиру којих се налазе и помоћне просторије (гараже, оставе станара, вешернице, заједничке просторије и сл.).

Вишепородични стамбено-пословни објекти - Вишепородични објекти који поред стамбеног простора садрже и пословне просторије које су функционално одвојене од стамбеног дела.Делатности у овим објектима су из домена компатибилних делатности дефинисаних за Зону и не

смеју имати штетног утицаја на околину и услове живљења у објекту и непосредном окружењу. Пословни простор у односу на намену и врсту делатности треба да задовољи прописане техничке нормативе.

У оквиру објеката се могу планирати помоћне просторије (гараже, оставе, магацински простор, заједничке просторије и сл.).

Нестамбени - пословни објекти - Објекти намењени пословању, као самостални на парцели, у којима се не предвиђа стамбена намена. Делатности у овим објектима могу бити из домена компатибилних делатности за Зону и не смеју имати штетног утицаја на околину и услове живљења у непосредном окружењу. Пословни простор у односу на намену и врсту делатности треба да задовољи прописане нормативе.

У оквиру објеката се могу планирати помоћне просторије (гараже, подстанице, магацински простор и сл.).

Поред основног објекта (стамбеног, стамбено-пословног, нестамбеног/пословног) на парцели се могу градити и **помоћни објекти**, као што су: гараже, инфраструктурни објекти, магацински простор, надстрешнице, оставе, ограда и сл.

На грађевинској парцели је могућа изградња једног или више објеката исте или различите основне намене, уз поштовање свих правила за изградњу утврђених за Зону.

Компатибилне намене

Компатибилне намене у Зони мешовитог становања средњих густина су из области:

- трговине (различитог типа и обима, изузев велепродаја, хипермаркета и других садржаја који захтевају велике комплексе),
- занатских услуга,
- услужних делатности (за задовољавање локалних потреба становника, могуће и ширих потреба гравитационог подручја),
- угоститељства и туризма (различити облици угоститељске и туристичке делатности за задовољење потреба локалног становништва и ширег гравитационог подручја)
- здравствене и социјалне заштите (апотека, ординације, амбуланте, вртићи, сервиси за чување деце, смештај и нега старих лица, објекти за лица са посебним потребама и сл.),
- културе (галерије, библиотеке, читаонице, атељеи, уметничке радионице и сл.),
- забаве (клубови, салони, играонице, кладионице и сл.),
- спорта и рекреације (спортски терени, теретане, вежбаонице и др.),
- пословно-административних делатности.

У Зони мешовитог становања средњих густина нису дозвољене услужно-занатске делатности које могу имати негативан утицај на окружење (бука, отпадне воде, гасови и сл.), производне делатности и др.

Грађевинска линија и положај објеката на парцели

Положај грађевинске линије објеката предвиђених у овој Зони, утврђује се:

- на минимално **5.0m** удаљености у односу на регулацију улице Животе Лукића;
- на минимално **5.0m** удаљености у односу на регулацију осталих јавних саобраћајница у Зони;

- око Вучачког потока, у оквиру Зоне, планира се појас заштите водотока у ширини од **5.0m** у односу на катастарску парцелу број 11916 која је предвиђена за пешачко-бициклистичку стазу, што уједно представља и положај грађевинске линије.

Дуж југоисточне границе Плана, која тангира Зону мешовитог становања, због неповољне конфигурације терена, односно великог нагиба, у циљу заштите предвиђен је **појас заштитног зеленила**, односно **зона условне градње**. Ова Зона је дефинисана оријентационо и за сваки појединачни случај ће се утврђивати положај објекта у односу на терен, на основу катастарско-топографског плана и услова градње, приликом издавања Локацијских услова.

Допарцела у овом подручју, које се налазе уз југоисточну границу Плана (уз некатегорисани пут који прати ову границу) није могуће планирати приступ са тог пута.

Положај грађевинских и регулационих линија, приказ појаса заштитног зеленила -зоне условне градње, приказан је на *Графичком прилогу бр.4 - Регулационо-нивелациони план*.

Минимална удаљеност нових **породичнихстамбених** и **стамбено-пословних објеката** у односу на границе грађевинске парцеле у овој Зони износи:

- 1.5m када на бочној страни објекта не постоје отвори стамбених или радних просторија
- 2.5m када на бочној страни објекта постоје отвори стамбених или радних просторија

Међусобна удаљеност објеката основне намене на истој грађевинској парцели на којој се граде породични објекти у начелу износи 1/2 висине вишег објекта, али не мање од 4.0m.

Минимална удаљеност основног габарита (без испада) и линије суседне грађевинске парцеле за **вишепородичне-стамбене**, **стамбено-пословне** и **пословне** објекте у Зони је:

- 3.0m када на бочној страни објекта не постоје отвори стамбених просторија
- 4.0m када на бочној страни постоје отвори стамбених или радних просторија

Међусобна удаљеност објеката основне намене на истој грађевинској парцели на којој се граде вишепородични или пословни објекти у начелу износи 1/2 висине вишег објекта, али не мање од 5.0m.

Испади на објектима

Испади на објектима изнад приземља (терасе, еркери, надстрешнице и сл.), без обзира на врсту и намену објекта, не могу прелазити грађевинску линију према улици више од 1.60m и не могу прелазити више од 50% површине предње фасаде објекта.

Испади на деловима изнад приземља на бочним странама објеката не могу прелазити основни габарит објекта више од 0.90m, и то када је минимално удаљење објекта од бочне границе парцеле 2.50m, а укупна површина овако формираних испада не може прелазити 30% површине припадајуће фасаде објекта.

Испади на деловима изнад приземља на задњим фасадама објеката не могу прелазити основни габарит објекта више од 1.20m, а укупна површина овако формираних испада не може прелазити 30% површине припадајуће фасаде објекта.

Испади који димензијама и површином одступају од горе наведених вредности, рачунају се као основни габарит објекта, односно улазе у заузетост парцеле.

Спратност и нивелација објеката

Максимална дозвољена спратност **породичних** стамбених и стамбено-пословних објеката је «**П+2**» (приземље и два спрата).

Максимална дозвољена спратност **вишепородичних** стамбених, стамбено-пословних и **пословних** објеката у зони је «**П+4**» (приземље и четири спрата).

Дозвољена је изградња подрумске или сутеренске етаже за објекте свих врста и намена у Зони, уколико не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе. Подземни делови објеката који су потпуно испод коте терена могу се градити и изван надземног габарита објекта, до границе сопствене парцеле, при чему се не смеју угрожавати објекти и садржаји на суседним парцелама.

Максимална дозвољена спратност **помоћних објеката** на парцели је «**П**» (приземље).

Кота пода приземља објеката, без обзира на врсту и намену, поставља се на минимално 0.20m а максимално 1.20m изнад коте уређеног терена око објекта.

3.2.2.3 Посебни услови и ограничења за спровођење

У зони мешовитог становања средњих густина на подручјима неповољних терена, могућност градње на парцели је условљена доказом о стабилности терена, на бази одговарајуће **геотехничке документације** (елаборат геотехничких истраживања).

У оквиру Зоне мешовитог становања, на кат. парц. бр. 11911 К.О. Смедерево, у улици Животе Лукића, налази се објекат који представља добро које ужива претходну заштиту. Реконструкција, доградња, адаптација, санација и надградња објекта, вршиће се на основу посебног акта Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедерево.

3.2.3 ЗОНА ВИШЕПОРОДИЧНОГ СТАНОВАЊА (А.3)

3.2.3.1 Правила уређења грађевинског земљишта

Зону вишепородичног становања чини компактна просторна целина у северозападном делу обухвата Плана, уз улицу Животе Лукића. Овај простор представља атрактивну локацију која обухвата терен са блажим нагибом, и парцеле веће површине које су у државној својини (ПК «Годомин»).

У оквиру Зоне вишепородичног становања, поред основне намене - вишепородично становање, могу бити заступљени и садржаји друге компатибилне намене и то: пословање, комерцијалне делатности, административне и друге услуге, које се предвиђају *искључиво у оквиру габарита јединственог објекта*.

У односу на намену, односно врсту делатности која се планира у објекту, потребно је задовољити утврђене прописе, техничке критеријуме, правила и услове грађења.

У оквиру Зоне могуће је планирати и површине за одмор, спорт, рекреацију, као и паркинг површине, у оквиру појединачних парцела или комплекса.

Општи услови за формирање грађевинске парцеле

Минимална површина и ширина фронта грађевинске парцеле у овој Зони, утврђенесу према намени и врсти објекта и положају на парцели, и приказане у *Табели бр. 6*.

Објекти на грађевинској парцели, могу бити грађени као:

- слободностојећи (објекат не додирује ни једну линију грађевинске парцеле),
- у прекинутом низу или непрекинутом низу.

Табела бр. 6 - Минимална површина и ширина грађевинских парцела

Врста објекта	Намена објекта	ВИШЕПОРОДИЧНО СТАНОВАЊЕ	
		Мин. површ. парцеле (m ²)	Мин. шир. парцеле (m)
Слободностојећи објекти Објекти у низу	- вишепородични стамбени или стамбено-пословни објекат	1000	20
Стамбени комплекси	- вишепородични стамбени или стамбено-пословни објекат	5000	50

У Зони је могућа фазна изградња.

Урбанистички показатељи

Највећи дозвољени индекс заузетости парцеле у Зони вишепородичног становања износи: **C= 60%**.

Комунално-инфраструктурна опремљеност и уређење парцеле

- *Оптимални стандард* опремљености земљишта за Зону вишепородичног становања је да грађевинска парцела има приступ на јавни пут - коловоз са тврдом подлогом (директно или преко интерног приступног пута) и прикључке на јавну водоводну, канализациону, електро-, тт- и кабловску дистрибутивну мрежу, и гасоводну мрежу;

- *Минимални стандард* у Зони је прикључење на јавни пут, водоводну, канализациону и електро-мрежу, као и обезбеђење грејања за објекат;

- Прикључење на мрежу комуналне инфраструктуре врши се према постојећим, односно планираним техничким могућностима мреже, а на основу општих правила дефинисаних у овом Плану, односно услова надлежних предузећа;

- За објекте је потребно, у складу са наменом и величином, планирати одговарајућу хидрантску мрежу, односно одговарајући начин противпожарног обезбеђења објекта, према условима надлежног органа за ванредне ситуације.

Услови заштите суседних објеката

Приликом изградње објеката потребно је предузети све мере прописане законом у погледу заштите градилишта, саобраћајница и суседних објеката. Не сме доћи до угрожавања стабилности и других карактеристика суседних објеката. Сви радови и контроле морају се спроводити у складу са прописима за изградњу објеката.

Услови за приступ парцели и паркирање возила

Приступ парцели у овој Зони остварује са јавног пута - улице, и то када парцела најмање једном својом страном директно излази на јавну површину.

У овој Зони је могућа изградња већих стамбених комплекса, са већим бројем објеката (ламеле, низови, трактови и сл.), у форми *стамбених комплекса*, на парцелама веће површине, са утврђеним заједничким коришћењем парцеле за станаре/кориснике, уз услов поштовања свих услова за изградњу утврђених за Зону.

Планска препорука је да се предност да изградњи већих стамбених комплекса са пратећим садржајима, а у складу са условима и правилима за Зону.

Зависно од начина формирања парцела у Зони, може се предвидети и формирање унутарблоковских саобраћајница за опслуживање свих парцела у оквиру Зоне (што се утврђује урбанистичком разрадом Зоне на нивоу урбанистичког пројекта), у ком случају се може планирати приступ парцели са ових унутарблоковских саобраћајница. У том случају, приступ са ових саобраћајница се третира као приступ са јавног пута - улице.

У случају градње у прекинутом или непрекинутом низу, приступ парцели се може остварити кроз пролаз/пасаж у објекту, при чему ширина колског приступа не може бити мања од 3,50m за једносмерни, односно 5,0m за двосмерни саобраћај, и минималне висине 3,50m, уз обезбеђење површина за кретање пешака.

Смештај сопствених возила решавати у оквиру сопствене парцеле, изван површине јавног пута, изградњом паркинга или гаража и то по принципу 1 паркинг/гаражно место на 1 стан, односно 1 паркинг/гаражно место на 70m² пословног простора.

Услови за озелењавање

Минимална заступљеност зелених површина на парцели/комплексу је **10%**.

Зеленило у оквиру парцеле је потребно усагласити на наменом, површином и положајем објеката, при чему је потребно водити рачуна да се садњом високог растиња не угрозе услови функционисања суседних парцела.

За уређење и подизање зелених површина примењивати општа правила описана у поглављу 3.1.5. ових Правила.

Услови за оградивање парцеле

У овој Зони, у случају формирања заједничких парцела - стамбених комплекса, не планира се оградивање грађевинских парцела, не рачунајући украсне ограде од живице у склопу уређења зелених површина.

У случају оградивања, код формирања парцела за појединачне објекте, ограда мора бити транспарентна, максималне висине до 1.40m и може имати зидани парапет висине до 0.90m.

3.2.3.2 Правила за изградњу објеката

Врста и намена објеката који се могу градити

У Зони вишепородичног становања, на појединачним парцелама или у оквиру комплекса, дозвољена је изградња следећих објеката:

Вишепородични стамбени објекти - Стамбени објекти са минимално 5 стамбених јединица, у оквиру којих се налазе и помоћне просторије (гараже, оставе станара, вешернице, заједничке просторије и сл.).

Вишепородични стамбено-пословни објекти - Вишепородични објекти који поред стамбеног простора садрже и пословне просторије које су функционално одвојене од стамбеног дела. Делатности у овим објектима су из домена компатибилних делатности дефинисаних за Зону и не смеју имати штетног утицаја на околину и услове живљења у објекту и непосредном окружењу. Пословни простор у односу на намену и врсту делатности треба да задовољи прописане техничке нормативе.

У оквиру објеката се могу планирати помоћне просторије (гараже, оставе, магацински простор, заједничке просторије и сл.).

Поред основног објекта (стамбеног, стамбено-пословног, нестамбеног/пословног) на парцели се могу градити и **помоћни објекти**, као што су: гараже, инфраструктурни објекти, магацински простор, надстрешнице, оставе, ограде и сл.

На грађевинској парцели је могућа изградња једног или више објеката исте или различите основне намене, уз поштовање свих правила за изградњу утврђених за Зону.

У Зони је могућа изградња појединачних објеката или већих стамбених комплекса, са већим бројем објеката (ламеле, нивози, трактови и сл.) у форми *стамбених комплекса*, са утврђеним заједничким коришћењем парцеле за станаре/кориснике, уз услов поштовањасвих услова за изградњу утврђених за Зону.

У зони вишепородичног становања на парцели, или у оквиру комплекса могу се градити пратећи објекти становања, у циљу обезбеђења допунских садржаја, и то: заједничке гараже, паркиралишта, децја игралишта, спортско-рекреативни терени, места за одмор.

Компатибилне намене

Компатибилне намене у Зони вишепородичног становања, које се могу планирати у склопу *вишепородичних стамбено-пословних објеката* су из области:

- трговине (различитог типа и обима из домена мало-продаје, који се могу организовати у приземљу вишепородичног објекта и не захтевају посебне услове допреме робе и складиштења),
- услужног занатства (облика и обима примерених Зони - продаја, сервисирање занатских производа и сл.),
- услужних делатности (облика и обима примерених Зони),
- угоститељства (мањи ресторани, кафеи, посластичарнице и сл.),
- здравствене и социјалне заштите (апотеке, ординације, сервиси за чување деце, и други садржаји који се могу организовати у приземљу вишепородичног објекта),
- културе (галерије, читаонице, атељеи и сл.),
- спорта и рекреације (теретане, вежбаонице и др.),
- пословно-административних делатности.

У Зони вишепородичног становања нису дозвољене услужно-занатске делатности које могу да имају негативан утицај на окружење (бука, отпадне воде, гасови) и сл. производне делатности и др.

Грађевинска линија и положај објеката на парцели

Положај грађевинске линије објеката предвиђених у овој Зони утврђује се на минимално **10.0m** удаљености у односу на регулациону линију јавних саобраћајница.

Положај грађевинских и регулационих линија, приказан је на *Графичком прилогу бр.4 - Регулационо-нивелациони план*.

Положај објекта према унутрашњим саобраћајницама у Зони, које се могу формирати даљом урбанистичком разрадом Зоне, утврђује се на минимално 10.0m удаљености у односу на појас ових саобраћајница.

У случају формирања већих стамбених комплекса, у складу са условима из ових правила, положај објекта према интерним приступним саобраћајницама у комплексу утврђује се на минимално 5.0m удаљености у односу на појас ових саобраћајница.

Положај објекта у односу на границе грађевинске парцеле, утврђује се на минимално 5.0m удаљености.

Минимална међусобна удаљеност објеката основне намене на истој грађевинској парцели у начелу износи 1/2 висине вишег објекта, али не мање од 7.0m.

Испади на објектима

Испади на објектима изнад приземља (терасе, еркери, надстрешнице и сл.), не могу прелазити грађевинску линију према улици више од 1.60m и не могу прелазити више од 50% површине предње фасаде објекта.

Испади на деловима изнад приземља на бочним странама објеката не могу прелазити основни габарит објекта више од 0.90m, а укупна површина овако формираних испада не може прелазити 30% површине припадајуће фасаде објекта.

Испади на деловима изнад приземља на задњим фасадама објеката не могу прелазити основни габарит објекта више од 1.20m, а укупна површина овако формираних испада не може прелазити 30% површине припадајуће фасаде објекта.

Испади који димензијама и површином одступају од горе наведених вредности, рачунају се као основни габарит објекта, односно улазе у заузетост парцеле.

Спратност и нивелација објеката

Максимална дозвољена спратност *вишепородичних стамбених* и *стамбено-пословних објеката* у Зони је "П+5" (приземље и пет спратова).

Дозвољена је изградња подрумске или сутеренске етаже, уколико не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе.

Подземни делови објеката који су потпуно испод коте терена могу се градити и изван надземног габарита објекта, до границе сопствене парцеле, при чему се не смеју угрожавати објекти и садржаји на суседним парцелама.

Максимална дозвољена спратност *помоћних објеката* на парцели је «П» (приземље).

Кота пода приземља објеката поставља се на минимално 0.20m а максимално 1.20m изнад коте уређеног терена око објекта.

3.2.3.3 Посебни услови и ограничења за спровођење

За Зону вишепородичног становања, због своје специфичности, комплексности и организације, за све облике изградње, независно од намене, предвиђена је урбанистичко-архитектонска разрада односно израда **урбанистичког пројекта**, а Планом се кроз наведене услове и правила утврђују смернице за организацију и уређење предметне локације.

3.3 ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ЗА ЦЕЛНУ САДРЖАЈА ЗА ЈАВНУ УПОТРЕБУ (Б)

3.3.1 ЗОНА ЦЕНТРАЛНИХ ДЕЛАТНОСТИ (Б.1)

3.3.1.1 Правила уређења грађевинског земљишта

Ова Зона просторно заузима централни део планског обухвата, налази се између улице Животе Лукића и коридора Вучачког потока, заузимајући земљиште које је се налази у државној својини (ПК «Годомин»).

У оквиру Зоне предвиђа се изградња садржаја административних, пословно-комерцијалних делатности, комуналних услуга и сл.

У оквиру Зоне не предвиђа се изградња стамбених објеката.

Ови садржаји би равномерно опслуживали, не само планско подручје већ и непосредно и шире окружење.

Планиране парцеле у обухвату Зоне имају директан приступ на јавну саобраћајницу.

Општи услови за формирање грађевинске парцеле

Минимална површина и ширина фронта грађевинске парцеле у овој Зони условљена је врстом и капацитетом садржаја који се на њој планира, али не може бити мања од **600m²**, односно **18.0m**.

Изузетно, код изградње објеката јавне намене који не захтевају комплексе велике површине, парцела може бити и мање површине и ширине фронта од минимално прописане.

Парцеле по правилу треба да имају обезбеђен директни приступ на јавни пут - саобраћајницу. Изузетно, приступ се може остварити и са планиране пешачке стазе уз коридор Вучачког потока или индиректно, преко интерног пролаза - при чему се мора водити рачуна о обезбеђењу услова за снабдевање, интервентни приступ и др. за све објекте на парцели, као и о положају, функцији и начину организовања суседних парцела.

У оквиру Зоне, могу се формирати и већи *вишефункционални комплекси* на парцелама веће површине, са заједничким коришћењем парцеле и обавезним директним приступом на јавни пут - улицу.

Урбанистички показатељи

Највећи дозвољени индекс заузетости парцеле у Зони централних делатности износи: **C= 60%**.

Комунално-инфраструктурна опремљеност и уређење парцеле

- *Оптимални и уједно минимални стандард* опремљености земљишта за Зону централних делатности је да грађевинска парцела има приступ на јавни пут и прикључке

на јавну водоводну, канализациону, електро-, тт- и гасоводну мрежу; изузетно, до изградње насељске дистрибутивне гасоводне мреже, за објекте у Зони је могуће предвидети другачији, еколошки прихватљив начин грејања;

- Прикључење на мрежу комуналне инфраструктуре врши се према постојећим, односно планираним техничким могућностима мреже, а на основу општих правила дефинисаних у овом Плану, односно услова надлежних предузећа;

- За објекте је потребно, у складу са наменом и величином, планирати одговарајућу хидрантску мрежу, односно одговарајући начин противпожарног обезбеђења објекта, према условима надлежног органа за ванредне ситуације.

Услови заштите суседних објеката

Приликом изградње објеката потребно је предузети све мере прописане законом у погледу заштите градилишта, саобраћајница и суседних објеката. Не сме доћи до угрожавања стабилности и других карактеристика суседних објеката. Сви радови и контроле морају се спроводити у складу са прописима за изградњу објеката.

Услови за приступ парцели и паркирање возила

Парцеле планиране за изградњу садржаја у Зони у начелу треба да имају директан приступ на јавну саобраћајницу, одакле се обезбеђује приступ парцели. У случају формирања индиректног приступа, у складу са условима за формирање парцеле из ових правила, минимална ширина индиректног приступа износи 4.0m за јендосмерни, односно 6.0m за двосмерни саобраћај, уз обеђење услова за неметано кретање пешака.

Површине за паркирање возила за кориснике ове Зоне, обезбеђују се у оквиру сопствене парцеле/комплекса, изван површине јавног пута, изградњом паркинга и то по следећим критеријумима:

- комерцијални/услужни/пословни објекти: 1 ПМ/70m² корисног простора

- јавни објекти: 1 ПМ/70m² корисног простора

- угоститељски објекти: 1ПМ/4-5 посетилаца

Уколико се планира изградња гаража (искључиво у оквиру објеката), треба се придржавати горе наведених критеријума.

У оквиру Зоне се може планирати и заједничка паркинг површина за већи број објеката, при чему се морају задовољити укупне потребе за паркирањем свих планираних садржаја.

Услови за озелењавање

Минимална заступљеност зелених површина на парцели/компексу је **10%**.

Зеленило у оквиру парцеле је потребно усагласити са наменом, површином и положајем објеката, при чему је потребно водити рачуна да се садњом високог растиња не угрозе услови функционисања суседних парцела.

За уређење и подизање зелених површина примењивају се општа правила описана у поглављу 3.1.5. ових Правила.

Услови за ограђивање парцеле

У начелу, за објекте и комплексе у Зони централних делатности, с обзиром на функцију и карактер Зоне, не предвиђа се ограђивање парцела.

Изузетно, грађевинске парцеле у оквиру ове Зоне могу се оградавати транспарентном оградом до висине 1.40m (рачунајући од коте терена), која може имати зидани парапет висине максимално 0.90m, и то на задњем и бочним деловима парцеле. Улични део парцеле се не оградајује, изузев могуће ограде од живице или другог партерног дендролошког материјала.

У случају оградавања, ограде се постављају тако да сви њихови елементи буду унутар границе парцеле која се оградајује.

Заједничке парцеле (комплекси) по правилу се не оградајују, нити објекти на њима, не рачунајући украсне и ограде од живице у склопу уређења зелених површина.

У случају изградње садржаја из домена комуналних услуга, које по правилу захтевају функционално издвајање и оградавање, ограда ових комплекса може да буде веће висине од прописане, али обликовно-архитектонски примерена и усаглашена са функцијом и наменом садржаја у окружењу.

3.3.1.2 Правила за изградњу објеката

Врста и намена објеката који се могу градити:

У Зони централних делатности, на појединачним парцелама или у оквиру комплекса, дозвољена је изградња следећих објеката:

Пословни објекти - објекти свих намена из домена комерцијалне, услужне, пословне, угоститељске, административне и др. делатности, уз поштовање прописаних правила за Зону.

Делатности у овим објектима могу бити из домена дозвољених делатности за Зону, а њихова организација и обликовање треба да буду у духу функције и карактера Зоне - комерцијално-пословни објекти (у форми компактног објекта на парцели), услужни садржаји и сл.

У оквиру објекта се могу планирати помоћне просторије (гараже, подстанице, магацински простор и сл.).

Објекти јавне намене - свих врста за потребе функционисања ужег и ширег окружења.

У оквиру објеката ове намене могу се планирати помоћне просторије (гараже, подстанице, магацински простор и сл.).

Објекти комуналних делатности/услуга - пијаца, тржница и сл., за задовољавање потреба локалног становништва и околног подручја. У оквиру ових објеката може се планирати већи број садржаја различите намене у функцији основне делатности.

У оквиру парцеле ики комплекса може се градити већи број објеката исте или различите основне намене.

У оквиру Зоне се могу градити и **вишефункционални комплекси** (на јединственој парцели или у оквиру функционалне целине), који могу имати различите облике пословне, комерцијалне, услужне намене, чија се организација утврђује детаљном урбанистичко-архитектонском разрадом, односно **урбанистичким пројектом**, и за која важе утврђени урбанистички и други услови прописани за Зону.

Ови комплекси могу бити у форми мањих отворених центара/»паркова«, од више појединачних објеката међусобно повезаних ламелама, колонадама, пасарелама и сл., како би архитектонски и функционално чинили јединствену целину, или у форми компактног објекта са атријумским двористима партерно уређених и опремљених урбаним мобилијаром.

Поред основног објекта на парцели/комплексу се, у складу са њеним карактеристикама, могу градити и други објекти, као што су: инфраструктурни објекти (котларница, трафостаница, подстаница и др.).

Компатибилне намене

Делатности које се могу обављати у оквиру Зоне су следеће:

- трговина (различитих врста и обима из домена мало-продаје - појединачне делатности, тржни центри, продајни центри, робне куће и слично);
- пословно-административне делатности (банке, поште, агенције, пословни центри)
- услужно занатство (различитог мањег обима, усмерено пре свега на допуну основног садржаја комплекса и објеката)
- комунални објекти (пијаца, тржница)
- садржаји јавне намене (администрација, управа)
- услужне делатности (облика и обима примерених комерцијално-пословним комплексима)
- угоститељство различитих врста и обима (ресторани, кафеи)
- социјална заштита (сервиси за чување деце, играонице)
- култура (галерије, читаонице, биоскопске или позоришне сале)
- забава (као допуна основној намени-вежбаонице, теретане и друго).

У оквиру појединачних парцела или комплекса све намене / садржаји предвиђени за Зону могу се међусобно комбиновати и представљају компатибилне намене једна другој.

Грађевинска линија и положај објеката на парцели

Положај грађевинске линије објеката предвиђених у овој Зони, утврђује се:

- на минимално **5.0m** удаљености у односу на регулацију јавне саобраћајнице (улице Животе Лукића)
- на минимално **5.0m** удаљености у односу границу парцеле планиране пешачке стазе уз коридор потока.

Положај грађевинских и регулационих линија, приказан је на *Графичком прилогу бр.4 - Регулационо-нивелациони план*.

У случају формирања унутрашњих саобраћајница или интерних приступа парцели / комплексу, минимална удаљеност објеката од ових саобраћајница износи 5.0m.

Положај објекта у односу на границе грађевинске парцеле утврђује се на минимално 5.0m удаљености.

Минимална међусобна удаљеност објеката основне намене на истој грађевинској парцели у начелу износи 1/2 висине вишег објекта, али не мање од 4.0m.

Спратност и нивелација објеката

Максимална дозвољена спратност објеката у Зони централних делатности је «**П+2+Пк**» (приземље, два спрата и поткровље).

Дозвољена је изградња подрумске или сутеренске етаже за објекте свих врста и намене у Зони, уколико не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе.

Подземни делови објеката који су потпуно испод коте терена могу се градити и изван надземног габарита објекта, до границе сопствене парцеле, при чему се не смеју угрожавати објекти и садржаји на суседним парцелама.

Максимална дозвољена спратност помоћних објеката на парцели је «П» (приземље).

Кота пода приземља објеката поставља се на минимално 0.20m а максимално 1.20m изнад коте уређеног терена око објекта.

3.3.1.3 Посебна правила за изградњу објеката

Општа правила за изградњу објеката дефинисана Планом, примењују се у начелу за све објекте чија је изградња дозвољена у Зони.

За изградњу садржаја и објеката јавне намене дозвољених за Зону, примењују се услови и смернице дефинисани у поглављу 1.8.4 - *Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене.*

3.3.1.4 Посебни услови и ограничења за спровођење

За изградњу комплекса и објеката, независно од намене, на парцелама површине 15 и више ари, обавезна је урбанистичко-архитектонска разрада локације, односно израда Урбанистичког пројекта.

Урбанистички пројекат ће се радити и у случају изградње објеката јавне намене, када је општим условима за изградњу тих објеката предвиђена његова израда.

За изградњу пословних објеката у овој зони, за делатности и капацитете за које нема довољно дефинисаних параметара за издавање локацијских услова, надлежни орган може захтевати израду урбанистичког пројекта.

3.3.2 ЗОНА СПОРТА И РЕКРЕАЦИЈЕ (Б.2)

3.3.2.1 Правила уређења грађевинског земљишта

Зона спорта и рекреације представља просторну целину која обухвата неизграђено грађевинско земљиште које је због своје морфологије неповољно за изградњу већих физичких структура, и налази се у северозападном делу планског подручја.

У овој Зони планирана је изградња нових спортско-рекреативних садржаја за активне облике рекреације који се одвијају на посебно изграђеним и уређеним површинама.

Као допуна спортских садржаја, Зона садржи и површине за самосталне активности корисника, као што су: одмор, шетња, трчање, игра, и сл.

Услови за формирање грађевинске парцеле

За уређење површина за рекреацију на отвореном, Планом се не предвиђа формирање посебних нових парцела. Постојеће парцеле се могу задржати, у складу са планираном организацијом простора, или се могу обједињавати према потреби.

Планска препорука је прибављање свих обухваћених парцела у овој Зони у јавну својину Града.

Урбанистички показатељи

Планом се не утврђују урбанистички показатељи за ову Зону.

Комунално-инфраструктурна опремљеност и уређење парцеле

Степен инфраструктурног опремања ове Зоне усклађује се планираном наменом површина и подразумева опремања простора водоводном, канализационом, електро- мрежом, у складу са захтевима садржаја. За објекте чија је изградња могућа у Зони, предвиђа се и обезбеђење одговарајућег начина грејања.

Прикључење на мрежу комуналне инфраструктуре врши се према постојећим, односно планираним техничким могућностима мреже, а на основу општих правила дефинисаних у овом Плану, односно услова надлежних предузећа.

Услови за приступи паркирање возила

Зони спорта и рекреације, као јединственој просторно-функционалној целини, обезбеђен је приступ са ободних постојећих и планираних колских и пешачких комуникација.

Колски приступ се предвиђа са две планиране ободне јавне саобраћајнице, а у оквиру самог комплекса је, приликом детаљне разраде функција и организације простора, потребно предвидети могућност интервентног колског саобраћаја.

Паркирање за кориснике садржаја у оквиру Зоне, који су намењени задовољавању потреба, не само локалног становништва већ и ширег гравитационог подручја - предвиђа се формирањем отворених паркинг површина уз ободне јавне саобраћајнице. Ове паркинг површине, које треба оквирно димензионисати према критеријуму 1 ПМ/10-14 корисника, потребно је просторно и функционално усагласити са целовитим уређењем комплекса / Зоне.

Услови за озелењавање

Слободне површине у оквиру Зоне уредити као зелене хортикултурно уређене травнате површине, са елементима декоративног зеленила, групацијама високог растања, са пешачким стазама и местима за одмор опремљеним урбаним мобилијаром.

Зеленило треба да чини најмање 60% укупне површине Зоне.

Током детаљне разраде, нове садржаје међусобно повезати вегетацијом обликујући простор функционално и једноставно, садњом листопадног дрвећа и шибља. Дрвеће садити у групама, појединачно и у заједници са шибљем у слободнијим формама.

Изабране врсте морају бити међусобно усклађене и морају одговарати условима станишта и морфологији терена.

Партерна решења морају бити заснована на свеобухватној анализи природних услова, избор врста садница и њихово компоновање, у складу са наменом простора.

У оквиру планираних паркинг површина предвидети застор од растер елемената и траве и предвидети мале затрављене површине на ободима паркинга са нижим шибљем.

За засену на паркинзима користити дрворедне саднице средњих лишћара пуних густих крошњи.

Сви детаљи везани за партерно уређење дефинисаће се кроз урбанистичко-архитектонску разраду локације, односно Урбанистички пројекат.

Услови за оградивање парцеле

Планом се не предвиђа оградивање комплекса, изузев појединачних садржаја (спортски терени, површине за игру деце и сл.), који захтевају оградивање или контролисан приступ, при чему такве ограде морају бити транспарентне, у складу са наменом садржаја и максималне висине 2.20m.

Могуће је и оградивање површина намењених формирању мањих комплекса и целина ниским оградама од природних материјала, или живицама.

3.3.2.2 Правила за изградњу објекатаВрста и намена објеката који се могу градити:**Спортски терени**

Могућа је изградња следећих спортских терена:

- тениски терени,
- терен за одбојку,
- терен за кошарку,
- терен за рукомет,
- терен за мали фудбал,
- терен за боћање, и сл.

У овој Зони је дозвољено и формирање специјализованих терена, као што су:

- трим-стазе,
- справе за вежбање у природи,
- уређене површине за игру деце,
- терен за мини-гольф,
- терен за бадминтон, и сл.

Терени су планирани искључиво као *отворени спортски терени*.

Терене, који то захтевају, могуће је оградити одговарајућом транспарентном, лаганом оградом прописане висине, без великих и тешких ослонаца.

Није дозвољено затварање спортских терена, нити њихово наткривање.

Спортске терене планирати прописаних димензија, са адекватном завршном подном облогом и комплетном опремом.

Могуће је постављање лаких, монтажних трибина максималних висина до **2.0m**.

Терене планирати и груписати тако да чине складне урбане целине, у комбинацији са партерним зеленилом и пешачким стазама у циљу међусобног раздвајања поменутих површина.

Игралишта за децу и специјализоване терене могуће је планирати слободније са пешачким стазама и местима за одмор, уклопљене у конфигурацију терена.

Пратећи објекти

У оквиру целине, дозвољено је постављање **мањих пратећих објеката**, максималне површине до **50.0m²**, који би били у функцији спортско-рекреативних терена и одмора на отвореном.

То могу бити: *свлачионице, санитарни чворови, надстершнице, као и сеници и павиљониу виду одморишта, услужно/угоститељски пунктови и надстрешнице.*

Постављање ових објеката предвидети око појединачних, или око групација спортских терена.

Уз објекте је могуће формирати искључиво сезонске (отворене) летње баште на уређеним површинама, максималне површине - **60.0m²**.

Ове површине је забрањено наткривати, оградивати и затварати. Могуће је постављање покретних, слободностојећих сенила – сунцобрана, слободностојећих или конзолних телескопских тенди и сл.

Површина предвиђена за постављање пратећих објеката, утврђују се оквирно према критеријуму 100.0m² бруто површине под објектима /1ha.

Позиција, садржаји и обликовање планираних објеката утврђују се у поступку израде *урбанистичког пројекта* за разраду предметне Зоне.

Дозвољене делатности

Дозвољене делатности које се могу обављати у оквиру Зоне искључиво се односе спортско-рекреативне делатности у комбинацији са пратећим садржајима.

На овој локацији није дозвољена изградња објеката друге намене.

Спратност објеката

Максимална дозвољена спратност пратећих објеката чија је изградња дозвољена у овој Зони је «П» (приземље).

Нивелација терена и садржаја

Планска препорука је да се терени и остали садржаји групишу и постављају *терасасто-каскадно*, уклапајући се и пратећи конфигурацију терена, односно да се не врше значајна насипања или укопавања терена која би драстично изменила конфигурацију простора у целини. Природну конфигурацију могуће је користити за формирање амфитеатра, трибина или сл.

Коте приземља појединачних пратећих објеката у оквиру комплекса потребно је усагласити са конфигурацијом терена и планирати их на максимално 0.50m изнад најниже коте уређеног терена око објекта.

3.3.2.3 Посебни услови и ограничења за спровођење

Реализација садржаја у оквиру ове Зоне спроводи се искључиво на основу детаљне урбанистичко-архитектонске разраде на нивоу *урбанистичког пројекта* за цео комплекс, односно Зону.

3.3.3 ЗОНА ЗЕЛЕНИХ ПОВРШИНА (Б.3)

Зону зелених површина у оквиру Плана чине: просторна целина уз Вучачки поток и зелена површина поред јавне саобраћајнице - Улице број 12, обухватајући парцеле у државној својини.

Целина уз Вучачки поток планирана је као уређена парковска зелена површина у складу са савременим принципима организовања јавних парковских површина.

Она представља уређену парковску површину интегрисану са коридором потока, које би требало да буду функционално и амбијентално повезане.

У оквиру парка планирати високу идекоративну вегетацију са травнатим површинама.

Планирати садњу углавном аутохтоних врста које одговарају условима станишта и морфологији терена.

У оквиру парковске површине могуће је предвидети и садржаје за одмор и пасивну рекреацију - пешачке стазе,

плато, одморишта, као и мањи терен за игру деце, све опремљено урбаним мобилијаром.

Поред потока предвидети формирање појединачних групација зеленила листопадних дрвећа, на међусобном растојању које ће дозволити приступ потоку, у случају потребе.

На овој површини се не планира постављање објеката привременог карактера, изузев инфраструктурних објеката.

Зелене површине уз Улицу бр.12 представљају уређени простор уз јавну саобраћајницу са могућношћу примене слободног распореда мањих и већих групација појединачних стабала у комбинацији са урбаним мобилијаром.

На овим површинама могуће је постављати објекте привременог карактера, као и инфраструктурне објекте.

За Зону зелених површина *није предвиђено оградивање* парцела.

Неопходан ниво комуналне опремљености: јавна расвета, обезбеђено водоснабдевање за заливање.

3.4 ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ЗА ЦЕЛИНУ ШКОЛСТВА (В)

Ова целина обухвата североисточни део планског обухвата, граничи се са улицом Црвене армије, простире између два главна саобраћајна правца у оквиру Плана, обострано уз коридор Вучачког потока, и заузима земљиште у државној својини.

У оквиру Целине школства издвајају се следеће зоне:

- Зона комплекса школе (В.1)
- Школско огледно добро (В.2)
- Зона површина у функцији школе (В.3)

3.4.1 ЗОНА КОМПЛЕКСА ШКОЛЕ (В.1)

3.4.1.1 Правила уређења грађевинског земљишта

Зону комплекса школечине две просторне целине, прва - у оквиру које се налази објекат школе, и друга - парковска површина испред школе.

У овој Зони плански се предвиђа унапређење постојећих садржаја, карактеристика и одлика простора, а све у функцији школства (средње образовање).

Услови за формирање грађевинске парцеле

Планом се задржава парцела школског комплекса и не предвиђа се њена парцелација.

Урбанистички показатељи

Планом се не утврђују урбанистички показатељи за изградњу објеката у овој Зони.

У оквиру парцеле могуће је планирати нову градњу, с тим да није дозвољено предвиђати доградњу постојећег објекта или изградњу нових објеката на заштићеној парковској површини у оквиру комплекса школе.

Комунално-инфраструктурна опремљеност и уређење парцеле

Комплекс школе је у функцији, и прикључен је на постојећу мрежу јавне комуналне инфраструктуре. У случају

реконструкције или доградње постојећег објекта или изградње нових објеката на парцели, могуће је планирати повећање капацитета инфраструктуре на парцели, у складу са могућностима и капацитетима мреже у окружењу, а на основу посебних услова надлежних предузећа - управљача инфраструктуре.

У случају потребе могуће је планирати прикључење комплекса школе на дистрибутивну гасоводну мрежу, након њене изградње у обухвату Плана.

За постојећу парковску површину у оквиру комплекса школе предвиђа се опремање јавном расветом и водоводном мрежом (за заливање).

Услови за приступ парцели и паркирање возила

Колски приступ парцели школе је формиран из улице Животе Лукића, и овим Планом се задржава приступ са ове улице, с тим да се позиција улаза може изменити, у складу са организацијом садржаја на парцели.

На површинама око објекта школе постоје услови за организовање мирујућег саобраћаја, као приступа интервентним или возилима за допрему енергената и сл. У случају изградње нових садржаја на парцели или доградње и реконструкције постојећег објекта, могуће је другачије организовање интерних колских приступа и површина за паркирање, у складу са потребама.

Потребе за паркирањем обезбеђују се искључиво у оквиру сопствене парцеле, према оквирном критеријуму 1 ПМ / 1 учионица.

Није могуће планирати приступе парцели, интерне колске комуникације нити површине за паркирање у оквиру заштићене парковске површине у комплексу.

Услови за уређење зелених и слободних површина

У овој Зони, плански се предвиђа уређење слободних површина целокупног комплекса, у складу са наменом површина из *Графичког прилога бр.2*.

Изградња нових, и реконструкција постојећих спортских терена са партерним уређењем планира се у склопу просторне целине у којој се налази објекат школе, и подразумева терене за мали фудбал, кошарку, одбојку, као и простор за бацањекуглице, скок у даљ и сл. Могуће је и планирање игралишта као вишенаменских површина, уз обавезно поштовање прописаних димензија за спортске терене.

Спортски терени планирани су за потребе наставе физичког васпитања и рекреацију деце у оквиру школе, и планирају се искључиво као отворени спортски терени.

Спортске терене планирати у складу са одговарајућим техничким нормативима.

Реконструкција постојећих терена подразумева њихово уређење и техничко унапређење, у смислу замене дотрајале и неодговарајуће завршне облоге, спортских реквизита и опреме, оградивања, опремање трибинама, рефлекторима, и др.

Терене планирати и груписати тако да чине складне функционалне целине у комбинацији са пешачким стазама, партерним зеленилом и урбаним мобилијаром.

У оквиру Зоне комплекса школе, у предњем делу парцеле, као посебна амбијентална и просторна целина издваја се *парковска површина - школски врт*, кроз коју се одвија приступ ученика до школе.

Обзиром на вредност и значај овог парка, као и на његову тренутну неуређеност а самим тим и недовољну иско-

ришћеност, Планом се предвиђа реконструкција парковске површине, као и ревитализација припадајућег зеленила.

Планирани концепт уређења односи се на квалитетније пејзажно уређење, са садњом применом како аутохтоних врста, тако и алохтоних врста садница. Предвиђа се максимално задржавање постојећег квалитетног зеленила, уз његову ревитализацију.

Избор врста треба да буде што разноврснији, што би имало и едукативни карактер за ученике са могућношћу организовања наставе у природи.

Површину конципирати као пејзажни парк, са већом слободом кретања, коришћењем простора и ван стаза, седењем испод дрвећа и непосредним контактом корисника са природом.

Атрактивности предметног простора доприноси и директан контакт парковске површине са потоком, што отвара могућност планирања садржаја за одмор.

Могуће је планирати и трим-стазе и справе за вежбање у природи, у функцији наставе физичке културе.

Препоручује се да материјали за поплочавање платоа, проширења и стаза буду од природних материјала, а могућа је и примена осталих врста материјала, усклађених са амбијенталним и функционалним карактеристикама простора.

Ова парковска површина планирана је искључиво у функцији школе.

У циљу изолације школског комплекса од околних саобраћајница, препоручује се формирање ободног зеленог појаса високог растива.

Услови за ограђивање парцеле

Објект школе са школским двориштем на катастарској парцели бр. 11835/1 је ограђен и као такав чини Зону комплекса школе. Постојећу ограду је могуће реконструисати, или заменити транспарентном оградом прописане висине (максимално 2,20m).

Планом се не предвиђа додатно ограђивање предвиђених површина (осим спортских терена).

Планска препорука је да се парковска површина разрађује *урбанистичким пројектом*, односно *пројектима уређења*.

3.4.1.2 Правила за изградњу објеката

Врста и намена објеката који се могу градити

Постојећи школски објект може се *адаптирати*, *реконструисати* или *дограђивати* директно на основу одредби овог Плана, а све у складу са потребама школе. Доградњу није могуће планирати на постојећој парковској површини у школском комплексу.

Поред постојећег објекта школе на парцели (изван површине школског парка) могуће је планирати и изградњу нових објеката у функцији школе.

Планирана намена треба да буде у складу са недостајућим садржајима и капацитетима школе (учионице, кухиња, трпезарија, библиотека, ученичке радионице, лабораторије, физкултурна сала и сл.).

Дозвољено је постављање монтажно-демонтажног објекта - «балон хале» у функцији недостајуће сале за физичко васпитање, до изградње трајног објекта за ове потребе.

У случају доградње објекта, потребно је испоштовати смернице-нормативе за планирање јавних служби, и то:

10-15m²/ученику изграђеног простора (БГП објекта), и 15-30m²/ученику слободних површина, дефинисаним у поглављу 1.8.4.

У оквиру школског комплекса, а у склопу просторне целине у којој се налази објект школе, могу се у складу са расположивим површинама, градити и уређивати потребни садржаји као што су спортски терени са пратећим објектима и уређивати слободне површине као зелене и поплочане површине, а све у складу са одговарајућом документацијом, директно на основу одредби овог Плана.

У предњем делу парцеле, ка улици Црвене армије, планирано је уређење у виду *парковске површине - школског врта*, у складу са наслеђеном дендролошком структуром.

У оквиру парковске површине могуће је планирати пешачке стазе и платое са садржајима и објектима за одмор (сеници, клупе, водене површине и сл.).

Такође је могуће и формирање «зелених учионица» за одржавање наставе у природи у виду мањих амфитеатара, наткривених површина - пергола са седењем и сл.

Објекти морају бити обликовно усаглашени са окружењем, грађени од природних или других врста материјала и уклопљени у амбијент и морфологију терена.

У оквиру парковске површине није дозвољена изградња, нити постављање других објектата, осим горе поменутих.

Компатибилне намене

У оквиру комплекса школе се могу планирати искључиво садржаји у функцији школе, односно школства и образовања.

Грађевинска линија и положај објеката на парцели

Положај грађевинске линије код доградње постојећег или изградње нових објеката на парцели утврђује се на минималној удаљености од **10.0m** односно на регулацију улице Животе Лукића.

Положај нових објеката (изузев отворених спортских терена и површина) према граници парцеле школе уз коридор Вучачког потока утврђује се на минималном растојању од **10.0m**.

Положај грађевинских линија приказан је на *Графичком прилогу бр.4 - Регулационо-нивелациони план*.

Удаљеност нових објеката од границе грађевинске парцеле (према Зони В.3.2.) утврђује се на минимално **5.0m**.

У делу парцеле према постојећој парковској површини, приликом доградње постојећег или изградње нових објеката задржава се постојећа линија изградње објекта школе.

Спратност и нивелација објеката

Максимална дозвољена спратност, у случају доградње основног објекта је «П+2» (приземље и два спрата).

Максимална дозвољена спратност објеката у функцији школе и пратећих објеката је «П+1» (приземље и спрат).

Кота пода приземља објеката поставља се на минимално 0.20m а максимално 1.20m изнад коте уређеног терена око објекта.

Услови обликовања

Елементарни принцип обликовања код доградње или изградње јесте прилагођавање постојећем објекту школе и

карактеру амбијента. Објекти треба да имају савремени архитектонски изрази да сеуклопе у постојећу амбијенталну и урбанистичку целину.

Елементи и композиција, који се примењују приликом обликовања фасада, треба да се на најбољи начин имплементирају у постојећу физичку структуру изграђене матрице.

3.4.2 ШКОЛСКО ОГЛЕДНО ДОБРО (В.2)

3.4.2.1 Правила уређења грађевинског земљишта

Ова Зона представља школско огледно добро где се организује део практичне наставе за стручно оспособљавање ученика одређених струка средњег образовања.

Планом се задржава постојећа намена локације, уз одређена унапређења и усавршавања у складу са потребама и плановима.

Тренутно, на овим локацијама се обавља настава ученика пољопривредне и ветеринарске струке, што не искључује могућност увођења и стручно оспособљавање ученика других струка, како у склопу редовне наставе, тако и у оквиру појединих секција.

Намена оваквих наставних база била би остваривање програма и наставе из одређених области, која обухвата:

- школску праксу, теренску наставу, производну праксу
- практичан рад са ученицима
- научно-истраживачки рад из домена делатности пољопривреде и ветерине, као и осталих струка

Циљ формирања оваквих центара је постизање бољег квалитеташколовања кроз практично савладавање школских програма на најчистији начин - учествовањем ученика у свим сегментима рада, фазама производње, узгоја, и осталих програма.

Услови за формирање грађевинске парцеле

Планом се не предвиђа формирање посебних нових парцела. Постојеће парцеле се могу задржати, у складу са планираном организацијом простора, или се, услед исказане потребе, може вршити њихова парцелација, односно препарцелација.

Урбанистички показатељи

Планом се не утврђују урбанистички показатељи за изградњу објеката у овој Зони.

Комунално-инфраструктурна опремљеност и уређење парцеле

Комплекс је прикључен на постојећу мрежу јавне комуналне инфраструктуре. У случају реконструкције или доградње постојећих објеката или изградње нових, могуће је планирати повећање капацитета инфраструктуре на парцели, у складу са могућностима и капацитетима мреже у окружењу, а на основу посебних услова надлежних предузећа - управљача инфраструктуре.

У случају изградње сложенијих комплекса, потребно је обезбедити оптимални степен инфраструктурне опремљености.

Услови за приступ парцели и паркирање возила

До парцела које припадају овој Зони, омогућен је колески приступ са јавних саобраћајних површина. Приступ је

формиран из улице Животе Лукића – прелазом преко потока, и из Улице бр. 1 која тангира предметну Зону.

На површинама унутар комплекса постоје услови за организовање мирујућег саобраћаја, као приступа интервентним или возилима за допрему енергената и сл.

У Зони се може предвидети и формирање унутрашњих, сервисних саобраћајница за опслуживање различитих садржаја у Зони.

Потребе за паркирањем обезбеђују се искључиво у оквиру сопствене парцеле, изван површине јавног пута, изградњом отворених паркинга.

Услови за уређење слободних површина

У оквиру Зоне, велики део заузимају слободне површине које су под разним врстама засада и култура (воћњаци, винова лоза, повртарске и ратарске културе) у функцији практичне наставе ученика. Оне се као такве, плански задржавају, уз могућност њиховог унапређења и планирања одговарајућих приступа за потребну механизацију до њих.

Преостале расположиве површине у оквиру планираног комплекса, уређивати као поплочане и зелене површине, по потреби опремљене урбаним мобилијаром.

Услови за оградавање парцеле

Плански је предвиђено оградавање комплекса оградом прописане висине (макс 2.20m).

Уколико поједини садржаји захтевају оградавање или контролисан приступ, такве ограде морају бити транспарентне, у складу са наменом садржаја.

По ободу комплекса, непосредно уз ограду, у циљу заштите, могуће је формирање заштитног зеленог појаса. Избор врста и начин садње, прилагодити планираној намени простора.

3.4.2.2 Правила за изградњу објеката

Врста и намена објеката који се могу градити

Пошто су постојећи објекти у веома лошем стању, могућа је њихова адаптација, реконструкција и доградња директно на основу одредби овог Плана, а у складу са потребама школе.

Поред постојећих објеката, могуће је планирати и изградњу нових објеката и допунских садржаја, искључиво у функцији школе.

Уколико постоји потреба за изградњом и формирањем сложенијих комплекса за потребе организовања наставе, обуке или научно-истраживачког рада, могућа је изградња објеката који би садржали лабораторије, учioniце, ученичке радионице, трпезарију и сл., као и остале потребне допунске садржаје.

Поред наведених, у комплексу се могу планирати и поједини специјализовани објекти као што су амбуланта, вински подрум, рибњаци, пчелињак и слични садржаји који би били у функцији предложених намена.

У случају формирања сложенијих комплекса, планска препорука је урбанистичко-архитектонска разрада локације, односно израда *Урбанистичког пројекта*.

Дозвољене делатности

Све делатности из домена образовања и научно-истраживачког рада.

Однос регулационе и грађевинске линије

Положај грађевинске линије објеката предвиђених у овој Зони, утврђује се:

- на минимално **10.0m** удаљености у односу на регулацију јавне саобраћајнице;
- на минимално **10.0m** удаљености у односу границу катастарске парцеле потока;
- на минимално **10.0m** удаљености у односу на суседне парцеле Зоне мешовитог становања;
- на минимално **10.0m** удаљености у односу на суседне парцеле Зоне површина у функцији школе.

Спратност и нивелација објеката

Планирана спратност у случају доградње постојећих објеката је «**П+1**» (приземље и спрат).

Планирана спратност објеката у функцији постојећих објеката и допунских садржаја је «**П+1**» (приземље и спрат).

У случају формирања сложенијих комплекса и изградње нових објеката, максимална дозвољена спратност објеката је «**П+2**» (приземље и два спрата).

Кога пода приземља објеката поставља се на минимално 0.20m а максимално 1.20m изнад коте уређеног терена око објекта.

3.4.2.3 Посебни услови и ограничења за спровођење

Пошто се предметна Зона својим већим делом налази у зони неповољних терена са становишта геоморфологије, могућност градње на парцелама је условљена провером стабилности, на бази одговарајуће геотехничке документације.

3.4.3 ЗОНА ПОВРШИНА У ФУНКЦИЈИ ШКОЛЕ (В.3)**3.4.3.1 Правила уређења грађевинског земљишта**

Зонуповршина у функцији школечине две просторне целине, и то:

- **В.3.1** - између коридора Вучачког потока, Славонске улице и улице Црвене армије, и
- **В.3.2** -у залеђу објекта школе, између улице Животе Лукића и коридора Вучачког потока.

У Зони се планира уређење и унапређење постојећих површина и објеката, као и могућност изградње нових комплекса, а све у функцији школства.

У оквиру просторне целине **В.3.1**, у делу који обухвата катастарске парцеле бр. 11795 и 11796, због ограничења у виду заштитне зоне 35kV далековода који пресеца локацију, Планом се не предвиђа изградња већих физичких структура.

Из поменутих разлога, као и због атрактивности локације и недостатка садржаја у виду зелених површина у оквиру стамбених зона које чине непосредно окружење (изузев школског врта који је искључиво у функцији школе), на овој локацији је планирано уређење у виду мање *парковске површине*.

У оквиру просторне целине В.3.1, у делу који обухвата катастарске парцеле бр. 11794 и 11797, на којима постоје изградњени мањи стамбени објекти у функцији школе, задржава се постојећа намена уз могућност њиховог унапређења.

Такође је могуће предвиђати и сложеније просторно-функционалне целине, у виду комплекса, а све у функцији школства.

У оквиру просторне целине **В.3.2**, у залеђу школе, планирано је уређење постојећих површина у функцији школства, у циљу побољшања општих услова едукације и образовања ученика.

Услови за формирање грађевинске парцеле

За постојеће изградњене објекте у целини В.3.1, у складу са Законом о планирању, могуће је утврдити земљиште/парцелу за редовну употребу.

У случају исказане потребе, и формирања сложенијих комплекса може се вршити парцелација, односно препарцелација.

За преостале површине у оквиру Зоне, Планом се не предвиђа формирање нових парцела.

Урбанистички показатељи

Планом се не утврђују урбанистички показатељи за ову Зону.

Комунално-инфраструктурна опремљеност и уређење парцеле

Постојећи објекти су прикључени на постојећу мрежу јавне комуналне инфраструктуре.

У случају реконструкције или доградње постојећих објеката или изградње нових, могуће је планирати повећање капацитета инфраструктуре на парцели, у складу са могућностима и капацитетима мреже у окружењу, а на основу посебних услова надлежних предузећа - управљача инфраструктуре.

За планирану парковску површину, као и за уређене површине у склопу целине В.3.2 предвиђа се опремање јавном расветом и водоводном мрежом (за заливање).

У случају изградње комплекса у целини В.3.1, потребно је обезбедити оптимални степен инфраструктурне опремљености.

Услови за приступ парцели и паркирање возила

До парцела које припадају овој Зони, омогућен је колски приступ са јавних саобраћајних површина.

Није могуће планирати интерне колске саобраћајнице, нити површине за паркирање у оквиру парковске површине и слободних површина у залеђу објекта школе.

У случају формирања комплекса у целини В.3.1, потребе за паркирањем обезбеђују се искључиво у оквиру сопствене парцеле, изван површине јавног пута, изградњом паркинга и то по принципу 1 паркинг/на 1 стан, односно 1 паркинг/на 70m² пословног простора.

Услови за уређење зелених и слободних површина

Основни садржаји и функција *парковске површине* у целини В.3.1 намењени су претежно пасивној рекреацији.

Парк треба да садржи, поред декоративне парковске вегетације, и неопходан парковски мобилијар, као и елементе партерне архитектуре (пешачке комуникације, платое, одморишта и сл.).

У делу парка могуће је организовати и садржаје за рекреацију и игру деце.

Није дозвољено постављање привремених објеката.

Функционалну организацију парковске површине и зеленила ускладити са елементима постојеће инфраструктуре,

односно заштитним појасом 35kV далековода (12.0m обострано).

Обзиром да су предметне парцеле у власништву Школе, уз регулисање правно-имовинских односа, односно начина коришћења, овако концепиран парк могао би да задовољи потребе становника оближњег окружења.

Планска препорука је да се парковска површина разрађује урбанистичким пројектом, односно пројектима уређења.

Преостале расположиве површине у оквиру планираних комплекса, уређивати као поплочане и зелене површине, по потреби опремљене урбаним мобилијаром.

У оквиру просторне целине В.3.2, планирано је унапређење и уређење постојећих површина у функцији школства.

Могућа је изградња нових садржаја и објеката у циљу побољшања општих услова едукације и образовања ученика.

Могуће је планирати и спортско-рекреативне површине.

Планирани концепт уређења односи се и на квалитетније пејзажно уређење, са садњом применом како аутохтоних врста, тако и алохтоних врста садница. Избор врста треба да буде што разноврснији, што би имало едукативни карактер за ученике и могућност организовања наставе у природи.

Сви елементи уређења требају бити од природних или других материјала, и уклопити се у окружење.

Услови за оградивање парцеле

У овој Зони, Плански се не предвиђа оградивање парцела.

Могуће је оградивање површина намењених формирању мањих комплекса и целина ниским оградама од природних материјала, или живицама.

Евентуално је могуће оградивање целине В.3.2 у залеђу Школе, уколико се приведу планираној намени. По ободу комплекса, непосредно уз ограду, у циљу изолације садржаја од улице, пожељно је формирање заштитног зеленог појаса. Избор врста и начин садње прилагодити планираној намени простора.

3.4.3.2 Правила за изградњу објеката

Врста и намена објеката који се могу градити

У оквиру просторне целине В.3.1, у делу који обухвата катастарске парцеле бр. 11794 и 11797, на којима постоје изграђени мањи стамбени објекти у функцији школе дозвољена је *реконструкција, доградња и адаптација* постојећих објеката директно на основу одредби овог Плана.

Планска препорука је уклањање постојећих објеката који су у веома лошем стању, и формирање сложенијих, целиовитих комплекса који би били у функцији школе.

У том случају обавезна је урбанистичко-архитектонска разрада локације, односно израда *урбанистичког пројекта*.

Ово се односи на изградњу мањих стамбених комплекса за потребе становања просветних радника са пратећим садржајима, и уређењем и опремањем терена.

Могућа је и изградња ученичких домова са пратећим садржајима, и уређењем и опремањем терена.

У оквиру просторне целине В.3.2 могуће је формирање «зелених учioniца» за одржавање наставе у природи у виду мањих амфитеатара, наткривених површина - пергола са седењем и сл.

Објекти морају бити обликовно усаглашени са окружењем, грађени од природних или других врста материјала и уклопљени у амбијент и морфологију терена.

Компатибилне намене

Компатибилне намене које се могу обављати у склопу стамбених комплекса у функцији школства су из области:

- трговине (различитог типа и обима из домена мало-продаје, који не захтевају посебне комплексе и услове допреме робе и складиштења),

- здравства (апотеке, ординације и сл.),

- културе (галерије, уметничке радионице и сл.),

- спорта (теретане, вежбаонице и др.).

Дозвољене делатности би се обављале искључиво у склопу стамбених објеката.

Грађевинска линија и положај објеката на парцели

Положај грађевинске линије објеката предвиђених у овој Зони, утврђује се:

- на минимално **5.0m**, односно **10.0m** удаљености у односу на регулацију јавних саобраћајница;

- на минимално **10.0m** удаљености у односу на границу катастарске парцеле потока.

Минимална међусобна удаљеност објеката основне намене на истој грађевинској парцели у начелу износи 1/2 висине вишег објекта, али не мање од 4.0m.

Спратност и нивелација објеката

Максимална дозвољена спратност, у случају доградње основних објеката је «**П+1**» (приземље и спрат).

Максимална дозвољена спратност објеката у комплексу је «**П+2**» (приземље и два спрата).

Кота пода приземља објеката поставља се на минимално 0.20m а максимално 1.20m изнад коте уређеног терена око објекта.

3.4.3.3 Посебни услови и ограничења за спровођење

Пошто се део Зоне В.3.1 једним својим делом налази у зони неповољних терена са становишта геоморфологије, могућност градње на парцелама је условљена провером стабилности, на бази одговарајуће геотехничке документације.

4. ИНСТРУМЕНТИ И СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА

План детаљне регулације «Вучачки поток» у Смедереву спроводи се непосредно, кроз поступак обједињене процедуре, у свим случајевима за које Планом није прописана израда урбанистичког пројекта, на формираној грађевинској парцели или када постоје услови за њено формирање у складу са Планом.

4.1. Локације за које се обавезно израђује урбанистички пројекат

Израда урбанистичког пројекта, као инструмента урбанистичко-архитектонске разраде локације, у обухвату Плана се предвиђа за следеће локације:

- **Зона А.3** - Зона вишепородичног становања - и то за целокупну локацију; урбанистичка разрада је основ

за дефинисање начина организације простора и предлога парцелације у овој Зони, у складу са правилима уређења и грађења утврђеним за Зону у овом Плану;

- **Зона Б.1** - Зона централних делатности, и то за целокупну локацију; урбанистичка разрада је основ за дефинисање начина организације простора и предлога парцелације у овој Зони, у складу са правилима уређења и грађења утврђеним за Зону у овом Плану;
- **Зона Б.2** - Зона спорта и рекреације, и то за целокупну локацију;
- **део Зоне В.1** - Школски парк у оквиру комплекса школе;
- **Зона В.2** - Комплекс школског огледног добра - за уређење комплекса у целости, изградњу нових садржаја и др.;
- **Зона В.3.1** - Површина у функцији школе између Вучачког потока и Славонске улице (у случају замене постојеће изграђене структуре, пренамене и целовитог решавања комплекса).

Локације за које је предвиђена израда урбанистичког пројекта приказане су на *Графичком прилогу бр. 3 - Подела на карактеристичне целине и зоне*.

У обухвату локација предвиђених за израду урбанистичког пројекта, у случају интервенција на појединачним постојећим објектима (адаптација, реконструкција, доградња) исте се могу одобрити директно на основу одредби овог Плана, издавањем одговарајућег акта за извођење радова у поступку обједињене процедуре.

Поред наведеног, урбанистички пројекат се у складу са овим Планом предвиђа и у следећим случајевима:

- код изградње стамбених комплекса вишепородичног или породичног становања на јединственој грађевинској парцели, без обзира на величину парцеле, у зони мешовитог становања средњих густина;

- код изградње објеката јавне намене на парцелама површине 10 и више ари, без обзира на целину и зону у којој се граде.

Израда урбанистичког пројекта се може захтевати и у другим случајевима, који нису прописани овим Планом, када надлежни орган за спровођење Плана оцени да је - услед сложености и специфичности планираних намена и функција - неопходна детаљна урбанистичко-архитектонска разрада одређене локације.

5. САДРЖАЈ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

5.1 Графички део

Саставни део Плана детаљне регулације «Вучачки поток» у Смедереву, поред Текстуалног дела, чини и **Графички део Плана** са следећим графичким прилозима:

1. *Граница Плана са постојећом наменом површина Р 1:2500*
2. *Планирана детаљна намена површина Р 1:2500*
3. *Подела на карактеристичне целине и зоне Р 1:2500*
4. *Регулационо-нивелациони план Р 1:2500*
5. *План саобраћаја Р 1:2500*
  - 5.1 *План саобраћаја Р 1:1000*
  - 5.2 *План саобраћаја Р 1:1000*
  - 5.3 *План саобраћаја Р 1:1000*
  - 5.4 *План саобраћаја Р 1:1000*
  - 5.5 *План саобраћаја Р 1:1000*
6. *План мреже и објеката инфраструктуре Р 1:2500*

5.2 Документациона основа Плана

Саставни део Плана је и **Документациона основа Плана**, коју чини:

1. Одлука о приступању изради Плана детаљне регулације «Вучачки поток» у Смедереву,
2. Решење о неприступању израде стратешке процене утицаја на животну средину
3. Услови, сагласности, мишљења и подаци надлежних организација и предузећа
4. Катастарски план
5. Ситуациони план

6. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

За План детаљне регулације „Вучачки поток“ у Смедереву, спроводи се процедура стручне контроле и доношења, у складу са Законом, а према Одлуци о изради Плана („Службени лист града Смедерева“ бр.1/2015).

План детаљне регулације «Вучачки поток» у Смедереву ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у «Службеном листу града Смедерева».

Број 350-61/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

117.

На основу члана 35. став 7. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009, 81/2009-испр., 64/2010-одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013-одлука УС, 50/2013-одлука УС, 54/2013-решење УС, 98/2013-одлука УС, 132/2014 и 145/2014), члана 20. став 1. тачка 2. и члана 32. став 1. тачка 5., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон), члана 14. став 1. тачка 2. и члана 19. став 1. тачка 5. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ „ПЕТРИЈЕВСКИ ПОТОК“ У СМЕДЕРЕВУ

I ОПШТИ ДЕО

1. Уводне напомене

Обавеза израде Плана детаљне регулације „Петријевски поток“ утврђена је по основу „Плана генералне регулације за градско подручје Смедерева“ („Службени лист града Смедерева“, број 3/2013) у складу са којим је донета Одлука о његовој изради („Службени лист града Смедерева“, број 4/2014).

2. Циљ израде Плана

Циљ израде овог планског документа је планирање и уређење објеката и површина којим се:

- дефинише изградња објеката и површина јавне намене,
- стварају планске претпоставке за нове урбане вредности,
- изграђује и унапређује ниво инфраструктурне опремљености у подручју Плана.

3. Правни и плански основ за израду Плана

Правни основ за израду Плана:

- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009, 81/2009-испр., 64/2010-одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013-одлука УС, 50/2013-одлука УС, 54/2013-решење УС, 98/2013-одлука УС, 132/2014 и 145/2014),
- Правилник о садржини, начину и поступку израде планских докумената („Службени гласник Републике Србије“, број 31/2010, 69/2010 и 16/2011),
- Одлука о изради Плана детаљне регулације „Петријевски поток“ у Смедереву („Службени лист града Смедерева“, број 4/2014).

Плански основ за израду Плана:

- План генералне регулације за градско подручје Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 3/2013).

4. Обухват Плана са описом границе и површина Плана

Границу предметног Плана чини простор између следећих улица:

Граница обухвата Плана је дефинисана на северозападној страни Улицом Фочанском, кат.парц. број 13357/2 к.о. Смедерево, на источној страни, ограничена је катастарским парцелама број 9661, 9660, 9766/2, одакле скреће ка истоку границама парцела број 9764/2, 9763/1, 9761/2, 9759/2, 9758/2, 9756/1, 9755/1, па истим парцелама скреће ка југоистоку и према југозападу, одакле скреће источном страном катастарске парцеле број 9766/1 и долази до Улице Венчачке, кат. парцела број 10258, одакле скреће ка северозападу границом парцеле број 10255/9, па се креће југоисточном границом парцеле број 12715/1, иде границом парцеле број 12727, пресеца парцелу Петријевског потока број 13314, иде југозападном границом парцеле број 12718, све у К.О. Смедерево и повезује се са Улицом Фочанском, одакле је и почета граница.

Површина простора обухваћеног Планом, је 34 ha.

5. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

5.1. Постојећа намена површина и режим коришћења земљишта

Земљиште у обухвату Плана је неизграђено грађевинско земљиште, према режиму коришћења доминантно пољопривредно, делимично обрађивано земљиште.

У обухвату плана постоји неколико изграђених породичних стамбених објеката на формираним грађевинским парцелама.

5.2. Природне карактеристике подручја у обухвату Плана

Топографија

Терен у обухвату Плана карактерише умерен до изражен нагиб од ободних саобраћајница, Фочанске и Венчачке улице, до Петријевског потока, који се протеже целом дужином планског обухвата.

Геомеханичке карактеристике тла

Основну геолошку грађу терена чине неогене -доњо-плиоценске творевине, које су уједно и најстарији седименти на овим просторима. Они су представљени комплексом пескова, песковитих глина и глина са угљевима и они чине подину кварталним наслагама. Преко њих лежи дебела серија шљункова у прослојавању са песковитим глинама и глинама.

Инжењерско-геолошке карактеристике тла

Део терена непосредно уз поток, спада у групу неповољних и делимично стабилних делова терена и представља неповољну средину за градњу. На овим просторима су уочене појаве савремених геолошких процеса (клизишта, одрони).

Преглед природних и културних добара

У оквиру граница Плана нема утврђених непокретних културних добара. Добро које ужива претходну заштиту је некадашња кућа Љотића, на пољском имању.

5.3. Карактеристике водопривредне инфраструктуре

Доминантни водоток у границама Плана је Петријевски поток, који припада сливу реке Дунав. Подручје обухваћено Планом налази се између бране са ретензијом „Смедерево“ и бране са ретензијом „Петријево“ и обухваћена је Оператвним планом одбране од поплава. Водопривредним уређењем слива Петријевског потока, измењено је водно тело. Низводно од ретензије „Смедерево“ изведено је зацељење потока све до ушћа у реку Дунав.

5.4. Карактеристике саобраћајне инфраструктуре

Простор Плана тангира са северозападне стране Улицу Фочанску, а са југоисточне стране, Улицу Венчачку, које представљају секундарне градске саобраћајнице - (Улица Фочанска - улица другог реда, Улица Венчачка - стамбена улица).

Ове градске саобраћајнице се везују за примарне градске саобраћајне правце – градску магистралу Улицу Петријевску, преко које се остварује веза предметног подручја са централним градским подручјем и излазним правцима - градском обилазницом.

5.5. Стање и капацитети комуналне инфраструктуре

5.5.1. Водоводна мрежа

На предметној локацији постоји изграђена јавна дистрибутивна водоводна мрежа у улицама Фочанска и Венчачка, а локацију пресецају и водоводне линије ПЕ Ø200 и ПЕØ63.

5.5.2. Канализациона мрежа

У улицама Фочанској и Венчачкој постоји изграђена јавна канализациона мрежа која није довољног капацитета за одвођење санитарних отпадних вода из планираних објеката.

5.5.3. Електроенергетска инфраструктура

Дуж Улица Фочанске и Венчачке постоји изграђена нисконапонска мрежа за прикључење малог броја постојећих изграђених објеката, са стубовима јавне расвете. У Улици Фочанској постоји делом изграђена 10KV напонска мрежа до Трафостанице ТС 10/0,4KV (Фочанска 3).

5.5.4. Телекомуникациона инфраструктура

На предметној локацији постоје делом изграђени подземни ТК примарни објекти - каблови и МСАН уређај са пратећом мрежом.

5.5.5. Гасоводна инфраструктура

Предметна локација се налази у зони планиране гасификације, односно изграђена је дистрибутивна гасоводна мрежа ДГМ „Карађорђево брдо“ за радни притисак до 4 бара, у Улицама Венчачкој и Фочанској.

II ПЛАНСКИ ДЕО**1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ЗЕМЉИШТА У ОБУХВАТУ ПЛАНА****1.1. Концепција уређења и организације простора у обухвату Плана**

Планска решења заснована на одредбама ППР-а за градско подручје Смедерева детаљније разрађује ову зону, претежно намењену за мешовито становање, са могућим комерцијалним, централним и сличним садржајима, компатибилним становању.

Карактеристике планског решења су:

- Базирање просторне организације на успостављању рационалне саобраћајне мреже и комунално опремање, које ће омогућити оптимално искоришћавање целокупног простора за развијање планираних садржаја, уз поштовање ограничења водним земљиштем и осталом инфраструктурном мрежом;
- Функционално заокруживање шире просторне целине коју чини доминантно породично становање;
- Умерено погушћавање, у циљу рационалног коришћења земљишта;
- Увођење пратећих компатибилних делатности (комерцијалне, централне, административне и сл.), које ће задовољити потребе, не само предметног обухвата, већ и непосредног и ширег окружења у коме постоји дефицит садржаја ове врсте;
- Задржавање коридора (постојеће парцеле) Петријевског потока и постојеће ретензије, као постојеће водно земљиште.

1.2.2. Биланс планираних површина у обухвату Плана

НАМЕНА ЗЕМЉИШТА	ПОВРШИНА ЈАВНЕ НАМЕНЕ	ПОВРШИНА (ha)
Саобраћајне површине	Примарне саобраћајнице	2ха 90а 88 m ²
	Секундарне саобраћајнице	1ха 80а 81 m ²
УКУПНО		4ха 71а 69 m²

Намена површина, карактеристичне зоне и целине, саобраћајно решење, елементи нивелације, регулације и подаци о планираној инфраструктури у граници Плана приказани су на одговарајућим графичким прилозима.

1.2. Планирана намена површина са предлогом површина јавне намене

Основна намена простора обухваћеног овим Планом у складу са смерницама из ППР-а је вишепородично становање средњих густина (у коме могу бити заступљени облици породичног и вишепородичног становања) са пратећим/компатибилним делатностима, уз одређивање мреже саобраћајница неопходне за функционисање простора.

Планом се задржава постојеће земљиште Петријевског потока као водно земљиште у јавној својини, и то: катастарске парцеле број 13314, 10243/2, 9663/23, 9767/2, 9766/2, делови катастарских парцела број 10259/2, 10242/2 и 10269/2 К.О. Смедерево.

1.2.1. Попис парцела и опис локација за јавне површине

Као површине јавне намене, предвиђају се постојеће парцеле градских саобраћајница и некатегорисаних путева, број 10246, 10242/1 и 10258 к.о. Смедерево. За потребе проширења регулације поменутих саобраћајница, као и за потребе изградње нових, планом предвиђених саобраћајница, предвиђају се делови парцела број: 9661, 9662, 9663/1, 9776, 9663/3, 9775/1, 10243/22, 10243/23, 10243/20, 10243/19, 10243/18, 10243/17, 10243/16, 9819, 9818/3, 10243/15, 9820, 9821, 10243/26, 10243/27, 10243/14, 10243/13, 10243/11, 10243/10, 10243/9, 10243/8, 9855, 9861, 10243/12, 10243/7, 10245, 10244, 10248/6, 10248/5, 10248/4, 10248/3, 10248/2, 10248/18, 10248/7, 10248/1, 10249, 12716, 12718, 9766/1, 9767/1, 10384, 10383, 10378, 10377, 10376, 10375, 10363, 10361, 10359, 10358, 10357, 10265/4, 10265/5, 10265/6, 10265/7, 10265/10, 10265/9, 10265/8, 10355, 10353/14, 10353/13, 10353/12, 10265/2, 10265/12, 10265/11, 10264, 10263, 10262/5, 10318, 10319, 10317/1, 10317/2, 10317/6, 10317/7, 10296, 10294, 10293, 10292, 10291, 10290, 10288, 10287/6, 10287/5, 10287/1, 10270, 12703, 12713, 12714, 10262/1, 10261, 10260, 10256/3, 10256/2, 10256/1, 10254/8, 10254/9, 10254/10, 10254/11, 10250, 10251, 10252, 10253, 10255/6, 10255/5, 10255/4, 10255/13, 10255/3, 10255/11, 12715/2, 12716, 12718, 10255/12, 10255/7, 10255/1, 10254/3, 10254/4, 10262/2, 10259/6, 10259/5, 10259/7, 10259/4, 10259/3, 10259/1, 9663/2, 10242/2, 10269/2, 10254/12, 10254/7, 10246, 10258 К.О. Смедерево.

Грађевинско земљиште изван горе наведених површина представља површине за остале намене.

НАМЕНА ЗЕМЉИШТА	ОСТАЛЕ ПОВРШИНЕ	ПОВРШИНА (ha)
Површине намењене становању	Породично становање	8ха 80а 49 m ²
	Вишепородично становање	17ха 60а 88 m ²
Површине намењене пословању	Централне делатности	01ха43а 40 m ²
УКУПНО		27ха 84а 77 m²

НАМЕНА ЗЕМЉИШТА	ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ	1ха 45а 07 m ²

УКУПНА ПОВРШИНА	34ха 01а 54 m ²

1. 3. Подела простора на карактеристичне зоне

У складу са морфолошким карактеристикама простора, затеченом парцелацијом, идентификованим имовинским статусом земљишта, у обухвату Плана се предлажу следеће целине, и то:

А. - Целина становања

А.1. - Зона породичног становања средњих густина

Ова целина се налази већим делом подужно, непосредно уз Улицу Фочанску, а са друге стране, простире се до Петријевског потока. Главна карактеристика будуће изградње у овом потезу је породично становање, обзиром на нагиб терена и расположиву ширину просторне целине (од Улице Фочанске до границе водног земљишта).

А.2. - Зона вишепородичног становања средњих густина

Компактне просторне целине веће површине, са затеченом парцелацијом различите структуре, различитим власничким статусом), у којима је могуће укрупњавање и деоба затечених парцела и организована изградња урбаних структура - комплекса већих густина и сложених функција.

Простор је дефинисан тако да гравитира Улици Венчачкој, као и делом Улице Фочанској, а делом је оријентисан према потоку, односно, простору са блажим нагибом терена, што омогућава изградњу групација већих густина и формирања амбијенталних и пратећих садржаја у функцији становања.

Овој целини припадаи простор затечене релативно уситњене парцелације са могућношћу укрупњавања и изградњу сложенијих урбаних структура.

Предвиђа се изградња комплекса различите густине, породичног као и вишепородичног становања и компатибилних делатности, са могућим пословањем у приземљима објеката.

Б. - Зона централних делатности

Ова целина је одређена у складу са имовинским статусом земљишта (државна својина и својина града Смедерева), као и диспозицијом у односу на укупан обухват Плана - доступност свим деловима планског подручја и зонама у окружењу. Површине су просторно дефинисане у рубним

деловима планског обухвата, чиме се обезбеђују услови за изградњу комерцијалних, централних, административних и других компатибилних делатности, које равномерно могу да опслужују, не само планско подручје, већ и непосредно и шире окружење.

Саобраћајне површине

Саобраћајне површине обухватају две категорије саобраћајнице, најпре примарне градске саобраћајнице, Улицу Фочанску и Венчачку и попречну везу између њих, у обухвату Плана. Ове саобраћајнице постојећим габаритом не задовољавају квалитетно одвијање саобраћаја, па се Планом предвиђа њихово проширење до потребне регулације.

Предвиђено је и формирање секундарних саобраћајница које дефинишу урбану матрицу у оквиру Плана. Планирана секундарна саобраћајница уз Петријевски поток која ће уједно бити и саобраћајница за одржавање водотока, имаће у свом габариту и бицикличичку стазу са зеленом површином.

Водно земљиште

Водно земљиште обухвата катастарски означен водоток Петријевског потока са дефинисаним простором плављења према ретензији „Смедерево“.

На површинама водног земљишта није предвиђена изградња, осим изградње водних објеката и других објеката и уређаја у функцији коришћења водног земљишта, у смислу Закона о водама.

На површинама приобалног земљишта уз постојећи водоток Петријевског потока, предвиђа се изградња инспекцијске стазе за одржавање и чишћење водотока, које се формира једнострано, у ширини од 5,5 m. Истовремено је инспекцијска стаза планирана и као секундарна саобраћајница за блоковски приступ, са формирањем бицикличичке стазе у свом склопу.

На површинама водног земљишта у обухвату ретензије, где је остварено просторно проширење, може се предвидети уређење и изградња отворених површина у функцији рекреације, спорта, одмора – према правилима прописаним за зону заштитног зеленила.

Приказ поделе простора на зоне дат је у графичком прилогу број 3.- Подела на зоне са ограничењима градње и инструментима за спровођење.

1.2. Планиране трасе и капацитети саобраћајне инфраструктуре

1.4.1. Друмска саобраћајна мрежа и објекти

Мрежа саобраћајница

Главни правци саобраћајног система, који тангирају планско подручје, чине постојеће градске саобраћајнице, Улица Венчачка и Улица Фочанска. Ове градске саобраћајнице се везују за примарни градски правац, Улицу Петријевску, градску магистралу у складу са Одлуком о категоризацији општинских путева и улица на територији града Смедерева ("Службени лист града Смедерева", број 4/2014), преко које се остварује веза планског подручја са градским центром и ободним градским правцима - градска обилазница (државни пут Па реда број 153).

У складу са одредбама Плана генералне регулације, категоризацијом и значајем наведених постојећих саобраћајница у систему градских саобраћајница, дати су нови елементи за њихову модернизацију. Планира се проширење регулације ових саобраћајница:

- Улица Фочанска, габарита коловоза 6,0 m, са тротоарима од 2 x1,5 m,
- Улица Венчачка, габарита коловоза 5,5 m, са тротоарима од 1,5 m и 2,0 m,
- Попречна веза између ових саобраћајница, габарита коловоза 5,5 m, са тротоарима 2x1,5 m.

Код свих саобраћајница се задржава постојећи режим двосмерног саобраћаја.

Будућа изградња планираних садржаја у обухвату Плана захтева изградњу нових јавних саобраћајница од којих су неке и некатегорисани путеви, у циљу минимизирања негативног утицаја уливања унутарблоковског саобраћаја и приступа противпожарних возила, улаза у подземне гараже објеката и обезбеђење коридора за изградњу нове инфраструктуре.

Изградња нових јавних саобраћајница, а најбитнија у том систему саобраћајница је новопланирана која се протеже дуж Петријевског потока и садржи коловоз ширине 5,5 m тротоар ширине 2,0 m са једне стране коловоза, а са друге зелени појас 1,5 m и уз сам водоток бициклическу стазу, ширине 4,0 m. Уједно ова саобраћајница омогућава приступ возила за потребе одржавања водотока.

Коридори и елементи траса саобраћајница дати су графичком прилогу број 4.- **Регулационо нивелациони план са саобраћајним решењем.**

Стационарни саобраћај

У складу са саобраћајним решењем, планирано је да се паркирање односно гаражирање путничких возила врши у гаражама и на слободним површинама у оквиру сопствене парцеле.

1.5. Планиране трасе и капацитети комуналне инфраструктуре

Изградња свих инфраструктурних система (водоснабдевање, канализација атмосферских и фекалних вода, електроснабдевање, гасоводни систем, телекомуникације и кабловској дистрибутивни систем, као и објекти у склопу функционисања система) реализоваће се у складу са важећим законским прописима, правилницима и нормативима.

Ниво стандарда комуналне опремљености за планиране објекте, примерен овој зони је прикључење на јавни пут / улицу, водоводну, канализациону, електромрежу, тк- мрежу, гасоводну мрежу, кабловски дистрибутивни систем и сл.

Трасе инфраструктурних мрежа проистекле су на бази достављених података и услова надлежних предузећа и налазе се у расположивим и слободним деловима коридора постојећих и новопланираних саобраћајница.

Прикључење на мрежу комуналне инфраструктуре врши се према постојећим, односно планираним техничким могућностима мреже, на начин како је предвиђено Планом, техничком документацијом и на основу прописа и услова надлежних предузећа - управљача инфраструктуре.

Сви водови инфраструктуре планирају се у начелу, подземно у постојећим и новим коридорима саобраћајница, у складу са правилима полагања и условима јавних дистрибутивних предузећа и у складу са техничком документацијом за конкретну изградњу мреже и објеката.

Трасе и капацитети инфраструктурне мреже дати су у графичком прилогу број 5. - **План мреже и објеката инфраструктуре.**

1.5.1. Трасе и капацитети водоводне инфраструктуре

На простору предметног Плана постоји делимично изграђена јавна водоводна мрежа у Улицама Фочанској и Венчачкој, а простор Плана пресецају трасе, водоводне линије РЕØ200 и РЕØ63, између поменутих улица.

Планским решењем је предвиђено снабдевање третираног подручја санитарном водом, изградњом дистрибутивне водоводне мреже у оквиру коридора планираних саобраћајница, од водоводне линије РЕØ200 до будућих потрошача.

Потребно је предвидети подземне и надземне хидранте са повезивањем на постојеће и планиране водоводне линије обухваћене Планом.

1.5.2. Трасе и капацитети канализационе инфраструктуре

Атмосферска канализациона мрежа

С обзиром на карактер будућих објеката и велике површине са којих ће се одводњавати атмосферске воде, планским решењима се посебно дефинише систем упуштања атмосферских вода у границама Плана. Већина предложених блокова – захваљујући својој позицији – има могућност одвођења атмосферских вода преко путних јаркова (уз планиране саобраћајнице). Овакав систем подразумева и одређена правила уређења слободних површина унутар парцела (већи комплекси партерног зеленила, растер-елементи на паркинг површинама и слично).

На планском подручју, дуж Петријевског потока постоји колектор Ø700 атмосферске канализације, који се простира од ретензије до дела улице Александра Ратковића, па све до раскрснице Улица Петријевске и Кајмакчаланске.

Новопланиране објекте у планираном обухвату повезати на атмосферску канализациону линију Ø700, преко Петријевског потока, затвореним системом одводњавања.

Фекална канализациона мрежа

У предметном обухвату постоји делимично изграђена јавна градска канализациона мрежа у Улицама Фочанској и Венчачкој, која није довољног капацитета за одвођење

санитарних отпадних вода из планираних објеката. Дуж Петријевског потока изграђен је Петријевски фекални колектор, који је зацељен од ретензије око 100м према Петријеву. Од ретензије према граду, дуж Петријевског потока, изграђена је линија ФКØ250, која иде до раскрснице Петријевске и Кајмакчаланске улице и одатле се улива у канализациону линију ФКØ800.

Концепција одвођења санитарних отпадних вода планира се преко Петријевског фекалног колектора, изградњом канализационе мреже одговарајућег капацитета у коридорима планираних саобраћајница, на коју ће се прикључивати будући садржаји, и њеним повезивањем на Петријевски колектор.

1.5.3. Трасе и капацитети електроенергетске инфраструктуре

Постојећи електродистрибутивни објекти су ограничени слободних капацитета, па је потребно планирати изградњу нових електроенергетских објеката. Како би се остварили услови за прикључење нових објеката, предметним Планом је потребно предвидети локацију за изградњу објеката вишег напонског нивоа, ТС 35/10kV, као и трасе водова 35kV, за прикључење на постојећи далековод 35kV, у близини предметне локације, водова 10kV, трансформаторских станица 10/0,4kV и водова 1kV. До њене изградње могуће је планирати две ТС 10/0,4, преко постојећих ТС, и обезбедити ограничене конзуме за прву етапу реализације.

Трансформаторске станице предвидети као монтажне, бетонске за највећу снагу 1000kVA или стубне у ободном појасу Плана, лоциране тако да буду у центру потрошње и приступачне за одржавање и интервенције. Планирати да електроенергетски објекти буду лоцирани поред саобраћајница како би био омогућен приступ за потребе изградње и одржавања. Такође је потребно предвидети коридоре за развод 10kV и електро инсталација за потребе напајања трансформаторских станица и планираних објеката у комплексу.

Трасе далековода свих напонских нивоа планирати у оквиру постојећих и планираних коридора саобраћајница и других површина јавне намене. Трасе далековода напона 10kV и 1kV планирати подземно, док ће се начин вођења далековода 35kV дефинисати у фази израде техничке документације, у складу са условима изграђене структуре и правилима из овог Плана.

Код локација трафостаница 35/10kV предвидети минимално удаљење објеката на суседним парцелама 5,0m од границе парцеле ТС. Код трафостаница нивоа 10/0,4kV минимално удаљење објеката износи 3,0m.

1.5.4. Трасе и капацитети телекомуникационе инфраструктуре

На планираном подручју има делимично изграђених ТК објеката, али се планира њихова даља изградња у складу са потребама будућих корисника. Обзиром да потребе нису дефинисане, треба предвидети полагање ПВЦ цеви 2Ø110 у оквиру површина јавне намене, за провлачење ТК каблова, као и полиетиленске цеви 2Ø40 за провлачење оптичких каблова.

Покривеност овог подручја широкопојасном мултисервисном мрежом је дефинисана будућом изградњом објекта МСАН на катастарској парцели број 10242/2, са пратећом мрежом.

1.5.5. Трасе и капацитети гасоводне инфраструктуре

У коридорима Фочанске и Венчачке улице је положена дистрибутивна гасоводна мрежа за радни притисак од 4 бара, која припада делу градске гасоводне мреже ДГМ „Карађорђево брдо“. Њено снабдевање природним гасом планирано је из МРС „Карађорђево брдо“ чија реализација је у току.

За грејање планираних садржаја у обухвату Плана предвиђа се прикључење на дистрибутивну гасоводну мрежу, по систему широке потрошње. У складу са тим, секундарна гасоводна мрежа се планира у коридорима планираних саобраћајница у обухвату Плана.

1.6. Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене, мреже саобраћајне и друге инфраструктуре

1.6.1. Саобраћајна мрежа

-Услови за изградњу и реконструкцију саобраћајне мреже и површина

Парцела јавног пута у начелу се формира у складу са правилима регулације за саобраћајнице у овом Плану, односно планираним профилом саобраћајнице према њеној категорији. За формирање парцела пута неопходна је израда ажурног катастарско-топографског плана, на основу кога ће се утврдити границе парцеле пута, у складу са правилима регулације.

За постојеће саобраћајнице Улице Фочанске и Венчачке, које немају у потпуности формиране коридоре, односно спроведене парцеле, парцела улице ће се формирати пројектом парцелације, односно препарцелације, односно другим урбанистичко-техничким документом у складу са Законом.

За проширење постојећих саобраћајница и изградњу нових, предвиђају се делови парцела број: 9661, 9662, 9663/1, 9776, 9663/3, 9775/1, 10243/22, 10243/23, 10243/20, 10243/19, 10243/18, 10243/17, 10243/16, 9819, 9818/3, 10243/15, 9820, 9821, 10243/26, 10243/27, 10243/14, 10243/13, 10243/11, 10243/10, 10243/9, 10243/8, 9855, 9861, 10243/12, 10243/7, 10245, 10244, 10248/6, 10248/5, 10248/4, 10248/3, 10248/2, 10248/18, 10248/7, 10248/1, 10249, 12716, 12718, 9766/1, 9767/1, 10384, 10383, 10378, 10377, 10376, 10375, 10363, 10361, 10359, 10358, 10357, 10265/4, 10265/5, 10265/6, 10265/7, 10265/10, 10265/9, 10265/8, 10355, 10353/14, 10353/13, 10353/12, 10265/2, 10265/12, 10265/11, 10264, 10263, 10262/5, 10318, 10319, 10317/1, 10317/2, 10317/6, 10317/7, 10296, 10294, 10293, 10292, 10291, 10290, 10288, 10287/6, 10287/5, 10287/1, 10270, 12703, 12713, 12714, 10262/1, 10261, 10260, 10256/3, 10256/2, 10256/1, 10254/8, 10254/9, 10254/10, 10254/11, 10250, 10251, 10252, 10253, 10255/6, 10255/5, 10255/4, 10255/13, 10255/3, 10255/11, 12715/2, 12716, 12718, 10255/12, 10255/7, 10255/1, 10254/3, 10254/4, 10262/2, 10259/6, 10259/5, 10259/7, 10259/4, 10259/3, 10259/1, 9663/2, 10242/2, 10269/2, 10254/12, 10254/7, 10246, 10258 К.О. Смедерево.

- Правила регулације

Постојеће саобраћајнице у обухвату Плана, Улица Венчачка и Фочанска, се планирају у ширем појасу регулације од постојећег. Уређење постојећих саобраћајних површина,

у зависности од њиховог стања, спроводиће се уз потпуну реконструкцију.

За постојеће и планиране саобраћајне коридоре, према усвојеној категоризацији, овим Планом се генерално дефинишу оптимални појаси регулације, и то:

Примарне саобраћајнице:

- саобраћајнице I реда: 9,0m

Секундарне саобраћајнице:

- улице II реда: 8,5 m

Остале саобраћајнице:

- Приступно сервисна: 13,0 m

Овим Планом дефинишу се општи урбанистички и технички услови који се односе на планирање, пројектовање и изградњу саобраћајница у обухвату Плана са аспекта организације и безбедности саобраћаја. Ови услови се односе, како на постојећу јавну саобраћајну мрежу, тако и на планиране интерне колске саобраћајнице унутар блокова, које нису предвиђене као површине јавне намене. Услови се односе на следеће:

- постојеће јавне саобраћајнице у обухвату Плана се реконструишу у ширини коловоза од 6,0 (5,50) m;

- ширина тротоара у оквиру постојећих јавних саобраћајница је 1,5-2,0 m;

- постојеће и планиране интерне колске саобраћајнице унутар блокова имају ширину коловоза минимално 5,50 (5,0) m за двосмерни, односно 3,50 m за једносмерни саобраћај;

- ширина тротоара уз ове саобраћајнице зависи од ширине њихових коридора / парцела и износи 1,50 m;

- код јавне саобраћајне мреже предвиђа се радијус кривине од 9,0 m на местима укрштања саобраћајница;

- радијуси кривина на местима укључења планираних унутарблоковских саобраћајница на јавну саобраћајну мрежу предвиђају се на минимално 7,0 m;

- коловозна конструкција се дефинише према рангу саобраћајнице, меродавном оптерећењу и структури возила, у функцији садржаја попречног профила, подужних и попречних нагиба, као и начина одводњавања застора;

- укрштања саобраћајница планирати у нивоу, са уређењем саобраћајном сигнализацијом;

- коловозни застор код јавних саобраћајница је са завршним слојем од асфалта, а за приступне и унутарблоковске саобраћајнице могуће је применити и бетон, коцку, камени застор, одговарајуће еколошке засторе, уз адекватно прилагодњавање климатским условима;

- бидиклестичку стазу у оквиру планиране секундарне саобраћајнице уз поток предвидети са одговарајућом подлогом и застором, у складу са наменом;

- код планирања паркинг места и тротоара предвидети укошене ивичњаке максималног нагиба 10% и минималне ширине 1,20 m за силазак колица са тротоара на коловоз; исте рампе предвидети на свим местима где се прелази са тротоара на коловоз или обрнуто;

- одводњавање коловозних и тротоарских површина на јавним саобраћајницама у обухвату Плана решено је у оквиру постојећих саобраћајно-техничких елемената – подужних и попречних падова коловозних и тротоарских површина, увођењем у канализациони систем;

- одводњавање интерних унутарблоковских саобраћајница решавати гравитационим отицањем површинских вода (подужним и попречним падом) у канализациони систем;

- прилазе парцелама са коловоза саобраћајница градити као асфалтиране, од бетона, бетонских плоча и слично.

- Стационарни саобраћај

На постојећим и планираним површинама јавне намене не предвиђа се формирање јавних паркинг површина. За изградњу површина за стационарни саобраћај у оквиру планираних објеката и површина за јавно коришћење, без обзира на својински статус, поред правила дефинисаних за све појединачне целине и зоне, потребно је придржавати се следећих општих услова:

- Димензије паркинг места код подужног паркирања су 5,50 x 2,20 m, а код паркирања под углом 5,0 x 2,50 m;

- У оквиру јавних паркинг површина потребно је предвидети 5 % паркинг места за возила особа са инвалидитетом, димензија 3,70x5,0 m;

- Паркинг површине ван коловоза могу бити са асфалтним или бетонским застором, од префабрикованих бетонских елемената, растер елемената и друго, у складу са микро-локацијским условима;

- За планиране вишепородичне објекте, примењују се правила за стационарни саобраћај дефинисана у правилима уређења и грађења за посебне целине и зоне, изван јавних саобраћајних и других површина.

- Правила нивелације

За планиране саобраћајне правце подужна нивелација се утврђује сходно конфигурацији терена, у начелу усаглашена са постојећим саобраћајницама у окружењу које се задржавају, што се дефинише пројектном документацијом у фази припреме реализације, на основу геодетског снимања, геомеханичких карактеристика и анализе изграђених структура уз коридор.

Оптимални попречни нагиб коловоза треба да буде минимално 2,5% у правцу и максимално 7% у кривини.

Нивелација нових инфраструктурних мрежа се утврђује на основу планиране нивелације саобраћајница, према прописаним условима за поједине системе, водећи рачуна о позицијама постојећих инсталација, као и њиховом међусобном положају.

- Услови за формирање парцела

Постојеће катастарске парцеле основ су за образовање нових грађевинских парцела.

Формирање нових парцела за изградњу на земљишту остале намене врши се пројектима препарцелације и парцелације, у складу са Законом и условима за формирање грађевинских парцела из овог Плана.

Формирање парцела планираних интерних унутарблоковских саобраћајница вршиће се изградом пројекта парцелације, односно препарцелације и на основу Урбанистичког пројекта, као детаљног испитивања планираног простора.

- Правила за уређење и изградњу објеката и површина јавне намене

У обухвату Плана се планирају простори за централне делатности, који подразумевају формирање површина јавне намене чиме се омогућава њихово уређење у оквиру постојећих комплекса.

На основу анализе стања и потреба у сектору јавних услуга, овим Планом се предвиђају нове целине са садржајима јавне намене, као и у оквиру свих планираних урбанистичких зона и целина у овом Плану.

У графичком прилогу **број 4. - Регулационо нивелациони план са саобраћајним решењем**, дати су подаци о положају регулационих линија којима се дефинише раздвајање површина јавне намене од површина остале намене.

1.7. Мрежа комуналне инфраструктуре

- Општи услови изградње инфраструктурне мреже и објеката

Изградња и реконструкција јавне комуналне инфраструктуре – система водоснабдевања, канализација отпадних вода, електроснабдевања, топлотне, гасоводне, телекомуникационе мреже и кабловског дистрибутивног система, као и објеката у склопу функционисања система – реализује се на основу техничке документације, у складу са условима утврђеним у овом Плану, уз поштовање важећих законских прописа, правилника и норматива који важе за поједине системе.

Инфраструктурна мрежа у обухвату Плана се планира као подземна, уз обезбеђење коридора у регулацијама саобраћајница и других површина јавне намене.

- Правила регулације инфраструктурне мреже

Трасе и објекти јавне инфраструктурне мреже постављају се по правилу у коридоре површина јавне намене (саобраћајнице и друге површине јавне намене), а изузетно, могу се постављати и на другом земљишту, уз обезбеђење Законом прописаних услова у погледу регулисања коришћења земљишта.

У циљу обезбеђења коридора за различите инфраструктурне системе у појасу регулације, потребно је у начелу синхронизовати њихову изградњу на бази синтезних пројеката инфраструктуре (приликом реконструкције или изградње саобраћајница и других површина јавне намене), односно усаглашених пројеката појединих система.

- Услови за формирање парцела

За постављање/изградњу објеката инфраструктуре (трафостанице, приступни чворови телекомуникационе мреже и слично) у обухвату Плана не предвиђа се формирање засебних парцела, већ се њихово постављање у начелу омогућава на површинама јавне намене или површинама парцела остале намене, на основу регулисаних имовинско-правних односа, у складу са Законом. У случају исказане потребе за формирањем засебних парцела за овакве објекте, исте ће се формирати на основу пројекта парцелације или препарцелације, у складу са Законом, и уз регулисане имовинско-правне односе власника/управљача инфраструктуре.

- Услови заштите инфраструктурне мреже

У складу са специфичностима изградње и експлоатације, законским прописима и правилницима који третирају одређене инфраструктурне системе, успоставља се режим заштите, односно услови изградње у прописаним заштитним зонама и појасима појединих инфраструктурних система.

Електроенергетска мрежа:

DV 35 kV	минимум 6,0 m са сваке стране, мерено од хоризонталне пројекције крајњег проводника
DV 10 kV	минимум 5,0 m са сваке стране, мерено од хоризонталне пројекције крајњег проводника

У заштитном појасу далековода није дозвољена изградња објеката високоградње и садња вегетације високог раста. Евентуална изградња испод или у близини заштитног појаса условљена је Техничким прописима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1kV до 400kV ("Службени лист СФРЈ", број 65/88), односно сагласношћу надлежног предузећа - управљача система.

Гасоводна мрежа:

Прикључна разводна гасоводна мрежа (6-12 b)	- 3 m обострано од ивице гасоводне цеви
Дистрибутивна гасоводна мрежа (4 b)	- 1 m обострано од ивице гасоводне цеви
MPC	- 15 m у радијусу

На правцима гасоводне мреже у прописаним заштитним зонама забрањена је изградња објеката високоградње. Изградња у непосредној близини гасоводне мреже и објеката условљена је Правилником о условима и техничким нормативима за пројектовање и изградњу градског гасовода, а за добијање сагласности за градњу објеката у близини гасоводних мрежа и објеката потребно је испоштовати стандарде надлежног предузећа.

Телекомуникациона мрежа и објекти:

Утврђена зона заштите према прописима износи:

Оптички кабл	- 1m обострано од хоризонталне пројекције кабла (ужи појас заштите)
	- 4 m (шири појас заштите)
Приступни чвор	- нема заштитне зоне

У ужем појасу заштите није дозвољена изградња. Изградња у ширем појасу заштите, као и укрштање са другим инфраструктурним системима, условљено је прописима и условима надлежног управљача телекомуникационе инфраструктуре.

Водоводна мрежа:

Главни цевовод	- 2,5 m обострано
----------------	-------------------

У заштитној зони је забрањена изградња објеката, изувез објеката инфраструктуре, а евентуална укрштања са осталом инфраструктуром врше се по важећим прописима и нормативима, уз обострану заштиту. Услови за изградњу објеката у непосредној близини цевовода издаје надлежно предузеће.

Канализациона мрежа:

Канализациона мрежа и колектор - 1,5 m обострано

У заштитној зони је забрањена изградња објеката, изувез објеката инфраструктуре, а евентуална укрштања са

осталом инфраструктуром врше се по важећим прописима и нормативима, уз обострану заштиту и под углом од 90°. Услове за изградњу објеката у непосредној близини цевовода издаје надлежно предузеће.

- Правила за изградњу инфраструктурне мреже и објеката

Правила за изградњу електроенергетске мреже

- Водови (далеководна и нисконапонска мрежа) могу бити кабловски, подземни. Подземни водови се полажу у тротоару на дубини од 1,0 m, на растојању 0,5 m од регулационе линије, у зеленој површини на дубини од 0,8 m, или у профили саобраћајнице на дубини од 1,0 m;

- Подземни водови који се не полажу у регулационом појасу саобраћајнице, полажу се на најмањој удаљености 0,5 m од подземних делова објекта, на дубини од 0,8-1,0m;

- Ако се у истом рову полажу и водови других инсталација морају се задовољити минимална прописана растојања заштите;

- У истом рову никада не полагају електроенергетске водове и топоводе или пароводе;

- Светиљке јавне расвете, стубови и канделабри, постављају се уз регулациону линију или 30 cm од ивичњака, а није дозвољено њихово постављање изнад других подземних инсталација и средином тротоара;

- За осветљење фасада, групација зеленила, паноа и слично, користити рефлекторе монтиране на стубовима и постолима, на фасадама, уређеним зеленим и поплочаним површинама, и слично;

- Трафостанице градити као МБТС или зидане у ужој зони корисника, на прописним растојањима од постојећих и планираних објеката, а због недостатка простора трафостанице могу бити смештене у посебне просторије унутар објекта;

- Растојање трафостанице од стамбеног објекта: минимално 3,0 m;

- Трафостанице морају имати приступ за допрему, монтажу и одржавање опреме, као и приступ ватрогасном возилу.

- Новопланирану 10kV мрежу градити подземно у кабловској канализацији;

- Нисконапонску мрежу изводити подземно у тротоарима, а ако се изводи ваздушно(као привремено решење) на бетонском стубовима и са самоносећим кабловским снопом (СКС).

Правила за изградњу термоенергетске мреже

- Гасоводна мрежа се полаже подземно, изван конструкције саобраћајнице;

- Код паралелног вођења са другим подземним инсталацијама гасовод мора бити удаљен минимално 0,40 m, а код укрштања 0,20 m; уколико није могуће постићи ова растојања дозвољено је и мање, уз уградњу обавезне заштитне опреме;

- Дубина укопавања гасовода, зависно од теренских услова, дефинисана је минималним надслојем земље изнад горње ивице цеви. У габариту саобраћајнице износи 1,30 m изнад горње ивице заштитне цеви, а на осталим теренима уобичајено око 0,80 m;

- Минимална дубина гасовода при укрштању са саобраћајницама износи 1,0 m;

- Гасовод се полаже у ров ширине 50 cm + d (d = пречник гасовода).

Правила за изградњу телекомуникационе мреже

- Трасе постојећих оптичких и мрежних каблова задржавају се ако су у појасу тротоара или у зеленој траци улице и ако не угрожавају локацију других планираних објеката;

- За полагање каблова потребно је обезбедити простор у тротоарима улица, на дубини од 1,0 m и на удаљености 0,5 m од регулационе линије;

- Мрежу полагају у супротној страни улице од планиране или изведене електромреже, где је то могуће;

- Минимална удаљеност тт-кабла и енергетског кабла напона до 10kV износи 0,5 m, а напона преко 10kV 1,0 m; ако ови услови не могу да буду испоштовани, треба применити заштитне мере (постављање електро-каблова у гвоздене цеви, тт-каблова у ПВЦ или ПЕ цеви и предвидети уземљење електро-каблова напона преко 250V, са уземљивачима на минималном растојању 2,0 m од тт-кабла;

- Укрштање са електро-кабловима се изводи по правилу под углом од 90°, али не сме бити мање од 45°; Вертикално растојање при укрштању не може бити мање од 0,3 m за електро-каблове напона до 250V, односно 0,5 m за напоне преко 250V;

- Ако се у истом рову полажу и водови других инсталација морају се задовољити минимална прописана растојања, или посебни услови заштите, прописани од стране управљача тт-мреже;

- Растојање каблова од подземних делова објеката: минимално 0,5 m;

- Базне радио-станице се могу постављати на јавним слободним површинама или на одговарајућем објекту;

- Јавне телефонске говорнице могу се постављати на местима где постоји могућност полагања прикључног кабла и где је фреквентност људи велика: на прилазима и у јавним објектима, тротоарима улица, зеленим површинама и другим просторима где њихове локације не ометају пешачки и други саобраћај, не затварају улазе, прилазе и слично.

Правила за изградњу водоводне мреже

- Трасу водоводне мреже полагају у појасу регулације улице;

- Трасу полагају са једне стране улице или обострано зависно од ширине уличног фронта;

- Улична мрежа се поставља испод коловоза, на 1,0 m од његове ивице;

- Дубина укопавања: минимална 1,0 - 1,2 m;

- Трасе ровова за полагање водоводне инсталације се постављају тако да водоводна мрежа задовољи прописана одстојања у односу на друге инсталације и објекте инфраструктуре. Минимално растојање од других инсталација је 1,0 m, изузетак се врши у зонама где није могуће испуњење услова, али тако да не сме угрожавати стабилност осталих објеката (мин. 0,5 m);

- Није дозвољено полагање водоводне мреже испод објеката високоградње. Минимално одстојање од темеља објеката износи 1,0 m, али тако да не угрожава стабилност објеката;

- Минимална дубина изнад водоводних цеви износи 1,0 m мерено од горње ивице цеви, а на месту прикључка новопланираног на постојећи цевовод, дубину прикључка свести на дубину постојећег цевовода;

- Водовodne инсталације се постављају изнад инсталација фекалне канализације на одстојању мин. 2ДН;
- На проласку цевовода испод улице предвидети заштитне цеви на дужини већој од ширине улице за мин. 1,0 m са сваке стране;
- На траси предвидети постављање довољног броја надземних противпожарних хидраната;
- Приликом реализације водовода треба се придржавати техничких прописа за пројектовање, извођење и одржавање мреже.

Правила за изградњу канализационе мреже

- Трасу канализације полагаати у појасу регулације улице;
- Положај планиране канализационе мреже је у појасу регулације саобраћајница, односно око осовине пута;
- Дубина укопавања: минимално 1,0 m;
- Трасе ровова за полагање цевовода канализације се постављају тако да се задовоље прописана одстојања у односу на друге инсталације и објекте инфраструктуре. Минимално растојање од других инсталација је 1,0 m, изузетак се врши у зонама где није могуће испуњење услова, али тако да не сме угрожавати стабилност осталих објеката;
- Минимално одстојање канализације од темеља објеката износи 1,0 m, али тако да не угрожава стабилност објеката;
- Минимална дубина изнад канализационих цеви износи 1,5 m мерено од горње ивице цеви, а на месту прикључка новопланираног на постојећи цевовод, дубину прикључка новести на дубину постојећег вода канализације;
- На проласку цевовода испод улице предвидети заштитне цеви на дужини већој од ширине улице за мин. 1,0 m са сваке стране;
- На траси предвидети изградњу довољног броја ревизионих шахтова на прописаном растојању од 160-200ДН, макс. 45,0 m;
- Приликом реализације канализације треба се придржавати техничких прописа за пројектовање, извођење и одржавање мреже.

2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРОСТОРА

2.1. Заштита природе и природних добара

На простору предметног плана не постоје евидентирани заштићена природна добра.

2.2. Заштита културних добара

Решењем Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедерево, број 104/2-2013 од 18.03.2013. године за обухват Плана, са становишта заштите непокретних културних добара, нема утврђених непокретних културних добара. У оквиру границе предметног Плана налази се некадашња кућа Љотића, на пољском имању, на кат.парц. број 10265/3.

Обавеза је инвеститора и извођача радова да се током извођења земљаних радова обезбеде сви потребни материјално-технички услови за остваривање увида у спровођење мера заштите и коришћење културних добара од стране Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедерево (археолошко праћење земљаних радова).

2.3. Геотехнички услови изградње

Обзиром да за обухват и потребе овог Плана нису рађена посебна геомеханичка истраживања, за дефинисање услова и мера коришћења простора и изградње у обухвату, са аспекта геомеханичке стабилности терена, коришћени су подаци и услови утврђени у претходној планској документацији – Генералном плану “Смедерево 2020”.

На основу ранијих истраживања дефинисани су инжењерско-геолошки услови за изградњу нових објеката и на простору Плана издвојене су две категорије:

- неповољни терени
- врло неповољни терени-клизишта

Неповољни терени

Инжењерско-геолошке карактеристике ових терена у природним условима су ограничавајући фактор. Ова категорија обухвата терене узаних пролувијалних равни, падина - долина Петријевског потока, потенцијално нестабилне падине са умиреним клизиштима, делови алувијалних равни испод коте 72 мнв.

Коришћење ових терена за урбанизацију захтева претходну припрему терена применом санационих и мелиоративних мера, и то: у смислу побољшања стабилности падина и обезбеђења објеката на њима, адекватно регулисање водотока. Приоритет треба да буде усклађивање инжењерско-геолошких карактеристика са развојем осталих активности.

Ради дефинисања облика санационих и мелиорационих мера на овим неповољним теренима, неопходно је урадити пројекат санације ширег подручја.

Врло неповољни терени

Изразито неповољни терени обухватају првенствено терене са појавом активних клизишта, али и плавлене делове терена алувијалних равни. Активно клизиште је присутно у природним условима на падинама поточне долине.

Услед немогућности дефинисања степена стабилности ових простора, препорука је да се на овим теренима у погледу изградње не нарушава постојеће затечено стање, односно ове терене треба потпуно искључити из урбанизације.

Терени који су овде означени као врло неповољни, могу се само у изузетним случајевима урбанизовати, и то уз претходну примену санационих и мелиорационих мера у смислу побољшања стабилности укупне падине, као и обезбеђења суседних објеката на том терену. Детаљна урбанистичка решења, намене и организовање простора у оваквим случајевима обавезно се морају утврдити детаљним инжењерско-геолошким истраживањима којима би се у потпуности дефинисали сви потребни параметри за изградњу новопланираних објеката (подаци о саставу и геомеханичким карактеристикама тла, прорачун дозвољеног оптерећења, прорачун слегања објекта, анализа услова фундаирања и димензионисање темеља, анализа утицаја објекта на клизање, анализа утицаја објеката на стабилност других објеката и друго).

2.4. Заштита животне средине

2.4.1. Процена утицаја планских решења на животну средину

За предметни План детаљне регулације, у складу са Одлуком о изради, а на основу Решења надлежног ор-

гана Градске управе Смедерево, број 501-49/2013-05 од 13.05.2013. године, није рађена стратешка процена утицаја на животну средину.

Процена утицаја планских решења може се извршити на основу сагледавања постојећег стања параметара животне средине, као и анализе планираних активности у предметном простору и њиховог потенцијалног утицаја на квалитет животне средине.

Имајући у виду постојеће стање животне средине, које нема изражене карактеристике специфичне деградираности, може се оценити да су основни еколошки проблеми планског подручја у највећој мери последица просторног положаја целине и утицаја одвијања саобраћаја (положај на главним градским саобраћајним правцима), али и постојања тачкастих извора загађења од индивидуалних ложишта (као преовлађујући начин грејања објеката).

Планским решењима, којима се повећава изграђеност простора, уводе се нови саобраћајни токови у обухвату, предвиђа гасификација целог обухвата и плански се дефинишу мере за ублажавање негативних и повећање позитивних ефеката (начин грејања планираних објеката, начин паркирања за нове садржаје, услови озелењавања и уређења слободних површина и слично).

2.4.2. Оцена постојећег стања животне средине

Подручје простора обухваћеног Планом, представља неизграђену средину. С обзиром на намену, изграђеност и начин коришћења земљишта, доминантни утицаји на квалитет животне средине долазе од саобраћаја из даљег окружења и од постојећег, занемарљивог система грејања - индивидуална (утицај на квалитет ваздуха и индиректно квалитет земљишта). Негативни утицаји на квалитет земљишта са овог аспекта су минимализовани.

2.4.3. Мере заштите животне средине

У планска решења овог Плана интегрисане су опште мере заштите животне средине кроз:

- Дефинисање намене простора и концепта градње (станованање са компатибилним делатностима, умерене густине становања и друго);

- Дефинисање начина инфраструктурног опремања простора;

- Приоритетну заштиту водотока (Петријевског потока);

- Дефинисање урбанистичких показатеља и других правила грађења на појединачним парцелама (спратност објеката, међусобне удаљености и друго);

- Дефинисање услова за озелењавање, како површина јавне намене, тако и на појединачним парцелама намењеним за иградњу садржаја предвиђених Планом;

- Дефинисање услова за одлагање отпада и друго.

Опште мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја и повећање позитивних ефеката Плана на животну средину односе се на следеће:

- Поштовање пропозиција и прописаних правила уређења и грађења у Плану;

- Поштовање и имплементација услова и мера надлежних предузећа, организација и институција приликом реализације садржаја;

- Комунално и инфраструктурно опремање простора у складу са Планом;

- Спровођење планских решења у погледу концепта грејања - систем гасификације широке потрошње;

- Унапређење система одлагања комуналног отпада и управљања грађевинским отпадом који настаје у фази реализације садржаја у обухвату Плана;

- Успостављање јединственог и перманентног мониторинга квалитета животне средине за шире подручје центра града, а тиме и плански обухват.

2.5. Општи и посебни услови и мере заштите живота и здравља људи и заштите од пожара, елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и ратних дејстава

Опште мере заштите живота и здравља људи, заштите од елементарних непогода, као и организација простора од интереса за одбрану и заштиту од ратних дејстава и цивилну заштиту, уграђене су у планска решења и у начелу дефинисане правилима уређења и грађења.

У циљу заштите грађевинских објеката и осталих садржаја од елементарних непогода на простору обухваћеном Планом, потребно је приликом пројектовања и изградње узети у обзир меродавне параметре који се односе на заштиту од елементарних непогода (врста и количина атмосферских падавина, дебљина снежног покривача, јачина ветра, носивост терена, висина подземних вода и слично), у складу са законском регулативом.

2.5.1. Мере сеизмичке заштите

Према сеизмолошко-геолошким карактеристикама подручје града Смедерева спада у зону средње сеизмичке угрожености, са потресима максималног интензитета 7°МСС, изузетно 8°МСС ($I=7,17-7,83$; коефицијент сеизмичности $K_s=0,03-0,04$).

Основна мера заштите од земљотреса представља примену принципа асеизмичког пројектовања објеката, односно примену сигурносних стандарда и техничких прописа о градњи у сеизмичким подручјима.

Објекте пројектовати и градити у складу са одредбама Правилника о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима („Службени лист СФРЈ“, број 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90).

Урбанистичке мере заштите, којима се непосредно утиче на смањење повредивости територије, уграђене су у планска решења - изграђеност, густина насељености, спратност и висине објеката, међусобна удаљења, мрежа саобраћајница и неизграђених површина и друго. Овим се обезбеђује одговарајући степен заштите људи и грађевинских објеката, односно континуитет у функционисању објеката од виталног значаја у периоду након земљотреса.

2.5.2. Мере заштите од пожара

У планска решења, односно прописана правила уређења и грађења у обухвату Плана уграђене су превентивне мере заштите од пожара, и то у смислу:

- Обезбеђења оптималне удаљености стамбених објеката и површина јавне намене од објеката и зона са повећаним степеном угрожености од пожара;

- Прописивања обавезе изградње спољашње и унутрашње хидрантске мреже у објектима, у складу са прописима, посебно за јавне и објекте велике спратности;

- Капацитета планиране водоводне мреже који обезбеђује довољне количине воде за гашење пожара;

- Планиране мреже саобраћајница, приступних путева и пролаза за ватрогасна возила у прописаним појасима регулације;

- Правилима грађења за објекте у грађевинским зонама и целинама, којима је утврђена обавеза обезбеђивања приступа ватрогасним возилима.

Посебне мере заштите од пожара приликом изградње спроводе се применом одредби Закона о заштити од пожара („Службени гласник Републике Србије“, број 111/2009 и 20/2015), Закона о ванредним ситуацијама („Службени гласник Републике Србије“, број 111/2009, 92/2011 и 93/2012) и пратећих подзаконских докумената.

Превентивне мере у објектима високоградње

Објекат високоградње у зависности од врсте и намене мора бити пројектован, изграђен, коришћен и одржаван на начин којим се обезбеђују услови за сигурну евакуацију људи.

За финалну обраду хоризонталних и вертикалних површина излаза и излазних путева у објектима високоградње потребно је уградити материјале пожарних карактеристика у складу са стандардима.

Све уграђене инсталације у објектима морају се одржавати у исправном стању и периодично контролисати, у складу са техничким прописима и стандардима на које се ти прописи позивају.

Уређаји за откривање и јављање пожара и уређаји за гашење пожара

При пројектовању и изградњи високих стамбених објеката и објеката јавне намене обавезно је уградити уређаје који омогућавају благовремено откривање и јављање пожара.

Мере заштите од пожара на путевима, пролазима, платоима и сличним прилазима објектима

На путевима, пролазима, платоима и сличним прилазима објектима који су предвиђени за пролаз ватрогасних возила или евакуацију људи и имовине угрожених пожаром није дозвољено градити или постављати објекте и друге препреке.

2.5.3. Мере заштите у ванредним ситуацијама

Услови и мере заштите од елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и ратних дејстава уређени су одредбама Закона о ванредним ситуацијама („Службени гласник Републике Србије“, број 111/2009, 92/2011 и 93/2012).

У планска решења, односно прописана правила уређења и грађења у обухвату Плана, уграђене су превентивне мере заштите које се предвиђају планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама (као обавезном документу у складу са Законом о ванредним ситуацијама), и то у смислу:

- Дефинисања урбанистичких зона и целина у обухвату, са претежним наменама у којима је могуће идентификовати критична места и просторе са гледишта угрожениости од елементарних непогода и других несрећа;

- Дефинисања правила уређења и грађења у грађевинским зонама, са оптималним степеном заузетости простора и међусобних удаљења објеката, којима се обезбеђује пре-

вентивно деловање у ванредним ситуацијама (спречавање ширења утицаја, могућност интервенција и друго);

- Карактеристика и капацитета постојеће и планиране саобраћајне мреже;

- Капацитета планиране инфраструктуре;

- Дефинисања услова изградње обеката у грађевинским зонама и целинама, којима се омогућава изградња подземних етажа и њиховог коришћења за склањање у случају елементарних непогода, удеса, ратних дејстава;

- Дефинисања других мера од значаја за заштиту у ванредним ситуацијама.

Склањање и урбанистичке мере заштите

Приликом изградње нових комуналних и других објеката, неопходно је њихово прилагођавање за склањање људи, у складу са посебним прописом.

Приликом изградње стамбених објеката са подрумима, над подрумским просторијама треба предвидети изградњу ојачане плоче која може да издржи урушавање објеката.

Јавна и блоковска склоништа могу се користити за мирнодопске потребе, с тим да се не могу вршити адаптације или реконструкције које утичу или би могле да утичу на исправност склоништа. Склоништа се не могу користити у сврхе које би погоршале њихове хигијенске и техничке услове.

2.6. Мере енергетске ефикасности изградње

Унапређење енергетске ефикасности подразумева смањење потрошње свих врста енергије, уштеду енергије и обезбеђење одрживе градње применом техничких мера, стандарда и услова планирања, пројектовања, изградње и употребе објеката.

Унапређење енергетске ефикасности регулише енергетска својства објекта, која се дефинишу као стварно потрошена или процењена количина енергије која задовољава различите потребе које су у вези са стандардизованим коришћењем објекта (укључујући грејање, припрему топле воде, хлађење, вентилацију и осветљење).

Објекат који се у смислу посебног прописа сматра објектом високоградње у зависности од врсте и намене, мора бити пројектован, изграђен, коришћен и одржаван на начин којим се обезбеђују прописана енергетска својства. Прописана енергетска својства објекта утврђују се издавањем *Сертификата о енергетским својствима* који чини саставни део Техничке документације.

2.6.1. Аспекти и принципи енергетске ефикасности и мере за унапређење

Примена стандарда за пројектовање и градњу објеката одређује дозвољену максималну годишњу потрошњу финалне енергије за грејање одређених типова објеката/зграда:

- **Стамбене зграде са два и више станова:** дозвољена максимална годишња потрошња финалне енергије за грејање - 60KWh/m²a;

- **Нестамбене зграде и зграде мешовите намене:** дозвољена максимална годишња потрошња финалне енергије за грејање - 55KWh/m²a;

- **Трговинске и услужне делатности:** дозвољена максимална годишња потрошња финалне енергије за грејање - 70KWh/m²a;

- **Стамбене зграде са једним станом:** дозвољена максимална годишња потрошња финалне енергије за грејање - 65KWh/m²a.

2.6.2. Еколошки аспекти енергетске ефикасности

Еколошки аспект енергетске ефикасности, односно потрошња енергије за грејање и хлађење, као и загађење ваздуха у зимском периоду услед коришћења већег броја индивидуалних ложишта на бази фосилних горива, односи се на ефикасније планирање система за снабдевање и дистрибуцију енергије, затим оптимизацију односа снабдевања енергијом и коришћења обновљивих извора енергије, итд. Загађење ваздуха узроковано коришћењем индивидуалних ложишта на бази фосилних горива регулише се и смањује увођењем централизованог система снабдевања топлотном енергијом и применом обновљивих извора енергије.

2.6.3. Мере за повећање енергетске ефикасности

Под енергетском ефикасношћу подразумевају се мере које се примењују у циљу смањења потрошње енергије, под условима истог или вишег степена оствареног комфора и стандарда. Најчешће мере које се предузимају у циљу смањења губитака енергије и повећања енергетске ефикасности су:

- замена необновљивих енергената *обновљивим*, односно замена еколошки неповољних енергената еколошки прихватљивим
- замена енергетски неефикасних потрошача ефикасним
- *термичка изолација* простора који се греје
- замена дотрајале *столарије* у просторима који се греју
- уградња мерних и регулационих уређаја за потрошаче енергије
- увођење *тарифних система* од стране дистрибутера у циљу подстицања штедње енергије и слично.

У сектору зградарства мере за повећање енергетске ефикасности односе се на:

- увођење нових видова и облика загревања (прелазак са грејања на фосилна горива или електричну енергију);
- употреба нове генерације расветних уређаја/сијалица у домаћинствима и пословним објектима;
- примена стандарда о пројектовању стамбених зграда и термичкој заштити, чиме је могуће смањити пројектну инсталсану снагу за грејање за 30-40 % и остварити приближно толику уштеду у енергији за грејање;
- прелазак са паушалног обрачуна потрошње енергије на обрачун према мерењу потрошње топлотне енергије увођењем додатних уређаја.

2.7. Мере приступачности

Јавне саобраћајне и пешачке површине (тротоари и пешачке стазе, пешачки прелазни места за паркирање, стајалишта јавног превоза), као и улази у јавне, пословне и стамбене објекте (10 и више станова) и начин њиховог коришћења морају се пројектовати и извести на начин који омогућава несметано кретање лица са посебним потребама, односно у складу са одредбама Правилника о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама ситуацијама („Службени гласник Републике Србије“, број 22/2015):

- ширина тротоара и пешачких стаза износи мин. 180 cm а изузетно 120 cm;
  - највиши попречни нагиб управан на правац кретања износи 2%;
  - у коридорима основних пешачких кретања није дозвољено постављање стубова, рекламних паноа и осталих препрека;
  - на свим пешачким прелазима висинску разлику између тротоара и коловоза савладати извођењем одговарајуће рампе;
  - на паркиралиштима и у подземним гаражама обавезно је обезбеђивање прописаног броја паркинг места за возила лица са инвалидитетом;
  - прилагођавање стајалишта јавног превоза;
  - пројектовање и извођење свих елемената у простору за кретање и приступ до објеката (рампе, степеништа, подизне платформе);
  - у вишепородичним стамбеним објектима са 10 и више станова и пословним објектима обезбедити приступ лицима са посебним потребама на коту приземља, односно до лифта, уколико га има, спољним и унутрашњим рампама минималне ширине 90 cm и нагиба од 1:20 (5%) до 1:12 (8,33%);
  - опремање појединих пешачких прелазних места (за кретање великог броја деце) одговарајућом светлосном и посебном звучном сигнализацијом.
- Истим правилником дефинисани су услови за пројектовање стамбених зграда и објеката за јавно коришћење, који се морају поштовати у поступку израде пројектно-техничке документације за појединачне садржаје.

3. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА У КАРАКТЕРИСТИЧНИМ ЗОНАМА

Правила уређења и грађења у овом Плану дефинишу се за цео обухват Плана, као скуп општих правила за изградњу и реконструкцију објеката, уређења грађевинског земљишта, као и посебних правила за изградњу објеката у урбанистичким зонама и целинама утврђеним у Плану.

Правила уређења и грађења служе за утврђивање урбанистичких и других услова за изградњу и реконструкцију објеката, односно издавање локацијских услова и грађевинске дозволе и израду Урбанистичких пројеката у складу са овим Планом.

3.1. Општа правила уређења у обухвату Плана

3.1.1. Општа правила за изградњу и реконструкцију објеката

- Породични (индивидуални) стамбени објекат у смислу овог Плана јесте објекат са максимално 4 (четири) стамбене јединице.
- Вишепородични стамбени објекат у смислу овог Плана јесте објекат са 5 (пет) и више стамбених јединица.
- Стамбени простор – стамбену јединицу са помоћним и праћећим просторима у оквиру породичног и вишепородичног објекта организовати према функцији и важећим нормативима.
- Светла висина стамбених просторија не може бити мања од 2,5 m (препоручује се минимум од 2,6 m).
- Пословни простори у склопу стамбених објеката, односно као самостални објекти, треба да су изграђени

- према функционалним, санитарним, техничко-технолошким и другим условима, односно према важећим прописима за одређену намену или делатност.
- Стандардна светла висина пословних, радних просторија не може бити мања од 2,8 m, односно треба да је у складу са прописима за обављање одређене врсте делатности, осим у објектима непокретних културних добара и заштићеним целинама, где под одређеним условима може бити и мања.
  - Објекти свих врста и намена треба да су функционални, статички стабилни и опремљени свим савременим инсталацијама у складу са важећим нормативима и прописима за објекте одређене намене.
  - Објекти свих врста и намена треба да задовоље потребне критеријуме у смислу прописа из области енергетске ефикасности изградње.
  - Код изградње нових вишеспородичних стамбених или стамбено-пословних објеката обавезно је приликом пројектовања решити постављање расхладних (клима) уређаја на стамбеним и пословним јединицама, на начин да оне буду једнообразно постављене и решено уливање кондензата у олучне вертикале или посебне вертикале повезане на кућну канализациону мрежу.
  - У случају грађења објеката на граници парцеле водити рачуна да се објектом или његовим делом (испадом, стрехом, темелјима и слично) не угрози ваздушни, односно подземни простор суседне парцеле.
  - Кровне равни свих објеката у погледу нагиба треба да су решене тако да се атмосферске воде са површина крова воде у сопствену парцелу, односно усмеравају на уличну канализацију.
  - Површинске воде са једне грађевинске парцеле не могу се усмерити према другој парцели, односно објектима на суседним парцелама.
  - У случају када за одвођење површинских вода не постоји нивелационо решење на нивоу блока, ове воде се са сопствене парцеле одводе слободним падом према риголама, односно према улици (регулисаној канализацији, односно риголама) са најмањим падом од 1,5%.
  - Саобраћајне површине, приступне пешачке стазе објектима на парцели, рампе гаража и других просторија, којима се савладава висинска разлика изнад коте терена, колске приступне путеве дворишту и манипулативне дворишне платое, треба извести са падом оријентисано према улици, односно регулисаној интерној атмосферској канализационој мрежи у оквиру парцеле, евентуално делом према зеленим површинама на парцели (врт, башта и слично).
  - У случају изградње гараже у сутерену објекта, пад рампе за приступ гаражи оријентисан је према објекту, а одвођење површинских вода решава се дренажом или на други погодан начин.
  - Одвођење површинских вода са рампе изведене за већи број гаража планираних у сутерену објекта (вишеспородични, пословни објекти и друго) обавезно решаваати канализационом мрежом прикљученом на уличну канализацију.
  - Саобраћајне површине – приступни путеви, платои треба да су изведени са савременим коловозни застором: бетон, асфалт-бетон или поплочање разним типским елементима.

- Колски улаз у парцелу се не може градити на удаљености мањој од 10,0 m од лепезе раскрснице.
- На постојећим објектима могућа је реконструкција, адаптација, доградња или санација, као и пренамена, у складу са прописаним правилима утврђеним за одговарајућу целину или зону.
- Доградња објеката се може вршити до задовољења урбанистичких параметара прописаних за одговарајућу целину, односно зону.

3.1.2. Општа правила за прикључење објеката на јавну инфраструктурну мрежу

Прикључење на мрежу комуналне инфраструктуре врши се према постојећим, односно планираним техничким могућностима мреже, а на основу општих правила дефинисаних у овом Плану, односно услова надлежних предузећа. У обухвату Плана је обавезно планирати подземну јавну инфраструктурну мрежу, односно подземне прикључке појединачних објеката на исту.

3.1.3. Комунално-инфраструктурна опремљеност и уређење земљишта

Оптимални стандард опремљености земљишта за појединачне парцеле у обухвату Плана је приступ на јавну саобраћајницу (директно или индиректно, преко интерне приступне саобраћајнице) и прикључење на јавну водоводну, канализациону, електро, тт и (у ери IPTV технологија и КДС губи значај, све иде преко интернета) гасоводну мрежу.

Минимални стандард је прикључење на јавну саобраћајницу, водоводну, канализациону, тт, електро и гасоводну мрежу.

3.1.4. Општи услови за одлагање чврстог комуналног и другог отпада

Чврст комунални отпад из објеката било које намене се у начелу одлаже у оквиру сопствене парцеле/комплекса у посуде за смеће, одакле се организовано евакуише на јавно одлагалиште (депонију) преко надлежног комуналног предузећа.

Капацитет посуда за смеће се одређује према броју корисника, и то према критеријуму:

- за индивидуалне стамбене објекте појединачне посуде (канте);
- за вишеспородичне стамбене објекте 1 посуда (контејнер запремине 1.000l)/16 станова, односно 1 посуда/800m² корисне површине објекта;
- за објекте пословне намене 1 посуда - контејнер/800m² корисне површине објекта.

Посуде за смеће се постављају на уређене бетонирани или асфалтиране површине (у циљу лаког одржавања), приступачне возилима за евакуацију смећа и на начин који неће угрожавати коришћење сопствене и суседних парцела.

Након увођења система примарне селекције комуналног отпада, у оквиру парцеле је потребно предвидети одговарајуће сетове посуда за примарну селекцију (папир, стакло, остало).

За одлагање и евакуацију посебних врста отпада примењују се прописи и законска регулатива која регулише ту материју. Посебни услови прописани законском регулативом и прописима утврђују се у поступку издавања локацијских услова или израде урбанистичког пројекта.

3.1.5. Услови заштите суседних објеката

Приликом градње нових објеката и извођења радова на постојећим, односно у њиховој непосредној близини (изградња у низу и слично) предузети све мере прописане законом за заштиту градилишта, саобраћајница и суседних објеката. Не сме доћи до угрожавања стабилности и других карактеристика суседних објеката. Сви радови и контроле морају се спроводити у складу са прописима за изградњу објеката.

4. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ЗА УРБАНИСТИЧКЕ ЗОНЕ

Посебна правила уређења и грађења, која се односе на дефинисане урбанистичке целине и зоне у Плану, садрже заједничка правила, која се примењују у свим зонама, и појединачна правила која се примењују у појединим зонама и целинама, у складу са њиховим специфичностима.

4.1. А. – ЗОНА СТАНОВАЊА

4.1.1. Зона А.1. Породично становање средњих густина

Зона породичног становања обухвата просторне целине и блокове у којима је преовлађујућа индивидуална стамбена изградња већих густина, различитих типолошких облика.

Правила уређења грађевинског земљишта

У оквиру Зоне породичног становања могу бити заступљени и садржаји друге намене, као самостални или у склопу стамбених објеката, из домена компатибилних делатности основној намени: пословање, јавни и централни садржаји, комерцијалне делатности, спорт и рекреација,

комунални објекти, сервис и друго, с тим да је њихова заступљеност на нивоу зоне максимално 40% и да својом делатношћу ни на који начин не угрожавају окружење.

Урбанистички показатељи

У обухвату Зоне породичног становања као референтни урбанистички показатељ се дефинише *индекс заузетости парцеле*.

Максимално дозвољени индекс заузетости парцеле износи: $C = 50\%$

Општи услови за формирање грађевинске парцеле

Грађевинска парцела намењена за грађење, независно од намене, треба по правилу да има правилан облик и да има приступ са јавног пута. Приступ са јавног пута је могуће обезбедити и преко индиректног приступног пута ширине утврђене у правилима грађења за ову Зону.

Минимална површина грађевинске парцеле утврђена је према намени и врсти објекта на парцели, а у складу са правилима грађења дефинисаним за зону и приказана је у Табели број 2.

Минимална ширина грађевинске парцеле утврђена је према начину постављања објекта на парцели, а у складу са условима које парцела треба да испуни за грађење објеката одређене намене, и приказана је у Табели број 2.

Објекти на грађевинској парцели могу бити грађени као:

- слободностојећи (објекат не додирује ни једну линију грађевинске парцеле)
- двојни (објекти на суседним парцелама додирују једну заједничку линију грађевинске парцеле)
- у непрекинутом низу (објекат на парцели додирује обе бочне линије грађевинске парцеле)
- у прекинутом низу (објекат додирује само једну бочну линију грађевинске парцеле)

Табела бр. 2 – Минимална површина и ширина фронта грађевинске парцеле

Врста објекта	Намена објекта	ЗОНА ПОРОДИЧНОГ СТАНОВАЊА	
		Мин. пов. парцеле (m ²)	Мин. шир. парцеле (m)
Слободностојећи објекти	- породични стамбени објекат	300	10
	- породични стамбено - пословни објекат	400	12
	- пословни објекат	450	
Двојни објекти	- производни објекат	500	12
	- породични објекат са производном делатношћу		
Двојни објекти	- породични стамбени објекат	400 (2 x 200)	16 (2 x 8)
	- породични стамбено - пословни објекат	500 (2 x 250)	18(2 x 9)
Објекти у непрекинутом низу	- породични стамбени објекат	250	8
	- породични стамбено - пословни објекат	300	10
Објекти у прекинутом низу	- породични стамбени објекат	300	10
	- породични стамбено - пословни објекат		

Напомена: Изградња се изузетно може одобрити на постојећим парцелама чија је површина и ширина мања од прописане, и то до 10%, при чему се морају поштовати сви други услови градње прописани за зону.

Услови за приступ парцели и паркирање возила

Приступ парцели по правилу треба да буде са јавног пута – улице, и то када парцела најмање једном својом страном директно излази на површину јавне намене, или индиректном везом са јавним путем, преко приватног пролаза, с тим да његова ширина не може бити мања од 2,50 m за стамбене објекте, односно 3,50 m за стамбено-пословне пословне или производне објекте.

Пролаз у дубину парцеле може да се обезбеди и кроз покривени пролаз – пасаж ширине минимално 3,0 m за стамбене, односно 3,5 m за пословне и производне објекте и висине 3,5 m, како би се обезбедио приступ ватрогасних возила, хитне помоћи и комуналних или возила за транспорт. Приступ задњем делу парцеле се изузетно може остварити кроз пролазну гаражу у оквиру стамбеног објекта.

Смештај сопствених возила за објекте свих намена решавају у оквиру сопствене парцеле, изван површине јавног пута, изградњом паркинга или гаража и то по принципу 1 паркинг/гаражно место на 1 стан, односно 1 паркинг/гаражно место на 70 m² пословног простора.

За објекте који захтевају приступ теретних возила (под условом да се приступ ових возила може обезбедити јавним саобраћајницама у окружењу) на парцели је неопходно обезбедити одговарајући број паркинг места за ова возила, уз адекватно решавање евентуално зауљених атмосферских вода са ове површине.

Начин грејања објеката

Према актуелном Програму гасификације града, са досадашњим и планираним активностима на реализацији дистрибутивног гасоводног система, опредељени систем снабдевања потрошача природним гасом је систем широке потрошње, као најрационалнији са урбанистичког, еколошког, економског и организационог становишта.

Концепцијом развоја овог система у обухвату градског подручја предвиђена је и изградња, у првој етапи, Мерно регулациона станица „Карађорђево брдо“.

Изградња прикључне и дистрибутивне мреже предвиђа се у коридорима постојећих и планираних саобраћајница, сагласно утврђеној динамици, а према условима и правилима полагања дефинисаним у овом Плану.

Начин оградавања парцеле

Грађевинске парцеле могу се оградити зиданом оградом до висине 0,9 m (рачунајући од коте тротоара) или транспарентном оградом до висине 1,4 m.

Парцеле чија је ката терена виша од 0,9 m од суседне, могу се оградити транспарентном оградом висине до 1,4 m која се може постављати на подзид чију висину одређује надлежни орган у поступку доношења акта о одобрењу изградње ограде.

Зидана непрозирна ограда између парцела може да се подиже до висине 1,4 m уз сагласност суседа, тако да стубови ограде буду на грађевинској парцели која се ограђује.

Зидане и друге врсте ограде постављају се на регулациону линију тако да ограда, стубови ограде и капије буду на грађевинској парцели која се ограђује.

Услови за озелењавање

Озелењавање у оквиру грађевинске парцеле предвидети на минимално 20% површине, садњом високог и ниског зеленила у складу са позицијом подземних инсталација у парцели, по жељи корисника.

Општа правила за изградњу објеката

Врсте и намене објеката који се могу градити:

Породични стамбени објекти

Објекат са једном или више (а максимално 4) стамбене јединице, са потребним помоћним просторијама (оставе за храну, огрев, котларнице, гараже и друго).

Породични стамбено-пословни и пословни објекти

Објекат који поред стамбеног простора садржи пословне или радне просторије које су функционално одвојене од стамбеног дела.

Пословни простор у односу на намену и врсту делатности треба да задовољи прописане техничке нормативе. Делатности у овим објектима су из домена дозвољених делатности за зону и не смеју имати штетног утицаја на околину и услове живљења у непосредном окружењу.

У оквиру зоне могу се градити и пословни објекти као самостални на парцели, уз поштовање прописаних правила за зону.

У оквиру објекта се могу планирати помоћне просторије (гаража, оставе, котларница, магацински простор и слично).

Производни објекти и породични објекти са производном делатношћу

У оквиру зоне породичног становања могу се градити производни објекти (из домена занатске производње или мини-породичне производње) као самостални објекти на парцели, уз поштовање прописаних правила за зону. Делатности у овим објектима су из домена дозвољених делатности за зону и не смеју имати штетног утицаја на околину и услове живљења у непосредном окружењу.

Производна делатност се може организовати и у оквиру стамбеног објекта, уз поштовање свих правила утврђених за зону и уз услов заштите окружења од штетног утицаја делатности.

У оквиру објекта се могу планирати помоћне просторије (гаража, оставе, котларница, магацински простор и слично).

Поред основног објекта (стамбеног, стамбено-пословног, пословног, производног) на парцели се могу градити и **помоћни** објекти, као што су: гаража, инфраструктурни објекти (котларница, трафостаница и друго), надстрешница, остава, магацински простор, летња кухиња, ограда и слично.

У зони породичног становања средњих густина на парцели је могућа изградња једног или више објеката исте или различите основне намене (стамбени, стамбено-пословни, пословни, производни), уз поштовање свих општих и посебних услова за изградњу утврђених овим Правилима. У том случају није могућа накнадна парцелација постојећих парцела, уколико иста не обезбеђује испуњеност свих услова за изградњу дефинисаних овим Правилима.

У оквиру Зоне породичног становања могу се градити и стамбени комплекси/већи број засебних породичних стамбених објеката на јединственој парцели са заједничким приступом и заједничким садржајима на парцели. Ови

објекти могу бити различитих типова (слободностојећи, двојни, у низу). За овакве комплексе важе сви општи и посебни услови изградње прописани за Зону.

У оквиру Зоне породичног становања изузетно је могућа изградња вишепородичних стамбених или стамбено-пословних објеката, на минималној површини парцеле прописаној за Зону вишепородичног становања средњих густина, и уз поштовање овим Планом дефинисаних параметара за ту зону – уз обавезну претходну урбанистичко-архитектонску проверу кроз израду урбанистичког пројекта.

Компатибилне намене:

Компатибилне намене у зони породичног становања средњих густина, које се могу обављати у склопу породичних стамбено-пословних, пословних и производних објеката су из области:

- трговине (малопродаја различитог типа и обима и друго),
- услужног занатства (ситни занати различитих врста који немају штетног утицаја на окружење),
- услужних делатности (за задовољавање локалних потреба становника),
- угоститељства и туризма (различити облици услуга – пансиони, ресторани, кафеи и слично),
- здравства (апотеке, опште и специјалистичке ординације, амбуланте, стационари мањих капацитета и слично),
- социјалне заштите (сервиси за чување деце, вртићи, смештај и нега старих и изнемоглих лица, објекти за лица са посебним потребама и друго),
- културе (галерије, библиотеке, читаонице, атељеи и друго),
- забаве (клубови, играонице, кладионице и друго),
- спорта (спортски терени, теретане, вежбаонице и друго),
- пословно-административних делатности (банке, поште, представништва, агенције, пословни бирои и слично),
- услужних сервиса (перионице возила, ауто-сервиси и слично) у складу са важећим прописима и нормативима за грађење објеката ове намене, уколико не угрожавају објекте на суседним парцелама, односно услове живљења у непосредном окружењу,
- производне и друге делатности (из домена занатске производње, мини-породичне производње и слично), уз услов да не угрожавају околину, животну средину и услове становања, буком, гасовима, отпадним материјама или другим штетним дејствима, односно да су предвиђене мере којима се у потпуности обезбеђује околина од загађења и да имају обезбеђене услове прикључка на комуналну инфраструктурну мрежу.

У зони породичног становања није дозвољена изградња стоваришта грађевинског и другог материјала, складишта секундарних сировина, производња већег обима (изузев оне описане у оквиру компатибилних намена) и слично.

Однос регулационе и грађевинске линије

У начелу, минимално растојање између грађевинске и регулационе линије за све објекте чија је изградња дозвољена у зони породичног становања средњих густина је 5,0 m у односу на регулациону линију према саобраћајницама. Пошто ова зона тангира зону водног земљишта-Петријевског потока, грађевинска линија се у том делу поставља на 5-10,0 m.

Приликом формирања интерних саобраћајница у оквиру комплекса, удаљење објеката од њих износи 5,0 m.

За објекте који имају индиректну везу са јавним путем преко приватног приступа, ово растојање се утврђује за сваки појединачни случај у поступку издавања локацијских услова, водећи рачуна о постојећој и планираној изградњи на суседним парцелама.

Положај објекта у односу на границе грађевинске парцеле

Најмање дозвољено растојање основног габарита (без испада) и линије суседне грађевинске парцеле за породичне стамбене, стамбено-пословне и пословне објекте у зони је:

- за слободностојеће објекте:

када на бочној страни објекта не постоје отвори 1,5 m
стамбених просторија

када на бочној страни постоје отвори стамбених 2,5 m
или радних просторија

- за двојне објекте и објекте у прекинутом низу на 3,5 m
бочном делу дворишта

- први или последњи објекат у непрекинутом низу 3,5 m

Минимална међусобна удаљеност објеката на истој грађевинској парцели је у начелу 1/2 висине вишег објекта, али не мања од 4,0 m уколико на припадајућој страни објекта постоје отвори просторија за становање, односно 3,0 m уколико не постоје овакви отвори.

Испади и отвори на објектима

Испади на објектима не могу прелазити грађевинску линију више од 1,60 m, односно регулациону линију више од 1,2 m, и то на делу објекта вишем од 3,0 m, уз услов минималне ширине тротоара 2,0 m.

Заграђење објеката свих намена у зони грађевински елементи (еркери, дократи, балкони, улазне надстрешнице са или без стубова, надстрешнице и слично) на нивоу првог спрата могу да пређу грађевинску, односно регулациону линију (рачунајући од основног габарита објекта до хоризонталне пројекције испада) и то:

- на делу објекта према предњем дворишту – 1,2 m, али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 50% површине уличне фасаде изнад приземља;

- на делу објекта према бочном дворишту када је најмање растојање од границе суседне парцеле 2,5 m – 0,9 m, али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% површине бочне фасаде изнад приземља;

- на делу објекта према задњем дворишту (најмањег растојања од задње границе према суседној грађевинској парцели од 5,0 m) – 1,2 m, али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% површине задње фасаде изнад приземља.

Отворене спољне степенице могу се постављати на објекат (предњи део) ако је грађевинска линија 4,0 m увучена у односу на регулациону линију и ако савлађују висину до 0,9 m. Степенице којима се савладава висина преко 0,9 m улазе у габарит објекта. Отворене спољне степенице које се постављају на бочни или задњи део објекта не могу ометати пролаз и друге функције дворишта.

Грађевински елементи испод коте тротоара – подрумске етаже – могу прећи надземну грађевинску линију објекта, и

то максимално до регулационе линије парцеле, односно до границе према суседним парцелама.

За грађење и реконструкцију објеката на линији суседне парцеле као и на удаљеностима од суседне парцеле мањим од 1,0 m, на зидовима према суседној парцели се не могу пројектовати нити накнадно изводити **отвори**, изузев фиксних отвора искључиво за нужно осветљење просторије.

На бочним фасадама објеката који су од границе суседне грађевинске парцеле постављени на удаљености од 1,0-2,5 m, могу се предвидети само отвори са високим парапетом мин. висине 1,8 m за вентилацију или фиксни отвори за нужно осветљење просторија.

Спратност објеката у зони

Максимална дозвољена спратност објеката у зони је П+1+Пк (приземље, спрат и поткровље), изузетно П+2 (приземље и два спрата) за стамбено-пословне и пословне објекте.

Дозвољена је изградња подрумске или сутеренске етаже ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе. Делови објекта који се налазе у потпуности испод нивоа терена могу прелазити надземни габарит објекта, максимално до границе грађевинске парцеле.

Утврђивање коте приземља

Кота приземља објеката одређује се у односу на коту нивелете јавног или приступног пута, односно према нулој коти објекта.

Код објеката са подрумом или сутереном коту приземља усагласити тако да максимално 1/3 висине подрума буде изнад земље, док код сутерена треба омогућити максимално 2/3 висине изнад земље, како би се обезбедило правилно проветравање и осветљавање подрумских, односно сутеренских просторија, при чему је минимум коте приземља 0,9 m изнад коте терена.

За објекте на стрмом терену са нагибом од улице (наниже), када је нулта кота нижа од коте нивелете јавног пута, кота приземља може бити највише 1,2 m нижа од коте нивелете пута.

За објекте на стрмом терену са нагибом који прати нагиб саобраћајнице, кота приземља објекта одређује се према правилима за раван терен.

За објекте који имају индиректну везу са јавним путем преко приватног пролаза, кота приземља се одређује у поступку издавања локацијских услова за сваки појединачни случај, према општим правилима.

За објекте који у приземљу имају нестамбену намену (пословање и делатности), кота приземља се поставља на максимално 0,2 m у односу на коту тротоара, а денивелација (до максималних 1,2 m) се савладава унутар објекта.

Посебни услови и ограничења за спровођење

У Зони породичног становања средњих густина на подручјима врло неповољних и неповољних терена могућност градње на парцели је условљена доказом о стабилности, на бази одговарајуће геотехничке документације (елаборат геотехничких истраживања).

Изградња објеката у зони се у начелу реализује директно на основу одредби овог Плана.

У случају изградње комплекса и објеката, независно од намене, на парцелама површине 15 и више ари, обавезна је израда урбанистичког пројекта.

Урбанистички пројекат је обавезан и у случају изградње стамбених комплекса са већим бројем породичних објеката на заједничкој парцели, без обзира на површину комплекса.

Урбанистички пројекат ће се радити и у случају изградње објеката јавне намене, када је општим условима за изградњу тих објеката предвиђена његова израда.

У подручјима за која постоје посебни услови градње (целине утврђене условима заштите културног наслеђа, зоне инфраструктурних коридора и друго) приликом изградње објеката је неопходно и прибављање посебних услова надлежних предузећа, организација и институција.

4.1.2. Зона А.2. Вишепородично становање средњих густина

Зона вишепородичног становања обухвата умерено погушћене просторне целине у којима је преовлађујућа намена комбинација вишепородичних објеката умерене спратности и породичних објеката, а за коју важе иста правила грађења.

Правила уређења грађевинског земљишта

У оквиру зоне вишепородичног становања средњих густина могу бити заступљени и садржаји друге намене чија делатност нема штетног утицаја на окружење и карактер зоне, и то: пословање и комерцијалне делатности, јавни објекти и површине, спорт и рекреација, комунални објекти, централне гараже и друго, с тим да је њихова заступљеност на нивоу зоне максимално 50%.

Комунално-инфраструктурна опремљеност и уређење парцеле

- *Оптимални стандард* опремљености земљишта за зону вишепородичног становања средњих густина је да грађевинска парцела има приступ на јавни пут - коловоз са тврдом подлогом (директно или преко интерног приступног пута) и прикључке на јавну водоводну, канализациону, електро, тт, кабловску дистрибутивну мрежу, топоводну или гасоводну мрежу.

- *Минимални стандард* у зони је прикључење на јавни пут, водоводну, канализациону и електро мрежу, као и обезбеђење грејања за објекат.

- Прикључење на мрежу комуналне инфраструктуре врши се према постојећим, односно планираним техничким могућностима мреже, а на основу општих правила дефинисаних у овом Плану, односно услова надлежних предузећа.

- Површинске воде се одводе са парцеле интерном (дворишном) атмосферском канализацијом или слободним падом према риголама, односно према улици (регулисаној канализацији, односно путним јарковима). Део вода могу да прима слободне зелене површине на парцели, зависно од њихове величине.

- Површинске воде са једне грађевинске парцеле не могу се усмеравати према другој парцели.

- За објекте свих намена изузев породичног становања потребно је, у складу са наменом и величином, планирати одговарајућу хидрантску мрежу, односно одговарајући начин противпожарног обезбеђења објекта, према условима надлежног органа за ванредне ситуације.

Општа правила за изградњу објеката**Урбанистички показатељи**

У обухвату Зоне вишепородичног становања као референтни урбанистички показатељ се дефинише *индекс заузетости парцеле*.

Максимално дозвољени индекс заузетости парцеле износи: $C = 60\%$

У зони вишепородичног становања је изузетно могуће повећање густине насељености изнад максимално прописаних вредности за зону, на нивоу блока или веће просторне целине, и то до максимално утврђених урбанистичких параметара за зону вишепородичног становања великих густина и уз обавезну израду плана детаљне регулације за тај простор на основу претходне анализе оправданости.

Грађевинска парцела према намени објеката и начин изградње

Грађевинска парцела намењена за грађење, независно од намене, треба по правилу да има правилан облик и да има приступ са јавног пута. Изузетно је могуће приступ са јавног пута обезбедити преко индиректног приступног пута ширине утврђене у правилима грађења за ову зону.

Минимална површина грађевинске парцеле утврђена је према намени и врсти објекта на парцели, а у складу са правилима грађења дефинисаним за зону.

Објекти на грађевинској парцели, без обзира на врсту, могу бити грађени као:

- слободностојећи (објекат не додирује ни једну линију грађевинске парцеле);
- двојни (објекти на суседним парцелама додирују једну заједничку линију грађевинске парцеле);
- у непрекинутом низу (објекат на парцели додирује обе бочне линије грађевинске парцеле);
- у прекинутом низу (објекат додирује само једну бочну линију грађевинске парцеле).

Табела бр. 3– Минимална површина и ширина фронта грађевинске парцеле

Врста објекта	Намена објекта	ВИШЕПОРОДИЧНО СТАНОВАЊЕ СРЕДЊИХ ГУСТИНА	
		Мин. повр.парцеле (m ²)	Мин. шир. парцеле (m)
Слободностојећи објекти	- породични стамбени објекат	300	12
	- породични стамбено-пословни објекат	400	12
	- вишепородични стамбени објекат	600	18
	- вишепородични стамбено - пословни објекат	500	15
Двојни објекти	- породични стамбени објекат	400 (2 x 200)	16 (2 x 8)
	- породични стамбено - пословни објекат	500 (2 x 250)	18 (2 x 9)
Објекти у непрекинутом низу	- породични стамбени објекат	250	8
	- породични стамбено - пословни објекат	550	15
Објекти у прекинутом низу	- породични стамбени објекат	300	10
	- породични стамбено - пословни објекат	600	18

Напомена: Изградња се изузетно може одобрити на постојећим парцелама чија је површина и ширина мања од прописане, и то до 10%, при чему се морају поштовати сви други услови градње прописани за зону.

Код изградње вишепородичних стамбених објеката, у зависности од величине парцеле, на парцели се може градити више објеката (ламеле, низови, трактови и слично), у форми стамбених комплекса, са утврђеним заједничким коришћењем парцеле за станаре/кориснике, уз услов поштовања свих општих и посебних услова за изградњу утврђених за зону.

Врсте и намене објеката који се могу градити:**Породични стамбени објекти**

На парцели чија је минимална величина 300 m² може се градити породични стамбени објекат са једном или више (а максимално 4) стамбене јединице и потребним помоћним просторијама (оставе за огрев, котларнице, гараже и друго).

Вишепородични стамбени објекат

На парцели минималне величине 600 m² могућа је изградња вишепородичног стамбеног објекта, са минимално 5 станова, у оквиру кога се налазе и помоћне просторије (гараже, оставе станара, подстанице и слично).

Породични стамбено-пословни објекти

На парцели чија је минимална величина 400 m² може се градити породични стамбено-пословни објекат који поред стамбеног простора садржи пословне просторије које су функционално одвојене од стамбеног дела.

Пословни простор у односу на намену и врсту делатности треба да задовољи прописане техничке нормативе. Делатности у овим објектима су из домена дозвољених делатности за зону и не смеју имати штетног утицаја на околину и услове живљења у непосредном окружењу.

У оквиру објекта се могу планирати помоћне просторије (гаража, оставе, котларница, магацински простор и слично).

Вишепородични стамбено-пословни објекат

Минимална величина парцеле за изградњу је 600 m².

У оквиру вишепородичног стамбено-пословног објекта може бити најмање 5 стамбених јединица и пословни простор који је функционално и технички одвојен од стамбеног дела објекта.

Делатности у пословном делу су из домена дозвољених делатности за зону и не смеју имати штетног утицаја на околину и услове живљења у непосредном окружењу.

У оквиру објекта се могу планирати помоћне просторије (гараже, оставе, подстанице, магацински простор и слично).

Пословни објекат

У оквиру зоне, на парцели чија је минимална величина 500 m², може се градити пословни објекат као самостални објекат, уз поштовање прописаних урбанистичких правила за зону.

Делатности у овим објектима су из домена дозвољених делатности за зону и не смеју имати штетног утицаја на околину и услове живљења у непосредном окружењу.

У оквиру објекта могу се планирати помоћне просторије (гараже, подстанице, магацински простор и слично).

Поред основног објекта (стамбеног, стамбено-пословног, пословног) на парцели се могу градити и **помоћни** објекти, као што су: гаража, инфраструктурни објекти (котларница, трафостаница, подстананица и друго), надстрешнице, ограде и слично.

У зони вишепородичног становања средњих густина на парцели је могућа изградња једног или више објеката исте или различите основне намене (стамбени, стамбено-пословни, пословни), уз поштовање свих општих и посебних услова за изградњу утврђених овим Правилима. У том случају није могућа накнадна парцелација постојећих парцела, уколико иста не обезбеђује испуњеност свих услова за изградњу, дефинисаних овим Правилима.

У зони вишепородичног становања средњих густина, у зависности од величине парцеле, могућа је изградња објеката у форми стамбених комплекса (ламеле, трактови, нивои и слично), на јединственој грађевинској парцели, са утврђеним заједничким коришћењем парцеле и уз услов поштовања свих прописаних правила за зону.

У оквиру зоне могу се градити и стамбени комплекси / већи број засебних породичних стамбених објеката различитих типова на јединственој парцели са заједничким коришћењем парцеле, заједничким приступом и заједничким пратећим садржајима, при чему важе сви услови изградње прописани за ову Зону.

Компатибилне намене

Компатибилне намене у зони вишепородичног становања средњих густина, које се могу обављати у склопу породичних и вишепородичних стамбено-пословних и пословних објеката су из области:

- трговине (различитог типа и обима, изузев велепродаја, хипермаркета и других садржаја који захтевају велике комплексе),

- услужног занатства (занати различитих врста који немају штетног утицаја на окружење),

- услужних делатности (за задовољавање локалних потреба становника, могуће и ширих потреба гравитационог подручја),

- угоститељства и туризма (различити облици услуга – хотели, мотели, пансиони, ресторани, кафеи и слично),

- здравства (апотека, опште и специјалистичке ординације и слично),

- социјалне заштите (сервиси за чување деце, вртићи, дневни боравци за стара лица, лица са посебним потребама и друго),

- културе (галерије, библиотеке, читаонице, биоскопске и позоришне сале и друго),

- забаве (објекти забаве различитих врста и обима – клубови, салони, играонице, кладионице и слично),

- спорта (спортски терени, теретане, вежбаонице и друго),

- пословно-административних делатности (банке, поште, представништва, агенције, пословни бирои и слично),

- услужних сервиса (централне гараже и слично) у складу са важећим прописима и нормативима за грађење објеката ове намене, уколико не угрожавају објекте на суседним парцелама, односно услове живљења у непосредном окружењу,

- и друге делатности, уз услов да не угрожавају животну околину буком, гасовима, отпадним материјама или другим штетним дејствима, односно да су предвиђене мере којима се у потпуности обезбеђује околина од загађења.

У зони вишепородичног становања нису дозвољене услужно-занатске делатности које могу да имају негативан утицај на окружење (бука, отпадне воде, гасови) и слично, производне делатности и друго.

Однос регулационе и грађевинске линије

У начелу, минимално растојање између грађевинске и регулационе линије за све објекте чија је изградња дозвољена у зони вишепородичног становања је 5,0 m, изузетно према новоформираној саобраћајници према Петријевском потоку, где је растојање 10,0 m.

Приликом формирања интерних саобраћајница у оквиру комплекса, удаљење објеката од њих износи 5,0 m.

За објекте који имају индиректну везу са јавним путем преко приватног приступа, ово растојање се утврђује за сваки појединачни случај у поступку издавања локацијских услова, водећи рачуна о постојећој и планираној изградњи на суседним парцелама.

Положај објекта у односу на границе грађевинске парцеле

Најмање дозвољено растојање основног габарита (без испада) и линије суседне грађевинске парцеле за **породичне** стамбене и стамбено-пословне објекте у зони је:

- за слободностојеће објекте:

када на бочној страни објекта не постоје отвори стамбених просторија 1,5 m

када на бочној страни постоје отвори стамбених или радних просторија 2,5 m

- за двојне објекте и објекте у прекинутом низу на бочном делу дворишта 3,5 m

- први или последњи објекат у непрекинутом низу 3,5 m.

Најмање дозвољено растојање основног габарита (без испада) и линије суседне грађевинске парцеле за **вишепородичне** стамбене и стамбено-пословне и **пословне** објекте у зони је:

- за слободностојеће објекте:

када на бочној страни објекта не постоје отвори 3,0 m
стамбених просторија

када на бочној страни постоје отвори стамбених 4,0 m
или радних просторија

- први или последњи објекат у непрекинутом низу 4,0 m

Минимална **међусобна удаљеност објеката** на истој грађевинској парцели је у начелу 1/2 висине вишег објекта.

Код **породичних** објеката ово растојање не може бити мање од 4,0 m уколико на припадајућој страни објекта постоје отвори просторија за становање, односно 3,0 m уколико не постоје овакви отвори.

Код **вишепородичних** и **пословних** објеката ово растојање је минимално 1/2 висине вишег објекта уколико на припадајућој страни постоје отвори просторија за становање, односно 5,0 m уколико не постоје овакви отвори.

Удаљеност вишепородичног стамбеног или стамбено-пословног објекта од другог објекта било које врсте не-стамбене изградње не сме бити мања од 4,0 m.

Испади и отвори на објектима

Испади на објектима било које врсте и намене не могу прелазити грађевинску линију више од 1,60 m, односно регулациону линију више од 1,2 m, и то на делу објекта вишем од 3,0 m, уз услов минималне ширине тротоара 2,0 m.

Заграђање објеката свих намена у зони, грађевински елементи (еркери, дократи, балкони, улазне надстрешнице са или без стубова, надстрешнице и слично) на нивоу првог спрата могу да пређу грађевинску, односно регулациону линију (рачунајући од основног габарита објекта до хоризонталне пројекције испада) и то:

- на делу објекта према предњем дворишту – 1,2 m, али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 50% површине уличне фасаде изнад приземља;

- на делу објекта према бочном дворишту када је најмање растојање од границе суседне парцеле 3,5 m – 0,9 m, али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% површине бочне фасаде изнад приземља;

- на делу објекта према задњем дворишту (најмањег растојања од задње границе према суседној грађевинској парцели од 5,0 m) – 1,2 m, али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% површине задње фасаде изнад приземља.

Отворене спољне степенице могу се постављати на објекат (предњи део) ако је грађевинска линија 4,0 m увучена у односу на регулациону линију и ако савлађују висину до 0,9 m. Степенице којима се савладава висина преко 0,9 m улазе у габарит објекта. Отворене спољне степенице које се постављају на бочни или задњи део објекта не могу ометати пролаз и друге функције дворишта.

Грађевински елементи испод коте тротоара – подрумске етаже – могу прећи надземну грађевинску линију објекта, и то максимално до регулационе линије парцеле, односно до границе према суседним парцелама.

На бочним фасадама објеката који су од границе суседне грађевинске парцеле постављени на удаљености од 1,5 - 2,5 m, могу се предвидети само отвори са високим парапетом минималне висине 1,8 m за вентилацију или фиксни отвори за нужно осветљење просторија.

За **вишепородичне** стамбене или стамбено-пословне и **пословне** објекте чија је међусобна удаљеност мања од 6,0m на зидовима према суседној парцели се не могу планирати отвори стамбених или радних просторија.

Спратност објеката у зони

Максимална дозвољена спратност **породичних** стамбених и стамбено-пословних објеката у зони је П+2 (приземље и два спрата).

Максимална дозвољена спратност **вишепородичних** стамбених, стамбено-пословних и **пословних** објеката у зони је П+5.

Дозвољена је изградња подрумске или сутеренске етаже за објекте свих врста и намене у зони, уколико не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе. Делови објекта који се налазе у потпуности испод нивоа терена могу прелазити надземни габарит објекта, максимално до границе грађевинске парцеле.

Утврђивање коте приземља

Кота приземља објеката, без обзира на намену и тип, одређује се у односу на коту нивелете јавног или приступног пута, односно према нултој коти објекта.

Код објеката са подрумом или сутереном, коту приземља усагласити тако да максимално 1/3 висине подрума буде изнад земље, док код сутерена треба омогућити максимално 2/3 висине изнад земље, како би се обезбедило правилно проветравање и осветљавање подрумских, односно сутеренских просторија, при чему је минимум коте приземља 0,9 m изнад коте терена.

За објекте који имају индиректну везу са јавним путем преко приватног пролаза, кота приземља се одређује у поступку издавања локацијских услова за сваки појединачни случај, према општим правилима.

За објекте који у приземљу имају нестамбену намену (пословање и делатности), кота приземља се поставља на максимално 0,2 m у односу на коту тротоара, а денивелација (до максималних 1,2 m) се савладава унутар објекта.

Начин ограђивања парцеле

Грађевинске парцеле у зони могу се ограђивати зиданом оградом до висине 0,9 m (рачунајући од коте тротоара), или транспарентном оградом до висине 1,4 m.

Парцеле чија је кота терена виша од 0,9 m од суседне, могу се ограђивати транспарентном оградом висине до 1,4 m која се може постављати на подзид чију висину одређује надлежни орган у поступку утврђивања акта о одобрењу изградње ограде.

Зидана непрозирна ограда између парцела може да се подиже до висине 1,4 m уз сагласност суседа, тако да стубови ограде буду на грађевинској парцели која се ограђује.

Зидане и друге врсте ограде постављају се на регулациону линију тако да ограда, стубови ограде и капије буду на грађевинској парцели која се ограђује.

Услови за приступ парцели и паркирање возила

Приступ парцели по правилу треба да буде са јавног пута – улице, и то када парцела најмање једном својом страном директно излази на површину јавне намене, или индиректно везом са јавним путем, преко приватног пролаза, с тим да његова ширина код **породичних** објеката не може бити мања од 2,5 m за стамбене, односно 3,5 m за стамбено-пословне пословне објекте.

Код **вишепородичних** и **пословних** објеката приступ парцели се остварује преко пролаза или пасажа (код градње у непрекинутом низу) минималне ширине 3,5 m за једносмерни, односно 5,5 m за двосмерни колски приступ и висине минимално 3,5 m, уз обезбеђење простора за кретање пешака.

Смештај сопствених возила за објекте свих врста и намена решавају у оквиру сопствене парцеле, изван површине јавног пута, изградњом паркинга или гаража и то по принципу 1 паркинг/гаражно место на 1 стан, односно 1 паркинг/гаражно место на 70 m² пословног простора.

Посебна правила за изградњу објеката

Општа правила за изградњу дефинисана Планом за ову зону примењују се у начелу за све објекте чија је изградња дозвољена у зони.

За изградњу садржаја и објеката јавне намене дозвољених за зону, примењују се услови и правила дефинисани за сваку појединачну намену.

Посебни услови и ограничења за спровођење

У зони вишепородичног становања на подручјима врло неповољних и неповољних терена могућност градње на парцели је условљена доказом о стабилности, на бази одговарајуће геотехничке документације (елаборат геотехничких истраживања).

Изградња објеката у зони се реализује у начелу директно на основу одредби овог Плана.

За изградњу комплекса и објеката, независно од намене, на парцелама површине 15 и више ари, обавезна је израда Урбанистичког пројекта.

Урбанистички пројекат ће се радити и у случају изградње објеката јавне намене, када је општим условима за изградњу тих објеката, предвиђена његова израда.

У подручјима за која постоје посебни услови градње (целине утврђене условима заштите културног наслеђа, зоне инфраструктурних коридора и друго) приликом изградње објеката је неопходно и прибављање посебних услова надлежних предузећа, организација и институција.

4.2. ЗОНА Б. - ЦЕНТРАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ

У оквиру ове целине предвиђа се изградња објеката и садржаја за јавно коришћење, садржаја пословно-комерцијалних делатности и слично, као самосталних или у комбинацији са становањем, с тим да заступљеност становања у оквиру објекта не може бити већа од 20%.

У оквиру целине се не предвиђа могућност изградње самосталних стамбених објеката.

Делатности које се могу обављати у оквиру ове целине су следеће:

- трговина (различитих врста и обима из домена мало-продаје-појединачне делатности, тржно-занатски центри, продајни центри и слично);
- пословно-административне делатности (банке, поште, агенције, пословни центри)
- услужно занатство (различитог обима и облика, усмерено пре свега на допуну основног садржаја комплекса и објеката)
- објекти комуналних делатности/услуга (пијаци, тржнице и слично)
- објекти јавне намене,
- остали објекти за јавно коришћење,
- услужне делатности (облика и обима примерених већим комерцијално-пословним комплексима и компактним насељима)
- угоститељство и туризам различитих врста и обима (ресторани, кафеи, пансионски апартманског типа)
- здравствена и социјална заштита (амбуланте, апотеке, сервиси за чување деце)
- култура (галерије, читаонице, биоскопске или позоришне сале)
- забава (као допуна основној намени- вежбаонице, теретане, играонице и друго).

Предвиђене су две целине за формирање централних садржаја, усклађене са постојећим изграђеним и планираним наменама, ради потпуног и равномерног функционисања. Једна целина је планирана уз Улицу Фочанску, на почетку планираног подручја, а друга уз Улицу Венчачку, која представља допуну потребних садржаја при коначној реализацији Плана.

Планиране парцеле имају директан приступ на јавне саобраћајнице у обухвату Плана.

Општа правила за изградњу објеката

Урбанистички показатељи

У обухвату Зоне вишепородичног становања као референтни урбанистички показатељ се дефинише *индекс заузетости парцеле*.

Максимално дозвољени индекс заузетости парцеле износи: $C = 60\%$

Грађевинска парцела према намени објеката и начин изградње

Површина грађевинске парцеле утврђена је према намени и врсти, односно начину постављања објекта на парцели, а у складу са правилима грађења дефинисаним за зону, којима су уважене специфичности и затечени начин коришћења простора у зони.

Минимална ширина грађевинске парцеле утврђена је према начину постављања објекта на парцели, који треба да је усаглашен са преовлађујућим начином постављања постојећих објеката у блоку или уличном потесу, а према условима које парцела треба да испуни за грађење објекта одређене намене.

Табела бр. 4 – Минимална површина и ширина фронта грађевинске парцеле

Врста објекта	Намена објекта	ЦЕНТРАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ	
		Мин. вел. парцеле (m ²)	Мин. шир. парцеле (m)
	- пословни објекат - објекти за јавно коришћење	600	15
	- објекти јавне намене	/	/

Напомена: Изградња се изузетно може одобрити на постојећим парцелама чија је површина и ширина мања од прописане, и то до 5%, при чему се морају поштовати сви други услови градње прописани за зону.

Врсте и намене објеката који се могу градити:

Пословни објекти

У оквиру зоне централних делатности, на парцели минималне површине 600 m², пословни објекти се могу градити као самостални објекти на парцели, уз поштовање прописаних правила за зону. Делатности у овим објектима могу бити из домена дозвољених делатности за зону, а њихова организација и обликовање треба да буду у духу функције и карактера зоне - комерцијални или пословни објекти (у форми компактног објекта на парцели), услужни садржаји и слично. У оквиру објеката ове намене може се планирати и стамбена намена, с тим да њена заступљеност не буде већа од 20%.

У оквиру објекта се могу планирати помоћне просторије (гараже, подстанице, магацински простор и слично).

Објекти јавне намене

У оквиру зоне централних делатности могу се у начелу градити објекти јавне намене свих врста за потребе функционисања насеља.

Остали објекти за јавно коришћење

Објекти за јавно коришћење, без обзира на својински статус земљишта, могу бити из области здравства, социјалне заштите, комуналних услуга, спорта, рекреације, културе итд.).

Поред основног објекта на парцели се, у складу са њеним карактеристикама, могу градити и **помоћни** објекти, као што су: гараже, инфраструктурни објекти (котларница, трафостаница, подстананица и друго), надстрешнице, ограде и слично.

У оквиру зоне се могу градити и **вишефункционални комплекси** (на јединственој парцели или у оквиру функционалне целине), који могу имати различите облике стамбене, пословне, услужне, комерцијалне намене, чија се организација утврђује детаљном урбанистичком разрадом (урбанистички пројекат) и за која важе утврђени урбанистички и други услови прописани за зону.

Однос регулационе и грађевинске линије

Нова грађевинска линија не може бити на мањој удаљености од регулације од 5,0 m.

Најмање дозвољено растојање основног габарита (без испада) и линије суседне грађевинске парцеле за нове објекте у зони, без обзира на врсту објекта, износи:

- 3,5 m, за слободностојеће објекте када на бочној страни објекта не постоје отвори страних просторија

- 4,0 m, када на бочној страни постоје отвори стамбених или пословних просторија.

Најмањим дозвољеним растојањем објекта од границе суседне парцеле мора се испоштовати општи услов минималног међусобног удаљења објеката, које износи 1/2 висине вишег објекта, а изузетно може бити и 1/3, уколико се на бочним странама објеката не налазе стамбене или пословне просторије.

Минимална **међусобна удаљеност објеката** на истој грађевинској парцели је у начелу 1/2 висине вишег објекта, али не може бити мања од 5,0 m, и то уколико на припадајућој страни објекта не постоје отвори просторија за становање.

Испади и отвори на објектима

Испади на објектима било које врсте и намене у зони не могу прелазити грађевинску линију више од 1,6 m, односно регулациону линију више од 1,2 m, и то на делу објекта вишем од 3,0 m уз услов минималне ширине тротоара 2,0 m.

Заграђење објеката свих намена у зони грађевински елементи (еркери, дократи, балкони, улазне надстрешнице са или без стубова, надстрешнице и слично) на нивоу првог спрата могу да пређу грађевинску, односно регулациону линију (рачунајући од основног габарита објекта до хоризонталне пројекције испада) и то:

- на делу објекта према предњем дворишту – 1,2 m али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 50% површине уличне фасаде изнад приземља;

- на делу објекта према бочном дворишту када је најмање растојање од границе суседне парцеле 3,5 m – 0,9 m али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% површине бочне фасаде изнад приземља;

- на делу објекта према задњем дворишту (најмањег растојања од задње границе према суседној грађевинској парцели од 5,0 m) – 1,2 m али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% површине задње фасаде изнад приземља.

Отворене спољне степенице могу се постављати на објекат (предњи део) ако је грађевинска линија 4,0 m увучена у односу на регулациону линију и ако савлађују висину до 0,9 m. Степенице којима се савладава висина преко 0,9 m улазе у габарит објекта. Отворене спољне степенице које се постављају на бочни или задњи део објекта не могу ометати пролаз и друге функције дворишта.

Грађевински елементи испод коте тротоара – подрумске етажне – могу прећи надземну грађевинску линију објекта, и то максимално до регулационе линије парцеле, односно до границе према суседним парцелама.

За објекте свих намена у зони, чија је међусобна удаљеност мања од 6,0 m на зидовима према суседној парцели се не могу планирати отвори стамбених или пословних просторија.

Спратност и висина објеката у зони

Максимална дозвољена спратност објеката у зони централних делатности у начелу је П+3 (приземље и три спрата).

Дозвољена је изградња подрумске или сутеренске етаже за објекте свих врста и намене у зони, уколико не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе. Делови објекта који се налазе у потпуности испод нивоа терена могу прелазити надземни габарит објекта, максимално до границе грађевинске парцеле.

Утврђивање коте приземља

Кота приземља објеката, без обзира на намену и тип, одређује се у односу на коту нивелете јавног или приступног пута, односно према нултој коти објекта.

Кота приземља објеката не може бити нижа од коте нивелете јавног или приступног пута, односно треба да је у односу на нулту коту објекта виша за минимално 0,15 m а највише 1,2 m, уколико се не гради подрум или сутерен.

Код објеката са подрумом или сутереном коту приземља услагасити тако да максимално 1/3 висине подрума буде изнад земље, док код сутерена треба омогућити максимално 2/3 висине изнад земље, како би се обезбедило правилно проветравање и осветљавање подрумских, односно сутеренских просторија, при чему је минимум коте приземља 0,9 m изнад коте терена.

За објекте који имају индиректну везу са јавним путем преко приватног пролаза, кота приземља се одређује у поступку издавања локацијске дозволе за сваки појединачни случај, према општим правилима.

За објекте који у приземљу имају нестамбену намену (пословање и делатности), кота приземља се поставља на максимално 0,2 m у односу на коту тротоара, а денivelација (до максималних 1,2 m) се савладава унутар објекта.

Начин ограђивања парцеле

У начелу, за објекте и комплексе у зони централних делатности, с обзиром на функцију и карактер зоне, не предвиђа се ограђивање парцела.

Изузетно, грађевинске парцеле у оквиру ове зоне могу се ограђивати транспарентном оградом до висине 1,4 m (рачунајући од коте терена), која може имати зидани парапет висине максимално 0,9 m, и то на задњем и бочним деловима парцеле. Улични део парцеле се не ограђује, изузев могуће ограде од живице или другог партерног дендролошког материјала.

Заједничке парцеле (комплекси) по правилу се не ограђују, нити објекти на њима, не рачунајући украсне и ограде од живице у склопу уређења зелених површина.

У случају ограђивања, ограде се постављају тако да сви њихови елементи буду унутар границе парцеле која се ограђује.

Услови за приступ парцели и паркирање возила

Приступ парцели по правилу треба да буде са јавног пута – улице, и то када парцела најмање једном својом страном директно излази на површину јавне намене, или изузетно везом са јавним путем преко индиректног прола-

за, с тим да његова ширина не може бити мања од 3,5 m за једносмерни, односно 5,5 m за двосмерни колски приступ, уз обезбеђење услова за кретање пешака.

Код објеката у прекинутом или непрекинутом низу приступ парцели се може остварити и преко пролаза или пасажа минималне ширине 3,5 m за једносмерни, односно 5,5 m за двосмерни колски приступ и висине минимално 3,5 m, уз услов обезбеђења површина за кретање пешака.

Смештај сопствених возила за објекте свих врста и намена у зони решава се у оквиру сопствене парцеле, изван површине јавног пута, изградњом паркинга или гаража и то по следећим критеријумима:

- пословни објекти: 1 ПМ/70m² пословног простора
- у случају комбинације са становањем обавезно је обезбедити и 1 ПМ/стан
- комерцијални/услужни/пословни објекти: 1 ПМ/70 m²
- објекти здравствене и социјалне заштите: 1ПМ/35 m²
- угоститељски објекти: 1ПМ/4-5 посетилаца
- објекти културе: 1 ПМ/7-10 седишта, односно 1 ПМ/3 запослена (1 ПМ/70 m² површине објекта)

Посебна правила за изградњу објеката

Општа правила за изградњу дефинисана Планом за ову зону примењују се у начелу за све објекте чија је изградња дозвољена у зони.

За изградњу садржаја и објеката јавне намене дозвољених за зону, примењују се услови и правила дефинисани за сваку појединачну намену.

Посебни услови и ограничења за спровођење

У зони врло неповољних и неповољних терена могућност градње на парцели је условљена доказом о стабилности, на бази одговарајуће геотехничке документације (елaborат геотехничких истраживања).

Изградња објеката у зони се реализује у начелу директно на основу одредби овог Плана.

За изградњу комплекса и објеката, независно од намене, на парцелама површине 15 и више ари, обавезна је изградња Урбанистичког пројекта.

Урбанистички пројекат ће се радити и у случају изградње објеката јавне намене, када је општим условима за изградњу тих објеката предвиђена његова изградња.

У подручјима за која постоје посебни услови градње (целине утврђене условима заштите културног наслеђа, зоне инфраструктурних коридора и друго) приликом изградње објеката је неопходно и прибављање посебних услова надлежних предузећа, организација и институција.

III ИНСТРУМЕНТИ И СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА

1. Општи услови за спровођење Плана

Овај План детаљне регулације се спроводи непосредно, издавањем локацијских услова и грађевинске дозволе за изградњу планираних траса и објеката инфраструктуре, као и за изградњу нових стамбених, стамбено-пословних или пословних објеката, изузев у случајевима када се овим Планом прописује обавеза израде урбанистичког пројекта.

За потребе формирања грађевинских парцела у складу са правилима из овог Плана примењиваће се урбанистич-

ко-технички инструменти пројекта препарцелације и парцелације, односно исправке граница парцеле – у складу са Законом.

2. Локације за које се прописује израда Урбанистичког пројекта

Израда урбанистичког пројекта у складу са одредбама овог Плана обавезна је и у свим случајевима изградње вишепородичних стамбених, стамбено-пословних или пословних објеката, када је површина новоформиране грађевинске парцеле мања од 600 m² или већа 1.200 m².

За зону Б. - Зона централних делатности, и то за целокупну локацију; урбанистичка разрада је основ за дефинисање начина организације простора и предлога парцелације у овој зони, у складу са правилима уређења и грађења утврђеним за зону у овом Плану.

Локације за које је предвиђена израда урбанистичког пројекта приказане су на **Графичком прилогу број 3 - Подела на зоне са ограничењима градње и инструментима за спровођење.**

Поред наведеног, урбанистички пројекат се у складу са овим Планом предвиђа и у следећим случајевима:

- код изградње стамбених комплекса вишепородичног или породичног становања на јединственој грађевинској парцели, без обзира на величину парцеле, у зони вишепородичног становања средњих густина;

- код изградње вишепородичних стамбених или стамбено-пословних, као и пословних објеката на површинама парцеле 12 и више ари, у зони вишепородичног становања средњих густина;

- код изградње објеката и површина јавне намене на парцелама површине 10 и више ари, без обзира на целину и зону у којој се граде.

Израда урбанистичког пројекта се може захтевати и у другим случајевима, који нису прописани овим Планом, када надлежни орган за спровођење Плана оцени да је - услед сложености и специфичности планираних намена и функција - неопходна детаљна урбанистичко-архитектонска разрада одређене локације.

IV САСТАВНИ ДЕЛОВИ ПЛАНА

Саставни део Плана су графички прилози урађени у аналогном и дигиталном облику:

1. Граница плана са постојећом детаљном наменом површина	1: 2000
2. Планирана детаљна намена површина	1: 2000
3. Подела на зоне са ограничењима градње и инструментима за спровођење	1: 2000
4.1. Регулационо нивелациони план са саобраћајним решењем	1: 1000
4.2. Регулационо нивелациони план са саобраћајним решењем	1: 1000
5. План мреже и објеката инфраструктуре	1: 2000
6. 1. План грађевинских парцела са координатама за спровођење	1: 1000
6. 2. План грађевинских парцела са координатама за спровођење	1: 1000

V ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

План детаљне регулације „Петријевски поток“ у Смедереву ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 350-93/2016-07
У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

118.

На основу чланова 46. и 47. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016), члана 32., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон), члана 19. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) и Решења Регистра привредних субјеката Агенције за привредне регистре Републике Србије БД 53965/2016 од 5. јула 2016. године,

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ПРЕСТАНКУ ДУЖНОСТИ ВРШИОЦА ДУЖНОСТИ ДИРЕКТОРА ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА ТЕЛЕВИЗИЈА СМЕДЕРЕВО

I

НЕВЕНИ ЋИРКОВИЋ, престаје дужност вршиоца дужности директора Јавног предузећа Телевизија Смедерево, због подношења оставке и престанка постојања Јавног предузећа Телевизија Смедерево.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Образложење

Невена Ћирковић, вршилац дужности директора Јавног предузећа Телевизија Смедерево, доставила је Скупштини града Смедерева допис дана 17.06.2016. године, којим је поднела оставку на место вршиоца дужности директора Јавног предузећа Телевизија Смедерево.

Чланом 46. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016) утврђено је да мандат директора престаје истеком периода на који је именован, оставком и разрешењем, а чланом 47. истог Закона предвиђено је да се оставка у писаној форми подноси органу надлежном за именовање директора јавног предузећа.

Такође, Граду Смедереву дана 25.07.2016. године достављено је Решење Регистра привредних субјеката Агенције за привредне регистре Републике Србије БД 53965/2016 од 05. јула 2016. године, којим се усваја регистрациона пријава, па се у Регистар привредних субјеката региструје

промена података код Јавног предузећа Телевизија Смедерево, Смедерево.

Наведим Решењем, између осталог, извршена је и промена законских заступника-Физичка лица и то тако да се брише Невена Тирковић, ЈМБГ 0812979765015, в.д. директор, а уписује Јовица Шешлак, ЈМБГ 0211969760018 – функција у привредном субјекту: Директор.

На основу напред наведеног, Скупштина града Смедерева донела је Решење као у диспозитиву.

Број 02-71/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

119.

На основу члана 142. став 1. Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник Републике Србије“, број 83/2014, 58/2015 и 12/2016-аутентично тумачење), члана 9. став 4. Уредбе о преносу капитала без накнаде запосленима код издавача медија („Службени гласник Републике Србије“, број 65/2015), члана 32. став 1. тачке 6. и 20., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014- др. закон), члана 19. став 1. тачке 6. и 20. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015- пречишћен текст) и Решења Регистра привредних субјеката Агенције за привредне регистре Републике Србије БД 53965/2016 од 05. јула 2016. године,

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О ПРЕСТАНКУ ПОСТОЈАЊА ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА ТЕЛЕВИЗИЈА СМЕДЕРЕВО

Члан 1.

Овом Одлуком престаје да постоји Јавно предузеће Телевизија Смедерево (у даљем тексту: Телевизија Смедерево), Смедерево, Улица Горанска бб, на основу Решења Регистра привредних субјеката Агенције за привредне регистре Републике Србије, БД 53965/2016 од 05. јула 2016. године.

Члан 2.

Документацију насталу у раду Телевизије Смедерево, а која представља архивску грађу преузима Историјски архив у Смедереву, Смедерево, Улица краља Петра Првог број 2.

Члан 3.

Ступањем на снагу ове Одлуке престаје да важи Одлука о оснивању Јавног предузећа Телевизија Смедерево („Службени лист града Смедерева“, број 2/2013).

Ступањем на снагу ове Одлуке престају да важе сва општа акта Јавног предузећа Телевизија Смедерево.

Разређење Надзорног одбора и вршиоца дужности директора Телевизије Смедерево извршиће се посебним решењима Оснивача.

Члан 4.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 020-99/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

120.

На основу члана 32. став 1. тачка 9., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014 - др. закон), члана 19. став 1. тачка 9. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст) и Решења Регистра привредних субјеката Агенције за привредне регистре Републике Србије БД 53965/2016 од 05. јула 2016. године,

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ПРЕСТАНКУ ДУЖНОСТИ ПРЕДСЕДНИКА И ЧЛАНОВА НАДЗОРНОГ ОДБОРА ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА ТЕЛЕВИЗИЈА СМЕДЕРЕВО

I

Због престанка постојања Јавног предузећа Телевизија Смедерево престаје дужност председнику и члановима Надзорног одбора Јавног предузећа Телевизија Смедерево, и то:

- **Весни Ристић**, председнику-представнику локалне самоуправе,
- **Драгославу Милановићу**-члану-представнику локалне самоуправе и
- **Милени Башић**-члану-представнику запослених.

II

Ово Решење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 02-112/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

121.

На основу чланова 35. и 37. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст) и чланова 2., 3., 4., 12. и 13. Одлуке о радним телима Скупштине града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 3/2008),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ**О ОСНИВАЊУ САВЕТА ЗА БУЏЕТ И ФИНАНСИЈЕ И ИЗБОРУ ЧЛАНОВА САВЕТА****I**

Оснива се Савет за буџет и финансије.

У Савет се бирају:

- за чланове:

1. Милица Тодоровић
2. Часлав Илић
3. Јелена Јовановић
4. Данијела Аћимовић
5. Александар Секулић
6. Ана Ђорђевић
7. Снежана Ивановић

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 02-116/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

122.

На основу чланова 35. и 37. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) и чланова 2., 3., 4., 12. и 14. Одлуке о радним телима Скупштине града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 3/2008),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ**О ОСНИВАЊУ САВЕТА ЗА ПРИВРЕДУ И ЕНЕРГЕТИКУ И ИЗБОРУ ЧЛАНОВА САВЕТА****I**

Оснива се Савет за привреду и енергетику.

У Савет се бирају:

- за чланове:

1. Мирољуб Томић
2. Здравко Јањић

3. Дејан Стошић
4. Дејан Лукић
5. Марија Богојевић
6. Љубиша Ђорђевић
7. Жикица Андрејевић

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 02-117/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

123.

На основу чланова 35. и 37. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) и чланова 2., 3., 4., 12. и 15. Одлуке о радним телима Скупштине града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 3/2008),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ**О ОСНИВАЊУ САВЕТА ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ И ИЗБОРУ ЧЛАНОВА САВЕТА****I**

Оснива се Савет за пољопривреду.

У Савет се бирају:

- за чланове:

1. Драгутин Мирковић
2. Бојан Живковић
3. Миломир Срејић
4. Томислав Миловановић
5. Марко Јовановић
6. Боривоје Јеремић
7. Ненад Живковић

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 02-118/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

124.

На основу чланова 35. и 37. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен

текст) и чланова 2., 3., 4., 12. и 16. Одлуке о радним телима Скупштине града Смедерева („Службени лист града Смедерева”, број 3/2008),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ОСНИВАЊУ САВЕТА ЗА САОБРАЋАЈ И ВЕЗЕ И ИЗБОРУ ЧЛАНОВА САВЕТА

I

Оснива се Савет за саобраћај и везе.

У Савет се бирају:

- за чланове:

1. Симо Недић
2. Стамен Манчић
3. Бојан Костић
4. Владимир Нешић
5. Аца Цветановић
6. Дејан Николић
7. Златибор Јовановић

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева”.

Број 02-119/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

125.

На основу чланова 35. и 37. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) и чланова 2., 3., 4., 12. и 17. Одлуке о радним телима Скупштине града Смедерева („Службени лист града Смедерева”, број 3/2008),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ОСНИВАЊУ САВЕТА ЗА КОМУНАЛНЕ ПОСЛОВЕ И УРБАНИЗАМ И ИЗБОРУ ЧЛАНОВА САВЕТА

I

Оснива се Савет за комуналне послове и урбанизам.

У Савет се бирају:

- за чланове:

1. Мирко Шкрбић
2. Добрица Марковић
3. Ана Суботић
4. Драгољуб Стојановић
5. Горан Петровић

6. Вељко Баровић
7. Јовица Нешић

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева”.

Број 02-120/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

126.

На основу чланова 35. и 37. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) и чланова 2., 3., 4., 12. и 18. Одлуке о радним телима Скупштине града Смедерева („Службени лист града Смедерева”, број 3/2008),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ОСНИВАЊУ САВЕТА ЗА НАУКУ, ОБРАЗОВАЊЕ И ПРИМЕНУ НОВИХ ТЕХНОЛОГИЈА И ИЗБОРУ ЧЛАНОВА САВЕТА

I

Оснива се Савет за науку, образовање и примену нових технологија.

У Савет се бирају:

- за чланове:

1. Весна Киш-Костић
2. Дијана Ћетковић
3. Симо Ђорђевић
4. Даница Бранковић
5. Милутин Вучковић
6. Владица Новаковић
7. Борис Здравковић

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева”.

Број 02-121/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

127.

На основу чланова 35. и 37. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен

текст) и чланова 2., 3., 4., 12. и 19. Одлуке о радним телима Скупштине града Смедерева („Службени лист града Смедерева”, број 3/2008),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ОСНИВАЊУ САВЕТА ЗА КУЛТУРУ И ТУРИЗАМ И ИЗБОРУ ЧЛАНОВА САВЕТА

I

Оснива се Савет за културу и туризам.

У Савет се бирају:

- за чланове:

1. Весна Стефановић
2. Бојан Лукић
3. Драгица Милетић
4. Данијела Стојковић
5. Љиљана Видојковић
6. Александар Ђорђевић
7. Дејан Жаркић

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева”.

Број 02-122/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

128.

На основу чланова 35. и 37. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) и чланова 2., 3., 4., 12. и 20. Одлуке о радним телима Скупштине града Смедерева („Службени лист града Смедерева”, број 3/2008),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ОСНИВАЊУ САВЕТА ЗА СПОРТ И ФИЗИЧКУ КУЛТУРУ И ИЗБОРУ ЧЛАНОВА САВЕТА

I

Оснива се Савет за спорт и физичку културу.

У Савет се бирају:

- за чланове:

1. Петар Дисаћ
2. Весна Сајић
3. Саша Бранежац
4. Милош Милосављевић
5. Димитрије Радић
6. Душан Јоксимовић
7. Ненад Максић

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева”.

Број 02-123/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

129.

На основу чланова 35. и 37. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) и чланова 2., 3., 4., 12. и 21. Одлуке о радним телима Скупштине града Смедерева („Службени лист града Смедерева”, број 3/2008),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ОСНИВАЊУ САВЕТА ЗА ЗДРАВЉЕ И СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ И ИЗБОРУ ЧЛАНОВА САВЕТА

I

Оснива се Савет за здравље и социјалну заштиту.

У Савет се бирају:

- за чланове:

1. Љиљана Бјеговић
2. др Тијана Савић
3. Стојан Босић
4. др Рената Павловић
5. Снежана Ракић
6. Љубомир Ранковић
7. Ана Петровић

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева”.

Број 02-124/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

130.

На основу чланова 35. и 37. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) и чланова 2., 3., 4., 12. и 22. Одлуке о радним телима Скупштине града Смедерева („Службени лист града Смедерева”, број 3/2008),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној
22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ОСНИВАЊУ САВЕТА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ИЗБОРУ ЧЛАНОВА САВЕТА

I

Оснива се Савет за заштиту животне средине.

У Савет се бирају:

- за чланове:

1. др Душан Ивковић
2. Златко Михајловић
3. др Срђан Богдановић
4. Марија Станојловић
5. Весна Јовановић
6. Ксенија Ђорђевић
7. Драган Целетовић

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева”.

Број 02-125/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

131.

На основу чланова 35. и 37. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) и чланова 2., 3., 4., 12. и 23. Одлуке о радним телима Скупштине града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 3/2008),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној
22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ОСНИВАЊУ САВЕТА ЗА РАД И РАЗВОЈ МЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА И ИЗБОРУ ЧЛАНОВА САВЕТА

I

Оснива се Савет за рад и развој месних заједница.

У Савет се бирају:

- за чланове:

1. Горан Борисављевић
2. Никола Миливојевић
3. Живорад Ристић
4. Срђан Берак
5. Дејан Пирић
6. Драган Ђуричић
7. Драго Секуловић

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева”.

Број 02-126/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

132.

На основу чланова 35. и 37. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) и чланова 2., 3., 4., 24. и 25. Одлуке о радним телима Скупштине града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 3/2008),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној
22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ОСНИВАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА ПРОПИСЕ И ИЗБОРУ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

I

Оснива се Комисија за прописе.

У Комисију се бирају:

- за чланове:

1. Драган Стевановић
2. Вујица Стојановић
3. Биљана Наумовић
4. Наташа Величковић
5. Жељко Булат
6. Радмило Грујић
7. Вељко Милијашевић

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева”.

Број 02-127/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

133.

На основу чланова 35. и 37. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) и чланова 2., 3., 4., 24. и 26. Одлуке о радним телима Скупштине града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 3/2008),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној
22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ**О ОСНИВАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА КАДРОВСКА ПИТАЊА И ЈАВНА ПРИЗНАЊА И ИЗБОРУ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ****I**

Оснива се Комисија за кадровска питања и јавна признања.

У Комисију се бирају:

- за чланове:

1. Снежана Стојиљковић
2. Љубиша Живковић
3. Лидија Ћосо
4. Зага Добан
5. Љиљана Терентић
6. Зоран Спасојевић
7. Милош Продановић

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева”.

Број 02-128/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

**ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.**

134.

На основу чланова 35. и 37. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) и чланова 2., 3., 4., 24. и 27. Одлуке о радним телима Скупштине града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 3/2008),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ**О ОСНИВАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА И НАЗИВЕ УЛИЦА, ТРГОВА И ДРУГИХ ДЕЛОВА НАСЕЉЕНИХ МЕСТА И ИЗБОРУ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ****I**

Оснива се Комисија за спомен обележја и називе улица, тргова и других делова насељених места.

У Комисију се бирају:

- за чланове:

1. Живадин Ивановић
2. Васо Бојчић
3. Душан Митровић
4. Паул Стојановић
5. Радомир Ранковић
6. Горан Ђорђевић
7. Игор Исак

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева”.

Број 02-129/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

**ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.**

135.

На основу члана 32. став 1. тачка 9., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014), члана 22. Закона о јавним службама („Службени гласник Републике Србије“, број 42/91, 71/94, 79/2005-др.закон, 81/2005-испр. др.закон, 83/2005-испр.др.закон и 83/2014-др.закон), члана 14. став 1. Одлуке о оснивању Регионалног центра за професионални развој запослених у образовању Смедерево („Службени лист града Смедерева“, број 3/2014-пречишћен текст и 5/2015) и члана 19. став 1. тачка 9. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ**О ИЗМЕНИ РЕШЕЊА О ИМЕНОВАЊУ ПРЕДСЕДНИКА И ЧЛАНОВА НАДЗОРНОГ ОДБОРА РЕГИОНАЛНОГ ЦЕНТРА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНИ РАЗВОЈ ЗАПОСЛЕНИХ У ОБРАЗОВАЊУ СМЕДЕРЕВО****I**

Решење о именовању председника и чланова Надзорног одбора Регионалног центра за професионални развој запослених у образовању Смедерево („Службени лист града Смедерева“, број 16/2012), мења се у тачки I тако што се разрешава дужности председник Надзорног одбора Светлана Михајловић, представник Оснивача, а уместо ње за новог председника Надзорног одбора, именује се **Саша Јањић**, представник Оснивача.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева”.

Број 02-107/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

**ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.**

136.

На основу члана 54. став 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009, 52/2011, 55/2013, 35/2015-аутентично тумачење, 68/2015 и 62/2016-Одлука УС), члана 32. став 1. тачка 20., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др закон) и члана 19. став 1. тачка 23. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ИЗМЕНИ РЕШЕЊА О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА ШКОЛСКОГ ОДБОРА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „ВОЖД КАРАЂОРЂЕ“ У ВОДЊУ

I

Решење о именовану чланова Школског одбора Основне школе „Вожд Карађорђе“ у Водњу („Службени лист града Смедерева“, број 2/2013, 6/2013 и 1/2014), мења се у тачки I тако што се разрешава дужности члан Школског одбора, Тања Ристић, представник запослених, а уместо ње за новог члана Школског одбора именује се **Александар Вучковић**, представник запослених.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 02-51/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

137.

На основу члана 54. став 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009, 52/2011, 55/2013, 35/2015-аутентично тумачење, 68/2015 и 62/2016-Одлука УС), члана 32. став 1. тачка 20., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др закон) и члана 19. став 1. тачка 23. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ИЗМЕНИ РЕШЕЊА О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА ШКОЛСКОГ ОДБОРА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „БУРА ЈАКШИЋ“ У МАЛОЈ КРСНИ

I

Решење о именовану чланова Школског одбора Основне школе „Бура Јакшић“ у Малој Крсни („Службени лист

града Смедерева“, број 1/2013, 1/2014, 2/2014, 6/2014, 7/2014 и 3/2015), мења се у тачки I тако што се разрешава дужности члан Школског одбора Гордана Илић, представник родитеља ученика, а уместо ње за новог члана Школског одбора именује се **Александар Живановић** представник родитеља ученика.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 02-48/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

138.

На основу члана 54. став 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009, 52/2011, 55/2013, 35/2015-аутентично тумачење, 68/2015 и 62/2016-Одлука УС), члана 32. став 1. тачка 20., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др закон) и члана 19. став 1. тачка 23. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ИЗМЕНИ РЕШЕЊА О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА ШКОЛСКОГ ОДБОРА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „ИЛИЈА МИЛОСАВЉЕВИЋ КОЛАРАЦ“ У КОЛАРИМА

I

Решење о именовану чланова Школског одбора Основне школе „Илија Милосављевић Коларац“ у Коларима („Службени лист града Смедерева“, број 6/2014), мења се у тачки I тако што се разрешава дужности члан Школског одбора, Нада Цвејић, представник запослених, а уместо ње за новог члана Школског одбора именује се **Валентина Дмитриенко**, представник запослених.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 02-56/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

139.

На основу члана 54. став 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009, 52/2011, 55/2013, 35/2015-аутентич-

но тумачење, 68/2015 и 62/2016-одлука УС), члана 32. став 1. тачка 20., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон) и члана 19. став 1. тачка 23. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ИЗМЕНИ РЕШЕЊА О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА ШКОЛСКОГ ОДБОРА ГИМНАЗИЈЕ У СМЕДЕРЕВУ

I

Решење о именовању чланова Школског одбора Гимназије у Смедереву („Службени лист града Смедерева“, број 5/2015), мења се у тачки I тако што се разрешава дужности члан Школског одбора Светлана Михајловић, представник јединице локалне самоуправе, а уместо ње за новог члана Школског одбора именује се **Светлана Пауновић**, представник јединице локалне самоуправе.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 02-87/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

140.

На основу члана 54. став 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009, 52/2011, 55/2013, 35/2015-аутентично тумачење, 68/2015 и 62/2016-одлука УС), члана 32. став 1. тачка 20., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 19. став 1. тачка 23. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ИЗМЕНИ РЕШЕЊА О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА ШКОЛСКОГ ОДБОРА ТЕХНИЧКЕ ШКОЛЕ У СМЕДЕРЕВУ

I

Решење о именовању чланова Школског одбора Техничке школе у Смедереву („Службени лист града Смедерева“, број 1/2013, 6/2013, 1/2014 и 6/2014), мења се у тачки I тако што се разрешавају дужности чланови Школског одбора, Татјана Малиновић и Горан Крстић, представници родитеља ученика, а уместо њих за нове чланове Школског

одбора именују се **Јелена Фаркаш** и **Оливера Давид**, представници родитеља ученика.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 02-99/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

141.

На основу члана 54. став 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009, 52/2011, 55/2013, 35/2015-аутентично тумачење, 68/2015 и 62/2016-Одлука УС), члана 32. став 1. тачка 20., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др закон) и члана 19. став 1. тачка 23. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ИЗМЕНИ РЕШЕЊА О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА ШКОЛСКОГ ОДБОРА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „ИВО АНДРИЋ“ У РАДИНЦУ

I

Решење о именовању чланова Школског одбора Основне школе „Иво Андрић“ у Радинцу („Службени лист града Смедерева“, број 6/2014 и 1/2016), мења се у тачки I тако што се разрешава дужности члан Школског одбора, Јелена Јовановић, представник јединице локалне самоуправе, а уместо ње за новог члана Школског одбора именује се **Марија Нисић**, представник јединице локалне самоуправе.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 02-148/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

142.

Разматрајући Извештај о стању безбедности саобраћаја на територији града Смедерева за 2015. годину, на основу члана 19. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

ЗАКЉУЧАК

1. Прихвата се Извештај о стању безбедности саобраћаја на територији града Смедерева за 2015. годину.

2. Задужује се Савет за безбедност саобраћаја града Смедерева да настави спровођење мера и акција у складу са Извештајем о стању безбедности саобраћаја на територији града Смедерева за 2015. годину и Програмом коришћења средстава за финансирање унапређења безбедности саобраћаја на путевима на подручју града Смедерева у 2016. години, као и да предузима све друге мере и радње како је то наведено актом о оснивању уз редовно извештавање Градског већа града Смедерева.

3. Задужује се Јавно предузеће Дирекција за изградњу, урбанизам и грађевинско земљиште Смедерево, као управљач општинских путева и улица, да :

- планира, пројектује и гради тротоаре и пешачке стазе и поставља физичке препреке (стубићи, пешачке ограде, жардињере и слично) за заштиту пешака у улицама у којима се догодио највећи број саобраћајних незгода са пешацима и локацијама на којима је угрожено кретање пешака и извршава и друге мере и радње у складу са Програмом коришћења средстава за финансирање унапређења безбедности саобраћаја на путевима на подручју града Смедерева у 2016. години и

- редовно извештава Савет за безбедност саобраћаја града Смедерева односно Градско веће града Смедерева о извршеним мерама и другом у складу са претходно наведеним.

4. Задужује се Група за саобраћајну инспекцију, Одељења за инспекцијске послове и послове комуналне полиције Градске управе града Смедерева да:

- врши сталну контролу општинских путева и улица на територији града Смедерева са аспекта безбедности саобраћаја, а посебно школских зона и

- редовно извештава Градско веће града Смедерева о извршеним контролама и предузетим мерама у складу са својим надлежностима.

5. Задужује се Група за саобраћај, Одељења за урбанистичко-комуналне и имовинско-правне послове Градске управе града Смедерева да перманентно прати стање безбедности саобраћаја на територији града Смедерева и предузима све мере и радње из своје надлежности и о томе редовно извештава Савет за безбедност саобраћаја града Смедерева, односно Градско веће града Смедерева.

6. Овај Закључак и Извештај о стању безбедности саобраћаја на територији града Смедерева за 2015. годину објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

7. Закључак у препису доставити: председнику Савета за безбедност саобраћаја на територији града Смедерева, Јавном предузећу Дирекција за изградњу, урбанизам и грађевинско земљиште Смедерево, Одељењу за урбанистичко-комуналне и имовинско-правне послове - Групи за саобраћај, Одељењу за инспекцијске послове и послове комуналне полиције - Групи за саобраћајну инспекцију, документацији и архиви.

Број 344-404/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

**ИЗВЕШТАЈ О СТАЊУ БЕЗБЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА
НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СМЕДЕРЕВА**
за 2015. годину

I ОСНОВНИ УСЛОВИ ОДВИЈАЊА И БЕЗБЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА

На територији града Смедерева путну мрежу чине државни путеви, општински путеви и улице у насељеним местима као и некатегорисани путеви.

Најважнији државни путеви који пролазе кроз територију нашег града су ДП IА А1 (Аутопут) и ДП IБ 14 (Ковин - ДП 33).

Општински путеви су категорисани на Општинске путеве I и II реда док су улице категорисане у градске магистрале, улице I и II реда и стамбене улице. Општински путеви I реда повезују територију града односно два или више насеља на територији града и повезују територију града са мрежом државних путева док улице повезују насеља са државним или општинским путевима или поједине делова насеља. Највећи број улица се односи на уже подручје града у територијалном смислу односно сам град Смедерево без сеоских насеља. Најзначајније улице са становишта одвијања и безбедности саобраћаја су Карађорђева, 17. октобра, 16. октобра, Црвене Армије, Кнеза Михаила, Петријевска итд.

Управљање државним путевима је у надлежности Републике док су остали путеви и улице у надлежности града Смедерева.

Код путева и улица најзначајније је, у смислу повећања безбедности саобраћаја, реконструкција раскрснице државних путева 153 и 155 са улицом Петријевском у Петријеву (Петријевска раскрсница на Обилазници) која је годинама означавања као „црна тачка“ до чега је дошло упорним залагањем града уназад неколико година. Радове изводи ЈП „Путеви Србије“. Започета је крајем јуна ове године а завршетак се очекује у релативно кратком року. Средства у износу од око 30.000.000 динара је обезбедила Република, а град учествује са делом у износу од 3.000.000. динара.

У граду је, од већих радова, предвиђен наставак изградње тротоара у улици Петријевској у дужини од 2 километара. Израда пројекта је у току.

У Смедереву постоје зоне школа око свих школа и исте су обележене прописаном вертикалном и хоризонталном саобраћајном сигнализацијом, а многе од њих су опремљене и другим средствима заштите деце као што су пешачки семафори, заштитне ограде и "лежећи полицајци".

Зоне школа у Суводолу, Друговацу, Коларима, Шалинацу, Петријеву, Врбовацу, и Биновацу, а које се не налазе поред државних путева, су опремљене одговарајућом хоризонталном и вертикалном саобраћајном сигнализацијом као и „лежећим полицајцима" и делимично заштитним оградама. У зонама школа које се налазе поред државних путева (Мало Орашје, Раља, Добри До, Мала Крсна, Скобаљ, Осипаоница и Сараорци) поред вертикалне и хоризонталне сигнализације постављене су и гумене платформе, вибро траке, маркери и заштитне ограде.

Укупно је постављено 186 метара заштитних ограда.

У циљу заштите пешака постављени су стубићи у улицама Милоша Великог, Радосава Мирковића, Анте Протића, Јадранској, Носилаца Албанских споменица итд., док су маркери односно додатна опрема за означавање пешачких прелаза уграђени у Улици Деспота Ђурђа, Димитрија Давидовића и 17. Октобра.

Од већих радова на постављању саобраћајне сигнализације треба истаћи да је реализована уградња путоказне саобраћајне сигнализације у Смедереву.

Обука кандидата за возаче „А“ и „Б“ категорије се обавља у 5 Ауто-школа.

Технички прегледи возила се обављају у 12 градских и 2 Центра у сеоским месним заједницама.

Основне превентивне активности се спроводе у основним школама кроз школске програме и кроз такмичење „Шта знаш о саобраћају“.

Савет за безбедност саобраћаја града Смедерева је носилац превентивних и других активности са циљем повећања безбедности саобраћаја. Спроведене су акције доделе публикације „Пажљивкова правила у саобраћају“ и доделе светлоодбојних прслука.

У току је акција доделе ауто-седишта за новорођене бебе и до сада је подељено преко 350 седишта. Акција је наишла на изванредан пријем код грађана и иста ће се наставити као трајна.

Контролу и регулисање саобраћаја, осим на ауто-путу, обавља Одељење саобраћајне полиције, Полицијске управе Смедерево. У току је заједничка реализација акције града Смедерева и Полицијске управе Смедерево на постављању система видео надзора на шест локација у граду ради контроле саобраћаја. Покренута је јавна набавка за опремање прве локације на којој ће бити постављен видео надзор.

На територији града Смедерева живи 107.528 становника и у 2015. години било је регистровано укупно 23.766 возила од чега највише путничких (20180) и теретних (1844). Мотоцикла има 309, трактора 326 а аутобуса 43.

II ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ БЕЗБЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА

У 2015. години забележено је УКУПНО 373 саобраћајне незгоде у којима је смртно страдало 5 лица, 40 лица је задобило тешке телесне повреде и 194 лица лаке телесне повреде.

Број погинулих лица у саобраћајним незгодама у 2015. години је износио 5 и забележен је пад у односу на 2014. годину за 28.6%.

Број тешко повређених лица је такође забележио значајан пад од 20% односно са 50 лица у 2014. години на 40 лица у 2015. години.

Број лако повређених лица је забележио пад од 4.4% односно са 203 у 2014. годину на 194 у 2015. години.

На основу ових података закључује се да је безбедност саобраћаја, посматрано статистички, у 2015.г. на значајно већем нивоу него претходних година.

У табели су дате последице саобраћајних незгода у последње три године:

Табела 1. ПОСЛЕДИЦЕ У САОБРАЋАЈНИМ НЕЗГОДАМА

ПОСЛЕДИЦЕ САОБ. НЕЗГОДА	2013.	2014.	2015.
Смртно страдали	11	7	5
Тешке телесне повреде	48	50	40
Лаке телесне повреде	194	203	194
Материјална штета	334	319	304

И даље највећи број саобраћајних незгода настаје услед непоштовања саобраћајних прописа од стране учесника у саобраћају односно услед недисциплине истих. Најчешћи узрок је извођење непрописних радњи возилом у саобраћају, а на другом месту је непрописна или неприлагођена брзина возила условима пута и саобраћаја.

Табела 2. РАСПОДЕЛА САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА ПРЕМА УЗРОКУ

УЗРОК	2015.год.
извођење непрописних радњи у саобраћају	156
непрописна или неприлагођена брзина кретања возилом	145
вожња под дејством алкохола	33
неуступање првенства пролаза	29
остало	10
свега	373

Према виду саобраћајних незгода најчешће су то бочни судари возила, удар возила у заустављено или паркирано возило и обарање или гажење пешака.

Табела 3. РАСПОДЕЛА САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА ПРЕМА ВИДУ НЕЗГОДЕ

ВИД НЕЗГОДЕ	2015.год
бочни судар	65
удар возила у друго заустављено или паркирано возило	62
обарање или гажење пешака	61
судар при вожњи у истом смеру	49
слетање са коловоза и удар у објекат поред пута	46
судар возила из супротних смерова	36
слетање возила са пута	22
остале врсте незгода	20
испадање-падање лица из возила у покрету	5
удар возила у неки други објекат на путу	3
превртање возила на путу	2
обарање или гажење стоке или друге животиње	1
судар при упоредној вожњи	0
међусобни судар друмског и железничког возила	0
свега	373

Највећи број незгода догодио се на улицама у насељеним местима, затим на државним путевима, док је тај број на општинским путевима значајно мањи.

Табела 4. РАСПОДЕЛА САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА ПРЕМА КАТЕГОРИЈИ ПУТА

КАТЕГОРИЈА ПУТА	2015. год.
Улица у насељеном месту	269
Државни пут	95
Општински пут	9
свега	373

Улица у којој се догодио највећи број незгода је Карађорђева са 22 незгоде, затим следе Коларска и Црвене армије са по 19 незгода.

Табела 5. РАСПОДЕЛА САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА ПРЕМА ЛОКАЦИЈИ НА УЛИЦАМА

Улица	2015.год
Карађорђева	22
Коларска	19
Црвене армије	19
Петријевска	16
Горанска	15
Кнеза Михаила	12
16. октобра	12
Шалиначка	12
Ђуре Даничића	9
Деспота Ђурђа	4
Војводе Путника	4
17. октобра	3

На државним путевима највећи број незгода се догодио на ДП ИБ 14 Ковин-Смедерево.

Табела 6. РАСПОДЕЛА САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА ПРЕМА ЛОКАЦИЈИ НА ДРЖАВНИМ ПУТЕВИМА

ДРЖАВНИ ПУТ	2015.год
ДП ИБ 14 (Ковин – Смедерево)	29
ДП ПА 153 (Смедерево – Београд)	18
ДП ПА 156 (Раља – Смедеревска Паланка)	12
ДП ИБ 352 (ДП 153 – Колари – Селевац – Смед. Паланка)	10
ДП ИБ 33 (Смедерево – Пожаревац)	9
ДП II 155 (Смедерево – Младеновац)	9
ДП ПА 158 (Мала Крсна – Велика Плана)	8
Свега	95

Раскрсница државних путева 153 и 155 са Улицом Петријевском је као и претходних година идентификована као опасно место на путу ЦРНА ТАЧКА.

На овој раскрсници је у 2015. години забележено 5 незгода што представља значајно смањење броја у односу на исти период 2014. године када се догодило 16 незгода.

Број саобраћајних незгода на општинским путевима је врло мали.

Табела 7. РАСПОДЕЛА НЕЗГОДА ПРЕМА ЛОКАЦИЈИ НА ОПШТИНСКИМ ПУТЕВИМА

ОПШТИНСКИ ПУТ	2015.год
ОП 9 (Државни пут 352 - Ландол - државни пут 352 (Колари))	2
ОП 10 (Државни пут 352 – Биновац)	2
ОП 17 (Општински пут 3 – Враново)	2
ОП 1 (Државни пут 14 - Шалинац – Кулич)	1
ОП 20 (Државни пут 14 (Раља) - државни пут 352 (Колари) - државни пут 155 (Водањ))	1
ОП 5 (Државни пут 156 - Добри До)	1
Свега	9

Највећи број саобраћајних незгода у 2015. године догодио се у Смедереву што је последица највећег обима одвијања саобраћаја у односу на сва друга насељена места. Следе Радица и Мала Крсна, док је у осталим насељеним местима тај број значајно мањи.

Табела 8. РАСПОДЕЛА НЕЗГОДА ПРЕМА НАСЕЉЕНОМ МЕСТУ

Место	2015.год
Смедерево	234
Радинац	18
Мала Крсна	14
Михајловац	11
Петријево	10
Ландол	9
Водањ	8
Враново	7
Суводол	6
Колари	6
Лугавчина	6
Раља	5
Осипаоница	5
Удовице	5
Добри До	5
Скобаљ	4
Липе	4
Мало Орашје	3
Вучак	3
Орешац	2
Шалинац	2
Кулич	2
Врбовац	1
Биновац	1
Луњевац	1
	373

Према категорији возила која су учествовала у саобраћајним незгодама у 2015. години је највише било путничких аутомобила а затим следе теретна возила.

Табела 9. РАСПОДЕЛА НЕЗГОДА ПРЕМА КАТЕГОРИЈИ ВОЗИЛА

КАТЕГОРИЈЕ ВОЗИЛА	2015
путнички аутомобил	429
теретно возило	60
нн	37
мопед, мотокултиватор, радна машина	16
бицикл	21
аутобус	15
мотоцикл	6
трактор	6
железничко возило	1
свега	591

На крају приказа основних показатеља безбедности саобраћаја дају се Јавни ризик страдања у саобраћајним незгодама и Саобраћајни ризик страдања у саобраћајним незгодама као релативне величине које узимају у обзир последице у саобраћајним незгодама у односу на број становника односно број возила.

Јавни ризик ($JR_{\text{пог+тп}}$) је дефинисан као количник између збира пондерисаног броја страдалих у саобраћајним незгодама и броја становника на подручју посматране општине-града (пондерисани број страдалих на 10 хиљада становника)

$$ЛПБН = \frac{ЛТП * P1 + ТТП * P2 + ПОГ * P3}{\text{Број} - \text{становника} - \text{на} - \text{посматраном} - \text{подручју}} * 10.000$$

Табела 10. ЈАВНИ РИЗИК СТРАДАЊА У САОБРАЋАЈНИМ НЕЗГОДАМА

ниво ризика	класа (интервал)	ранг (боја)	2013	2014	2015
врло низак	до 124				112,44
низак	124 – 152			143,78	
средњи	152 - 180		177,35		
висок	180 – 208				
врло висок	преко 208				

Саобраћајни ризик ($СР_{\text{пог+тп}}$) израчунат је као количник између збира пондерисаног броја страдалих у саобраћајним незгодама и броја регистрованих моторних возила на подручју посматране општине-града (збира пондерисаног броја страдалих на 1.000 регистрованих моторних возила).

$$СПБН = \frac{ЛТП * P1 + ТТП * P2 + ПОГ * P3}{\text{Број} - \text{моторних} - \text{возила} - \text{на} - \text{посматраном} - \text{подручју}} * 1.000$$

Табела 11. Саобраћајни ризик страдања у саобраћајним незгодама у Смедереву

ниво ризика	класа (интервал)	ранг (боја)	2013	2014	2015
врло низак	до 29				
низак	29 – 51				50,87
средњи	51 - 73		72,54	58,97	
висок	73 – 95				
врло висок	преко 95				

Очигледно је да оба показатеља изражавају значајно повећање безбедности саобраћаја.

III ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ МЕРА

У 2015. години на територији града Смедерева повећана је безбедност саобраћаја у односу на исти период 2014. године.

Смањен је број смртно страдалих лица у саобраћајним незгодама, број тешко повређених лица, као и број лица која су задобила лаке телесне повреде на територији града Смедерева у односу на исти период прошле године.

Број смртно страдалих у 2015. години је смањен и то за 28.57% (у 2014. години погинуло је 7 лица док је у 2015. години тај број смањен на 5).

Смањен је број лица која су задобила тешке телесне повреде за 20% и лаке телесне повреде за 4.4% у 2015. години у односу на 2014. годину.

На основу датог извештаја неопходно је спроводити и даље активности које ће наставити овакав тренд смањивања броја и последица саобраћајних незгода на територији града Смедерева а посебну пажњу треба посветити спровођењу активности на унапређењу безбедности пешака као најрањивијих учесника у саобраћају.

Најважније генералне мере које могу допринети претходно наведеном смањењу су:

- изградња тротоара и пешачких површина на саобраћајницама са највећим обимом саобраћаја пешака,
- физичко раздвајање пешачких и колских токова у улицама у којима је највећи број пешака страдао,
- уградња саобраћајне сигнализације и опреме на саобраћајницама која би допринела бољој уочљивости и безбедности пешака,
- интензивна контрола саобраћаја од стране саобраћајне полиције са коришћењем савремених средстава,
- спровођење превентивног рада према свим учесницима у саобраћају а нарочито међу децом и пешацима.

**ЧЛАН ГРАДСКОГ ВЕЋА ЗАДУЖЕН ЗА
РЕСОР САОБРАЋАЈА И БЕЗБЕДНОСТИ**

Бранислав Дробњаковић, дипл. саоб. инж.

НАЧЕЛНИК ОДЕЉЕЊА

Драган Крстић, дипл. грађ. инж.

143.

На основу члана 46. и 47. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016), члана 32., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон) и члана 19. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016 године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ПРЕСТАНКУ ДУЖНОСТИ ДИРЕКТОРА ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА СПОРТСКИ ЦЕНТАР

I

ИВАНУ ВУЧИЋУ, престаје дужност директора Јавног предузећа Спортски центар Смедерево, због подношења оставке.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Образложење

Иван Вучић, директор Јавног предузећа Спортски центар Смедерево, дана 28.06.2016. године поднео је оставку на место директора Јавног предузећа Спортски центар Смедерево у којој наводи да исту подноси због сукоба интереса.

Чланом 46. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016) утврђено је да мандат директора престаје истеком периода на који је именован, оставком и разрешењем.

Такође, чланом 47. овог Закона предвиђено је да се оставка у писаној форми подноси органу надлежном за именовање директора јавног предузећа.

На основу напред наведеног, Скупштина града Смедерева је на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела Решење о престанку дужности директора Јавног предузећа Спортски центар Смедерево.

Број 02-94/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

144.

На основу члана 51а став 3. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009, 81/2009 - исправка, 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 54/2013 - решење УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014 и 145/2014) и члана 19. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ ГЛАВНОГ УРБАНИСТЕ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

I

Владислава Живановић - Ристовић, дипл.инж.арх. именује се за главног урбанисту града Смедерева, на период од четири године.

II

Главни урбаниста биће на сталном раду.

III

Ово Решење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 020-150/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

145.

На основу члана 52. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009, 81/2009-испр., 64/2010-одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013-одлука УС, 50/2013-одлука УС, 98/2013-одлука УС, 132/2014 и 145/2014) и члана 19. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ИЗМЕНИ РЕШЕЊА О ОБРАЗОВАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА ПЛАНОВЕ И ИМЕНОВАЊУ ПРЕДСЕДНИКА, ЗАМЕНИКА ПРЕДСЕДНИКА И ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

I

Назив Решења о образовању Комисије за планове и именовању председника, заменика председника и чланова Комисије („Службени лист града Смедерева“, број 15/2012 и 4/2014), мења се и гласи:

„Решење о образовању Комисије за планове и именовању председника и чланова Комисије“.

II

Тачка I мења се и гласи:

„I

Образује се Комисија за планове (у даљем тексту: Комисија).

У Комисију се именују:

- за председника

Владислава Живановић-Ристовић, дипл.инж.арх.

- за чланове:

1. Весна Јерemiћ, дипл. просторни планер, представник Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре,

2. Снежана Чупић, дипл.инж.арх., представник Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре,

3. Милош Гардашевић, дипл.инж.арх., представник Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре,

4. Јасмина Поповић – Русимовић, дипл.инж.арх., представник Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедерево,

5. Јасмина Радивојевић, дипл.геод.инж., из Службе за катастар непокретности Смедерево,

6. Милијана Новаковић, начелница Градске управе града Смедерева.“

III

У тачки III став 3. и тачки V став 1. речи „заменик председника“, бришу се.

IV

Ово Решење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 020-149/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

146.

На основу члана 52. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016), члана 32. став 1. тачка 9., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 19. став 1. тачка 9. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ ВРШИОЦА ДУЖНОСТИ ДИРЕКТОРА ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА СПОРТСКИ ЦЕНТАР СМЕДЕРЕВО

I

МЛАДЕН САВИЋ, професор физичке културе, именује се за вршиоца дужности директора Јавног предузећа Спортски центар Смедерево.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 02-146/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

147.

На основу члана 21. став 1. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016), члана 32. став 1. тачка 9., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон) и члана 19. став 1. тачка 9. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ПРЕСТАНКУ ФУНКЦИЈЕ ЧЛАНА НАДЗОРНОГ ОДБОРА ЈАВНОГ КОМУНАЛНОГ ПРЕДУЗЕЋА ВОДОВОД СМЕДЕРЕВО

I

Радиши Јовановићу, престаје функција члана Надзорног одбора Јавног комуналног предузећа Водовод Смедерево, због подношења оставке.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Образложење

Чланом 21. став 1. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016) прописано је да мандат председнику и члановима надзорног одбора престаје истеком периода на који су именовани, оставком или разрешењем.

Чланом 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон) прописано је да Скупштина општине, у складу са законом, између осталог, именује и разрешава надзорне одборе јавних предузећа чији је оснивач, док је одредбом члана 66. став 3. истог закона прописано да се одредбе овог закона које се односе на скупштину општине, примењују на градску скупштину.

Чланом 19. став 1. тачка 9. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) прописано је да Скупштина града, у складу са законом, између осталог, именује и разрешава надзорне одборе јавних предузећа чији је оснивач.

Решењем о именовану председника и чланова Надзорног одбора Јавног комуналног предузећа Водовод Смедерево („Службени лист града Смедерева“, број 4/2014) Радиша Јовановић именован је за члана Надзорног одбора, као

представник Оснивача. Својим дописом број 02-93/2016-07 од 27.06.2016. године, Радиша Јовановић поднео је оставку на место члана Надзорног одбора Јавног комуналног предузећа Водовод Смедерево, с обзиром да је дана 24.06.2016. године изабран за члана Градског већа града Смедерева.

На основу напред наведеног, а сходно позитивно-правним прописима, Скупштина града Смедерева донела је Решење о престанку функције члана Надзорног одбора Јавног комуналног предузећа Водовод Смедерево, као у диспозитиву.

Број 02-93/2016-07
У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

148.

На основу члана 21. став 1. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016), члана 32. став 1. тачка 9, а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон) и члана 19. став 1. тачка 9. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ПРЕСТАНКУ ФУНКЦИЈЕ ПРЕДСЕДНИКА НАДЗОРНОГ ОДБОРА ЈАВНОГ КОМУНАЛНОГ ПРЕДУЗЕЋА ПАРКИНГ СЕРВИС СМЕДЕРЕВО

I

Браниславу Дробњаковићу, престаје функција председника Надзорног одбора Јавног комуналног предузећа Паркинг сервис Смедерево, због подношења оставке.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Образложење

Чланом 21. став 1. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016) прописано је да мандат председнику и члановима надзорног одбора престаје истеком периода на који су именовани, оставком или разрешењем.

Чланом 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон) прописано је да Скупштина општине, у складу са законом, између осталог, именује и разрешава надзорне одборе јавних предузећа чији је оснивач, док је одредбом члана 66. став 3. истог закона прописано да се одредбе овог закона које се односе на скупштину општине, примењују на градску скупштину.

Чланом 19. став 1. тачка 9. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречи-

шћен текст) прописано је да Скупштина града, у складу са законом, између осталог, именује и разрешава надзорне одборе јавних предузећа чији је оснивач.

Решењем о именовану председника и чланова Надзорног одбора Јавног комуналног предузећа Паркинг сервис Смедерево („Службени лист града Смедерева“, број 4/2014) Бранислав Дробњаковић именован је за председника Надзорног одбора, као представник Оснивача. Својим дописом број 02-96/2016-07 од 01.07.2016. године, Бранислав Дробњаковић поднео је оставку на место председника Надзорног одбора Јавног комуналног предузећа Паркинг сервис Смедерево, с обзиром да је дана 24.06.2016. године изабран за члана Градског већа града Смедерева.

На основу напред наведеног, а сходно позитивно-правним прописима, Скупштина града Смедерева донела је Решење о престанку функције председника Надзорног одбора Јавног комуналног предузећа Паркинг сервис Смедерево као у диспозитиву.

Број 02-96/2016-07
У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

149.

На основу члана 21. став 1. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016), члана 32. став 1. тачка 9., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др. закон) и члана 19. став 1. тачка 9. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст)

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ПРЕСТАНКУ ФУНКЦИЈЕ ЧЛАНА НАДЗОРНОГ ОДБОРА ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА ГРЕЈАЊЕ СМЕДЕРЕВО, СМЕДЕРЕВО

I

Грдани Мишељић-Миленковић, престаје функција члана Надзорног одбора Јавног предузећа Грејање Смедерево, Смедерево, због подношења оставке.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Образложење

Чланом 21. став 1. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 15/2016) прописано је да мандат председнику и члановима надзорног одбора престаје истеком периода на који су именовани, оставком или разрешењем.

Чланом 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и

83/2014-др. закон) прописано је да Скупштина општине, у складу са законом, између осталог, именује и разрешава надзорне одборе јавних предузећа чији је оснивач, док је одредбом члана 66. став 3. истог закона прописано да се одредбе овог закона које се односе на скупштину општине, примењују на градску скупштину.

Чланом 19. став 1. тачка 9. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст) прописано је да Скупштина града, у складу са законом, између осталог, именује и разрешава надзорне одборе јавних предузећа чији је оснивач.

Решењем о именовану председника и чланова Надзорног одбора Јавног предузећа за стамбене услуге и топлификацију Смедерево („Службени лист града Смедерева“, број 4/2014), Гордана Мишељић-Миленковић именована је за члана Надзорног одбора, као представник Оснивача. Својим дописом Гордана Мишељић-Миленковић поднела је оставку на место члана Надзорног одбора овог Јавног предузећа.

На основу напред наведеног, а сходно позитивно-правним прописима, Скупштина града Смедерева донела је Решење о престанку функције члана Надзорног одбора Јавног предузећа Грејање Смедерево, Смедерево, као у диспозитиву.

Број 02-166/2015-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

150.

На основу члана 20. Закона о јавним службама („Службени гласник Републике Србије“, број 42/91, 71/94, 79/2005-др.закон, 81/2005-испр.др.закон, 83/2005-испр. др. закона и 83/2014- др. закон), члана 41. Закона о култури („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009, 13/2016 и 30/2016-испр.), члана 18. Закона о библиотечко-информационој делатности („Службени гласник Републике Србије“, број 52/2011), члана 32. став 1. тачка 9., а у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014 – др. закон) и члана 19. став 1. тачка 9. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015- пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

**О ИМЕНОВАЊУ ПРЕДСЕДНИКА, ЗАМЕНИКА
ПРЕДСЕДНИКА И ЧЛАНОВА УПРАВНОГ ОДБОРА
НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ СМЕДЕРЕВО**

I

У Управни одбор Народне библиотеке Смедерево именују се:

- за председника

Маја Огаревић, представник локалне самоуправе

- за заменика председника

Људмила Вуковић, представник локалне самоуправе

- за чланове:

1. **Оливера Поповић**, представник локалне самоуправе

2. **Драгана Сајко**, представник локалне самоуправе

3. **Ана Хранисављевић**, представник локалне самоуправе

4. **Мошо Одаловић**, представник локалне самоуправе

5. **Биљана Живановић**, представник запослених

6. **Мирјана Радовановић**, представник запослених

7. **Весна Стевић**, представник запослених

II

Доношењем овог Решења престаје да важи Решење о именовану председника, заменика председника и чланова Управног одбора Народне библиотеке Смедерево („Службени лист града Смедерева“, број 14/2012 и 9/2015).

III

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 02-147/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

151.

На основу члана 30. а у вези са чланом 32. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014 –др. закон), чланом 130. став 3. Закона о здравственој заштити („Службени гласник Републике Србије“, број 107/2005, 72/2009-др.закон, 88/2010, 99/2010, 57/2011, 119/2012, 45/2013 – др. закон, 93/2014, 96/2015 и 106/2015) и члана 19. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

**О ПРЕСТАНКУ ФУНКЦИЈЕ ПРЕДСЕДНИЦЕ
УПРАВНОГ ОДБОРА ДОМА ЗДРАВЉА
„СМЕДЕРЕВО“ У СМЕДЕРЕВУ**

I

Јелени Јовановић, одборници Скупштине града Смедерева престаје функција председнице Управног одбора Дома здравља „Смедерево“ у Смедереву.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

О б р а з л о ж е њ е

Скупштина града Смедерева донела је Решење о именовану председника и чланова Управног одбора Дома здравља „Смедерево“ у Смедереву („Службени лист града Смедерева“, број 3/2013, 1/2014 и 5/2015) којим је за председницу Управног одбора именована Јелена Јовановић, представник локалне самоуправе.

Председница Управног одбора Јелена Јовановић је дана 18.07.2016. године поднела писмену оставку број 02-105/2016-07 на функцију председнице Управног одбора Дома здравља „Смедерево“ у Смедереву, из разлога што је иста изабрана за одборницу Скупштине града Смедерева.

Чланом 30. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014 – др. закон), прописано је да потврђивањем одборничког мандата лицима које је именovala, односно поставила Скупштина јединице локалне самоуправе престаје функција на коју су именовани, односно постављени.

На основу напред наведеног, а сходно позитивно-правним прописима, Скупштина града Смедерева донела је Решење као у диспозитиву.

Број 02-152/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

152.

На основу члана 30. а у вези са чланом 32. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014 - др. закон), чланом 130. став 3. Закона о здравственој заштити („Службени гласник Републике Србије“, број 107/2005, 72/2009-др.закон, 88/2010, 99/2010, 57/2011, 119/2012, 45/2013-др. Закон, 93/2014, 96/2015 и 106/2015) и члана 19. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015-пречишћен текст),

Скупштина града Смедерева, на 3. седници одржаној 22. септембра 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ПРЕСТАНКУ ФУНКЦИЈЕ ПРЕДСЕДНИКА
УПРАВНОГ ОДБОРА АПОТЕКЕ „СМЕДЕРЕВО“ У
СМЕДЕРЕВУ

I

Митру Гегићу, одборнику Скупштине града Смедерева престаје функција председника Управног одбора Апотеке „Смедерево“ у Смедереву.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

О б р а з л о ж е њ е

Скупштина града Смедерева донела је Решење о именовану председника, заменика председника и чланова Управног одбора Апотеке „Смедерево“ у Смедереву („Службени лист града Смедерева“, број 14/2012, 16/2012, 5/2013, 3/2015 и 5/2015), којим је за председника Управног одбора именован Митар Гегић, представник локалне самоуправе.

Како је Митру Гегићу потврђен мандат одборника, то му је у складу са чланом 30. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014 – др. закон), престала функција председника Управног одбора Апотеке „Смедерево“ у Смедереву.

Наиме, наведеним чланом прописано је да потврђивањем одборничког мандата лицима које је именovala, односно поставила Скупштина јединице локалне самоуправе престаје функција на коју су именовани, односно постављени.

На основу напред наведеног, а сходно позитивно-правним прописима донето је Решење као у диспозитиву.

Број 02-153/2016-07

У Смедереву, 22. септембра 2016. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Богољуб Спасојевић, с.р.

ГРАДСКО ВЕЋЕ

153.

На основу чланова 9., 55., 111. и 209. Закона о социјалној заштити („Службени гласник Републике Србије“, број 24/2011), члана 21. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите („Службени гласник Републике Србије“, број 42/2013), члана 45. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/15-пречишћен текст), члана 6. став 2. тачка 8., члана 45. став 1. и члана 65. Одлуке о правима социјалне заштите у граду Смедереву („Службени лист града Смедерева“, број 9/2014, 5/2015 и 7/2015),

Градско веће Града Смедерева, на 5. седници одржаној 30. јула 2016. године донело је

П РА В И Л Н И К

О ОРГАНИЗАЦИЈИ УСЛУГЕ ПРИХВАТИЛИШТЕ ЗА
ЖРТВЕ НАСИЉА “СИГУРНА КУЋА”

I ОСНОВНЕ ОДРЕБЕ

Члан 1.

Овим Правилником уређује се право на коришћење услуге смештаја у Прихватилиште за жртве насиља ”Сигурна кућа” (у даљем тексту:”Сигурна кућа”), време трајања смештаја, начин финансирања, као и услови и начин остваривања права на наведену услугу.

Члан 2.

„Сигурна кућа“ функционише по принципу једнакости и међусобног уважавања, без обзира на расну, верску националну, политичку или другу врсту припадности или различитости, по принципу толерантности у односима и ненасилном решавању конфликта. Функционише у оквиру организационе јединице Центра за социјални рад Смедерево - Служба за остваривање права из области социјалне заштите града Смедерева, као пружаоца услуге, који је регистрован за обављање ове делатности.

Члан 3.

Радам „Сигурне куће“ руководи Центар за социјални рад Смедерево.

Члан 4.

Услуге „Сигурне куће“ могу користити жене и деца жртве насиља у породици, без обзира на стално пребивалиште или боравиште.

Услуга смештаја у „Сигурној кући“ обезбеђује се у ситуацијама акутног насиља у породици, а нарочито у случају:

- наношења или покушаја наношења телесне повреде;
- изазивања страха претњом, убиством или наношењем телесне повреде члану породице или њему блиског лица;
- присиљавања или навођења на сексуални однос;
- ограничавања слободе кретања или комуницирања са трећим лицима и
- вређања, као и сваког другог дрског, безобзирног и злонамерног понашања.

Члан 5.

Корисницима услуге „Сигурна кућа“ обезбеђује се смештај, исхрана, здравствена заштита, правна помоћ, саветовање и консултације, психосоцијална подршка, упућивање на оспособљавање на рад и повезивање са другим надлежним институцијама.

Члан 6.

„Сигурна кућа“ се налази на тајној локацији на територији града Смедерева.

Члан 7.

Капацитет „Сигурне куће“ обухвата смештај за 19 особа, при чему је однос жена и деце флексибилан.

Члан 8.

Боравак жена и деце жртава насиља у породици у „Сигурној кући“ може трајати до 6 месеци.

Време боравака у „Сигурној кући“ утврђено у ставу 1. овог члана, може бити продужено на основу заједничког мишљења стручног тима надлежног Центра за социјални рад и стручних радника „Сигурне куће“.

Члан 9.

О праву на смештај у „Сигурну кућу“ у првом степену решава надлежни Центар за социјални рад издавањем упута (решења о признавању права до доношења упута од стране надлежног Министарства) или одбијајућег решења.

Против решења донетог у првом степену, странка има право на жалбу у року од 15 дана од дана достављања решења.

Жалба се предаје Центру за социјални рад који је решавао у првом степену, а који ће исту проследити надлежном органу јединице локалне самоуправе, који решава по жалби.

Члан 10.

По доношењу упута (решења о признавању права до доношења упута од стране надлежног Министарства) о смештају у „Сигурну кућу“ и упознавања корисника са условима, могућностима и правилима живота у „Сигурној кући“, са корисницима се закључује Уговор о боравку у „Сигурној кући“ (у даљем тексту: Уговор) којим се регулишу права и обавезе жена и деце жртава насиља у породици, који користе услуге „Сигурне куће“.

Члан 11.

Надлежни Центар за социјални рад донеће решење о одбијању захтева за смештај у „Сигурну кућу“ у случају постојања:

- тежег психијатријског обољења и суицидног понашања;
- злоупотребе лекова, алкохола и других опојних средстава и
- у осталим случајевима у којима би према мишљењу стручне службе надлежног Центра за социјални рад пријем особе директно угрозио функционисање „Сигурне куће“.

Члан 12.

Решењем надлежног Центра за социјални рад може престати боравак у „Сигурној кући“ пре отклањања последица насталих трпљењем насиља у случају:

- насилног понашања корисника према другим корисницима или запосленим у „Сигурној кући“;
- злоупотреба лекова, алкохола, и других опојних средстава;
- уништавања, отуђивања и несавесног односа према имовини „Сигурне куће“;
- распиривања националне, верске полне, политичке или друге врсте мржње и нетрпљивости и
- у другим случајевима у којима по мишљењу запослених радника „Сигурне куће“ није могућ даљи боравак корисника у „Сигурној кући“, јер би тиме остали корисници били угрожени.

Члан 13.

У непосредном и стручном раду са женама и децом жртвама насиља у породици, поред запослених радника у „Сигурној кући“ раде и стручни радници Центра за социјални рад Смедерево или другог надлежног Центра.

Члан 14.

Рад у „Сигурној кући“ организован је у две смене. Ноћу за време викенда, државних и верских празника организовано је пасивно дежурство.

Члан 15.

У случају потребе ургентног збрињавања ноћу, током викенда, државних и верских празника, врши се тренутни

смештај у “Сигурну кућу”, с тим да се о томе првог наредног дана обавештава надлежни Центар за социјални рад.

Члан 16.

Стручни радници у “Сигурној кући”, одмах након долазак жена и деце жртава насиља у породици, отварају досије за сваког корисника и редовно уносе све релевантне податке и запажања.

Досије из става 1. овог члана представља основу за доношење месечног извештаја о раду “Сигурне куће” и основу за оцену успешности рада стручног тима.

Стручни тим сачињен од запослених у “Сигурној кући” и од стручних радника у надлежном Центру за социјални рад дужан је да пружи сву потребну помоћ и подршку женама и деци жртвама насиља у породици у погледу:

- одласка на лекарске прегледе ради утврђивања психо-физичког стања;
- успостављања контакта са породицом;
- помоћи подршке у проналажењу посла или оспособљавања за неко занимање;
- контакта са надлежном полицијском управом и надлежним тужилаштвом;
- пружања правне помоћи;
- укључивања жртава у индивидуалне или групне терапије;
- проналажења адекватног смештаја и
- контаката са надлежним предшколским и школским установама.

Члан 17.

“Сигурна кућа” је обезбеђена сигурносним видео надзором и физичким обезбеђењем. О сигурности корисника и запослених у “Сигурној кући” брину физичко обезбеђење и дежурне службе Полицијске управе Смедерево.

Члан 18.

Правила понашања, права и обавезе корисника услуге “Сигурна кућа” су детаљније прописани Кућним редом “Сигурне куће”, који доноси Центар за социјални рад Смедерево, а који представља саставни део Уговора који се закључује између Центра за социјални рад и корисника.

Са кућним редом се сваки корисник услуге “Сигурне куће” упознаје пре потписивања Уговора.

Кућни ред “Сигурне куће” мора бити истакнут на огласној табли Центра за социјални рад Смедерево или на неком другом видном месту унутар “Сигурне куће” и његова правила морају поштовати сви корисници, запослени, као и стручна или позвана лица док су у “Сигурној кући”.

Члан 19.

Рад “Сигурне куће” се финансира из наменских средстава буџета града Смедерева, донација, средстава из других општина и градова чији су грађани корисници услуга “Сигурне куће” и других извора у складу са законом.

Средства из става 1. овог члана посебно се евидентирају у Центру за социјални рад Смедерево, као наменска средства, у складу са правилима буџетског рачуноводства.

О ангажовању наменских средстава одлучује директор Центра за социјални рад Смедерево, у складу са законом, општим актима Центра и Финансијским планом.

Члан 20.

Висину трошкова услуге смештаја у „Сигурној кући“, утврђује Градско веће града Смедерева, у складу са чланом 46. став 1. Одлуке о правима социјалне заштите у граду Смедереву.

Услуга смештаја у „Сигурној кући“, за кориснике са територије града Смедерева се не наплаћује.

Трошкови смештаја жена и деце жртава насиља у породици са територија других општина и градова подлежу рефундацији трошкова по важећем ценовнику за месец (тј. проведене дане) у којем су били корисници услуге „Сигурне куће“.

Члан 21.

Овај Правилник ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у “Службеном листу града Смедерева”.

Број: 02-65/2016-07
У Смедереву, 30. јула 2016. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА
др Јасна Аврамовић, с. р.

154.

На основу члана 86. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Градско веће града Смедерева, на 11. седници одржаној 17. септембра 2016. године, донело је

РЕШЕЊЕ

О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРАВИЛНИК О УНУТРАШЊОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ И СИСТЕМАТИЗАЦИЈИ РАДНИХ МЕСТА У ТУРИСТИЧКОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

I

Даје се сагласност на Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Туристичкој организацији града Смедерева, број 372/1 од 13.09.2016. године.

II

Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 02-143/2016-07
У Смедереву, 17. септембра 2016. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА
др Јасна Аврамовић, с. р.

ГРАДОНАЧЕЛНИК

155.

На основу члана 69. став 4. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“, број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-исправка, 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон и 103/2015), члана 44., а у вези са чланом 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 43. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Градоначелница града Смедерева, дана 18. јула 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ
БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

1. Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Смедерева за 2016. годину („Службени лист града Смедерева“, број 9/2015 и 1/2016), раздео 4–Градска управа, Програм 15-Локална самоуправа, Програмска активност 0010-Резерве, функција 112-Финансијски и фискални послови, позиција 78, економска класификација 49912-Текућа резерва, одобравају се средства у укупном износу од **602.026,00** динара, физичким лицима која су ангажована као извршиоци посла на противградним станицама, а која добијају упутства од Радарског центра „Букуља“ из Аранђеловца, за период 15.06.2016. године до 15.07.2016. године.

2. Средства из тачке 1. овог Решења користе се у оквиру раздела 4–Градска управа, Програм 15 – Локална самоуправа, Програмска активност 0001 – Функционисање локалне самоуправе и градских општина, функција 220 – Цивилна одбрана, позиција 69, економска класификација 423 –Услуге по уговору, у укупном износу од **602.026,00** динара и укупан план средстава ове апропријације износи **1.806.078,00** динара.

3. О реализацији овог Решења стараће се Одељење за финансије и локалну пореску администрацију.

4. Ово Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 400-4923/2016-07

У Смедереву, 18. јула 2016. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА
др **Јасна Аврамовић**, с. р.

156.

На основу члана 70. став 4. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“, број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-исправка, 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон и 103/2015), члана 44., а у вези са чланом 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 43. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Градоначелница града Смедерева, дана 19. јула 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА СТАЛНЕ
БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

1. Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Смедерева за 2016. годину („Службени лист града Смедерева“, број 9/2015 и 1/2016), раздео 4–Градска управа, Програм 15-Локална самоуправа, Програмска активност 0010-Резерве, функција 112-Финансијски и фискални послови, позиција 79, економска класификација 49911-Стална резерва, одобравају се средства у укупном износу од **111.550,00** динара за измирење обавезе по следећим рачунима испостављеним на основу наредби Градског штаба за ванредне ситуације и то:

-34.920,00 динара по основу Рачуна број 00409/16 од 13.06.2016. године фирме Багер комерц доо Лозовик за радове на уклањању муља на пропустима на траси Голобочког потока у Сараорцима, у складу са Наредбом Градског штаба за ванредне ситуације број 87-1-67/2016-02 од 04. маја 2016. године и Закључком број 400-4195/2016-02 од 17.06.2016. године;

-23.708,02 динара по основу Рачуна број 2495570 од 17.03.2016. године фирме Јавног комуналног предузећа Водовод Смедерево за радове на копању канала у Врбовцу ради решавања проблема плављења дворишта у складу са Наредбом Градског штаба за ванредне ситуације број 87-1-15/2016-02 од 11. марта 2016. године и

-укупно 52.921,09 динара по основу рачуна број 2495372, број 2495375 и број 2495380 од 14.03.2016. године фирме Јавног комуналног предузећа Водовод Смедерево за радове на црпљењу воде и канализације у домаћинствима у Смедереву.

2. Средства из тачке 1. овог Решења користе се у оквиру раздела 4- Градска управа, Програм 15 - Локална самоуправа, програмска класификација 0602-0001-Функционисање локалне самоуправе и градских општина, функција 220 - Цивилна одбрана, позиција 71 – Накнада штете за повреде или штету насталу услед елементарних непогода или других природних узрока, економска класификација - 484 у укупном износу од **111.550,00** динара и укупан план средстава ове апропријације износи **430.210,00** динара.

3. О реализацији овог Решења стараће се Одељење за финансије и локалну пореску администрацију.

4. Ово Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 400-4195/2016-07

У Смедереву, 19. јула 2016. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА
др **Јасна Аврамовић**, с. р.

157.

На основу члана 69. став 4. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“, број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-исправка, 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон и 103/2015), члана 44., а у вези са чланом 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 43. Статута

града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Градоначелница града Смедерева, дана 9. августа 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

1. Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Смедерева за 2016. годину („Службени лист града Смедерева“, број 9/2015 и 1/2016), раздео 4–Градска управа, Програм 15-Локална самоуправа, Програмска активност 0010-Резерве, функција 112-Финансијски и фискални послови, позиција 78, економска класификација 49912-Текућа резерва, одобравају се средства у укупном износу од **4.412,99** динара Месној заједници Мала Крсна на име рачуна за телефон за месец мај и јун 2016. године.

2. Средства из тачке 1. овог Решења користе се у оквиру раздела 4–Градска управа, Програм 15 – Локална самоуправа, Програмска активност 0002 – Месне заједнице, функција 160 – Опште јавне услуге које нису класификоване на другом месту, позиција 147, економска класификација 421 – Стални трошкови, у укупном износу од **4.413,00** динара и укупан план средстава ове апропријације износи **38.032.994** динара

3. О реализацији овог Решења стараће се Одељење за финансије и локалну пореску администрацију.

4. Ово Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 400-5216/2016-07
У Смедереву, 9. августа 2016. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА
др **Јасна Аврамовић**, с. р.

158.

На основу члана 69. став 4. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“, број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-исправка, 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон и 103/2015), члана 44., а у вези са чланом 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 43. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Градоначелница града Смедерева дана 11. августа 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

1. Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Смедерева за 2016. годину („Службени лист града Смедерева“,

број 9/2015 и 1/2016), раздео 4–Градска управа, Програм 15-Локална самоуправа, Програмска активност 0010-Резерве, функција 112-Финансијски и фискални послови, позиција 78, економска класификација 49912-Текућа резерва, одобравају се средства у укупном износу од **19.990,00** динара Основној школи „Вожд Карађорђе“ из Водња на име куповине фрижидера за потребе школске кухиње.

2. Средства из тачке 1. овог Решења користе се у оквиру раздела 4–Градска управа, Програм 9 – Основно образовање, Програмска активност 0001 – функционисање основних школа, функција 912, позиција 161, економска класификација 512 – Опрема за образовање, у укупном износу од **19.990,00** динара и укупан план средстава ове апропријације износи **1.036.516** динара.

3. О реализацији овог Решења стараће се Одељење за финансије и локалну пореску администрацију и Одељење за јавне службе.

4. Ово Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 400-5191/2016-07
У Смедереву, 11. августа 2016. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА
др **Јасна Аврамовић**, с. р.

159.

На основу члана 69. став 4. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“, број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-исправка, 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон и 103/2015), члана 44., а у вези са чланом 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 43. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Градоначелница града Смедерева дана 11. августа 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

1. Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Смедерева за 2016. годину („Службени лист града Смедерева“, број 9/2015 и 1/2016), раздео 4–Градска управа, Програм 15-Локална самоуправа, Програмска активност 0010-Резерве, функција 112-Финансијски и фискални послови, позиција 78, економска класификација 49912-Текућа резерва, одобравају се средства у укупном износу од **16.526,00** динара Основној школи „Илија Милосављевић Коларац“ из Колара на име куповине тримера за кошење траве.

2. Средства из тачке 1. овог Решења користе се у оквиру раздела 4–Градска управа, Програм 9 – Основно образовање, Програмска активност 0001 – функционисање основних школа, функција 912, позиција 161, економска класификација 512 – Опрема за образовање, у укупном износу од **16.526,00** динара и укупан план средстава ове апропријације износи **1.016.526,00** динара.

3. О реализацији овог Решења стараће се Одељење за финансије и локалну пореску администрацију и Одељење за јавне службе.

4. Ово Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 400-5251/2016-07

У Смедереву, 11. августа 2016. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА
др **Јасна Аврамовић**, с. р.

Члан 4.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.
Одлуку објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Члан 5.

Одлуку у препису доставити: градоначелници града Смедерева, Одељењу за финансије и локалну пореску администрацију, документацији и архиви.

Број: 400-5350/2016-08

У Смедереву, 11. августа 2016. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА
др **Јасна Аврамовић**, с. р.

160.

На основу члана 44. став 1. тачка 5., а у вези са чланом 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије”, број 129/2007 и 83/2014-др. закон), члана 61. став 13. и 14. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије”, број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-исправка, 108/2013, 142/2014, 68/2015-др.закон и 103/2015) и члана 43. став 1. тачка 5. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева”, број 2/2015 - пречишћен текст)

Градоначелница града Смедерева, дана 11. августа 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О ПРЕУСМЕРАВАЊУ АПРОПРИЈАЦИЈЕ У КОРИСТ ТЕКУЋЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

Члан 1.

Средства у износу од **10.000.000 динара** преносе се на терет апропријације у оквиру раздела 4 - Градска управа, главе 4.12 - Дирекција за изградњу, урбанизам и грађевинско земљиште ЈП, Програм 2 - Комунална делатност, Програмска активност 0601-0010 - Јавна расвета, функције 640 - Улична расвета, позиције 326, економске класификације 511 -Зграде и грађевински објекти-увођење LED расвете на територији града Смедерева у корист апропријације у оквиру раздела 4 - Градска управа, Програм 15 - Локална самоуправа, Програмска активност 0602-0010 - Резерве, функције 112 - Финансијски и фискални послови, позиције 78, економске класификације 49912 - Текућа резерва.

Члан 2.

Након извршеног преусмеравања из члана 1. ове Одлуке укупан план апропријације у оквиру раздела 4 - Градска управа, главе 4.12 - Дирекција за изградњу, урбанизам и грађевинско земљиште ЈП, Програм 2 - Комунална делатност, Програмска активност 0601-0010 - Јавна расвета, функције 640 - Улична расвета, позиције 326, економске класификације 511 - Зграде и грађевински објекти-увођење LED расвете на територији града Смедерева износи **35.000.000,00 динара**.

Члан 3.

Задужује се Одељење за финансије и локалну пореску администрацију за реализацију ове Одлуке.

161.

На основу члана 69. став 4. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“, број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-исправка, 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон и 103/2015), члана 44., а у вези са чланом 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 43. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Градоначелница града Смедерева, дана 12. августа 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

1. Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Смедерева за 2016. годину („Службени лист града Смедерева“, број 9/2015 и 1/2016), раздео 4–Градска управа, Програм 15-Локална самоуправа, Програмска активност 0010-Резерве, функција 112-Финансијски и фискални послови, позиција 78, економска класификација 49912-Текућа резерва, одобравају се недостајућа средства у укупном износу од **9.238.620,00** динара Јавном предузећу Дирекција за изградњу, урбанизам и грађевинско земљиште Смедерево за финансирање обавезе овог предузећа према IP Investment Project Group Београд по основу Окончане ситуације број 09-16 за изведене радове на санацији клизишта у улици Дунавској у Смедереву.

2. Средства из тачке 1. овог Решења користеће се у оквиру раздела 4–Градска управа, глава 4.12. – Дирекција за изградњу, урбанизам и грађевинско земљиште Смедерево, Програм 7 – Путна инфраструктура, Програмска активност 0001 – Управљање саобраћајном инфраструктуром, функција 451 – Друмски саобраћај, позиција 329, економска класификација 511 – Зграде и грађевински објекти (Санација клизишта у Улици Дунавској са пројектном документацијом) у укупном износу од **9.238.620,00** динара и укупан план средстава ове апропријације износи **111.883.620,00** динара.

3. О реализацији овог Решења стараће се Одељење за финансије и локалну пореску администрацију.

4. Ово Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 400-5321/2016-07
У Смедереву, 12. августа 2016. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА
др **Јасна Аврамовић**, с. р.

162.

На основу члана 70. став 4. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“, број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-исправка, 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон и 103/2015), члана 44., а у вези са чланом 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 43. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Градоначелница града Смедерева, дана 16. августа 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА СТАЛНЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

1. Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Смедерева за 2016. годину („Службени лист града Смедерева“, број 9/2015 и 1/2016), раздео 4–Градска управа, Програм 15-Локална самоуправа, Програмска активност 0010-Резерве, функција 112-Финансијски и фискални послови, позиција 79, економска класификација 49911-Стална резерва, одобравају се средства у укупном износу од **1.392.000,00** динара фирми Полиестер група доо Прибој за измирење обавезе по Рачуну 000680 од 22.06.2016. године за набавку 40 комада противградних ракета, а у складу са Закључком Градског штаба за ванредне ситуације број 320-77/2016-02 од 17.06.2016. године.

2. Средства из тачке 1. овог Решења користеће се у оквиру раздела 4- Градска управа, Програм 15 - Локална самоуправа, програмска класификација 0602-0001-Функционисање локалне самоуправе и градских општина, функција 220 - Цивилна одбрана, позиција 71 – Накнада штете за повреду или штету насталу услед елементарних непогода или других природних узрока, економска класификација - 484 у укупном износу од **1.392.000,00** динара и укупан план средстава ове апропријације износи **1.822.210,00** динара.

3. О реализацији овог Решења стараће се Одељење за финансије и локалну пореску администрацију.

4. Ово Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 400-4374/2016-07
У Смедереву, 16. августа 2016. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА
др **Јасна Аврамовић**, с. р.

163.

На основу члана 69. став 4. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“, број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-исправка, 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон и 103/2015), члана 44., а у вези са чланом 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 43. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Градоначелница града Смедерева, дана 16. августа 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

1. Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Смедерева за 2016. годину („Службени лист града Смедерева“, број 9/2015 и 1/2016), раздео 4–Градска управа, Програм 15-Локална самоуправа, Програмска активност 0010-Резерве, функција 112-Финансијски и фискални послови, позиција 78, економска класификација 49912-Текућа резерва, одобравају се средства у укупном износу од **602.026,00** динара, физичким лицима која су ангажована као извршиоци посла на противградним станицама, а која добијају упутства од Радарског центра „Букуља“ из Аранђеловца, за период 15.07.2016. године до 15.08.2016. године.

2. Средства из тачке 1. овог Решења користеће се у оквиру раздела 4–Градска управа, Програм 15 – Локална самоуправа, Програмска активност 0001 – Функционисање локалне самоуправе и градских општина, функција 220 – Цивилна одбрана, позиција 69, економска класификација 423 –Услуге по уговору, у укупном износу од **602.026,00** динара и укупан план средстава ове апропријације износи **2.408.104,00** динара.

3. О реализацији овог Решења стараће се Одељење за финансије и локалну пореску администрацију.

4. Ово Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 400-5418/2016-07
У Смедереву, 16. августа 2016. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА
др **Јасна Аврамовић**, с. р.

164.

На основу члана 69. став 4. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“, број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-исправка, 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон и 103/2015), члана 44., а у вези са чланом 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 43. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Градоначелница града Смедерева, дана 18. августа 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ
О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ
БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

1. Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Смедерева за 2016. годину („Службени лист града Смедерева“, број 9/2015 и 1/2016), раздео 4–Градска управа, Програм 15–Локална самоуправа, Програмска активност 0010–Резерве, функција 112–Финансијски и фискални послови, позиција 78, економска класификација 499–Текућа резерва, одобравају се средства у укупном износу од **64.100,00** за помоћ у случају смрти запосленог или члана уже породице.

2. Средства из тачке 1. овог Решења користе се у оквиру раздела 4–Градска управа, Програм 15 – Локална самоуправа, Програмска активност 0001 – Функционисање локалне самоуправе и градских општина, функција 130 – Опште услуге, позиција 42, економска класификација 414 – Социјална давања запосленима, у укупном износу од **64.100,00** динара и укупан план средстава ове апропријације износи **11.164.100,00** динара.

3. О реализацији овог Решења стараће се Одељење за финансије и локалну пореску администрацију.

4. Ово Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 400-5435/2016-07

У Смедереву, 18. августа 2016. године

165.

На основу члана 69. став 4. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“, број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-исправка, 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон и 103/2015), члана 44., а у вези са чланом 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 43. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Градоначелница града Смедерева, дана 30. августа 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ
О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ
БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

1. Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Смедерева за 2016. годину („Службени лист града Смедерева“, број 9/2015 и 1/2016), раздео 4–Градска управа, Програм 15–Локална самоуправа, Програмска активност 0010–Резерве, функција 112–Финансијски и фискални послови, позиција 78, економска класификација 499–Текућа резерва, одобравају се средства у укупном износу од **152.400,00** динара за набавку услуге повећање интернет протока за Коомуналну полицију.

2. Средства из тачке 1. овог Решења користе се у оквиру раздела 4–Градска управа, Програм 15 – Локална самоуправа, Програмска активност 0001 – Функционисање локалне самоуправе и градских општина, функција 130 – Опште услуге, позиција 42, економска класификаци-

ја 421 – Стални трошкови, у укупном износу од **152.400,00** динара и укупан план средстава ове апропријације износи **58.517.952,00** динара.

3. О реализацији овог Решења стараће се Одељење за финансије и локалну пореску администрацију.

4. Ово Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 400-5419/2016-07

У Смедереву, 30. августа 2016. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА
др **Јасна Аврамовић**, с. р.

166.

На основу члана 69. став 4. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“, број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-исправка, 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон и 103/2015), члана 44., а у вези са чланом 66. став 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007 и 83/2014-др.закон) и члана 43. Статута града Смедерева („Службени лист града Смедерева“, број 2/2015 - пречишћен текст),

Градоначелница града Смедерева, дана 31. августа 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ
О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ
БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

1. Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Смедерева за 2016. годину („Службени лист града Смедерева“, број 9/2015 и 1/20--16), раздео 4–Градска управа, Програм 15–Локална самоуправа, Програмска активност 0010–Резерве, функција 112–Финансијски и фискални послови, позиција 78, економска класификација 49912–Текућа резерва, одобравају се средства у укупном износу од **200.000,00** динара, на име недостајућих средстава за исплату солидарне помоћи у случају смрти члана уже породице запосленог.

2. Средства из тачке 1. овог Решења користе се у оквиру раздела 4–Градска управа, Програм 15 – Локална самоуправа, Програмска активност 0001–Функционисање локалне самоуправе и градских општина, функција 130–Опште услуге, позиција 42, економска класификација 414–Социјална давања запосленима, у укупном износу од **200.000,00** динара и укупан план средстава ове апропријације износи **11.364.100,00** динара.

3. О реализацији овог Решења стараће се Одељење за финансије и локалну пореску администрацију.

4. Ово Решење објавити у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 400-5753/2016-07

У Смедереву, 31. августа 2016. године

ГРАДОНАЧЕЛНИЦА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА
др **Јасна Аврамовић**, с. р.

САДРЖАЈ

Рег. бр.	Страна	Рег. бр.	Страна
СКУПШТИНА ГРАДА			
89.		102.	
Решење о потврђивању мандата одборницима изабраним на изборима за одборнике Скупштине града Смедерева, одржаним 24. априла 2016. године	1	Предлог одлуке о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице Мала Крсна	407
90.	1	103.	408
Одлука о приступању промени Статута града Смедерева		Одлука о расписивању референдума о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице Мала Крсна	
91.	2	104.	409
Одлука о завршном рачуну буџета града Смедерева за 2015. годину		Одлука о образовању Комисије за спровођење референдума о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице Мала Крсна и именовању чланова Комисије	
92.	4	105.	
Одлука о изменама и допунама Одлуке о буџету града Смедерева за 2016. годину		Закључак којим Скупштина града Смедерева, као оснивач Јавног комуналног предузећа Чистоћа Смедерево и Јавног комуналног предузећа Пијаце Смедерево, као друштва преносиоци, престају са радом припајањем Јавном комуналном предузећу Зеленило и гробља Смедерево, као друштву стицаоцу, услед чега су брисани из Регистра привредних субјеката, као и престанак дужности органа ових предузећа	409
93.	49	106.	410
Одлука о изменама и допунама Одлуке о задужевању града Смедерева		Одлука о изменама и допунама Одлуке о оснивању Јавног комуналног предузећа Водовод Смедерево	
94.	49	107.	413
Одлука о платама и накнадама изабраних, именованих и постављених лица у органима града Смедерева и накнадама за рад чланова радних тела Скупштине града Смедерева и о платама запослених у Градској управи града Смедерева		Одлука о изменама и допунама Одлуке о оснивању Јавног комуналног предузећа Зеленило и гробља Смедерево	
95.	52	108.	418
Одлука о доношењу Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја града Смедерева за период 2015-2020. године		Одлука о изменама и допунама Одлуке о оснивању Јавног комуналног предузећа Паркинг сервис Смедерево	
96.	247	109.	422
Одлука о доношењу Програма развоја спорта града Смедерева за период 2015-2018. године и Акционог плана за спровођење програма развоја спорта града Смедерева за период 2015-2018. године		Одлука о изменама и допунама Одлуке о оснивању Јавног предузећа Грејање Смедерево, Смедерево	
97.	289	110.	426
Одлука о доношењу Стратегије развоја туризма града Смедерева за период 2016-2020. године		Одлука о изменама и допунама Одлуке о оснивању Јавног предузећа Градска стамбена агенција Смедерево	
98.	404	111.	430
Одлука о главном урбанисти града Смедерева		Одлука о изменама Одлуке о организовању Народне библиотеке Смедерево	
99.	405	112.	430
Предлог одлуке о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице Радинац		Решење о давању сагласности на Одлуку о изменама и допунама Статута Народне библиотеке Смедерево	
100.	406	113.	432
Одлука о расписивању референдума о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице Радинац		Одлука о изменама и допунама Одлуке о правима социјалне заштите у граду Смедерево	
101.	406		
Одлука о образовању Комисије за спровођење референдума о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице Радинац и именовању чланова Комисије			

Рег. бр.	Страна	Рег. бр.	Страна
114. Одлука о измени Одлуке о остваривању финансијске помоћи трудницама и породиљама града Смедерева	433	131. Решење о оснивању Савета за рад и развој месних заједница и избору чланова Савета	504
115. Одлука о изменама Одлуке о јавним паркиралиштима	434	132. Решење о оснивању Комисије за прописе и избору чланова Комисије	504
116. План детаљне регулације „Вучачки поток“ у Смедереву	435	133. Решење о оснивању Комисије за кадровска питања и јавна признања и избору чланова Комисије	504
117. План детаљне регулације „Петријевски поток“ у Смедереву	475	134. Решење о оснивању Комисије за спомен обележја и називе улица, тргова и других делова насељених места и избору чланова Комисије	505
118. Решење о престанку дужности вршиоца дужности директора јавног предузећа Телевизија Смедерево	499	135. Решење о измени Решења о именовану председника и чланова Надзорног одбора Регионалног центра за професионални развој запослених у образовању Смедерево	505
119. Одлука о престанку постојања Јавног предузећа Телевизија Смедерево	500	136. Решење о измени Решења о именовану чланова Школског одбора Основне школе „Вожд Карађорђе“ у Водњу	506
120. Решење о престанку дужности председника и чланова Надзорног одбора Јавног предузећа Телевизија Смедерево	500	137. Решење о измени Решења о именовану чланова Школског одбора Основне школе „Ђура Јакшић“ у Малој Крсни	506
121. Решење о оснивању Савета за буџет и финансије и избору чланова Савета	501	138. Решење о измени Решења о именовану чланова Школског одбора Основне школе „Илија Милосављевић Коларац“ у Коларима	506
122. Решење о оснивању Савета за привреду и енергетику и избору чланова Савета	501	139. Решење о измени Решења о именовану чланова Школског одбора Гимназије у Смедереву	506
123. Решење о оснивању Савета за пољопривреду и избору чланова Савета	501	140. Решење о измени Решења о именовану чланова Школског одбора Техничке школе у Смедереву	507
124. Решење о оснивању Савета за саобраћај и везе и избору чланова Савета	501	141. Решење о измени Решења о именовану чланова Школског одбора Основне школе „Иво Андрић“ у Радинцу	507
125. Решење о оснивању Савета за комуналне послове и урбанизам и избору чланова Савета	502	142. Закључак којим се прихвата Извештај о стању безбедности саобраћаја на територији града Смедерева за 2015. годину	507
126. Решење о оснивању Савета за науку, образовање и примену нових технологија и избору чланова Савета	502	143. Решење о престанку дужности директора Јавног предузећа Спортски центар Смедерево	518
127. Решење о оснивању Савета за културу и туризам и избору чланова Савета	502	144. Решење о именовану главног урбанисте града Смедерева	518
128. Решење о оснивању Савета за спорт и физичку културу и избору чланова Савета	503	145. Решење о измени Решења о образовању Комисије за планове и именовану председника, заменика председника и чланова Комисије	518
129. Решење о оснивању Савета за здравље и социјалну заштиту и избору чланова Савета	503		
130. Решење о оснивању Савета за заштиту животне средине и избору чланова Савета	503		

Рег. бр.	Страна	Рег. бр.	Страна
ГРАДОНАЧЕЛНИК			
146. Решење о именовању вршиоца дужности директора Јавног предузећа Спортски центар Смедерево	519	155. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	525
147. Решење о престанку функције члана Надзорног одбора Јавног комуналног предузећа Водовод Смедерево	519	156. Решење о употреби средстава сталне буџетске резерве	525
148. Решење о престанку функције председника Надзорног одбора Јавног комуналног предузећа Паркинг сервис Смедерево	520	157. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	525
149. Решење о престанку функције члана Надзорног одбора Јавног предузећа Грејање Смедерево, Смедерево	520	158. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	526
150. Решење о именовању председника, заменика председника и чланова Управног одбора Народне библиотеке Смедерево	521	159. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	526
151. Решење о престанку функције председнице Управног одбора Дома здравља „Смедерево“ у Смедереву	521	160. Одлука о преусмеравању апропријације у корист текуће буџетске резерве	527
152. Решење о престанку функције председника Управног одбора Апотеке „Смедерево“ у Смедереву	522	161. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	527
ГРАДСКО ВЕЋЕ			
153. Правилник о организацији услуге Прихватилиште за жртве насиља „Сигурна кућа“	522	162. Решење о употреби средстава сталне буџетске резерве	528
154. Решење о давању сагласности на Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Туристичкој организацији града Смедерева	524	163. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	528
		164. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	528
		165. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	529
		166. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	529